

דין וחשבון לשנת 2012

תוכן העניינים

3	דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות
221	סקירת ההנהלה על מצבה העיסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה
249	הצהרות
251	דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי
253	דוחות כספיים

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

תוכן העניינים

4	הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק
9	נתונים עיקריים בקבוצת הבנק
11	פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה
12	מבנה החזקות - חברות עיקריות
13	השליטה בקבוצת הבנק
16	השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו
18	רווח ורווחיות - התוצאות העסקיות
37	חברות מוחזקות עיקריות
40	פריסה סניפית וערוצים ישירים
43	רכוש קבוע ומתקנים
49	השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע
50	פעילות חוץ מאזנית
51	תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות
85	הפעילות הבינלאומית
89	הון אנושי
98	מדיניות התגמול של הבנק
99	המבנה הארגוני של הבנק
102	דיני המס החלים על קבוצת הבנק
104	חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק
119	הסכמים מהותיים
120	הליכים משפטיים
122	אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק
123	אסטרטגיה עסקית
123	תחזיות והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק
125	פעילות שיווקית
127	מקורות ומימון
130	ניהול סיכונים - באזל II: הנדבך השלישי
177	מעורבות חברתית ותרומות
179	גילוי על המבקרת הפנימית
183	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים
188	הליך אישור הדוחות הכספיים
190	דוח רואי החשבון המבקרים
190	בקורות ונהלים
191	הקוד האתי
192	חברי הנהלת הבנק
193	נושאי משרה בכירה
206	עסקאות עם בעלי שליטה
210	שכר רואי החשבון המבקרים
211	הדירקטוריון

דוח הדירקטוריון מוגש לאסיפה הכללית של בעלי המניות

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 17 במרץ 2013, ו' בניסן התשע"ג, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המוחזקות שלו ליום 31 בדצמבר 2012. הדוחות ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הסביבה הכללית והשפעת גורמים חיצוניים על קבוצת הבנק

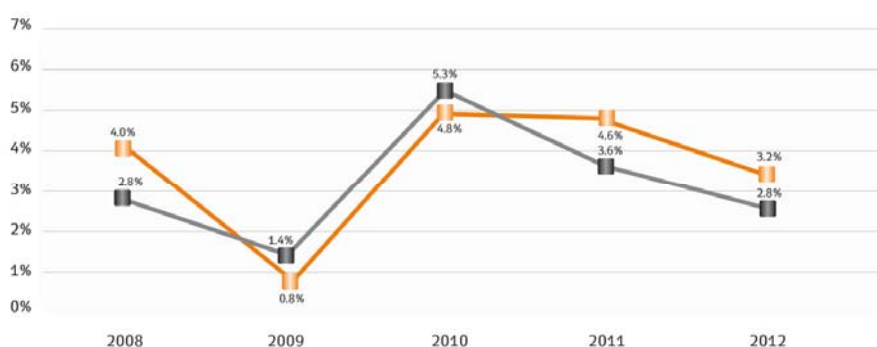
התפתחויות במשק בישראל בשנת 2012

התפתחויות ריאליות

בשנת 2012 נמשכה הצמיחה במשק, אך בקצב מתון יותר לעומת השנה הקודמת. על פי אומדן הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, נרשמה בשנת 2012 עליה בשיעור של 3.2% בתוצר המקומי הגולמי, לאחר עליה של 4.6% אשתקד. התוצר המקומי הגולמי העסקי גדל בשנת 2012 בשיעור של 3.2%, לעומת גידול של 5.1% בשנת 2011.

קצב הצמיחה הואט במהלך השנה, והושפע מירידת קצב הצמיחה של הצריכה הפרטית ושל יצוא הסחורות והשירותים, על רקע ההאטה העולמית. ההתמתנות בקצב הצמיחה הורגשה בעיקר ברבעון הרביעי של 2012, בו צמח התוצר המקומי הגולמי בשיעור של 2.5%, במונחים שנתיים.

סך השימושים (יצוא, צריכה פרטית וציבורית, והשקעה גולמית מקומית) גדל בשנת 2012 בשיעור של 3.2%, לעומת גידול של 6.3% בשנת 2011. יבוא הסחורות והשירותים עלה בשיעור של 3.2%, לעומת עליה של 11.1% אשתקד. ביצוא הסחורות והשירותים חלה האטה, כאשר שיעור הגידול בשנת 2012 עמד על 0.5% בלבד, לעומת עלייה של 5.5% בשנה הקודמת.

התפתחות התמ"ג והצריכה הפרטית

■ שיעור גידול בצריכה פרטית
■ שיעור גידול בתוצר המקומי הגולמי

במהלך שנת 2012 גדל הגרעון המסחרי, במונחים דולריים, בשיעור של 24.9%, בעיקר עקב ירידה של כ-4 מיליארד דולר ביצוא. שיעור הגידול בצריכה הפרטית בשנת 2012 הואט ועמד על 2.8%, לעומת גידול של 3.6% בשנה הקודמת. בסך כל ההשקעות המקומיות חלה האטה משמעותית בשנת 2012, לרמה של 10.4%, לעומת 23.5% אשתקד, בעיקר עקב האטה בקצב הצמיחה של ההשקעה בנכסים קבועים משיעור של 16.0% בשנת 2011, ל-3.4% בשנת 2012. שיעור האבטלה נותר יציב במהלך השנה: ברבעון הרביעי של שנת 2012 - 6.9%, לעומת 6.8% ברבעון השלישי ו-6.8% ברבעון הרביעי של שנת 2011.

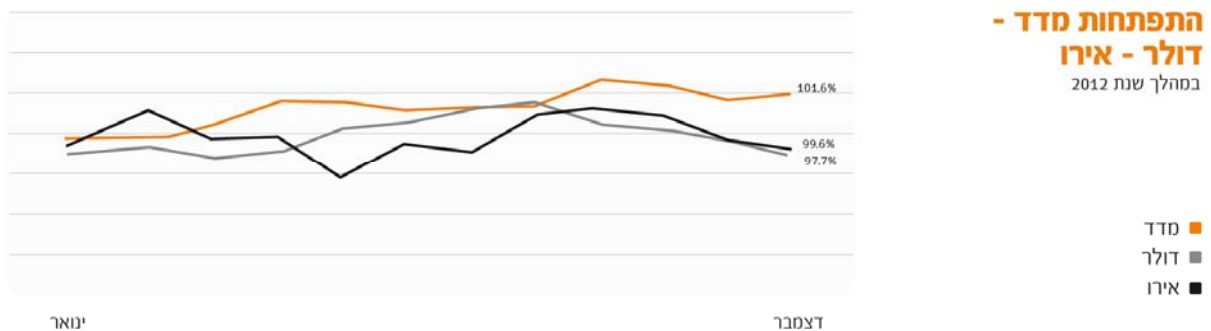
אינפלציה ושערי חליפין

במהלך שנת 2012 עלה מדד המחירים לצרכן בשיעור של 1.6%, לעומת עלייה של 2.2% בשנת 2011. העלייה התמקדה בעיקר במחירי הדיור ואחזקתו ובמחירי המזון. ברבעון הרביעי של השנה חלה התמתנות נוספת בקצב עליות המחירים.

בסיכומה של שנת 2012 תוסף שער החליפין של השקל מול הדולר בשיעור של 2.3%, כך שבסוף 2012 עמד שער הדולר על 3.733 שקלים חדשים לדולר, לעומת 3.821 שקלים חדשים לדולר בסוף שנת 2011. במהלך השנה המגמה היתה מעורבת. מגמת הפיחות שהחלה בחודש פברואר, הגיעה לשיא בחודש יולי כאשר הדולר נסחר בשער של 4.084 שקלים חדשים לדולר. מסוף חודש יולי החל תהליך ייסוף בשער השקל ביחס לדולר.

שער החליפין של השקל מול האירו תוסף בתקופה זו בשיעור של 0.4%, כך שעמד בסוף שנת 2012 על 4.921 שקלים חדשים לאירו, לעומת 4.938 שקלים חדשים לאירו בסוף שנת 2011. ביום 11 במרץ 2013 עמד שער החליפין של השקל מול הדולר על 3.690, ומול האירו על 4.796.

במהלך שנת 2012 נמנע בנק ישראל מרכישת מטבע חוץ, לאחר שביצע רכישות מטבע חוץ בהיקף של כ-4 מיליארד דולר במהלך שנת 2011 ושל כ-12 מיליארד דולר בשנת 2010.

מדיניות מוניטרית ופיסקלית

במהלך שנת 2012 הופחתה ריבית בנק ישראל שלוש פעמים, מרמה של 2.75% בתחילת השנה, ל- 2.00% בסופה. זאת, על רקע יציבות יחסית בציפיות האינפלציה. ריבית בנק ישראל לחודש ינואר 2013 הופחתה פעם נוספת ל- 1.75%.

בשנת 2012 נרשם בתקציב הממשלה גירעון בסך של 39.0 מיליארד שקלים חדשים, שהיווה 4.2 אחוזי תוצר, לעומת גירעון של 28.6 מיליארד שקלים חדשים אשתקד (3.3 אחוזי תוצר). ההכנסות ממיסים גדלו במהלך שנת 2012 בשיעור של 3.5% בלבד, לעומת שנת 2011, והיו נמוכות ב-6.3% מהמתוכנן. הוצאות משרדי הממשלה גדלו בתקופה זו בשיעור של 7.1%, לעומת גידול מתוכנן של 4.9%.

בסוף ינואר 2013, הודיע נגיד בנק ישראל, פרופסור סטנלי פישר, על כוונתו לסיים את כהונתו ביום 30 ביוני 2013 בתום למעלה משמונה שנות כהונה כנגיד.

בנייה למגורים ושוק המשכנתאות

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2012 הסתכמה הכמות המבוקשת לדירות חדשות (דירות שנמכרו ודירות שנבנו שלא למטרת מכירה) ב-39,370 דירות, בדומה לכמות המבוקשת בשנת 2011, וירידה של 2.7% לעומת שנת 2010. במחוז ירושלים חלה עלייה בשיעור של 28%, ואילו במחוז המרכז, שבו רמת הביקושים הגבוהה ביותר ביחס למחוזות האחרים, חלה ירידה של 7.5%. היציבות בביקוש לדירות באה לידי ביטוי בעלייה מתונה של 4.4% בביצוע הלוואות לדירה, כאשר בשנת 2012 ניתנו לציבור הלוואות לדירה בסך של 47.2 מיליארד שקלים חדשים לעומת 45.0 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2011. היקף ביצוע המשכנתאות במחצית השנייה של 2012 היה גבוה בשיעור של כ-27% מהיקפו במחצית הראשונה של השנה.

במהלך השנה הואט קצב התחלות הבניה, כאשר בחודשים ינואר-ספטמבר 2012, החלה בנייתן של כ-37,500 יחידות דיור, במונחים שנתיים, בהשוואה לכ-45,600 יחידות דיור בשנת 2011. עם זאת, עדיין מדובר בקצב גבוה ביחס לממוצע השנתי בעשור האחרון, אשר עמד על כ-34,500. ההאטה בהתחלות הבניה הביאה להתייבשות מלאי הדירות החדשות למכירה מיוזמה פרטית, אשר עמד בתום חודש דצמבר על כ-15,300, בדומה לסוף שנת 2011. על פי קצב המכירות הממוצע בששת החודשים שהסתיימו בדצמבר 2012, יספיק המלאי לכ-11.8 חודשים, לעומת כ-12.9 חודשים בסוף שנת 2011.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2012 נמשכה עליית מחירי הדירות, תוך התגברות קצב העלייה. מחירי הדירות, בממוצע כלל ארצי, היו גבוהים בחודש אוקטובר 2012 בשיעור של 5.6% לעומת סוף שנת 2011, זאת לאחר עלייה בשיעור של כ-4.0% בשנת 2011.

ביום 1 בנובמבר 2012 שלח המפקח על הבנקים מכתב, ובו הורה לתאגידי הבנקאיים להגביל את שיעורי המימון הניתנים להלוואות לדירה. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שוק ההון

בשנת 2012 נרשמו עליות שיעורים בניגוד לירידות הגבוהות של שנת 2011, בד בבד עם ירידה ברמת הפעילות. הרוח הגבית מחוץ לארץ מחד והחששות מהאטה ומגידול חד בגירעון הממשלתי מנגד גרמו לכך שבסופו של דבר פיגר שוק המניות בישראל אחרי שוק המניות בחוץ לארץ. תמונת מצב דומה מאפיינת את תחילת שנת 2013.

שוק המניות - המדדים העיקריים, תל אביב 25 ותל אביב 100, עלו בשנת 2012 בכ-9.2% ובכ-7.2%, בהתאמה, לעומת ירידות של כ-18.2% ו-20.1%. בשנת 2011. מדד תל אביב 75 רשם עליה של כ-4.8% לעומת ירידה של כ-25.9% בשנת 2011. מדד נדל"ן 15 עלה בשיעור של כ-14.1% לעומת ירידה של כ-23.2% בשנת 2011. מדד יתר המניות רשם עליה מרשימה בשיעור של כ-21.6%, לעומת ירידה של כ-25.7% בשנה הקודמת. עליות בולטות רשמו גם מניות הפיננסים: מדד הבנקים ומדד פיננסים 15 עלו בשיעור של כ-22.9% ו-23.1%, בהתאמה, לעומת ירידות של כ-34.6% וכ-34.0% בשנת 2011.

מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים הסתכם בשנת 2012 בכ-1.1 מיליארד שקלים חדשים לעומת כ-1.7 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2011. ברבעון האחרון של שנת 2012 הסתכם מחזור זה בכ-1.2 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-1.4 מיליארד שקלים חדשים ברבעון האחרון של 2011.

ירידה משמעותית נרשמה בהיקף ההנפקות של מניות (ללא גיוס הון בחוץ לארץ), שהסתכם בכ-3.8 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-5.9 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2011.

שוק איגרות החוב - שוק איגרות החוב הממשלתיות רשם עליות ברוב האפיקים בשנת 2012, עקב ירידת הריבית, ואינפלציה נמוכה בארץ ולנוכח הריביות ותשואות הפדיון הנמוכות בחוץ לארץ. איגרות חוב לתקופות ארוכות יותר עלו בשיעורים חדים יותר מאשר איגרות חוב לתקופות קצרות. מדדי איגרות חוב חברות עלו בשיעורים דומים לאיגרות החוב הממשלתיות, תוך עליות גבוהות יותר בהשוואה לשנת 2011 בין היתר בגין עליות בשוק המניות. חשש מגידול בגירעון התקציבי ותחילת עלייה בתשואות הפדיון על איגרות חוב ממשלת ארצות הברית מיתנו את העליות בתחילת השנה הנוכחית.

מדד איגרות החוב הכללי רשם עליה בשיעור של כ-8.8% בשנת 2012, לעומת כ-2.5% בשנת 2011. מדד איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד עלה בשנת 2012 בכ-9.4% לאחר עלייה של כ-4.3% בשנת 2011. מדד איגרות החוב הלא צמודות עלה בכ-7%, לאחר עליה של כ-5.2% בשנה הקודמת. מדדי התל בונד העיקריים עלו אף הם. בשנת 2012 עלה מדד תל בונד 20 בכ-7.9% לעומת עליה של כ-0.7% בשנה קודמת ואילו מדד תל בונד 40 רשם בשנת 2012 עליה של כ-9.1%, לעומת ירידה של כ-1.6% בשנת 2011.

סביבת הריבית הנמוכה נתנה אותותיה בקרב איגרות חוב חברות ובאה לידי ביטוי בירידת מרווחי תשואות הפדיון שלהן מאיגרות החוב הממשלתיות: איגרות חוב בדירוג AA נסחרו בסוף 2012 במרווח של 0.8 נקודות אחוז, לעומת 1.4 נקודות אחוז בסוף 2011 ואיגרות חוב בדירוג A נסחרו במרווח של 2.75 נקודות אחוז, לעומת 3.5 נקודות אחוז בסוף 2011. בדירוג AAA נסחרו בשנה שעברה רק איגרות חוב של חברת החשמל המגובות בערבות מדינת ישראל.

בסך הכול גייס הסקטור העסקי מהציבור וממשקיעים מוסדיים, באמצעות איגרות חוב, כ-40 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2012, בדומה להיקף הגיוס בשנת 2011. מחזור המסחר היומי הממוצע באגרות חוב חברות עמד בשנת 2012 על כ-4.1 מיליארד שקלים חדשים, לעומת כ-3.8 מיליארד שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של כ-9.0%.

כלכלה עולמית

במהלך שנת 2012 נמשכה ההאטה הכלכלית באירופה והגיעה גם למדינות הליבה (גרמניה וצרפת). על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה של גוש האירו, מאומדן ראשוני של צמיחת התוצר בשנת 2012, צפוי התוצר בגוש האירו להצטמצם בשנת 2012 בשיעור של 0.4%, בהמשך לצמיחה של 1.4% בלבד בשנת 2011. כמו כן, במהלך השנה המשיך שיעור האבטלה בגוש האירו לעלות ועמד בחודש נובמבר על 11.8%. קצב האינפלציה החודשי, במונחים שנתיים, הוא גם הוא לרמה של 2.2% בחודש דצמבר 2012, לעומת 2.6% בחודש ינואר 2012.

באיחוד האירופאי הגיעו למספר הסכמות במטרה לתמוך במדינות ה-PIIGS¹, ביניהן, גישה גמישה יותר למתן סיוע כספי ולהתערבות בשוק איגרות החוב, מחזור והגדלת הון הבנקים הסובלים מבעיות נזילות ומריכוז גבוה של נכסים בעייתיים, באופן ישיר על ידי קרנות הסיוע, ואיחוד הפיקוח על הבנקים ביבשת.

בארצות הברית ניכרה מגמת התאוששות. התוצר בשנת 2012 צמח בשיעור של 2.2%, לעומת 1.8% בשנת 2011. בשוק העבודה הסתמן שיפור, כאשר שיעור האבטלה ירד במהלך השנה משיעור של 8.3% בשנת 2011 ל-7.8% בסוף שנת 2012. בנוסף לכך, היקף המשרות החדשות בממוצע רבעוני לשנת 2012 הסתכם ב-622 אלף משרות, לעומת ממוצע רבעוני של 526 אלף משרות בשנת 2011. אינדיקטורים נוספים, ביניהם מדדי נדל"ן שונים, הצביעו גם הם על שיפור במשק האמריקאי במהלך השנה.

סימני התאוששות באו לידי ביטוי גם במדינות המתפתחות. התוצר בסין צמח בשנת 2012 בשיעור של 7.8%, לאחר צמיחה של 9.3% בשנת 2011, אך קצב הצמיחה הואץ במהלך השנה. במטרה לעודד את הצמיחה, נקט במהלך הרבעון השני הבנק המרכזי בסין בצעדי תמרוץ מוניטאריים: הורדת שיעור הריבית במדינה, ובנוסף, הפחתת יחס הלימות ההון הנדרש מן הבנקים. לאחרונה ציין הבנק המרכזי בסין כי הוא שוקל לנקוט צעדים מוניטאריים נוספים לעידוד הכלכלה.

במהלך השנה החלו מדינות רבות ברחבי העולם ליזום פעולות ליצירת יתרון תחרותי בסחר העולמי על פני מדינות אחרות, בין היתר על ידי פיחות של המטבעות שלהן באמצעות הרחבות מוניטאריות משמעותיות, הורדת שיעור הריבית המקומית והורדת יחס הלימות ההון של הבנקים המקומיים.

מדד דאו ג'ונס רשם בשנת 2012 עליה של כ-5.7%, לעומת כ-6.2% בשנת 2011. מדד ה-S&P 500 עלה בשנת 2012 בכ-12.9%, לעומת 0.4% בשנה הקודמת, נאסד"ק 100 עלה ב-2012 ב-16.4% לעומת עליה בשיעור של כ-2.7% בשנת 2011. מדד FTSE 100 הבריטי עלה ב-2011 בכ-5.9% לאחר ירידה של 6.8% בשנת 2011 ואילו מדד ה-DAX הגרמני וה-CAC הצרפתי זינקו בשיעורים של 30.2% ו-16.4% בשנת 2012, בהתאמה, לעומת ירידה בשיעורים של כ-15.4% וכ-18.8% בשנת 2011. מדד ה-Nikkei היפני עלה בשנת 2012 בשיעור של כ-23.4%, לעומת ירידה של כ-18.6% בשנת 2011.

¹ פורטוגל, איטליה, אירלנד, יוון וספרד

נתונים עיקריים בקבוצת הבנק

התפתחות ההכנסות והוצאות

שינוי לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011	2012	
במיליוני שקלים חדשים					
רווח ורווחיות					
		2,888	3,099	3,214	הכנסות ריבית,נטו
		(25)	18	95	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
		1,465	1,491	1,478	עמלות והכנסות אחרות
10.6%	3.9%	4,328	4,608	4,787	סך ההכנסות
(41.6%)	(18.3%)	473	338	276	הוצאות בגין הפסדי אשראי
8.6%	4.5%	2,566	2,667	2,786	הוצאות תפעוליות ואחרות
33.8%	7.6%	1,289	1,603	1,725	רווח לפני הפרשה למיסים
27.7%	14.8%	469	522	599	הפרשה למיסים
31.3%	3.1%	801	1,044	1,076	רווח נקי⁽¹⁾

שינוי לעומת		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2010	2011	2012	
במיליוני שקלים חדשים					
מאזן - סעיפים עיקריים					
21.7%	8.0%	133,304	150,246	162,242	סך כל המאזן
20.2%	7.8%	⁽²⁾ 107,003	⁽²⁾ 119,293	128,651	אשראי לציבור, נטו
21.3%	7.2%	7,449	8,432	9,041	ניירות ערך
21.2%	7.8%	105,991	119,236	128,499	פיקדונות הציבור
43.1%	15.1%	9,813	12,202	14,039	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
23.6%	14.9%	7,130	7,666	8,811	הון ⁽¹⁾

	2010	2011	2012	
יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)				
	11.8	14.6	13.1	תשואת הרווח הנקי
	101.0	100.0	100.1	אשראי לציבור נטו לפיקדונות הציבור
	5.35	5.10	5.43	הון לסך המאזן
	7.91	7.77	8.55	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
	13.96	13.4	13.35	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
	59.3	57.9	58.2	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio)
	0.44	0.28	0.21	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו
	3.63	4.65	4.77	רווח נקי בסיסי למניה
	3.58	4.57	4.74	רווח נקי מדולל למניה

(1) בכל מקום בדוח הדירקטוריון בו מוזכר "רווח נקי" או "הון", הכוונה לרווח הנקי ולהון המיוחסים לבעלי מניות התאגיד הבנקאי.

(2) סווג מחדש.

התפתחות ההכנסות והוצאות

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31.12.2011	31.3.2012	30.6.2012	30.9.2012	31.12.2012	
במיליוני שקלים חדשים					
					רווח ורווחיות
(⁽¹⁾ 734	(⁽¹⁾ 800	(⁽¹⁾ 871	900	643	הכנסות ריבית,נטו
(⁽¹⁾ 52	(⁽¹⁾ (14)	(⁽¹⁾ (22)	(98)	229	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
(⁽¹⁾ 366	(⁽¹⁾ 365	(⁽¹⁾ 355	385	373	עמלות והכנסות אחרות
1,152	1,151	1,204	1,187	1,245	סך ההכנסות
62	67	45	116	48	הוצאות בגין הפסדי אשראי
689	694	676	676	740	הוצאות תפעוליות ואחרות
401	390	483	395	457	רווח לפני הפרשה למיסים
93	128	174	121	176	הפרשה למיסים
299	251	295	260	270	רווח נקי

31.12.2011	31.3.2012	30.6.2012	30.9.2012	31.12.2012	
במיליוני שקלים חדשים					
					מאזן - סעיפים עיקריים
150,246	150,244	155,311	157,810	162,242	סך כל המאזן
(⁽¹⁾ 119,293	(⁽¹⁾ 120,369	(⁽¹⁾ 123,386	(⁽¹⁾ 126,566	128,651	אשראי לציבור, נטו
8,432	11,230	9,565	7,966	9,041	ניירות ערך
119,236	119,501	122,284	124,322	128,499	פיקדונות הציבור
12,202	12,722	13,873	14,186	14,039	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
7,666	7,933	8,231	8,514	8,811	הון

31.12.2011	31.3.2012	30.6.2012	30.9.2012	31.12.2012	
					יחסים פיננסיים עיקריים (באחוזים)
16.9	13.6	15.4	13.0	13.1	תשואת הרווח הנקי ⁽²⁾
100.0	100.7	100.9	101.8	100.1	אשראי לציבור נטו לפיקדונות הציבור
5.10	5.28	5.30	5.40	5.43	הון לסך המאזן
7.77	7.94	8.03	8.23	8.55	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.40	13.24	12.93	13.11	13.35	יחס הון כולל לרכיבי סיכון
59.8	60.3	56.1	57.0	59.4	הוצאות תפעוליות לסך ההכנסות (Cost income ratio)
0.21	0.22	0.15	0.37	0.15	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽²⁾
1.33	1.12	1.31	1.15	1.19	רווח נקי בסיסי למניה
1.32	1.11	1.29	1.14	1.17	רווח נקי מדולל למניה

(1) סווג מחדש

(2) נתון לרבעון, מחושב על בסיס שנתי

פעילות קבוצת הבנק ותיאור התפתחות עסקיה

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מקרו כלכליים, שינויים גאו פוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתעדים", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "יהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר וודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים אשר כוללים בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי כח אדם.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ומשרד האוצר, על נתוני בנק ישראל ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים.

קבוצת הבנק

בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") נמנה עם הבנקים הראשונים שנוסדו בארץ ישראל. הבנק התאגד כחברה ציבורית ביום 6 ביוני 1923, בשם בנק המזרחי בע"מ, והרישיון להתחיל בעסקים ניתן לו ביום 13 במאי 1924. הבנק הוקם ביוזמת המרכז העולמי של הסתדרות המזרחי, במטרה לסייע במימון פעולות התיישבות, בניה, חרושת, מלאכה ומסחר של המתיישבים החדשים בארץ-ישראל. בשנת 1969, עם מיזוג עסקי הבנק עם עסקי בנק הפועל המזרחי בע"מ, שונה שמו של הבנק ל"בנק המזרחי המאוחד בע"מ". בשנת 1983, במסגרת הסדר שגובש בין ממשלת ישראל לבין הבנקים, הועברו מניות הבנק לשליטת המדינה באמצעות חברת בטוחות שהוקמה לשם כך. בשנים 1995 ו-1997 הופרט הבנק בשני שלבים, ועבר לשליטת בעלי השליטה הנוכחיים. בעקבות המיזוג בין בנק המזרחי המאוחד בע"מ לבין טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ (להלן: "טפחות"), שונה ביום 7 בנובמבר 2005 שמו של הבנק הממוזג לשמו הנוכחי, בנק מזרחי טפחות בע"מ.

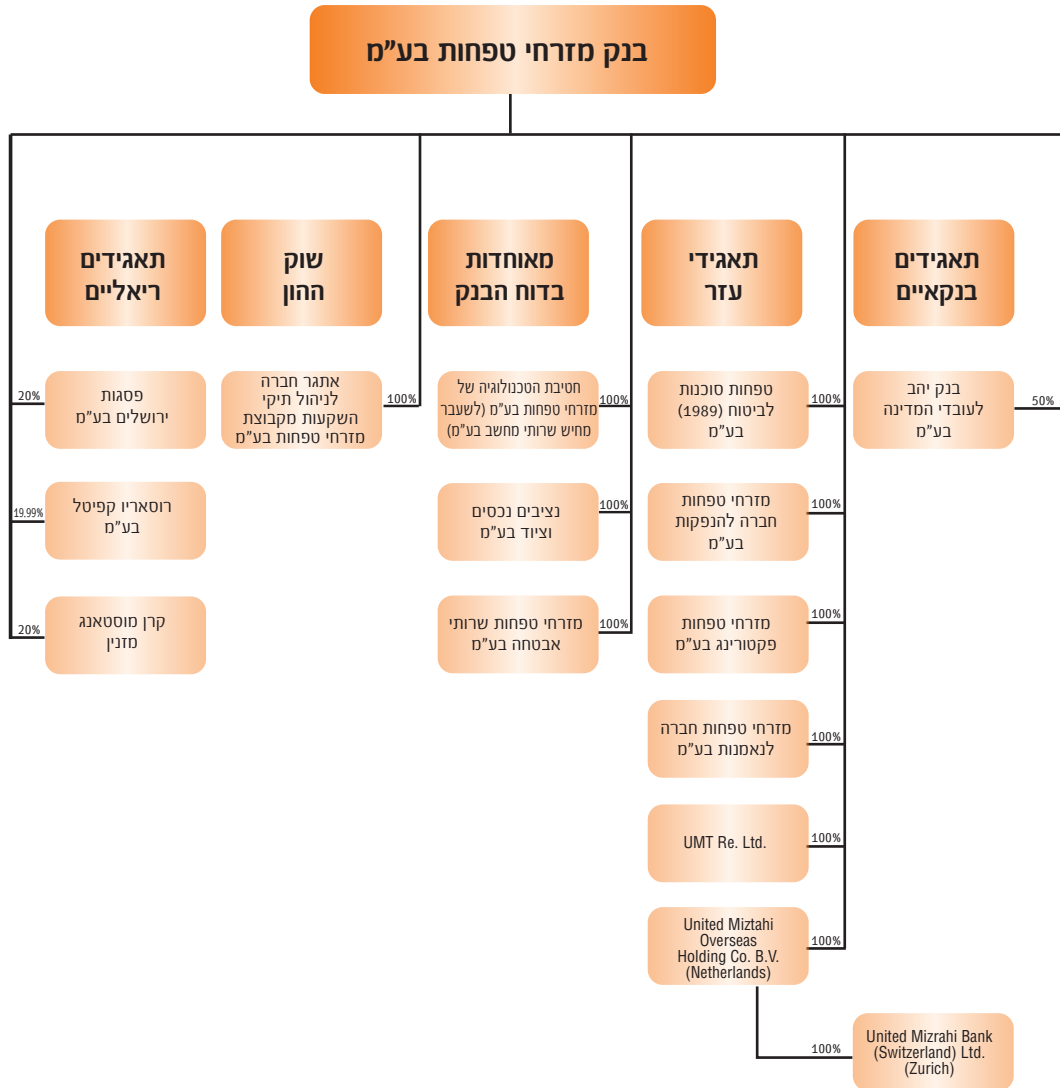
קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחוץ לארץ. הקבוצה עוסקת בפעילות בנקאית מסחרית (עסקית וקמעונאית), ובפעילות משכנתאות בישראל, באמצעות רשת הכוללת 175 סניפים ומרכזי עסקים בפריסה כלל ארצית. בנוסף, פעילות הלקוחות העסקיים נתמכת על ידי מוקדים עסקיים ועל ידי יחידות מטה מקצועיות בעלות התמחות ענפית. פעילות הבנק בחוץ לארץ מתבצעת באמצעות 4 שלוחות בנקאיות (שלושה סניפים וחברה בת) ו-4 נציגויות באירופה ובדרום אמריקה.

בנוסף לפעילות הבנקאית, עוסקת קבוצת הבנק בפעילויות שונות הקשורות בשוק ההון, לרבות: ייעוץ לפעילות בשוק ההון, ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות, ייעוץ פנסיוני, שירותי נאמנות, הפצת קרנות נאמנות ותפעול קופות גמל.

הבנק נמנה על חמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. להלן חלקה היחסי של קבוצת הבנק מתוך חמש הקבוצות הגדולות (על פי נתוני דוחות כספיים ליום 30 בספטמבר 2012):

16%	אשראי לציבור
14%	פיקדונות הציבור
13%	סך המאזן
11%	הון עצמי

מבנה החזקות - חברות עיקריות⁽⁴⁾:

לפרטים נוספים בדבר שינויים מבניים בקבוצה, ראה בביאור 6 לדוחות הכספיים.

⁽⁴⁾ לבנק החזקות בחברות נוספות אשר אינן מהותיות לפעילות הבנק

השליטה בקבוצת הבנק

למיטב ידיעתם של הבנק והדירקטורים, החזקות בעלי השליטה במניות הבנק ליום 31 בדצמבר 2012⁽¹⁾, הינן כדלקמן:

שיעור מההון ומכוח ההצבעה	מספר המניות	המחזיק
9.13	20,743,785	קבוצת ורטהיים M.W.Z. (Holdings) Ltd. ⁽²⁾
12.98	29,475,441	F & W (שותפות רשומה) ⁽³⁾
22.11	50,219,226	סה"כ קבוצת ורטהיים
3.11	7,066,264	קבוצת עופר כ.א.ב.מ. בע"מ ⁽⁴⁾
5.66	12,862,041	ל.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ ⁽⁵⁾
6.68	15,175,631	ע.א.ב.מ. בע"מ ⁽⁶⁾
6.43	14,591,953	עופר השקעות בע"מ ⁽⁷⁾
3.29	7,477,642	עופר סחף בע"מ ⁽⁸⁾
25.18	57,173,531	סה"כ קבוצת עופר
47.29	107,392,757	סה"כ אחזקות בעלי שליטה
100.00%	227,099,500 ⁽⁹⁾	סה"כ מניות מונפקות של הבנק

- (1) לפרטים בדבר שינויים בהחזקות בעלי השליטה במניות הבנק לאחר תאריך המאזן, ראה בהסכמים בין בעלי המניות להלן.
- (2) חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי מר משה ורטהיים (99.2%) ובנאמנות עבור מר משה ורטהיים על ידי עו"ד בנימין רוטנברג (0.8%).
- (3) שותפות רשומה, אשר מוחזקת על ידי מר משה ורטהיים (1%) ועל ידי M.W.Z. (Holdings) Ltd. (99%).
- (4) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ, שהינה חברה פרטית, אשר מניותיה מוחזקות על ידי עופר סחף בע"מ (89.1%) ועל ידי נכסי תעשייה נצרת בע"מ (10.9%). נכסי תעשייה נצרת בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר פיתוח והשקעות בע"מ. עופר סחף בע"מ הינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (5) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של ל.י.י. (אחזקות) בע"מ, שהינה חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר אייל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%). הנאמנות הזרה העניקה למר אייל עופר יפוי כח בהצבעות באסיפות הכלליות של ל.י.י. בכל הנוגע לנושאים הקשורים להיתר השליטה בבנק, למניות הבנק המוחזקות במישרין ובעקיפין ע"י ל.י.י., למינוי דירקטורים בבנק ובכל ענין הקשור לבנק. יפוי הכח מעניק לאייל עופר סמכות מלאה לפעול בעניינים האמורים על פי שיקול דעתו.
- (6) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של אחים עופר אחזקות נכסים בע"מ, שהינה חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (7) חברה פרטית אשר מניותיה מוחזקות על ידי ה"ה ליאורה עופר (15%), דורון עופר (15%), יהודה (יולי) עופר ז"ל (36.67%), ול.י.י. (אחזקות) בע"מ (33.33%), שהינה, כאמור, חברה פרטית המוחזקת על ידי נאמנות זרה שהנהנה העיקרי בה ביחס למניות הבנק הינו מר איל עופר (95%) וחברה תושבת חוץ (5%) (ראה גם הערת שוליים 5 לעיל).
- (8) חברה פרטית בבעלות ובשליטה מלאים של עופר השקעות בע"מ.
- (9) לא כולל 2,500,000 מניות רדומות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית במהלך שנת 2009.

הסכמים בין בעלי המניות

בין ע.א.ב.מ. בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ ול.א.ב.מ. (אחזקות) בע"מ מצד אחד (להלן: "קבוצת עופר") לבין פיינברג - ורטהיים (שותפות רשומה), מצד שני (להלן: "קבוצת ורטהיים"), נחתם ביום 6 באוקטובר 1994 הסכם לשיתוף פעולה בהפעלת הזכויות הנלוות למניות הבנק (להלן: "הסכם ההצבעה"). בהסכם ההצבעה האמור נקבעו, בין היתר, כללים ביחס להצבעה משותפת של בעלי השליטה באסיפות כלליות, לזכות סירוב של כל אחד מהצדדים במכירת מניות השליטה על ידי הצד האחר, לזכות למינוי דירקטורים ולזכות למינוי יושב ראש הדירקטוריון.

קבוצת עופר

ביום 22 באוגוסט 2011, דיווחה עופר השקעות בע"מ (להלן: "עופר השקעות") לבנק אודות מכתב שקיבלה מהמפקח על הבנקים שעניינו היתר לרכישת שליטה ואמצעי שליטה בבנק (להלן "מכתב המפקח"). עופר השקעות דיווחה לבנק, בין היתר, כי הרקע למכתב המפקח היה נעוץ בדרישה מזה זמן של הפיקוח על הבנקים ממקבלי היתר השליטה בבנק לשנות את אופן החזקת מניות גרעין השליטה בבנק, כך שמניות אלה יופרדו משאר פעילויות עופר השקעות, לרבות החזקת נכסי נדל"ן.

בהמשך לכך, התקבלה בבנק הודעה ביום 17 בינואר 2013, מטעם עופר השקעות, בעניין היתר מיום 15 בינואר 2013 שנתן נגיד בנק ישראל, לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה בבנק, על ידי "קבוצת עופר" (כמשמעותה בהיתר השליטה - דהיינו, ה"ה אייל עופר, דורון עופר, ליאורה עופר ועיזבון המנוח יולי עופר ז"ל המנוהל על-ידי מנהלי עיזבון זמניים, עורכי הדין צבי אפרת וראובן בכר) וקבוצת ורטהיים (דהיינו, מר משה ורטהיים), לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "ההיתר החדש"). לענין זה, ראה דוח שפרסם הבנק ביום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עד מועד קבלת ההיתר החדש החזיקה קבוצת עופר במניות הבנק (מניות גרעין השליטה ומניות שאינן מהוות גרעין שליטה), באמצעות עופר השקעות וחברות בבעלותה וכן באמצעות ל.י.ן (אחזקות) בע"מ (להלן: "ל.י.ן") וחברה בת שלה. עם קבלת ההיתר החדש, נכנס לתוקף מתווה שינוי מבנה ההחזקות בבנק, אשר מתייחס רק להחזקות מניות הבנק על ידי עופר השקעות, להפרדת ההחזקה במניות גרעין השליטה בבנק משאר פעילותה של עופר השקעות לרבות החזקת נכסי הנדל"ן (להלן: "שינוי המבנה החדש"). שינוי המבנה החדש כולל העברה של מניות גרעין השליטה בבנק (שהוחזקו בעקיפין על ידי עופר השקעות) להחזקה עקיפה של חברה אחת של עופר השקעות, עופר אחזקות (1989) בע"מ (להלן: "עופר אחזקות"). כתוצאה משינוי המבנה החדש, עופר השקעות, במישרין ובאמצעות חברה בת, תמשיך להחזיק במניות רגילות של הבנק (שאינן מהוות גרעין שליטה).

הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם

כפי שנמסר לבנק מעופר השקעות, עם קבלת ההיתר החדש ויישום שינוי המבנה החדש, נכנס לתוקפו הסכם שיתוף פעולה חדש בין יחיד קבוצת עופר והתאגידים בשליטתם, המחזיקים במישרין ובעקיפין במניות הבנק. הסכם שיתוף הפעולה החדש בא במקום ההסכמים הקודמים בין הצדדים. בהסכם האמור הוסכם, כי היחסים הנוגעים להחזקות בבנק, לשליטה בבנק ולזכויות הניהול בין "קבוצת יולי" (מקבלי היתר השליטה ממשפחת יולי עופר ז"ל, לרבות מנהלי עיזבון, בין זמניים ובין קבועים, וזאת עד לחלוקת מניות יולי עופר ז"ל) (להלן: "קבוצת יולי") לבין ל.י.ן (אשר בה לאייל עופר יפוי כוח לפעול בענייני הבנק), יהיו על בסיס 50/50, ולפיכך מכסת הדירקטורים של קבוצת עופר תתחלק שווה בשווה בין ל.י.ן לבין קבוצת יולי, וכן לא יתקבלו החלטות בקבוצת עופר בכל נושא ועניין הנוגעים לבנק, אלא בהסכמה משותפת של ל.י.ן וקבוצת יולי. לפרטים נוספים ראה סעיף 3 לדיווח מידי של הבנק, מיום 17 בינואר 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-016320). אזכור זה מהווה הכללה על דרך ההפניה של כל המידע המפורט בדוח האמור.

עוד צויין בהודעה של עופר השקעות לבנק, כי עופר השקעות ועופר סחף בע"מ (שימשיכו להחזיק במניות הבנק שאינן מניות גרעין שליטה), התחייבו במסגרת הסכם שיתוף הפעולה החדש, כי הן תפעלנה בהתאם להוראות היתר השליטה, כפי שיהיה מעת לעת, ככל שרלבנטיות עבורן, ובכלל זה, כי הפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות הבנק המוחזקות על ידן, תיעשה אך ורק בהתאם למה שהוחלט ביחס להפעלת זכויות ההצבעה בגין מניות גרעין השליטה. כמו כן, החברות הנ"ל התחייבו כי ככל שמניותיהן תוצענה בעתיד לציבור, התחייבותן האמורה תקבל ביטוי בתשקיף שיפורסם לציבור.

קבוצת ורטהיים

ביום 17 בפברואר 2013 הודיע מר משה (מוזי) ורטהיים לבנק כי העניק לילדיו במתנה את מניותיו והחזקותיו בתאגידים המחזיקים במניות הבנק והשותפים לגרעין השליטה בו, אם דבליו.זד (אחזקות) בע"מ ואף אנד דבליו (שותפות רשומה), כדלקמן: למר דוד ורטהיים 63% מהחזקותיו ולגב' דרורית ורטהיים 37% מהחזקותיו.

על פי הודעת מר משה ורטהיים לבנק, כפופה העברת המניות, בין היתר, לקבלת היתר שליטה מאת נגיד בנק ישראל לפי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981.

השקעות בהון הבנק ועסקאות במניותיו

הבנק מחזיק 2,500,000 מניות ממניותיו שנרכשו ברכישה עצמית בשנת 2009, בהתאם לאישור בנק ישראל, תמורת 76 מיליוני שקלים חדשים. ביום 30 בינואר 2013 אישר בנק ישראל שימוש במניות המוחזקות על ידי הבנק לצורך תכנית אופציות לשנת 2013. לפרטים נוספים ראה ביאור 13 לדוחות הכספיים.

ביום 1 בפברואר 2009 הקצה הבנק על שם הנאמן, עבור מר אליעזר יונס, 5,571,381 כתבי אופציה, לא רשומים למסחר בבורסה, בהתאם לתנאי התכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2008, ומהווה חלק מתנאי העסקתו של המנכ"ל. המניות הרגילות, בנות 0.1 שקל חדש ערך נקוב, אשר יוקצו במימוש כתבי האופציה, יירשמו למסחר בבורסה. כתבי אופציה אלה נוספים לניירות הערך של הבנק שמחזיק המנכ"ל בעצמו ובאמצעות הנאמן. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.

החלטת דירקטוריון באשר ליחס הלימות הון

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מיום 30 ביוני 2010, לפיהן על הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2010, ליחס הון הליבה, שיתייחס להון הליבה בניכוי כל הניכויים הנדרשים מרובד 1, לפי הוראות נוהל בנקאי תקין מס' 202 ("מדידה והלימות הון - רכיבי הון") (להלן - "יחס הון הליבה"), החליט דירקטוריון הבנק, ביום 25 באוקטובר 2010, לקבוע כי היעד של יחס הון הליבה (יחס הלימות ההון הראשוני המקורי) יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים, על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מן האמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק, כי יחס הלימות ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיייה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי ההנחיה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מינימלי של 10% אינה חלה על הבנק. יחס הון הליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל III.

ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ביום 31 בדצמבר 2012 הועברה לוועדה המייעצת לענייני בנקאות טיוטות תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 (העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי הסיכון). הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 (מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי) מאמצת את המלצות באזל III בישראל.

הבנק נערך ליישום מיידי של הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים, כפי שנכללו בטיטות ההוראות, ובוחן את השפעת טיוטת השינוי על התוכנית האסטרטגית של הבנק.

לפרטים בדבר הטיטות וההשפעה הצפויה על הלימות ההון של הבנק, ראה פרק "חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק".

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות ההון של הבנק, ראה התייחסות בסעיף "הלימות הון" במסגרת פרק ניהול סיכונים - "באזל III: הנדבך השלישי - משמעת שוק". לפרטים בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

גיוס מקורות הוניים

במסגרת תכנית העבודה של הבנק, הנקבעת על ידי הדירקטוריון וכוללת יעדים לגידול בתחומי הפעילות השונים, מתבצעת הערכה של השפעת העמידה ביעדים על היקף נכסי הסיכון של הבנק, וכתוצאה מכך על יחס הלימות ההון. בהתאם לכך, נקבעת, במקביל ליעדים העסקיים וליעדי הרווחיות, תכנית לגיוס מקורות הוניים לצורך שמירה על הלימות ההון, בהתאם להנחיות שקבע הדירקטוריון בדבר הלימות הון, כאמור לעיל.

להערכת הנהלת הבנק, לא נדרש גיוס מקורות הוניים בשנה הקרובה לצורך עמידה בדרישת יחס הון מזערי לפי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד. לפרטים בדבר גיוס מקורות באמצעות כתבי התחייבות ואיגרות חוב, ראה פרק מקורות ומימון להלן.

חלוקת דיבידנדים

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 3 באפריל 2006 התקבלה החלטה בדירקטוריון הבנק על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה בכפוף לכך שיחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% (במונחי הוראת ניהול בנקאי תקין 311 - באזל I), יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006. ביום 23 ביולי 2012 קבע דירקטוריון הבנק, במסגרת אישור תכנית החומש האסטרטגית החדשה לשנים 2013-2017, כי בתקופת התכנית תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.

בנוסף על האמור, חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין ולמגבלות כמפורט בביאור 13 לדוחות הכספיים.

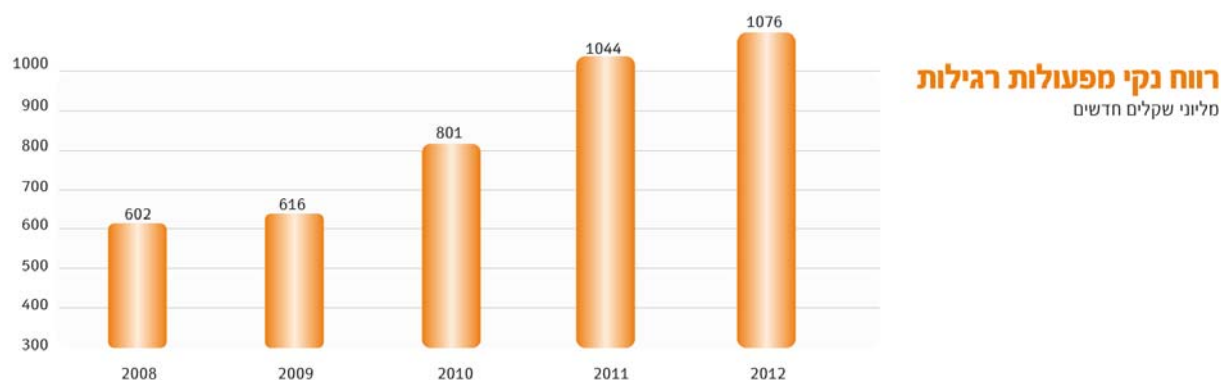
דיבידנד שחולק

להלן פירוט הדיבידנדים שחולקו ושהוכרזו על ידי הבנק החל משנת 2010 ועד למועד פרסום דוחות כספיים אלה (בסכומים מדווחים):

תאריך תשלום	דיבידנד למניה (באגרות)	סך הכל דיבידנד ששולם (מליוני שקלים חדשים)
8 בספטמבר 2010	89.59	200
17 באפריל 2011	53.65	120

רווח ורווחיות

הרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2012 הסתכם ב-1,076 מיליוני שקלים חדשים לעומת 1,044 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 3.1%.

הרווח הנקי של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכם ב-270 מיליוני שקלים חדשים לעומת 299 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד (הכולל השפעה חד פעמית של קיטון בהוצאות המס בסכום של 45 מיליוני שקלים חדשים, כאמור להלן). ללא השפעה חד פעמית זו חל גידול של 6.3% ברווח הנקי לעומת הרבעון המקביל אשתקד.

בהתאם להנחיית בנק ישראל בנושא הלימות ההון במערכת הבנקאית, עלה יחס הלימות הון רובד 1 של הבנק בתום שנת 2012, לשיעור של 8.55%. עליה זו, הנגזרת מגידול של כ-15% ברמת ההון מול סוף שנת 2011, משליכה באופן טבעי על שיעור התשואה להון.

שיעור התשואה להון לשנת 2012 הסתכם ב-13.1% (-14.2% במונחי רמת ההון בשנת 2011). בתקופה המקבילה אשתקד, הסתכם שיעור התשואה להון ב-14.6%.

שיעור התשואה להון במונחים שנתיים ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכם ב-13.1% (-14.8% במונחי רמת ההון בשנת 2011). בתקופה המקבילה אשתקד הסתכם שיעור התשואה על ההון ב-16.9%.

יעד התשואה על ההון בשנת 2017, במסגרת תוכנית החומש האסטרטגית החדשה לשנים 2013-2017 (על בסיס הלימות הון רובד 1 בשיעור של 9%), הינו 14.5%.

להלן הגורמים המרכזיים שהשפיעו על רווחי הקבוצה בשנת 2012 בהשוואה לשנת 2011:

- הכנסות המימון (הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית) גדלו בשנת 2012 ב-192 מיליוני שקלים חדשים לעומת שנת 2011, והגיעו ל-3,309 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-3,117 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של 6.2%.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי קטנו בשנת 2012 ב-62 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לשנת 2011, ירידה של 18.3%.
- העמלות וההכנסות האחרות הסתכמו בשנת 2012 ב-1,478 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,491 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, קיטון של 0.9%, שהושפע בעיקר מירידה בהכנסות מפעולות לקוחות בשוק ההון: מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים ירד בשיעור של כ-35% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.
- הוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו בשנת 2012 ב-2,786 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-2,667 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של 4.5%.
- שיעור ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2012 עלה והסתכם ב-34.7% לעומת 32.6% בתקופה המקבילה אשתקד. התקופה המקבילה כוללת הקטנת הוצאות מס בסכום של כ-45 מיליוני שקלים חדשים בגין מיסים נדחים בעקבות המלצות ועדת טרכטנברג.

שינוי מבנה דוח רווח והפסד

החל מהדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2012, נערך דוח רווח והפסד בהתאם למתכונת חדשה שנקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. בהתאם, הוצגו מחדש נתוני התקופות הקודמות, על מנת לאפשר השוואה לנתוני התקופה השוטפת. השינוי העיקרי במבנה דוח רווח והפסד מתייחס לאופן ההצגה של הרווח מפעילות מימון, שהוצג בעבר בשורה אחת, והחל מדוחות כספיים אלה הוא נכלל בסעיפים כדלקמן:

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
818	886	3,242	3,433	רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי - כפי שהוצג בעבר
				בניכוי:
52	229	18	95	הכנסות מימון שאינן מריבית (מוצגות בסעיף נפרד, במסגרת סך כל ההכנסות שאינן ריבית)
				בניכוי:
(2)	(24)	(6)	(29)	רווחים מהשקעה במניות (נכללות כעת בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית)
34	38	131	153	עמלות מימוניות (נכללות בסעיף "עמלות")
734	643	3,099	3,214	הכנסות ריבית, נטו
1,453	1,179	6,840	6,591	הכנסות ריבית
(719)	(536)	(3,741)	(3,377)	הוצאות ריבית
734	643	3,099	3,214	סך הכל

סעיף העמלות כולל, כאמור, את הסכומים שנכללו בעבר בעמלות התפעוליות, וכן את העמלות המימוניות, שנכללו בעבר ברווח מפעילות מימון:

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
325	329	1,343	1,299	עמלות תפעוליות - כפי שהוצג בעבר
				עמלות מימוניות (נכללו בעבר בסעיף הרווח מפעילות מימון, והועבר במסגרת השינוי לסעיף העמלות)
34	38	131	153	
359	367	1,474	1,452	עמלות

התפתחות ההכנסות וההוצאות

הכנסות הריבית, נטו והכנסות המימון שאינן מריבית⁽¹⁾ בקבוצה בשנת 2012 הסתכמו ב-3,309 מיליוני שקלים חדשים לעומת 3,117 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 6.2%. ברבעון הרביעי של שנת 2012: 872 מיליוני שקלים חדשים לעומת 786 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של 10.9%.

להלן ניתוח ההתפתחות בהכנסות המימון מפעילות שוטפת (במיליוני שקלים חדשים):

		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
שיעור השינוי	2011	2012	שיעור השינוי	2011	2012	
(12.4%)	734	643	3.7%	3,099	3,214	הכנסות ריבית, נטו
	52	229		18	95	הכנסות מימון שאינן מריבית ⁽¹⁾
10.9%	786	872	6.2%	3,117	3,309	סך הכנסות מימון
						בניכוי:
	24	35		100	155	הכנסות מגביית ריבית בגין חובות בעייתיים
						הפרשי הצמדה (בשנת 2011 בלבד) והפרשי שער
	4	(13)		52	1	בגין חובות פגומים
						רווחים מממוש איגרות חוב זמינות למכירה ורווחים
	12	82		18	146	מאגרות חוב למסחר, נטו
	22	32		18	(79) ⁽²⁾	השפעת רישום חשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן ואחרות ⁽²⁾
(3) 1.7%	724	736	5.4%	2,929	3,086	סך הכנסות מימון מפעילות שוטפת

(1) הכנסות מימון שאינן מריבית כולל השפעת שווי הוגן ואחרות, רווחים בגין איגרות חוב (ראה להלן), וכן הוצאה בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית.

(2) השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן נובעת מההבדל בין הטיפול החשבונאי במכשירים מאזניים הנרשמים בדוח רווח והפסד על בסיס צבירה (ריבית, הפרשי הצמדה, והפרשי שער בלבד), לבין נגזרים הנמדדים לפי שווי ההוגן.

(3) המדד הידוע ברבעון הרביעי של שנת 2012 ירד בשיעור של 0.7%. סך הכל ההשפעה שנכללה בהכנסות המימון מפעילות שוטפת ברבעון הרביעי בגין הפוזיציה המדדית מסתכמת להוצאות מימון של 45 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאות מימון של 8 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. בנטרול ההשפעה של ירידת המדד, עלה הרווח המימוני מפעילות שוטפת בשיעור של 7.2%.

להלן פירוט סך הכנסות המימון לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים)⁽¹⁾:

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
שיעור השינוי	סכום השינוי	2011 ⁽³⁾	2012	מגזר פעילות
				בנקאות קמעונאית:
13.8%	77	556	633	משכנתאות
3.9%	41	1,055	1,096	משקי בית
1.8%	8	442	450	עסקים קטנים
6.1%	126	2,053	2,179	סך הכל קמעונאית
(17.8%)	(16)	90	74	בנקאות פרטית
(1.7%)	(3)	175	172	בנקאות מסחרית
29.6%	167	564	731	בנקאות עסקית
(34.9%)	(82)	235	153	ניהול פיננס ⁽²⁾
6.2%	192	3,117	3,309	סך הכל

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד.1 לדוחות הכספיים.

(2) ללא השפעת הרישום החשבונאי של נגזרים לפי שווי הוגן, חל גידול בסך 15 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות המימון, גידול של 6.9%.

(3) סווג מחדש.

להגדרת מגזרי הפעילות, ראה להלן בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות.

להלן היתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים) (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה - נכסים פיננסיים	2012	2011	שיעור השינוי
מטבע ישראלי לא צמוד	140,511	138,425	1.5%
מטבע ישראלי צמוד למדד	52,612	48,116	9.3%
מטבע חוץ ⁽¹⁾	76,360	74,702	2.2%
סך הכל	269,483	261,243	3.2%

(1) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ).

הגידול בהפקדות בבנק ישראל והפעילות בנגזרים תרמו לעליות ביתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים בשקל לא צמוד. הגידול בהיקף המשכנתאות הביא לעליה ביתרות הממוצעות של הנכסים הפיננסיים בשקלים, הן צמודי מדד והן לא צמודים. הגידול ביתרה הממוצעת של הנכסים הפיננסיים במטבע חוץ נובעת בעיקר מגידול בהיקף הפעילות בנגזרים.

להלן פערי הריבית (ההפרש בין שיעור ההכנסה על הנכסים ובין שיעור הוצאה על ההתחייבויות) על בסיס יתרות ממוצעות⁽¹⁾ במגזרי ההצמדה השונים (כולל השפעת נגזרים, באחוזים):

מגזר הצמדה	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר	
	2012	2011	2012	2011
מטבע ישראלי לא צמוד	1.28	1.41	1.20	1.25
מטבע ישראלי צמוד למדד	0.59	0.41	1.18	0.48
מטבע חוץ (כולל מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ) ⁽²⁾	0.47	0.44	0.66	1.51
סך הכל כולל השפעת נגזרים	1.00	0.95	1.13	1.11

(1) יתרות ממוצעות לפני ניכוי הוצאות בגין הפסדי אשראי.

(2) פעילות מקומית ושלוחות חו"ל.

בסקירת ההנהלה ניתנים בתוספת ג' נתונים לגבי שיעורי ההכנסה וההוצאה בפעילות הקבוצה ולגבי המרווח הפיננסי המיוצג על ידי פערי הריבית.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-276 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.21% מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 338 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, שיעור של 0.28% מסך האשראי לציבור, נטו.

ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכמו ההוצאות בגין הפסדי אשראי ב-48 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.15% (על בסיס שנתי) מסך האשראי לציבור, נטו, לעומת 62 מיליוני שקלים חדשים, שיעור של 0.21% מסך האשראי לציבור, נטו ברבעון המקביל אשתקד, ובסך הכל קיטון של כ-22.6%.

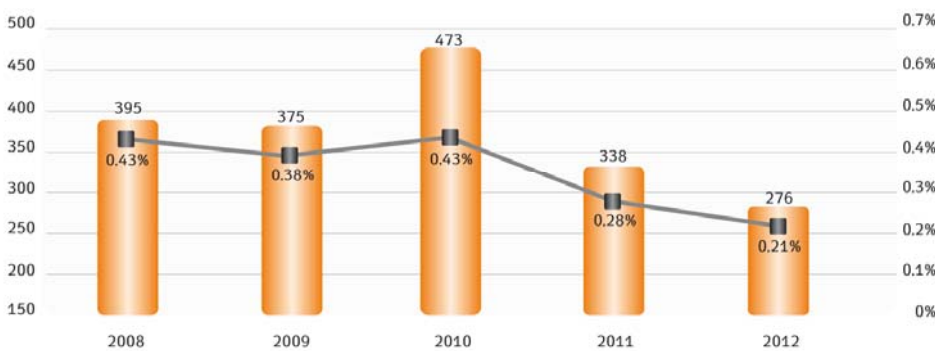
הוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2011 כוללות הוצאות בגין הפרשי הצמדה והפרשי שער כנגד הכנסה מקבילה בהכנסות המימון, בסכום של 52 מיליוני שקלים חדשים ו-4 מיליוני שקלים חדשים לתקופות של שנה ושל שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011, בהתאמה.

במסגרת שינוי מתכונת רווח והפסד, החל מ-1 בינואר 2012 עודכנה ההגדרה של "ריבית" כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הריבית ועל הקרן, ולכן כוללות ההוצאות בגין הפסדי אשראי הפרשי שער בלבד כנגד הכנסה מקבילה בהוצאות המימון.

סך הכל הפרשי השער שנרשמו בשנת 2012 וברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכמו בהוצאה של כ-1 מיליוני שקלים חדשים ובהכנסה של 13 מיליוני שקלים חדשים, בהתאמה.

להלן פירוט התפתחות ההוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים):

לרבעון שהסתיים ביום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
63	(12)	283	275	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני (לרבות מחיקות חשבונאיות)
1	-	(12)	3	הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי: לפי עומק הפיגור
(2)	60	67	(2)	אחרת
62	48	338	276	סך הכל
שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור (במונחים שנתיים):				
0.21%	0.15%	0.28%	0.21%	סך הכל
0.61%	0.34%	0.70%	0.54%	בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
(0.06%)	0.03%	0.00%	0.01%	בגין הלוואות לדיור

הוצאות בגין הפסדי אשראי

- הוצאות בגין הפסדי אשראי (מיליוני שקלים חדשים)
- הוצאות בגין הפסדי אשראי לסך אשראי

להלן פירוט ההוצאות בגין הפסדי אשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		שיעור השינוי
	2012	2011	
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	10	6	66.7%
משקי בית	55	62	(11.3%)
עסקים קטנים	36	84	(57.1%)
סך הכל קמעונאות	101	152	(33.6%)
בנקאות פרטית	(12)	(5)	140.0%
בנקאות מסחרית	8	6	33.3%
בנקאות עסקית	178	164	8.5%
ניהול פיננסי	1	21	(95.2%)
סך הכל	276	338	(18.3%)

הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בשנת 2012 בכ-2,938 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-2,761 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול בשיעור של כ-6.4%. בתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית, גידול של 9.1%. ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכמו הכנסות הריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי בכ-595 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-672 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של כ-11.5%. בתוספת הכנסות המימון שאינן מריבית, גידול של 13.8%. ראה גם ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות שאינן מריבית בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 בכ-1,573 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-1,509 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של כ-4.2%.

ההכנסות שאינן ריבית בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 בכ-602 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-418 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-44.0%. ראה הסבר להלן.

הכנסות מימון שאינן מריבית בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 בכ-95 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-18 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011.

הכנסות המימון שאינן מריבית הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 בכ-229 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-52 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד. בסעיף זה נכללים, בין היתר, השפעות שווי הוגן, רווחי מימוש של איגרות חוב והוצאות בגין הפרשי הצמדה על נגזרי מדד שההכנסה המקבילה להן נרשמת על פי הכללים החשבונאיים כהכנסת ריבית. ראה ניתוח הכנסות המימון מפעילות שוטפת לעיל.

ההכנסות מעמלות בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 בכ-1,452 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-1,474 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, קיטון בשיעור של כ-1.5%. ההכנסות מעמלות בקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכמו בכ-367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-359 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של כ-2.2%. הקיטון בשנת 2012 נובע מירידה בהכנסות מפעולות לקוחות בשוק ההון; מחזור המסחר היומי הממוצע במניות ובניירות ערך המירים בבורסה לניירות ערך בתל אביב ירד בשיעור של כ-35%. ברבעון הרביעי קוזזה השפעת הירידה במחזורי המסחר בגידול בהכנסות מעמלות שאינן מפעילות לקוחות בשוק ההון.

ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 בכ-26 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-17 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011. ההכנסות האחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 בכ-6 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-7 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

ההוצאות התפעוליות והאחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-2,786 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-2,667 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול בשיעור של 4.5%.

ההוצאות התפעוליות והאחרות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 ב-740 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-689 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול בשיעור של 7.4%. ראה הסבר להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-1,701 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-1,615 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול בשיעור של 5.3%. ראה הסבר להלן.

המשכורות וההוצאות הנלוות הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 ב-454 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-411 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול נקודתי בשיעור של 10.5%, הנובע מהפרשי עיתוי ברישום החשבונאי של הפרשות להוצאות נלוות לשכר לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

להלן ניתוח ההתפתחות בהוצאות השכר השנתי השוטף (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שיעור השינוי	2011	2012	
5.3%	1,615	1,701	סך משכורות והוצאות הנלוות בניכוי:
	-	13	השפעת עליה בשיעור מס שכר ⁽¹⁾
	22	28	הוצאות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
4.2%	1,593	1,660	שכר שוטף⁽²⁾

(1) בעיקר עליה חד פעמית בגין עדכון שיעורי מס שכר על העתודה לפיצויי פיטורין פרישה ופנסיה.

(2) הגידול בשכר השוטף נובע בעיקר מעדכוני שכר כמפורט בפרק ההון האנושי להלן.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-652 מיליוני שקלים חדשים לעומת 608 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של כ-7.2%, בעיקר בשל גידול בהוצאות אחזקה ופחת בבנק יהב בסכום של כ-14 מיליוני שקלים חדשים וזאת עקב פתיחה של סניפים חדשים, וכן מגידול חד פעמי הנובע מהפעלת מבנה הבנק החדש בלוד, בסכום של כ-16 מיליוני שקלים חדשים.

הוצאות האחזקה ופחת בניינים וציוד בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 ב-171 מיליוני שקלים חדשים לעומת 153 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-11.8% (מזה: 5 מיליוני שקלים חדשים, גידול בהוצאות אחזקה ופחת בבנק יהב ו-4 מיליוני שקלים חדשים בגין מבנה הבנק החדש בלוד, כאמור לעיל).

ההוצאות האחרות בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-433 מיליוני שקלים חדשים לעומת 444 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, קיטון של כ-2.5%.

ההוצאות האחרות בקבוצה הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2012 ב-115 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 125 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, קיטון של כ-8.0%, הנובע בעיקר מירידה בעלויות הבנק המיוחסות לפעילות בשוק ההון.

להלן נתוני Cost-Income Ratio⁽¹⁾:

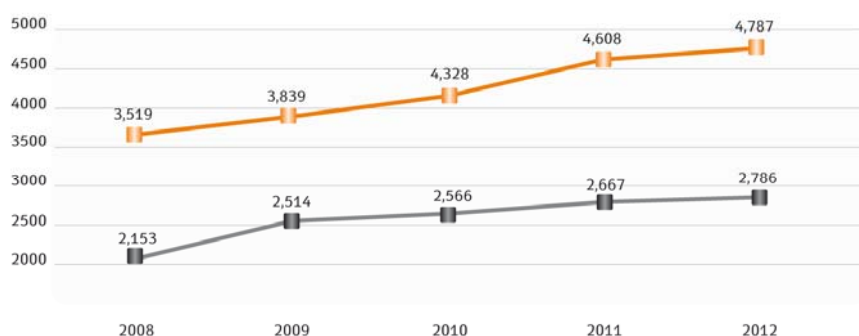
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2011	2012
57.9%	58.2%

Cost-Income Ratio

2011				2012			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
60.6%	57.7%	53.6%	59.8%	60.3%	56.1%	57.0%	59.4%

Cost-Income Ratio

(1) סך ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כלל ההכנסות התפעוליות והמימוניות לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי.

הכנסות והוצאות
במיליוני שקלים חדשים

■ הכנסות מיטון מריבית ושאין מריבית
■ הוצאות תפעוליות

הרווח בקבוצה לפני מיסים הסתכם בשנת 2012 ב-1,725 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 1,603 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של כ-7.6%.

ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכם הרווח בקבוצה לפני מיסים ב-457 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 401 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ-14.0%.

ההפרשה למיסים בקבוצה הסתכמה בשנת 2012 ב-599 מיליוני שקלים חדשים לעומת 522 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, גידול של כ-14.8%.

ברבעון הרביעי של שנת 2012 הסתכמה ההפרשה למיסים ב-176 מיליוני שקלים חדשים לעומת 93 מיליוני שקלים חדשים ברבעון המקביל אשתקד.

שיעור ההפרשה למיסים על הרווח בשנת 2012 הסתכם ב-34.7% לעומת כ-32.6% בשנת 2011.

הרבעון הרביעי של שנת 2011 כולל הקטנת הוצאות מס בסכום של כ-45 מיליוני שקלים חדשים בגין מיסים נדחים בעקבות המלצת ועדת טרכטנברג.

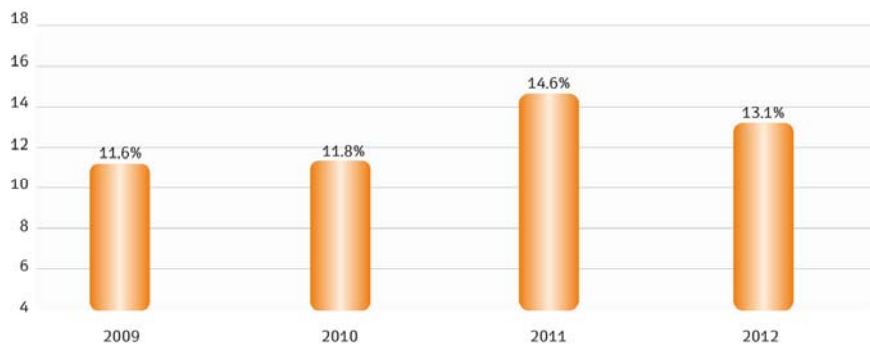
להלן התפתחות תשואות (1) רווחי הקבוצה על ההון (2) ויחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון (באחוזים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
	2010	2011	2012
תשואת רווח נקי על ההון	11.8	14.6	13.1
יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום השנה	7.91	7.77	8.55

		2011				2012			
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי
תשואת רווח נקי על ההון		14.5	15.2	14.9	16.9	13.6	15.4	13.0	13.1
יחס הון רוברד 1 לרכיבי סיכון בתום הרבעון		7.61	7.71	7.70	7.77	7.94	8.03	8.23	8.55

(1) תשואה בחישוב שנתי.

(2) התשואה ביחס להון העצמי הממוצע, הכולל את "סך כל האמצעים ההוניים", כמוצג בדיווח על שיעורי הכנסה והוצאה, בניכוי יתרה ממוצעת של זכויות בעלי מניות חיצוניים ובניכוי/ובתוספת היתרה הממוצעת של הפסדים/רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר ושל איגרות חוב זמינות למכירה.

תשואה על ההון

רווח למניה

להלן נתוני הרווח למניה (מניה רגילה בסך 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב) (בשקלים חדשים):

	2010	2011	2012	
רווח בסיסי למניה:				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	3.63	4.65	4.77	
רווח מדולל למניה:				
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי	3.58	4.57	4.74	

התפתחות סעיפי המאזן

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

	31 בדצמבר		
שיעור השינוי	2011	2012	
8.0%	150,246	162,242	סך כל המאזן
7.8%	119,293	128,651	אשראי לציבור, נטו
7.8%	119,236	128,499	פיקדונות הציבור
7.2%	8,432	9,041	ניירות ערך
14.9%	7,666	8,811	הון עצמי

אשראי לציבור, נטו - משקלו של האשראי לציבור, נטו במאזן המאוחד מסך כל הנכסים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 לכ-79%, בדומה לסוף שנת 2011. האשראי לציבור, נטו בקבוצה, גדל במהלך שנת 2012 בכ-9.4 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-7.8%.

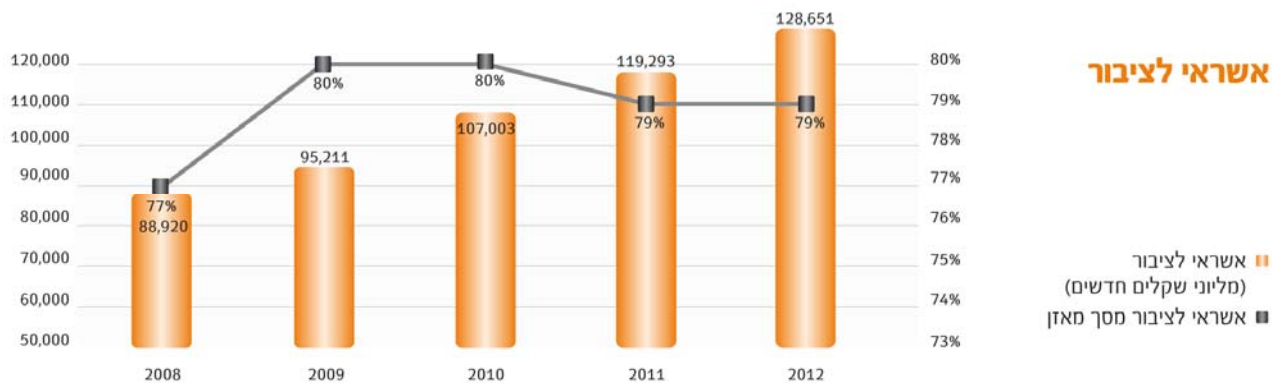
להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

השיעור מסך האשראי לציבור			יתרה ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	שיעור השינוי	2011	2012	
50.8%	51.4%	9.2%	60,559	66,160	מטבע ישראלי
37.4%	38.3%	10.2%	44,651	49,221	לא צמוד
11.8%	10.3%	(5.8%)	14,083	13,270	צמוד מדד
100.0%	100.0%	7.8%	119,293	128,651	מט"ח כולל צמוד מט"ח
					סך הכל

להלן נתונים על היקפי האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר פעילות	2012	(1)2011	שיעור השינוי
בנקאות קמעונאית:			
משכנתאות	75,011	67,303	11.5%
משקי בית	18,002	16,465	9.3%
עסקים קטנים	6,860	6,428	6.7%
סך הכל קמעונאות	99,873	90,196	10.7%
בנקאות פרטית	1,178	1,191	(1.1%)
בנקאות מסחרית	4,679	4,778	(2.1%)
בנקאות עסקית	22,921	23,128	(0.9%)
סך הכל עסקי ואחר	28,778	29,097	(1.1%)
סך הכל	128,651	119,293	7.8%

(1) סווג מחדש.

להלן פירוט של סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים לפני הפרשה להפסדי אשראי, בהתאם להוראות למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי:

ליום 31 בדצמבר 2011			ליום 31 בדצמבר 2012			סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)
סיכון אשראי ⁽¹⁾			סיכון אשראי ⁽¹⁾			
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	
1. סיכון אשראי בעייתי:						
1,884	297	1,587	2,087	423	1,664	סיכון אשראי פגום
111	1	110	163	2	161	סיכון אשראי נחות
2,173	95	2,078	2,108	181	1,927	סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾
4,168	393	3,775	4,358	606	3,752	סך הכל סיכון אשראי בעייתי
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽²⁾						
		1,814			1,659	
-	-	1,485	-	-	1,609	2. נכסים שאינם מבצעים⁽³⁾

- (1) אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
(2) לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר, בסך של 1,599 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 1,729 מיליוני שקלים חדשים).
(3) נכסים שאינם צוברים ריבית.

לפרטים נוספים בדבר סיכון אשראי בעייתי ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן מדדי סיכון עיקריים בגין אשראי לציבור:

2011 בדצמבר	2012 בדצמבר	
1.31%	1.28%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
3.26%	3.37%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי שאינו לדיור
1.43%	1.23% ^{(1) (2)}	שיעור יתרת האשראי לדיור שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.45%	1.30%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מיתרת האשראי לציבור
1.04%	0.95%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
2.47%	2.44%	שיעור סיכון אשראי בעייתי מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.30%	0.22%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
0.47%	0.27%	שיעור המחיקות נטו מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור, נטו
30.7%	19.9%	שיעור המחיקות נטו מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי

- (1) שיעור יתרת האשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר שאינו לדיור מיתרת האשראי לציבור, זניח.
(2) יתרת האשראי בפיגור לפני הפרשה לפי עומק הפיגור.

להלן החלוקה הענפית של 6 הלווים הגדולים בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2012:

לווה מספר	ענף משק	סיכון אשראי מאזני	סיכון אשראי	סיכון אשראי כולל
1.	בינוי ונדל"ן	254	648	902
2.	בינוי ונדל"ן	17	800	817
3.	בינוי ונדל"ן	166	539	705
4.	חשמל ומים	485	216	701
5.	תקשורת ושירותי מחשב	633	39	672
6.	בינוי ונדל"ן	122	405	527

סיכון אשראי מאזני וחוז מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים בניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

להלן התפתחות התפלגות סיכון האשראי בקבוצה לפי גודל לווה:

סיכון אשראי ללווה (באלפי שקלים חדשים)	2012		2011	
	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה	שיעור מסיכון אשראי כולל בקבוצה	שיעור מספר הלווים בקבוצה
עד 150	12.8%	76.2%	13.3%	76.9%
150-600	23.6%	16.9%	24.2%	17.1%
600-2,000	25.8%	6.2%	23.0%	5.4%
מעל 2,000	37.8%	0.7%	39.5%	0.6%

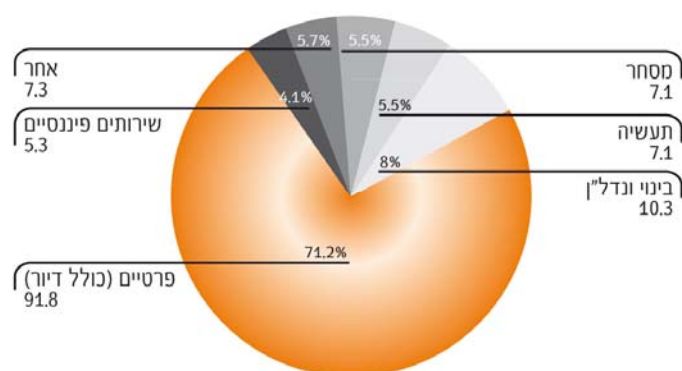
להלן סיכון האשראי בענפי משק עיקריים בגין פעילות לווים בארץ⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ענף משק	2012		2011	
	סיכון אשראי מאזני	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	אחוז מסך סיכון האשראי המאזני
אנשים פרטיים (כולל הלוואות לדיר)	91,766	71.3%	82,757	69.2%
בינוי ונדל"ן	10,219	7.9%	10,081	8.4%
שירותים פיננסיים	5,339	4.1%	6,019	5.0%
תעשייה	7,057	5.5%	6,650	5.6%
מסחר	7,136	5.5%	6,976	5.8%
אחר	7,169	5.6%	7,117	6.0%
סך הכל	128,686	100.0%	119,600	100.0%

(1) כולל אשראי והשקעות באיגרות חוב של הציבור ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים של הציבור.

(2) סווג מחדש.

סיכון האשראי של האשראי לציבור מורכב מסיכון אשראי מאזני ומסיכון אשראי חוץ מאזני, אשר מרכיביהם משוקללים בהתאם לאופי הלווה וסוג האשראי בהתאם להוראות בנק ישראל. הסיכון המאזני כולל את יתרות האשראי לציבור, מכשירים נגזרים שנרכשו על ידי הציבור והשקעות של הקבוצה באיגרות חוב של הציבור. סיכון האשראי החוץ מאזני כולל ערבויות ועסקאות במכשירים חוץ מאזניים, התחייבויות למתן אשראי ומסגרות אשראי שטרם נוצלו.

סיכון אשראי מאזני לפי ענפי משק - ליום 31 בדצמבר 2012 במיליארדי שקלים חדשים

סיכון האשראי הכולל בקבוצת הבנק הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 לסך של 178 מיליארדי שקלים חדשים לעומת 168 מיליארדי שקלים חדשים בשנת 2011, גידול בשיעור של 5.9%.

ניירות ערך - יתרת ההשקעה בניירות ערך גדלה במהלך שנת 2012 בכ-0.6 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-7.2%. הגידול ביתרת ההשקעה בניירות ערך הינו במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות.

להלן התפלגות תיק ניירות הערך של הקבוצה לפי מגזרי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

מגזר הצמדה	הערך במאזן ליום		שיעור שינוי
	31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
מטבע ישראלי	302	251	(16.9%)
צמוד מדד	5,128	5,487	7.0%
לא צמוד	2,917	3,184	9.2%
מטבע חוץ (כולל צמוד מטבע חוץ)	85	119	40.0%
פריטים לא כספיים	8,432	9,041	7.2%
סך הכל	8,432	9,041	

השקעות הבנק בניירות ערך בתיק המוחזק לפדיון, בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר.

להלן פרטים נוספים על השקעות קבוצת הבנק בניירות ערך (במיליוני שקלים חדשים):

הערך במאזן ליום		
31 בדצמבר 2011	31 בדצמבר 2012	
איגרות חוב ממשלתיות:		
7,410	8,114	ממשלת ישראל
86	95	ממשלת ארצות-הברית
7,496	8,209	סך הכל איגרות חוב ממשלתיות
איגרות חוב של בנקים במדינות מפותחות:		
135	137	בריטניה
159	123	ישראל
104	109	גרמניה
26	26	קוריאה הדרומית
-	38	הולנד
5	5	אחר
429	438	
איגרות חוב של מוסדות פיננסיים (שאינם בנקים) במדינות מפותחות⁽¹⁾:		
115	51	ארצות הברית
19	20	בריטניה
11	11	לוקסמבורג
145	82	
574	520	סך הכל איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים במדינות מפותחות
איגרות חוב של חברות (פילוח לפי ענפי משק):		
108	75	תעשייה
37	31	בינוי
48	57	חשמל ומים
23	1	תקשורת ושרותי מחשב
-	29	שירותים פיננסיים
216	193	סך הכל איגרות חוב של חברות
61	-	איגרות חוב מגובות נכסים (CLO)
85	119	מניות
8,432	9,041	סך הכל ניירות ערך

(1) החשיפה מורכבת, רובה ככולה, מחשיפה לבנקים להשקעות ולחברות החזקה בקבוצות בנקאיות.

להלן מידע נוסף לגבי ירידת ערך בעלת אופי זמני של ניירות ערך זמינים למכירה המפרט את משך הזמן בו קיימת הירידה ושיעוריה מהעלות המופחתת (במיליוני שקלים חדשים) :

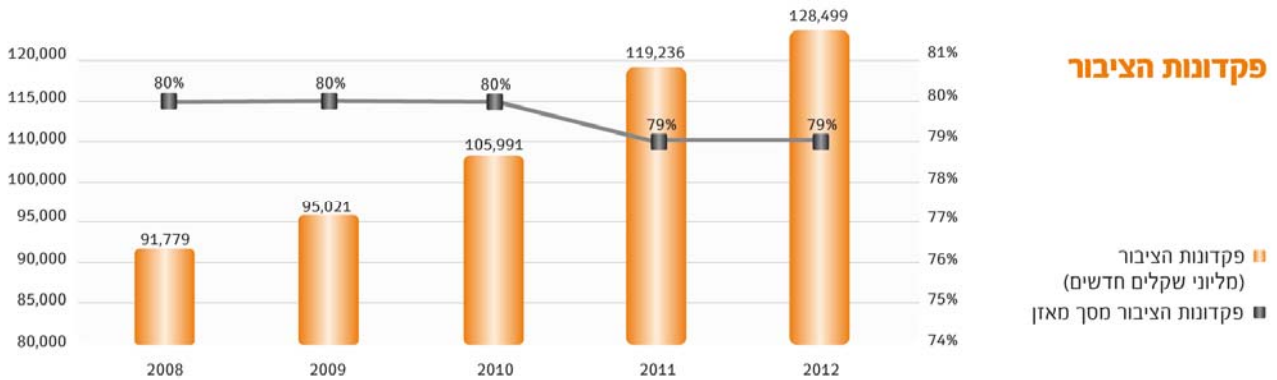
ליום 31 בדצמבר 2012					
משך הזמן בו נמוך השווי ההוגן מהעלות המופחתת					
שיעור הירידה מהעלות המופחתת	עד 6 חודשים	9-6 חודשים	12-9 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
איגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה	-	-	-	-	-
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות					
20%	1	-	-	32	33
20%-40%	-	-	-	20	20
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	1	-	-	52	53
מניות					
20%	1	-	-	-	1
20%-40%	-	-	-	-	-
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	1	-	-	-	1
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	2	-	-	52	54
ליום 31 בדצמבר 2011					
משך הזמן בו נמוך השווי ההוגן מהעלות המופחתת					
שיעור הירידה מהעלות המופחתת	עד 6 חודשים	9-6 חודשים	12-9 חודשים	מעל 12 חודשים	סך הכל
איגרות חוב מגובות נכסים זמינות למכירה					
20%	-	-	-	3	3
20%-40%	-	-	-	9	9
מעל 40%	-	-	-	-	-
סך הכל	-	-	-	12	12
איגרות חוב זמינות למכירה אחרות					
20%	22	11	-	36	69
20%-40%	-	-	-	18	18
מעל 40%	-	-	-	4	4
סך הכל	22	11	-	58	91
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה	22	11	-	70	103

לפרטים נוספים ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים.

בשנת 2012 נרשמו הוצאות בסך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים בגין הפרשות לירידת ערך שאינן בעלות אופי זמני של איגרות חוב מגובות נכסים (בשנת 2011 - 10 מיליוני שקלים חדשים בגין איגרות חוב של בנקים).
לפרטים נוספים ראה ביאורים 3 ו-23 לדוחות הכספיים.

פיקדונות הציבור - משקלם של פיקדונות הציבור מסך המאזן המאוחד הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 לכ-79% בדומה לסוף שנת 2011. בשנת 2012 גדל היקף פיקדונות הציבור בקבוצת הבנק, בסך של כ-9.3 מיליארדי שקלים חדשים, גידול של כ-7.8%. להלן התפלגות פיקדונות הציבור לפי בסיסי הצמדה (במיליוני שקלים חדשים):

השיעור מסך פיקדונות הציבור		שיעור השינוי	יתרה ליום 31 בדצמבר		מגזר הצמדה
2011	ליום 31 בדצמבר 2012		2011	2012	
					מטבע ישראלי
60.9%	64.9%	15.0%	72,554	83,411	לא צמוד
19.3%	17.0%	(5.3%)	23,046	21,823	צמוד מדד
19.8%	18.1%	(1.6%)	23,636	23,265	מט"ח כולל צמוד מט"ח
100.0%	100.0%	7.8%	119,236	128,499	סך הכל

להלן נתונים על התפלגות פיקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות (במיליוני שקלים חדשים):

שיעור השינוי	2011 ⁽¹⁾	2012	מגזר פעילות
			בנקאות קמעונאית:
8.4%	54,091	58,645	משקי בית
5.0%	7,773	8,159	עסקים קטנים
8.0%	61,864	66,804	סך הכל קמעונאות
21.4%	5,831	7,077	בנקאות פרטית
(3.3%)	3,471	3,358	בנקאות מסחרית
4.3%	32,524	33,934	בנקאות עסקית
11.4%	15,546	17,326	ניהול פיננסי
7.8%	119,236	128,499	סך הכל

(1) סווג מחדש

לפרטים נוספים על מרכיבי פיקדונות הציבור ומרכיבי הפיקדונות מבנקים, ראה ביאורים 9 ו-10 לדוחות הכספיים. **יחס ההון העצמי לסך המאזן** בקבוצה ביום 31 בדצמבר 2012 הגיע ל-5.43% לעומת 5.10% בסוף שנת 2011.

יחס הון לרכיבי סיכון

בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים מחוייב תאגיד בנקאי לשמור על יחס הון מזערי כולל, שלא יפחת משיעור של 9% מהסיכום המשוקלל של רכיבי הסיכון בנכסיו המאזניים ובסעיפים החוץ מאזניים, כאשר אופן החישוב של סך ההון ושל סך רכיבי הסיכון מפורט בהוראות המפקח. לפרטים בדבר החלטות הדירקטוריון על יעדי ההון של הבנק, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

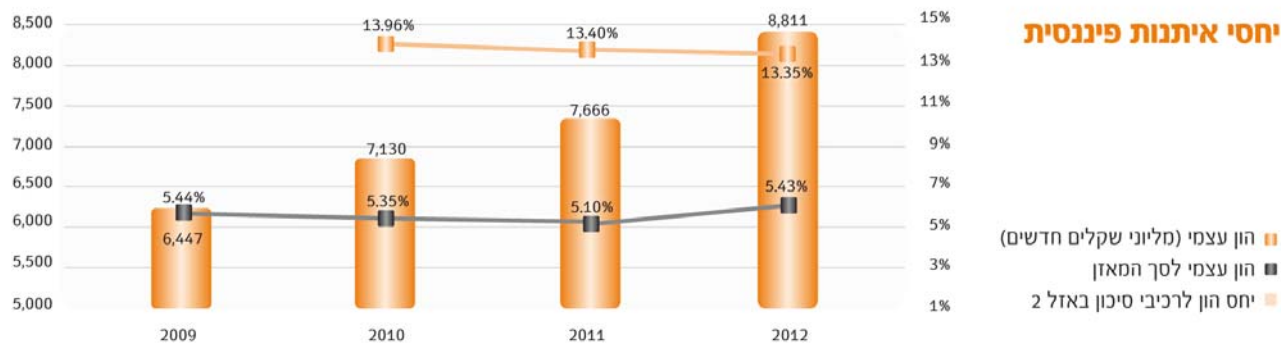
החל מיום 31 בדצמבר 2009 מחושב יחס ההון לרכיבי סיכון על פי כללי באזל II.

ביום 31 בדצמבר 2012 הועברה לוועדה המייעצת לענייני בנקאות, טיטוט תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211, העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי הסיכון.

לפרטים בדבר הטיטוט וההשפעה הצפויה על הלימות ההון של הבנק ראה פרק "חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק".

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

2011 בדצמבר 31	2012 בדצמבר 31	
7.77	8.55	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.40	13.35	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות המפקח על הבנקים

חברות מוחזקות עיקריות

תרומת החברות המוחזקות לרווח הנקי מפעולות רגילות הגיעה בשנת 2012 לכ-142 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-151 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון נובע מהשפעת שערי החליפין על ההשקעה בחברה בת בחוץ לארץ, שגרמה לקיטון של כ-28 מיליון שקלים חדשים בסעיף זה, כנגד הוצאות מימון שאינן מריבית.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן: בנק יהב)

בנק יהב הינו תאגיד בנקאי הפועל בהתאם לרשיון 'בנק' לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981. ביום 28 בינואר 2009 נתקבל רישיון המחליף את רשיונו הקודם של הבנק מיום 11 בינואר 2005, אשר התיר לבנק פעילות עם עובדי המדינה והמגזר הציבורי. על פי הרישיון החדש, בנק יהב רשאי לעסוק בפעילויות חדשות ולהרחיב את קהל לקוחותיו, בכפוף להיתר מראש של המפקח על הבנקים.

בד בבד עם קבלת הרישיון החדש, נתקבל בבנק יהב אישור המפקח על הבנקים להעניק שירותים ללקוחות יחידים (כגון שכירים, עצמאים ומשקי בית) ולתאגידים, ובלבד שהתאגידים לא יקבלו אשראי בסכום העולה על המגבלה שנקבעה. בנק יהב פועל בהתאם לרישיון החדש, בכפוף ובהתאם למדיניות דירקטוריון בנק יהב בנושא.

תרומת בנק יהב לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2012, הסתכמה בכ-50 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-38 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011. הגידול ברווח הנקי נובע מגידול משמעותי בהיקפי הפעילות. תשואת הרווח הנקי על ההון של בנק יהב (הון ממוצע, כהגדרתו בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים) הגיעה בשנת 2012 ל-12.2%, בהשוואה ל-10.4% בשנת 2011. סך המאזן של בנק יהב ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם ל-18,367 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 16,755 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011. יתרת האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה לכ-6,124 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-5,793 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2011.

טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן: טפחות ביטוח)

טפחות ביטוח היא סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק, העוסקת בניהול פוליסות ביטוחי החיים ופוליסות ביטוחי הנכסים של לקוחות המבצעים משכנתאות בבנק.

תרומתה של טפחות ביטוח לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2012 הסתכמה בכ-69 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-71 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הגיעה בשנת 2012 לכ-11.5% לעומת תשואה של כ-13.4% בשנת 2011.

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל

חברות מוחזקות אחרות הפועלות בישראל, הנמצאות בשליטתו המלאה של הבנק ונשענות על תשתיות הבנק, תרמו לרווחי הבנק בשנת 2012 כ-21 מיליוני שקלים חדשים, נטו, לעומת כ-11 מיליוני שקלים חדשים, נטו, בשנת 2011.

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד

יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד (להלן: "בנק המזרחי שוויץ") מתמחה בשירותי בנקאות פרטית בינלאומית. הבנק בשוויץ מוחזק באמצעות חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, UMOHC B.V., הרשומה בהולנד.

הרווח הנקי של בנק המזרחי שוויון הסתכם בשנת 2012 בכ-0.7 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-1.6 מיליוני פרנקים שוויצרים בשנת 2011.

סך המאזן של בנק המזרחי שוויון ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכם בכ-167 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-150 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2011.

יתרת האשראי לציבור, נטו ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה בכ-53 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-44 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2011. יתרת הפיקדונות בבנקים ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה בכ-103 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-74 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2011. יתרת פיקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה בכ-110 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-80 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2011. יתרת הפיקדונות מבנקים ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה בכ-0.5 מיליוני פרנקים שוויצרים, לעומת כ-12 מיליוני פרנקים שוויצרים בסוף שנת 2011.

נתונים אלה אינם כוללים סעיפים חוץ מאזניים, כגון פיקדונות בנאמנות (FIDUCIARY) ותיקי ניירות ערך של לקוחות, המהווים מרכיבים עיקריים בפעילותו העסקית של הבנק בשוויץ.

תרומת מזרחי להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד כנזכר לעיל), המחזיקה בבנק המזרחי שוויון, לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2012, הסתכמה ברווח של כ-2 מיליוני שקלים חדשים, לעומת רווח של כ-30 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011. נתונים אלה כוללים השפעות של שינויים בשערי החליפין על יתרת ההשקעה, המכוסים על ידי מקורות בבנק עצמו. לכן, אין משמעות להשפעת שערי החליפין בדוח המאוחד.

ללא השפעת השינויים בשערי החליפין הסתכמה תרומת החברה לרווח הנקי של הקבוצה בשנת 2012 ברווח של כ-3 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 8 מיליוני שקלים בשנת 2011.

בחודשים האחרונים מתנהלים מגעים בין רשויות ארצות הברית ושוויץ במסגרת חקירה של רשויות אמריקאיות כנגד בנקים שוויצריים, בהקשר לניצול לרעה של אמנת כפל המס בין ארצות הברית ושוויץ. לפי בקשת רשויות שוויון, מספר בנקים שוויצרים ובהם בנק המזרחי שוויון, מסרו מידע סטטיסטי אודות עסקיהם עם לקוחות אמריקאיים, לצורך העברתו לרשויות ארצות הברית. לא נמסרו פרטים מזיהם של הלקוחות כגון שמות הלקוחות. בנק המזרחי שוויון משתף פעולה עם רשויות שוויון ופועל על פי הוראות הדין החל עליו.

נכון למועד זה, על בסיס המידע שבידי הבנק וסטטוס המגעים המתנהלים, אין השפעה מהותית על מצבו העסקי והפיננסי הנוכחי של בנק המזרחי שוויון. בשלב זה, ובהתבסס על המידע הקיים, לא ניתן להעריך את מידת ההשפעה הצפויה על מצבו העסקי והפיננסי של בנק המזרחי שוויון.

השקעות בתאגידים ריאליים

הבנק מנהל השקעות נוסטרו בתאגידים ריאליים. מניות התאגידים הריאליים שבהן השקיע הבנק כאמור, נרכשו למטרת השגת רווחי הון ומוצגות בתיק ניירות הערך הזמינים למכירה ובמסגרת ההשקעה בחברות כלולות, כאשר לבנק השקעה מהותית בתאגיד. כ-3% מההשקעות הן סחירות, ומוצגות בהתאם לערכי השוק שלהן. יתר ההשקעות מוצגות בהתאם לעלותן או בהתאם לשוויין המאזני. במקרים של ירידת ערך שעל פי הערכת ההנהלה אינה בעלת אופי זמני, נרשמת הפרשה לירידת ערך ההשקעה כהפסד בספרי הבנק.

השקעות הבנק בתאגידים ריאליים הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2012 לסך של 146 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 135 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2011, כמפורט להלן:

במסגרת תיק ניירות הערך הזמינים למכירה:

- א. כ-4 מיליוני שקלים חדשים (6 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2011), הינם בגין השקעות סחירות.
- ב. כ-74 מיליוני שקלים חדשים (68 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2011) הינם בגין יחידות השתתפות בקרנות השקעה שונות.
- ג. השקעות במספר תאגידים שונים, אחרים, המוצגות לפי שיטת העלות, אשר יתרת ההשקעה בהם הסתכמה ליום 31 בדצמבר 2012 בסך של כ-8 מיליוני שקלים חדשים (9 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2011).

במסגרת ההשקעה בחברות כלולות:

- א. כ-41 מיליוני שקלים חדשים (35 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2011), המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בקרנות מזנין. קרן מזנין הינה קרן מימון ביניים המעמידה מימון משלים לאשראי הבנקאי לחברות ממגוון מגזרים. המימון ניתן בד"כ בתמורה לריבית, אופציות ומכשירים הוניים אחרים.
- ב. כ-17 מיליוני שקלים חדשים (15 מיליוני שקלים חדשים לסוף שנת 2011), המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק בפסגות ירושלים בע"מ, חברה פרטית שרכשה מקרקעין באזור ירושלים לצורך פיתוח לבניה למגורים, הכוללים השקעה בשטרי הון שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2012 לסך של כ-33 מיליוני שקלים חדשים (31 מיליוני שקלים חדשים בסוף 2011). בנוסף, העמיד הבנק אשראי לפסגות ירושלים בע"מ, שהסתכמו ליום 31 בדצמבר 2012 בסך של כ-16 מיליוני שקלים חדשים (בסוף שנת 2011 - 14 מיליוני שקלים חדשים).
- ג. כ-2 מיליוני שקלים חדשים (סכום זהה לסוף שנת 2011) המהווים את יתרת ההשקעה של הבנק ברוסאריו קפיטל בע"מ, חברה פרטית העוסקת בתחום חיתום, ליווי ויעוץ להנפקות פרטיות וציבוריות, מיזוגים ורכישות, השקעה בניירות ערך והפצת ניירות ערך.

רווחי הבנק נטו מדיבידנד ומרווחי מימוש של השקעות בתאגידים ריאליים, לאחר הפרשה לירידת ערך, הסתכמו בשנת 2012 בסך של כ-29 מיליוני שקלים חדשים, לעומת של כ-6 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011.

פריסה סניפית וערוצים ישירים

הפריסה הסניפית

תפקידם העיקרי של סניפי הקבוצה הוא מתן שירות איכותי ומקצועי ללקוחות בכל תחומי הפעילות הבנקאית, סמוך למקום בו נדרש השירות (מקום המגורים, העסק). במסגרת זו מתנהלת בסניפים פעילותם השוטפת של הלקוחות, תוך שהבנק מציע ללקוחותיו ולכלל הציבור מוצרים ושירותים פיננסיים מתקדמים, לרבות שרותי ייעוץ לפעילות בשוק ההון ושרותי ייעוץ פנסיוני.

סניפי הקבוצה פרוסים בכל רחבי הארץ. המיזוג בין בנק המזרחי לבין בנק טפחות בראשית שנת 2005, מיזוג בנק אדנים ב-2009 ורכישת בנק יהב שהושלמה בשנת 2008, יצרו פריסה סניפית ארצית מאוחדת, המונה למועד הדוחות הכספיים 175 מרכזי עסקים, סניפים ושלוחות, הכוללים 44 סניפי יהב.

הבנק מפעיל שירות ייחודי, במסגרת "סניפי ה-LIVE" - סניפים אשר נותנים שירות מלא ואישי במשך שעות פעילות ארוכות באמצעות ערוצי תקשורת מגוונים בין הבנקאי ללקוח (טלפון, פקס, אינטרנט, מייל, SMS, וידאו). במהלך 2012 נפתחו שני סניפים נוספים במסגרת שירות זה, אחד מהם ייעודי לסטודנטים. בסך הכל, פועלים שישה סניפים של ה-LIVE ובשנת 2013 צפוי להיפתח סניף שביעי.

בשנת 2012 נמשכו המאמצים לניצול אופטימאלי של הפריסה הסניפית, תוך התאמת הסניפים, מיקומם ואופיים לתכנית העסקית של הבנק, ועל בסיס בחינה מקיפה של הפריסה הסניפית שערך הבנק, בעקבותיה הותוותה מסגרת כלל ארצית לפתיחת נקודות מכירה חדשות, לשינויי מיקום, למיזוג ולסגירה של סניפים. תכנית זו מתעדכנת באופן שוטף בהתאם לתנאי השוק ולצרכים באזורים השונים. בשנת 2013 מתוכננת פתיחתן של 4 נקודות מסחריות חדשות, וכן 2 נקודות מכירה למשכנתאות, כולל הקמת נקודות מכירה של משכנתאות כנציגויות של הבנק בסניפי בנק יהב.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחות זמינותם ומחירי הרכישה והשכירות של נכסים ולנושאי כוח אדם.

ערוצים ישירים

בשנת 2012 נמשך מעבר של חלק מפעילות לקוחות מערכת הבנקאות לערוצי הבנקאות הישירה (טלפון, אינטרנט, מכשירים סלולריים, עמדות שירות עצמי). שיעורי ההצטרפות והשימוש במערכות הבנקאות הישירה נמצאים במגמת עלייה. מערכת הבנקאות בכללותה מאמצת בהדרגה אסטרטגיה רב-ערוצית שבמרכזה עומד הסניף, וערוצי הבנקאות הישירה מהווים חלק אינטגרלי ממנה.

- **בנקאות היברידית** - במהלך שנת 2012 הוטמע והורחב שירות הבנקאות ההיברידית בכל סניפי הבנק ובסקטור בנקאות ישירה.
- **שירות האינטרנט** - במהלך שנת 2012 הורחב מגוון השירותים ללקוח באתר האינטרנט ובוצעו שיפורים מיכוניים, מתוך מטרה להמשיך ולשפר את רמת ממשק המשתמש עם המערכת ולהגביר את היקף הפעילות של הלקוח באמצעות האתר.

בסוף השנה הוכנה תוכנית רחבת היקף לפרויקט שדרוג מערכות האינטרנט, בשיתוף כלל גורמי המטה בנושאי השקעות (בדגש על מסחר בניירות ערך) משכנתאות ופעילות בינלאומית כדי לקדם את הפעילות העסקית והשיווקית בנושאים אלה ובנושאים נוספים.

התוכנית תומכת ביעדי הבנק בהעמקת פעילות בקרב לקוחות קיימים, שימור לקוחות ושיפור יכולת גיוס לקוחות פאסיבה (ניירות ערך ופיקדונות). התוכנית תבוצע על פני השנים 2013 ו-2014.

- **אפליקציה בסלולר** - בתחילת שנת 2012 הופעל שירות אפליקציה בסלולר באמצעות מכשירי טלפון חכמים (Smart Phones), שכלל בשלב הראשון רק מידע על ניהול חשבון העובר ושב והשקעות. במהלך שנת 2012 הורחב השירות לביצוע עסקאות בסיסיות.

- **עמדות שירות בסניפים** - בשנת 2012 הוקדשו מאמצים רבים בפרוייקט החלפת עמדות השירות בבנק לעמדות שירות חדשות. העמדות החדשות הן מכונות מהחדישות בשוק, בכולן שירות הפקדת שיקים. בשנת 2012 נפרסו 11 עמדות חדשות בסניפים, הפריסה תמשיך בשנים 2013 ו-2014.

השירות הניתן באינטרנט, כמו גם שירות הבנקאות ההיברידית, מהווים את הערוצים המובילים בתהליך שיפור וחיזוק נגישות הלקוח לשירותי הבנק, ושיפור השירות בכלל, תוך הסטת הפעילות מהפעילות הפרונטלית בסניף. בנוסף, מאפשרים שירותים אלו לעובדי הבנק להתמחות בשירות ובמכירות.

המדיניות על פיה פועל הבנק בתחום הבנקאות הישירה היא:

- הרחבת השירותים הניתנים באמצעות ערוצי הפעילות הישירים העיקריים (טלפון, אינטרנט, מכשירים סלולאריים, עמדות שירות עצמי) ושדרוגם.
- הרחבת שימוש לקוחות הבנק בערוצים הישירים, מתוך מטרה לשפר את השירות.
- פיתוח מערכת הבנקאות ההיברידית כערוץ עיקרי להתקשרות בטלפון, במייל וב-SMS, בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות.
- שימוש הישירה בערוצים הישירים ככלי לבניית יתרון יחסי לבנק ולגיוס לקוחות חדשים מועדפים.

הערוצים הישירים המוצעים ללקוחות הבנק כוללים:

שירותים טלפוניים

- **מרכז המשכנתאות** - מאפשר ביצוע מגוון פעולות הקשורות לתחום המשכנתאות. בין היתר: הגשת בקשה ומתן ייעוץ לגבי הלואה לדיר, קבלת מידע על הלואה קיימת וביצוע הסדרים ותשלומים בהלוואות בפיגור.
- **מרכז המכירה** - נועד להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שיווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות אליו, או במסגרת שיחות מכירה. בנוסף, מטפל המרכז במכירת כרטיס אשראי טפחות, מיחזור משכנתא מבנק אחר ללקוחות הבנק, מכירת הלוואות רכב ומניעת נטישה.
- **מרכז השקעות** - מענה מקצועי מיומן ומהיר ללקוחות שוק ההון בביצוע פעולות וייעוץ השקעות מ 7:00 ועד 24:00, לקוחות חדשים בתחום הפאסיבה, תמיכה במיצוי קמפיינים של השקעות (רימונים, דובדבן, ליצי וכד'), מתן שרותי מט"ח במסגרת שלוחת מט"ח של חדר עסקות שהוקמה בתחילת 2012 והכשרת יועצי השקעות לשיבוץ בסניפים.
- **השירות הטלפוני הממוחשב** - מערכת טלפונית לשמיעת מידע ממוחשב לשאלות הנפוצות וביצוע מספר פעולות כולל הזמנת שיקים ללא תשלום וקבלת פקס בעלות מופחתת. השירות פעיל 24 שעות ביממה.

שירותי האינטרנט, הסלולאר, דואר אלקטרוני ופקס:

- **שירות האינטרנט** - קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות בחשבון במגוון המוצרים הבנקאיים העומדים לרשות לקוחות הבנק בעלות מופחתת. השירות זמין 24 שעות ביממה.
- **אפליקציה בסלולר** - קבלת מידע בנקאי וביצוע פעולות באמצעות גלישה סלולארית במכשירים מסוג סמרטפון.
- שירות תיבת הודעות - מערכת לקבלת הודעות מהבנק על הפעילות בחשבון באמצעות תיבת הודעות אישית דרך שירות האינטרנט של הבנק.
- **השירות הסלולארי** - מערכת להפצת מידע בנקאי ופיננסי באמצעות טלפון סלולארי.
- **שירות ה-PC** - מערכת מקבילה למערכת "מזרחי באינטרנט", המאפשרת חיבור ישיר למחשב הבנק, שלא דרך רשת האינטרנט, וכתוצאה מכך - מהירות פעולה גבוהה יותר.
- **שירות דואר אלקטרוני** - מערכת להפצת פירוט פעולות שבוצעו בחשבון באמצעות דואר אלקטרוני ישירות לכתובת הדואר האלקטרוני של הלקוח.
- **שירות הפקס** - מאפשר קבלת מידע בנקאי שוטף לחשבון הלקוח במגוון נושאים על פי תדירות מוגדרת על ידי הלקוח.

שירות עצמי בסניפים :

- **עמדות שירות** - מזרחי-טפחות מעמיד לרשות הלקוח עמדות שירות המאפשרות לו לבצע פעולות ולקבל מידע על חשבונות בתחום המסחרי ובתחום המשכנתאות באופן עצמאי 24 שעות ביממה, גם כשהסניף סגור. כיום פרוסות 147 עמדות שירות בסניפים; ב 64 סניפים ניתן לבצע הפקדת שיקים בעמדות השירות וב 41 סניפים ניתן לבצע הנפקה מיידית של שיקים.
- **כספונים** - ברשות הבנק 128 מכשירים למשיכת כספים (105 בסניפי הבנק ו-23 מרוחקים), ב-15 כספונים קיימת גם אופציה למשיכת מטבע חוץ, ב-20 כספונים משולבת אופציה להפקדת שיקים.

רכוש קבוע ומתקנים

נתונים בדבר הרכוש הקבוע של הבנק מובאים בביאור 7 - "בנינים וציוד" בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים בדבר ציוד המחשוב ראה בסעיף מערכות מידע ומחשוב להלן.

נכסי מקרקעין

השטח הכולל של המקרקעין בבעלות הבנק, או ששוכר הבנק לשימוש, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2012 בכ- 131.3 אלפי מ"ר, כמפורט בטבלה שלהלן:

אלפי מ"ר ברוטו, ליום 31 בדצמבר 2012			סוג הנכס ⁽¹⁾
שטח כולל	בשכירות	בבעלות	
65.2	31.8	33.4	סניפים ברחבי הארץ
44.1	10.3	33.8	משרדים ומחסנים ⁽²⁾
20.4	0.5	19.9	נכסים שאינם בשימוש אך מהווים פוטנציאל לשימוש בעתיד ⁽³⁾
1.6	1.2	0.4	נכסים שאינם בשימוש ומיועדים למכירה או לפינוי ⁽⁴⁾
131.3	43.8	87.5	סך הכל

- (1) בבעלות הבנק שטח כולל של כ- 17.2 אלפי מ"ר המשמש חניות מקורות (כולל החניות בלוד) אשר אינן כלולות בטבלה לעיל.
- (2) ביום 8 בפברואר 2011 רכש הבנק קרקע בלוד בשטח של כ- 3.7 אלפי מ"ר, הצמוד למבנה בבעלות הבנק בלוד, לצורך הקמת מבנה תת קרקעי ששטחו כ- 1 אלפי מ"ר. נכון ל- 31.12.2012 המבנה בתהליך הקמה וצפוי להסתיים במהלך 2013.
- (3) מתוך הנכסים שאינם בשימוש ומהווים פוטנציאל לשימוש עתידי, כ- 15.8 אלפי מ"ר בתהליך שיפוץ והתאמה לצרכי הבנק (כ- 13 אלפי מ"ר במבנה בלוד), כ- 0.5 אלפי מ"ר מושכרים לאחרים וכ- 0.4 אלפי מ"ר פנויים. כמו כן כ- 3.7 אלפי מ"ר מהווים את הקרקע בלוד אשר נרכשה בשנת 2011 (ראה הערה 1 לעיל).
- (4) כ- 1.2 אלפי מ"ר מהנכסים המיועדים למכירה או לפינוי, מושכרים לאחרים.

מדיניות הבנק הינה להחזיק אך ורק נכסי מקרקעין הדרושים לו בפועל, או שצפוי שיידרשו לו בעתיד. הבנק בוחן באופן שוטף את היקפם, מאפייניהם ומיקומם של השטחים הנחוצים לו, על בסיס תכניתו העסקית והתכנית לפריסה הארצית של הסניפים, ועורך את ההתאמות הנדרשות.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות, בין היתר, באשר למצב הכלכלי במשק, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתפתחויות טכנולוגיות, להתפתחויות בשוק הנדל"ן והבנייה ולנושאי כוח אדם. המידע עשוי שלא להתממש, או להתממש בחלקו, בהיקפים ובמועדים כפי שייקבעו על ידי הנהלת הבנק, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

העלות המופחתת של הבניינים והמקרקעין בקבוצת הבנק (לרבות התקנות ושיפורים במושכר) בניכוי הפרשה לירידת ערך, נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הינה כ- 930 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ- 902 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2011. הגידול נובע בעיקר מההשקעה במבנה בלוד ובמחשבים ותכנה.

נכסים לא מוחשיים

לקבוצת הבנק מאגרי מידע רשומים של לקוחות ושל עובדים. הבנק הוא בעל הזכויות בסימנים "מזרחי-טפחות", לרבות במשולב עם סמל האינסוף (Infinity), והמילים "Team", "Live", "טפחות", "טפחות מס' 1 במשכנתאות", "תיק פנסיוני על בסיס מודל זוכה פרס נובל" "בנק המזרחי" ודמות השמש, "Market Leader in Mortgages Tefahot", "Israel No.1 Du Credit Hypothecaire En Tefehot", ובוריאציות שונות של סימנים אלה. הבנק הוא בעל זכויות בסימנים הקשורים בשם הבנק גם בארצות הברית, בקנדה, בשווייץ ובאיחוד האירופי.

מערכות מידע ומחשוב

שירותי המחשוב של בנק מזרחי טפחות ניתנים על ידי חברה בת בבעלות מלאה של הבנק - חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ (לשעבר מחיש שירותי מחשב בע"מ) (להלן: "חטיבת הטכנולוגיה"). חטיבת הטכנולוגיה פועלת לפיתוח מערכות טכנולוגיות מתקדמות ולשיפור מתמיד ברמת הצידוד הטכנולוגי בבנק.

האתר המרכזי המשמש את מערכות המחשב של קבוצת הבנק כולל מחשבים מרכזיים (להלן: "מיינפריים"), שרתים, מערכות אחסון נתונים, ציוד תקשורת וציוד קצה, המשמשים כולם כתשתית הפיתוח והתפעול של המערכות בחטיבת הטכנולוגיה (ראה סעיף "תשתיות ותפעול" להלן).

אתר ההתאוששות ממקרה אסון (DRP) הממוקם בנפרד, כולל מחשב מרכזי, שרתים, אמצעי אחסון, ציוד תקשורת וציוד קצה (ראה סעיף "גיבוי והתאוששות מאסון" להלן).

בסניפי הבנק הפרושים ברחבי הארץ נמצא ציוד המשמש כתשתית התפעולית של הסניפים: שרת סניפי, עמדות קצה, ציוד תקשורת, מדפסות וציוד ייעודי נוסף, כגון: עמדות מידע ללקוחות, סורקים וקוראי שיקים.

שירותי מחשוב לבנק יהב

בנק מזרחי טפחות רכש בשנת 2008 את השליטה בבנק יהב (50% מהמניות) מבנק הפועלים.

בהתאם להיתר מבנק ישראל, הוארכה התקופה בה ימשיך בנק יהב לקבל שירותי מחשוב מבנק הפועלים מעבר לתקופה שנקבעה בהסכם הרכישה, עד ליום 31 בדצמבר 2015.

דירקטוריון בנק יהב וועדה דירקטוריונית ייעודית המלווה מטעמו את הנושא, בוחנים מספר מתווים להתנתקות משירותי מחשוב מבנק הפועלים.

תוצאות בחינת המתווים צפויות להתקבל במהלך שנת 2013.

תשתיות ותפעול

מערכות הליבה הבנקאיות (Core Banking) מבוססות על פלטפורמת מחשב מרכזי (מיינפריים) מתוצרת IBM. רוב הפרוייקטים החדשים מפותחים כיום בסביבה הפתוחה על פלטפורמות Linux ו-Windows. בין הסביבה הפתוחה לסביבת המיינפריים קיימים ממשקים הדוקים המיועדים להעברת נתונים בין שתי הסביבות. המערכות פועלות על גבי שלושה מחשבי מיינפריים וכ-1,800 שרתים. עיקר העדכון של מערכות הליבה מתבצע בתהליך לילי המעדכן את בסיס הנתונים בפעילות השוטפת שארעה במהלך היום ואת הספר הראשי של הבנק, במטרה לספק נתונים מעודכנים לקראת פתיחת היום הבא.

גיבוי והתאוששות מאסון

מדיניות הבנק להתאוששות מאסון מתבססת על הפעלה של המערכות העיקריות באתר הגיבוי תוך פרק זמן שלא יעלה על 8 שעות. לצורך כך נבנתה תכנית DRP (Disaster Recovery Plan), המתבססת על הסכם עם חברת IBM לקבלת שירותי מתקן גיבוי באתר IBM, בשילוב ציוד שבבעלות הבנק המותקן באתר הגיבוי. הפתרון כולל מחשב מרכזי, אמצעי אחסון מידע, שרתים וכ-150 עמדות עבודה. הנתונים באתר ה-DRP מעודכנים "בזמן אמת" בשיטת "הגיבוי החם". קיימות מערכות פתוחות, שהוגדרו ע"י הבנק בדרגת קריטיות נמוכה, שלא נכללות באתר הגיבוי. הנתונים של מערכות אלו מגובים באופן מלא. בחירום יותקן הציוד הנדרש וטעינת התוכנה ממערכת הדיסקים המרכזית. בשנת 2013 תימשך הרחבת האתר, ותתווספה אליו מערכות על פי סדר עדיפויות שיקבע על ידי הבנק.

במטרה להבטיח את אמינות אתר ה-DRP ואת יכולת ההתאוששות מאסון, מבוצעים תרגולים בשיתוף עם החטיבות השונות לצורך בדיקת תקינות המערכות.

במקביל לעדכון המידע באתר הגיבוי, מתעדכן המידע החיוני של מערכות הליבה שבמחשב המרכזי, באתר שלישי הממוקם בהלני המלכה בירושלים, כדי לספק שרידות למידע במקרה של תרחיש קיצון בו יפגעו הן האתר הראשי והן אתר הגיבוי בו זמנית. בנוסף על מערכת הגיבוי, קיימים אמצעים המספקים הגנה פיזית לציוד ולתשתיות, הן באתר המרכזי והן באתר הגיבוי: איתור דליפות, איתור הצפות, מניעת זעזועים חשמליים ועוד.

העברה של ה-Data Center ללוד

בנק מזרחי-טפחות החליט לרכז את שירותי ה-Data Center של חטיבת הטכנולוגיה באתר חדש בלוד. מרכז זה יכלול את תשתיות המחשב והטלפוניה הנמצאים כיום באתר המרכזי בתל אביב. עם המעבר ללוד ישמש האתר בתל אביב כאתר DRP עצמאי של הבנק. במהלך שנת 2010 הסתיים בניית האתר שיכיל את ה-Data Center. במהלך 2011 הותקנה ליבת התקשורת וחלק מעובדי הבנק הועברו למשרדים בלוד. במקביל החל שלב העברת השרתים לאתר בלוד, בשלב זה הועברו כ-320 שרתים של סביבת הפיתוח.

אבטחת מידע

בקבוצת הבנק קיימת פונקציה הנושאת בתפקידי ניהול אבטחת יישומים ורשת, האחראית לנושאים של טכנולוגיות אבטחת מידע בהתאם לנוהל בנקאי תקין 357, כדלקמן:

- מימוש מדיניות הבנק בנושאים של אבטחת מידע בהיבט הטכנולוגי, לרבות בשלוחות חוץ לארץ.
- מימוש דרישות הרגולציה בהיבט של אבטחת מידע.
- מענה מיידי לאירועי אבטחת מידע (בדגש על אירועי סייבר).
- אישור העברה והוצאה של מידע על פי מדיניות הבנק.
- מעורבות בתכנון וביישום של פרויקטים ובמתן אישור לפרויקטים מהיבט של אבטחת מידע.
- פיתוח תשתיות וניהול פרויקטים בנושא אבטחת מידע.
- מדיניות אבטחת מידע בשלוחות הבנק בחוץ לארץ.

הבנק מוסמך ISO בנושא אבטחת מידע לבנקאות ישירה. למדיניות הבנק בנושא אבטחת מידע, ראה להלן בפרק ניהול סיכונים.

השלכות סיכוני אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות בבנק

כחלק מהתפתחות הטכנולוגיה בעולם ובין היתר התפתחות המרחב הקיברנטי, פועל הבנק במגוון ערוצים כדוגמת השימוש בתשתית האינטרנט, הטלפון והתווך הסלולארי, החושפים אותו לסיכונים קיברנטיים. הסיכונים אליהם חשוף הבנק הם בתחום הפגיעה בזמינות למתן שירות, בחובת הסודיות והסודיות העסקית, ובשלמות המידע. על פי הערכות קיים חשש שסיכונים אלו יתגברו ויתעצמו בעתיד.

הבנק רואה בסיכון לאירועים קיברנטיים חלק משמעותי בסיכון אבטחת המידע. לאור זאת, וכחלק מדרישות בנק ישראל, ביצע הבנק בשנת 2012 הערכה כוללת של סיכוני אבטחת מידע. הערכה זו כללה סקר "הערכת סיכונים קיברנטיים" תוך שימוש במודל הערכת הסיכונים, אשר יושם בבנקים בארץ וברחבי העולם. מודל זה בוחן את רמת הסיכון של הבנק בהשוואה למקובל בארגונים דומים בישראל ובעולם. כמו כן נבחנה סבירות ההצלחה של תקיפה, אם תבוצע על סביבות הבנק השונות. בהתאם לתוצאות נבנתה תוכנית הגנה שוטפת, דינמית ומקיפה. בנוסף, מבצע הבנק צעדים ספציפיים לזיהוי הסיכון בתחומי הפעילות החשופים לאירועים קיברנטיים למניעה וצמצום סיכוני אבטחת מידע, כלפי עובדיו, קבלני משנה ומיקור חוץ.

במהלך שנת 2012 נקט הבנק בשורת צעדים ממוקדי "Cyber", הכוללים:

- מניעה וניטור בזמן אמת.
- איתור אנומליות ותקיפות בתוך הרשת.
- סריקות חיצוניות לזיהוי חולשות.
- איסוף וניתוח לוגים מהמערכות והתשתיות.
- הפעלת צוות מומחים לתגובה מידית.
- הגדרה ומיסוד של תהליך שוטף לניהול סיכוני ה-Cyber.
- ניהול מרכזי והתראות לאירועי אבטחת מידע.
- אבטחה פיזית לכלל מתקני המחשב.
- נקיטת אמצעי בדיקה בנוגע למהימנות כוח אדם.

מיקור חוץ - הבנק נוקט בשורת צעדים בכדי למנוע, לנטר ולזהות כשלים הנובעים משימוש במיקור חוץ תוך מתן מענה על פי העקרונות המפורטים לעיל.

במסגרת היערכותו לטיפול באיום הקיברנטי לנגזרותיו, פעל הבנק בשנה החולפת גם בתחומי גיוס והכשרה של כוח אדם מקצועי, רכש והטמעה של כלים מתקדמים למימוש מעטפת הגנה דינמית, עיבוי יכולות איסוף, ניתוח וניטור פעילות חריגה ברשתות המידע בבנק.

במהלך שנת 2012 לא התרחשו בבנק אירועי תקיפה קיברנטיים מהותיים.

ספקים

לקבוצת הבנק באמצעות חטיבת הטכנולוגיה מספר ספקים משמעותיים בתחומי תשתיות החומרה והתוכנה, אשר חלקם הינם ספקים שהינם בעלי התמחות וידע בלעדיים בתחומם או שבתחום הרלוונטי מצוי מספר מצומצם של ספקים:

- IBM - חומרה ותוכנה למיינפריים, לסביבת השרתים ולתשתית Storage, כולל שירותי תחזוקה. IBM מספקת את התשתית המרכזית בחומרה ובתוכנה למערכות הליבה הבנקאיות. IBM הינה חברה בינלאומית גדולה המספקת שירותים דומים, באופן כמעט בלעדי, לכל הבנקים הגדולים בישראל ולמרבית הבנקים הגדולים בעולם.
- מייקרוסופט - מערכות הפעלה ותשתית לשרתים, משרד ממוחשב ותחנות קצה.
- CA - תוכנות מיינפריים.
- סיקו - ציוד תקשורת.

פרויקטים

קבוצת הבנק, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה, מקדמת מספר פרויקטים המחייבים השקעות גדולות במיחשוב, ומצויים בשלבים שונים של פיתוח והטמעה. פרויקטים אלה ניתנים לסיווג למספר קבוצות כמפורט להלן:

- פרויקטים במהלך פיתוח.
- פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות ומטופלים במסגרת תוכנית העבודה השוטפת.
- פיתוח תשתיות מחשוב.

א. פרויקטים במהלך פיתוח:

- מערכת לתפעול חדר עסקאות - החלפת המערכת הקיימת המתפעלת את חדר העסקאות כדי להתאים את המערכת הממוחשבת למגוון העסקאות ולהיקף הפעילות.
- המשך פיתוח פרויקט הבנקאות ההיברידית, אשר החל לפעול במהלך שנת 2011 ובמסגרתו הותקנה מערכת טלפונית IP שמחליפה את מערכות המוקד הישנות ומחברת אליה מערכות עסקיות במוקד ובסניפים. השלמת פיתוח הפרויקט בתחום המסחרי הסתיימה ב- 2012.

ב. פרויקטים שהופעלו בשנים האחרונות, ומטופלים במסגרת תוכנית העבודה השוטפת:

- מערכת משכנתאות חדשה - הושלמה המרת המשכנתאות למערכת המשכנתאות החדשה "שוהם".
- מערכת לניהול חובות פגומים - מערכת שמטרתה לתת מענה להוראות בנק ישראל בנושא. המערכת הופעלה באופן חלקי במהלך שנת 2010 לצורך הפקת דיווחים לבנק ישראל, והחלה לפעול באופן מלא בתחילת שנת 2011.
- מערכת ניהול קשרי לקוחות בסניפי הבנק - התאמת מערכת ניהול קשרי לקוחות לעבודה בסניפים, תוך מתן דגש לתהליכי מיצוי הפעילות מול לקוחות.
- מערכת ייעודית לניהול דוחות הביקורת. המערכת מאפשרת מעקב ממוכן ומשופר אחר הממצאים וההמלצות בדוחות הביקורת.

- מערכת חדשה לניהול הספר הראשי ולעריכת הדוחות הכספיים של הבנק. המערכת החלה לפעול במסגרת עריכת דוחות הרבעון הראשון של שנת 2012.
- אתר הבנק - האתר הקיים הוחלף באתר חדש המושתת על תשתית מתקדמת.

ג. פיתוח תשתיות מיחשוב:

ההשקעה בפיתוח תשתיות הינה בסיס חשוב, המאפשר לבנק תמיכה בהרחבת עסקיו, באמצעות פיתוח מערכות חדשות ומובילות בתחום הבנקאות. במסגרת זו נכללים, בין היתר, שדרוג המחשב המרכזי, הרחבה ושדרוג של חוות השרתים, התאמת מערכות האחסון, הרחבת מערכת התקשורת והחלפת תחנות עבודה בסניפים.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע

להלן מידע בדבר השקעות והוצאות קבוצת הבנק, בגין מערך טכנולוגית המידע:

הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע, כפי שנכללו בדוח רווח והפסד (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)					
2011		2012			
סך הכל	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
	227	53	24	150	הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
	94	-	10	84	הוצאות בגין רישיונות שימוש שלא הונו לנכסים ⁽²⁾
	21	1	3	17	הוצאות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
	178	4	30	144	הוצאות בגין פחת ⁽⁴⁾
	103	90	1	12	הוצאות אחרות ⁽⁵⁾
601	623	148	68	407	סך הכל הוצאות

תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע, שלא נזקפו כהוצאה בשנת 2012 (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)					
2011		2012			
סך הכל	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
	8	-	-	8	עלויות בגין שכר עבודה ונלוות ⁽¹⁾
	75	4	30	41	עלויות בגין רכישת רישיונות שימוש ⁽²⁾
	78	-	7	71	עלויות בגין מיקור חוץ ⁽³⁾
182	161	4	37	120	סך הכל

יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (סכומים מדווחים)					
2011		2012			
סך הכל	סך הכל	אחר	חומרה	תוכנה	
539	552	10	74	468	סך הכל יתרה מופחתת
41	35	-	-	35	מזה: בגין שכר עבודה ונלוות

- (1) כולל שכר עבודה של עובדים מקצועיים בתחום התוכנה והחומרה וכן שכר עובדים אחרים במערך טכנולוגיית המידע כגון: עובדי הנהלה, מנהלה, עובדי תפעול, עלויות בגין שכר עבודה שנוספו לנכסים כוללות עלויות כוח אדם לשם פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהונו לנכסים על פי כללי חשבונאות מקובלים.
- (2) ההוצאות כוללות בעיקר תחזוקה שוטפת של התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציד. תוספות לנכסים בגין רישיונות שימוש הינן בגין רכישת התוכנות. הוצאות אלה נכללות במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציד.
- (3) ההוצאות הינן בגין תחזוקת תוכנה וחומרה הנעשית על ידי עובדים חיצוניים. הוצאות אלה נכללו במסגרת הדוח הכספי בסעיף אחזקה ופחת בנינים וציד. תוספות לנכסים בגין מיקור חוץ כוללות עלויות בגין עובדים חיצוניים המועסקים בבנק בפיתוח תוכנות לשימוש עצמי.
- (4) לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית של רישום הוצאות בגין פחת, ראה ביאור 1. י"ב. לדוחות הכספיים.
- (5) כולל כ-44 מיליוני שקלים חדשים המהווים תשלומים לבנקים הנותנים שרותי מחשוב לבנק יהב. בנוסף כולל הוצאות בגין שכירות ומיסים, תקשורת והוצאות הנהלה וכלליות.

פעילות חוץ מאזנית

קופות גמל - הקבוצה מספקת שרותי תפעול לקופות גמל. שווי הנכסים של הקופות, שהקבוצה מספקת להן שרותי תפעול, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2012 בכ-62.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-58.1 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2011.

פעילות לקוחות בניירות ערך - שווי תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק המוחזקים על ידי לקוחות הגיע ביום 31 בדצמבר 2012 לכ-165 מיליארדי שקלים חדשים לעומת כ-153 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2011. ההכנסות מפעילות בניירות ערך בקבוצה הסתכמו בשנת 2012 ב-215 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 265 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011, קיטון של כ-21.9%.

פעילות לפי מידת הגבייה - לבנק אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), בגינם מקבל הבנק הכנסה ממרווח או מעמלת גבייה. יתרת האשראי מפיקדונות לפי מידת הגבייה עמדה ביום 31 בדצמבר 2012 על כ-15.2 מיליארדי שקלים חדשים לעומת כ-16.8 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2011. הסכומים אינם כוללים הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 19 ב. לדוחות הכספיים.

תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות, סוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים שהיקף פעילותם הכספי נמוך יחסית ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל חברות קטנות ולקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליון שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליון שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליון שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצרכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות לטווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליון שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - מגזר זה הינו באחריות סקטור תאגידי גדולים שבחטיבה העסקית. המגזר כולל את הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשיוך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליון שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליון שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליון שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות הגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר מצוי באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידיים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:

- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
- **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות, המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
- **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
- **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
- **בניה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מזוכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע של נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים למגזר הניהול הפיננסי.
- הוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם הן בוצעו.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשיוך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שויכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שיוך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

מידע כספי על מגזרי הפעילות

הואיל ולא נקבעו כללים אחידים לשיוך הלקוחות למגזרים, לא ניתן להשוות נתונים באשר לחלקו של הבנק במערכת לפי מגזרי הפעילות השונים, ברווח ובתשואה על ההון.

להלן תמצית התוצאות הכספיות של מגזרי הפעילות כפי שהוגדרו על ידי הבנק (במיליוני שקלים חדשים, בסכומים מדווחים). לפרטים, ראה ביאור 30 לדוחות הכספיים.

רווחיות

רווח נקי		חלק מסך רווח נקי (באחוזים)		התשואה להון (באחוזים)	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
	2012	2011	2012	2011 ⁽¹⁾	2012
משקי בית:					
משכנתאות	381	366	35	35	14.6
אחר	119	157	15	11	17.6
בנקאות פרטית	38	46	4	4	41.0
עסקים קטנים	160	137	13	15	34.9
בנקאות מסחרית	59	69	7	5	17.2
בנקאות עסקית	305	198	19	29	7.7
ניהול פיננסי	14	71	7	1	24.9
סך הכל	1,076	1,044	100	100	14.6

(1) סווג מחדש.

מגזר משקי הבית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר משקי הבית מאופיין בלקוחות פרטיים, שלהם יתרת חבות נמוכה ופעילות בהיקפים כספיים נמוכים באופן יחסי. על לקוחות המגזר נמנים לקוחות המנהלים חשבונות של יחידים, חשבונות משותפים של בני זוג וכדומה, וכן נוטלי המשכנתאות. המגזר מתאפיין ברמה גבוהה של פיזור, והוא מטופל באחריות החטיבה הקמעונאית של הבנק.

בשנת 2012 המשיך הבנק בהטמעת "הבנקאות ההיברידית" אותה השיק לקראת סוף שנת 2011. "הבנקאות ההיברידית" - שילוב מיטבי בין בנקאות אישית ודיגיטלית, המאפשר לכלל הלקוחות נגישות ישירה לבנקאי האישי שלהם בסניף באמצעות מגוון ערוצים. תפיסת שירות זו שהינה ייחודית וחדשנית, מגייסת את ההתפתחות הטכנולוגית בעולם הבנקאות ליצירת קשר ישיר ומיידי בין הלקוח לבין הבנקאי האישי שלו בסניף. בניגוד לתפיסות בנקאיות אחרות, הטכנולוגיה לא נועדה לשמש תחליף לבנקאי האישי בסניף אלא דווקא לחבר ולהדק את הקשר בינו ובין הלקוח. בנוסף, פוצלו עובדי המוקד הטלפוני של הבנק לצוותים - "צוותי סניף", כל צוות שויך לסניף ספציפי ומהווה חלק בלתי נפרד מהסניף. בהתאם לכך, יכולים לקוחות הבנק להגיע ישירות אל הבנקאי שלהם בסניף, או לאחד מחברי צוות הסניף, באמצעות הטלפון, הסלולר, מסרונים ודואר אלקטרוני, מכל מקום שבו יהיו, ועל פני 12 שעות פעילות, החל מהשעה 8:00 בבוקר ועד השעה 20:00 בערב.

מוצרים

להלן תיאור המוצרים המרכזיים במגזר משקי הבית והשירותים העיקריים המוצעים במסגרת מוצרים אלו:

בנקאות ופיננסים

עיקר השירותים הניתנים במסגרת זו:

- **אשראי וחשבונות עובר ושב** - מסגרת האשראי לפעילות בעובר ושב נקבעת בהתאם לצרכי הלקוח, לרמת הכנסתו ולשיקול דעת הבנק, המבוסס בין היתר על מודלים כלכליים. על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 325, לא מתאפשרת חריגה מהמסגרות שנקבעו.
- **השקעות** - מתן שירות ללקוחות בתחום ההשקעות, כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- **הלוואות** - הלוואות למטרות שונות; בין היתר, הלוואות שאינן למטרת רכישת דירה כנגד שיעבוד דירת מגורים והלוואות אחרות לתקופות שונות ובתנאים מגוונים.
- **סיוע במימון רכישת כלי רכב** - הפעילות בתחום הלוואות לרכישת רכב חדש מהיבואן, במסגרתה פועל הבנק בשיתוף עם מספר יבואני רכב, תוך הצעת מבצעים משותפים למימון רכישת כלי רכב על ידי לקוחות.

משכנתאות

השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות הינם הלוואות מכספי הבנק. בנוסף, פועל הבנק בתחום המשכנתאות במתן שירותי ביצוע וסליקה של הלוואות המועמדות על ידי המדינה, ובכלל זה הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון. הפעילות בתחום המשכנתאות כוללת גם הצעת ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) באמצעות סוכנות ביטוח בבעלות הבנק.

להלן היקפי מתן המשכנתאות במגזר משקי הבית:

שיעור שינוי		היקפי ביצוע (במיליוני שקלים חדשים)			
2010-ל-2011	2011-ל-2012	2010	2011	2012	
					משכנתאות שבוצעו (לדירור ולכל מטרה)
0.1%	5.5%	16,413	16,437	17,333	מכספי הבנק
					מכספי האוצר:
(48.8%)	116.5%	166	85	184	הלוואות מוכונות
(47.9%)	112.9%	194	101	215	הלוואות עומדות ומענקים
(0.9%)	6.7%	16,773	16,623	17,732	סך הכל הלוואות חדשות
8.7%	23.4%	1,308	1,422	1,755	הלוואות שמוחזרו
(0.2%)	8.0%	18,081	18,045	19,487	סך הכל ביצועים
(6.5%)	1.8%	50,721	47,413	48,261	מספר לווים (כולל מיחזורים)

להלן תיאור השירותים העיקריים בתחום המשכנתאות:

הלוואות מכספי הבנק - הלוואות מכספי הבנק ובאחריותו, ניתנות כהלוואות חופשיות (שאינן במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון) לרכישת נכס מקרקעין ולבניה, על פי רוב למטרת מגורי הלווה. ההלוואות ניתנות לתקופות ארוכות של עד 30 שנה (ובמסלולים ספציפיים - עד 35 שנה), הנקבעת בהתאם לסוג ההלוואה וליכולת החזר של הלווה.

הבנק נותן אשראי במגזרי הצמדה שונים ומציע "משכנתא משולבת" - הלוואה המשלבת בין הרכיבים הבאים או חלק מהם: רכיב צמוד מדד בריבית קבועה או משתנה, רכיב שקלי לא צמוד בריבית קבועה או משתנה ורכיב צמוד למטבע חוץ בריבית משתנה. המשכנתא המשולבת מאפשרת לבנק שמירה על רווחיות, ומאפשרת ללקוח פיזור סיכון.

על רקע שיעורה הנמוך של ריבית בנק ישראל, וירידתה בשנת 2012, אופיינה שנה זו (בדומה לשנים 2011 ו-2010) בהעדפת הלווים לביצוע הלוואות בריבית משתנה, הן במגזר השקלי הלא צמוד והן במגזר הצמוד למדד, בהן שיעור הריבית אטרקטיבי בהשוואה להלוואות בריבית קבועה. יחד עם זאת, חל גידול בחלקן של הלוואות בריבית קבועה במסלול הלא צמוד בריבית קבועה.

לפרטים בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדירור, ראה להלן במסגרת החקיקה במגזר.

שירותים במסגרת תוכניות הסיוע של משרד השיכון - בנוסף לפעילות הבנקאית של מתן אשראי מכספי הבנק, מהווה הבנק זרוע ביצוע של המדינה למתן שירותים לאוכלוסיית זכאי משרד השיכון. שירותים אלו כוללים הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, לרבות הלוואות מקום ומענקים מותנים, כמפורט להלן:

א. הלוואות - החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שניתנו מכספי האוצר החל מיום 1 ביולי 2004, יחול שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. ההסכם הינו הסכם בין כל המערכת הבנקאית, ובכללה הבנק, ובין המדינה וההחלטה באיזה בנק תמומש הזכאות נתונה בידי הלקוח נוטל המשכנתא. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2013. הכנסות הבנק בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2012 בכ-75 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-85 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011.

לפרטים בדבר ההסכם בין משרד האוצר לבין הבנקים למתן ההלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה מכספי הבנק ועל אחריותו, ראה בביאור 19 ד. 18).

בנוסף להלוואות הרגילות במסגרת תכניות הסיוע, קיים הסדר מיוחד של מתן אשראי מסובסד, הניתן לפי תנאים המתעדכנים מעת לעת על ידי משרד הבינוי והשיכון, שמטרתו לעודד רכישת דירות חדשות בישובים מסוימים אשר למדינה יש עניין באיכלוסם ("הלוואת מקום").

במסגרת תחום ההלוואות, מטפל הבנק, בנוסף לשירות הבנקאי המקובל, במכלול הצדדים המנהלתיים הנדרשים לשירות זכאי משרד הבינוי והשיכון, כגון הנפקת תעודת זכאות.

ב. מענק מותנה - הלוואה הניתנת כחלק מהסיוע לדיור מכספי המדינה, והופכת בהדרגה למענק בכפוף לתנאים הנקבעים על ידי משרד השיכון.

ביטוח חיים וביטוח נכסי לווים (ביטוח אגב משכנתא) - הרוב המכריע של הלווים מבוטחים בפוליסות ביטוח חיים בקשר להלוואה, ורוב הנכסים המשמשים כבטוחה מבוטחים בביטוח נכסים.

עד ליום 30 בנובמבר 2005 נהגו חלק מהלווים לרכוש ביטוחים במסגרת הסדרי ביטוח שהיו נהוגים באותה עת בבנק. החל מדצמבר 2005, מופעל מוקד טלפוני בסוכנות ביטוח שהיא חברה בת בבעלות מלאה ובשליטה של הבנק, ולווים בוחרים בחלקם לערוך ביטוחיהם באמצעות סוכנות הביטוח של הבנק וחלקם באמצעות הסדרי ביטוח אחרים.

שיווק ביטוחים

בהתאם להוראות המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים, ביטוחי חיים וביטוחי מבנה אגב הלוואה לדיור משווקים על ידי סוכנות ביטוח בבעלות מלאה של הבנק (טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ), שפעילותה נפרדת מפעילות הבנק והיא מוגבלת רק לתיווך בביטוח מבנה, לרבות נזקי מים, ובביטוח חיים אגב הלוואה הניתנת על ידי הבנק.

כדי לשמור על ההפרדה הנדרשת בין פעילות המשכנתאות ופעילות הביטוח, הוצבו בסניפי הבנק המבצעים משכנתאות עמדות ייעודיות המקושרות ישירות לסוכנות הביטוח שבבעלות הבנק. בעמדות אלו רוכש הלקוח באופן עצמאי ביטוח חיים ונכס ומפיק את מסמכי הביטוח הדרושים לצורך ביצוע ההלוואה.

להלן הכנסות הבנק מביטוח אגב משכנתא (במיליוני שקלים חדשים):

2010	2011	2012	
86	92	101	ביטוח חיים
33	33	26	ביטוח נכסים
119	125	127	סך הכנסות ממכירת ביטוח

העלייה בהכנסות מביטוח חיים בשנת 2012 נובעת מעלייה בהיקף הפעילות בתיק הביטוח.

בשנת 2012 קטנו ההכנסות מביטוח נכסים עקב התייקרות מחיר ביטוח המשנה ללא התייקרות מקבילה ללקוחות על פי קביעת האוצר.

שוק ההון

במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שרותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שרותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול ושל קופות גמל.

כרטיסי אשראי

כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. במסגרת הפעילות במגזר משקי הבית, מוצעים ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי. המגזר פועל בתחום זה מול חברות כרטיסי האשראי ישראל, ישראל, ו-CAL. הבנק מציע ללקוחותיו כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות אלה, בעת פתיחת חשבון פרטי בבנק, ובהתאם לבקשת הלקוח. חברות כרטיסי האשראי, מצידן, משתמשות בבנק כצינור להפצת כרטיסיהן ללקוחות הבנק. הבנק מציע ללקוחותיו כמעט את כל סוגי כרטיסי האשראי הקיימים במשק הישראלי. כמו כן, לבנק מספר מוצרים בתחום כרטיסי האשראי:

"הכרטיס" - כרטיס אשראי ממותג ייחודי לבנק. הכרטיס כולל מבצעים ייחודיים ופעילות ממוקדת בתחום ההטבות הצרכניות והבנקאיות. מטרת הכרטיס הינה חיזוק הקשר והרחבת הפעילות עם הלקוחות הקיימים ואמצעי נוסף לגיוס לקוחות חדשים לבנק.

לפרטים בדבר הסכם עם קבוצת כ.א.ל, בין היתר בעניין הנפקה של כרטיס ממותג, ראה ביאור 19 ד.13) לדוחות הכספיים.

"כרטיס אשראי טפחות" - מטרת המוצר לסייע, הן במכירת הלוואות המשכנתא, והן בעידוד פתיחת חשבונות עובר ושב. המוצר מאפשר הקצאת מסגרת אשראי, בהסתמך על יכולת ההחזר של הלקוח ועל הנכס המשועבד כבר לבנק, באמצעותה יוכל הלקוח לממן הוצאות נוספות הכרוכות ברכישת הדירה (ריהוט, שיפוצים וכד') או בכל פעולה אחרת. לצורך כך, ניתן ללקוח כרטיס אשראי ייחודי. החיובים בכרטיס האשראי יצטברו בחשבון העו"ש ויועברו לחשבון המשכנתא אחת לתקופה בהתאם לתנאי הכרטיס.

כרטיס אשראי "שוטף" ללקוחות טפחות - במסגרת פעילות הסינרגיה בבנק, מוצע כרטיס אשראי המבוסס על פלטפורמת "הכרטיס" ומיועד ללקוחות אשר נטלו משכנתא בבנק ואינם מנהלים חשבון עובר ושב פעיל בבנק. הלקוחות נהנים מההטבות השונות של מועדון "הכרטיס", כאשר החיובים החדשיים מועברים לבנק באמצעות הוראה לחיוב חשבונו הפעיל של הלקוח בבנק אחר.

כרטיס אשראי "סטודנט חופשי" - הכרטיס מעניק לסטודנט אשראי הניתן לשימוש לצרכים שונים. האשראי במסגרת הכרטיס ניתן לניצול במשך 3 שנים, והוא נושא ריבית אטרקטיבית במיוחד על הסכום שנוצל בפועל. החזרי האשראי גמישים, כאשר תחילת החזר הקרן והריבית לאחר 3 שנים מיום קבלת הכרטיס (ניתן לבקש דחייה של שנה נוספת). ניתן לבצע פרעון מוקדם מלא, או חלקי, ללא עמלות וללא קנסות.

שירותים ייחודיים לבנק

השרות הייחודי המרכזי שמציע הבנק הינו הפעילות במסגרת הבנקאות ההיברידית, המאפשרת ללקוח גישה ישירה ונוחה לבנקאי האישי באמצעות מגוון אמצעים טכנולוגיים זמינים, כפי שפורט לעיל. כמו כן, במסגרת מגזר משקי הבית מציע הבנק ללקוחותיו שירותים, המביאים לידי ביטוי את היתרונות משילוב המוצרים השונים המוצעים על ידו ללקוחותיו ומתוארים לעיל. במסגרת זו מציע הבנק הטבות שונות בתחום העובר ושב והאשראי ללקוחות נוטלי משכנתאות, במטרה לעודד לקוחות אלה לנהל חשבון עובר ושב בבנק. בנוסף, מציע הבנק הטבות בתחום המשכנתאות ללקוחות בעלי חשבונות עובר ושב בבנק, במטרה לעודד לקוחות אלו ליטול משכנתאות באמצעות הבנק. ההטבות הרלוונטיות הוחלו גם על לקוחות בנק יב, בהתאם לפעילותם ולמאפייניהם.

השירותים הייחודיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר משקי הבית כוללים הן שירותים בתחום הבנקאות הקמעונאית והן שירותים בתחום המשכנתאות כדלהלן:

חשבון מנהלים - המותג הייחודי "חשבון מנהלים", שהושק בשנת 2007, מאפשר לאוכלוסיה פרטית מועדפת להפיק את המירב מניהול חשבון העובר ושב בבנק. המותג שם דגש על רמת השירות, רמת ניהול החשבון, הצעות ערך בנקאיות, הטבות פיננסיות ושירותים חוץ בנקאיים הניתנים ללקוחות חשבון המנהלים. לרשות הלקוח עומדים יעצים מקצועיים בתחום הייעוץ הפיננסי, הייעוץ הפנסיוני וייעוץ בנושא המשכנתאות.

"אוברדרפט בלי ריבית" - קיזוז יתרות חובה כנגד יתרות זכות של הלקוח במהלך החודש, שירות הניתן ללקוחות נבחרים.

הטבות לבעלי משכנתא - הטבות ייחודיות, המוצעות לקבוצות מסוימות של לקוחות בעלי חשבון בבנק, שלהם משכנתא. ההטבות כוללות העמדת מסגרת אשראי ללא ריבית בחשבון עובר ושב, וכן ריבית על יתרת זכות עד לגובה ההחזר החודשי של המשכנתא. ההטבה ניתנת בכל חודש, בכפוף לעמידת הלקוח באותו חודש בתנאי התכנית.

יעוץ פנסיוני- הבנק מעניק יעוץ פנסיוני ללקוחותיו וללקוחות בנקים אחרים, הן לשכירים והן לעצמאיים, על בסיס מודל הייעוץ הנתמך במערכת מחשב שפותחה בבנק. הייעוץ ניתן על ידי יועצים פנסיונים מוסמכים הנותנים יעוץ אובייקטיבי.

לפירוט תחליפים למוצרים ראה להלן בתיאור התחרות במגזר.

חקיקה

בחודש נובמבר 2012 הורה המפקח על הבנקים לא לאשר ולא לבצע הלוואה לדיור בשיעור מימון העולה על 75% לרכישת זכות במקרקעין המהווים דירה יחידה, 70% לדירה חלופית ו-50% לכל דירה אחרת, לרבות דירה להשקעה.

בחודש נובמבר 2012 קבע נגיד בנק ישראל תיקון בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008, וכן פרסם את צו הבנקאות (שירות ללקוח), (ביטול הפיקוח על שירות בנקאי מסוים ושינויו במקרה אחר) התשע"ג-2012. ההנחיות החדשות חלות על התאגידים הבנקאיים החל מיום 1 בינואר 2013. על פי התיקון והצו החדשים, נדרש הבנק לייצר שקיפות ופומביות בנוגע לגביית עמלות וכן לנקוט במספר צעדים המצמצמים את גביית העמלות בחשבונות פרטיים ועסקים קטנים.

בחודש נובמבר 2012 הנחה המפקח על הבנקים את התאגידים הבנקאיים לנקוט בצעדים החל מיום 1 במרץ 2013, בהם קביעה מחדש את שיעורן של עמלות ניירות ערך והתאמתן ככל הניתן למחיר הנגבה בפועל, ושינוי אופי ההתקשרות עם הלקוחות כך שיהיה על בסיס שיעור או סכום העמלה ולא על בסיס שיעור הנחה מתעריף.

בחודש פברואר 2013, הועברה לוועדה המייעצת לענייני בנקאות טיוטת הנחיית המפקח על הבנקים הקובעת עדכון למשקלות הסיכון להלוואות לדיור בקשר עם הקצאת הון בבנק, הקטנת מקדם המרה לאשראי בערביות להבטחת השקעות רוכשי דירות ועדכון ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור.

לפרטים נוספים ולתיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, והסדרים חקיקתיים אשר פורסמו לאחרונה, אשר חלקם, בעלי השפעה על פעילות מגזר משקי הבית, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר משקי הבית

לבנק יש מאגר פוטנציאלי של אלפי לקוחות נוטלי משכנתאות, המהווים קהל יעד טבעי לשיווק מוצרים נוספים של הבנק. הרחבת בסיס הלקוחות והגדלת מגוון השירותים ללקוחות מגזר משקי הבית תוך מיצוי מאגר לקוחות המשכנתאות מהווה גורם נוסף חשוב ומהותי בהצלחת מגזר זה.

בנוסף, עם רכישת 50% מההון המונפק של בנק יהב על-ידי הבנק בשנת 2009, מהווים לקוחותיו חיזוק לפעילות המגזר הקמעונאי, תוך חשיפתם לפעילות פוטנציאלית בתחום המשכנתאות במסגרת הקבוצה.

לקוחות

פעילות מגזר משקי הבית מאופיינת בפיזור רב, הן של האשראי והפיקדונות בתחום הבנקאות הקמעונאית, והן של תיק האשראי בקרב מאות אלפי משקי בית שנטלו משכנתאות מהבנק במהלך השנים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר.

שיווק והפצה

פעילויות השיווק וההפצה של המוצרים והשירותים במגזר משקי הבית מבוצעות ככלל, באמצעות מערך הסניפים של הבנק ובאמצעות הערוצים הישירים, המשמשים את הבנקאות ההיברידית.

סניפי הבנק - במסגרת הקבוצה פועלים 175 מרכזי עסקים, סניפים, שלוחות ונציגויות בפריסה ארצית, ובתוכם 44 סניפי יהב. הבנק ממשיך ליעל את פריסת הסניפים, ולהרחיב את מערך נקודות המכירה, בין היתר, באמצעות הוספת פעילות מסחרית בסניפי המשכנתאות ופעילות משכנתאות בסניפים המסחריים. לפרטים, ראה פרק הפריסה הסניפית.

הערוצים הישירים - לאחר הפעלת הבנקאות ההיברידית המתוארת לעיל, שונה אופי ההפעלה של הערוצים הישירים והם הוגדרו מחדש ככלים המשמשים את הסניף. כיום, הערוצים הישירים העצמאיים (היינו, שאינם מצוותים לסניפי הבנק) הינם: מוקד מכירה, מרכז השקעות, מוקד גיבוי, אתר האינטרנט של הבנק, המכשירים לשרות עצמי ומתן מידע באמצעות הטלפון הסלולרי.

- מוקדי המכירה והגיבוי - מוקד המכירה נועד להגביר את יכולת המכירה של סניפי הבנק במסגרת קמפיינים שווקיים לגיוס לקוחות המופנים ישירות למוקד המכירה, או במסגרת שיחות מכירה יוצאות. מוקד הגיבוי נוצר לצורך הרחבת שעות הפעילות ושיפור רמת השירות ומהירותו באמצעות המוקד הטלפוני. בבנק מופעלים מוקדים טלפוניים בשני אתרים, בתל אביב וברושלים. המוקד בירושלים מרכז את הפעילות בתחום המשכנתאות והמוקד בתל אביב את הגיבוי לפעילות המסחרית.

- אתר האינטרנט - במהלך שנת 2012 הורחב מגוון השירותים ללקוח כדי להמשיך במדיניות הפחתת תלות הלקוח בסניף הפיזי. כמו כן, הוגדרו באתר במהלך השנה שיפורים מיכוניים, מתוך מטרה להמשיך ולשפר את רמת ממשק המשתמש עם המערכת ולהגביר את היקף הפעילות של הלקוח באמצעות האתר.

- מכשירי הבנק האוטומטיים מהווים זרוע נוספת למכירה ושירות.

לפרטים נוספים, ראה להלן בפרק הפעילות השיווקית.

אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

בנקאות ופיננסים, כרטיסי אשראי ושוק ההון

מספר המתחרים העיקריים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק, כאשר ההתייחסות המרכזית הינה לקבוצת חמשת הבנקים המסחריים. בשנים האחרונות מצוי שוק הבנקאות הקמעונאית בתחרות עזה בין הבנקים. ככלל, ניתן לציין, כי מוצרי מגזר משקי הבית המוצעים על ידי כלל הבנקים הינם דומים, לכן מתמקדת התחרות בטיב השירות, בשיעורי המרווחים ובעמלות המשולמות על ידי הלקוחות.

בנוסף לתחרות בין הבנקים, מורגש מאמץ מוגבר של גופים חוץ בנקאיים, בעיקר חברות ביטוח וחברות כרטיסי אשראי, הפונים גם הם לפלח אוכלוסייה זה בהצעות למתן אשראי. חברות כרטיסי האשראי, בשיתוף רשתות קמעונאיות ואחרות, פועלות גם להנפקת כרטיסי אשראי ישירות ללקוח שלא באמצעות הבנק. פירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

בתחום שוק ההון ניתן למנות בין המתחרים, בנוסף לחברות הביטוח, גם את בתי ההשקעה הפרטיים.

הבנק מתמודד עם התחרות הקיימת באמצעות חתירה למתן שירות איכותי והשקת מוצרים ייחודיים. כאמור לעיל, הבנק מעריך כי ברכישת ההחזקה ביהב, טמון פוטנציאל להרחבת הפעילות בתחום משקי הבית, על בסיס הפעילות המתמשכת מול הלקוחות.

משכנתאות

עיקר פעילות המשכנתאות בישראל מתבצעת באמצעות 10 בנקים הפועלים בתחום. הבנק, מזה עשרות שנים, הינו הבנק המוביל במגזר המשכנתאות, הן בהיקפי מתן האשראי והן ביתרת תיק האשראי. בהתבסס על נתוני בנק ישראל, חלקה של הקבוצה במתן אשראי לדיר, מכספי הבנק ומכספי המדינה בתחום המשכנתאות, עמד בשנת 2012 על כ-35%. חלקה של הקבוצה ביתרת תיק האשראי לדיר במערכת עומד על כ-34% בסוף שנת 2012. המתחרים העיקריים של הבנק הינם בנק לאומי, בנק הפועלים ובנק דיסקונט. חברות הביטוח מתחרות גם הן בתחום המשכנתאות. לפירוט בדבר חסמי הכניסה והיציאה ראה להלן.

הבנק נוקט באמצעים שונים בהתמודדותו עם הסביבה התחרותית בתחום המשכנתאות, כולל פעולות פרסום נרחבות, שימוש במשווקים בשטח, פיתוח והפעלה של מוצרים חדשים, שמירה על נוכחות בשוק הדירות הראשוני בדרך של ליווי פרויקטים של בנייה למגורים ועוד. נדבך נוסף בהתמודדות הבנק עם התחרות בתחום המשכנתאות הינו השקעת משאבים בשיפור מתמיד של הרמה המקצועית והשירות הניתנים על ידו ללקוחות.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- הרגלי לקוחות
- מגבלות רגולטוריות
- דרישות להון מינימאלי
- הכשרת כוח אדם מקצועי
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

הסכמי שיתוף פעולה

- הבנק התקשר לפני מספר שנים עם חברת אי. א.מ. איי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (להלן "EMI") - חברה בעלת רשיון לביטוח סיכוני אשראי במשכנתאות. סיכוני האשראי של חלק מלקוחותיו, הנוטלים הלוואות חדשות בהן שיעור המימון הוא גבוה, מבוטחים באמצעות EMI. ביטוח זה מיועד לכיסוי נזק אשר עלול להיגרם לבנק במקרים של כשל אשראי, אם התמורה ממימוש הביטחונות לא תספיק לכיסוי יתרת החוב של הלווה. הביטוח הוא ל"שכבה העליונה" של ההלוואה, כך ש-EMI אמורה לכסות את ההפסד הראשון, ובכך להקטין (או למנוע לחלוטין) את ההפסד לבנק במקרה של מימוש בהפסד. לאור ההגבלה של בנק ישראל על שיעורי המימון בביצוע הלוואות לדיוור, הבנק אינו מאשר הלוואות חדשות עם ביטוח אשראי בשיעור מימון העולה על 75% (פרט הלוואות אשר הוחרגו מההוראה של בנר ישראל, כגון: מחזורים). לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק להלן.
- הבנק התקשר עם מספר חברות המנפיקות כרטיסי אשראי, אשר העיקריות בהן הן ישראלכרט בע"מ (החל משנת 1979) וחברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל משנת 1995), בשורה של הסכמים המסדירים את מערכת היחסים בין הצדדים. על פי ההסכמים, יפעל הבנק להפצת כרטיסי האשראי המונפקים על ידי החברות האמורות ללקוחותיו. בהסכמים נקבעו מנגנונים לחישוב הסכומים להם זכאי הבנק בגין פעילות לקוחותיו בכרטיסים שהונפקו, בין היתר בהסתמך על היקף השימוש אותו עושים לקוחות הבנק בכרטיסי האשראי של החברות הללו. ההסכמים מגדירים את אופן תפעול כרטיסי האשראי ואת חלוקת האחריות בין חברות כרטיסי האשראי לבין הבנק. על פי ההסכמים, זכאי הבנק למנות משקיף מטעמו שישתתף בישיבות הדירקטוריון (לרבות ישיבות ועדות הדירקטוריון, למעט ועדת ביקורת) של ישראלכרט בע"מ. לפרטים בדבר הסכם שנחתם עם קבוצת כ.א.ל., הכולל הסדר חדש במסגרתו הונפקו כרטיסי אשראי ממותגים של הבנק, ראה ביאור 19 ד.13) לדוחות הכספיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- הבנק רואה חשיבות להמשך הפיתוח של מגזר משקי הבית במסגרת פעילות הבנק בעתיד. להלן עיקרי היעדים בתחום משקי הבית, והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:
- גידול בנתח השוק במשקי הבית באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות, בעיקר מקרב לקוחות טפחות לשעבר, לקוחות אדנים ולקוחות י.ה.ב, כפלטפורמה להשגת הגידול בנתח השוק ובהכנסה.
- שמירה על נתח השוק במשכנתאות ואף הגדלתו תוך התמקדות באפיקים בעלי רווחיות גבוהה, על ידי מתן הצעות ערך ללקוח, המבוססות על סינרגיה בין הפעילות בתחום המשכנתאות, הפעילות המסחרית והפעילות בתחום הפנסיוני.
- הרחבת הפעילות בסניפים והפיכת כלל הסניפים ליחידות מכירה של פעילות בנקאית מסורתית ושל פעילות משכנתאות, תוך ביצוע מכירה צולבת ללקוחות.
- המשך פיתוח מוצרים המיועדים לפלחי אוכלוסיה ממוקדים, במטרה להגדיל את היקפי הפעילות.
- מינוף הקשר בין פעילות מגזר הבנקאות העסקית בענף הבניה והנדל"ן לבין מגזר המשכנתאות. במסגרת זו מושם דגש על מיצוי מקסימאלי של שווק משכנתאות לרוכשי דירות בפרויקטים המוקמים על ידי לקוחות הנדל"ן.

המערכות המהותיות עליהן מבסס המגזר את פיתוח פעילותו:

- מערכת ה-CRM - ניהול קשרי לקוחות, מטרתה להציג את כל המידע הרלוונטי לבנקאי במטרה להציע ללקוח את המוצרים המתאימים לו, תוך שיפור הקשר עם הלקוח.
- מערכת מחשב התומכת בתהליך ביצוע וניהול המשכנתאות, מאפשרת פעילות ועיבודים מקוונים (ON LINE) ועדכון יתרות בתדירות יומית. המערכת מאפשרת גמישות בהגדרה ובתפעול השוטף של מוצרי המשכנתאות השונים, פיתוח מוצרים חדשים וגמישים ומעניקה לבנק יכולת תחרות ויכולת להגיב בצורה מהירה לשינויים בסביבה העסקית.
- במהלך השנים האחרונות ביצע הבנק מהלך של שדרוג מערכת המחשוב הסניפית של הבנק ומעבר לעבודה בטכנולוגית "NET". מערכת זו מציבה את הבנק בשורה הראשונה מבחינת תפעול ושירות לעובדים וללקוחות.

תוצאות המגזר חשופות לאיום, בין השאר, כתוצאה מתחרותיות גבוהה הנובעת מהאטרקטיביות שלו, בשל היותו מגזר בו הסיכון נמוך כתוצאה מפיזור לקוחות גבוה יחסית. בנוסף, תוצאות המגזר מושפעות מכניסת חברות כרטיסי אשראי לתחום העמדת המימון הקמעונאי (לפרטים ראה להלן).

אוכלוסיית הלקוחות נוטלי המשכנתאות בבנק, (בהמשך למיזוג טפחות ואדנים) ורכישת ההחזקות בבנק יהב, מהווים הזדמנות להגדלת בסיס הלקוחות של הקבוצה ולהרחבת הפעילות במגזר משקי הבית.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע תכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לביקוש לדיור ולמשכנתאות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות, לנושאי כוח אדם ולזמינותם ומחיריהם של נכסים.

תוצאות מגזר משקי בית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾					לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
סך	שוק	קרטיסי	בנקאות	סך	שוק	קרטיסי	בנקאות	סך	שוק	
הכל	ההון	אשראי	ופיננסים ⁽²⁾	הכל	ההון	אשראי	ופיננסים	הכל	ההון	
במיליוני שקלים חדשים										
הכנסות ריבית נטו:										
3,600	3,448	-	26	126	3,265	3,023	-	28	214	מחיצוניים
(2,000)	(2,892)	-	(19)	911	(1,543)	(2,390)	-	(20)	867	בינמגזרי
1,600	556	-	7	1,037	1,722	633	-	8	1,081	סך הכל הכנסות ריבית נטו
11	-	11	-	7	-	7	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
808	241	206	124	237	778	239	165	130	244	עמלות והכנסות אחרות
2,419	797	217	131	1,274	2,507	872	172	138	1,325	סך ההכנסות
68	6	-	-	62	65	10	-	-	55	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות										
1,635	248	60	27	1,300	1,717	279	55	28	1,355	מחיצוניים
(116)	-	-	(3)	(113)	(119)	-	-	(3)	(116)	בינמגזרי
1,519	248	60	24	1,187	1,598	279	55	25	1,239	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
832	543	157	107	25	844	583	117	113	31	רווח לפני מיסים
271	177	51	36	7	294	202	41	40	11	הפרשה למיסים על הרווח
561	366	106	71	18	550	381	76	73	20	רווח לאחר מיסים
רווח נקי (הפסד):										
561	366	106	71	18	550	381	76	73	20	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	-	-	-	(38)	(50)	-	-	-	(50)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
523	366	106	71	(20)	500	381	76	73	(30)	המיוחס לבעלי זכויות התאגיד הבנקאי
15.4%				12.8%						תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
77,528	61,359	-	2,419	13,750	85,857	68,457	-	2,560	14,840	יתרה ממוצעת של נכסים
51,460	88	-	2,419	48,953	58,446	87	-	2,560	55,799	יתרה ממוצעת של התחייבויות
46,260	32,180	-	-	14,080	51,763	36,725	-	-	15,038	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
23,927	-	23,927	-	-	26,895	-	26,895	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
83,768	67,303	-	2,652	13,813	93,013	75,011	-	2,783	15,219	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
54,091	-	-	-	54,091	58,645	-	-	-	58,645	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
21,150	12,875	-	-	8,275	20,206	11,531	-	-	8,675	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
רווח מהכנסות ריבית לפני										
הוצאות בגין הפסדי אשראי:										
1,001	524	-	7	470	1,131	601	-	8	522	מרווח מפעילות מתן אשראי
527	-	-	-	527	524	-	-	-	524	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
72	32	-	-	40	67	32	-	-	35	אחר
1,600	556	-	7	1,037	1,722	633	-	8	1,081	סך הכל הכנסות ריבית נטו

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1 ד.1.

(2) סווג מחדש.

תרומת מגזר משקי הבית לרווחי הקבוצה בשנת 2012 הסתכמה ב-500 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה ל-523 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 4.4%. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

תרומת המשכנתאות בשנת 2012 הסתכמה ב-381 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 366 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 4.1%. הגידול נובע מעליה של כ-13.8% בהכנסות הריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי,

בעיקר כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות שבא לידי ביטוי בעליה של כ-11.6% ביתרה הממוצעת של הנכסים. מנגד גדלו ההוצאות התפעוליות המיוחסות לתת מגזר זה בכ-31 מיליוני שקלים חדשים וההוצאות בגין הפסדי אשראי המיוחסות לתת המגזר גדלו בכ-4 מיליוני שקלים חדשים.

תרומת משקי הבית (למעט משכנתאות) הסתכמה בשנת 2012 ב-119 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לרווח בסך 157 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 24.2%. הכנסות הריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו בכ-4.3% כתוצאה מגידול בהיקף הפעילות. מנגד, ירדו ההכנסות מעמלות והכנסות אחרות בכ-4.9% כתוצאה מירידה בהכנסות מעמלות ניירות ערך וגדלו ההוצאות התפעוליות בכ-3.8%.

מגזר בנקאות פרטית

מידע כללי על מגזר הפעילות

בנקאות פרטית הינה תפישה של שירות בנקאי המיועד ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, שחלק ניכר מפעילותם נעשה בתחום ניהול נכסים פיננסיים. לקוחות הבנקאות הפרטית הינם בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים, או תאגידיים שלהם היקפי נכסים נזילים כאמור בסכומים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים.

הייעוץ הפיננסי, המהווה חלק מהותי בשירות המוצע למגזר פעילות זה, ניתן ללקוחות המגזר החתומים על הסכמי ייעוץ. כמו כן, מוצע מענה ליתר צרכיהם הפיננסיים של לקוחות אלה, תוך מתן שירות אישי ברמה גבוהה והצעת מוצרים מתקדמים ומגוונים. הבנקים בישראל משקיעים בשנים האחרונות מאמצים ניכרים בפיתוח ובשכלול שירותי הבנקאות הפרטית ובהגדלת נתח השוק שלהם בתחום זה. זאת, על רקע הגורמים הבאים:

- הפוטנציאל הטמון בהרחבת הקשר העסקי עם לקוחות המעמד הסוציו-אקונומי הגבוה המשוייכים למגזר זה.
- התגברות הדרישה מצד לקוחות מגזר זה לשירות מקצועי ואישי ברמה גבוהה, כנהוג בעולם.
- פיתוח מואץ של מוצרי השקעה מתקדמים, כגון: מוצרים מובנים, קרנות גידור, תעודות סל ועוד, שהינם מוצרים חלופיים למוצרים המסורתיים (תוכניות חסכון, ניירות ערך וכד').

מוצרים

- המוצרים והשירותים המוצעים ללקוחות מגזר זה הינם כדלקמן:
- **בנקאות ופיננסים** - ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרים בתחום בנקאות ופיננסים, תוך גיבוש אסטרטגיית השקעה מותאמת לכל לקוח על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים, וכן הצעת מוצרי השקעה מתקדמים, לרבות פיקדונות ומוצרים מובנים.
 - **כרטיסי אשראי** - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
 - **שוק ההון** - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קנייה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר הבנקאות הפרטית, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לשינויים טכנולוגיים, ראה בפרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות הפרטית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועיסוקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות.

לקוחות

המגזר מטפל בלקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי פיקדונות נזילים והשקעות בניירות ערך בסכומים העולים על 2.5 מיליוני שקלים חדשים, או לקוחות עסקיים בעלי יתרות נזילות כאמור בהיקפים העולים על 8 מיליוני שקלים חדשים.

קבוצת הלקוחות המטופלת במסגרת המגזר אינה הומוגנית, לא מתקיימים יחסי תלות או קשר מהותי בין הלקוחות לבין הבנק, ולפיכך למגזר הבנקאות הפרטית אין תלות בקבוצת לקוחות ספציפית אשר אובדנה עשוי לפגוע באופן מהותי בפעילותו.

שיווק והפצה

בנוסף לפעילויות השיווק וההפצה באמצעות היחידות המתמחות בבנקאות הפרטית ובאמצעות הערוצים הישירים, נערכים ללקוחות מגזר זה כנסים לפי פלחי אוכלוסייה נבחרים ופניות באמצעות דיור ישר. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה.

תחרות

תפישת השירות הייחודית המוגדרת בבנק כ"בנקאות פרטית" נהוגה בכל המערכת הבנקאית הגלובאלית הבינלאומית, וגם בישראל. יחד עם זאת, יצוין כי התבחינים הקובעים את השייכות לקטגוריה זו, תפיסת השירות ואופיו הספציפי משתנים, ואינם נסמכים על עקרונות זהים בכל הבנקים. לאור זאת, היקף פעילותו של הבנק בתחום זה ביחס למתחריו אינו ידוע, ואין בנמצא נתונים פומביים אודות חלקם היחסי של הבנקים השונים, במגזר הבנקאות הפרטית.

בנוסף לבנקים המקומיים, קיימת בתחום זה תחרות מצד בנקים זרים וגופים חוץ בנקאיים כגון בתי השקעות, קרנות לסוגיהן (בארץ ובחוץ לארץ) וחברות ביטוח.

על מנת להתמודד עם התחרות במגזר זה, משקיע הבנק משאבים רבים בהכשרה מקצועית של עובדיו, במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוח, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות הנבחרים של המגזר, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב בדגש על מערכות ייעוץ ו-CRM).
- היצע מוצרים פיננסיים ייחודיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בכוונת הבנק להמשיך ולפתח את רשת הבנקאות הפרטית הגלובלית שלו בהתבסס על ניהול מרכזי, מוקדי תמיכה מקצועיים ושיתוף פעולה בין שלוחות הבנק ויחידותיו בארץ ובעולם.

הקפדה על המשך מתן שרות מקצועי ואמין, ושמירת קשר הדוק עם הלקוחות, יאפשרו לבנק להרחיב את פעילותו עם לקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות פרטית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו:						
10	-	10	(12)	-	(12)	מחיצוניים
79	-	79	85	-	85	בינמגזרי
89	-	89	73	-	73	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
1	1	-	1	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
56	33	23	55	29	26	עמלות והכנסות אחרות
146	34	112	129	29	100	סך ההכנסות
(5)	-	(5)	(12)	-	(12)	הוצאות בגין הפסדי אשראי
74	-	74	78	-	78	הוצאות תפעוליות ואחרות
5	-	5	5	-	5	מחיצוניים
79	-	79	83	-	83	בינמגזרי
79	-	79	83	-	83	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
72	34	38	58	29	29	רווח לפני מיסים
26	11	15	20	10	10	הפרשה למיסים על הרווח
46	23	23	38	19	19	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
41.0%			39.9%			תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
2,533	-	2,533	2,274	-	2,274	יתרה ממוצעת של נכסים
6,352	-	6,352	6,958	-	6,958	יתרה ממוצעת של התחייבויות
1,201	-	1,201	1,191	-	1,191	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
9,672	9,672	-	7,767	7,767	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
1,191	-	1,191	1,178	-	1,178	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
5,831	-	5,831	7,077	-	7,077	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
-	-	-	2	-	2	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
35	-	35	31	-	31	מרווח מפעילות מתן אשראי
52	-	52	41	-	41	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
2	-	2	1	-	1	אחר
89	-	89	73	-	73	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) סווג מחדש.

(2) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1 ד.1) לדוחות הכספיים.

תרומת מגזר הבנקאות הפרטית לרווחי הקבוצה בשנת 2012 הסתכמה ב-38 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה ל-46 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של 17.4%. להלן הגורמים העיקריים לשינוי בתרומת המגזר:

הכנסות הריבית נטו, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי ירדו בכ-16 מיליוני שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מירידה במרווח מפעילות קבלת פיקדונות הנובעת מסביבת שיעורי ריבית נמוכה. ההוצאות התפעוליות גדלו בכ-5.1%. מנגד, בשנת 2012 נרשמו הכנסות בגין הפסדי אשראי המיוחסות למגזר בסך של 12 מיליוני שקלים חדשים, לעומת הכנסות של 5 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

מגזר עסקים קטנים

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר העסקים הקטנים פועל במסגרת החטיבה הקמעונאית, ומטפל בעיקר בחברות קטנות ובלקוחות עסקיים קטנים, בעלי מחזור פעילות נמוך באופן יחסי, ויתרת חבות עד וכולל 6 מליוני שקלים חדשים. המגזר מאופיין בפיזור גבוה של הלקוחות. לאור העובדה שזמינות הנתונים ואיכותם לגבי הלקוחות במגזר זה נמוכה ביחס ללקוחות עסקיים גדולים, נדרשים טיפול מקצועי ואמצעי בקרה מתאימים, על מנת להעריך את טיב הלקוח לצורך מתן אשראי. בנוסף, מאופיין מגזר זה בשיעור ביטחונות גבוה, הנדרש מהלקוחות להבטחת פרעון האשראי.

מוצרים

בנקאות ופיננסים

במסגרת מוצר זה מעניק הבנק את השירותים הבאים:

- הלוואות למטרות שונות - הלוואות עסקיות, הלוואות כנגד ניכיון שיקים, כרטיסי אשראי וכדומה.
- פעילות יבוא ויצוא - פעילות במטבע חוץ, התאמת מסגרות לפי אופי הפעילות של הלקוח, תוך שימוש באמצעים טכנולוגיים כגון: EDI באינטרנט.
- השקעות - מגוון פעולות בתחום ההשקעות כגון: פיקדונות מסוגים שונים ולתקופות שונות.
- ניהול מסגרות חח"ד - המסגרות נקבעות בהתאם לצרכי הלקוח, מחזור הפעילות ושיקול דעת הבנק.

כרטיסי אשראי - הבנק מציע ללקוחות המגזר מגוון כרטיסי אשראי המונפקים על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.

שוק ההון - במסגרת מוצר זה נכללת פעילות הלקוחות בשוק ההון, לרבות קניה, מכירה ומשמורת של ניירות ערך לסוגיהם, ומתן שירותים בגין מלאי ניירות הערך (קבלת ריבית, דיבידנד, הטבות וכיו"ב). כמו כן, נכללים שירותי הפצה של קרנות נאמנות ותפעול של קופות גמל.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר פעילות זה הם שירות אישי, מתן פתרונות בנקאיים למכלול צרכי הפיננסים של הלקוח וכן מערכת בקרה איכותית על טיב האשראי ועל מצבו הפיננסי של הלקוח.

לקוחות

פעילות מגזר העסקים הקטנים מאופיינת בפיזור רב של האשראי והפיקדונות הקמעונאיים. אי לכך, אובדן לקוח זה או אחר, אינו משפיע באופן מהותי על כלל הפעילות במגזר, ולכן אין במגזר תלות בלקוח ספציפי או במספר מצומצם של לקוחות.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם סניפי הבנק והערוצים הישירים. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים. לפירוט בדבר גורמי שיווק והפצה אלו, ראה בתיאור מגזר משקי הבית.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית ובנוסף, קיימת פעילות של גורמי אשראי חוץ בנקאיים כדוגמת חברות ביטוח, כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים וחברות מימון שונות. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות הן שיווק אקטיבי, קשר אישי עם הלקוח, הענקת שרות אישי ומתן פתרונות מקצועיים למכלול צרכיו הפיננסיים של הלקוח. לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות.
- דרישות להון מינימאלי.
- הכשרת כוח אדם מקצועי.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות, המבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק כוללת הרחבת הפעילות במגזר העסקים הקטנים, תוך ביצוע שוטף של הערכות סיכון ברמת הלקוח וברמת הענף והמשק כולו.

להלן עיקרי היעדים בתחום העסקים הקטנים והאסטרטגיה העסקית הנגזרת מיעדים אלו:

- הגברת הפעילות השיווקית מול הלקוחות, תוך פילוח הלקוחות על פי סוג העיסוק, היקף הפעילות וצרכיהם השונים.
- מיצוי פוטנציאל הרווחיות מכל לקוח על ידי ראייה כוללת של פעילות הלקוח, תוך יצירת מערכת יחסים מקיפה המתבססת על מוצרי האשראי ושיווק מוצרים נוספים, בהתאם למאפייני הלקוח.
- הרחבת פעילות בקרן המדינה לעסקים קטנים ובינוניים.
- הרחבת הפריסה הגיאוגרפית של השירותים הניתנים ללקוחות המגזר.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, לרבות התפתחות התוצר, וכולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר עסקים קטנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ⁽²⁾ ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים								
								הכנסות ריבית, נטו:
413	-	6	407	316	-	7	309	מחיצוניים
26	-	(4)	30	133	-	(5)	138	בינגזרי
439	-	2	437	449	-	2	447	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
3	3	-	-	1	-	-	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
236	23	14	199	238	18	14	206	עמלות והכנסות אחרות
678	26	16	636	688	18	16	654	סך ההכנסות
84	-	-	84	36	-	-	36	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות
441	4	3	434	459	5	4	450	מחיצוניים
(50)	-	-	(50)	(53)	-	-	(53)	בינגזרי
391	4	3	384	406	5	4	397	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
203	22	13	168	246	13	12	221	רווח לפני מיסים
66	7	4	55	86	5	4	77	הפרשה למיסים על הרווח
137	15	9	113	160	8	8	144	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
34.9%				38.8%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
6,545	-	233	6,312	7,179	-	306	6,873	יתרה ממוצעת של נכסים
7,164	-	-	7,164	8,280	-	-	8,280	יתרה ממוצעת של התחייבויות
5,046	-	-	5,046	5,160	-	-	5,160	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
6,980	6,980	-	-	5,606	5,606	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
6,428	-	292	6,136	6,860	-	322	6,538	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
7,773	-	-	7,773	8,159	-	-	8,159	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
223	-	-	223	191	-	-	191	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
								רווח מהכנסות ריבית לפני
								הוצאות בגין הפסדי אשראי:
323	-	-	323	344	-	-	344	מרווח מפעילות מתן אשראי
83	-	-	83	80	-	-	80	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
33	-	2	31	25	-	2	23	אחר
439	-	2	437	449	-	2	447	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד.

(2) סווג מחדש. לדוחות הכספיים.

תרומת מגזר העסקים הקטנים לרווחי הקבוצה, בשנת 2012 הסתכמה ב-160 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 137 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 16.8%. להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר: הכנסות הריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו בכ-10 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה מגידול ביתרות האשראי המיוחסות למגזר. ההוצאות בגין הפסדי אשראי קטנו בסכום של כ-48 מיליוני שקלים חדשים; בתקופה המקבילה נכללות מספר הפרשות משמעותיות ללקוחות בודדים. ומנגד, חל גידול של כ-3.8% בהוצאות התפעוליות המיוחסות למגזר.

מגזר בנקאות מסחרית

מידע כללי על מגזר הפעילות

מגזר הבנקאות המסחרית כולל בעיקר חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), במחזורי פעילות בינוניים שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. זאת, תוך פיזור גבוה בין ענפי המשק השונים. הטיפול בלקוחות המגזר הוא באחריות החטיבה העסקית של הבנק.

לקוחות מגזר זה מאופיינים הן במגוון השירותים הבנקאיים שהם צורכים והן בשיעור הביטחונות, הגבוה על פי רוב ביחס ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצעים שירותים, בעיקר בתחום הבנקאות והפיננסים. במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, כולל לצרכי הון חוזר; שירותי סחר חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; הלוואות לזמן קצר ובינוני, ערבויות בנקאיות; עסקאות במטבע חוץ, לרבות עסקאות במכשירים נגזרים, שרותי פקטורינג וכן פעילות השקעה בפקדונות ובניירות ערך.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, לרבות על מגזר זה, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המחשוב בבנק, ראה להלן בפרק מערכות מידע ומיחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות המסחרית כוללים פיתוח פעילות שיווקית ועסקית המושתתת על הבנת צרכי הלקוחות ומתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. זאת, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים ובמקביל לניהול מבוקר של הסיכונים הנובעים מפעילות המגזר.

לקוחות

כאמור לעיל, לקוחות המגזר הינם ברובם חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market), המתאפיינות במחזורי פעילות בהיקף שבין 30 ל-120 מיליוני שקלים חדשים ובהיקף חבות שמעל 6 מיליוני שקלים חדשים ועד 25 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם שבעה מוקדים עסקיים שבאחריות החטיבה העסקית, לרבות מוקד עסקים המתמחה בהתיישבות, וכן מרכזי העסקים וסניפי הבנק הפזורים ברחבי הארץ. אין תלות בצינורות שיווק חיצוניים.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה היא בעיקר בתוך המערכת הבנקאית. פעילותם של גורמי מימון חוץ בנקאיים הינה שולית, ובולטת בעיקר בתחום הפקטורינג.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות מבוססות על מתן פתרונות מקצועיים וכוללים לצרכי הלקוח, שמירה על קשר אישי והתאמת המענה המקצועי לצרכי הלקוח במהירות וביעילות.

לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

המחסום העיקרי בפני מעבר לקוחות אל הבנק וממנו הינו הקושי בהעברת בטחונות מבנק לבנק - גורם בעל משמעות במגזר זה, המאופיין בהיקף בטחונות גבוה באופן יחסי. במטרה להגדיל את נתח השוק של הבנק במגזר, למרות הקושי האמור, פועל הבנק בעיקר לשיפור רמת השירות, המקצועיות וההיענות המהירה לצרכים.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים - לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. מגבלות אלה אפקטיביות בעיקר בבנקים הקטנים במערכת הבנקאית בישראל.
- דרישות להון מינימאלי - מחויבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית הכוללת במגזר.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות המסחרית מחייבת ידע מקצועי, נסיון והכרות עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים, על צרכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).
- הרגלי לקוחות - מבוססים על קיום קשרים שוטפים ועל מוניטין של גופים בנקאיים.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק שמה דגש על הרחבה משמעותית של בסיס הלקוחות ועל גידול בפעילות מגזר הבנקאות המסחרית. כוונת הבנק להמשיך ולפעול להרחבת היקף הפעילות במגזר זה, בעיקר על ידי גיוס לקוחות חדשים והרחבת השירותים הבנקאיים ללקוחות קיימים וללקוחות משניים. זאת, על בסיס מגוון המוצרים המוצע ללקוחות המגזר, כפי שתואר לעיל.

הבנק ימשיך להפעיל, במסגרת החטיבה לבנקאות עסקית, יחידות ייעודיות המטפלות בלקוחות המגזרים השונים, ונעזרות במוקדים העיסוקיים הפרוסים גיאוגרפית. לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי, ראה פרק ניהול סיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר, לשוקי המטבע ושוקי ההון בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לווים, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות מסחרית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	סך הכל	שוק ההון	קרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו:							
240	-	-	240	198	-	-	198
(67)	-	-	(67)	(27)	-	-	(27)
173	-	-	173	171	-	-	171
2	2	-	-	1	1	-	-
65	12	3	50	60	9	3	48
240	14	3	223	232	10	3	219
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
6	-	-	6	8	-	-	8
הוצאות תפעוליות ואחרות							
65	-	-	65	66	1	-	65
66	-	-	66	68	-	-	68
131	-	-	131	134	1	-	133
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות							
103	14	3	86	90	9	3	78
34	5	1	28	31	3	1	27
69	9	2	58	59	6	2	51
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי							
17.2%		14.3%		תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)			
4,888	-	42	4,846	4,704	-	49	4,655
3,189	-	-	3,189	3,545	-	-	3,545
5,176	-	-	5,176	5,172	-	-	5,172
3,212	3,212	-	-	3,633	3,633	-	-
4,778	-	58	4,720	4,679	-	54	4,625
3,471	-	-	3,471	3,358	-	-	3,358
154	-	-	154	224	-	-	224
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:							
144	-	-	144	144	-	-	144
22	-	-	22	24	-	-	24
7	-	-	7	3	-	-	3
173	-	-	173	171	-	-	171
סך הכל הכנסות ריבית, נטו							

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד. לדוחות הכספיים.

תרומת מגזר הבנקאות המסחרית, לרווחי הקבוצה בשנת 2012 הסתכמה ב-59 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 69 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-14.5%. להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר: הכנסות הריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי קטנו בכ-2 מיליוני שקלים חדשים וההכנסות מעמלות והכנסות אחרות קטנו בכ-5 מיליוני שקלים חדשים כתוצאה מירידה בהכנסות מעמלות ניירות ערך. ההוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-2 מיליון שקלים חדשים, וההוצאות התפעוליות והאחרות גדלו בכ-3 מיליוני שקלים חדשים לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מגזר בנקאות עסקית

מידע כללי על מגזר הפעילות

המגזר מתמחה במתן מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, בהקפי חבות מעל 25 מיליוני שקלים חדשים ללקוח ובמחזורי פעילות של למעלה מ-120 מיליוני שקלים חדשים. במגזר זה נכללת גם קבוצת השירותים הבנקאיים לחברות בתחום הבניה והנדל"ן. זאת, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשייכות המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק. החטיבה העסקית של הבנק אחראית לטיפול בלקוחות המגזר. בפעילותו במסגרת מגזר זה, שם הבנק דגש על שיפור הרווחיות באמצעות הרחבת הפעילות בתחומים פיננסיים חדשניים ועתידי הרווחיות ביחס להון, בעיקר עסקאות במכשירים נגזרים.

מוצרים

ללקוחות המגזר מוצע מגוון מוצרי בנקאות ופיננסיים, בהם: אשראי לסוגיו - On Call, הלוואות לזמן קצר, בינוני וארוך; ערבויות לסוגיהן; פעילות סחר-חוץ - יבוא, יצוא ואשראי דוקומנטרי; מימון פרויקטים של תשתית, רכישות ומיזוגים; פעילות במכשירים נגזרים.

נדל"ן

במסגרת זו, מציע הבנק אשראי למימון רכישה והקמה של נדל"ן, בעיקר פרויקטים של בניה למגורים באזורי ביקוש, תוך הקפדה על יישום תבחינים שנקבעו לשמירת איכות תיק האשראי, ובין היתר, התקשרות עם לקוחות בעלי איתנות ויציבות פיננסית, עסקאות המתאפיינות במרווחי בטחון נאותים לבנק, וניהול בשיטות המפחיתות את הסיכון.

להלן השירותים העיקריים הניתנים ללקוחות ענף הנדל"ן:

אשראי לבנייה - במסגרת זו מעניק הבנק אשראי לסוגיו, ובפרט הלוואות לזמן קצר ובינוני, המיועדות למימון רכישת קרקע ולהשקעה בבנייה, וכן ערבויות בנקאיות לסוגיהן.

מימון פרויקטי בנייה - מימון פרויקטי בנייה הוא שרות ייחודי ללקוחות בענף הבניה, הניתן על ידי הבנק לקבוצת הלקוחות בענף זה בלבד. במסגרת זו מוקצת ללקוח חבילה של שירותים פיננסיים ובנקאיים בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט, ועל פי מאפייניו. בכלל זה, מוקצות מסגרות אשראי לרכישת קרקע, הלוואות לבנייה, ערבויות כספיות, ערבויות ביצוע וערבויות לרוכשי היחידות בפרויקט. מימון בנייה מתבצע על ידי הבנק, על פי רוב בשיטת הליווי הפיננסי, במסגרתה פועל הבנק לניתוב מקורות המימון, לרבות אותם כספי הרוכשים שהופקדו אצלו, באופן שיקדמו את השלמת הפרויקט.

קבוצות רכישה - קבוצת רכישה הינה התאגדות של קבוצת אנשים לצורך רכישת קרקע משותפת והזמנת שירותי בנייה על הקרקע. לחילופין, בעלי קרקע קיימת מתאגדים לבנייה משותפת על ידי הזמנת שירותי בנייה. הבנק נותן מימון ייעודי לפרויקטים מסוג זה ומלווה אותם מהשלבים המקדמיים של התגבשות הקבוצה ועד לסיום הבנייה.

חקיקה

תיאור המסגרת הנורמטיבית החלה על הבנק, מובא להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. להלן יתוארו חלק מהסדרים חקיקתיים אלה והסדרים נוספים, אשר הינם בעלי השפעה על פעילות מגזר הבנקאות העסקית:

עסקאות עם אנשים קשורים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312 ("עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה לא תעלה חבות של מרכיב בקבוצה על סכום המתקבל ממכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב- 10% מהון התאגיד הבנקאי, דהיינו 5% לכל אחת מקבוצות הליוויים של בעלי השליטה. לפרטים בדבר קריטריונים לעסקאות עם בעלי שליטה שנקבעו על ידי ועדת הביקורת, ולאישורם מחדש, ראה להלן בפרק העסקאות עם בעלי שליטה.

מימון רכישת אמצעי שליטה - הוראת ניהול בנקאי תקין 323 ("מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים") מגבילה את יתרת האשראי שניתן לרכישת אמצעי שליטה בתאגידים, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה עלה על 50% מעלות רכישתם, לשיעור שלא יעלה על 70% מהונו של התאגיד הבנקאי. בנוסף, מגבילה ההוראה את יתרת האשראי שניתן לתאגיד בנקאי לרכישת אמצעי שליטה של תאגיד בנקאי אחר או של תאגיד החזקה בנקאית, במקרים בהם שיעור המימון לרכישת אמצעי השליטה בתאגיד הבנקאי האחר עלה על 30% מעלות רכישתם, לנמוך מבין 5% מהונו של התאגיד הבנקאי נותן האשראי או 5% מהונו של התאגיד הבנקאי הנרכש, או שיעור אחר שקבע המפקח לתאגיד בנקאי שהונו נמוך מסך של 500 מיליוני שקלים חדשים. מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק למועד הדוחות הכספיים.

מגבלה ענפית - הוראת ניהול בנקאי תקין 315 ("הפרשה נוספת לחובות מסופקים") קובעת, כי כאשר סך כל החבויות ("חבות" - כהגדרתה בהוראה, ואחר שנוכו ממנה הניכויים המותרים על פי ההוראה) של ענף מסוים לתאגיד בנקאי עולה על 20% מסך כל חבויות הציבור לתאגיד הבנקאי, ייחשב עודף זה כחבות חריגה, אשר בגינה נדרש הבנק לבצע הפרשה במסגרת ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים. המגבלה נבחנת על בסיס לא מאוחד. בתיקון להוראה שפירסם המפקח על הבנקים בחודש ספטמבר 2009, נקבע, כי ביחס לענף הנדל"ן, רשאי הבנק לבחור להגיע עד לשיעור חשיפה של 22%, ובלבד שהחשיפה לפרויקטי תשתית במסגרת ענף הנדל"ן לא תעלה על 18%. נכון למועד הדוחות הכספיים, מגבלה זו אינה אפקטיבית ביחס לפעילות הבנק.

מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים - בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 313 ("מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים") מוטלת על הבנק מגבלה, לפיה שיעור ה"חבות" של "לווה" ושל "קבוצת לווים", כהגדרתם בהוראה, לאחר שנוכו מן החבות סכומים כמפורט בהוראה, לא יעלה על 15% ועל 25%, בהתאמה, מהון הבנק. כמו כן קובעת ההוראה, כי סך כל החבויות של הליוויים וקבוצות הליוויים בבנק שחבותם נטו לבנק עולה על שיעור של 10% מהונו של הבנק לא יעלה על שיעור של 120% מהונו.

הבטחת רוכשי דירות - חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), תשל"ה-1974 (להלן: "חוק המכר" או "החוק") אוסר על מוכר דירה ("מוכר" ו"דירה" - כהגדרתם בחוק) לקבל תמורה העולה על 7% ממחירה, אלא אם כן הבטיח את הרוכש באמצעות אחת החלופות המפורטות בחוק. אחת החלופות שנקבעו בחוק להבטחת רוכשי הדירות היא המצאת ערבות בנקאית לפי חוק המכר. השימוש בחלופה זו שכיח מאד, ומקובל בחברות הפועלות בענף הבניה, וכתוצאה מכך, תורם לגידול בהיקפי האשראי החוץ מאזני של הבנק.

ליווי פיננסי - הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 326 בנושא ליווי פיננסי קובעת, כי תאגיד בנקאי לא יממן פרויקט בנייה בשיטת הליווי הפיננסי, אלא אם יופק ויימסר לקבלן פנקס שוברי תשלום בגין כל דירה העתידה להימכר בפרויקט. זאת, כדי להבטיח את כספי רוכשי הדירות בפרויקטים הממומנים בשיטת הליווי הפיננסי, ולוודא ריכוז של המקורות המיועדים להקמת הפרויקט, ובפרט של כספי התמורה ממכירת דירות, בחשבון הפרויקט המיועד לכך. שוברי התשלום ישמשו לכל תשלום שעתיד רוכש הדירה לשלם לקבלן בגין מחיר הדירה. ההוראה מפרטת את הפרטים שייכלול כל שובר תשלום. ההוראה מחייבת את התאגיד הבנקאי להוציא ערבות לרוכש הדירה בגין סכום ששולם באמצעות שובר תשלום, או לוודא הוצאתה או מתן בטוחה אחרת על-פי חוק המכר, בתוך 14 ימי עסקים מיום התשלום. בנוסף, קובעת ההוראה הסדרים למתן מידע לרוכש באשר להתאמת חשבון הפרויקט לפרויקט מסוים, וקובעת פרטים שייכללו בהסכם ליווי עם הקבלן, על מנת לאפשר את יישומה של שיטת השוברים. ההוראה חלה על הסכמי ליווי שנחתמו מיום 1 ביוני 2008 ואילך.

ניהול סיכון אשראי - בחודש דצמבר 2012 פירסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 בנושא ניהול סיכונים אשראי, אשר כוללת, בין היתר, הגדרת המבנה ניהול סיכונים האשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות בבנק בקשר לניהול סיכונים האשראי. תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראות ניהול בנקאי תקין בדבר הלימות הון (באזל II) - החטיבה העיסקית, הממונה על מגזר בנקאות עיסקית, מיישמת את ההשלכות הנגזרות מהוראות באזל II, במסגרת הפעילות הכוללת של הבנק בנושא. החטיבה העיסקית מטפלת בעיקר בהיבטי האשראי הנובעים מהוראות באזל II ומההוראות הנלוות להן. לפרטים בדבר הוראות באזל II, וההיערכות ליישום הוראות באזל II, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק.

שינויים טכנולוגיים

לפירוט בדבר השינויים הטכנולוגיים ובדבר פרויקטים המבוצעים בתחום המיחשוב בבנק, ראה פרק מערכות מידע ומחשוב.

גורמי הצלחה קריטיים

גורמי הצלחה הקריטיים במגזר הבנקאות העסקית כוללים יכולת גבוהה של ניתוח באשר לצרכי הלקוחות ובאשר למצבם הפיננסי. זיהוי הסיכונים הנובעים מהפעילות מול הלקוח, בין היתר כתוצאה משינויים צפויים במשק ובענף בו הוא עוסק, מתן שירות מקצועי, מהיר ויעיל, המציע פתרון כולל ומתאים לצרכי הלקוח בכל תחומי הבנקאות. והכל, תוך הצעת מוצרים מגוונים וחדשניים. בנוסף, הבנק רואה בניטור הסיכונים באופן רציף ואיכותי, וכן בטיפול בחובות הבעייתיים, כלי מרכזי בניהול תיק האשראי במגזר ובכך ממזער הבנק את החשיפה להפסדי אשראי.

לקוחות

לקוחות המגזר הם לקוחות עסקיים גדולים, בעלי מחזור מכירות בהיקף גבוה מ-120 מיליוני שקלים חדשים או היקף חבות העולה על 25 מיליוני שקלים חדשים. כמו כן, בהתאם לגישת הנהלת הבנק באשר לשייכה המגזרי של פעילות הנדל"ן, ובהתאמה לאופן הטיפול בלקוחות אלה ולמבנה הארגוני של הבנק, נכללים במסגרת מגזר הבנקאות העסקית כלל הלקוחות המקבלים שרותים בנקאיים בתחום הבנייה והנדל"ן, גם אם היקפי החבות שלהם ברמה בינונית. במגזר זה אין תלות בלקוח בודד משמעותי.

שיווק והפצה

גורמי השיווק וההפצה העיקריים במגזר הם המנהלים והרפרנטים בחטיבה לבנקאות עסקית, במקביל לסניפים ולמרכזי העסקים של הבנק. לבנק אין תלות בצניורות שיווק חיצוניים.

במטרה לתת מענה מיטבי לצרכי הלקוחות המטופלים על ידי המגזר, מרוכז הטיפול בלקוחות הבנקאות העסקית בסקטור תאגידיים גדולים המצוי בחטיבה העסקית, תוך חלוקה למחלקות ולצוותים בעלי התמחות והתמקצעות ענפית. הצוותים נעזרים במידת הצורך בייעוץ של הגורמים המקצועיים בבנק בתחומי פקטורינג, סחר חוץ, שוק ההון, פעילות בנגזרים וכדומה, במטרה לתת פתרון כולל לצרכי הלקוח. לקוחות הנדל"ן מטופלים על ידי סקטור הבנייה והנדל"ן, המהווה אף הוא חלק מהחטיבה העסקית, ופועל, בין היתר, באמצעות שלוש מחלקות עיסקיות אזוריות, הממוקמות במרכזי הפעילות העיקריים, מחלקת קבוצות רכישה ו-12 סניפים בעלי התמחות בליווי פיננסי.

תחרות

עיקר התחרות במתן שרותי בנקאות ופיננסים למגזר הבנקאות העסקית היא מול הבנקים הגדולים והבינוניים בארץ, ולגבי שרותים מסויימים - מול שוק ההון בכללותו. בנקים זרים וגורמים חיצוניים, בעיקר חברות ביטוח, שנכנסו לתחום מתמקדים באשראי לתקופות ארוכות. נציין, שבשנים שקדמו למשבר הפיננסי, קטן חלקם של הבנקים במימון הסקטור העסקי בישראל ועלה חלקם של הגורמים האחרים המתחרים בענף. כתוצאה מהמשבר הפיננסי בארץ ובעולם, נבלמה מגמה זו, וחלקה של המערכת הבנקאית ביתרות עלה, על פי נתונים שהתפרסמו על ידי בנק ישראל.

תחליפים למוצרים ולשירותים הפיננסיים שמציע הבנק ללקוחות מגזר הבנקאות העסקית הם גיוס הון וחוב באמצעות הנפקות ציבוריות ופרטיות ומתן שרותים על ידי חברות ביטוח. הנכס המרכזי של הבנק להתמודדות עם התחרות במגזר הוא התשתית האנושית הקיימת והניסיון שנצבר במתן שירות מקצועי ובהתאמת הפתרונות הבנקאיים לצרכי הלקוח.

השיטות העיקריות להתמודדות עם התחרות הן מתן שרות אמין, מהיר ויעיל תוך הצעת פתרונות אופטימליים לצרכי הלקוח במגוון תחומי הפעילות הפיננסית שלו. במסגרת פעילותו במגזר, שם הבנק דגש על שירות מיטבי ללקוח העסקי והתאמתו לצרכי הלקוח על פי מאפייניו הייחודיים, תוך התמקדות בהתמחות ענפית ובמתן יעוץ מקצועי ספציפי בתחומים מוגדרים. בדומה לתחרות במסגרת מוצרי הבנקאות והפיננסים, עיקר התחרות במתן השירותים הייחודיים לבניה ונדל"ן היא בתוך המערכת הבנקאית. בשנים האחרונות ניכרת מגמת כניסה של גורמים חוץ בנקאיים לפעילות שמטרתה מימון פרויקטים בענף. עם זאת, גורמים אלה מוגבלים בהיקפי הפעילות ובשירותים אותם הם מסוגלים ורשאים לספק. כך לדוגמה, חברות ביטוח משתתפות לעיתים במימון פרויקטים על ידי הנפקת פוליסות ביטוח לרוכשים כתחליף לערבויות חוק מכו, אך פעילות זו מבוצעת אף היא בשיתוף עם המערכת הבנקאית.

השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות בתחום השירותים לבניה ונדל"ן מתבססות על מתן פתרונות מקצועיים כוללים לצרכי הלקוח, שרות זמין ומהיר ושמירה על קשר אישי והדוק עם הלקוחות. זאת, בפרט באמצעות המחלקות העסקיות הייעודיות המתמחות בענף הבניה והנדל"ן.

לאור השוני בין הבנקים בהגדרות המגזרים, אין ביכולתו של הבנק להעריך את חלקו בשוק במגזר זה.

חסמי הכניסה העיקריים במגזר זה הינם:

- מגבלות רגולטוריות על תאגידים בנקאיים - לרבות מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים. זאת, כתוצאה מהיקפי האשראי הגבוהים הנדרשים במסגרת הפעילות במגזר.
- מגבלות רגולטוריות אחרות - מגבלות אלה קשורות, בין היתר, לפעילויות מסויימות. לדוגמא: גורמים חוץ בנקאיים מוגבלים בכניסתם לפעילות עצמאית בענף הנדל"ן כתוצאה מחוק המכר, המחייב, בתנאים מסויימים, הנפקה של ערבויות בנקאיות לרוכשי יחידות בפרויקטים של בנייה. חברות ביטוח, הרשאיות להנפיק פוליסות ביטוח לרוכשים, אינן רשאיות להעניק שירותים אחרים הנדרשים ללקוחות הפועלים בענף הנדל"ן.
- דרישות להון מינימאלי - מחוייבות כתוצאה מהיקף הפעילות העסקית.
- הכשרת כוח אדם מקצועי ושימורו - הפעילות במגזר הבנקאות העסקית מחייבת ידע מקצועי, ניסיון והכרות מעמיקה עם הענפים השונים ועם הלקוחות האופייניים על צרכיהם. על נותן השרות לספק שרות איכותי ומהיר, תוך מתן פתרונות מיטביים. גורמים אלה מהווים חסם כניסה משמעותי לפעילות של גורמי מימון המבקשים להיכנס לפעילות במגזר.
- הקמה ותחזוקה של תשתיות פיזיות (כגון סניפים) וטכנולוגיות (מערכות מיחשוב).

יעדים ואסטרטגיה עסקית

האסטרטגיה העסקית של הבנק בתחום מגזר הבנקאות העסקית מכוונת למיצוי הפוטנציאל הכלכלי של ההון בהתבסס על הלקוחות הקיימים על ידי התמקדות בפעילויות בעלות רווחיות גבוהה ביחס להון הנדרש בגינן. זאת, בין היתר באמצעות הפעולות הבאות:

- יישום גישה המבוססת על הסתכלות כוללת על הלקוח העסקי, תוך מינוף מוצרי האשראי והצעת מוצרים נוספים לביסוס מערכת יחסים מקיפה עם הלקוח.
- פילוח הלקוחות העסקיים לפי גודלם, לפי הענף המשקי במסגרתו הם פועלים ולפי מאפיינים נוספים, במטרה להגדיר באופן המיטבי את צרכיהם העסקיים ולספק להם מענה מקצועי מתאים.
- שימת דגש על נושא הרווחיות והתשואה על השימושים, ומעבר למדידת תשואה וסיכון על פי כללים שנכללו בהמלצות באזל II לניהול סיכונים אשראי וסיכונים תפעוליים.

הסיכון במימוש האסטרטגיה המפורטת לעיל הוא בעיקרו הקטנה של הקפי הפעילות עם לקוחות מסויימים, שהרווח לבנק מפעילות עימם נמוך באופן יחסי, או שרמת הסיכון בפעילות עימם גבוהה באופן יחסי. לעומת זאת, עשוייה הרווחיות הכוללת לבנק לעלות, עם ההתמקדות בלקוחות הרווחיים והרחבת הפעילות מולם, תוך ניצול משאבי ההון של הבנק.

יש לציין, כי התמורות המקרו כלכליות מציבות אתגרים משמעותיים לניהול האשראי, בבנק בכלל ובמגזר הבנקאות העסקית בפרט, כאשר חלק מלקוחות המגזר חשופים במישרין או בעקיפין לפעילות פיננסית וכלכלית עניפה בארץ ובעולם וליכולת גיוס הון בשווקים הפיננסיים. אי לכך מפנה הבנק תשומות ניכרות להגברת אמצעי הבדיקה והבקרה של החשיפות, במטרה להדק את הפיקוח על תיק האשראי. בקשות אשראי נבחנות בקפדנות יתרה, תוך ניתוח החשיפה תחת תרחישים שונים.

לפרטים בדבר ניהול סיכונים אשראי, ראה פרק ניהול סיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון ועל הביקוש לנדל"ן לסוגיו, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר בנקאות עסקית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽³⁾				לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽²⁾⁽¹⁾	סך הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון ⁽¹⁾	בנקאות ופיננסים	
								במיליוני שקלים חדשים
								הכנסות ריבית, נטו:
216	294	-	(78)	331	333	-	(2)	מחיצוניים
304	(126)	-	430	324	(115)	-	439	בינמגזרי
520	168	-	352	655	218	-	437	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
44		11	33	76	-	8	68	הכנסות מימון שאינן מריבית
196	87	23	86	216	109	26	81	עמלות והכנסות אחרות
760	255	34	471	947	327	34	586	סך ההכנסות
164	24	-	140	178	9	-	169	הוצאות בגין הפסדי אשראי
								הוצאות תפעוליות ואחרות
223	37	2	184	217	34	7	176	מחיצוניים
84	13	-	71	86	15	-	71	בינמגזרי
307	50	2	255	303	49	7	247	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
289	181	32	76	466	269	27	170	רווח לפני מיסים
91	59	10	22	161	93	9	59	הפרשה למיסים על הרווח
198	122	22	54	305	176	18	111	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
7.7%				10.5%				תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
25,222	6,002	-	19,220	26,919	7,212	-	19,707	יתרה ממוצעת של נכסים
30,213	2,255	-	27,958	31,702	2,332	-	29,370	יתרה ממוצעת של התחייבויות
33,362	13,975	-	19,387	36,323	15,833	-	20,490	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
60,730	-	60,730	-	59,957	-	59,957	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
23,128	6,188	-	16,940	22,921	7,133	-	15,788	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
32,524	2,003	-	30,521	33,934	2,649	-	31,285	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
86	71	-	15	261	90	-	171	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
								רווח מהכנסות ריבית
								לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:
402	124	-	278	552	182	-	370	מרווח מפעילות מתן אשראי
71	17	-	54	70	17	-	53	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
47	27	-	20	33	19	-	14	אחר
520	168	-	352	655	218	-	437	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) כולל תוצאות פעילות בגין כרטיסי אשראי בסכומים לא מהותיים.

(2) סווג מחדש.

(3) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1. ד. לדוחות הכספיים.

תרומת מגזר הבנקאות העסקית לרווחי הקבוצה, בשנת 2012 הסתכמה ב-305 מיליוני שקלים חדשים לעומת 198 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 54.0%.

להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר:

תרומת הבניה והנדל"ן גדלה ב-54 מיליוני שקלים חדשים, גידול של כ-44.3%, בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בעיקר כתוצאה מגידול של 28.2% בסך ההכנסות ומיציבות בצד ההוצאות. בנוסף, בשנת 2012 הסתכמו הוצאות בגין הפסדי אשראי המיוחסות לתת המגזר בסך של 9 מיליוני שקלים חדשים לעומת הוצאות של 24 מיליוני שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד.

תרומת הבנקאות העסקית ללא הבניה והנדל"ן גדלה ב-53 מיליון שקלים חדשים בעיקר עקב גידול של 117 מיליוני שקלים חדשים בהכנסות המימון (הכנסות ריבית, נטו והכנסות מימון שאינן מריבית), הנובע מעליה במרווחי האשראי. ההוצאות בגין הפסדי אשראי גדלו ב-29 מיליוני שקלים חדשים. בעמלות וההכנסות אחרות ובהוצאות התפעוליות לא חלו שינויים מהותיים.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילות במסגרת מגזר ניהול פיננסי כוללת מספר תחומים עיקריים: ניהול כלל הנכסים וההתחייבויות של הבנק, ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק, ניהול הנזילות ופעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. בנוסף, נכללת במסגרת המגזר פעילות ההשקעה במניות של תאגידים יראליים. זאת, בהתאם לראיית ההנהלה את הניהול של פעילויות אלה.

פעילות המגזר מנהלת על ידי החטיבה הפיננסית, למעט פעילות ההשקעה בתאגידים יראליים, המנוהלת בחטיבה לבנקאות עסקית.

המקורות לפעילות בתיק איגרות החוב הם עודפי הנזילות במטבע ישראלי ובמטבע חוץ. עודפי הנזילות הם עודפי המקורות מעבר להחזקת אמצעים נזילים כנגד צורכי המימון, כנדרש במודל הנזילות לפי הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 342 - ניהול סיכונים נזילות (לפרטים בדבר מודל הנזילות ומגבלות ההנהלה והדירקטוריון, ראה פרק ניהול הסיכונים). הפעילות במגזר נועדה למקסם את התשואה מהשקעת עודפים אלה, באמצעות נכסים בעלי רמת נזילות גבוהה וסיכונים אשראי נמוכים, זאת בכפוף למדיניות ניהול סיכונים השוק ובמסגרת המגבלות שהטילו הדירקטוריון והנהלה באשר לרמת החשיפה לסיכונים שוק. כמו כן, הוגדרו קריטריוני סף לפעילות הנוסטרו באיגרות חוב, בהתאם לסיכונים אשראי הגלומים בפעילות התיק, לפיזור ההשקעות ולנזילותן. הפעילות הנוסטרו באיגרות חוב כפופה לעמידה במסגרות האשראי שנקבעו בבנק למדיניות, לבנקים ולחברות, כאשר עיקר הפעילות היא בחשיפה לסיכון מדינת ישראל. מגזר הניהול הפיננסי פועל בארץ ובחוץ לארץ.

בתחום ניהול החשיפות לסיכונים שוק מנהל הבנק את התיק הסחיר באופן אקטיבי במטרה ליצור רווחים, ברמת סיכון שנקבעה. התיק הבנקאי מנוהל ומנוטר באופן שוטף מתוך מטרה במישור לשפר את ההכנסות מריבית בכפוף לתיאבון הסיכון. היקפי הפעילות והסיכונים כפופים לעמידה במגבלות החשיפה לסיכונים שוק שנקבעו על ידי הדירקטוריון והנהלה. לפירוט בדבר מגבלות הסיכון ואופן ניהול החשיפה לסיכונים שוק, ראה בפרק ניהול הסיכונים להלן.

בגין הפעילות במגזר הניהול הפיננסי נדרש הבנק להקצאת הון. דרישת ההון בגין סיכון שוק, היא בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 208 (הנדבך הראשון של באזל II), המתייחסת בין היתר לסיכון הריבית בתיק הסחיר, המנוטר במודל הסטנדרטי. הקצאת ההון בגין סיכון הריבית בתיק הבנקאי נדרשת במסגרת הנדבך השני של הנחיות באזל II. הבנק מנהל סיכון זה במונחי שחיקה בהון הכלכלי, בתרחישים שונים של שינויים בריבית.

מגזר הניהול הפיננסי מתפקד כמגזר פעילות ה"סולק" את כל הפעילות בבנק, ובכך משאיר למבצעי הפעילות מרווח קבוע וידוע מראש, המחושב בהנחת כיסוי מלא של העסקה. החשיפות לסיכונים שוק נותרות במגזר ניהול פיננסי. המחירים שבהם המגזר "קונה" ו"מוכר"

מקורות ושימושים מול יתר יחידות הבנק, לצורך ביצוע פעילותן העסקית השוטפת, הם מחירי המעבר ("מחירי צל") של הבנק, הנקבעים באופן שוטף על ידי הניהול הפיננסי.

אחד הכלים המשמש את המגזר בניהול הנזילות והחשיפות לסיכונים שוק הוא הנפקת תעודות התחייבות, בין היתר באמצעות חברה בת, מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, כמפורט בפרק מקורות ומימון.

במסגרת המגזר מתנהלת פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. פעילות זו כוללת עשיית שוק בכל המכשירים הנגזרים הסטנדרטיים הנסחרים בארץ "מעבר לדלפק" (Over The Counter), ומסחר Back To Back במכשירים נגזרים מורכבים. בנוסף, משרת חדר העסקאות לקוחות גדולים הפועלים בניירות ערך הנסחרים בהוראות בארץ ובעולם.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

במגזר נכללים ניהול תיק איגרות החוב, ניהול החשיפות לסיכונים שוק וניהול הנזילות. יעדי המגזר בתחומים אלה הם ניהול אקטיבי של החשיפות ותיק איגרות החוב, במטרה למקסם רווחים, תוך שמירה על חשיפה מבוקרת לסיכונים שוק ונזילות נאותה, המשקפים את תיאבון הסיכון של הבנק בכפוף למגבלות שנקבעו בהנחיות הדירקטוריון וההנהלה.

כמו כן, פועל המגזר לגיוס מקורות פיננסיים בהתאם לנדרש לפעילות הבנק, ותוך שמירה על עמידה במגבלות הנזילות וביעדי יחס ההון המזערי על-פי החלטות הדירקטוריון. זאת, באמצעות גיוס פקדונות בבסיסי הצמדה שונים, ולטווחי זמן שונים, ובאמצעות הנפקת כתבי התחייבות לסוגיהם.

בנוסף, נכללת במגזר זה פעילות הבנק בחדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. הבנק פועל באופן שוטף להרחבת פעילותו בתחום זה, באמצעות הרחבת מעגל הלקוחות והעמקת הפעילות והקשר העסקי עימם, בין היתר על-ידי הגברה של שיתוף הפעולה בין היחידות השונות של הבנק הפעילות במסגרת חדר העסקות, פיתוח סוגי עסקאות חדשים והשקעה ברכישה ובהטמעה של ידע מקצועי.

גורם ההצלחה הקריטי במגזר פעילות זה הוא יכולת הבנק להבין את גורמי המקרו והמיקרו המשפיעים על מגמות ועל תנאי השוק, לזהות נכון את תנאי השוק ומצבי השוק, והיכולת לפעול באופן מהיר בפתיחה ובסגירה של פוזיציות. בנוסף, מקצועיות העובדים העוסקים בתחום, מערכות טכנולוגיות התומכות בפעילויות השונות, זיהוי צרכי יחידות אחרות וכן שיתוף פעולה בין היחידות השונות בבנק.

ניהול המגזר הפיננסי, על מרכיביו השונים, מחייב רמה מקצועית גבוהה הנתמכת במערכות מיחשוב מתאימות ובמודלים מתקדמים לניהול העסקאות והסיכונים. כל אלה מונחים על ידי מדיניות הכוללת מגבלות וכללים ברורים, ומבוקרים באמצעי בקרה מתקדמים. בפרט, בכל הקשור בחשיפות של הבנק למוסדות פיננסיים אחרים בארץ ובחוץ לארץ, בחשיפות למוצרים הפיננסיים השונים ובחשיפה ללקוחות שיציבותם הפיננסית עלולה להיות רגישה במיוחד. לפרטים, לרבות באשר לחשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים, ראה פרק ניהול הסיכונים.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכניות כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, בין היתר על התפתחות התוצר העסקי, ועל יכולת גיוס כספים בשוקי ההון, למדיניות הכלכלית, לשוקי המטבע ושוקי ההון, בארץ ובעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, לרבות גורמים חוץ בנקאיים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות מגזר ניהול פיננסי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾			לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽²⁾	סך הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו:						
(1,380)	-	(1,380)	(884)	-	(884)	מחיצוניים
1,658	-	1,658	1,028	-	1,028	בינמגזרי
278	-	278	144	-	144	סך הכל הכנסות ריבית, נטו
(43)	10	(53)	9	14	(5)	הכנסות מימון שאינן מריבית
130	60	70	131	49	82	עמלות והכנסות אחרות
365	70	295	284	63	221	סך ההכנסות
21	-	21	1	-	1	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות						
229	11	218	249	5	244	מחיצוניים
11	-	11	13	-	13	בינמגזרי
240	11	229	262	5	257	סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות
104	59	45	21	58	(37)	רווח (הפסד) לפני מיסים
34	18	16	7	20	(13)	הפרשה למיסים על הרווח (הפסד)
70	41	29	14	38	(24)	רווח (הפסד) לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר השפעת המס						
1	-	1	-	-	-	
רווח נקי (הפסד):						
71	41	30	14	38	(24)	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	-	-	-	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
71	41	30	14	38	(24)	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
24.9%			3.0%			תשואה להון (אחוז רווח נקי מההון הממוצע)
24,802	-	24,802	28,110	-	28,110	יתרה ממוצעת של נכסים
52	-	52	60	-	60	מזה: השקעות בחברות כלולות
35,562	-	35,562	35,811	-	35,811	יתרה ממוצעת של התחייבויות
4,960	-	4,960	5,476	-	5,476	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
77,626	-	77,626	73,821	-	73,821	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
32,886	32,886	-	42,271	42,271	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
-	-	-	-	-	-	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
15,546	-	15,546	17,326	-	17,326	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
רווח מהכנסות ריבית לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי:						
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
278	-	278	144	-	144	אחר
278	-	278	144	-	144	סך הכל הכנסות ריבית, נטו

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש, כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד. לדוחות הכספיים.

(2) סווג מחדש.

תרומת מגזר הניהול הפיננסי לרווחי הקבוצה בשנת 2012 הסתכמה ברווח של 14 מיליון שקלים חדשים, לעומת רווח של 71 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. להלן הגורמים העיקריים לשינויים בתרומת המגזר: סך הכנסות מימון (הכנסות ריבית נטו והכנסות מימון שאינן מריבית) קטנו ב-82 מיליון שקלים חדשים בעיקר כתוצאה מהשפעות שווי הוגן ואחרות - הוצאה של 79 מיליון שקלים חדשים לעומת הכנסה בגובה 18 מיליון שקלים חדשים בתקופה המקבילה אשתקד. ההוצאות התפעוליות והאחרות גדלו בכ-22 מיליון שקלים חדשים, גידול של 9.2%, ומנגד קטנו ההוצאות בגין הפסדי אשראי המיוחסות למגזר בכ-20 מיליון שקלים חדשים.

פעילויות במוצרים

להלן פירוט תרומת פעילות כרטיסי האשראי לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליון שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל מאוחד	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
10	-	2	8	הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
147	3	14	130	עמלות והכנסות אחרות
157	3	16	138	סך ההכנסות
29	-	4	25	הוצאות תפעוליות ואחרות
128	3	12	113	רווח לפני מיסים
45	1	4	40	הפרשה למיסים על הרווח
83	2	8	73	רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾				
סך הכל מאוחד	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
9	-	2	7	הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
141	3	14	124	עמלות והכנסות אחרות
150	3	16	131	סך ההכנסות
27	-	3	24	הוצאות תפעוליות ואחרות
123	3	13	107	רווח לפני מיסים
41	1	4	36	הפרשה למיסים על הרווח
82	2	9	71	רווח נקי

(1) סווג מחדש.

להלן פירוט תרומת פעילות שוק ההון לפי מגזרי פעילות עיקריים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
-	-	-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
30	14	8	1	-	-	7	הכנסות מימון שאינן מריבית
296	49	26	9	18	29	165	עמלות והכנסות אחרות
326	63	34	10	18	29	172	סך ההכנסות
73	5	7	1	5	-	55	הוצאות תפעוליות ואחרות
253	58	27	9	13	29	117	רווח לפני מיסים
88	20	9	3	5	10	41	הפרשה למיסים על הרווח
165	38	18	6	8	19	76	רווח נקי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾							
סך הכל	ניהול	בנקאות	בנקאות	עסקים	בנקאות	משקי	
מאוחד	פיננסי	עסקית	מסחרית	קטנים	פרטית	בית	
-	-	-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
38	10	11	2	3	1	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
357	60	23	12	23	33	206	עמלות והכנסות אחרות
395	70	34	14	26	34	217	סך ההכנסות
77	11	2	-	4	-	60	הוצאות תפעוליות ואחרות
318	59	32	14	22	34	157	רווח לפני מיסים
102	18	10	5	7	11	51	הפרשה למיסים על הרווח
216	41	22	9	15	23	106	רווח נקי

(1) סווג מחדש

הפעילות הבינלאומית

מידע כללי על הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית בקבוצת הבנק כוללת פעילות עסקית ושירותי בנקאות פרטית באמצעות חברות בנות וסניפים, בארץ ובעולם. הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בבנקאות פרטית, במתן שירותים פיננסיים ללקוחות ישראלים המקיימים פעילות בחוץ לארץ, במימון סחר חוץ, באשראי מקומי ובהשתתפות באשראים סינדיקטיביים. לבנק שלוחות במספר מדינות, כמפורט בהמשך. הפעילות הבינלאומית בארץ ובחוץ לארץ כפופה לסקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית של הבנק. בנוסף, מתבצעת בקרה על הפעילות בשלוחות על ידי האגף לבקרת סיכונים בחטיבה לבקרת סיכונים.

הפריסה הבינלאומית - שלוחות, מוצרים ולקוחות

להלן פירוט השלוחות השונות, עיסוקיהן ונושאי חקיקה ופיקוח הייחודיים לכל שלוחה:

חברה בת בשוויץ - UMB (Switzerland) Ltd - מתמחה בשירותי בנקאות פרטית, בעלת סניף אחד, מוחזקת על ידי חברת החזקות של הבנק בבעלותו המלאה הרשומה בהולנד - UMOHC B.V. (להלן: "חברת החזקות"). החברה הבת בשוויץ כפופה בפעילותה לדיני הפיקוח בשוויץ.

סניפי הבנק בחוץ לארץ - הסניפים בחוץ לארץ מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים בהתאם לחוקים ולדינים המקומיים. הסניפים כפופים לפיקוח מקומי וישראלי כאחד.

- **סניף לוס אנג'לס:** הסניף עוסק בעיקר בתחומי הבנקאות המסחרית, הלוואות סינדיקטיביות וקבלת פקדונות. הפיקדונות המופקדים בסניף מבוטחים על ידי FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation). על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף לונדון:** הסניף פועל בעיקר בתחומי הבנקאות העסקית, השתתפות בהלוואות סינדיקטיביות, סחר חוץ, אשראי, קבלת פיקדונות, מסחר במטבע חוץ ומתן שירותים בתחום הבנקאות הפרטית. על לקוחות הסניף נמנים לקוחות מקומיים, ישראליים ובינלאומיים.

- **סניף קיימן:** הסניף מעניק שירותים בתחום הבנקאות הפרטית, והוא מופעל באמצעות ייצוג הבנק על ידי Butterfield Bank - בנק מקומי באיי קיימן, על פי הסכם ניהול בינו לבין הבנק.

סניפי בנקאות פרטית בינלאומית בישראל: הבנק מפעיל ארבעה סניפים מיוחדים, הממוקמים בירושלים, בתל אביב, בנתניה ובאשדוד, ומשרתים לקוחות תושבי חוץ. הסניפים מציעים ללקוחותיהם שירותים בנקאיים מלאים, בדגש על בנקאות פרטית. הסניפים נתונים לפיקוח ישראלי, וכפופים לסקטור הפעילות הבינלאומית ובנקאות פרטית.

מרכז משכנתאות לתושבי חוץ - הבנק מפעיל מרכז בירושלים המתמחה בשיווק, אישור ותפעול משכנתאות במטבע חוץ לתושבי חוץ.

נציגויות: פעילותן העיקרית של הנציגויות היא שיווק שירותי הבנק וייצוג הבנק בחוץ לארץ. הבנק מפעיל משרדי נציגויות במכסיקו, באורוגוואי, בפנמה ובגרמניה.

חקיקה ופיקוח

השלוחות בחוץ לארץ כפופות, בין היתר, לדיני המדינה בה הן פועלות ולפיקוח הרשויות המוסמכות באותה מדינה, כמפורט להלן:

חברת הבת בשוויץ - רשות הפיקוח הפדראלי של שוויץ FINMA.

סניף לוס אנג'לס - מחלקת מוסדות פיננסיים של מדינת קליפורניה, התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), וה- Federal Reserve. בהתאם לתקנות התאגיד הפדראלי לביטוח פיקדונות (FDIC), מחויב סניף לוס-אנג'לס להחזיק "נכסים ראויים" ("eligible assets") כהגדרתם בתקנות, בשיעור של 106% מסך התחייבויותיו. על פי תקנות אלו, הפקדה בבנק שלא ויתר על הסכם קיזוז מול המפקיד, אינה בגדר "נכסים ראויים", ולכן מוגבלת האפשרות של סניף לוס אנג'לס להפקיד בבנק בישראל. כמו כן, על פעילות הסניף מוטלות מגבלות מתוקף הוראות US Bank Holding Company Act 1956.

לענין מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית ראה פרק "הליכים משפטיים".

סניף לונדון - רשות השירותים הפיננסיים - FSA - Financial Services Authority.

סניף קיימן - הרשות המוניטארית - CIMA - Cayman Islands Monetary Authority.

נציגות מכסיקו - הפיקוח על הבנקים - Comision Nacional Bancaria Y De Valores.

נציגות אורוגוואי - הפיקוח על הבנקים - Banco Central Del Uruguay.

נציגות פנמה - הפיקוח על הבנקים - Superintendencia de Bancos.

נציגות גרמניה - רשות הפיקוח הפיננסית - Financial Supervisory Authority (BaFin).

הפעילות הבינלאומית של הקבוצה מתמקדת בעיקר בבנקאות פרטית, במימון סחר חוץ ובאשראי. בעקבות המשבר שפקד בשנים האחרונות את השווקים הפיננסיים בעולם, הגבירו שלוחות הבנק בחוץ לארץ את אמצעי הבדיקה והדיווח למשרד הראשי על החשיפות, לרבות סריקה מקיפה של כלל החשבונות והלקוחות, במטרה להדק את הפיקוח והבקרה על תיק האשראי. בפרט, מופו והוערכו חשיפות הבנק לגופים החשופים במישרין ובעקיפין למשבר הפיננסי בעולם. כמו כן, הבנק עוקב באופן שוטף אחר חשיפותיו למוסדות פיננסיים זרים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

הפעילות הבינלאומית מגלמת מספר סיכונים ייחודיים:

- פעילות תחת משטרי חוק ורגולציה, שונים וייחודיים לכל מדינה.
- סיכון הנובע מקושי בשליטה בשלוחה מרוחקת מהמשרדים הראשיים.
- הסיכונים העסקיים (סיכוני אשראי וסיכוני שוק) מושפעים מגורמים מקומיים, שאינם בהכרח זהים לסביבה ולגורמים בישראל.

כל אחת מהשלוחות בחוץ לארץ פועלת על פי החוק והרגולציה המקומיים, ומלווה באופן שוטף על ידי יועצים משפטיים מקומיים המתמחים בפעילות הבנקאית הרלוונטית לכל שלוחה.

על מנת להתמודד עם הריחוק הגיאוגרפי המגדיל את סיכון השליטה, נערכים בשלוחות ביקורים שוטפים של גורמים מקצועיים שונים מהבנק ושל חברי הנהלה. חטיבת הביקורת הפנימית מבצעת ביקורות שוטפות בשלוחות הבנק הן על ידי עובדי החטיבה והן על ידי גורמים מקצועיים חיצוניים. ניהול הסיכונים והבקרה הפנימית בשלוחות מתבצע במשולב על ידי סקטור הפעילות הבינלאומית, החטיבה המשפטית, האגף לבקרת סיכונים וחטיבת הביקורת. סיכון האשראי מנוהל באמצעות מגבלות ספציפיות שנקבעו לשלוחות. בקשות אשראי נדונות בוועדות האשראי הרלוונטיות בהנהלת הבנק. האגף לבקרת סיכונים בבנק מבצע

מעקב ובקרה על האשראי בשלוחות, לפי תכנית עבודה שנתית המאושרת על ידי הבנק, ותוך הפעלת בקרים מקומיים, המדווחים באופן ישיר לאגף. סיכוני השוק בשלוחות מנוהלים באופן שוטף על ידי השלוחות, וכן על ידי סקטור ניהול פיננסי, באמצעות הטלת מגבלות PV ו-VAR על כל שלוחה, וניטור המגבלות על ידי האגף לבקרת סיכונים. הסיכונים התפעוליים בשלוחות מנוטרים על ידי אגף ציות ובקרת סיכונים עסקיים וכל השלוחות מדווחות בפורמט אחיד על התממשות אירועים תפעוליים. אגף ציות ובקרת סיכונים עסקיים מבצע סקרים חיצוניים, הכוללים סקר סיכון תפעולי ו-SOX בשלוחות, ועוקב אחר הטיפול בפערי הבקרה המתגלים. על מנת לטפל בנושא הלבנת ההון ומימון טרור, נקבעו נהלי עבודה לנושא בשלוחות, נערכו השתלמויות לגורמים הרלוונטיים בשלוחות, מונה אחראי ייחודי לנושא בפעילות הבינלאומית, הוקם פורום למניעת הלבנת הון וממון טרור גלובלי, ונרכשו מערכות טכנולוגיות לניטור הסיכון להלבנת הון.

לפרטים נוספים בדבר ניהול הסיכונים בבנק הנובעים גם מהפעילות הבינלאומית, ראה פרק ניהול סיכונים.

התמודדות השלוחות בשוק תחרותי

שלוחות הבנק בחוץ לארץ מתחרות בבנקים המקומיים במדינותיהם, בבנקים הבינלאומיים, ובשלוחות הבנקים הישראליים בחוץ לארץ. התחרות מתמקדת ברמת השירות והשירותים הניתנים ללקוחות. לכל שלוחה של הפעילות הבינלאומית קהל יעד ייחודי. גורמי ההצלחה הקריטיים מבוססים על מתן שירות גלובלי ברמה בינלאומית. השירות הניתן ללקוחות מבוסס על הבנת הצרכים האישיים ומתן מענה פרטני המבוסס על הכרה מעמיקה של השווקים המקומיים, ומציאת סל מוצרים מתאים.

על מנת להתמודד עם התחרות הקיימת במגזר זה משקיע הבנק משאבים רבים בגיוס כוח אדם איכותי, בעל ניסיון רב בשוק הגלובלי, בהכשרה מקצועית של עובדיו, ובמכירת סל מוצרים איכותי ביחס למקובל בעולם. כמו כן מתמקד הבנק במתן שירות איכותי ובשמירה על קשר הדוק עם הלקוחות, בארגון כנסים מקצועיים ללקוחות נבחרים, בהשקת מוצרים ייעודיים וייחודיים ללקוחות המגזר ובמאמצים לאיתור ולגיוס לקוחות חדשים באופן שוטף.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

הבנק פועל לפיתוח הפעילות ברחבי העולם, כולל הרחבת הפעילות בשלוחות הקיימות ובחינת רכישתם של גופים פיננסיים בארצות יעד שנקבעו.

הבנק פועל ליצירת קשרים אסטרטגיים עם גופים פיננסיים מרכזיים בבנקאות הבינלאומית ולעבודה משותפת עמם. כמו כן, נבחנות אפשרויות לבניית מוצרים ייחודיים המתאימים לכל אחת מהשלוחות ועונים על הצרכים המתחדשים עם השינויים הטכנולוגיים, העסקיים והרגולאטורים, בכל שוק ושוק.

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, והוא מתבסס על הנחות ועל תחזיות שונות שהיו בפני הנהלת הבנק, כמפורט להלן. המידע עשוי שלא להתממש, במידה שהנהלת הבנק תמצא כי אין כדאיות בביצוע התכנית כאמור, או בשל שינויים העשויים לחול בגורמים משפיעים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון בעולם, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, לאיתנותם הפיננסית של לקוחות, לחקיקה ולהוראות גורמי פיקוח בארץ ובעולם, להתנהגות המתחרים, להעדפות הציבור, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

תוצאות הפעילות הבינלאומית מפוצלות בין המגזרים השונים. ניתוח התוצאות של המגזרים השונים להלן מתייחס בין היתר גם להשפעת שיוך הפעילות הבינלאומית למגזרים השונים, במקומות בהם השפעה זו מהותית.

להלן פירוט השפעת הפעילות הבינלאומית על תוצאות מגזרי הפעילות השונים בקבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2012					
סך	ניהול	בנקאות	בנקאות	משקי	
הכל	פיננסי	עסקית	פרטית	בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
124	28	40	53	3	הכנסות ריבית,נטו
18	3	14	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
46	2	4	40	-	עמלות והכנסות אחרות
188	33	58	94	3	סך ההכנסות
(13)	-	-	(13)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
120	7	46	64	3	הוצאות תפעוליות ואחרות
81	26	12	43	-	רווח לפני מיסים
28	9	4	15	-	הפרשה למיסים על הרווח
53	17	8	28	-	רווח נקי

שנת 2011 ⁽¹⁾					
סך	ניהול	בנקאות	בנקאות	משקי	
הכל	פיננסי	עסקית	פרטית	בית	
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)					
118	19	30	66	3	הכנסות ריבית,נטו
27	23	4	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
48	2	6	40	-	עמלות והכנסות אחרות
193	44	40	106	3	סך ההכנסות
1	-	5	(4)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
109	6	42	59	2	הוצאות תפעוליות ואחרות
83	38	(7)	51	1	רווח לפני מיסים
27	13	(3)	17	-	הפרשה למיסים על הרווח
56	25	(4)	34	1	רווח נקי

(1) סווג מחדש.

הון אנושי

כח אדם - נתונים כלליים

להלן נתונים בדבר מספר המועסקים, במונחים של משרה מלאה (כולל השפעת שעות נוספות) בבנק ובחברות המאוחדות. מספרם של עובדי הבנק המוצג להלן כולל גם את מניינם של עובדים שאינם מועסקים על ידי הבנק, אלא הינם עובדים של חברות קשורות של הבנק, כולל עובדי חטיבת הטכנולוגיה ומזרחי טפחות שירותי אבטחה בע"מ - חברות שירותים המספקות את שירותי המיחשוב, השמירה והאבטחה לבנק:

2012					
סניפים בבנק	סה"כ הקבוצה	חברות מאוחדות בח"ל	חברות מאוחדות בארץ	סה"כ הבנק	סניפים בח"ל
4,699	56	4,755	887	28	5,670
4,648	57	4,705	881	27	5,613

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2012

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

2011					
סניפים בבנק	סה"כ הקבוצה	חברות מאוחדות בח"ל	חברות מאוחדות בארץ	סה"כ הבנק	סניפים בח"ל
4,578	58	4,636	855	27	5,518
4,472	57	4,529	850	26	5,405

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה ליום 31 בדצמבר 2011

מספר מועסקים על בסיס משרה מלאה לפי ממוצע חודשי

להלן התפלגות מספר המשרות בקבוצה על פי מגזרי הפעילות⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר		מגזר פעילות
2011	2012	
3,394	3,484	משקי בית
147	152	בנקאות פרטית
859	902	עסקים קטנים
288	290	בנקאות מסחרית
526	525	בנקאות עסקית
304	317	ניהול פיננסי
5,518	5,670	סך הכל

(1) כולל משרות עובדי מטה המועמסות באופן יחסי על המגזרים השונים.

ניהול המשאב האנושי

הנהלת הבנק רואה בכלל עובדי הבנק ומנהליו נדבך עיקרי בהגשמת האסטרטגיה העסקית ויעדי הגידול בהיקפי הפעילות וברווחיות. ניהול המשאב האנושי בבנק מבוצע בשני מישורים: האחד, הטיפול בפרט, משלב האיתור, דרך הטיפול השוטף, ועד שלב הפרישה. השני, פיתוח ארגוני והדרכה העוסק בפיתוח המשאב האנושי בבנק על היבטיו השונים.

פיתוח ארגוני והדרכה - הבנק משקיע בפיתוח ההון האנושי ובשיפור מתמיד של כישוריהם המקצועיים והאישיים של עובדי הבנק ומנהליו. זאת באמצעות פעילויות הדרכתיות במהלך חיי העובד בארגון, החל ממסלול חניכה והסמכה בכניסה לתפקיד, ודרך מסלולי קידום ופיתוח ומגוון תכניות הכשרה והדרכה במיומנויות בנקאיות, התנהגותיות וניהוליות.

היחידה לפיתוח ארגוני אחראית על ביצוע מהלך מקיף של הערכת עובדים ומשוב בבנק. כל עובדי ומנהלי הבנק מוערכים על ביצועיהם בשנה החולפת כשהתהליך מסתיים בשיחת משוב בין העובד והמנהל בה נידונים נושאים לשיפור ולשימור, יעדים לשנה הקרובה ואפשרויות להתפתחות מקצועית של העובד.

כמו כן היחידה אחראית לפיתוח התקשורת הפנים ארגונית באמצעות העמקת והרחבת הערוצים להעברת מסרים וחשיפת הבנק בפני עובדיו, הן על ידי הצגה באינטראנט של המבנה הארגוני המפורט (תוך פירוט תחומי האחריות של היחידות השונות בבנק ומנהליהן), והן באמצעות "בינינו ברשת", ניוזלטר חודשי, שהושק בשנת 2012, ומביא לחשיפה של נושאים מקצועיים, יחידות ועובדי בנק במגוון כתבות.

מרכז ההדרכה של הבנק אחראי הן להכשרה המקצועית והניהולית של עובדי הבנק והן לרענון ידע, וכל זאת בהתאם לצורכי התפקידים. לשם כך מרכז ההדרכה בונה תוכנית קורסים, ימי עיון והשתלמויות הנותנים מענה לפערי הידע במקצועות הבנקאיים השונים, בכישורים הניהוליים ובהיכרות ולמידה של מערכות הבנק.

במסגרת זו, בשנת 2012 נמשכה הטמעת תפיסת "הבנקאות ההיברידית" בקרב מנהלים ועובדים ונמשכה יישומה של תפיסת פיתוח מנהלים. מרכז ההדרכה ממשיך ליישם את תפיסת ארגון/בנק לומד, שבמסגרתו מועברות ערכות למידה לסניפים בתחום המסחרי והמשכנתאות ואחת לשבוע מופץ בכלל הבנק פריט ידע - "הידעת?" - שהינו אמצעי להעברת ידע ממוקד בתחומים מקצועיים שונים. כמו-כן, הבנק מעודד השלמה והרחבה של ההשכלה האקדמית אצל עובדיו והרחבת אופקים באמצעות השתלמויות חיצוניות.

לטובת שיפור המקצועיות וייעול תהליכי הלמידה מתקיים במרכז ההדרכה תהליך בדיקת אפקטיביות על בסיס קבוע. בשנת 2012 פותחו במרכז ההדרכה 7 קורסים וימי עיון חדשים ושופרו ו-13 קורסים קיימים, תוך שימוש בתמהיל שיטות למידה. הוצאות ההדרכה בשנת 2012 הסתכמו בכ-8 מיליוני שקלים חדשים, לעומת כ-9 מיליוני שקלים בשנת 2011. במהלך 2012 השתתפו כ-3,241 מעובדי הבנק בכ-15,812 ימי הדרכה, לעומת 3,550 עובדים שהשתתפו בכ-15,700 ימי הדרכה בשנת 2011.

יחסי עבודה קיבוציים

יחסי העבודה בבנק הינם קיבוציים (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים בכירים כמפורט להלן) והם באים לידי ביטוי בארגוני עובדים המפורטים להלן:

- א. **ארגון עובדי בנק מזרחי טפחות בע"מ** הוא ארגון ותיק, אשר מכוח הסכם בין-ארגוני שנעשה בינו לבין הסתדרות הפועל המזרחי הוא מורשה, על-ידי ההסתדרות האמורה, לפעול כארגון היציג של עובדי הבנק לצורך עשיית הסכמים קיבוציים ויצוג עובדי הבנק (להלן: "ארגון העובדים").
- ב. **ארגון המנהלים ומורשי החתימה בבנק מזרחי טפחות בע"מ** הוקם על-ידי מנהלי הסינים והמחלקות בשנת 2005 (להלן: "ארגון המנהלים"). הארגון הוכר על ידי הבנק ועל ידי ארגון עובדי הבנק כ"חידת מיקוח" לצורך ניהול משא ומתן וחתימת הסכמים.
- ג. **ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה** - הארגון המוסמך לחתום בצירוף ההסתדרות המעו"ף בשם עובדי חטיבת הטכנולוגיה, על הסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה (למעט עובדי חטיבת הטכנולוגיה המועסקים בהסכמים אישיים).
- ד. **נציגות עובדי בנק יהב** - המוסמכת לחתום בשם עובדי יהב על הסכמים קיבוציים החלים על עובדי יהב.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון העובדים

כללי

תנאי העבודה מעוגנים בשורת הסכמים קיבוציים, המכונים כולם יחד "חוקת העבודה". חוקת העבודה מציבה את המסגרת הכללית של התקשרות העובדים עם הבנק, ומסדירה את תנאי העבודה הבסיסיים. בנוסף, נחתמים, מעת לעת, במסגרת החוקה הסכמי שכר.

הסכמי שכר

בדצמבר 2003 נחתם הסכם שכר לשנים 2002-2004 ואשר תוקפו היה עד יום 31 בדצמבר 2004. הסכם זה חל על כל עובדי הבנק למעט אלו מביניהם אשר ביום 31 בדצמבר 2004 היו עובדי בנק טפחות לשעבר, אשר מוזג עם ולתוך הבנק ביום 1 בינואר 2005.

ביום 18 בינואר 2006 נחתם הסכם שכר לתקופה שמיום 1 באפריל 2004 ועד יום 31 במרץ 2005 למי שהיו ביום 31 בדצמבר 2004 עובדי בנק טפחות והפכו להיות עובדי הבנק.

ביום 21 בדצמבר 2005 וביום 23 בינואר 2006 נחתמו הסכמים בעניין המרת שכרם של מי שהיו המנהלים והעובדים בטפחות, בהתאמה, לשיטת השכר במזרחי והחלת חוקת העבודה על אותם עובדים (להלן: "הסכמי המרת השכר").

לשנים 2005-2012 טרם נחתם הסכם שכר (למעט עם מי שהיו עובדי טפחות, ואשר לגביהם נחתם הסכם שכר לתקופה שעד יום 31 במרץ 2005). הבנק עורך, במידת הצורך, הפרשות מתאימות בגין השנים שלגביהן לא נחתמו הסכמי שכר.

אופן עדכון שכר

עדכון שכרם של רוב עובדי הבנק (למעט מספר מצומצם של עובדים המועסקים על פי תנאי חוזים אישיים שנחתמו בינם לבין הבנק; ראה בפרק הסכמי עבודה אישיים להלן) נעשה, בנוסף על עדכוני תוספות היוקר במשק, בהתבסס על שלושה רכיבים עיקריים:

- א. רכיבים המתעדכנים באופן קבוע בשיעורים ובאופן שנקבעים מעת לעת, במשא ומתן על הסכמי העבודה. הרכיב העיקרי בין אלה הוא שכר היסוד, וכן מתעדכנות במסגרת זו תוספות אחרות הנגזרות משכר היסוד, שהעיקרית בהן היא תוספת ותק, המתעדכנת בתחילת כל שנה בשיעור הולך ועולה ככל שהותק של העובד גבוה יותר, ומגיעה עד לתוספת של 4% לשנה (משכר היסוד) לעובד בעל ותק בבנק של למעלה מ-26 שנות עבודה.
- ב. רכיבים המתעדכנים על בסיס שינויים במדד המחירים לצרכן.
- ג. רכיבים הצמודים לשינויים בתעריפים חיצוניים.

כל הרכיבים המנויים לעיל חלים באופן אחיד על כלל העובדים שתנאי העסקתם כפופים לחוקת העבודה ולהסכמי השכר הנחתמים בין הבנק לבין ארגוני העובדים. עדכנו של חלק מהשכר על בסיס קריטריונים שאינם צמודי מדד, וכן מתן תוספת ותק אוטומטית כאמור לעיל, יוצרים מצב בו שיעור עליית השכר הריאלית בבנק הינו גבוה יותר ככל ששיעור האינפלציה קטן. במציאות של אינפלציה חד ספרתית נמוכה, מביאים גורמים אלה לעלייה בשכר הריאלי, וזאת אף בהעדר עדכון להסכם השכר.

תשלומים מיוחדים

בנוסף לרכיבי שכר שוטפים, משלם הבנק לעובדיו, בהתאם לקבוע בחוקת העבודה, מענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים של הבנק נערכה הפרשה בגין חבויות אלה, על פי חישוב אקטוארי המבוסס על ניסיון העבר וההסתברות כי בתאריך הקובע יהיה עדיין העובד מועסק בבנק.

בבנק נהוגים גם כלי תגמול אינדיבידואליים, באמצעותם מיושם התגמול האישי של כל עובד ועובד. כלי תגמול אלה הינם סלקטיביים, ומבוססים על הערכות ספציפיות של המנהלים הישירים של עובדי הבנק במגזרים השונים בדבר תפקודו של כל עובד. הקידום האישי נעשה בעיקר באמצעות קידום בדרגות, ביחס אליו מתקבלות החלטות בהנהלת הבנק מדי שנה, וכן ברכיב הבונוס (מענק). החלטות הנוגעות להיקף הקידום האישי והבונוס אינן נגזרות מהוראות הסכמי העבודה, אלא מושפעות מהערכה אינדיבידואלית של ביצועי העובד וממצב הבנק ורווחיותו בתקופה הרלוונטית.

הסדרי פנסיה וגמל

א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי הבנק ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים. הפקדות אלה, וכן סכומים עתיים וסכום חד פעמי שהופקד בעבר, משחררים את הבנק מהחבות לשלם פיצויי פיטורים על פי החוק לאותם עובדים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

ב. בהתאם להסכם העבודה שנחתם בין הבנק ועובדיו ביום 30 בדצמבר 1993, העמיד הבנק לרשות העובדים הלוואות לתקופות ארוכות, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך. לפרטים נוספים ראה ביאור 19 ד.16) לדוחות הכספיים.

ג. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין מי שהיו עובדי בנק טפחות ערב המיזוג עם טפחות מכוסות על ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים, לקופות פנסיה, גמל ופיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בפברואר 2006, לגבי מי שהיו עובדי טפחות ערב המיזוג, ואשר נכללו בהסכם המרת השכר לעובדים. בגין חבותו עד ליום 1 בפברואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסוי החבות באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל. לפרטים נוספים, בין היתר בעניין התחייבויות מיוחדות בגין פרישת עובדים בבנק או בבנק טפחות לשעבר, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

הסכם קיבוצי מיוחד

ביום 11 באפריל 2006 חתמו ארגון העובדים והבנק על הסכם לסיום סכסוך עבודה שהוכרז על רקע המיזוג עם בנק טפחות (להלן: "הסכם קיבוצי מיוחד"). הוראות ההסכם הקיבוצי המיוחד הן בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד"). בין היתר נקבע, כי בתקופת ההסכם הקיבוצי המיוחד ייושבו כל המחלוקות על ידי מנגנונים שנקבעו, ואשר תכליתם למנוע את השבתת הפעילות בבנק ואת הפנייה לערכאות, למעט במקרים חריגים אשר נקבעו בהסכם (כגון במקרה של השבתת המשק כולו). לפיכך, לאורך תקופת ההסכם הקיבוצי ישמר "שקט תעשייתי", באשר הארגון התחייב, שלא ישבית את הפעילות בבנק. עקב החתימה על ההסכם משכו הצדדים בהסכמה את ההליכים המשפטיים שהיו תלויים ועומדים ביניהם.

בהסכם נקבע, בין היתר, כי עובדי הבנק יוכלו לבחור אם להשתייך לארגון העובדים או לא להשתייך אליו. יובהר כי ההסכמים הקיבוציים אשר הבנק חותם עם ארגון העובדים חלים גם על אותם עובדים שאינם חברים בארגון. עוד בהסכם הקיבוצי, הוגדלה מכסת העובדים אשר יועסקו בהסכם אישי. בנוסף, במסגרת ההסכם הקיבוצי המיוחד, הסכימו הצדדים על הקמת יחידת מיקוח למנהלים, כהגדרתם בהסכם, לצד יחידת המיקוח של כלל עובדי הבנק (להסכם בין ארגון המנהלים לבין הבנק ראה להלן).

ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון העובדים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי המיוחד שנחתם ב-2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד יום 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

להלן עיקרי ההסכם, כפי שהיו גם בהסכם הקודם:

- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד יום 31 בדצמבר 2015.
- שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
- קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
- התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
- הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
- מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. הדוחות הכספיים כוללים הפרשה אקטוארית שנערכה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לכיסוי עלויות צפויות לפרישה מוקדמת של כלל עובדי הבנק. לפרטים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

תנאי העבודה לעובדים המיוצגים על-ידי ארגון המנהלים ומורשי החתימה

כללי - הסכמי שכר

- א. ביום 10 באפריל 2006, חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו אישררו הבנק וארגון המנהלים את האמנה (אשר ביחד עם ההסכם, כמו גם הסכמים קודמים בין הצדדים, יקראו להלן: "חוקת המנהלים"), בה הכיר הבנק בארגון המנהלים כיחידת מיקוח ובמסגרתה נקבעו עקרונות לפיהם יפעל הבנק לקידום דרג מנהלי הבנק. במסגרת חוקת המנהלים נקבעו, בין היתר, מנגנוני יישוב סכסוכים באמצעות בוררות, הגבלה בדבר כמות המנהלים אשר יועסקו בהתאם לחוזה אישי ואופן מימון ארגון המנהלים (הבנק התחייב להעביר סכום שנתי כולל של 250 אלף שקלים חדשים או 30% מהסכום שישולם לוועד העובדים, לפי הגבוה מבין סכומים אלה). הבנק התחייב, כי הסכמי השכר ותנאי העבודה של חברי ארגון המנהלים יקבעו במשא ומתן עם הארגון, אם כי נשאר הזכות לארגון, כל עוד לא נחתם הסכם שכר בין הבנק לבינו, לאמץ הסכם שכר שנעשה עם ארגון העובדים, במקום לנהל משא ומתן עם הבנק או להמשיכו.
- כמו כן קבעו הצדדים, כי חוקת המנהלים תהיה בתוקף עד יום 19 בספטמבר 2008, וכי אם לא יבטל אותה הארגון עד חודש ימים קודם לכן, יוארך תוקף החוקה עד יום 19 לספטמבר 2011 ומאותו מועד ואילך לתקופה של שנתיים מדי פעם, זולת אם הודיע אחד הצדדים בכתב על ביטולה, הכל בהתאם למנגנון המפורט בחוקת המנהלים. לפרטים בדבר הארכת תוקף חוקת המנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, ראה סעיף ד' להלן.
- ב. מכוח האמנה וההסכם הקיבוצי לאישור האמנה שנחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים (ראה להלן) חלים על המנהלים ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בין הבנק לארגון העובדים, עד יום 19 בספטמבר 2005, וכן כל ההסכמים אשר נחתמו ויחתמו בין הבנק לבין ארגון המנהלים מיום 19 בספטמבר 2005 ואילך.
- ג. ביום 22 במרץ 2007 חתמו ארגון המנהלים והבנק על הסכם שכר לשנים 2005-2007 בו הסיכמו הצדדים על אופן העלאת שכר המנהלים בצורה שנתית, תשלום תוספת הותק, גובה דמי הניהול ועל מתן מענק חד-פעמי לכל מנהל. כמו כן נקבע, כי חוקת העבודה למנהלים תהיה בתוקף עד ליום 19 בספטמבר 2011, וכי כל עוד חוקת העבודה בתוקף, לא יפוטרו בפיטורים כלכליים אף מנהל מבין מנהלי הבנק הקבועים (כמשמעו בחוקת העבודה למנהלים), למעט במקרה של פיטורים אינדיווידואליים (מסיבות של עבירות משמעת ו/או אי התאמה), אך לא יותר מ- 8 מנהלים בגין אי התאמה, או פיטורים אשר ינבעו משינויים רגולטורים, אשר לא היו ידועים לצדדים בעת חתימת ההסכם. בתום תקופת תוקפה של חוקת העבודה תסתיים ההתחייבות לאי-פיטורים כלכליים כאמור לעיל.
- בנוסף, נקבע כי הבנק ינהיג תכנית פרישה מרצון למנהלים. בכל אחת משנות ההסכם תכריז ההנהלה על התקופה בה תתאפשר פרישה מרצון, בהתאם למסגרת הכוללת שנקבעה בתכנית הפרישה לעובדים.
- ד. ביום 19 באוגוסט 2008 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד עם ארגון המנהלים המאפשר למנהלים לבחור לקבל תוספת וותק במתכונת חדשה, המתעדכנת על פי מדדי הצלחה בעבודה והתשואה על ההון של הבנק. כמו כן, הוארך במסגרת ההסכם תוקף חוקת העבודה למנהלים עד יום 31 בדצמבר 2015, תוך התחייבות הארגון לשקט תעשייתי מלא עד מועד זה, למעט במקרה של מיזוג פעילותו של הבנק בתוך בנק אחר במהלך תקופת ההסכם.
- ה. ביום 5 במרץ 2009 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2008-2010. ההסכם כולל, בעיקרו, הרחבה הדרגתית המתפרסת עד יולי 2014 של הבסיס להפרשות לקרן השתלמות, וכן פריסה של תשלומים שנתיים מסויימים לתשלומים חודשיים.
- ו. ביום 29 בפברואר 2012 נחתם הסכם שכר עם ארגון המנהלים לשנים 2011-2012.

הסדרי פנסיה וגמל

- א. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק המזרחי ערב המיזוג עם בנק טפחות מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים וחל כל האמור לגבי ארגון העובדים כמתואר לעיל.
- ב. התחייבויות הבנק לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין המנהלים שהיו עובדי בנק טפחות ערב מיזוג טפחות מכוסות על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל, פיצויים והפקדות חד פעמיות. הפקדות אלו משחררות את הבנק מהתחייבויותיו לתשלום פנסיה ופיצויי פרישה בגין התקופה שמיום 1 בינואר 2006, לגבי מי שהיו מנהלים באותו יום. בגין חבותו עד ליום 1 בינואר 2006, השלים הבנק את הסכומים הנדרשים לכיסויה באמצעות הפקדה לקופות פנסיה ולקופות גמל.

תנאי עבודה לעובדי חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ

- תנאי ההעסקה של עובדי חברת חטיבת הטכנולוגיה מוסדרים בחוקת העבודה שנחתמה בשנת 1989 ובשורה של הסכמים שנחתמו בין ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה וההסתדרות לחטיבת הטכנולוגיה במהלך השנים, אשר עיקריהם מובאים להלן:
- א. עידכון שכרם של עובדי חטיבת הטכנולוגיה נקבע על פי מודל הצמדה לתוספות השכר ולשינויים בהפרשות שניתנים לעובדי הבנק (החברה האם). במידה שלגבי שנה מסוימת לא נחתם הסכם שכר בבנק, עד לסוף חודש מרץ של השנה העוקבת, יזכו עובדי חטיבת הטכנולוגיה למקדמה אשר תחושב על פי מנגנון עליו הוסכם אשר יהיה נתון לביקורת של מומחים חיצוניים. יתרת התוספת תחושב גם היא על פי מנגנון מוסכם בסמוך לאחר החתימה על הסכם השכר בבנק. כמו כן נקבע, כי אם במסגרת הסכם השכר בבנק תיכלל תוספת חדשה ו/או רכיב שכר חדש, שלא נכללו במודל ההצמדה האמור לעיל, יתקיים משא ומתן עם נציגות העובדים באשר לתוספת שתינתן לעובדי חטיבת הטכנולוגיה.
- ב. חוקת העבודה קובעת מכסה מקסימלית לעובדים קבלניים במסגרת התקשרות חטיבת הטכנולוגיה עם ספקים חיצוניים המעמידים עובדים לרשות חטיבת הטכנולוגיה תחת ניהולה המקצועי של חטיבת הטכנולוגיה. בהקשר זה יצויין, כי בעבר התגלעו חילוקי דעות בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה לבין ועד העובדים, בעניין מסכת העובדים הקבלניים וביצוע פרויקטים בשיטה של מיקור חוץ, וביום 29 בדצמבר 2003, הוכרז סכסוך עבודה בחטיבת הטכנולוגיה. ביום 31 במרץ 2004 חתמו הצדדים על הסכם לסיום סכסוך העבודה, בו נקבעו תנאים מסויימים ביחס להתקשרות חטיבת הטכנולוגיה עם ספקים חיצוניים ובחוזי מיקור חוץ. עם זאת, הצדדים הסכימו כי ההסכם האמור אינו ממצה את המחלוקות בעניין מיקור חוץ וכי כל צד שומר לעצמו את מלוא הזכויות והטענות בנושא זה.
- ג. בדומה לעובדי הבנק מכוסות התחייבויות חטיבת הטכנולוגיה, לתשלום פנסיה ופיצויי פיטורים לעובדיה, למעט קבוצה מצומצמת של עובדים לגביהם נערכה הפרשה, על-ידי הפקדות שוטפות על שם העובדים לקופות פנסיה, גמל ופיצויים בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי החל על עובדים אלו.
- ד. ביום 11 בינואר 2007 נחתם בין הנהלת חטיבת הטכנולוגיה לבין ועד העובדים הסכם קיבוצי הכולל תכנית לפרישה מרצון. התכנית קובעת פרישה במסלול פנסיה מוקדמת לעובדים אשר במועד הפרישה ימלאו להם 55 שנה והם מבוטחים בביטוח מנהלים או בקרן פנסיה צוברת, או מסלול פיצויים מוגדלים לעובדים אחרים. ההחלטה הסופית על אישור או דחייה של בקשה לפרישה מרצון היא בידי המנהל הכללי של חטיבת הטכנולוגיה. הסכם זה הוארך ביום 19 בפברואר 2008 בשנה נוספת.
- ה. ביום 8 במרץ 2007, חתמו ארגון העובדים, ארגון המנהלים, ועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה והבנק על הסכם קיבוצי מיוחד, בו נקבעו התנאים לשילוב עובדי המחשב של טפחות (למעט קבוצה מצומצמת של עובדים) בחטיבת הטכנולוגיה. במסגרת

ההסכם נקבע אופן המרת תנאיהם של עובדי המחשב של טפחות לשעבר והתאמתם לתנאים הנהוגים בחטיבת הטכנולוגיה. בהתאם להסכם, ההסכמים הקיבוציים החלים על עובדי חטיבת הטכנולוגיה, לרבות תשתית חוקת העבודה בחטיבת הטכנולוגיה משנת 1989, וכן כל הסכם קיבוצי חדש שייחתם, יחולו על עובדי טפחות שנקלטו.

1. ביום 21 באוקטובר 2010 הוכרז סכסוך עבודה בין הסתדרות המעו"ף לבין חטיבת הטכנולוגיה, חברת המחשוב של הבנק. העילות העיקריות לסכסוך הן דרישת העובדים לחתימה על הסכמי שכר בעבור השנים 2005 עד 2009, דרישתם לרענון מודל הצמדת השכר וכן שינויים אירגוניים שמבצעת ההנהלה, ואשר, לטענת העובדים, מהווים משום פגיעה בזכויותיהם.

על פי הנחיית הסתדרות המעו"ף, הואיל ועד ליום 7 בנובמבר 2010 לא נחתם הסכם, רשאים עובדי חטיבת הטכנולוגיה לשבות מיידית.

2. ביום 2 בינואר 2012 הודיע מנכ"ל הבנק כי עובדי חטיבת הטכנולוגיה לא יעברו לעבוד במרכז הטכנולוגי לוגיסטי (מט"ל) בלוד, וכי המתקן יוכשר בקצב מואץ כאתר המחשבים העיקרי של הבנק, בסטנדרט המותאם לשעת חירום. ההודעה נמסרה לנציגות העובדים והסתדרות המעו"ף.

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים ממשיכים הנהלת חטיבת הטכנולוגיה ונציגות העובדים לנהל משא ומתן, אך טרם נחתם הסכם בין הצדדים.

הסכמי עבודה אישיים

בהסכמי עבודה אשר נחתמו בבנק בשנים 1995, 1998, 2003 ו-2006 נקבע כי הבנק יהיה רשאי להתקשר בחוזי עבודה אישיים עם עובדים בכירים כמפורט בהסכמים, וכן מספר חוזי עבודה אישיים עם בעלי תפקידים. חלק מן העובדים הבכירים, המועסקים על פי חוזים אישיים, זכאים, במקרה בו תופסק עבודתם על ידי הבנק, למענקי פרישה המבוססים על תקופת עבודתם בבנק, זאת בנוסף לסכומים ולזכויות האחרות שנצברו לזכותם בקופות השונות. בגין סכומי מענקי הפרישה שנצברו עד לתאריך המאזן, נערכו הפרשות בדוחות הכספיים. לפרטים נוספים, ראה ביאור 16 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תנאי העסקתו של המנהל הכללי של הבנק - ראה ביאור 16 ד. לדוחות הכספיים.

עובדי בנק יהב

כללי - הסכמי עבודה

תנאי העבודה של עובדי יהב מעוגנים בהסכמים קיבוציים ובחוזים אישיים. הסכם קיבוצי מיוחד נחתם בחודש מרץ 2004. בחודש דצמבר 2007 נחתם הסכם בין הנהלת יהב לבין ועד העובדים, שתכליתו להגדיר את מערך התגמול בבנק לשנים 2008-2012. על פי ההסכם, העובדים זכאים למענק שנתי ולדירוג בשיעורים משתנים המבוססים על שיעור תשואת הרווח הנקי להון הבנק. הסכם זה שם דגש על חלק משתנה בתגמול, התלוי בביצועי הבנק, המבטא את החשיבות שהנהלת הבנק והעובדים מייחסים לחיזוק הקשר שבין ביצועי העובד והתגמול.

ביום 14 ביולי 2008 נחתם הסכם בין הנהלת יהב לבין ועד העובדים שעניינו שמירה על עצמאות הבנק. תוקף ההסכם לחמש שנים, ונקבע בו כי ההסכם הקיבוצי וההסדרים הקיבוציים הקיימים ביהב יוארכו גם הם בחמש שנים.

הסכם שכר החל בבנק בתקופת הדוח הסתיים ביום 31 בדצמבר 2012, בחודש פברואר 2013 נחתם הסכם עקרונות בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים, להסכם קיבוצי לשנים 2013-2016. סוכם, כי הצדדים ינהלו משא ומתן על בסיס הסכם

העקרונות לכריתתו של הסכם קיבוצי כאמור. הסכם העקרונות ייכנס לתוקף לאחר אישורו במוסדות הצדדים והנושאים הכלולים בו ייכנסו לתוקף לאחר שההסכם הקיבוצי ייחתם.

פיצויי פיטורין ופנסיה

התחייבות יהב לשלם פיצויי פרישה או פיטורין מכוסה בעיקר באמצעות הפקדות שוטפות על בסיס השכר לפנסיה על שם העובדים בקופות גמל מוכרות. הבנק נוהג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

ביחס לחלק קטן מעובדיו, התחייב יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורין שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש יהב להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותו בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה. כמו כן, התחייב יהב לשלם שכר למנהלים בכירים במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. בגין מחויבויות אלה, נכללה הפרשה נאותה בדוחות הכספיים.

לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם ביהב התחייב יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום יוצמד לשינויים בשכר המנכ"ל. בדוחות הכספיים נכללה הפרשה נאותה המחושבת על סמך הערכה אקטוארית.

פדיון ימי מחלה שלא נוצלו

עובדים הפורשים לפנסיה זכאים לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו. בנק יהב כלל בספריו הפרשה מתאימה שחושבה על סמך הערכה אקטוארית.

מענק יובל

עובדי יהב זכאים, עם הגיעם ל-25 שנות עבודה בבנק, למענק יובל, וגמלאי הבנק זכאים לשי לחג. בנק יהב יצר הפרשה למענק יובל ולשי לחג לגמלאים על סמך הערכה אקטוארית.

אופציות

לפרטים בדבר תכנית אופציות למנהל הכללי, לנושאי משרה בבנק ולעובדים נוספים, ראה ביאור 16א לדוחות הכספיים.

מדיניות התגמול של הבנק

ביום 5 באפריל 2009 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים, המנחה את התאגידים הבנקאיים לאמץ מדיניות תגמול הולמת לא יאחר מיום 31 בדצמבר 2009. על פי המכתב, נדרש הדירקטוריון לקבוע את מדיניות התגמול בהתבסס על שורת עקרונות שקבע המפקח. לאחר קביעת המדיניות נדרש הבנק לבחון את ההסכמים הקיימים, ולפעול ככל שניתן להתאימם למדיניות שנקבעה. בהתאם להנחיית המפקח, אישר הדירקטוריון בחודש אוקטובר 2009 את מדיניות התגמול של הבנק.

מערך התגמול בבנק כולל רכיבי תגמול בסיסי שוטף (שכר ותשלומים נלווים), תגמול לטווח קצר (בנוסים וכדומה), ותגמול לטווח ארוך המבוסס על עמידה ביעדים ארוכי טווח (תכניות אופציות).

מנגנוני התגמול נועדו לחזק דפוסי התנהגות שאותם מעוניין הבנק לטפח, את ערכיו של הבנק ואת מידת ההצלחה בהשגת היעדים שקבע הדירקטוריון. מדיניות התגמול מבטאת להערכת הבנק, איזון ראוי בין הגברת המוטיבציה והשאפה להישגיות מחד גיסא, לבין האסטרטגיה הכלל ארגונית ומדיניות ניהול הסיכונים שנקבעה בבנק מאידך גיסא.

מדיניות התגמול יוצרת בידול בין עובדים ועל ידי כך מעודדת מוטיבציה ותרומה אישית גבוהה של עובדים, תוך שילוב פרמטרים כמותיים (רווחיות) ואיכותיים (רמת שירות).

ביום 25 בובמבר 2012 מינה הדירקטוריון את הדירקטורים גדעון סיטרמן (יו"ר), אבי זיגלמן וסבינה בירן לועדת תגמול לפי סעיף 118 א לחוק החברות, התשנ"ט - 1999.

טרם אושרה מדיניות תגמול בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות והבנק נערך ליישום התיקון האמור (ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק).

המבנה הארגוני של הבנק

המבנה הארגוני של הבנק נועד לתמוך בהשגתם של יעדי הבנק ובהגשמת תכניתו העסקית. המבנה מושתת על חטיבות, מערכים ויחידות נוספות הכפופות למנהל הכללי, כמפורט להלן:

החטיבה הקמעונאית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של לקוחות פרטיים ושל לקוחות עסקיים קטנים. בפעילות החטיבה נכללים: תחום הקמעונאות, האחראי בעיקר לפעילות מגזר משקי הבית ומגזר העסקים הקטנים ותחום המשכנתאות, האחראי לפעילות המשכנתאות. סניפי הבנק ומרכזי העסקים פועלים במסגרת החטיבה באמצעות שישה מרחבים גיאוגרפיים, ומרחב LIVE הפועל באמצעות בנקאים אישיים במגוון ערוצי תקשורת (אינטרנט, טלפון, SMS, פקס, ווידאו צ'ט).

החטיבה לבנקאות עסקית - בחטיבה זו מרוכזת מרבית הפעילות הבנקאית של תאגידים גדולים ושל לקוחות עסקיים. בחטיבה סקטור תאגידי, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות העסקית, וסקטור עסקים, האחראי בעיקר לפעילות מגזר הבנקאות המסחרית, ומפעיל שישה מוקדים עסקיים הפרושים גיאוגרפית ומוקד עסקי ללקוחות מתחום ההתיישבות. במסגרת החטיבה נכללות יחידות נוספות, המספקות שירותים ייחודיים לטיפול בלקוחות מתחומים ספציפיים: סקטור בנייה ונדל"ן, סקטור מימון וסחר בינלאומי ומרכז עסקים יהלומים. כמו כן, פועל במסגרת החטיבה סקטור לקוחות מיוחדים, המטפל בהסדרה ובגביה של חובות בעייתיים בכלל הבנק.

החטיבה הפיננסית - במסגרת החטיבה פועלים סקטור ניהול פיננסי, האחראי לניהולם של הנכסים הפיננסיים ושל התחייבויותיו של הבנק, סקטור מסחר בשוקי הכספים וההון, במסגרתו מופעל חדר עסקאות מאוחד, הפועל בכל השווקים הפיננסיים, במסחר במטבעות, בריביות ובניירות ערך ישראלים וזרים, וכן סקטור תפעול מידע ושרות לקוחות, התומך בכלל הפעילויות בשווקים הפיננסיים, ומספק שירותי "חדר אחורי" (Back Office). כן אחראית החטיבה על הפעילות הבינלאומית של הקבוצה ועל תחום הבנקאות הפרטית. זאת, באמצעות סקטור בנקאות פרטית ופעילות בינלאומית, האחראי לפעילות בתחומים אלה, בין היתר באמצעות יחידות הבנקאות הפרטית בארץ, והשלוחות והחברות הבנות בחוץ לארץ.

החטיבה לנכסי לקוחות וייעוץ - החטיבה כוללת את היחידות המטפלות בייעוץ הפנסיוני ובייעוץ הפיננסי המוצעים ללקוחות. כמו כן, אחראית החטיבה על החברות הבנות הפועלות בשוק ההון, בין היתר: אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ ומזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ, וכן על סקטור קופות הגמל.

חטיבת טכנולוגיית המידע - אחראית לתחום טכנולוגיית המידע, לרבות כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 357, באמצעות חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק.

החטיבה לתכנון ותפעול - בחטיבה זו נכללים: אגף הנדסת תהליכים, האחראי בין היתר לתפעול הבנקאי העורפי, וכן אגף תכנון וכלכלה, שבאחריותו גם פיקוח ובקרה על חברות בנות. כמו כן, באחריות החטיבה: ביטוחי הבנק (בכלל זה: הביטוח הבנקאי וביטוח נושאי משרה ודירקטורים), הביטוח אגב משכנתא והמסלקה.

החטיבה לבקרת סיכונים - חטיבה זו כוללת את בקרת הסיכונים בבנק, ובמסגרתה מנהלים הסיכונים התפעוליים של הבנק. כמו כן, החטיבה אחראית על נושא אבטחת המידע. בחודש יוני 2012, במסגרת שינוי אירגוני בחטיבה לבקרת סיכונים, מונה בחטיבה לבקרת סיכונים קצין ציות ראשי לקבוצת הבנק. מחלקת הציות, בראשות קצין הציות של הבנק הועברה מהחטיבה המשפטית, והוכפפה לקצין הציות הראשי בחטיבה לבקרת סיכונים.

חטיבת משאבי אנוש ומינהל - במסגרת חטיבה זה נכללים ניהול משאבי האנוש, תחום ההדרכה, לוגיסטיקה מינהל והתייעלות (כולל נכסים ובינוי) ותחום הבטחון והאבטחה.

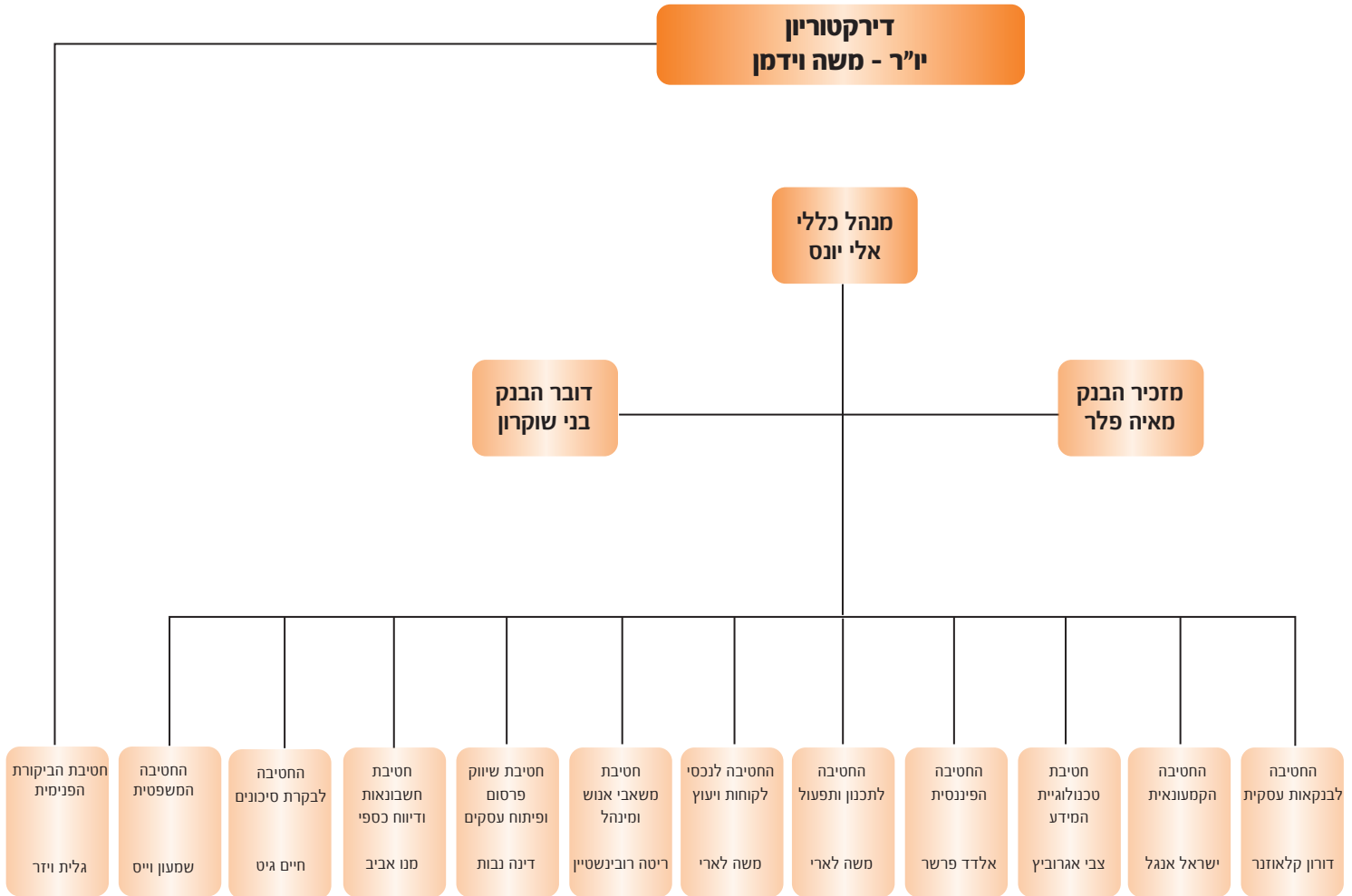
חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים - בחטיבה זו מרוכזות הפעילויות בנושא הפרסום, השיווק ופיתוח מוצרים פיננסיים ושרותים אחרים אותם משווק הבנק ללקוחות.

חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - אחראית על הכנה ועריכה של הדוחות הכספיים של הבנק לציבור, על דיווחים לרשויות סטטוטוריות ולהנהלה, על תחום המיסוי, על הספר הראשי וספרי המשכנתאות, על הנהלת החשבונות והגזברות ועל חשבות השכר. כמו כן, אחראית החטיבה על סיווגים והפרשות של חובות בעייתיים.

החטיבה המשפטית - חטיבה זו אחראית למתן שירותים משפטיים לכל יחידות הבנק, ליצירת התשתית המשפטית של פעילות הבנק, לניהול החשיפה לסיכונים משפטיים ולטיפול בתביעות נגד הבנק.

חטיבת הביקורת הפנימית - החטיבה אחראית לביצוע ביקורת פנימית על היחידות העסקיות והתפעוליות של הבנק. כמו כן, אחראית החטיבה על הטיפול בפניות ובתלונות הציבור בקשר עם פעילות הבנק.

תרשים המבנה הארגוני של הבנק

דיני המס החלים על קבוצת הבנק

הבנק מסווג כ"מוסד כספי" לענין חוק מס ערך מוסף, תשל"ו-1975, ובהתאם לחוק זה מחוייב במס שכר ורווח, בנוסף למס החברות המחוייב מכח פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א-1961.

מס חברות ומס רווח

השיעור הכולל של מס החברות ומס הרווח החל על הכנסות הבנק בשנת 2012 עמד על 35.53% מס השכר הוא בשיעור של 17% מהוצאות השכר שמשלם הבנק. מס השכר מהווה הוצאה לצורך חישוב מס החברות. לפרטים בדבר העלאת שיעור מס ערך מוסף, ראה להלן בפרק חקיקה ופיקוח על קבוצת הבנק.

שומות מס

לבנק שומות מס סגורות עד וכולל שנת המס 2007. לבנק אדנים לשעבר שומות מס סגורות או נחשבות לסגורות עד וכולל שנת המס 2008. לבנק יחב שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2002.

הסדרים ואישורים מרשויות המס

הבנק ערך הסדרים וקיבל אישורים מרשויות המס בגין עסקאות מיזוג שביצעה הקבוצה כדלקמן:
במסגרת מיזוג החברה להשקעות של בנק המזרחי בע"מ לתוך הבנק, הועברו נכסיה והתחייבויותיה של החברה להשקעות לבנק. הפסדים לצורכי מס והפסדים חשבונאיים צבורים שנוצרו בחברה ליום המיזוג יותרו לקיזוז בבנק על פי נוסחה שנקבעה באישור שלטונות המס ולאורך תקופה של 10 שנים, החל משנת 2004.
לפרטים נוספים, ראה ביאור 28 לדוחות הכספיים.

לבנק הסדרים עם שלטונות המס כדלקמן:

- הסדר שלוחות חו"ל - על פי הסדר זה שלוחות מסויימות בבעלות מלאה של הבנק והפועלות בחוץ לארץ, משלמות מיסים בישראל על הכנסותיהן בהתאם לדוחותיהן הכספיים. מיסים המשולמים בחוץ לארץ ניתנים לקיזוז מהמס המתחייב בארץ וחלוקת דיבידנד לבנק פטורה ממס בישראל.
- ביום 31 בדצמבר 2007 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא: "מדידה וגילוי של חובות פגומים, אשראי והפרשה להפסדי אשראי", שתחולתו מיום 1 בינואר 2011.
בהתאם להסכם עליו חתמו הבנקים עם רשות המיסים בשנת 2012, הפרשות להפסדי אשראי בחובות המטופלים פרטנית, יותרו בניכוי כהוצאה לצורכי מס בשנה שבה נרשמו. בשנת מס שבה הוקטנה יתרת הפרשה, יחויב הבנק בשיעור המס שחל במועד בו בוצעה הפרשה, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה. לגבי מחיקות חשבונאיות בגין חובות המטופלים בשיטה הקבוצתית, מחצית המחיקות, נטו, בכל שנת מס תותר בניכוי כהוצאה בשנה העוקבת לשנה בה בוצעה המחיקה, והמחצית השנייה תותר בשנה שלאחריה. לא יותר ניכוי הוצאה בגין הפרשות שנערכו על בסיס קבוצתי. הפרשות בגין הלוואות לדיור הוחרגו מהסכם זה, ויטופלו כבעבר.
- הפרשים מסוימים שהוקטנו מההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2010 כתוצאה מיישום לראשונה של ההוראה החדשה, יותרו בניכוי לצורכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים החל משנת המס 2011.
- העקרונות האמורים יחולו על חובות שהופרשו ויופרשו בתקופה של 5 שנים מתחילת ההוראה החדשה. לאחר מועד זה נקבעו מנגנונים להארכת תוקף ההסכם עם מס הכנסה.

פעילות חוץ לארץ

לבנק סניפים בלוס-אנג'לס, בלונדון ובקיימן. רווחים ו/או הפסדים של סניפים אלה נכללים ברווחים או בהפסדים עליהם מדווח הבנק לשלטונות המס בישראל.

מדינת ישראל חתומה על אמנות למניעת כפל מס עם ארצות הברית ועם אנגליה. בהתאם להוראות האמנה עם מדינות אלה, מיסים המשולמים במדינות אלה בגין פעילות הסניפים שם, ניתנים לקיזוז כנגד חבות המס של הבנק בישראל. תקרת הקיזוז של מיסי חוץ לארץ בישראל הינה בגובה חבות המס הנובעת בגין רווחי סניפים אלה במס בישראל.

הסניף בקיימן אינו חייב במס במקום רישומו.

לבנק חברה בת בהולנד, הפועלת כחברת החזקות, ומחזיקה בחברה שוויצרית המפעילה בנק בשוויץ. על חברות אלה חל הסדר שלוחות חוץ לארץ, כמפורט לעיל.

חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק

קבוצת הבנק פועלת תחת מסגרת חקיקה הכוללת חקיקה ראשית, תקנות והוראות שקבע המפקח על הבנקים. מסגרת זו חלה על כלל התאגידים הבנקאיים בישראל. להלן מפורטים שינויים עיקריים בחקיקה בשנת 2012, וכן שינויים מוקדמים יותר אשר השפעתם עתידית, המשפיעים על פעילות הבנק.

חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מספר 12), התשע"א-2011

התיקון לחוק, שהתקבל בכנסת ביום 18 ביולי 2011, קובע כי הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") רשאי לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם המנהלים עסקים שבידיהם נתון ריכוז של יותר ממחצית מכלל אספקת נכסים או מכלל מתן שירותים, או מכלל רכישתם, היא קבוצת ריכוז לעניין התיקון לחוק, וכל אחד מבני האדם כאמור הוא חבר בקבוצת ריכוז, אם ראה כי מתקיימים תנאים מסוימים המפורטים בתיקון לחוק.

בתיקון לחוק, נקבעו הוראות מיוחדות לעניין קבוצות ריכוז בתחום הבנקאות ובתחום הביטוח ולפיהן הממונה יתייעץ עם נגיד בנק ישראל והמפקח על הבנקים בנוגע לכוונתו לקבוע כי קבוצה מצומצמת של בני אדם היא קבוצת ריכוז, וכן יודיע להם על כוונתו לתת הוראה לפי סעיף 31ג(א) שנועדה למנוע פגיעה או חשש לפגיעה משמעותית בציבור או בתחרות בעסקים בין חברי הקבוצה או בענף שבו הם פועלים, אם הקביעה או ההוראה כאמור נוגעות לאדם הפועל בענף שבתחום אחריותו של בנק ישראל לפי הוראות חוק בנק ישראל; ראה נגיד בנק ישראל או המפקח על הבנקים, לאחר קבלת הודעה לפי סעיף זה, כי מתן הוראה כאמור יסכן את יציבותו של תאגיד בנקאי או את יציבותה של המערכת הבנקאית, יודיע על כך לממונה והוא יימנע ממתן ההוראה.

הוראות סעיף 31ד לחוק העיקרי, לעניין הימנעות הממונה ממתן הוראה עקב הודעת נגיד בנק ישראל, המפקח על הבנקים או הממונה על שוק ההון, לפי העניין, כי מתן ההוראה עלול לפגוע ביציבות הגופים או המערכות המפורטים בסעיפים קטנים (א) או (ב) לאותו סעיף, יחולו עד יום כ"ט בטבת התשע"ד (1 בינואר 2014); שר האוצר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי להאריך את התקופה האמורה בתקופות נוספות של שנתיים כל אחת. להערכת הנהלת הבנק לא ניתן בשלב זה להעריך את השפעת יישום החוק על תוצאות הפעילות של הבנק.

חוק הוצאה לפועל (תיקון מספר 36), התשע"ב-2012

החוק, שהתקבל בחודש ינואר 2012, מחליף הסדר קודם בנושא ביצוע פסק דין לפינוי מושכר שחוק הגנת הדייר אינו חל עליו. החוק קובע כי ניתן יהיה לפתוח תיק הוצאה לפועל לביצוע פסק דין לפינוי מושכר 15 ימים בלבד לאחר מתן פסק הדין או המצאתו לחייב.

בנוסף, במקום המצאת אזהרה והודעת פינוי נפרדות, יאוחדו האזהרה והודעת הפינוי להודעה אחת שתחייב המתנה של 21 ימים בלבד לפני המועד שאותו יכול לקבוע רשם הוצאה לפועל כיום הפינוי.

עוד נקבע כי ניתן לבצע את הפינוי בטווח של 14 ימים מהיום שנקבע כיום הפינוי ולא במועד ספציפי יחיד ומדויק, וכן הוסמך רשם הוצאה לפועל להאריך את המועד ב- 14 ימים נוספים בכל פעם, כאשר ההודעה על מועד זה תימסר בדרך מקלה יותר מהדרך הנדרשת להמצאת הודעת הפינוי המקורית.

החוק נכנס לתוקף תוך 30 יום מיום פרסומו. לתיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012

החוק, שהתקבל בכנסת בחודש מרץ 2012, כולל תיקוני חקיקה שמטרתם הרחבת הפיקוח והבקרה על תאגידים בנקאיים, בין השאר באמצעות פיקוח על המחזיקים באמצעי שליטה או השולטים בתאגידים כאמור. השינוי המרכזי בתיקון לחוק קובע כי בעל מניות שהיקף מניותיו 2.5% ומעלה בבנק יוכל להציע 1.75 דירקטורים לועדה לבחירת דירקטורים.

התיקון לחוק כולל גם שינויים בהרכב הועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים, שבסמכותה למנות דירקטורים במקרים מסוימים, ולכן נקבע כי בועדה ישותפו גם חברים שיוכלו להביא בפניה את צרכי התאגיד הבנקאי. כמו כן תוקן סעיף 36 לחוק, הקובע חובת דיווח לתאגיד הבנקאי על החזקת אמצעי השליטה, כך שחובת הדיווח תחול על מחזיקים למעלה מ-1% מסוג מסוים של אמצעי שליטה, לעומת 2.5% כפי שקבע הסעיף ערב התיקון. בנוסף לתיקונים אלה, כולל החוק תיקונים נוספים בפקודת הבנקאות ובחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א - 1981, הנובעים מחוק בנק ישראל, התש"ע - 2010, שהחליף את חוק בנק ישראל, התשי"ד - 1954. לתיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 18) התשע"ב-2012

החוק שהתקבל בחודש מאי 2012, מתקן את סעיף 5 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 שעניינו חובת תאגיד בנקאי למסור ללקוחותיו הודעה בכתב על סכומי העמלות או על שיעור העמלות שהוא גובה בעד שירותיו, כדי להקל על האוכלוסייה המבוגרת בקריאת המידע הכלול בהודעה האמורה, מסמיך החוק את נגיד בנק ישראל לקבוע כללים לעניין צורתה של ההודעה הנשלחת ללקוחות שהם אזרחים ותיקים, ובכלל זה לעניין הגודל המזערי של האותיות באותה הודעה. לתיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק שיקים ללא כיסוי (תיקון מס' 9), התשע"ב-2012

חוק שיקים ללא כיסוי קובע הוראות שונות בעניין הגבלת חשבונות בנק והגבלת לקוחות, לרבות הוראות בעניין התראות והודעות שיש למסור לבעל חשבון, למיפוח כוח ולמורשה חתימה בחשבון על הגבלה ועל מספר השיקים שסורבו בחשבון הבנק. על הפי התיקון לחוק שהתקבל בחודש מאי 2012, תוטל על הבנקים חובה מפורשת למסור הודעה לאדם המבקש להצטרף לחשבון קיים, כבעל חשבון או כמיפוח כוח, בדבר מספר השיקים שסורבו בחשבון בשנה שקדמה למועד ההצטרפות, בדבר קיומן של הגבלות שהוטלו על החשבון או על בעליו בשלוש השנים שקדמו למועד ההצטרפות וכן, בדבר הגבלה כלקוח מוגבל מיוחד המוטלת על בעל החשבון במעמד ההצטרפות, חובת הבנקים למסור הודעה על הגבלות שהוטלו בשלוש שנים שקדמו למועד הצירוף, תוטל באופן מחורג. התיקון לחוק נכנס לתוקפו ביום 15 בספטמבר 2012. לתיקון לחוק אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק החוזים האחידים (תיקון מס' 4) (קביעת שער מזערי להצמדה כתנאי מקפח), התשע"ב-2012

סעיף 3 לחוק החוזים האחידים, התשמ"ג-1982 מסמיך את בית המשפט או את בית הדין לחוזים אחידים לבטל תנאי מקפח בחוזה אחיד. בכפוף לתנאים המפורטים בחוק, תנאי מקפח הוא תנאי הכלול בחוזה אחיד, שיש בו משום קיפוח לקוחות או משום יתרון בלתי הוגן של ספק, העלול להביא לקיפוח לקוחות. סעיף 4 לחוק קובע חזקה לגבי תנאים בחוזה אחיד אשר רואים אותם כמקפחים. בהתאם לתיקון לחוק, שהתקבל בחודש יולי 2012, לרשימת החזקות שבסעיף 4 לחוק, נוספה חזקה נוספת ולפיה תנאי בחוזה אחיד הקובע כי הצמדה של מחיר או תשלום אחר לפי החוזה למדד כלשהו כך שירידה של המדד או עלייה שלו לא תזכה את הלקוח, ייחשב תנאי מקפח.

עוד נקבע כי שר המשפטים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לקבעו בתקנות נסיבות או סוגי חוזים שבהם לא תחול החזקה האמורה. התיקון לחוק נכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2012. ליישום התיקון לחוק אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 41) התשע"ב-2012

במסגרת התיקון לחוק, שהתקבל ביום 25 ביולי 2012, הוחלט על הארכת תוקפה של הוראת השעה שעניינה במסלול גביה מקוצר בהוצאה לפועל בארבע שנים נוספות ובנוסף הוכנסו שינויים שהם פרי לקחים מהפעלת המסלול בשלוש השנים האחרונות. כך הוחלט להוסיף לקטגוריית החייבים שאינם מתאימים למסלול המקוצר גם חייבים שסך חובותיהם עולה על 100,000 שקלים חדשים ולקבוע כי מניין 8 החודשים לחייו של תיק במסלול הגבייה המקוצר יחל מיום הקצאת האזהרה לחייב במקום מיום פתיחת התיק. במסגרת המסלול המקוצר אין זכאות לשכר טרחת עורך דין, אלא במקרה בו מדובר בבקשה לביצוע תביעה על סכום קצוב, ובתנאי שהזוכה מיוצג על ידי עורך דין.

חוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012

במסגרת התיקון לחוק, שהתקבל בחודש אוגוסט 2012, נקבע כי יוגדל בהדרגה, החל משנת 2013 ועד שנת 2015, שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה ממעסיקים, לפי מדרגות שנקבעו, על חלק מהשכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק. התיקון לחוק יכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2013. ליישום התיקון לחוק לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

חוק החברות (תיקון מס' 20), (תנאי כהונה והעסקה בחברות ציבוריות וחברות איגרות חוב), התשע"ג-2013

תיקון מס' 20 לחוק החברות (להלן-החוק) שהתקבל ביום 5 בנובמבר 2012 נועד להסדיר את מבנה התגמול לנושאי משרה בחברות ציבוריות בחברות איגרות ולקבעו הליך מיוחד לאישורו.

על פי החוק, חברה ציבורית וחברה פרטית שהנפיקה לציבור איגרות חוב, חייבות לאמץ מדיניות תגמול לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, שתיקבע על ידי דירקטוריון החברה, לפי המלצות ועדת תגמול ובאישור האסיפה הכללית. החוק מחייב הקמת ועדת תגמול, שהיא ועדה ייעודית לעניין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה המורכבת מדירקטורים חיצוניים ומדירקטורים שאינם תלויים בבעל השליטה.

מדיניות התגמול תקבע בהתאם לשיקולים ולהוראות שבחוק ובהם: התרומה לקידום מטרות החברה ולרווחיותה בראייה ארוכת טווח, יצירת תמריצים ראויים בהתחשב במדיניות ניהול הסיכונים של החברה, היחס בין שכר נושא המשרה ושאר עובדי החברה, לרבות עובדי קבלן, יחס בין רכיבי שכר קבועים ומשתנים, והתבססות על קריטריונים מדידים. לעניין מענק פרישה, גם נסיבות פרישתו של נושא המשרה. מדיניות התגמול תכלול תקרות לרכיבים משתנים ולמענקי פרישה.

תנאי כהונה והעסקה של נושאי המשרה בחברה ייקבעו ככלל בהתאם למדיניות התגמול, עם אפשרות לחרוג במקרים מיוחדים לטובת גיוס ושימור נושאי משרה מצטיינים.

החוק מגביר את מעורבות בעלי המניות, בעיקר בעלי מניות המיעוט, בקביעת מדיניות התגמול, בקביעת תנאי כהונה והעסקה החורגים ממנה, ובאישור תנאי העסקה של המנכ"ל. לפיכך, אישור מדיניות התגמול באסיפה הכללית יהיה טעון, בנוסף לרוב רגיל, גם רוב מקרב בעלי המניות ללא עניין אישי הנובע מקשרים עם בעלי השליטה. בחברה שהנפיקה לציבור איגרות חוב ידרש

חוב רגיל בלבד. החוק מאפשר לדירקטוריון ולועדת התגמול לאשר מדיניות על אף התנגדות האסיפה הכללית, בהחלטה מנומקת לאחר שדנו מחדש בעניין, אם סברו כי הדבר לטובת החברה.

החוק כולל שינויים בהליכי אישור תנאי כהונה והעסקה, וביניהם: ועדת התגמול תחליף את ועדת הביקורת, אישור שכר מנכ"ל החברה יחייב גם אישור של האסיפה הכללית (אלא אם ועדת התגמול פטרה מאישור האסיפה הכללית, במקרה שהאישור צפוי לסכל את ההתקשרות, ובתנאי שהשכר תואם את מדיניות התגמול); תנאי העסקה וכהונה של סמנכ"ל טעונים אישור אסיפה כללית בחריגה ממדיניות התגמול; תנאי כהונה והעסקה של דירקטורים שטעונים ממילא אישור האסיפה הכללית, יחייבו אישור רוב מקרב המיעוט בחריגה ממדיניות התגמול.

עוד קובע החוק כי בחברה נכדה ציבורית, עמדת האסיפה הכללית, בה מקבל המיעוט כוח להשתתף בהכרעה, תהיה מחייבת, הן לגבי מדיניות התגמול והן לגבי אישור תנאי כהונה והעסקה פרטניים הטעונים אישור האסיפה.

תחילת התיקון לחוק ביום 12 בדצמבר 2012.

הוראות התיקון יחולו על תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה שיאושרו מיום התחילה ואילך, וכן על הארכה של תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, שנקבעו לפני יום התחילה, ואשר אושרה ביום התחילה ואילך. על כל חברה לקבוע מדיניות תגמול בתוך תשעה חדשים מיום התחילה.

הבנק מיישם את הוראות התיקון לחוק. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) (תיקון), התשע"ג-2012

ביום 28 לחודש נובמבר 2012, פרסם בנק ישראל את התיקון, במסגרתו יבוטלו דמי ניהול ניירות ערך בגין מלווה קצר מועד ובגין קרנות כספיות, יוטלו מגבלות על עמלות הבנקים בגין פעולות בניירות ערך, ויבוטלו עמלות נוספות למשקי בית ולעסקים קטנים. התיקון נכנס לתוקף ביום 1 לחודש ינואר 2013.

יישום התיקון ועדכון תעריפון העמלות בהתאם לחקיקה החדשה צפוי להוריד את היקף העמלות הנגבות ממשקי הבית ומהעסקים הקטנים. בסך הכל לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דוחות), התשע"א-2011

התקנות פורסמו ברשומות ביום 14 ביוני 2012 ונכנסו לתוקף בחודש דצמבר 2012. התקנות מרחיבות את חובת הדיווח הקיימת בתחום הייעוץ, השיווק וניהול תיקי השקעות בעיקר כלפי הלקוח והרשות לניירות ערך.

– חובות דיווח של מנהלי תיקים-התקנות קובעות חובה של תאגידים מנהלי תיקים להמציא ללקוחותיהם, אחת לרבעון, דוח הכולל פרטים ונתונים שונים, המפורטים בתקנות ובין היתר פרטים בדבר תשואה, הוצאות, דמי ניהול וכו'. כמו כן, מנהלי התיקים מחויבים לפרסם דוח שנתי לכלל הציבור הכולל בין היתר נתונים אודות שיטת ניהול התיקים, מבנה התמריצים, דמי הניהול הנגבים, החזרי עמלות, שיעור עזיבת לקוחות וכו'.

– חובות דיווח לרשות ניירות ערך בדבר פעילות יעצי השקעות - במסגרת דיווח זה, על הבנק להגיש מדי חודש דוח לרשות ניירות ערך שבו יכללו נתונים על כל העסקאות שבוצעו בידי יעצי השקעות במהלך החודש שקדם למועד הגשת הדוח בנכסים, בחשבונות מיועצים. כמו כן, מלבד הדיווחים החודשיים המפורטים לעיל, הרשות רשאית לבקש מהבנק דיווחים ספציפיים ומפורטים יותר. ליישום התקנות אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הנחיית רשות ניירות ערך בדבר הגילוי בגין הצגה מחדש של דוחות כספיים בעת גילוייה של טעות מהותית

ביום 11 במרץ 2012 פרסמה הרשות את ההנחיה האמורה על מנת ליצור אחידות בפרטי הגילוי שעל חברות לתת במסגרת הדיווחים על תיקון טעות. קיומה של טעות מהותית בדוחות הכספיים המחייבת את תיקונם הינה בגדר 'ארוע או עניין' שיש לדווח עליו בדוח מיידי בהתאם לתקנה 36(א) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים). במסגרת הדוח המיידי יש לכלול, בין היתר, פרט החשוב למשקיע לצורך הבנת הטעות המהותית, השלכותיה על הדוחות והשפעת תיקונה, תיאור תיקון הטעות, לרבות סכומי התיקון ואופן תיקון הדוחות. בהתאם להנחיה הדוחות המתוקנים יפורסמו מחדש לא יאוחר מחלוף 10 ימי עסקים מן המועד בו קמה החובה לפרסם דוח מיידי בדבר קיומה של הטעות המהותית. בנוסף, במסגרת דוח הדירקטוריון המצורף לדוח התקופתי או הרבעוני בו בוצע תיקון הטעות המהותית תיכלל התייחסות של הדירקטוריון להצגה מחדש של הדוחות לרבות מסקנות הדירקטוריון והנהלת התאגיד בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדוח הכספי והגילוי, פירוט מנגנונים אותם החליט הדירקטוריון ליישם וכלים בהם החליט לנקוט בעקבות הטעות, בכדי למנוע הישנותן של טעויות בדיווח הכספי. ההנחיה תקפה מיום פרסומה. ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

מכתב המפקח על הבנקים בדבר אימוץ המלצות הוועדה הבין משרדית להסדרת שירותי קסטודי

בתאריך 16 בינואר 2013 הודיע המפקח על הבנקים על אימוץ המלצות הוועדה בין משרדית להסדרת שירותי קסטודי (להלן: "דוח הקסטודי") שהתפרסמו בינואר 2012 במטרה לעגן נורמות בסיסיות בתחום פעילות זה (שאת רובן מיישם הבנק כבר כיום). המלצות הוועדה ייכנסו לתוקף, בהדרגתיות, החל מחודש אוקטובר 2013. המלצות מסדירות את נושא המשמורת על נכסי לקוחות וקובעות בין היתר כי:

הבנק, בהיותו קסטודיאן או מתווך, חב בחובת זהירות וחובת אמון כלפי לקוחותיהם ועליו לפעול בכל האמצעים הסבירים על מנת להבטיח שמירת זכויות הבעלות בנכסים ובמזומנים של לקוח, וכן את שמירת הזכויות הנובעות מן הבעלות בנכסים. קסטודיאן או מתווך לא יערב, לרבות ברישומיו ובספריו, נכסים של לקוח אחד עם נכסים של לקוח אחר, וכן, נכסי לקוח עם נכסי הקסטודיאן או המתווך. בכלל זה, קסטודיאן או מתווך לא יצור זכות עכבון, קיזוז או שעבוד או זכות אחרת ביחס לנכסי לקוח, אלא בהסכמת הלקוח. עוד נקבע בהמלצות כי ר"ח בלתי תלוי יערוך לפחות אחת לשנה ביקורת אצל קסטודיאן או מתווך בנוגע לעמידתו בהוראות שונות מדוח הקסטודי. כמו כן, מסדיר הדוח מספר דיווחים של הבנק למסור ללקוחותיו בקשר עם היותו קסטודיאן על נכסיו. על הקסטודיאן או המתווך לקבוע וליישם סטנדרטים ונהלים פנימיים בבחירה, במינוי ובבדיקה תקופתית של כל מוסד כספי אצלו הוא מפקיד נכסים ומזומנים, ועליהם לבחון את האיתנות הפיננסית של גופים כאמור. מתווך יפעל בזהירות, באמונה ובשקיפה בבחירה והתקשרות עם קסטודיאן צד ג'. ליישום ההנחיה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה), (תיקון), התשע"ג-2013

ביום 11 במרץ 2013 אישרה ועדת הכספים של הכנסת את התיקון לתקנות השקעות משותפות בנאמנות, כך שיופחתו עמלות ההפצה שמשלמים בתי השקעות לבנקים בתמורה להפצת קרנות הנאמנות שלהם. במסגרת התיקון יופחתו העמלות בקרנות כספיות מ-0.125% ל-0.1%; בקרנות איגרות חוב וקרנות מנייתיות הן יופחתו ל-0.35%, במקום 0.4% ו-0.8% בהתאמה; ובקרנות שקליות הן יופחתו ל-0.2% במקום 0.25% כיום.

התיקון ייכנס לתוקפו 30 יום מיום פרסומן של התקנות ברשומות, לכשיפורסמו. ההשפעה הצפויה על הדוחות הכספיים של הבנק אינה מהותית.

העלאת שיעור מס ערך מוסף

ביום 15 במאי 2012 החליטה ועדת הכספים של הכנסת כי שיעור מס הערך המוסף, שאמור היה לרדת ל- 15.5% החל משנת 2013, לא ישתנה, ויישאר בשיעור של 16%.
ביום 2 באוגוסט 2012 פרסם צו המעלה את שיעור המס ל-17%, החל מיום 1 בספטמבר 2012. שיעורי המס שיחולו על הבנק בשנים 2012 ו- 2013 הינם 35.53% ו-35.90%, בהתאמה.
השפעת שינוי זה על הדוחות הכספיים אינה מהותית.

היבטי ממשל תאגידי

בדוח מידי מיום 4 בפברואר 2013 אסמכתא מס' 2013-01-029781 פרסם הבנק את דוח הבדיקה המלא של הפיקוח על הבנקים בנושא היבטי ממשל תאגידי. בדוח מידי מיום 6 בפברואר 2013 אסמכתא מס' 2013-01-031425 פרסם הבנק את הפעולות שנדרש לנקוט בהתאם לממצאי הדוח.
איזכורים אלה מהווים הכללה על דרך הפניה של כל המידע שפורט בדוחות המידיים שפרסם הבנק ביום 4 בפברואר 2013 וביום 6 בפברואר 2013 הנזכרים לעיל.

FATCA (Foreign Account Tax Compliance Act)

בהתאם לחוק שנכנס לתוקפו בארצות הברית במרץ 2010, מוסדות פיננסיים זרים ובכללם בנקים ברחבי העולם, נדרשים למסור לרשות המס האמריקאית (ה-IRS) מידע בנוגע לנישומים אמריקאיים.
בהתאם לחוק, חובה על כל מוסד פיננסי זר, לזהות את כלל החשבונות של פרטים ושל ישויות הנמצאים בבעלות ישירה או עקיפה של אמריקאיים ולדווח על חלקם (לפי אמות מידה שנקבעו בחקיקה האמורה) ל-IRS.
כל מוסד פיננסי זר שלא יחתום על הסכם מול ה-IRS, יהא כפוף לחובת ניכוי מס במקור בשיעור של 30% שיוטל על תשלומים ללבנטיים ממקור אמריקאי. הניכוי יחול על נכסים פיננסיים של הגוף הפיננסי הזר וגם על נכסי לקוחותיו.
מטרת החוק:

- הפחתת מקרים של הימנעות מתשלום מס על ידי לקוחות אמריקאיים (US PERSON) באמצעות חשבונות מחוץ לארצות הברית.
- הגברת הכנסות המס שישלמו לקוחות אמריקאיים לארצות הברית והגדלת השקיפות והדיווח אודות נכסים ויתרות של הלקוחות שזוהו כאמריקאיים למס ההכנסה האמריקאי.

בינואר 2013, פרסמו על ידי ה-IRS כללים ליישום החוק והבנק נערך ליישומם כחלק מהיערכותו הנמשכת ליישום החוק, החל משנת 2014.
הבנק נמנע ממתן כל ייעוץ או סיוע הקשור לאופן זיהוי החשבון כאמריקאי או בקשר עם מיסוי אמריקאי, ובכלל זה כל עצה בנוגע ל-FATCA.

The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act

בשנת 2012 פרסמו בארצות הברית כללים לצורך הסדרת יישום החוק "The Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act" שחוקק בארצות הברית בשנת 2010 (להלן-"הרפורמה").
מטרת הרפורמה, בין היתר, היא הפחתת סיכון האשראי במסחר בשוק הנגזרים הנסחרים OTC והסיכונים המערכתיים הנובעים מהם והגברת השקיפות בשוק זה.

במסגרת הרפורמה נקבע, בין היתר, כי העסקאות תסולקנה על ידי סולק מרכזי שיורכב מבנקים גדולים ומרכזיים, אשר יערבו לעמידה בהתחייבויות של כל צד לעסקה.

ייקבעו נהלי בטחונות מחייבים וכל עסקאות ה-Swap שבוצעו ידווחו למאגרי מידע מרכזיים, אשר ישמרו מידע זה ויאפשרו נגישות אליו לכל משתתפי השוק.

הרפורמה מגדירה גופים פיננסיים בהתאם להיקפי המסחר שלהם ומטילה חובותיה בהתאם לכך (MSP, Swap Dealer וכד'). הכללים הקבועים ברפורמה חלים על גופים אמריקאים ועל גופים שאינם אמריקאיים המבצעים עסקאות בהיקפים משמעותיים (כהגדרתם ברפורמה) עם הגופים האמריקאיים.

הבנק נערך ליישום הכללים הרלוונטיים מתוך הרפורמה, אשר יכנסו לתוקף במהלך 2013, ככל שהיא חלה עליו בקשר עם יחסיו עם מוסדות פיננסיים זרים.

הצעות חוק

מעת לעת מובאות בפני הכנסת הצעות לתיקוני חקיקה בנושאים שונים אשר לחלקן עשויה להיות השפעה על עסקיהם של התאגידים הבנקאיים ובכללם הבנק. למועד הדוחות הכספיים הצעות אלה נמצאות בשלבי חקיקה שונים, עשויים לחול בהן שינויים, ואין כל ודאות מתי יושלמו או אם יהפכו בסופו של דבר להוראות חקיקה מחייבות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 205 בנושא "איגוח"

ביום 15 במאי 2012 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראה 205 בנושא איגוח. העדכון כולל תיקון ההוראה על בסיס פרסום ועדת באזל מיולי 2009. מועד תחילת ההוראה מיום 31 בדצמבר 2012. ליישום ההוראה אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 208 בנושא "סיכון שוק"

ביום 15 במאי 2012 פרסם המפקח על הבנקים עדכון להוראה 208 בנושא סיכון שוק. העדכון כולל תיקון ההוראה על בסיס פרסום ועדת באזל מפברואר 2011 המכיל תיקונים להנחיות בנושא הקצאת הון כנגד סיכונים שוק במסגרת באזל II. עיקרי התיקונים להוראה עוסקים בטיפול בחשיפות הנכללות ב"תיק למסחר בקורלציות", הגדלת דרישות ההון בגין חשיפות איגוח בתיק למסחר, טיפול בנגזרי אשראי וביטול ההקלה עבור תיק מניות נזיל ובעל פיזור גבוה. מועד תחילת ההוראה מיום 31 בדצמבר 2012. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 209 בנושא "טיפול בפוזיציות לא נזילות"

ביום 15 במאי 2012 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 209 בנושא טיפול בפוזיציות לא נזילות. ההנחיות בהוראה הינן חלק מהתיקונים שנקבעו בפרסום ועדת באזל מפברואר 2011. עיקרי ההוראה הינן הנחיות בדבר אמידה זהירה ושמרנית של כל הפוזיציות הנמדדות לפי שווי הוגן בהתאם לכללים החשבונאיים המקובלים, בין אם מדובר בפוזיציות בתיק למסחר ובין אם בתיק הבנקאי. המפקח אינו מצפה מהתאגידים הבנקאיים לשנות את נהלי האמידה הקיימים לצורך הדיווח הכספי וחלק מהשינויים כבר קיימים בהוראה 661 להוראות הדיווח לציבור. מועד תחילת ההוראה מיום 31 בדצמבר 2012. ליישום ההוראה אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בנושא "דירקטוריון"

ביום 29 בדצמבר 2010 פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראה 301 בנושא דירקטוריון וזאת במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של כללי באזל II. ההוראה קובעת כללים לדרכי פעולתו של הדירקטוריון, תפקידיו

וסמכויותיו, מבנהו והרכבו, לרבות של ועדותיו, הליכי אישור כשירות הדירקטורים לתפקידם ועוד - כל זאת בנוסף להוראות חוק החברות, התשנ"ט-1999.

בהוראה הודגש מקומו ותפקידו של הדירקטוריון בממשל תאגידי נאות של תאגיד בנקאי; הוגדרה אחריותו של הדירקטוריון לעסקי התאגיד הבנקאי ולאיתנותו הפיננסית ונקבע מה הם תפקידיו על מנת לממש אחריות זו. כך, למשל, על הדירקטוריון להתוות את האסטרטגיה של התאגיד ולאשר את מדיניותו, לפקח על פעולות ההנהלה ועל עקביותן עם מדיניות הדירקטוריון, לוודא קיום תחומי אחריות וערוצי דיווח ברורים בתאגיד הבנקאי, להתוות תרבות ארגונית בכל הקשור למקצועיות וליושרה ועוד. כן נקבע, כי על הדירקטוריון לדון ולקבוע את יעדי האסטרטגיה הכוללת של קבוצת התאגיד הבנקאי וכי על הדירקטוריון של תאגיד נשלט להתחשב ביעדי האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הנשלט. בתחום האשראי, מצופה מן הדירקטוריון להתמקד בבניית מערכי בקרה ופיקוח נאותים על פעולות ההנהלה ולצמצם את מעורבותו באישורי אשראי.

מרבית התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2012.

הבנק יישם את ההנחיה ופועל בהתאם לה.

ביום 31 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים תיקון נוסף להוראה 301 בנושא דירקטוריון, וזאת בעקבות עדכונים בחוק הבנקאות. בהוראה בוצעו התאמות לשינויים שחלו בעקבות פירסום הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 310 בנושא ניהול סיכונים, והוראה מספר 311 בנושא ניהול סיכון אשראי כמפורט להלן וכן הוראות דיווח לציבור בנוגע לעריכת הפרשות להפסדי אשראי. תחילת תיקונים אלו הינה מיום 1 בינואר 2014. הבנק נערך ליישום התיקון להוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 307 בנושא "פונקציית ביקורת פנימית"

כחלק מהתאמתן של הוראות ניהול בנקאי תקין למסגרת העבודה של הוועדה הבינלאומית לפיקוח על הבנקים (ועדת באזל) וחיזוק עקרונות הממשל התאגידי, פרסם בנק ישראל בחודש דצמבר 2011 את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 307 בנושא 'פונקציית ביקורת פנימית'. ההוראה נכנסה לתוקף ביום 1 ביולי 2012.

ההוראה עוסקת בין היתר, במאפייני פונקציית הביקורת הפנימית, תפקידיה, מעמדה, אי תלותה וכשירות עובדיה. בנוסף, מתייחסת ההוראה להיקף ולאופן פעילותה של הביקורת הפנימית בארץ ובחוץ לארץ, שיטות עבודתה, הצורך בהתבססות על תכנית עבודה מפורטת וממוקדת סיכון ולדיווחי הפונקציה. ליישום ההוראה אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 310 בנושא "ניהול סיכונים"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 310 בנושא ניהול סיכונים. ההוראה מתבססת בעיקר על עקרונות באזל לניהול סיכונים כפי שבאו לידי ביטוי בהמלצות באזל. ההוראה כוללת תפיסת ניהול סיכונים כלל תאגידי ומפרטת חמישה עקרונות לניהול סיכונים. ההוראה מבהירה גם את התהליכים הנדרשים מהדירקטוריון על מנת למלא את חובותיו כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 301, כולל דרישה למנות ועדה דירקטוריונית לניהול סיכונים. על פי ההוראה ההנהלה הבכירה אחראית לניהול הסיכונים השוטף ונדרשת להקים פונקציית ניהול סיכונים ולמנות בראשה מנהל סיכונים ראשי. ההוראה מפרטת את תחומי האחריות ואת מעמדה של פונקציית ניהול הסיכונים. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראות ניהול בנקאי תקין 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 311 בנושא ניהול סיכון אשראי. ההוראה מתבססת בעיקר על עקרונות באזל מספטמבר 2000. בהוראה זו מוגדרים מבנה ניהול סיכונים האשראי הנדרש מתאגיד בנקאי וחלוקת הסמכויות

בנוגע לניהול סיכוני האשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי. דרישות אלו מהוות אימוץ של הגישה לפיה על מנת לתמוך בקבלת החלטות אשראי נאותות ולמזער השפעות ניגודי עניינים, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות. מעורבות כזו נדרשת בפרט, בגיבוש מדיניות האשראי, בסיווג חובות ובקביעת הפרשות להפסדי אשראי. עוד קובעת ההוראה שהחלטות בדבר אישורי חשיפות אשראי מהותיות יתקבלו תוך התייחסות לדעתה של פונקציית ניהול הסיכונים. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק נדרש להציג בפני הפיקוח עד ליום 1 ביולי 2013 תכנית יישום של האמור בהוראה. הבנק נערך ליישום ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא "ניהול סיכון תפעולי"

ביום 23 בדצמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים עדכון הוראה 350 בנושא ניהול סיכון תפעולי, המבוססת על הנחיות ועדת באזל מיוני 2011. הוראה זו מעדכנת את הוראה 350 הקודמת (מיום 14 בפברואר 2012), בגין החלת הוראה 310. ההוראה קובעת עשרה עקרונות יסוד לניהול הסיכון התפעולי, ומתייחסת למסגרת העבודה לניהול הסיכון התפעולי והעקרונות שנקבעו מתייחסים בעיקר לנושאי ממשל תאגידי ולסביבת ניהול הסיכון התפעולי. מועד תחילת ההוראה מיום 1 בינואר 2014. הבנק נערך ליישום עדכון ההוראה. ליישום ההוראה לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

הוראת ניהול בנקאי תקין 355 בנושא "ניהול המשכיות עסקית"

ביום 25 בדצמבר 2011 פרסם המפקח על הבנקים את הוראה 355 בנושא ניהול המשכיות עסקית וזאת במסגרת עדכון הוראות ניהול בנקאי תקין והתאמתן למסגרת העבודה של כללי באזל II. ההוראה זו מטרתה להבטיח אימוץ ויישום של נהלים נאותים לניהול המשכיות עסקית על ידי התאגידים הבנקאיים, והיא משתלבת עם פעולות הפיקוח לחיזוק ניהול הסיכון התפעולי והמוכנות לשעת חירום בתאגידים הבנקאיים. תחילתה של ההוראה הינה מיום 1 ביולי 2012, למעט נושאי המשכיות עסקית של ספקים ונותני שירותים לתהליכים חיוניים והוראות בנושא אתר חלופי שנכנסו לתוקף ביום 31 בדצמבר 2012. ליישום ההוראה אין השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור

ביום 1 בנובמבר 2012 שלח המפקח על הבנקים מכתב, ובו הורה לתאגידים הבנקאיים לא לאשר ולא לבצע הלוואה לדיור בשיעור מימון העולה על 75% לרכישת זכות במקרקעין המהווים דירה יחידה, 70% לדירה חליפית ו-50% לכל דירה אחרת לרבות דירה להשקעה.

כמו כן הנחה המפקח את הבנקים לקבל, בין היתר, תצהיר ממבקש ההלוואה, מאושר על ידי עורך דין, לגבי עמידתו של הלווה בתנאים הנדרשים לשם היות הדירה יחידה או דירה חליפית ולהתנות את ההלוואה, בין היתר, בקבלת העתק של ההצהרה שנמסרה על ידי מבקש ההלוואה לרשות המיסים בהתאם לסעיף 73(ג) לחוק מסוי מקרקעין, ולשמור תיעוד כאמור.

המפקח על הבנקים הורה לבנקים לא לאשר הלוואה לדיור באופן ששיעור המימון הכולל של ההלוואה כאמור, ביחד עם יתרת ההלוואות הקודמות שהועמדו בביטחון אותה דירה, יעלה על השיעורים הנקובים לעיל.

מתחולת ההנחיה הוחרגו הלוואה לדיור הניתנת לצורך פרעון הלוואה לדיור קיימת, לרבות מיחזור, בסכום שאינו עולה על סכום ההלוואה הנפרעת, וכן הלוואה לדיור שלמעלה מ-50% ממנה ניתן מכספי המדינה ובאחריותה.

האמור בהנחיה יחול על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בנובמבר 2012.

על פי נתוני התפלגות שיעור המימון של רוכשי דירות יד ראשונה ומשפרי דיור בבנק, הרי שהמגבלה החדשה משקפת בקירוב את הטווח העליון של שיעורי המימון במשכנתאות שנלקחו בפועל על ידי אוכלוסיה זו. לגבי דירות להשקעה, הרי שתיתכן השפעה מסויימת על היקפי הפעילות.

טיטת הנחיות המפקח על הבנקים לגבי נדל"ן לדיור

ביום 18 בפברואר 2013 הועברה לוועדה המייעצת לענייני בנקאות טיטת הנחיות המפקח על הבנקים, הקובעת עדכון למשקלות הסיכון להלוואות לדיור בקשר עם הקצאת ההון בבנק על פי השיעורים הבאים:

להלוואות בשיעור מימון (LTV) עד 45%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 45% ועד 60%	- משקל סיכון של 50%
להלוואות בשיעור מימון מעל 60%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בריבית משתנה	- משקל סיכון של 75%

זאת לעומת משקלות הסיכון הנלקחים כיום:

להלוואות בשיעור מימון עד 75%	- משקל סיכון של 35%
להלוואות בשיעור מימון מעל 75%	- משקל סיכון של 75%
להלוואות ממונפות בריבית משתנה	- משקל סיכון של 100%

בנוסף, הוקטן מקדם ההמרה לאשראי של ערבוביות להבטחת השקעות של רוכשי דירות מ-20% ל-10% במקרה בו הדירה נמסרה למשתכן, וכן נקבע כי יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי המוחזקת בגין הלוואות לדיור לא תפחת משיעור של 0.35% מיתרת הלוואות לדיור, לא כולל הלוואות שקיימת בגינן הפרשה לפי עומק הפיגור. בטיטה נקבע כי התחולה היא מיום 1 בינואר 2013 ולגבי ערבוביות חוק מכר תחולה רטרואקטיבית. הבנק נערך ליישום ההוראה כאשר תיקבע כסופית בהתאם לשינויים שיבוצעו בה על ידי בנק ישראל בעקבות הערות התאגידיים הבנקאיים.

להערכת הנהלת הבנק, על פי יתרת האשראי לדיור ליום 31 בדצמבר 2012, ההשפעה הצפויה של יישום טיטת ההנחיות החדשה הנה גידול של כ-179 מיליוני שקלים חדשים בהפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור. לאחר השפעת המס המתמייחס, יקטן ההון העצמי של הבנק בכ-116 מיליוני שקלים חדשים.

תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך

ביום 28 בנובמבר 2012 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך. בהמשך לממצאים ולהמלצות בדוח הביניים של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות בענף הבנקאות בקשר עם עמלות הטבות בעד פעילות בניירות ערך, ובהמשך לתיקון לתוספת הראשונה לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות) התשס"ח-2008, כמפורט לעיל, נדרש הבנק לקבוע את שיעור החדש של עמלות הנגבות בעד קניה, מכירה ופדיון ניירות ערך בגין מניות ואיגרות חוב תוך התחשבות בשינויים שחלו במבנה העמלה בתיקון לתוספת הראשונה כאמור (קביעת שיעור דיפרנציאלי בהתאם לערוץ הפעולה, וקביעת עמלת מכסימום), ובצורך להתאימם, ככל הניתן, למחיר הנגבה בפועל. כן נדרש להודיע לפיקוח על הבנקים על שיעורי העמלות החדשים, כאמור לעיל, עד ליום 1 במרץ 2013. בד בבד עם פרסום ההודעה לציבור על השינוי, כמתחייב מכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילו נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992. בנוסף, נדרש הבנק לשנות את אופן ההתקשרות עם הלקוחות בדבר מתן הנחות בעמלות בגין פעילות בניירות ערך, כך שיהיה על בסיס שיעור או סכום העמלה, ולא על בסיס שיעור הנחה משיעור או סכום העמלה התעריפי, וזאת עבור הסכמים חדשים או חידוש הסכמים, מיום 1 במרץ 2013. עדכון תעריפון

העמלות צפוי להוריד את היקף העמלות הנגבות ממשקי הבית ומהעסקים הקטנים. בסך הכל לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

דוח על אחריות תאגידית

ביום 3 באוקטובר 2011 פרסם המפקח על הבנקים חוזר בנושא דוח על אחריות תאגידית. על פי החוזר נדרש תאגיד בנקאי לפרסם לציבור דוח לתקופה של עד שנתיים, על אחריות תאגידית כמפורט בהוראה. הדוח יפורסם לגבי התקופה שמתחילה ביום 1 בינואר 2012 ואילך. הבנק נערך ליישום ההנחיה.

הוראות אחרות

בנוסף, נדרשים התאגידים הבנקאיים, לדווח למפקח על הבנקים דיווחים מיידיים (בין היתר, על מעילות, הונאות ורכישת אמצעי שליטה) ודיווחים חודשיים (בין היתר דיווחים על נתונים כספיים, על דירקטוריון התאגיד הבנקאי, הסגל הבכיר ורואה החשבון, יחס הון לרכיבי סיכון וכד').

המלצות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים ("ועדת באזל")

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי שנוסד בשנת 1974 על ידי בנקים מרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח המקובלים על ידי הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. ביום 26 ביוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות חדשות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה להסדרת כללי הלימות ההון של הבנקים במדינות השונות (להלן: "באזל ו"). בחודש יוני 2006 התפרסם נוסח סופי ומעודכן של ההוראות. המלצות באזל II מחליפות את ההוראה הקודמת משנת 1988, המכונה באזל I, שכללה דרישות הון בגין סיכון אשראי, והורחבה בשנת 1996, כדי לכלול דרישות הון גם בגין סיכון שוק.

יישום הנחיות באזל II משפר את המדידה ואת ניהול הסיכונים השונים, בפניהם ניצב המוסד הפיננסי, וכן מבטיח התאמה טובה יותר של דרישות ההון לרמת הסיכון לה חשוף המוסד הפיננסי.

עיקרי המלצות ועדת באזל

בעוד שההוראה המכונה באזל I כיוונה בעיקרה להקצאת הון בגין סיכון האשראי וסיכון השוק להם חשוף המוסד הפיננסי, הרחיבה באזל II את ההנחיות במטרה להגדיל את יציבות המוסדות הפיננסיים גם באמצעות הטמעה של תרבות ניהול ובקרה של סיכונים. לפיכך, כוללת הוראת באזל II, מלבד שינוי מהותי באופן חישוב ההון (הנדבך הראשון של ההוראה), גם שני נדבכים נוספים, כפי שיפורט להלן.

הנדבך הראשון של באזל II כולל הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון שוק, סיכון אשראי וסיכון תפעולי. ההנחיות קובעות את אופן הקצאת ההון בגין סיכון אשראי באמצעות מתן אפשרות לחשב את ההון המינימאלי על ידי מודל סטנדרטי, המסתמך על דירוג חיצוני של החוב על ידי סוכנויות דירוג המוכרות על ידי הגורם המפקח (בישראל: בנק ישראל - המפקח על הבנקים), עושה שימוש במספר רב של קבוצות חשיפה, תוך התאמת מקדמי הסיכון לקבוצות השונות, ומכיר בביטחונות פיננסיים הניתנים לקיזוז מהחשיפה. ההוראות מאפשרות לבנקים לחשב את דרישת ההון המינימאלי גם לפי מודלים פנימיים. מודלים אלה מתבססים על הערכות הבנק לגבי איכות הלווים שלו, ההסתברות שייכנסו למצב של כשל אשראי, ורמת ההפסד שייגרם לבנק במקרה של כשל אשראי. השימוש במודלים פנימיים מחייב אישור של הגורם המפקח, הניתן רק אחר עמידת המודל בתהליכי תיקוף נרחבים.

בתחום סיכונים שוק נקבעת הקצאת ההון בישראל לפי מודל סטנדרטי, האומד את חשיפת הבנק בגין סיכונים בסיסי, ריבית ומניות בתיק הסחיר של הבנק.

בתחום הסיכונים התפעוליים, מציעות ההמלצות שלוש גישות חלופיות לחישוב ההון הנדרש: גישת האינדיקאטור הבסיסי, על פיה יקצה הבנק הון בגין סיכונים תפעוליים בשיעור קבוע מההכנסה הגולמית השנתית הממוצעת; הגישה הסטנדרטית, במסגרתה יחושבו דרישות ההון על ידי הכפלת ההכנסה הגולמית הנובעת מכל קו עסקים במקדם ספציפי לאותו קו עסקים; גישת המדידה המתקדמת, על פיה יקצה הבנק הון בהתאם למודל פנימי שיפותח בתוך הארגון.

המלצות באזל II מגדירות מספר עקרונות לניהול סיכונים תפעוליים, המתייחסים להיבטים כגון: מידת הפיקוח מצד ההנהלה ודירקטוריון הבנק, קיום מבנה ארגוני ותרבות ארגונית מתאימים, לרבות מערך דיווח פנימי וזרימת מידע יעילה ואפקטיבית, וקיומן של מערכות תומכות מתאימות. מערך הטיפול בסיכון התפעולי מחויב לפעול למיפוי ולזיהוי הסיכון התפעולי, לאיסוף נתוני כשל בפועל, ולנקיטת פעולות שנועדו לצמצם את מידת הנזק הפוטנציאלי מהתרחשות כשל תפעולי בבנק. עקרונות באזל II קובעים בנוסף, גם את אחריות הביקורת הפנימית, כנדבך נוסף במסגרת הטיפול בסיכון התפעולי.

הנדבך השני של באזל II עוסק בתהליך הסקירה הפיקוחי (SREP) והתהליך בתוך הבנק (ICAAP), שנועדו להבטיח, כי רמת ההון של הבנק תואמת את פרופיל הסיכון שלו. זאת, מעבר לדרישת ההון המינימאלית שעל הבנק להחזיק בהתאם לנדבך הראשון. במסגרת זו נבדקת, בין היתר, מידת ההתאמה של הקצאת ההון המזערית (קרי, חישובי הנדבך הראשון) לבנק ורמת ההון הנדרשת בגין סיכונים נוספים שאינם נכללים בהקצאת ההון המינימאלית בנדבך הראשון, כגון: סיכון הריבית בתיק הבנקאי, סיכון ריכוזיות, סיכון נזילות, סיכון מוניטין ועוד. בנוסף, נבדקים במסגרת הנחיות נדבך זה תהליכי ניהול הסיכונים בבנק, תהליכי בקרת הסיכונים, רמת הממשל התאגידי של הבנק, דיווחים וניהול תהליכים שיש להם קשר הדוק עם ניהול הסיכונים והרווח של התאגיד, כמו תהליכי תמחור האשראי, תהליכי הדירוג, הגדרת סמכויות ועוד.

בנוסף, נדרשת במסגרת הנדבך השני בדיקה, האם יש לבנק די הון כדי לעמוד בתכנית האסטרטגית שלו, והאם יש לו די הון כדי להתגונן כנגד מצבי קיצון ומשברים העלולים להתרחש ולהשפיע על הבנק. לפיכך, מהווים מבחני המצוקה (STRESS TESTS) כלי חשוב בהערכת ההון הנדרש מהבנקים, ולא להא לאלה מקום חשוב במסגרת הנדבך השני של ההוראה.

הנדבך השלישי של הוראת באזל II עוסק בדרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור. במסגרת זו נדרש הבנק לתת גילוי נרחב, מפורט ומעמיק על רמת הסיכון שלו ועל תהליכי ניהול הסיכונים שלו. באוקטובר 2009 התקבלו הנחיות מפורטות ליישום דרישות הגילוי ליישום הנדבך השלישי של באזל II, והבנק מיישם את הדרישות בדוחות כספיים אלה.

יישום המלצות ועדת באזל במערכת הבנקאית בישראל

המלצות ועדת באזל יושמו בישראל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין, כדלהלן:

הוראת ניהול בנקאי תקין 201 - מבוא, תחולה וחישוב דרישות;

הוראת ניהול בנקאי תקין 202 - רכיבי ההון;

הוראת ניהול בנקאי תקין 203 - אופן חישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי לפי גישה סטנדרטית;

הוראת ניהול בנקאי תקין 204 - אופן חישוב ההון בגין סיכון אשראי לפי גישת הדירוגים הפנימיים;

הוראת ניהול בנקאי תקין 205 - הטיפול בעסקאות איגוח;

הוראת ניהול בנקאי תקין 206 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון תפעולי;

הוראת ניהול בנקאי תקין 208 - אופן חישוב דרישות ההון בגין סיכון שוק;

הוראת ניהול בנקאי תקין 211 - הנחיות לתהליך הערכת נאותות הלימות ההון בתאגידים הבנקאית (הנדבך השני);

הנדבך השלישי, המתווה את ההוראות והציפיות בנוגע למשמעת השוק (דרישות גילוי), מוזג לתוך קובץ הוראות הדיווח לציבור. ביום 14 בפברואר 2011 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר הקובע כי החל מיום 1 בינואר 2011 בטלות דרישות ההון הכלולות בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 (באזל ו).

מתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, בהתאם לדרישות הנדבך השלישי, נכללת להלן. הלימות ההון של הבנק למועד הדיווח, במתכונת הגילוי שקבע המפקח על הבנקים, מוצגת בביאור 14 לדוחות הכספיים.

במסגרת הנדבך השני של הוראת באזל II, (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 211 - תהליך ה-ICAAP), מופו כל הסיכונים המהותיים לפעילות הבנק. תהליך ה-ICAAP בבנק הינו תהליך מקיף המערב את דרגות הניהול הבכירות ביותר בבנק. במסגרת זו, הבנק הגדיר את תיאבון הסיכון שלו לכל הסיכונים המהותיים לפעילותו, נכתבו מסמכי מדיניות לסיכונים שנוספו במיפוי והורחבו מסמכי מדיניות קיימים. תיאבון הסיכון, מיפוי הסיכונים וקביעת המהותיות שלהם, עולים לאישור הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון, בכל שנה.

בחודש אפריל 2012 הגיש הבנק לבנק ישראל את מסמך ה-ICAAP (המתייחס ל-31 בדצמבר 2011), המבטא את הערכת הבנק לגבי רמת ההון הנדרשת, על מנת לכסות את כל הסיכונים להם הוא חשוף מתוקף פעילותו העסקית, וזאת על פי הנחיות בנק ישראל, ובתיאום עם הערות בנק ישראל לתהליך שבוצע בבנק (תהליך ה-SREP).

תוצאות הערכות ההון שבוצעו במסגרת מסמך זה, מצביעות על כך שלבנק די הון לכיסוי הסיכונים אליהם הוא חשוף, הן במצב שגרה והן במצב קיצון.

במסגרת יישום הנדבך השני, ממשיך הבנק לפעול באופן שוטף, על פי תכנית העבודה, לסגור את הפערים שאותרו מול דרישות ועדת באזל בתחומי הסיכונים השונים, לקיים הדרכות מתאימות לסגל הבכיר של הבנק ולשפר את מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים וניהול ההון שלו בהתאם להנחיות הנדבך השני.

ביום 28 באוקטובר 2012 התקבלה התייחסות הפיקוח על הבנקים למסמך ה-ICAAP של הבנק, במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי. הבנק נערך בימים אלה להכנת מסמך ה-ICAAP הבא, נכון ליום 31 בדצמבר 2012 במסגרתו יתייחס להיבטים שונים, כפי שעלו מהליך הסקירה הפיקוחי.

ביום 14 בפברואר 2012, פרסם בנק ישראל הנחיה חדשה לטיפול בסיכון התפעולי (עדכון לנוהל בנקאי תקין, הוראה מספר 350), המתבססת על ההנחיה החדשה של באזל מחודש יוני 2011, לטיפול בסיכון זה. הבנק נמצא בשלבים סופיים של יישום ההוראה.

באזל III

בסוף שנת 2010 אימצה וועדת באזל הוראה חדשה, המכונה באזל III. הוראה זו, פרי המשבר האחרון בשווקים הבינלאומיים, מכילה אוסף של תיקונים להוראת באזל II, ובניהם: חיזוק בסיס ההון, העלאת יחסי ההון המזעריים, קביעת מדדים חדשים ומתודולוגיות לטיפול בסיכון הנזילות, חיזוק המתודולוגיה להתמודדות עם סיכון הצד הנגדי, קביעת יחס מינוף כיחס חדש ותהליכים נוספים שנועדו לשפר את יכולות ניהול ובקרת הסיכונים במוסדות הפיננסיים. על פי לוח הזמנים שנקבע על ידי הוועדה, היא תיושם ברחבי העולם בהדרגה, החל משנת 2013.

ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי ההנחיה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מקסימלי של 10% אינה חלה על הבנק. יחס הון ליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו על-ידי המפקח על הבנקים.

ביום 23 ביולי 2012 הנחה דירקטוריון הבנק את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך.

ביום 31 בדצמבר 2012 הועברו לוועדה המייעצת לענייני בנקאות טיטות תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 201-211 (העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי הסיכון). הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 (מדידה והלימות הון-ההון הפיקוחי) מאמצת את המלצות באזל III בישראל.

התיקונים בטיטות מתמקדים בחיזוק איכות וגודל ההון ובחיזוק כיסוי הסיכון להפסדי שערור לשווי שוק מנגזרים (סיכון CVA). להלן התיקונים העיקריים שנכללו במסגרת הטיטות:

- מבנה ההון

ההון הפיקוחי יורכב משני רבדים בלבד - הון רובד 1 (כולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. כמו כן בוטלה הדרישה להון רובד 3 לכיסוי סיכונים שוק.

- מכשירי הון כשירים להון רובד 1 נוסף ולהון רובד 2

נקבעו קריטריוני כשירות למכשירי הון המסווגים כהון רובד 1 נוסף וכהון רובד 2. מכשירים אלו יכללו מנגנון לספיגת הפסדי קרן, לפיו תתבצע המרה למניות או הפחתת קרן כאשר יחס הון עצמי רובד 1 יורד מ- 7% למכשירי הון רובד 1 נוסף ויורד מ- 5% למכשירי הון רובד 2.

- זכויות מיעוט

סכום זכויות המיעוט שיוכר כהון יוגבל ולא ניתן יהיה להכיר בעודף ההון בחברת הבת.

- הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי

סכום ההפרשה הקבוצתית יוכר כהון רובד 2 עד לתקרה של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי. מנגד, סכום ההפרשה יתווסף לנכסי הסיכון המשוקללים לסיכון אשראי.

- התאמות וניכויים מההון הפיקוחי

- מיסים נדחים הנובעים מהפרשי עיתוי יטופלו כדלקמן:
 - עד 10% מהון עצמי רובד 1 - ישוקלל במשקל סיכון של 250%.
 - מעל 10% הון עצמי רובד 1 - ינוכו מההון.
- השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים - בנקים, חברות ביטוח וכל חברה שעיסוקה בתחום שוקי ההון, יטופלו כניכוי מההון או לפי שקלול לסיכון וזאת בכפוף למבחנים שנקבעו.
- סכום הרווח המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן - ינוכה מההון. כלומר, סכומים חיוביים ינוכו מההון וסכומים שליליים יתווספו להון.
- התאמות חשבונאיות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) ינוכו מההון.

- הקצאת הון בגין הפסדי CVA (הפסדי שערור לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, Credit Value Adjustments)

בנוסף לדרישת הון בגין סיכון לכשל הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי לפי הגישה הסטנדרטית, נדרשת הקצאת הון לכיסוי הסיכון להפסדים פוטנציאליים שעלולים להיווצר משערור לשווי שוק של נגזרים מעבר לדלפק (OTC).

על מנת לעמוד בדרישות החדשות במסגרת יישום הוראות באזל III, נקבעה תקופת מעבר מדורגת שתיפרס על פני מספר שנים עד ליישומן המלא.

- התאמות פיקוחיות וניכויים מההון וזכויות מיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי - ניכוי של 25% בכל שנה החל מיום 1 בינואר 2014.

- מכשירי הון שאינם כשירים כהון פיקוחי - הפחתה של 10% מיתרת המכשירים החל ממועד התחולה ועד 1 בינואר 2022.

במסגרת טיטוט הוראה 202 נקבע כי תאריך היעד לעמידה ביחס הון רובד 1 מינימלי של 9% לתאגיד בנקאי שאינו גדול הוא ה- 1 בינואר 2015, בדומה למכתב המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012.

הבנק נערך ליישום מיידי של הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים, כפי שנכללו בטיטוט ההוראות, ובוחן את השפעת טיטוט השינוי על התוכנית האסטרטגית של הבנק.

לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים, התבקש הבנק להציג את השפעת היישום הצפוי של הוראות באזל III במועד המעבר ולהערכת הבנק הדבר יביא לירידה של כ-0.3% ביחס הון רובד 1.

יחס הון הליבה של הבנק המחושב על פי הוראות באזל III ליום 31 בדצמבר 2012 הוא 8.55%.

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות ההון של הבנק, ראה התייחסות בסעיף "הלימות הון" במסגרת פרק ניהול סיכונים - "באזל III": הנדבך השלישי - משמעת שוק".

הסכמים מהותיים

- א. הסכמי עבודה שנחתמו עם ארגון העובדים, ארגון המנהלים ומורשי החתימה, ועד עובדי יהב וועד עובדי חטיבת הטכנולוגיה. לפרטים, ראה פרק ההון האנושי לעיל.
- ב. כתבי שיפוי. לפרטים, ראה ביאור 4.ד.19 (עד 9) לדוחות הכספיים.
- ג. הסכם עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל, להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו. ההסכם כולל, מלבד הסדרי תפעול, גם אופציה שקיבל הבנק לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, מניות רגילות של כאל, הכל בכפוף לתנאים כמפורט בהסכם. לפרטים נוספים, ראה ביאור 13.ד.19 לדוחות הכספיים.

הליכים משפטיים

להליכים משפטיים מהותיים שהבנק צד להם ראה ביאורים 10. ד. 19 (ו- 11. ד. 19) לדוחות הכספיים.

ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא איתור והשבת נכסים של קרבנות שואה (להלן: "ועדת החקירה")

בחודש ינואר 2005 פורסם דוח ועדת החקירה הפרלמנטרית בנושא איתור והשבת נכסים של קרבנות שואה (להלן - ועדת החקירה), בעקבותיו, נחקק חוק נכסים של נספי השואה (השבה ליורשים והקדשה למטרות סיוע והנצחה), התשס"ו-2006 (להלן - החוק), שמכוחו הוקמה בשנת 2006, החברה לאיתור ולהשבת נכסים של נספי השואה בע"מ (להלן - החברה). החברה פנתה אל הבנק בדרישות כספיות מכוח הוראות החוק המתייחסות לחשבונות שנהלו על ידי הבנק וכן בקשר עם חשבונות כלליים של הבנק וכן בקשר עם מניות הבנק, אותן דחה הבנק. עם זאת בשל חשיבות הנושא ורגישותו ומתוך רצון כן ואמיתי לסייע לניצולי שואה, ניהל הבנק מאז חודש אוגוסט 2009, בירור מקיף ויסודי עם החברה על מנת ליישב את חילוקי הדעות שנתגלו. נוכח התפקיד הציבורי החשוב של החברה ומטרותיה, ומתוך עניין הדדי לסיים את חילוקי הדעות, חתם הבנק ביום 4 בנובמבר 2012 על הסכם פשרה, לפיו, מבלי להודות בכל חבות או טענה מכל מין וסוג שהוא אשר הועלו כנגד הבנק, שילם הבנק לחברה ביום 5 בנובמבר 2012, סכום סופי של 9.5 מיליוני שקלים חדשים, וזאת לסילוק מלא ומוחלט של תביעות ודרישות החברה, או כל אדם אחר, בין שהן ידועות במועד חתימת ההסכם ובין שאינן ידועות ויתגלו רק בעתיד - הכל בהתאם להסכם. כנגד התשלום לחברה הסתיימה אחריות הבנק וכל תאגיד מקבוצת הבנק ובמקומם באה החברה שקיבלה על עצמה לכל דבר ועניין את האחריות המלאה לעניין זה. כן התחייבה החברה לשפות את קבוצת הבנק בגין כל תשלום שתאלץ הקבוצה לבצע לכל צד ג' - מכל טעם שהוא - בגין הנכסים של נספי שואה. הבנק רואה חשיבות מרובה בכל פעילות הכרוכה בסיוע לניצולי שואה והוא סמוך ובטוח כי הכספים המשולמים לחברה ישמשו למטרותיה הראויות כמו גם לסיוע לניצולי שואה נזקקים שאת המשך קיומם בכבוד יש להבטיח.

מעצר ועסקת טיעון של עובד הבנק בארצות הברית

ביום 19 בדצמבר 2007 נעצר בארצות הברית עובד הבנק, שפרש בינתיים לגמלאות, בטענה, בין היתר, שהוא סייע לישיבה שמקום מושבה בארצות הברית להונות את רשויות המס וניירות ערך שם ואף הוגש נגדו ונגד אחרים כתב אישום לבית המשפט בלוס אנג'לס. סניף הבנק בלוס אנג'לס קיבל subpoena להצגת מסמכים. מכיוון שמדובר בחקירה פלילית שעדיין מתנהלת על ידי רשויות האכיפה בארצות הברית ("רשויות האכיפה"), ה-subpoena כולל איסור מסירת מידע לאחרים, אולם, הבנק הבהיר לרשויות האכיפה כי במסגרת הדוחות הכספיים שלו יינתן גילוי נאות לעניין. עוד יצוין, כי רשויות האכיפה מסרו שהבנק הוא אחד מיעדי החקירה, אך הן עדיין שוקלות את עמדתן כלפיו. על פי בדיקות שנערכו על ידי הבנק הוא לא ביצע עבירות כלשהן בישראל או בארצות הברית, ואם אמנם בוצעו עבירות כלשהן על ידי עובד הבנק, כפי שנטען בכתב האישום שהוגש נגדו, הוא עשה כך בניגוד לנוהלי הבנק ובניגוד למחויבות שלו כלפיו. ביום 27 ביוני 2008, במסגרת הסדר טיעון, הודה עובד הבנק (שפרש בינתיים לגמלאות) בסיוע ללקוח אחד בלבד של הבנק להתחמק מתשלומי מס. כל יתר האישומים נגד עובד הבנק, ובכללם עבירות הלבנת הון, יימחקו. במסגרת הסדר הטיעון, עובד הבנק אינו קושר לפעילותו, לא את הבנק ולא מי מעובדיו. הסדר הטיעון הוגש לבית המשפט בלוס אנג'לס. בתחילת חודש מרץ 2009 נגזר עונשו של עובד הבנק (לשעבר) לתקופת מאסר המקבילה לתקופה שחלפה בפועל ממועד מעצרו, והוא שוחרר. הבנק הביע את נכונותו לסייע ולשתף פעולה עם רשויות האכיפה בהתאם להוראות החוק והאמנה בין ישראל לארצות הברית. רשויות האכיפה הסכימו שהיענות של הבנק ל-subpoena תיעשה בתהליך של המצאת מסמכים, שישתרע על פני מספר

חודשים. הבנק המציא את המסמכים האמורים, וממשיך להמציא מסמכים בהתאם לבקשת רשויות האכיפה בארצות הברית, ובכפוף לצווים של בית המשפט המוסמך לכך בישראל.

הבנק קיים, ועדיין מקיים, קשר מתמיד עם רשויות האכיפה בארצות הברית, על מנת להגיע להסדר המכונה "Non Prosecution Cooperation and Settlement Agreement".
הבנק דיווח למפקח על הבנקים על התפתחות האירועים שלעיל.

קביעת רשות ההגבלים העסקיים

ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.
ביום 24 במרץ 2010 הגיש הבנק ערר על הקביעה לבית הדין להגבלים עסקיים. רשות ההגבלים העסקיים הגישה את תשובתה לערר ביום 22 בפברואר 2011. בהתאם להצעת בית הדין, הסכימו כל הצדדים להעביר את הדיון בערר לגישור. לפרטים בדבר תביעה שהוגשה כנגד הבנק, בהתבסס על קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים, ראה ביאור 19 ד.ד.12) לדוחות הכספיים.

הטלת עיצום כספי על הבנק

ביום 9 במאי 2012 התקבל בבנק מכתב מהמפקח על הבנקים, בו הוא מודיע על הגשת בקשה להטלת עיצום כספי על הבנק בשל הפרה לכאורה של הוראות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. הבקשה להטלת העיצום הכספי מתבססת על ממצאים שנכללו בדוח ביקורת מטעם הפיקוח על הבנקים בנושא איסור הלבנת הון, המתייחס לתקופה שבין 2007 ועד מחצית 2010. הממצאים המפורטים בדוח הביקורת נסקרו על ידי הבנק. הבנק קיבל חלק מהם ככל שהתייחסו לתקופה הנסקרת. כמו כן, בראשית שנת 2010 הוחלף בבנק האחראי על יישום חובות הבנק על פי החוק, ומאז גברה תנופת העשייה בבנק, לרבות בכל הקשור להדרכה ולהטמעה של ההוראות הרלוונטיות, ונעשו פעולות נרחבות לתיקון הליקויים שצוינו בדוח הביקורת, ושהיו רלוונטיים ברובם לתקופה הנסקרת בלבד.

הבנק הגיש את טענותיו בתשובה לבקשה זו ביום 9 ביוני 2012.

ביום 24 ביולי 2012 קיימה הועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידי בנקאיים (להלן - הועדה) ישיבה ובה השלים הבנק את טיעוניו בעל פה בהתאם לסדר הדין הנהוג בוועדה.

ביום 19 בספטמבר 2012 התקבל בבנק מכתב מהמפקח על הבנקים, לפיו הוטל על הבנק עיצום כספי בסך של 3.8 מיליוני שקלים חדשים, ששולם ביום 9 באוקטובר 2012.

הטלת עיצום כספי על חברה בת

ביום 29 במרץ 2012 נתקבלה במשרדי החברה הבת של הבנק "אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ" (להלן: "אתגר") דרישה לתשלום קנס אזרחי בסך של 335 אלפי שקלים חדשים, לפי סעיף 38 לחוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן: "החוק"), וזאת בשל ביקורת שנערכה באתגר בשנת 2010 ובה התגלו מספר מקרים בהם כללו תיקי לקוחות ניירות ערך דלי סחירות בגינם לא נכלל גילוי נאות בדוחות הרבעוניים. כמו כן, במסגרת הביקורת כאמור נתגלו מספר מקרים בהם קיבלה אתגר החזר עמלות מחבר בורסה מבלי שקיבלה הסכמה פוזיטיבית של הלקוחות מראש לשיעור החזר המדויק. יצוין כי רשות ניירות ערך הפחיתה את הקנס המקורי מ-709 אלפי שקלים חדשים ל-335 אלפי שקלים חדשים, בין היתר משום שהליקויים תוקנו והלקוחות זוכו בדמי ניהול בגין ניירות הערך דלי הסחירות כאמור.

אירועים החורגים מעסקיה הרגילים של קבוצת הבנק

עדכונים בתכנית האופציות לעובדים

ביום 19 במאי 2008, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות, וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק.

ביום 21 במרץ 2010, לאחר אישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2009, החליט הדירקטוריון, על פי המלצות המנהל הכללי וועדת התגמול, ולאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, כי לשם החישוב של שיעור התשואה השנתי לשנת 2009, לצורך כל אחת מתכניות האופציות שפורסמו על ידי הבנק בשנים 2008 ו-2009 (להלן - "תכניות האופציות"), יש לנטרל את ההפרשה שנרשמה בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2009, בשל פרישת עובדים, בסך של 170 מיליוני שקלים חדשים (118 מיליוני שקלים חדשים לאחר מס) ולפרוס את סכום ההפרשה האמורה, באופן ליניארי, לשנים 2010 עד 2015. זאת, הואיל ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, ההפרשה האמורה נרשמה במלואה בשנת 2009, ולא תיפרס על פני השנים, במקביל להטבה הכלכלית שיוצרת תכנית הפרישה לעובדים.

בהתאם לכך, וכפועל יוצא מהחלטת הדירקטוריון, כאמור לעיל, לאחר פריסת סכום ההפרשה האמורה, באופן ליניארי, לשנת 2012 (כחלק מן הפריסה הכוללת לשנים 2010 עד 2015), שיעור התשואה השנתי לשנת 2012, לצורך כל אחת מתכניות האופציות, יהיה 12.9%, במקום 13.1%, שהינו השיעור שפורסם בדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2012. לפיכך, לצורך חישוב הזכאות למימוש כתבי האופציה על פי כל אחת מתכניות האופציות, ייעשה שימוש בשיעור מופחת של 12.9% - כפועל יוצא מן החישוב דלעיל.

ביום 30 באפריל 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 238,333 כתבי אופציה לנושאת משרה אשר החלה את עבודתה בבנק בחודש מרץ 2012. תוכנית האופציות, מושתתת על העקרונות של תכנית האופציות לסמנכ"לים בבנק. לפרטים, ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.

אסטרטגיה עסקית

- ביום 23 ביולי 2012 אישר דירקטוריון הבנק תכנית חומש אסטרטגית חדשה לשנים 2013-2017, המבוססת על העקרונות הבאים:
- היעד שנקבע בתכנית הוא להציג בשנת 2017 תשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, בשיעור של כ-17%, על בסיס היעד של יחס הון הליבה בשיעור של 7.5%.
 - דירקטוריון הבנק הנחה את הנהלת הבנק לפעול להקדמת היישום של הוראת המפקח על הבנקים מיום 28 במרץ 2012, לפיה על הבנק לאמץ יעד ליום 31 בדצמבר 2014 ליחס הון ליבה, בשיעור שלא יפחת מ-9%, במטרה להחילה, במידת האפשר, החל מיום 1 בינואר 2014. בנוסף, החליט הדירקטוריון להנחות את הנהלת הבנק לפעול, במידת האפשר, לשמירת שולי בטחון נאותים לצורך כך. יחס הון הליבה יחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו בהוראות המפקח על הבנקים. כפועל יוצא מכך, יוגדל בסיס ההון העצמי הממוצע שישימש לפעילות הבנק, דבר שיביא לתוצאה אריתמטית לפיה רווח נתון יניב תשואה נמוכה יותר. בהתאם לכך, היעד של התשואה מרווח נקי מפעולות רגילות להון עצמי ממוצע, המותאם לדרישה הרגולטורית של יחס הון ליבה שלא יפחת מ-9%, יעמוד בשנת 2017 על כ-14.5%. לצרכי השוואה, תשואה להון זו שקולה לכ-17% על בסיס דרישת ההון הרגולטורית בתקופת התכנית האסטרטגית הנוכחית.
 - בתקופת תכנית החומש תישמר מדיניות חלוקת דיבידנד שאיננה לעצמו הבנק לפיה, בכפוף לכך שיחס הון הליבה לא יפחת מהיעד שקבע הדירקטוריון, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו-80% מהרווח מפעולות בלתי רגילות.

תחזית והערכות לגבי עסקי קבוצת הבנק

- הבנק מבסס את תכנית החומש החדשה שלו, על מספר מטרות ומאמצים עיקריים, בתחומים הבאים:
- שמירת מעמדו של הבנק כמוביל בתחום המשכנתאות.
 - המשך תהליך של הגדלת נתח השוק של הבנק במגזר משקי הבית, תוך חיזוק תפישת השירות הנגזרת מהבנקאות ההיברידית ומהפעלת סניפי ה-LIVE בבנק.
 - מיצובו של הבנק כגורם מרכזי במתן שירותים לעסקים קטנים ובינוניים.
 - הרחבת בסיס הלקוחות העסקיים וגיבוש הצעות ערך ייחודיות, המותאמות לצורכיהם של לקוחות אלה.
 - הגדלת נתח השוק של הבנק בתחום פיקדונות הציבור.
 - המשך ביסוס מעמדו של הבנק כגורם מרכזי בשוקי המטבע והרחבת נתחי השוק שלו במגזר זה.

מנועי הצמיחה להשגת יעדיה של התכנית האסטרטגית הרב שנתית החדשה הם:

- שמירה על יחס היעילות התפעולית (היחס בין סך כל ההוצאות לבין סך כל ההכנסות) ונקיטת מאמצים לשיפורו לרמה שמתחת ל-55%.
- חיזוק היכולות לניהול הון והיערכות לגיוס מכשירי הון מורכבים וחדשניים.
- חיזוק היכולות לניהול סיכונים, תוך יישום מודלים מתקדמים לתימחור סיכונים (יישום המודלים המתקדמים לא נלקח בחשבון לצורך עמידה ביעד התכנית האסטרטגית החדשה).
- טיפוח תרבות ארגונית תומכת שירות.
- נקיטת מאמצים להמשך הצמיחה האירגונית בפעילויות הליבה של הבנק, בשיעור הגבוה מהצמיחה במערכת הבנקאית, בדומה להישגים של הבנק במהלך שמונה השנים האחרונות.

מנועי הצמיחה מכוונים להגדלת הכנסות הבנק בשיעור שנתי ממוצע של למעלה מ-8% (אם כי לא לינארי), מול שליטה ברמת ההוצאה השנתית הממוצעת בשיעור גידול מתון של כ-4.5% בלבד (שגם הוא אינו לינארי).

הבנק מבסס את התכנית האסטרטגית הרב שנתית החדשה, בין היתר, על המאמצים בתחומים שלהלן: על חיזוק מעמדו של הבנק כבנק ממוקד שירות יעיל השולט על רמת ההוצאות; התייעלות מתמדת כתרבות ארגונית; תכנית תגמול חדשה המבוססת ביצועים (הנמצאת בשלבי הכנה בבנק); המשך ההרחבה של פעילותו של אגף תפעול עורפי, תוך העברת פעילויות לוגיסטיקה ותפעול נוספות מהמערך הסניפי לאגף זה; ייעול המערך של טכנולוגיות מידע והמשך פעילותו של בנק יהב, בפיתוח שירות בנקאי ממוקד מחיר, המציע חלופת שירות הולמת.

התכנית שפורטה לעיל הינה בגדר תכנית אסטרטגית הקובעת את יעדי הבנק לחמש השנים הבאות, ואינה בגדר תחזית או הערכה, לעניין השגת יעדים אלו, וככזו על פי טיבה התכנית האסטרטגית עלולה שלא להתממש. בנוסף, ומבלי לגרוע מכלליות האמור לעיל, ככל שתכנית זו כוללת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך התשכ"ח-1968, הרי שהמידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן, ביחד-הנחות) שהובאו בפני דירקטוריון הבנק, ובכללם: העדר שינויים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות, שיש בהם כדי להשפיע על הסביבה העסקית, העדר התפתחויות ושינויים במצב הבטחוני-פוליטי, שיש בהם כדי לשנות או לפגוע בסביבה העסקית, התייצבות הכלכלה העולמית בשנים הקרובות ברמת צמיחה אפסית בתוצר לנפש (זאת, לאחר ההאטה הכלכלית העולמית בשנים האחרונות), צמיחה של הכלכלה הישראלית בשנים הקרובות בשיעור ממוצע של לפחות 3.5%, עליה של המחירים במשק הישראלי בשנים הקרובות, בשיעור שלא יחרוג מן היעד הממשלתי הידוע וקיומה של סביבת ריבית המשקפת יעד זה. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד, העלולים להשפיע על הנושאים שלעיל ולגרור לכך שהתכנית האסטרטגית לא תתממש. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מקרו כלכליים וגיאופוליטיים, לשוקי המטבע ושוקי ההון, לגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים, להעדפות הציבור, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להיבטים הקשורים בתדמית הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כוח אדם.

הדירקטוריון יעקוב אחר ביצוע התכנית האסטרטגית והוא רשאי לערוך בה שינויים, מעת לעת, ככל שיירדש ובכלל זה עקב שינויים בגורמים העלולים להשפיע על התכנית, כאמור לעיל.

פעילות שיווקית

פעילות השיווק של הבנק והאסטרטגיה השיווקית שלו נגזרות מתוך התכנית האסטרטגית של הבנק. צינורות השיווק באמצעותם פועל הבנק ועליהם מושתתת התכנית האסטרטגית, כוללים את מערך הסינפים הפרוסים ברחבי הארץ, סניפי מרכזי העסקים, המוקדים העסקיים, יחידות המטה המקצועיות ואת סניפי ה-LIVE.

האסטרטגיה השיווקית

האסטרטגיה השיווקית נגזרת מיעדי צמיחה ורווחיות עיקריים שנקבעו במסגרת התכנית העסקית של הבנק שבבסיסה עומדת השאיפה להביא את הבנק למימוש היעדים המפורטים להלן:

- הגדלת נתח השוק הקמעונאי של הבנק באמצעות הרחבת בסיס הלקוחות ובפרט גידול במספרם הכולל של לקוחות משקי הבית של הבנק תוך מיקוד בקהלי מטרה איכותיים.
- הגדלת נתח השוק של הלקוחות העסקיים הקטנים והבינוניים.
- הגדלת פעילות הלקוחות בבנק בד בבד עם גידול בהכנסה הממוצעת ללקוח, תוך התמקדות בלקוחות משכנתאות, לקוחות משקי הבית, לקוחות אמידים, לקוחות בעלי פוטנציאל רווחיות עתידי כגון חיילים וסטודנטים והפיכת לקוחות משניים ללקוחות ראשיים.
- הגידול בהכנסה הממוצעת מלקוח יושג, בין היתר, על ידי התאמה טובה יותר של מוצרים פיננסיים ללקוחות בהתאם לצרכיהם, הגדלת מספר המוצרים ללקוח, העמקת שימוש במוצרים קיימים ושימוש בכלים שיווקיים מתקדמים לשם מניעת ירידה בהיקפי פעילות, הגברת נאמנות הלקוחות הקיימים, שימור והגדלה של היקפי פעילותם הפיננסית ומניעת נטישה.
- שמירה על נתח השוק של הקבוצה בתחום המשכנתאות, שמירה על מעמדה של הקבוצה כמובילה בתחום והמשך חיזוק המומחיות של עובדי הבנק בתחום.
- מינוף בסיס הלקוחות הרחב בתחום המשכנתאות לטובת המשך הגידול בבנקאות הקמעונאית.

על מנת להמשיך ולבסס את מעמד הבנק כמבודל במערכת הבנקאית ולשפר את חוויית הלקוח בבנק וכדי לעמוד ביעדים העסקיים כפי שפורטו, הטמיע הבנק ב-2012 את ה"בנקאות ההיברידית", דרך ייחודית למתן שירות נגיש ואיכותי ללקוחותיו.

להגשמת היעדים במסגרת התוכנית השיווקית פועל הבנק על בסיס העקרונות והאמצעים להלן:

- מיקוד הבנק באיכות השירות המוענק לציבור לקוחותיו באמצעות "הבנקאות ההיברידית", והפיכת רכיב השירות לחוויית לקוח כוללת ונדבך מרכזי בפעילות הבנק אל מול הלקוח.
- היכרות מעמיקה עם הלקוחות ותקשור ללקוחות, לעובדים ולקהל הרחב של התועלות הקיימות בשילוב של הבנקאות הקמעונאית ותחום המשכנתאות. שילוב זה מאפשר לבנק להציע ללקוחות מגוון גדול יותר של פתרונות תחת קורת גג אחת, ולהעניק שירות טוב יותר.
- ראייה פיננסית כוללת לפיה הלקוח וחשבון העובר ושב מצויים במרכז, ומתן הצעות ערך נוספות המספקות ללקוח ערך מוסף אמיתי בתחומים שונים, ביניהם: ניהול השקעות, מוצרי אשראי קמעונאי, כרטיס אשראי, משכנתא וייעוץ פנסיוני.
- הצעת מוצרים ושירותים חדשניים בהתאם לצרכי הלקוחות, תוך ניתוח מקצועי של הצרכים ויישום שיקולי עלות-תועלת בהיבט הלקוח.
- שימוש בשפה תקשורתית מבדלת ומזוהה המבססת את מעמדו כמותג נחשק ומועדף.

בשנת 2012 פעל הבנק להמשיך ולבסס את הבנקאות ההיברידית ככלי מבדל. על מנת לעשות זאת בוצעו פעילויות שיווקיות ותקשורתיות המחזקות את הבנקאות ההיברידית כדרך של מזרחי טפחות לתת שירות ברמה הגבוהה ביותר במערכת הבנקאית.

כמו כן, בשנת 2012 חיזק הבנק את פעילותו מול סגמנט הסטודנטים, וזאת מתוך הבנה כי מדובר בסגמנט איכותי המגלם פוטנציאל רווח עתידי לבנק. כדי לעשות כן, פתח הבנק סניף חדש במסגרת מזרחי טפחות LIVE תחת המיתוג "סטודנטים LIVE", המתמחה במתן שירותי בנקאות אישיים לסטודנטים, שירותים המתאימים לסגמנט זה.

בתחום הפקדונות המשיך הבנק לבסס את "שפת הפירות" השיווקית-תקשורתית הייחודית שפותחה, וזאת על מנת להמשיך ולצמוח בתחום.

בתחום העסקים הקטנים ביצע הבנק פעילות ממוקדת לנושא האשראי, לאור זכיית הבנק במכרז אשראי בערבות המדינה.

בתחום המשכנתאות המשיך הבנק לחזק את תפיסת המומחיות שלו על ידי פעילות שיווקית ותקשורתית תחת עולם ה"מומחים" ומתן הצעות ערך משתלמות ללקוח.

בהתאם למחקרי שוק שערך הבנק ניתן להסיק כי פעילויות אלה של הבנק השפיעו על הבנקאות בישראל באופן הבא:

- מזרחי-טפחות נהנה כיום מיתרון תדמיתי בתפיסת הציבור לעומת מתחריו, ונתפס בעיני הציבור הרחב כבנק השונה ביותר במערכת הבנקאית.
 - נתח השוק הפוטנציאלי של מזרחי טפחות גבוה משמעותית מנתח השוק המדווח שלו - משמעות הדבר מספר גבוה של לקוחות פוטנציאליים המעוניינים להצטרף למשפחת מזרחי טפחות.
 - המותג טפחות הינו המותג המוביל בעולם המשכנתאות.
- במשך שנים המותג מזרחי-טפחות בנה עצמו באסטרטגיית Bottom up תוך הקפדה שכל מוצר יתמוך באבני הבסיס המנחות ומאפיינות את הבנק - בנק מקצועי, בנק אישי ואנושי ובנק חדשן, כל זאת במטרה ליצור בידול בולט ומובהק.

מוצרים וכלים שיווקיים

- חיזוק ובידול המותג מזרחי-טפחות ובניית מיצב תחרותי בולט ומבדל, המיועד להקנות לבנק מובילות בסביבה התחרותית הקיימת והעתידית.
- פעילות המיתוג והמיצב כוללות, בין היתר, שימוש בתקשורת המונים, במדיה האינטרנטית ובפעילות קד"מ אזורית המיועדים ליצור אפקט תדמיתי, להעלות את מודעות הציבור לבנק, ולבסס את מיצב הבנק וערכיו.
- בניית אסטרטגיה שיווקית למותגים עיקריים בקבוצה, כדוגמת "מזרחי-טפחות" תחת תפיסת "מטפלים בכסף של אנשים", ה"בנקאות ההיברידית" המהווה פריצת דרך בעולם השירות הבנקאי והיא כיום הדרך בה נותן הבנק שירות מעולה לכל לקוחותיו, מותג "טפחות" תחת "המומחים למשכנתאות", עולם ההשקעות תחת "המקצוענים", "חשבון מנהלים", "הכרטיס" - כרטיס האשראי הראשון בישראל המהווה מועדון לקוחות של בנק, "מזרחי טפחות Live", שירות בנקאות ייחודי המבוסס על סניף עורפי.
- פיתוח חווית הלקוח של כלל לקוחות הבנק בכל הסניפים והסקטורים ופניה ללקוחות פוטנציאליים למטרת גיוס.
- טיפוח ושימור של הלקוחות הקיימים הנמנים עם קהלי היעד האסטרטגיים, והעמקת הפעילות עימם. הפעילות בקרב הלקוחות הקיימים מתבססת בעיקר על שימור והעמקת הפעילות של נתח הלקוחות הקמעונאיים והעסקיים, בניית הצעות ערך ייחודיות, ופיתוח מדיניות שירות התומכת במיצב ובצרכי הלקוח ומסייעת בהגדלת שביעות רצון הלקוחות לאורך זמן, ובכך מסייעת להשגת יעדי הצמיחה, הרווחיות והשימור שהציב הבנק לעצמו.
- המשך מיצב טפחות כמומחים במשכנתאות והמשך יצירת הסינרגיה בין מזרחי טפחות לטפחות והעמקת הקשר.
- ביסוס מועדון הכרטיס, כרטיס האשראי של מזרחי טפחות כמועדון לקוחות ייחודי בעל ערך מוסף המתבטא בהצעות אטרקטיביות בעולמות התוכן הבנקאיים והחוץ בנקאיים.

- התפתחות במישור הדיגיטלי על ידי שדרוג האפליקציה הסלולארית של הבנק לפלטפורמות השונות והמשך שכלול יכולות התקשורת השיווקית בתחום זה.
- פיתוח תשתיות מתאימות, על מנת לאפשר את הפעילות השיווקית הנדרשת, במרכזת פניה לכל לקוח בהצעת הערך המתאימה, במועד המתאים, בערוץ המתאים ובמסר המתאים לו. פיתוח התשתיות כולל בעיקר שיפור מתמיד בהיכרות עם הלקוח באמצעות מחסן הנתונים הארגוני והמשך פיתוח ושיפור מערכות ניהול יחסי הלקוחות (CRM). מכלול פעילויות אלה מסייע במתן שירות טוב יותר וביכולת להציע הצעות ערך ממוקדות יותר באמצעות מערכת הצעות הערך המשודרגת של הבנק.

מקורות ומימון

מקורות המימון של הקבוצה כוללים פיקדונות מהציבור ומגופים בנקאיים, לרבות באמצעות נטילת אשראי מבנק ישראל, הנפקת כתבי התחייבות ואיגרות חוב לסוגיהן, והון עצמי. הקבוצה בוחרת את תמהיל מקורות המימון על בסיס יעדיה העסקיים, בכלל זה יעדי רווחיות, תשואה על ההון והלימות הון, בכפוף למגבלות הסטטוטוריות החלות על התאגידים הבנקאיים ובהתאם למצב שוקי ההון ותחזיות ההנהלה באשר להתפתחויות בהם.

פיקדונות

הבנק מבחין בין סוגי המקורות השונים לפי סוגי לקוחות. הבנק בוחן את מידת הריכוזיות של המפקידים, ובמסגרת זו קבעה ההנהלה קווים מנחים בגין החזקת אמצעים נזילים כנגד מפקידים גדולים. כמו כן, הוגדרו קווים מנחים באשר ליחס הפיקדונות התנדודתיים לסך הפיקדונות. קווים מנחים אלו הינם חלק ממערך ניהול סיכונים הנזילות. סך פיקדונות הציבור בקבוצה ליום 31 בדצמבר 2012 עמד על כ-128.5 מיליארדי שקלים חדשים, לעומת כ-119.2 מיליארדי שקלים חדשים בסוף שנת 2011. פיקדונות הציבור במגזר השקלי הלא-צמוד גדלו בשנת 2012 בשיעור של כ-15.0%, הפיקדונות במגזר הצמוד למדד קטנו בכ-5.3% והפיקדונות במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ קטנו בשיעור של כ-1.6% לפרטים, ראה פרק התפתחות סעיפי המאזן לעיל.

בנק ישראל

בנק ישראל משמש כגורם המרכזי למימון וספיגת כסף לזמן קצר עבור המערכת הבנקאית, ובכלל זה עבור הבנק. יצוין, כי בנק הלווה כסף מבנק ישראל חייב בבטוחות, עובדה המובאת בחשבון בניהול השוטף של הנזילות. שוק נוסף לגיוס מקורות לטווח קצר הוא שוק הכסף הבינבנקאי. ההיקף והסוגים של הפיקדונות במערכת הבנקאית מושפעים, בין היתר, מהמדיניות המוניטרית של בנק ישראל. להלן סקירת הכלים המוניטריים המופעלים על ידי בנק ישראל, לצורך יישום מדיניותו המוניטרית:

ריבית בנק ישראל - מידי חודש מפרסם בנק ישראל את שער הריבית שישרור במהלך החודש הבא. ריבית זו מהווה את ריבית הבסיס של מכרזי ההלוואות והפיקדונות המועמדים לרשות המערכת הבנקאית כפי שיפורט בהמשך.

חובת נזילות - הוראות בנק ישראל מחייבות את הבנקים להחזיק יתרות באמצעים נזילים בגין פיקדונות הציבור, בשיעורים שונים, בהתאם לתקופת הפיקדון. שיעורי חובת הנזילות כיום הינם 6% על פיקדונות לפי דרישה ו-3% על פיקדונות לזמן קצוב של שבוע עד שנה. בפיקדונות לתקופות של שנה ומעלה, לא קיימת חובת נזילות. החל מסוף ינואר 2011 מחייב בנק ישראל חובת נזילות בגין עסקאות החלף (Currency Swap) ועסקאות עתידיות שקל-מט"ח, המבוצעות מול תושבי חוץ, ובכללם בנקים זרים. לפרטים בדבר ניהול סיכונים הנזילות על ידי הבנק ראה בפרק ניהול הסיכונים.

פיקדונות בבנק ישראל לספיגת עודפי הנזילות - בנק ישראל מעמיד מכרזי פיקדונות לרשות המערכת הבנקאית כמכשיר לספיגת עודפי נזילות במערכת. מכרזי הפיקדונות הינם לזמן קצר של 1 או 7 ימים וכן לתקופה של חודש. ריבית המקסימום במכרזים אלו הינה ריבית בנק ישראל המוצהרת על ידו. בנוסף, קיים חלון להפקדה של פיקדון יומי בבנק ישראל ללא מגבלת סכום, בריבית הנמוכה ב-0.50% מריבית בנק ישראל. במהלך שנת 2012 החזיקה המערכת הבנקאית ובכללה הבנק, בעודפי נזילות, ובנק ישראל הפעיל במהלך כל השנה מכרזי פיקדונות לתקופות של יום, שבוע וחודש לספיגת עודפים אלה.

מלוות קצרי מועד- המכשיר הפיננסי העיקרי לספיגת עודפי שקלים הינו מלווה קצר מועד (מק"מ), באמצעות הנפקות שוטפות לציבור ופעילותו של בנק ישראל בשוק המשני.

כלים להזרמת נזילות למערכת

מכרזי הלוואות - לצורך הזרמת נזילות למערכת בנק ישראל מעמיד מכרזי אשראי לזמן קצר של 1-7 ימים, בהם ריבית המינימום הינה ריבית בנק ישראל. בנוסף, מעמיד בנק ישראל חלון אשראי יומי בריבית הגבוהה ב-0.5% מריבית בנק ישראל. קבלת אשראי מבנק ישראל, הן באמצעות מכרזי האשראי והן באמצעות חלון האשראי, מוגבלת בסכום הביטחונות שיש לכל בנק בבנק ישראל.

RTGS מערכת תשלומים בזמן אמת - מערכת התשלומים בזמן אמת (Real Time Gross Settlement - RTGS). מאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בבנק אחד לחשבון בבנק אחר בזמן אמת. הסליקה הינה מיידית וסופית.

כתבי התחייבות ואיגרות חוב מהציבור

כתבי התחייבות

הבנק פועל לגיוס מקורות ארוכי טווח באמצעות הנפקות, בין היתר באמצעות מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "טפחות הנפקות"), חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. במהלך השנים הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות לציבור על פי תשקיפים שפורסמו.

למועד הדוחות הכספיים סך תעודות ההתחייבות (סדרות 26-35), לרבות כתבי התחייבות נדחים, שהונפקו לציבור על ידי טפחות הנפקות הסתכמו בע.ג. כולל של כ-8,928 מיליוני שקלים חדשים (ל-31 בדצמבר 2011 - 6,871 מיליוני שקלים חדשים), מהם כ-2,131 מיליוני שקלים חדשים כתבי התחייבות נדחים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 2,131 מיליוני שקלים חדשים). ביום 25 בפברואר 2011 פרסמה טפחות הנפקות תשקיף מדף להנפקה של עד 10 סדרות כתבי התחייבות נדחים, 10 סדרות איגרות חוב, הרחבת סדרת כתבי התחייבות נדחים 31, הרחבת סדרות איגרות חוב 29 ו-32 וכן הנפקת שתי סדרות של ניירות ערך מסחריים.

במהלך שנת 2012 הנפיקה טפחות הנפקות תעודות התחייבות בסך כולל של 2,057 מיליוני שקלים חדשים ע.ג. תמורת כ-2,161 מיליוני שקלים חדשים, על פי תשקיף המדף מיום 25 בפברואר 2011. ביום 21 בינואר 2013 הנפיקה טפחות הנפקות איגרות חוב מסדרות 29 ו-35 בסך כולל של כ-1,305 מיליוני שקלים חדשים ע.ג. תמורת כ-1,509 מיליוני שקלים חדשים.

מכשירי הון מורכבים

בחודש נובמבר 2006 גייס הבנק במסגרת הקצאה פרטית למשקיעים מוסדיים סכום של כ- 451 מיליוני שקלים חדשים (460 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב), באמצעות הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א'), שיחשבו להון רובד 2 עליון לעניין שמירת יחס הון מזערי. ביום 21 במאי 2007 פורסם תשקיף של הבנק, במסגרתו נרשמו למסחר בתחילת חודש יוני 2007 מכשירי הון המורכבים. החל בחודש יוני 2007, ועד מועד פרסום דוחות כספיים אלה, הונפקו ונרשמו למסחר מכשירי הון מורכבים נוספים בסך של כ-1,242 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת סך של כ-1,193 מיליוני שקלים חדשים. סך כל מכשירי הון המורכבים (סדרה א') של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012 שהונפקו ונרשמו למסחר, הגיע לכ-1,702 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, שהונפקו תמורת סך של כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים. היתרה המשוערכת של מכשירי הון המורכבים ליום 31 בדצמבר 2012 עמדה על כ-1.9 מיליארדי שקלים חדשים, בדומה לסוף שנת 2011. לפרטים, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

דירוג התחייבויות הבנק

בהתאם לדירוג שבוצע על ידי Standard&Poor's Maalot (להלן: "מעלות") דירוג המנפיק של הבנק, לרבות פקדונות שהופקדו בבנק, הוא (ilAA+), ללא שינוי מאז דורג הבנק לראשונה, בשנת 2003. ביום 13 בינואר 2013 אישרה מעלות את דירוג המנפיק של הבנק, ואת תחזית הדירוג כ"יציבה". לדברי מעלות: "דירוג הבנק משקף את מעמדו העסקי החזק במערכת הבנקאית המקומית, המקנה לו חשיבות מערכתית המשתקף בתמיכה המגולמת בדירוג הסופי, ואיכות האשראי הטובה, זאת יחד עם בסיס מקורות קמעונאי מפורז ויציב.... תחזית הדירוג היציבה משקפת את הערכתנו שמזרחי טפחות ישמור על מעמדו העסקי ופרופיל הסיכון שלו הולמים גם תחת לחצים מסויימים על הכלכלה הישראלית בטווח הקצר עד הבינוני. אנו מעריכים כי לחצים אלה לא יפגעו משמעותית ברווחיות הבנק או בבסיס הון שלו....". דירוגם של כתבי ההתחייבות הנדחים שהונפקו על ידי טפחות הנפקות, נותר ברמת דירוג אחת נמוכה יותר מדירוג המנפיק, קרי בדירוג של ilAA.

דירוג מכשירי הון המורכבים, המהווים הון רובד 2 עליון, הוא ilA+.

ביום 3 בינואר 2013 השאירה חברת הדירוג Moody's את דרוג פיקדונות הבנק לטווח ארוך ברמת A2. אופן הדירוג "Negative".

אשראי בריבית משתנה

חלק ניכר מהאשראי שנתן הבנק הוא בריבית משתנה. במגזר השקלי הלא צמוד, האשראי בריבית משתנה ניתן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בשיעור ריבית הפריים. שיעור ריבית הפריים מבוסס על ריבית בנק ישראל בתוספת של 1.5%, ובמידה שישתנה יחס זה, יהיה הבנק רשאי לשנות בהתאם גם את שיטת קביעת הריבית המשתנה. ריבית הפריים עשויה להשתנות בכל חודש, בהתאם להחלטת נגיד בנק ישראל על שינויים בריבית המוניטרית. כמו כן החל הבנק השנה במתן משכנתאות שקליות בריבית משתנה בתדירות של 5 שנים, כאשר מנגנון שינוי הריבית ("עוגן") מבוסס על איגרות החוב הממשלתיות השקליות בריבית קבועה. במגזר הצמוד למדד המחירים לצרכן, עיקר ההלוואות בריבית משתנה הן משכנתאות, בהן תדירויות שינוי הריבית מגוונות: שנה, שנתיים וחצי, 5 שנים, 7 שנים ו-10 שנים. מנגנון שינוי הריבית ("עוגן") מבוסס על איגרות החוב הממשלתיות הצמודות למדד. במגזר מטבע החוץ/או צמוד למטבע חוץ, עיקר ההלוואות הן בריבית המשתנה בהתאם לשינויים בריבית הליבור. התקופות המקובלות הם ליבור לחודש ול-3 חודשים.

ניהול סיכונים

באזל וו: הנדבך השלישי - משמעת שוק

להלן יובא מידע איכותי ונתונים כמותיים המתייחסים למכלול הסיכונים אליהם חשוף הבנק, המנוהלים בהתאם למדיניות שקבע הדירקטוריון. המידע נערך בהתאם לדרישות הגילוי בנדבך השלישי של המלצות באזל וו, כפי שהוחלו על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור, ובהתאם להוראה לדיווח איכותי בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם. להלן מראי המקום למידע הנדרש על פי הוראות הדיווח של בנק ישראל, שנכלל להלן ובחלקים אחרים של הדוחות הכספיים:

נושא	הגילוי	הפרק בדוח הדירקטוריון / הביאור בדוח הכספי
תחולת היישום	ישויות בקבוצה, בסיס האיחוד, מגבלות על ההון הפיקוחי	פרק ניהול הסיכונים
מבנה ההון	תכונות עיקריות של מכשירי ההון פירוט רכיבי ההון	ביאור 14 - הלימות הון ביאור 14 - הלימות הון
הלימות ההון	גילוי איכותי וכמותי נתוני יחס ההון בקבוצה	פרק ניהול הסיכונים ביאור 14 - הלימות הון
סיכון אשראי	גילוי איכותי וכמותי חשיפות סיכון אשראי לפי ענף משק חשיפות סיכון אשראי לפי תקופה חוזית לפירעון חשיפות סיכון אשראי לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים מידע על חובות בעייתיים	פרק ניהול הסיכונים סקירת הנהלה, תוספת ה'- סיכון אשראי לפי ענפי משק פרק ניהול הסיכונים סקירת הנהלה, תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות ביאור 4 - אשראי לציבור
הפחתת סיכון אשראי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
סיכון אשראי של צד נגד	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
איגוח		פרק ניהול הסיכונים
סיכון שוק ונזילות סיכון ריבית בתיק הבנקאי	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
סיכון תפעולי	גילוי איכותי	פרק ניהול הסיכונים
פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	גילוי איכותי וכמותי מדיניות חשבונאית	פרק ניהול הסיכונים ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית
סיכונים משפטיים	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים
גורמי סיכון	גילוי איכותי וכמותי	פרק ניהול הסיכונים

תחולת היישום

הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201 עד 211 - מדידה והלימות הון - חלות על קבוצת הבנק, ובפרט על הבנק - בנק מזרחי טפחות בע"מ - החברה האם בקבוצה. החברות בקבוצת הבנק עליהן חלה מסגרת העבודה, בהתאם לבסיס האיחוד הפיקוחי, הן גם החברות המאוחדות בדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק. לפרטים בדבר החברות בקבוצת הבנק, ראה ביאור 6 לדוחות הכספיים. למיטב ידיעתה של הנהלת הבנק, ובהסתמך על יועציה המשפטיים, אין איסורים או הגבלות משמעותיות על העברת כספים או הון פיקוחי בין חברות קבוצת הבנק.

הלימות ההון

הבנק מעריך את הלימות ההון שלו על פי כללי באזל II, כפי שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. עיקרי הכללים והגישות שמיישם הבנק תוארו לעיל, במסגרת תיאור הנחיות באזל II בפרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. הבנק נוקט בגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון אשראי, בגישת האינדיקאטור הבסיסי על מנת להעריך את החשיפה לסיכון תפעולי, ובגישה הסטנדרטית על מנת להעריך את החשיפה לסיכון שוק. המפקח על הבנקים קבע, כי בתוך 3 שנים ממועד תחילת השימוש בגישת האינדיקאטור הבסיסי להערכת החשיפה לסיכון התפעולי, על הבנקים לעבור לשימוש בגישה הסטנדרטית. בהתאם לכך, החל מיום 31 בינואר 2013, מעריך הבנק את החשיפה לסיכון התפעולי באמצעות הגישה הסטנדרטית. בהתאם לכך, החל מיום 1 בינואר 2013, מעריך הבנק את החשיפה לסיכון התפעולי באמצעות הגישה הסטנדרטית. בתחילת שנת 2012 החל הבנק בתהליך פיתוח, הטמעה ושימוש (user test) של מודלים מתקדמים לניהול סיכון האשראי (IRB). בתחילת שנת 2013 החליט הבנק לעצור פיתוחים נוספים הקשורים למודלים המתקדמים, ולהעביר את הפרוייקט למצב תחזוקה, שישמר את הפיתוחים שבוצעו במהלך השנה, בעיקר בתחום המשכנתאות, המהווה מרכיב עיקרי בתיק האשראי של הבנק.

הבנק מנטר את יחס הלימות ההון באופן שוטף, על מנת לוודא עמידה בדרישות הפיקוח על הבנקים ובמגבלות שקבע הדירקטוריון, וכדי לאפשר היערכות מבעוד מועד למתן מענה להתפתחות נכסי הסיכון ודרישת ההון של הבנק. לשם כך, קבע הדירקטוריון נוהל פנימי, המגדיר את תדירות המדידה של הלימות ההון, את הדיווחים הנדרשים ואת הפעולות שיש לנקוט במקרים בהם יורד יחס ההון מרמות מינימאליות שנקבעו, וכן הוקם פורום לתכנון וניהול ההון בהשתתפות מנהל החטיבה הפיננסית - CFO (יושב ראש), מנהל החטיבה לבקרת סיכונים - CRO, מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי - החשבונאי הראשי ומנהל החטיבה לתכנון ותפעול.

לפרטים נוספים בדבר יחס הלימות ההון של הבנק, ראה התייחסות בפרק "חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק".
לפרטים בדבר יחס ההון לרכיבי סיכון, ראה ביאור 14 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות נכסי סיכון ודרישות ההון בגין סיכון אשראי לפי קבוצות חשיפה:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012		קבוצת חשיפה
יתרות משוקללות		יתרות משוקללות		
דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	
83	924	51	565	חובות של ריבוניות
32	350	34	374	חובות של ישויות סקטור ציבורי
164	1,824	83	927	חובות של תאגידים בנקאיים
3,520	39,107	3,561	39,572	חובות של תאגידים
155	1,718	197	2,194	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
1,014	11,265	1,043	11,585	חשיפות קמעונאיות ליחידים
195	2,172	199	2,213	הלוואות לעסקים קטנים
2,958	32,865	3,366	37,396	משכנתאות לדיור
8	88	-	-	איגוח
239	2,660	352	3,910	נכסים אחרים
8,368	92,973	8,886	98,736	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.

להלן נכסי הסיכון ודרישות ההון בגין סיכון שוק וסיכון תפעולי:

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012		סיכון שוק
יתרות משוקללות		יתרות משוקללות		
דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	דרישת הון ⁽¹⁾	של נכסי סיכון	
85	947	101	1,119	סיכון שוק
707	7,851	638	7,093	סיכון תפעולי ⁽²⁾
792	8,798	739	8,212	סך הכל

(1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% מיתרות נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.

(2) בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 206, חושב לפי הגישה הסטנדרטית (ליום דצמבר 2011 לפי גישת האינדיקטור הבסיסי).

להלן התפתחות יחס ההון לרכיבי סיכון בקבוצה (באחוזים):

יחס הון לרכיבי סיכון		
ליום 31 בדצמבר		
2011	2012	
7.77	8.55	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.40	13.35	יחס ההון הכולל לרכיבי הסיכון
9.00	9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

חשיפת סיכון והערכתו

הפעילות העסקית השוטפת של הקבוצה במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים המאזניים והחוץ מאזניים חושפת את הקבוצה לסיכונים שונים, ביניהם - סיכוני שוק ונזילות, סיכוני אשראי וסיכונים תפעוליים. מדיניות ניהול הסיכונים בתחומים השונים מיועדת לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של הקבוצה תוך הגבלת החשיפה לסיכונים אלה.

ניהול הסיכונים בקבוצה מתבצע באופן שוטף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 339 של בנק ישראל (ניהול סיכוני שוק וריבית), ובהתאם למסגרת שהתוותה בנדבך השני של באזל II. בחודש דצמבר 2012 פירסם בנק ישראל את הוראות ניהול בנקאי תקין 350, 310 ו-311 בנושאי ניהול סיכונים, וכן עודכנה הוראה 339. לפרטים נוספים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל. במסגרת זו מונו בקבוצה מנהלי סיכונים, ומונה CRO שהינו מנהל חטיבת בקרת הסיכונים. הנהלת הבנק רואה במערך ניהול ובקרת סיכונים של הבנק את אחת מיכולות הליבה שלו, ולפיכך, מדיניות הבנק היא לפעול באופן מתמיד לשיפור מערך ניהול ובקרת הסיכונים.

גישת הנהלת הבנק היא, כי ניהול הסיכונים ובקרתם צריכים להיות תהליך אינטגרטיבי. ניהול הסיכונים בראיה כוללת, על כלל הפעילות הפיננסית של הבנק, מאזנית וחוץ מאזנית, מאפשר לבנק ניצול מרבי של המתאמים בין גורמי הסיכון השונים (בסיס וריבית) במגזרי ההצמדה השונים, ופיזור מיטבי של הסיכון. בנוסף למדידת הערך הכולל של הסיכון, מודד הבנק ומנהל את תמהיל מרכיבי הסיכון.

הבנק יצר מבנה לפיו ניהול ובקרת הסיכונים של הקבוצה, מורכב מחמישה קווים עיקריים:

הדירקטוריון - מתווה את מדיניות ניהול הסיכונים וההון של הבנק, לרבות אישור תיאבון הסיכון והמגבלות, אישור היעדים העסקיים ושל התוכנית האסטרטגית, וכן של פרופיל הסיכונים הנגזר מהם. הדירקטוריון מאשר את מדיניות הטיפול בניהול הסיכונים השונים וההון ועוקב אחר יישומן.

ההנהלה - מחויבת לזיהוי ולניהול הסיכונים המהותיים העומדים בפני הבנק (כל מנהל סיכונים בתחומו). תפקידי ההנהלה לקבוע את המדיניות לניהול כל אחד מהסיכונים, לקבוע את עמדת הבנק בדבר דרישת ההון לכל סיכון, ולפתח אסטרטגיות וכלים להפחתת סיכונים ולצמצום נזקים אפשריים.

היחידות העסקיות - יחידות אלה, הנוטלות סיכון, נמצאות בקו הקדמי של ניהול הסיכונים ומפעילות כלים ונהלים לשם ניהולם השוטף.

CRO - במהלך שנת 2011 הקים הבנק חטיבה ייעודית לבקרת סיכונים. מנהל החטיבה לבקרת סיכונים הוא ה-CRO (Chief Risk Officer) של הבנק. החטיבה לבקרת הסיכונים מהווה את הקו האמצעי לפעילות בקרת הסיכונים, תוך שימוש במערכות (לעתים מערכות שונות מאלה המופעלות על ידי היחידות העסקיות) ונהלים ייעודיים. החטיבה מפעילה כלי ניטור "קרובים" ככל הניתן לפעילות היחידות העסקיות, ולאירועי נטילת הסיכון. בכלל זה, נמצאים כלי מעקב תוך יומיים כפי שיפורט להלן.

הביקורת הפנימית - מהווה קו נוסף למעקב וניטור אחר רמת הסיכון. פעילות הביקורת הפנימית מתבצעת לרוב לאחר נטילת הסיכון. הביקורת הפנימית, באמצעות הכלים אותם היא מפעילה, פועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי כדי למפות ולהעריך את רמת הסיכון ביחידות השונות.

להלן רשימת הסיכונים המהותיים שמיפה הבנק, וחברי ההנהלה שמונו כאחראים (Risk Owner) לכל אחד מהם:

סוג הסיכון	האחראי לסיכון (Risk Owner)
אשראי (כולל סיכון CRM וסביבתי)	מנהל החטיבה העסקית
צד נגדי נגזרים וצד נגדי בנקים ומדינות	מנהל החטיבה הפינסית
ריכוזיות אשראי	מנהל החטיבה העסקית
איגוח ⁽¹⁾	מנהל החטיבה הפינסית
שוק (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה הפינסית
ריבית בתיק הבנקאי	מנהל החטיבה הפינסית
נזילות (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה הפינסית
תפעולי (כולל ריכוזיות)	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
מודל	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סליקה	מנהל החטיבה הפינסית
מוניטין	מנהלת חטיבת השיווק והפרסום
רגולציה	חברי ההנהלה, כל אחד בתחומו
משפטי	יועץ משפטי ראשי
ציות	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
איסור הלבנת הון	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
טכנולוגיית המידע	מנהל חטיבת טכנולוגיית מידע
משאבי אנוש	מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומנהל
עסקי ואסטרטגי	מנהל כללי

(1) לבנק אין פעילות איגוח, לפיכך, הוגדר סיכון זה על ידי הבנק כסיכון שאינו מהותי.

סיכון אשראי

סיכון אשראי הינו סיכון הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שהצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בהתחייבויותיו. סיכון זה יכול לנבוע ממספר גורמים שלהם תתכן השפעה על כלל תיק האשראי, על ענף משקי מסוים, או על הלקוח הבודד. בין הגורמים הללו ניתן למנות את התמורות המקרו כלכליות, סיכונים עסקיים הנובעים מפעילות הלקוח, סיכונים ריכוזיות באשראי וכדומה.

דירקטוריון הבנק הגדיר את מדיניות האשראי, ובכלל זה, את תיאבון הסיכון של הבנק בהתייחס בין היתר לענפי משק, קבוצות לזווים, משכנתאות ועוד. המעקב אחר המגבלות שנקבעו בתיאבון הסיכון מבוצע בתדירות שהוגדרה במסגרת מדיניות האשראי, והעמידה בהן מדווחת להנהלת ודירקטוריון הבנק. המעקב מתבצע על ידי היחידות העסקיות ועל ידי החטיבה לבקרת סיכונים.

הבנק אישר מדיניות סיכון ריכוזיות ייעודית לאשראי אשר במסגרתה הוגדר תיאבון הסיכון לתחום זה, נקבעו שיטות המדידה, הבקורות ומנגנוני הדיווח. מדיניות הבנק בתחום האשראי נגזרת מהיעדים ומהאסטרטגיה העסקית של הבנק, תוך מתן דגש לתמורות המקרו כלכליות בארץ ובעולם ולהשלכותיהן על סיכון האשראי.

במסגרת מדיניות האשראי של הבנק נקבעו עקרונות וכללים להעמדת אשראי ולניהול תיק האשראי והבקרה עליו, במטרה לשמר את איכותו, ולמזער את הסיכון הגלום בו. עקרונות וכללים אלה מאפשרים ניהול מבוקר של הסיכונים הכרוכים במתן אשראי לזווים, הן ברמת הלקוח הבודד וקבוצת הזווים, והן ברמה של ענפי משק וסקטורים עסקיים. מדיניות האשראי נבחנת במהלך השנה לאור התפתחויות בסביבה העסקית בה פועל הבנק ובה פועלים לקוחותיו.

בחודש דצמבר 2012 פירסם בנק ישראל את הוראת ניהול בנקאי תקן 311 בנושא ניהול סיכונים אשראי, לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק לעיל.

למרכיבים הכמותיים של ההוראה, ולא פחות מכך, למרכיבי האיכותיים, יש השפעה רבה על אופן ניהול סיכון האשראי של הבנק, ובפרט לתהליך ה- ICAAP המתנהל במסגרת הנדבך השני של באזל II. תהליך ה- ICAAP בוחן את תהליכי ניהול סיכונים האשראי, ובכלל זה את התוויית מדיניות האשראי והגדרות תיאבון הסיכון, לאור התפתחות פרופיל הסיכונים של הבנק.

פעילות האשראי לציבור של הקבוצה מנוהלת במספר מגזרים עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם, וכן ביחידה הארגונית שאחראית לטיפול בכל אחד מסוגי הלקוחות:

- מגזר משקי הבית, מגזר העסקים הקטנים ופעילות המשכנתאות הנמצאים באחריות החטיבה הקמעונאית.
- מגזר הבנקאות המסחרית ומגזר הבנקאות העסקית הנמצאים באחריות החטיבה העסקית.
- לקוחות הפעילות הבינלאומית הנמצאים באחריות סקטור הפעילות הבינלאומית בחטיבה הפיננסית.

פירוט אודות מאפייני הלקוחות בכל אחד ממגזרים אלו ראה בפרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי פעילות ובפרק הפעילות הבינלאומית.

בתהליך מתן האשראי נבחנים נתוני העסקה בהתאם לקריטריונים שנקבעו על ידי הבנק. מנגנון קבלת ההחלטות בנוגע למתן האשראי הינו היררכי, מרמת הסניף ועד לרמת הדירקטוריון. כל יחידה המטפלת במתן אשראי עוקבת באופן שוטף אחר פירעונו בהתאם לתנאיו, ואחר מצבו הפיננסי של הלקוח בהתאם להיקפי חבותו. ממצאים הדורשים טיפול מדווחים לגורם שהאשראי בסמכותו. הבנק פועל במספר מישורים כדי לעקוב ולהפחית את סיכון האשראי ככל שניתן, החל בשלב אישור האשראי, הביטחונות הנדרשים וההתניות הפיננסיות שנקבעו בהתאם לנהלים, לסמכויות ומדיניות הפיזור שהוגדרו בבנק, ועד לבקורות השוטפות המבוצעות ביחידות העסקיות וביחידות הבקרה הייעודיות. זאת, תוך השקעת מאמץ מתמיד לשיפור המקצועיות והמומחיות של העוסקים בתחום האשראי באמצעות קורסים והדרכות בנקאיות ובאמצעות השתלמויות וימי עיון מקצועיים בכל הרמות. במקביל, מושקעים אמצעים רבים לשיפור ולשכלול כלי הבקרה ומערכות המידע הממוחשבות, העומדים לרשות מקבלי ההחלטות בתחום האשראי.

שיקולים במתן אשראי - השיקולים למתן אשראי מתבססים בעיקר על טיב הלקוח, כושר הפירעון, חוסן פיננסי, נזילות, מהימנות, ותק בענף, ותק בבנק, התנהגות החשבון וטיב הבטוחות, כפי שיפורט להלן. כמו כן, פועל הבנק להתאים את סוג האשראי ותנאיו לצרכי הלקוח. במקרים בהם ניתן האשראי בעיקר תוך הסתמכות על טיב לווה, ללא דרישה לכיסוי מלא או חלקי בבטוחות, קיימות לעיתים התניות שונות, ובין השאר - שמירה על יחסים פיננסיים.

נהלים - הנהלים למתן אשראי ולטיפול באשראי ובביטחונות, כמו גם מערכות המיכון הרלוונטיות לכך, נבחנים ומעודכנים באופן שוטף, כדי להתאימם לסביבה העסקית המשתנה, תוך הפקת לקחים מאירועים שונים.

פיזור סיכונים - מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר. פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים: פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים; פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות; פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים; פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות). לפירוט בדבר ניהול סיכון הריכוזיות, ראה להלן.

סמכויות למתן אשראי - במטרה לייעל את תהליך קבלת החלטות בנוגע להעמדת האשראי תוך מזעור רמת הסיכון, נקבע מדרג סמכויות לבעלי תפקידים ולוועדות האשראי ברמות השונות, עד לדרג ועדת האשראי הדירקטוריונית והדירקטוריון. החלטות למתן אשראי, החל מרמת המרחב, מתבצעות באמצעות ועדות אשראי, וזאת כדי למזער את הסיכון שבהסתמכות על שיקול דעתו של מחליט יחיד. במסגרת סמכויות האשראי, נקבעו מגבלות על סכום האשראי, וכן על שיעור האשראי ללא בטוחות, אותו רשאי לאשר כל בעל סמכות, ונקבעו הנחיות נוספות ליכולת הפעלת הסמכות במצבים שונים.

חשיפה מטבעית באשראי - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקאות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכויי החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

אשראי בענף הבנייה והנדל"ן - במימון ענף הבנייה והנדל"ן נעשה שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים המסייעים לבנק בתהליך קבלת החלטות למתן ליווי פיננסי לפרויקטים השונים. מימון בנייה נעשה תוך התמקדות בעיקר בענף הבנייה למגורים באזורי הביקוש וברמות מחירים בינוניות. כמו כן, מתבצעת הקצאה מבוקרת של המימון בין אזורים גיאוגרפיים, גם בהתאם לביקושים הרלוונטיים.

במתן אשראי לבנייה מתמקד הבנק בשיטת הליווי הפיננסי (ליווי סגור). יישום השיטה מיועד להקטין את החשיפה לסיכונים במתן האשראי, שכן היא מעגנת מעקב שוטף וצמוד על הפרויקטים הממומנים, הן לפני העמדת האשראי והן במהלך ליווי הפרויקט, תוך ניתוק הפרויקט הממומן מהסיכונים העסקיים הטמונים בפעילויותיו האחרות של היזם - הלווה. הבנק נעזר במפקחי בנייה חיצוניים, ומסתמך בין היתר, על שיעבוד המקרקעין נשוא הפרויקט, כביטחון לאשראי. מתן האשראי במסגרת הליווי הפיננסי מבוצע רק במרכזי העסקים ובסניפים בעלי התמקצעות בנושא, ובפיקוח שלוחות אזוריות של סקטור הנדל"ן והבנייה.

דירוג לווים - הבנק פיתח מערכת לדירוג לווים עסקיים, המבוססת על מודל "תבחינים" ממוחשב, המשלב הערכות כמותיות ואיכותיות ביחס ללווים, ואשר הותאמה למגוון הלווים העסקיים על פי ענפי המשק השונים. הבנק מתחזק באופן שוטף את המודלים השונים הקיימים, מפתח מודלים חדשים, ופועל להתאמתם, עדכונם וטיובם בהתאם לשינויים בסביבה העסקית. השימוש במערכת זו מתייחס למרבית האשראי העסקי של הבנק. מטרת המערכת לאפשר ניהול של סיכויי האשראי ולתמוך בתהליכי קבלת החלטות. המערכת קובעת דירוג לווים כפונקציה של טיב הלקוח, הבטוחות שהעמיד והיקף האשראי שקיבל.

מעקב ובקרה - הבקרה בתחום האשראי היא מרכיב מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעניק ללקוחותיו, ובכלל זה שמירה על איכותם ועל מצבם של הביטחונות שנדרשו לאבטחת האשראי. הבנק פועל בעקביות לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל הניתן של סימנים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים או על הרעה במצב ביטחונותיהם, וזאת כדי להימנע ממצב של כשל אשראי. בבנק קיימים מנגנונים שונים של בקרות, חלקן בקרות פנימיות בשרשרת הניהול של האשראי, המבוצעות בקביעות בסניפים, במרחבים, במטה ובחידות ספציפיות שזה עיסוקן, וחלקן בקרות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך האשראי. מנגנוני הבקרה בסניפים, במרחבים ובמטה מעוגנים בנהלי הבנק ובנהלים פנימיים של היחידות ומבוצעים באופן שוטף כחלק משגרת העבודה של הדרגים השונים. הבקרה של כל דרג אשראי הינה על החלטות האשראי הרלוונטיות של הדרגים הכפופים לו ועל התנהלות האשראי השוטפת של לקוחות אלו.

ביחידות המטה בחטיבה העסקית מבוצעות בקרות נוספות בתדירויות שונות על ידי הדרגים השונים המדווחים לגורמים להם הם כפופים. קיימים תהליכי איתור ובקרה רוחביים ובצידם תהליכים ספציפיים המותאמים לאופי הפעילות הייחודי של כל סקטור.

בנוסף, מתקיים בתחום המשכנתאות תהליך מבדק פנימי שמטרתו לאתר ליקויים ונקודות הטענות שיפור בסמוך למועד הביצוע. התהליך מיועד להפנות את תשומת לבם של הגורמים הרלוונטיים לאיכות העבודה בסניף, איכות החיתום וההקפדה על ההוראות והנהלים.

במקביל מבוצעות בקרות על ידי יחידות ייעודיות של הבנק. היחידה לבקרת אשראי עסקי שבחטיבה העסקית מפעילה מנגנונים ממוכנים לצורך התרעה על חשבונות ולקוחות חריגים, לרבות הסתמכות על מידע חיצוני לבנק. הבקרה מבוצעת על הפעילות הבנקאית בחשבונות שהוצפו עם סימני סיכון, על בסיס תבחינים שנקבעו על ידי הבנק, עבור האוכלוסייה שהוגדרה כמבוקרת, וכן עבור כלל לקוחות הבנק באמצעות מערכת מידע התראתי ודוח הודעות וחריגים. בסקטור נדל"ן פועלת יחידת בקרה ייעודית אשר מבצעת בקרה ובחינה של היבטים שונים בכל הקשור לטיפול בעסקאות נדל"ן על ידי הבנק. בתחום המשכנתאות פועל מרכז חיתום ארצי במטרה להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות או של אוכלוסיות מיוחדות, ובו מבוצעים אישורי ההלוואות על ידי צוות עובדים מקצועי ומתמחה הפועל במטה המשכנתאות. כמו כן, הן בחטיבה העסקית והן בחטיבה הקמעונאית פועלים בקרים חטיבתיים המבצעים בקרות שונות ברמת החטיבה כולה ובין היתר אחראיים על רשימות המעקב. בחודש יוני 2012, במסגרת שינוי ארגוני בחטיבה לבקרת סיכונים, הועברה לחטיבה האחריות על מחלקת האנליזה, המבצעת סקירה בלתי-תלויה על בקשות האשראי הגדולות, ומציגה את המלצותיה על תהליך אישור האשראי בפורומים הבכירים בבנק.

החטיבה לבקרת סיכונים מהווה גורם בקרה על סיכון האשראי, במסגרת קו ההגנה השני. מחלקת האנליזה נוטלת חלק בתהליך אישור בקשות אשראי, כגורם בלתי תלוי. המחלקה בוחנת את כל בקשות האשראי הנדונות בוועדת האשראי בחטיבה העסקית, בוועדת האשראי העליונה ובוועדת האשראי הדירקטוריונית, ומחווה דעה בלתי-תלויה ביחס אליהן. המלצות האנליזה כוללות המלצה ביחס לעצם אישור הבקשה, וכן ביחס לתנאים או מגבלות נוספים שיש לשקול כתנאי לאישור הבקשה. נציג המחלקה משתתף דרך קבע בכל ועדות האשראי האמורות.

בנוסף, מבוצעת במסגרת האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים, בקרה על סיכונים אשראי, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 319 של בנק ישראל, באמצעות דירוג טיב הלווים כדיעבד ובחינת איכות תיק האשראי של הבנק, כולל מבחני קיצון, על בסיס תכנית עבודה שנתית, המאושרת על ידי ועדת האשראי הדירקטוריונית והדירקטוריון. תכנית העבודה כוללת באופן שוטף וקבוע את הנושאים הבאים:

- מעקב אחר לווים המדורגים נמוך במודל "התבחינים", או בדירוג הבלתי-תלוי של האגף לבקרת סיכונים.
- בקרת האשראי בסניף לונדון ובסניף לוס אנג'לס באמצעות גורמים חיצוניים, הכפופים ומונחים מקצועית על ידי האגף לבקרת סיכונים בארץ.
- בקרת האשראי בסניף קיימן על ידי האגף לבקרת סיכונים, במסגרת תכנית העבודה כאמור.
- בחינת מהימנות ואיכות הדירוג הנעשה על ידי מערך האשראי, בהתייחס לטיב המודל ולתוצאות הדירוג הנגזר ממנו, ולמשמעותם לגבי תיק האשראי של הבנק.
- ניתוח תיק המשכנתאות, לרבות ההתפתחות במתן אשראי לדיר, וכן התפלגות האשראי על פי חתכים שונים.
- בחינת תיק האשראי של הבנק לאור מדיניות האשראי ומגבלות "תיאבון הסיכון" שאומצו על ידי הבנק.

מערכות מעקב ובקרה - בקבוצת הבנק נעשה שימוש מתמיד במערכות ממוחשבות לצורך ניהול ובקרה של סיכון האשראי. מערכות המחשוב מספקות לבעלי התפקידים, לרבות ליחידה ספציפית שתפקידה איתור ובקרה של סיכונים אשראי, כלי בקרה לאיתור חריגות ממסגרות האשראי ופערי ביטחונות וכן כלים לאיתור התפתחות סיכונים אשראי הנובעים מקיום פרמטרים שונים בהתפתחות חשבון הלקוח ובהתנהלותו. קיימות מספר מערכות משמעותיות להן תפקיד מרכזי בתהליכי ניהול הסיכונים והבקרה בתחום האשראי וביניהן מערכות לניהול סיכונים, מערכות לאיתור והצפת סיכונים אשראי, להצפת מידע התראתי, למעקב אחר התניות פיננסיות, מערכת אוטומטית לסיווג חובות ומערכת ממוחשבת לשליטה ולניהול כל החשבונות שבטיפול משפטי.

טיפול באשראי בעייתי ובגביית חובות - הטיפול באיתור אשראי בעייתי ובניהול דורש התמקדות והתמקצעות מיוחדות, בשונה מהדרג המאשר או המטפל בביצוע האשראי ובקבלת הבטוחות. האיתור הראשוני מבוצע לרוב באופן ממוכן, ביחידות ייעודיות לאיתור ובקרה. הטיפול בלקוחות שאותרו נעשה בסקטור לקוחות מיוחדים, בחטיבה העסקית.

על מנת לאתר סיכונים האשראי המתממשים או שעלולים להתממש בבנק, מתקיים בבנק, כאמור, מהלך שוטף לבחינה ולאיתור של חובות, על פי תבחינים שהוגדרו. חלק מהתבחינים מחייבים סיווג של החוב כבעייתי, וחלק מהתבחינים מהווים התרעה ומותירים שיקול דעת בידי הגורם המקצועי. החובות נבחנים על פי מדרג סמכויות שהוגדר בנוהלי הבנק. מדרג הסמכויות כולל סמכויות אישיות, המתחילות בעובדים בסניפים ובמטה, וממשיך בסמכויות בדרגים גבוהים יותר שהוקנו לועדות בראשות מנהל החטיבה לחשבונאות ודיווח כספי, וברמות הבכירות של הנהלת הבנק. במקביל לתהליך האיתור והסיווג, מתנהל תהליך בקרה מובנה ובלתי-תלוי בהנהלת המרחבים וביחידות ייעודיות במטה.

מערכת המחשב התומכת ביישום הוראות מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי, לרבות בתהליכי האיתור והבקרה, מבצעת בחינות לוגיות על פי קריטריונים, וקובעת ברירות מחדל לסיווג חובות כחובות בהשגחה מיוחדת, נחותים, פגומים או בארגון מחדש, על פי המתחייב.

איתור הלוואות לדיר (משכנתא) בעלות מאפייני סיכון נעשה באופן אוטומטי ובאמצעות איתור תבחיני פיגור ותבחינים איכותיים אחרים. בשלבי הפיגור הראשונים מפעיל הבנק בעיקר הליכי גביה אוטומטיים. בהמשך מופעלים הליכים יזומים פנימיים וחיצוניים לרבות הליכים משפטיים.

כלקח מהמשבר האחרון בשווקים הפיננסים בעולם, בשנים 2008-2009, הוגברו בבנק אמצעי הבדיקה והבקרה על החשיפות, לרבות ביחס למידת החשיפה של לקוחות הבנק לגופים ולמדינות המצויים במשבר פיננסי, או בסיכון ספציפי אחר. הבנק עוקב באופן שוטף גם אחר חשיפותיו למוסדות פיננסיים זרים, בין היתר בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

הפרשה להפסדי אשראי - עם יישום ההוראה החדשה למדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי ביום 1 בינואר 2011, הוטמעה בבנק מערכת ממוחשבת לאיתור ולסיווג של חובות בהם קיים, או עלול להיווצר, סיכון להפסדי אשראי. המערכת מקושרת למערכות התשתית השונות בבנק, והיא מרכזת נתונים המאפשרים בחינה של החובות לצורך אמידת איתנותם ותזרימי המזומנים הצפויים מהם. במערכת החדשה הוטמעו תהליכים ממוכנים של איתור, בחינה, סיווג וגיבוש ההפרשות, לרבות תיעוד של התהליכים והיררכיה של אישורים לפי הסמכויות שנקבעו בנוהלי הבנק. המערכת מאפשרת גם טיפול בחובות בעייתיים שלא אותרו בתהליכי האיתור האוטומטיים, אלא בבחינות ובדיקות איכותיות המבוצעות על תיק האשראי של הבנק.

ההחלטה על סכום ההפרשה להפסדי אשראי הינה פועל יוצא של איכות האשראי והביטחונות, מצבו הפיננסי והמשפטי של הלווה והערבים והתנאים הסביבתיים והענפיים בסביבת הלקוח.

לפרטים בדבר ההוראות החדשות והשפעתן על הדוחות הכספיים, ראה ביאור 1.1) לדוחות הכספיים.

סיכונים סביבתיים - בשנים האחרונות גברה המודעות העולמית לחשיפה הפיננסית הפוטנציאלית הנובעת מהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. סיכון סביבתי לבנק הוא הסיכון להפסד העלול לנבוע מכך שהבנק יישא באחריות ישירה למפגע סביבתי,

הנגרם על ידי פרויקט שהבנק מממן, מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות הנובעות מרגולציה בתחום איכות הסביבה. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה (מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה).

לאור זאת, ישנה חשיבות רבה לקביעת מדיניות לניהול הסיכון הסביבתי, הכולל יכולת לזהות הסיכון, להעריך אותו ולנטר אותו לאורך זמן.

ביום 11 ביוני 2009 התקבל מכתב מהמפקח על הבנקים, הדורש מהבנקים לפעול להטמעת ניהול החשיפה לסיכון הסביבתי במכלול הסיכונים בבנק, לרבות קביעת נהלים לזיהוי סיכון מהותי בעת מתן אשראי ולשילוב הערכת הסיכון בהערכה התקופתית של איכות האשראי שהועמד. הבנק מגבש מדיניות סיכונים סביבתיים ייעודית, אשר במסגרתה מותוות מתודולוגיה לזיהוי, הערכה וטיפול בסיכון הסביבתי. מדיניות הסיכונים הסביבתיים מאושרת מדי שנה בדירקטוריון הבנק.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפי קבוצות חשיפה ולפי סעיפי המאזן לפני הפרשה להפסדי אשראי⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2012											
סך	בביטחון										סך הכל
	אחרים	הכל ⁽²⁾	איגוח	הלוואות	קטנים	לדיור	קמעונאיות	ליחידים	מסחרי	נדל"ן	
146,790	-	-	79,587	3,836	15,058	2,360	29,322	1,788	250	14,589	הלוואות ⁽³⁾
7,735	-	-	-	-	-	-	240	756	13	6,726	ניירות ערך ⁽⁴⁾
2,999	-	-	-	4	26	-	1,669	915	385	-	נגזרים ⁽⁵⁾
52,737	-	-	4,267	1,602	10,324	374	35,767	35	284	84	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,900	4,900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
215,161	4,900	-	83,854	5,442	25,408	2,734	66,998	3,494	932	21,399	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך	בביטחון										סך הכל
	אחרים	הכל ⁽²⁾	איגוח	הלוואות	קטנים	לדיור	קמעונאיות	ליחידים	מסחרי	נדל"ן	
136,414	-	-	71,207	3,569	14,462	1,771	29,416	2,804	290	12,895	הלוואות ⁽³⁾
7,657	-	25	-	-	-	-	386	644	17	6,585	ניירות ערך ⁽⁴⁾
4,369	-	-	-	7	27	-	1,719	2,352	264	-	נגזרים ⁽⁵⁾
50,828	-	-	3,611	1,492	10,037	317	34,810	160	401	-	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,561	3,561	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
202,829	3,561	25	74,818	5,068	24,526	2,088	66,331	5,960	972	19,480	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו וללא הפרשה כללית לחובות מסופקים, המהווה חלק מבסיס ההון.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושוי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.

להלן התפלגות חשיפות האשראי לפני הפרשה להפסדי אשראי לפי יתרה חוזית לפירעון, ממוינות לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי ברוטו⁽¹⁾:

ליום 31 בדצמבר 2012					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל		עד שנה	
		חמש שנים	מעל חמש שנים ועד		
146,790	105	79,097	23,536	44,052	הלוואות ⁽³⁾
7,735	-	2,630	4,601	504	ניירות ערך ⁽⁴⁾
2,999	-	917	549	1,533	נגזרים ⁽⁵⁾
52,737	-	1,040	8,177	43,520	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
4,900	1,718	86	-	3,096	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
215,161	1,823	83,770	36,863	92,705	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011					
סך הכל ⁽²⁾	ללא תקופות לפירעון	מעל		עד שנה	
		חמש שנים	מעל חמש שנים ועד		
136,414	71	71,807	22,523	42,013	הלוואות ⁽³⁾
7,657	-	1,266	4,903	1,488	ניירות ערך ⁽⁴⁾
4,369	-	1,423	1,011	1,935	נגזרים ⁽⁵⁾
50,828	-	1,056	8,644	41,128	חשיפות חוץ מאזניות אחרות
3,561	1,633	48	62	1,818	נכסים אחרים ⁽⁶⁾
202,829	1,704	75,600	37,143	88,382	סך הכל

- (1) לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות ולפני הפרשה להפסדי אשראי על בסיס פרטני וקבוצתי.
- (2) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, ללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (3) כולל אשראי לציבור, אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וניירות ערך שנשאלו.
- (4) לא כולל יתרות שנוכו מבסיס ההון והשקעה בניירות ערך בתיק הסחיר.
- (5) כולל סכום נקוב של מכשירים נגזרים (לרבות נגזרי אשראי) לאחר השפעת מקדמי התוספת ("add-on") ושווי הוגן חיובי של נגזרים.
- (6) לא כולל נגזרים ויתרות שנוכו מבסיס ההון ולרבות מזומנים, השקעה במניות, רכוש קבוע והשקעה בחברות מוחזקות.

סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית

להלן התפלגות סכומי חשיפת אשראי⁽¹⁾ ולפי קבוצות חשיפה ומקדמי שקלול לפני ואחרי הפחתת סיכון אשראי⁽²⁾:

לפני הפחתת סיכון אשראי

		ליום 31 בדצמבר 2012									
סך הכל	הפחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
חשיפות מדורגות:											
21,399	-	21,399	-	-	118	-	-	-	2,355	18,926	חובות של ריבוניות
920	-	920	-	-	-	-	920	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,442	-	3,442	-	-	84	-	364	-	2,994	-	חובות של תאגידים בנקאיים
282	-	282	-	-	-	-	231	-	51	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
33	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,076	33	26,043	-	-	202	-	1,515	-	5,400	18,926	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
13	-	13	-	-	-	-	13	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
42	-	42	-	-	-	-	23	-	19	-	חובות של תאגידים בנקאיים
66,166	-	66,166	-	262	65,904	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,709	-	2,709	-	-	2,709	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
25,269	-	25,269	-	105	60	25,104	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
5,387	-	5,387	-	17	13	5,357	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
83,047	-	83,047	-	211	6,253	13,962	-	62,621	-	-	משכנתאות לדיור
4,987	87	4,900	-	105	3,796	-	-	-	-	999	נכסים אחרים
187,620	87	187,533	-	700	78,735	44,423	36	62,621	19	999	סך הכל
213,696	120	213,576	-	700	78,937	44,423	1,551	62,621	5,419	19,925	סך כל החשיפות

(1) סכום היתרות המאזניות והחוז-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוז-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.

(2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2012											
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו	350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
חשיפות מדורגות:											
21,254	-	21,254	-	-	106	-	-	-	2,504	18,644	חובות של ריבוניות
1,180	-	1,180	-	-	-	-	868	-	-	312	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,432	-	3,432	-	-	81	-	364	-	2,987	-	חובות של תאגידים בנקאיים
282	-	282	-	-	-	-	231	-	51	-	חובות של תאגידים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
33	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,181	33	26,148	-	-	187	-	1,463	-	5,542	18,956	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
13	-	13	-	-	-	-	13	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
234	-	234	-	-	-	-	90	-	144	-	חובות של תאגידים בנקאיים
57,035	-	57,035	-	246	56,789	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
2,397	-	2,397	-	-	2,397	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
23,455	-	23,455	-	104	38	23,313	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,848	-	3,848	-	16	10	3,822	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
82,955	-	82,955	-	188	6,253	13,894	-	62,620	-	-	משכנתאות לדיור
4,987	87	4,900	-	105	3,796	-	-	-	-	999	נכסים אחרים
174,924	87	174,837	-	659	69,283	41,029	103	62,620	144	999	סך הכל
201,105	120	200,985	-	659	69,470	41,029	1,566	62,620	5,686	19,955	סך כל החשיפות

לפני הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי ברוטו	חשיפת סיכון								
			350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%	
חשיפות מדורגות:											
19,480	-	19,480	-	-	345	-	-	-	2,880	16,255	חובות של ריבוניות
723	-	723	-	-	-	-	723	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
5,362	1	5,361	-	-	61	-	1,188	-	4,112	-	חובות של תאגידים בנקאיים
589	-	589	-	-	177	-	295	-	117	-	חובות של תאגידים
61	36	25	25	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,252	74	26,178	25	-	583	-	2,206	-	7,109	16,255	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
249	-	249	-	-	-	-	249	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי
586	-	586	-	-	-	-	537	-	49	-	חובות של תאגידים בנקאיים
65,172	-	65,172	-	245	64,927	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
1,985	-	1,985	-	-	1,985	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי
24,373	-	24,373	-	157	37	24,179	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים
5,029	-	5,029	-	28	12	4,989	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
74,046	-	74,046	-	208	4,281	12,932	-	56,625	-	-	משכנתאות לדיור
3,659	87	3,572	-	46	2,600	-	-	-	-	926	נכסים אחרים
175,099	87	175,012	-	684	73,842	42,100	786	56,625	49	926	סך הכל
201,351	161	201,190	25	684	74,425	42,100	2,992	56,625	7,158	17,181	סך כל החשיפות

- (1) סכום היתרות המאזניות והחוז-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוז-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי וללא השפעת מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון, כהגדרתם בכללי באזל 2.
- (2) הפחתה באמצעות ערבויות, נגזרי אשראי ובטחונות כשירים אחרים.

לאחר הפחתת סיכון אשראי

ליום 31 בדצמבר 2011											
סך הכל	הופחתו מההון	חשיפת אשראי		350%	150%	100%	75%	50%	35%	20%	0%
		נטו	אשראי								
חשיפות מדורגות:											
19,503	-	19,503	-	-	346	-	-	-	2,893	16,264	חובות של ריבוניות
718	-	718	-	-	-	-	718	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי -
5,395	1	5,394	-	-	59	-	1,232	-	4,103	-	חובות של תאגידים בנקאיים -
412	-	412	-	-	-	-	295	-	117	-	חובות של תאגידים
61	36	25	25	-	-	-	-	-	-	-	איגוח
37	37	-	-	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
26,126	74	26,052	25	-	405	-	2,245	-	7,113	16,264	סך הכל
חשיפות שאינן מדורגות:											
250	-	250	-	-	-	-	250	-	-	-	חובות של ישויות סקטור ציבורי -
767	-	767	-	-	-	-	712	-	55	-	חובות של תאגידים בנקאיים -
56,480	-	56,480	-	220	56,260	-	-	-	-	-	חובות של תאגידים
1,823	-	1,823	-	-	1,823	-	-	-	-	-	חובות בבטחון נדל"ן מסחרי -
22,711	-	22,711	-	153	13	22,545	-	-	-	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים -
3,705	-	3,705	-	25	7	3,673	-	-	-	-	הלוואות לעסקים קטנים
73,998	-	73,998	-	208	4,279	12,886	-	56,625	-	-	משכנתאות לדיור
3,659	87	3,572	-	46	2,600	-	-	-	-	926	נכסים אחרים
163,393	87	163,306	-	652	64,982	39,104	962	56,625	55	926	סך הכל
189,519	161	189,358	25	652	65,387	39,104	3,207	56,625	7,168	17,190	סך כל החשיפות

חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

להלן סיכום האשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים ליום 31 בדצמבר 2012. הגילוי ניתן בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותה נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי (כהגדרתו בהוראה 313). במיליוני שקלים חדשים:

שיעור מההון	סיכון אשראי כולל	סיכון ניכויים	סיכון אשראי חוץ מאזני		סיכון אשראי מאזני נטו ⁽¹⁾	קבוצה 1
			אחר	בגין נגזרים		
17.3%	2,463	33	1,227	116	1,153	

(1) לאחר ניכוי יתרת מחיקות חשבונאיות ויתרת הפרשה להפסדי אשראי שחושבה על בסיס פרטני.

פעילות הבנק עם קבוצות לווים גדולות מתבצעת בכפוף למספר עקרונות, שנועדו לצמצם את מידת הסיכון בפעילות זו:

- עיקר הפעילות בקבוצות הלווים מתבצעת מול חברות ציבוריות, ותיקות ומובילות בתחומן.
- עיקר האשראי ניתן לטווחים קצרים ובינוניים, ומשרת פעילות שוטפת של החברות.
- האשראי מפוזר בין חברות הקבוצה הפועלות בתחומי פעילות שונים ובענפי משק נפרדים.
- האשראי ניתן במידת האפשר לחברות שונות שאין ביניהן תלות, התניות או ערבויות הדדיות.

להלן הצעדים בהם נוקט הבנק לצורך ניהול החשיפות לקבוצות לווים:

- קביעת התניות פיננסיות בהתאם לצורך.
- העמדת האשראי כנגד ביטחונות, ככל שניתן, ומעקב הדוק אחר החשיפה שאינה מובטחת בביטחונות.
- מעקב שוטף אחר פעילות החברה ותוצאותיה הכספיות.
- ניטור הדוק של עמידת חברות קבוצת הלווים בהתניות הפיננסיות, אם וכאשר נקבעו להן.

מימון ממונף

הבנק מבצע במקרים מסוימים עסקאות "מימון ממונף", בהן מועמד ללקוח אשראי לרכישת אמצעי שליטה המתאפיין בשיעור מימון גבוה ביחס לשווי המניות, ובהסתמכות על המניות הנרכשות כמקור בלעדי לפירעון האשראי. הבנק בוחן עסקאות אלה בזהירות הראויה, ובין היתר מתבסס על הערכות שווי פנימיות ועל מעריכים חיצוניים. התנאים הנקבעים בעסקה כוללים מבחני רגישות והתניות פיננסיות, שבהתקיימן נדרש הלווה להעמיד בטוחות נוספות.

להלן פירוט חשיפות הבנק לאשראי המהווה מימון ממונף:

ענף משק של החברה הנרכשת		סך אשראי מאזני
		ליום 31 בדצמבר
		2011
		2012
	מסחר	146
	תקשורת ושירותי מחשב	270
	בינוי ונדל"ן	354
	סך הכל	770
		2012
		654

להלן נתוני חשיפת הבנק למוסדות פיננסיים זרים⁽²⁾⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2012			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	709	-	709
A+ עד A-	2,183	21	2,204
BBB+ עד BBB-	8	-	8
BB+ עד B-	-	7	7
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	5	-	5
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,905	28	2,933
מזה: סיכון אשראי מסחרי בעייתי, נטו ⁽⁵⁾	5	-	5

ליום 31 בדצמבר 2011			
דירוג אשראי חיצוני	סיכון אשראי מאזני ⁽³⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁴⁾	חשיפת אשראי נוכחית
AAA עד AA-	1,929	124	2,053
A+ עד A-	859	134	993
BBB+ עד BBB-	5	-	5
BB+ עד B-	2	6	8
נמוך מ: B-	-	-	-
ללא דירוג	7	-	7
סך הכל חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים	2,802	264	3,066
מזה: סיכון אשראי מסחרי בעייתי, נטו ⁽⁵⁾	4	-	4

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים הללו. חשיפת הבנק הינה, רובה ככולה, לבנקים ולבנקים להשקעות, הרשומים בעיקרם באנגליה, ארצות הברית, גרמניה, ספרד ושוויץ. עיקר החשיפות הן בגין מוסדות הרשומים במדינות OECD.
- (2) לאחר ניכוי ההפרשות להפסדי אשראי.
- (3) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (4) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג', אשר שוקללו בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקן 313 לפי 50% מסכומן (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (5) סיכון אשראי שהינו פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, למעט סיכון אשראי בגין אנשים פרטיים.

חשיפות האשראי המוצגות לעיל אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים / ברוקרים (מקומיים זרים), ראה ביאור 19 ה. לדוחות הכספיים.

חלק מהחשיפות הנכללות בטבלה לעיל נכללות גם במסגרת סקירת ההנהלה - תוספת ה' - סיכון אשראי לפי ענפי משק, המצורפת לדוחות הכספיים, תחת ענף "שירותים פיננסיים". בסקירת ההנהלה נכללים פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים. עסקאות עתידיות, המשוקלות מיתרתן בהתאם לכללים שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין 313, נכללות בסקירת ההנהלה כחלק מסיכון האשראי החוץ מאזני, ואין נכללות בטבלה לעיל.

במסגרת מדיניות ניהול החשיפות למוסדות פיננסיים זרים, קובע דירקטוריון הבנק, בין היתר, את מגבלות החשיפות המקסימאליות למדינות ולמוסדות פיננסיים זרים, תוך התאמת גובה החשיפה להערכת הסיכון לגבי כל מדינה ומוסד פיננסי. מגבלות החשיפה נקבעות, בין היתר, על בסיס דירוג המדינות והמוסדות הפיננסיים השונים, הערכת הבנק את רמת הסיכון, ובאופן המונע ריכוזיות של החשיפות.

הבנק קובע את היקף החשיפה לכל מוסד פיננסי על בסיס דירוג אחרון הקיים לאותו מוסד, כאשר נעשה שימוש אך ורק בדירוג שבוצע על ידי אחת מחברות הדירוג הבינלאומיות המובילות, ועל בסיס נתונים פיננסיים של המוסד הנבדק. מגבלות החשיפה לכל מוסד כוללות היקפי חשיפה מקסימאליים וטווחי זמן מקסימאליים לפירעון עבור סוגים שונים של פעילויות ועסקאות. לצורך כך, נלקח בחשבון גם קיומו (או אי קיומו) של הסכם קיזוז לפעולות בנגזרים מול אותו מוסד פיננסי. כמו כן נקבע במסגרת המדיניות, מדרג סמכויות לאישורן של עסקאות ספציפיות בתחום מגבלות החשיפה.

הבנק עוקב אחר פרסומם של דירוגים עדכניים לגבי מוסדות פיננסיים להם הוא חשוף, ובהתאם לצורך מתאים את מגבלות החשיפה ואת החשיפה בפועל לדירוג העדכני. כמו כן, בוחן הבנק באופן שוטף מידע נוסף ככל שקיים זמין, לגבי אותם מוסדות, במטרה לנטר חשיפות גם במקרים בהם דירוג האשראי אינו משקף בהכרח את תמונת המצב המלאה.

הבנק מביא בחשבון את מועדי הפירעון של חשיפות האשראי במסגרת צרכי הנזילות של הבנק. פיקדונות כספיים מופקדים בדרך כלל לתקופות קצרות, ואילו חשיפה בגין נגזרים והשקעות בניירות ערך היא לתקופות ממושכות יותר.

דירוגים - פעילות הבנק מול גורמים בחוץ לארץ יוצרת חשיפות למדינות ולמוסדות פיננסיים. הבנק קבע מדיניות באשר לבחינה ולניתוב של הסיכון הנובע מחשיפות אלה. הבנק נעזר בניהול החשיפות לסיכון אשראי, כאמור, בדירוגים הניתנים על ידי חברות דירוג אשראי חיצוניות, שהעיקריות שבהן הן: Moody's, Standard & Poor's, Fitch ו-Moody's. דירוגים אלה מובאים בחשבון כחלק מהשיקולים בקביעת מסגרות לחשיפות הבנק למדינות ולבנקים, המיועדות בעיקר לפעילות בנגזרים, למימון ולערבויות בסחר חוץ, ולהשקעות בתיק הנוסטרו.

הבנק רוכש את הדירוגים, ואת הניתוחים המהווים בסיס לדירוג, מהחברות Moody's ו-Fitch. הדירוג העיקרי המשמש את הבנק לניתוח עצמאי הוא הדרוג הנערך על ידי חברת Fitch.

סיכון אשראי בגין הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכונים האשראי, נוקט הבנק אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק מעריך את הסיכון הגלום במתן אשראי לדיור כנמוך ביחס לסיכון הגלום בתיק האשראי הכולל של הבנק, כתוצאה מפיזור רחב של לקוחות, פיזור גיאוגרפי של נוטלי האשראי, מינוף נמוך באופן יחסי, נהלי בדיקה מעמיקים של טיב הלווים ושל יכולת ההחזר שלהם, וגיבוי האשראי בביטחון הנכס ולעיתים אף בביטוח אשראי.

הבנק מבצע באופן שוטף פעילויות לבקרה ולניהול הסיכון הגלום באשראי לדיור, באחריות החטיבה הקמעונאית וגורמים נוספים בבנק.

תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות

הבנק קבע, במסגרת מדיניות האשראי ובמסגרת מדיניות סיכוני אשראי, מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור, בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. גורמים אלה נבחנים מעת לעת ובהתאם מתווספות מגבלות על פי הצורך. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום המשכנתאות הם תוצאות מודל פרמיית הסיכון הדיפרנציאלית, שיעור המימון בהלוואה, מיקום הנכס (סיכון גיאוגרפי), ומדד איכות האשראי (ראה להלן במסגרת בקרת האשראי). החל משנת-2013 התווספו מגבלות על פרמטרים נוספים: יחס החזר מהכנסה, מטרת ההלוואה, תקופת ההלוואה, תמהיל המסלולים בהלוואה, סוג הנכס, ביטוח אשראי ומגבלות צולבות על שילוב של מספר פרמטרים.

האמצעים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

קריטריונים לאישור הלוואה

הבנק קבע קריטריונים אחידים, כמותיים, לפיהם נבחנות ומאושרות בקשות לנטילת אשראי לדיור. לצד הקריטריונים האחידים, קיימים הערכה ושיקול דעת של מקבלי החלטות בבנק. הקריטריונים המנחים למתן אשראי בהלוואות לדיור נקבעו, בין היתר, בהתבסס על הגורמים הבאים:

- א. הניסיון המצטבר של הבנק בתחום האשראי לדיור, הכולל לקחים שהצטברו במהלך השנים לגבי פרמטרים הקובעים את טיב הלוואה ואת טיב הביטחונות להלוואה.
- ב. ממצאי ביקורות אשראי שוטפות, הבוחנות, בין היתר, שינוי באיכות האשראי במגזרים מסוימים.
- ג. הערכה לגבי סיכוני אשראי הנובעים מתנאים מקרו-כלכליים משתנים במשק.
- ד. הערכות לגבי סיכוני אשראי באזורי הארץ השונים, הנובעים מהתפתחויות ביטחוניות ואחרות.

קריטריונים אלו מעודכנים מעת לעת בהתאם להתפתחויות בשוק. כך, לדוגמה, הוחלט כבר בשנת 2009, בשל הרמה הנמוכה של ריבית הפריים, להנחות את הבנקאים ואת המאשרים לבחון את יכולת החזר של הלווים בהתחשב בעליה אפשרית של החוזר החודשי בגין מרכיב הפריים, בגין תרחיש עליה של ריבית הפריים ב-2 נקודות אחוז, בהשוואה לשיעורה בעת אישור הלוואה.

סמכויות אשראי

הבנק קבע מדרג סמכויות לאישור הלוואות לדיור (ברמת סניף, מרחב ומטה). קביעת הגורם המוסמך לאשר הלוואה נעשית בהתאם לנתונים בבקשת האשראי ולסיכון הגלום בה (נתונים לגבי הלווים, שיעור המימון, פרמיית סיכון ומהות העסקה). על מנת להגביר את הבקרה על אישור הלוואות מורכבות ובעלות סיכון גבוה ועל הלוואות לאוכלוסיות מיוחדות (כגון: עולים חדשים, עסקאות בין בני משפחה ולווים בודדים), וכדי להתבסס על התמחות בהלוואות כאמור, מועברות בקשות אלו לאישור מדור חיתום ובקרה הפועל במטה המשכנתאות, ומאויש על ידי צוות עובדים ומקצועי, תחת בקרתו של סגן מנהל החטיבה הקמעונאית לנושא משכנתאות.

מודל לקביעת פרמיית סיכון דיפרנציאלית

הבנק פיתח מודל לחישוב פרמיית סיכון דיפרנציאלית, על בסיס ממצאים אמפיריים מהעבר, לצורך דרוג סיכון עסקאות כבר בשלב הגשת הבקשה להלוואה. לכל בקשה מחושבת פרמיית סיכון פרטנית המבוססת על כל הגורמים שאותרו כגורמי סיכון, שניתן לזהותם בנתוני הלקוח ובמאפייני העסקה המבוקשת.

הפרמיה משקפת את אמידת הסיכון הכולל של העסקה, ומאפשרת הערכה לגבי סיכויי הלקוח להיכנס לפיגור בהלוואה ולהפוך ל"חדל פירעון", כבר בשלב הבקשה הראשוני. הפרמיה משמשת הן לצורך קבלת החלטות אשראי והן לצורך תמחור הריבית ללקוח.

בקורות מובנות במערכת לביצוע הלוואות

הבנק מנהל את פעילות המשכנתאות באמצעות מערכת מחשב ייעודית שפותחה לשם כך, הכוללת בקורות מובנות כדלקמן:

- ויידוא שלמות הנתונים הדרושים בהלוואה והפעילויות הדרושות במסגרת עריכת החומר, בחינת ההלוואה ואישורה.
- בקורות קשיחות בזמן אמת על ביצוע פעולות על פי הרשאות. שיטת עבודה זו, של בקורות מונעות, מצמצמת בצורה משמעותית את הצורך בביצוע בקורות 'מגלות' לאחר ביצוע ההלוואה.
- מנגנון לניתוב תהליכים ("workflow") המבקר בזמן אמת את ביצוע המשימות הנדרשות בכל שלב בתהליך ביצוע ההלוואה, ומעביר את הבקשה לגורם המורשה לביצוע הפעולות הנדרשות בכל שלב של תהליך אישור ההלוואה.

השימוש במערכת הביא לשיפור הבקרה בשלבים השונים של תהליך ביצוע ההלוואה, תוך הקפדה על אחידות בין סניפי הבנק השונים.

הדרכה בתחום המשכנתאות

מרכז הדרכה של הבנק מקיים הדרכות להכשרה, לפיתוח ולשיפור הידע שכל הגורמים העוסקים במתן האשראי לדיור. תכני ההדרכה נקבעים בשיתוף עם מטה המשכנתאות, שעובדיו אף נוטלים חלק בהדרכת הבנקאים. ב-2012 המשיך הבנק לקיים, לצד הקורס הבסיסי, גם קורס מתקדם לבנקאי משכנתאות וקורס משכנתאות המיועד למנהלי סניפים מסחריים. הקורסים כוללים, בין היתר, דגשים מיוחדים בנושא ניהול סיכונים. בנוסף פותח מסלול הכשרה והסמכה לבנקאי משכנתאות. מסלול זה יופעל במהלך שנת 2013.

הכשרתם של העובדים והמנהלים משפיעה במידה רבה על מקצועיותם בעת מתן אשראי, בעת קבלת החלטות בתחום האשראי ובעת ניהול שוטף של אשראי הלקוח.

כנסים מקצועיים

החטיבה הקמעונאית מקיימת באופן שוטף כנסים מקצועיים למנהלים ובנקאים. בכנסים אלו נסקרות בהרחבה ההתפתחויות בשוק המשכנתאות והצעדים שיש לנקוט על מנת להתמודד עם הסיכונים הנובעים מהתפתחויות אלו. גם בשנה האחרונה, בדומה לשנה הקודמת, ניתן דגש מיוחד בכנסים להוראות בנק ישראל אשר פורסמו במהלך השנים 2010, 2011 וכן להוראה האחרונה מ-11/2012 והשפעתן על מתן אשראי לדיור (לרבות הקצאת הון ונכסי סיכון, הגבלת ביצוע בריבית משתנה, הגבלת שערי מימון ועוד).

בקרת האשראי

גורם מרכזי בשמירה על איכות האשראי שהבנק מעמיד ללקוחותיו הינו בקרת האשראי. הבקרה על האשראי לדיור נעשית הן ברמת תיק ההלוואה הבודד, והן ברמת תיק המשכנתאות כולו.

ברמת תיק הלוואה הבודד, הבנק פועל לזיהוי ולאיתור מוקדם ככל האפשר של תבחינים המעידים על ירידה בכושר הפירעון של הלווים, על מנת לאתר מוקדם ככל האפשר מצב של כשל אשראי. הבנק מפעיל סוגים שונים של בקרות, לרבות בקרות פנימיות שוטפות בסניפים, במרחבים ובמטה, ובקרות נוספות המבוצעות על ידי גורמים חיצוניים לתהליך וליחידות האשראי - האגף לבקרת סיכונים והביקורת הפנימית.

הבנק מקיים בקרה על איכות האשראי החדש הניתן בסניפים, באמצעות דוח "איכות אשראי" המופק מידי חודש וכולל את ההלוואות שבוצעו בבנק 6-18 חודשים לפני מועד הדוח, ואשר קיים בהן פיגור של 3 חודשים או יותר. הדוח נועד לסייע לסניפים לפעול לצמצום היקף הפיגורים ולהגביר את מודעות הדרג המבצע והמאשר להלוואות בעייתיות, לצורך הפקת לקחים לגבי אישורי אשראי בעתיד. בצד הדוח הפרטני, הכולל את רשימת ההלוואות, פרטי הפיגור וכיוצא באלה, מופק גם דוח סטטיסטי המציג את שיעור הפיגור בכל סניף בהשוואה למרחב ולכלל הבנק, ובהשוואה לחודשים קודמים. הנהלת החטיבה הקמעונאית מקיימת מעקב שוטף אחר הטיפול בחובות בפיגור באמצעות הדוח.

ברמת תיק המשכנתאות הכולל, מתבצעת בקרה אחר המגבלות שנקבעו במסגרת תיאבון הסיכון של הבנק, הן בחטיבה הקמעונאית, והן באגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים. פעמים בשנה מופק דוח בקרת אשראי, בו נבדק בהרחבה התפתחות פרופיל הסיכון של תיק האשראי לדיור במהלך התקופה הנסקרת, המתייחס לנושאים הבאים:

- תיאבון סיכון.
- ניתוח מאפייני וגורמי סיכון עיקריים.
- סקירת מצב הפיגורים ואיכות האשראי.
- גביית חובות לקוחות.
- תיק אשראי לדיור של אוכלוסיות מיוחדות.
- מבחני מצוקה.
- קבוצות רכישה.

הכלים להפחתת הסיכון בהלוואות לדיור

בטחונות

על פי נהלי הבנק בתחום המשכנתאות, ניתן אשראי בגין בטחונות נכסיים בלבד. במקרים מסוימים דורש הבנק, בנוסף לביטחון הנכס, גם ערבים לחוב.

לצורך אימות פרטי הנכס המוצע לבנק כבטוחה וקביעת שוויו, נדרש בדרך כלל ביקור של שמאי בנכס, ומתקבל דוח הכולל את תיאור הנכס, מיקומו, מצבי הפיזי וכן את שווי השוק שלו. השמאים חתומים על הסכם עם הבנק ופועלים על פי הוראותיו, הכוללות מתכונת עבודה מובנית לביצוע השמאות, לזיהוי חריגים ועוד.

השמאות המקובלות בענף המשכנתאות הינה שמאות מקוצרות. עם זאת, החל משנת 2006 דורש הבנק מהשמאים לבצע, לגבי חלק מההלוואות שמטרתן רכישת דירה מיד שנייה, בניה עצמית או הלוואה לכל מטרה, בסוגי נכסים בעלי סיכון גבוה, שמאות מורחבת הכוללת בדיקות נוספות בכפוף לקריטריונים שנקבעו לעניין זה.

ביטוחים

על פי נהלי הבנק, כל נכס המשמש כבטוחה מבטוח בביטוח נכס. בנוסף, הלווים עצמם מבטוחים בביטוח חיים לטובת הבנק למקרה של פטירה בטרם נפרע האשראי במלואו.

בהלוואות מסוימות (לרבות הלוואות בשיעור מימון העולה על 75%) התקשר הבנק עם חברת EMI המעניקה ביטוח אשראי למקרה בו התמורה ממימוש נכס המשמש בטוחה להלוואה, אינה מכסה את יתרת האשראי. תהליך ביטוח האשראי הנו גורם מפחית סיכון משמעותי.

החל מ-1.11.2012, הגביל בנק ישראל את הביצוע בהלוואה לדיור עם שיעור מימון העולה על 75%, כך שממועד זה הבנק אינו מאשר הלוואות חדשות עם ביטוח אשראי בשיעור מימון העולה על 75% (פרט להלוואות אשר הוחרגו מההוראה כגון, מחזורים). עם זאת, הלוואות שאושרו עם ביטוח אשראי, טרם כניסת ההוראה לתוקף, בהן הסכם ההלוואה נחתם עד לתאריך 31.12.12, יבוצעו במהלך שנת 2013.

שיעור המימון (LTV)

שיעור המימון המרבי אותו מאשר הבנק, נקבע במדיניות האשראי ונבחן מעת לעת. ככלל, הבנק דורש מהלווה להשתתף בחלק ממימון הרכישה. תשלום ההון העצמי מהווה כרית בטחון במקרה של מימוש הנכס, לרבות בתקופה של ירידת מחירים בשוק הנדל"ן. יתר על כן, שיעור ההשתתפות של הלווה מהווה אינדיקציה נוספת לאיתנותו הפיננסית. החל מ-1.11.2012 הבנק הגביל את שעורי המימון באישור בקשות להלוואות לדיור וזאת בכפוף להוראת בנק ישראל בנושא. שיעור המימון בהלוואה לרכישת זכות במקרקעין המהווים "דירה יחידה" (כמוגדר בהוראה) אינו עולה על 75%, ל"דירה חליפית" (כמוגדר בהוראה) שיעור המימון אינו עולה על 70%, וברכישת דירה להשקעה, הלוואה לכל מטרה או הלוואה לתושב חוץ - שיעור המימון אינו עולה על 50%. לפרטים ראה פרק חקיקה ופיקוח של פעילות קבוצות הבנק.

הגורמים השותפים לניהול הסיכון בהלוואות לדיור

מחלקת ניהול משכנתאות בחטיבה קמעונאית

המחלקה מטפלת בסוגים שונים של אירועים המתרחשים במהלך חיי הלוואה, הן ביוזמת הבנק והן ביוזמת הלקוח. אחת המשימות המרכזיות היא המעקב אחר קבלת ביטחונות. בעת ביצוע הלוואה, מקבל הבנק על פי רוב ביטחון ביניים, ואילו הביטחון הסופי צפוי להתקבל במהלך חיי הלוואה. בנוסף, מטפלת המחלקה במעקב אחרי קבלת פוליסות ביטוח חיים ונכס במהלך חיי הלוואה.

החטיבה לבקרת סיכונים

האגף לבקרת סיכונים בוחן את איכות תיק האשראי בבנק ואת התפתחות פרופיל הסיכון של תיק הבנק לנוכח תאבון הסיכון שנקבע. בתחום המשכנתאות, מבוצע החל משנת 2012, ניתוח של התיק פעמיים בשנה, ובכלל זה ניתוח ההתפתחות במתן אשראי לדיור וחלקנו במערכת, וכן התפלגות האשראי על פי חתכים שונים. דוח זה עולה לדין בוועדת אשראי עליונה, בוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומוצג בפני דירקטוריון הבנק.

פורום ניטור סיכוני אשראי וריכוזיות אשראי

בבנק פועל פורום ניטור סיכונים בתחום האשראי, בראשות מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, אשר מקדם נושאים כגון ניתוח רמת הסיכון בתיק האשראי ויישום גישות מידול מתקדמות, הגדרת טריגרים להפעלת מבחני מצוקה, פיקוח על תהליך התכנון והיישום של מבחני המצוקה, ומעקב אחר פרופיל הסיכון של תיק האשראי של הבנק. הפורום מפעיל גוף נוסף, המורכב מאנשי מקצוע בתחום העסקי, הבקרה וכלכלנים, הבוחנים את תיק האשראי (ובפרט את תיק המשכנתאות) בין היתר, לנוכח מגבלות תיאבון הסיכון שהוגדרו.

בתחילת הרבעון השני של שנת 2012 החל הבנק לנטר את תיק המשכנתאות שלו גם באמצעות המודלים המתקדמים של באזל II (IRB). ניטור זה מתבצע במסגרת פרויקט הבנק לפיתוח, תיקוף ויישום מודלים מתקדמים לסגמנטים השונים של תיק האשראי. ניתוח תיק המשכנתאות באמצעות המודלים החדשים מתווסף לניתוח שמבצע הבנק כיום בכלים ה"מסורתיים". כאמור לעיל, בתחילת שנת 2013 הופסקו פעולות הפיתוח בפרוייקט, תוך שהוא משמר את היכולות שכבר הושגו בכל הקשור לניתוח רמת התיק, ובפרט, ביצוע מבחני מצוקה שוטפים.

החטיבה המשפטית

כחלק מתהליך החיתום, נבדקים הביטחונות בתיקים לא סטנדרטיים (הלוואות לבודדים, עסקאות בהן מעורבים בני משפחה) ובהלוואות בסכומים גבוהים, על ידי מחלקה ייעודית בחטיבה המשפטית - מחלקת ייעוץ משכנתאות. בדיקה זו מהווה השלמה לאישור ולבחינת התיק המבוצעים בסניף וביחידת חיתום אזורית.

מערך הגבייה

בבנק פועל מערך גבייה מיוחד, המטפל בכל הקשור לתהליכי גביית חובות מלווים המפגרים בתשלומיהם, ובתהליכי מימוש נכסים. תהליך הטיפול מתחיל באופן אוטומטי מהרגע שהלקוח נכנס לכשל ראשוני בתשלום המשכנתא. אם הכשל לא נפתר, עובר הטיפול למוקד הגבייה הטלפוני (בטרם מוגשת תביעה משפטית) אשר מטרתו גיבוש הסדרי תשלום עם הלקוחות. אם הניסיון להגיע להסדר עם הלווים לא מצליח, מועבר החוב לטיפול מערך הגבייה בבנק, הכולל מחלקה ייעודית העוסקת בטיפול בלקוחות בעלי חוב במשכנתא, ונפתח הליך משפטי נגד החייבים.

פורום פיגורים

אחת לחודש מתכנס בהנהלת הבנק 'פורום פיגורים', בראשות מנהל החטיבה העסקית, בו מוצגת תמונת המצב לגבי תוצאות הגבייה של החודש הקודם, ההשלכות על הדוחות הכספיים והפרשה להפסדי אשראי. הפורום קובע יעדים לטיפול בחובות ולהקטנת הפיגורים.

ביקורת פנימית

תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית בתחום האשראי כוללת, בין היתר, התייחסות לבדיקת הגורמים העוסקים באישור, ביצוע, תחזוקה ובקרה על האשראי.

מאפייני תיק האשראי לדיור של הבנק

מדיניות הבנק בתחום המשכנתאות מבוססת על גישה שמרנית, תוך הגבלת הסיכון הספציפי בכל הלוואה באמצעות בחינת מאפיינים שונים. מאפיינים אלה כוללים את שיעור המימון, שיעור ההחזר ביחס להכנסה הקבועה של הלווה, יכולת הלווה לעמוד בהחזרים השוטפים גם בתרחישים של שינוי בריבית. במקרים בהם ניתנות הלוואות בעלות מאפיינים שאינם עומדים באחד או יותר מהסטנדרטים שקבע הבנק למאפיינים האמורים, מחייב הבנק את קיומם של חיזוקים אחרים, כגון ביטוח אשראי, ערבים נוספים להלוואה, יכולת החזר מוכחת שאינה מבוססת על הכנסה שוטפת של הלווה, ועוד. בשנים האחרונות, לאור ההתרחבות בשוק הדיור והריבית הנמוכה יחסית ששררה במשק, הגביר הבנק את האמצעים הננקטים לצמצום הסיכון, באופן שבא לידי ביטוי בירידה משמעותית במאפייני הסיכון של הלוואות, כפי שיפורט להלן (כל הנתונים להלן נכונים ליום 31 בדצמבר 2012):

שיעור המימון

אחד הפרמטרים המרכזיים המשמשים את הבנק למזעור הסיכון בתיק האשראי לדיור הינו שיעור המימון (היחס שבין שווי הנכס המשמש כביטחון לבין סכום הלוואה). מ-1.11.2012, הגביל בנק ישראל את שעורי המימון בהלוואות לדיור (כפי שפורט לעיל). ההשפעה של ההוראה על תיק האשראי של הבנק תבוא לידי ביטוי רק בטווח הארוך.

שיעור המימון הממוצע של תיק המשכנתאות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012 עומד על 57.8% - בהשוואה ל- 58.6% ב-31 בדצמבר 2011 ול- 60.1% ב-31 בדצמבר 2010. מתוך היקפו הכולל של תיק האשראי של הבנק, בסך 80.1 מיליארד שקלים חדשים, כ-84% ניתן בשיעור מימון מקורי נמוך מ-75%, המבטיח את הלוואה גם במקרה קיצון של ירידה של 25% בשווי הנכס המשמש לביטחון.

שיעור המימון בדיווח זה הינו שיעור המימון ההיסטורי שחושב במועד אישור הלוואה, והוא אינו מביא בחשבון פירעונות שוטפים, המקטינים את יתרת הלוואה, ושינויים בשווי הנכסים המשמשים כביטחון. העלייה המשמעותית במחירי הדיור החל מסוף שנת 2008, ומנגד צמצום יתרות הלוואות בגין הפירעונות השוטפים, מביאים לירידה בשיעור המימון האמיתי, העדכני להיום, של הלוואות שניתנו עד שנת 2008, כך שרובן ככולן בשיעור נמוך מ-75% כיום. היקף הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מ-75% בשנתיים האחרונות, מגיע לכ-3.4 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-4.3% בלבד מתיק הלוואות לדיור.

הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה, מגובות במקרים רבים בביטוח אשראי, המפחית משמעותית את הסיכון לבנק, למרות שאינו משפיע על חישוב שיעור המימון או שיעור ההחזר. מתוך יתרת הלוואות, שניתנו בשיעור מימון מקורי גבוה מ-75%, מבטחים בביטוח אשראי כ-5.1 מיליארד - 40.5%.

בשנתיים האחרונות, בעקבות הצעדים שנקט הבנק לריסון הסיכון בתיק המשכנתאות, ירד שיעור הלוואות שניתנו בשיעור מימון גבוה מסך תיק האשראי לדיור של הבנק, לכ-10.3% באשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, 11.4% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ו-10.9% באשראי שניתן ברבעון הרביעי של שנת 2012.

שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה

שיעור המימון בהלוואה לדיור משמש מדד למידת הביטחון של הלוואה, ללא קשר למאפייני הלווה עצמו. בעת אישור משכנתא, מחייב הבנק את הלווה להציג יכולת לעמוד בפירעונות השוטפים של הלוואה כסדרם, בעיקר באמצעות חישוב שיעור ההחזר החודשי מתוך ההכנסה הקבועה של הלווה.

שיעור ההחזר הממוצע בתיק האשראי לדיור של הבנק הוא 30.7%. כ-69.0% מתוך תיק המשכנתאות של הבנק ניתן ללווים ששיעור ההחזר שלהם נמוך מ-35% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-23.5%). כ-22% מתיק המשכנתאות ניתן ללווים בעלי שיעור החזר של 35% עד 50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-40.5%), וכ-9% בלבד ניתנו ללווים בעלי שיעור החזר גבוה מ-50% (שיעור ההחזר הממוצע ללווים אלה: כ-61.9%).

ההלוואות ששיעור ההחזר בהן גבוה, הן הלוואות הניתנות ללווים בעלי היקף גדול של רכוש נוסף, ואשר יכולת ההחזר שלהם אינה מבוססת בהכרח על הכנסה שוטפת, ללווים בעלי הכנסה גבוהה מאד שלגביה שיעור ההחזר משמעותי פחות, או בהתקיים חיזוקים נוספים להלוואה, מעבר לנכס הממושכן וליכולת ההחזר של הלווה עצמו, כגון ערבים בעלי איתנות פיננסית.

גם בהלוואות שניתנו בשיעור החזר מההכנסה הקבועה הגבוה מ-50%, נשמר שיעור המימון הממוצע, וכ-88% מהן ניתנות בשיעור מימון נמוך מ-75%.

הלוואות בריבית משתנה

הבנק מאפשר ללקוחותיו ליטול הלוואות לדיור הכוללות חלק בריבית שקלית על בסיס הפריים.

במהלך העשור האחרון, ירד שיעור ריבית הפריים, משיעור הגבוה מ-10% בשנים 2002-2003, דרך שיעורים של 6%-5% בשנים 2004-2008, ועד לשיעורים של 4%-2% בשנים 2009-2012. מכאן, שעיקר הסיכון בהלוואות בריבית על בסיס פריים נובע מהלוואות שניתנו משנת 2009 ואילך, מתוך הנחה ששיעור ריבית הפריים צפוי לעלות ולשקף ריבית ריאלית חיובית במשק.

הבנק מעמיד לרשות לקוחותיו את הידע והמומחיות של עובדיו לצורך הבנת הסיכונים בהלוואה בריבית צמודת פריים, והאופן בו ניתן לצמצם או להימנע מסיכון זה. הבנק מציע ללקוחותיו לייחס משקל ראוי לסיכון זה ולנהוג בזהירות בהחלטתם על הרכב ההלוואה.

יכולת ההחזר של הלקוחות שנטלו הלוואות בתקופה בה שיעור ריבית הפריים היה גבוה, נבחנה לפי רמת הריבית הגבוהה. בשנתיים האחרונות, בהן שררה ריבית נמוכה, נהנו אותם לקוחות מיתרון משמעותי בעלות ההלוואה. דווקא בתקופה זו של ריבית נמוכה, פעל הבנק לצמצום היקף האשראי שניתן בריבית צמודת פריים: משיעור של 27.5% מתוך האשראי שניתן לפני שנה ועד שנתיים, צמצם הבנק את שיעור ההלוואות צמודות הפריים לכ-24.40% באשראי שניתן לפני 3 חודשים ועד שנה, ולכ-24.9% בלבד באשראי שניתן ברבעון הרביעי של 2012.

היקף ההלוואות צמודות הפריים שניתנו בשנתיים האחרונות, המהוות את מרכיב הסיכון העיקרי במשכנתאות אלה, מגיע לכ-8.2 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-10.2% בלבד מתיק ההלוואות לדיור.

עם זאת, יצוין כי לפני אישור הלוואה צמודת פריים, בוחן הבנק את יכולת החזר של הלווה בתרחיש בו יעלה שיעור ריבית הפריים ב-2 נקודות אחוז.

הנחיית המפקח על הבנקים מיום 3 במאי 2011, המגבילה את חלק ההלוואה שניתן בריבית משתנה ל-33.3% מסך ההלוואה לכל היותר, תרמה גם היא להמשך הצמצום של מתן הלוואות בריבית משתנה ולהפחתת הסיכון בתחום זה.

היקף ההלוואה

היקף ההלוואות שנתן הבנק בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים הגיע לכ-3.3 מיליארד שקלים חדשים, המהווים כ-4.1% בלבד מתיק האשראי לדיור של הבנק.

להלן פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור (במיליוני שקלים חדשים):

סך הכל	גיל ההלוואה ⁽¹⁾ (הזמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)						שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	שיעור מימון
	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים עד שנה	עד 3 חודשים		
27,301	2,290	4,253	10,523	4,817	3,951	1,468	עד 35%	עד 60%
8,301	380	1,014	2,856	1,864	1,620	567	35%-50%	
3,758	215	478	1,375	895	599	196	מעל 50%	
19,441	799	1,842	8,807	3,877	2,943	1,174	עד 35%	60%-75%
6,297	211	585	2,384	1,541	1,178	398	35%-50%	
2,440	113	285	947	562	411	122	מעל 50%	
9,060	1,912	1,466	3,153	1,132	1,025	373	עד 35%	מעל 75%
2,636	639	447	796	354	303	97	35%-50%	
912	283	231	267	73	46	12	מעל 50%	
80,146	6,841	10,600	31,107	15,114	12,076	4,407		סך הכל
מזה:								
הלוואות שניתנו בסכום מקורי גבוה מ-2 מיליון שקלים חדשים								
3,307	50	290	1,565	758	474	170		
4.1%	0.7%	2.7%	5.0%	5.0%	3.9%	3.9%		אחוז מסך האשראי לדיור
הלוואות בריבית משתנה:								
26,472	333	3,469	14,465	4,157	2,952	1,096		לא צמודות בריבית פריים
12,082	1,682	1,608	6,724	1,624	333	111		צמודות למדד ⁽²⁾
4,661	143	563	2,261	1,166	368	160		במטבע חוץ ⁽²⁾
43,215	2,158	5,640	23,450	6,947	3,653	1,367		סך הכל
הלוואות לא צמודות בריבית פריים מסך האשראי לדיור								
33.0%	4.9%	32.7%	46.5%	27.5%	24.4%	24.9%		
הלוואות צמודות למדד בריבית משתנה מסך האשראי לדיור								
15.1%	24.6%	15.2%	21.6%	10.7%	2.8%	2.5%		
הלוואות בשיעור מימון גבוה מ-75% מסך האשראי לדיור								
15.7%	41.4%	20.2%	13.6%	10.3%	11.4%	10.9%		

(1) יתרות האשראי המוצגות לעיל מחולקות ל"קבוצות גיל" בהתאם למועד בו החל הביצוע הראשון של ההלוואה, והן כוללות באותה קבוצת גיל גם את יתרות האשראי שניתנו בפועל בתקופות מאוחרות יותר.

(2) בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללות הלוואות בהן מתעדכן שיעור הריבית בתדירות של עד 5 שנים (ולא עד בכלל).

הפחתת סיכון אשראי

קבוצת הבנק נוקטת באמצעים שונים להפחתת הסיכונים הנובעים ממתן אשראי ומריכוזיות האשראי (לעניין זה ראה פרק פרום ניטור סיכונים אשראי וריכוזיות אשראי). להלן תיאור הכלים העיקריים להפחתת הסיכון במסגרת מדיניות האשראי של הבנק.

בטוחות - בנהלי הבנק נקבעו סוגי הנכסים אשר יוכרו כבטוחות למתן אשראי. הבטוחות העיקריות המקובלות בבנק הן: פיקדונות, ניירות ערך, שעבוד של נדל"ן ושל רכב, שוברי אשראי, צ'קים, ערבויות בנקאיות וערבויות של מוסדות, של תאגידים או של יחידים. במסגרת מדיניות הבטוחות, נקבעו כללים ועקרונות באשר לרמת ההסתמכות על כל סוג בטוחה, בהתאם לאופייה, סחירותה, התנדוטיות במחירה, מהירות מימושה ומעמדה המשפטי, וזאת בנוסף לבחינת כושר החזר של הלקוח כקריטריון למתן האשראי.

הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לסוג האשראי אותו הן מבטיחות, תוך התייחסות לטווח הזמן, לסוגי הצמדה, לאופי האשראי, למטרות וכן למהירות יכולת המימוש שלהן. מקדמי הביטחון קובעים את השיעור בו הבנק מוכן להסתמך על בטוחה מסוימת כבטחון לאשראי. שווי הבטוחות בהתאם למקדמי הביטחון, מחושב, ככל שניתן, באופן אוטומטי על ידי מערכות המחשוב. מקדמי הביטחון לסוגי הבטוחות השונים נבדקים לפחות אחת לשנה, ומאשרים בועדת האשראי הדירקטוריונית. כמו כן, קיימים בטוחות אשר אינם נלקחים בחשבון בחישוב מקדמי הביטחון והם משמשים לחיזוק מערך הביטחונות הקיים. הבנק מאשר באופן פרטי ומוגבל, גם מתן אשראי כנגד התחייבות הלווה בלבד.

במסגרת נוהלי הבנק נקבעו כללים באשר לניהול השוטף של הביטחונות, ובכלל זה עדכון ערכם של הביטחונות: פיקדונות וערבויות בנקאיות מתעדכנים באופן שוטף לפי תנאיהם; בטוחות שהם ניירות ערך סחירים מתעדכנים באופן שוטף לפי ערכם בשוק; לגבי בטוחות שהן נדל"ן, קובע הנוהל את המועד להערכת שווי על ידי שמאי מוסמך בהתאם לסוג האשראי המובטח על ידי הנכס. כמו כן, מבוצעת הערכת שווי במקרים של חשש לירידה מהותית בערך בטחון, העלולה להעמיד את הבנק במצב של חוסר בטחונות.

כפי שפורט לעיל, לרבות בפרק המלצות ועדת באזל, הבנק עושה שימוש נרחב בבטוחות אשר אינן מוכרות במסגרת כללי הפחתת הסיכון (CRM) של באזל II (נדל"ן, שעבוד רכב, ערבויות אישיות) בכדי להפחית את סיכונים האשראי.

גידורים - ללווים בעלי חשיפה מטבעית מוצעים אמצעי חיסוי והגנה (עסקות גידור) לצמצום חשיפתם, וזאת בנוסף לצעדים האחרים שהבנק נוקט למזעור סיכונים החשיפה של הבנק מפעילותם של אותם לקוחות. נקבעו הנחיות למעקב, פיקוח ובקרה נאותים על פעילות לווים אשר חבותם לבנק רגישה לשינויים בשערי החליפין, לרבות יצירת סימולציות ותרחישים לשינויים עתידיים בשערי החליפין. בקרות מיוחדות מופעלות גם לגבי לקוחות אשר מרכיב משמעותי בסל הביטחונות שלהם הוא ניירות ערך.

ביטוח אשראי - הבנק עושה שימוש בביטוח אשראי בתחום ההלוואות לדיור (משכנתאות), כך שמשכנתאות בשיעורי מימון גבוהים מובטחות, לגבי אותו חלק החורג משיעור המימון שקבע הבנק, על ידי חברת הביטוח EMI. באופן זה מקטין הבנק את הסיכון בהלוואה לשיעור מוגבל מהיקף הביטחונות.

ריכוזיות - הבנק אישר מדיניות עדכנית ייעודית לנושא סיכון הריכוזיות בתחום האשראי. מדיניות האשראי של הבנק מזה שנים מתבססת על פיזור הסיכונים ועל ניהולם המבוקר.

פיזור הסיכונים מאופיין במספר היבטים:

- פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים, לרבות הגבלת החשיפה ביחס לענפים ספציפיים.
- פיזור על פני קבוצות גודל של לקוחות.
- פיזור על פני מגזרי הצמדה שונים.
- פיזור גיאוגרפי במקרים רלוונטיים (ענף הבניה, משכנתאות).

ענפי משק: בהנהלת הבנק ובדירקטוריון נערכים, בהתאם לצורך, דיונים בנושא אשראי לענפים מסוימים, בעיקר ביחס לענפים הרגישים לתנודתיות במחזורי העסקים. מדיניות האשראי לענפים הרגישים נקבעת בהתבסס על ניתוח כלכלי של ההתפתחויות החזויות בענפים אלה. הבנק מקפיד על פיזור החבות בין ענפי המשק השונים, כך שלא תיווצר חבות חריגה בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 315. אשראי לענפים מסוימים, כמו ענף היהלומים, ענף הבנייה (על ענפי המשנה הכלולים בו), אשראי ליסינג וחברות סטארט-אפ מטופל על ידי יחידות מקצועיות ובעלי תפקידים המתמחים בענפים אלה. לענפים האמורים נקבעו כללים ונהלים ספציפיים, בנוסף לנהלים הכלליים הנוגעים להעמדת אשראי, וזאת על מנת להתמודד עם סיכוני האשראי הייחודיים לענפים אלה.

לקוחות גדולים: הבנק פועל בתחום האשראי ללקוחות גדולים באמצעות סקטור תאגידיים, במסגרתו פועלים צוותים בעלי התמחויות ענפיות. לעתים, מגביל הבנק את חלקו באשראי ללקוח גדול ביחס להיקף האשראי הכולל לאותו לקוח במערכת הבנקאית, ובמקרים מסוימים מתנה את השתתפותו במימון עסקאות מסוימות ביצירת חבילת מימון כוללת בה ישתתפו גם בנקים נוספים (במסגרת הסדרי קונסורציום). הבנק מקפיד על עמידה במגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים ועל חבותם הכוללת של הלווים הגדולים וקבוצות הלווים שחבותם נטו לבנק עולה על 10%, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 313. לפרטים נוספים באשר ללקוחות המטופלים על ידי סקטור תאגידיים, ראה פרק תיאור עסקי קבוצת הבנק לפי מגזרי הפעילות, מגזר הבנקאות העסקית.

מגזרי הצמדה: הפיזור מתבטא גם במתן אשראי במגזרי הצמדה שונים, כך שחלק מהאשראי רגיש יותר לתנודות במדד המחירים לצרכן (אשראי צמוד מדד), חלקו רגיש יותר לשינויים בריבית הפריים (אשראי שקלי לא צמוד), וחלקו לתנודות בשערי החליפין של המטבעות (אשראי במטבע זר או צמוד שער חליפין של מטבע זר).

פיזור גיאוגרפי: הבנק מקפיד על פיזור גיאוגרפי בתחום האשראי לבנייה ובתחום המשכנתאות, במטרה להקטין ריכוזיות יתר במתן האשראי.

להלן הרכב חשיפת האשראי נטו לפי סוגי הפחתות סיכון:

ליום 31 בדצמבר 2012					
חשיפת אשראי נטו	חשיפה המכוסה על ידי ערבויות		חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾		
	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר	סכומים שנוספו ⁽²⁾			
21,254	(11)	157	(291)	21,399	חובות של ריבוניות
1,193	(52)	312	-	933	חובות של ישויות סקטור ציבורי
3,666	(2)	193	(9)	3,484	חובות של תאגידים בנקאיים
57,317	(8,903)	23	(251)	66,448	חובות של תאגידים
2,397	(305)	-	(7)	2,709	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
23,455	(1,813)	-	(1)	25,269	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,848	(1,436)	-	(103)	5,387	הלוואות לעסקים קטנים
82,955	(69)	-	(23)	83,047	משכנתאות לדיור
4,900	-	-	-	4,900	נכסים אחרים
200,985	(12,591)	685	(685)	213,576	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2011					
חשיפת אשראי נטו	חשיפה המכוסה על ידי ערבויות		חשיפת אשראי ברוטו ⁽¹⁾		
	חשיפה המכוסה על ידי בטחון פיננסי כשיר	סכומים שנוספו ⁽²⁾			
19,503	-	23	-	19,480	חובות של ריבוניות
968	(4)	-	-	972	חובות של ישויות סקטור ציבורי
6,161	(3)	226	(9)	5,947	חובות של תאגידים בנקאיים
56,892	(8,574)	-	(218)	65,684	חובות של תאגידים
1,823	(237)	-	(2)	2,062	חובות בביטחון נדל"ן מסחרי
22,711	(1,661)	-	(1)	24,373	חשיפות קמעונאיות ליחידים
3,705	(1,305)	-	(19)	5,029	הלוואות לעסקים קטנים
73,998	(48)	-	-	74,046	משכנתאות לדיור
25	-	-	-	25	איגוח
3,572	-	-	-	3,572	נכסים אחרים
189,358	(11,832)	249	(249)	201,190	סך הכל

(1) סכום היתרות המאזניות והחוץ-מאזניות לאחר קיזוזים מאזניים וחוץ-מאזניים, לאחר הפרשה להפסדי אשראי, וללא השפעת הפחתת סיכון אשראי, מקדמי המרה לאשראי ומקדמי שקלול הסיכון כהגדרתם בכללי באזל 2.

(2) הפחתת סיכון אשראי באמצעות ערבויות גורמת למעבר של חשיפות מקבוצת החשיפה המקורית לקבוצות חשיפה בעלות מקדם שקלול סיכון נמוך יותר. כתוצאה מכך, נוצרים לעתים מצבים שבהם היקף החשיפה בקבוצת חשיפה מסוימת, לאחר הפחתת סיכון אשראי, גבוה מהיקף החשיפה בקבוצה זו לפני הפחתת הסיכון.

סיכון אשראי של צד נגדי

סיכון צד נגדי הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יימצא בכשל לפני הסליקה הסופית של תזרימי העסקה. הפסד כלכלי יקרה רק כאשר העסקה עם הצד הנגדי תהיה בעלת שווי כלכלי חיובי בעת הכשל. ערך השוק של העסקה, שיכול להיות חיובי או שלילי לכל אחד מהצדדים, תלוי למעשה בתנודות בגורמי השוק. במידה שהצד הנגדי יימצא בכשל, והעסקה בעלת שווי הוגן חיובי - הדבר עלול לגרום להפסד לבנק, לבעיית נזילות ולקושי לבצע עסקאות נוספות. גורמי הסיכון המשפיעים על סיכון האשראי של צד נגדי הינם: סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון נזילות.

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים. הבנק אף פועל בתחום נגזרות האשראי בתיק הסחיר. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני בוועדה לניהול סיכונים ומובאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות בראשות המנהל הכללי.

מגבלות ובקורות - קיימת מגבלת מסגרות עבור בנקים ומדינות הכוללת התייחסות לנגזרים. כמו כן, קיימת מגבלת מסגרות לקוחות בהתאם לפרמטרים מסוימים. במסגרת האגף לבקרת סיכונים פועלת יחידה ייעודית המתמחה בבקרת חשיפות הנובעות מפעילות בשוק ההון, ובוחנת באופן יומי לקוחות הפעילים בתחום זה. מתבצעת בקרה על פעילות חדר עסקאות, כולל בדיקת עמידה במגבלות שונות שקבעו הדירקטוריון וההנהלה.

הבנק מפעיל מנגנון נוסף לבקרה ולניהול סיכון הלקוח, באמצעות מדידת ה-VAR (הערך בסיכון) של תיק הלקוחות הפועלים במטבעות באופן שוטף ובתדירות גבוהה במהלך היום. מנגנון זה נמצא בתהליכי פיתוח נוספים, על מנת לאפשר לבנק ליצור קו בקרה נוסף לאלו שכבר מופעלים על הלקוחות הפועלים בכל זירות המסחר.

הפחתת סיכון - לשם השתתפות בפעילות שוק ההון על הלקוח לספק בטחונות, בהתאם לנוהל שקבע הבנק. בפעילות מול בנקים ומדינות, הבנק חותם על הסכמי ISDA ועל נספחי CSA. הדבר מאפשר קיזוזים בין העסקאות, כך שהסכום שיעבור בין הצדדים לעסקה הוא רק סכום החשיפה נטו, ועל ידי כך להקטין את החשיפה של כל אחד מהצדדים. נספחי CSA מסדירים העברות של כספים בין הצדדים לעסקה כל אימת שהחשיפה מגיעה להיקף מסוים שנקבע מראש, ועל ידי כך קטנה החשיפה לצד הנגדי.

להלן הרכב חשיפת אשראי נוכחית בגין נגזרים ליום 31 בדצמבר 2012:איגוח:

פירוט	חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")	195	1,079	-	1	4	1,279
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾	410	611	689	-	11	1,721
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים	605	1,690	689	1	15	3,000
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)	(94)	(247)	(1,635)	(1)	-	(1,977)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות	53	110	1,078	-	-	1,241
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי	564	1,553	132	-	15	2,264

(1) לרבות חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעולות לקוח בבורסה, המחושבת על פי כללי הבורסה.

(2) פעילות נגזרי האשראי של הבנק אינה מוגדרת כפעילות תיווך. למידע על עסקאות רכישה ומכירת הגנת אשראי, ראה ביאור ה'.

להלן הרכב חשיפת אשראי נוכחית בגין מכשירים נגזרים ליום 31 בדצמבר 2011:

פירוט	חוזי ריבית	חוזי מט"ח	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות	נגזרי אשראי ⁽²⁾	סה"כ
סכום נקוב של מכשירים נגזרים (OTC) לאחר השפעת מקדם התוספת ("add-on")	307	1,297	22	-	49	1,675
שווי הוגן ברוטו חיובי של נגזרים ⁽¹⁾	1,097	1,075	522	-	-	2,694
סך הכל חשיפה בגין מכשירים נגזרים	1,404	2,372	544	-	49	4,369
ביטחונות בגין מכשירים נגזרים (לפני מקדמי ביטחון)	(81)	(496)	(524)	-	-	(1,101)
השפעת מקדמי ביטחון על הביטחונות	59	260	201	-	-	520
סך הכל חשיפת אשראי נוכחית לאחר הפחתת סיכון אשראי	1,382	2,136	221	-	49	3,788

- (1) לרבות חשיפה הנובעת מסיכון אשראי של צד נגדי בגין פעולות לקוח בבורסה, המחושבת על פי כללי הבורסה.
 (2) פעילות נגזרי האשראי של הבנק אינה מוגדרת כפעילות תיווך. למידע על עסקאות רכישה ומכירת הגנת אשראי, ראה ביאור 19 ה'.

איגוח

הבנק אינו פועל בתחום איגוח נכסים. מדיניות הבנק הינה להימנע, באופן עקרוני, מהשקעה במכשירי איגוח מורכבים.

ביום 31 בדצמבר 2012 לא היו לבנק השקעות בחשיפות איגוח.

להלן פירוט ההשקעות בחשיפות איגוח ודרישות ההון בגין:

ליום 31 בדצמבר 2011			
דרישות הון ⁽¹⁾	סכום החשיפה	משקל סיכון	
8	25	350%	BB+ עד BBB-
36	36	מנכה מההון	B+ ומטה
44	61		סך הכל

- (1) דרישת ההון (למעט בגין חשיפות המנוכות מההון), חושבה לפי 9% מיתרת נכסי הסיכון, בהתאם להוראת השעה ליישום דברך 3 של באזל 2.

לפירוט נוסף של היקף החשיפה לניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 3 לדוחות הכספיים.

סיכוני שוק

סיכוני השוק אליהם חשוף הבנק במכשירים הפיננסיים השונים נובעים מרגישותם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה ובשערי חליפין, כך ששינויים בתנאי השוק, עשויים להוביל לשינויים בשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים השונים. ניהול סיכוני השוק נועד למקסם את הרווח של הבנק ברמת סיכון שנקבעה. החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות בהתאם למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון, אשר במסגרתן ובכפוף להן, פועלת הנהלת הבנק בהתאם לתנאי השוק במועד נתון.

- הבנק מתמקד בשני גורמי סיכון שוק עיקריים:
- סיכון הריבית - הסיכון לשחיקת ההון כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו, או ממתאם לא מלא בהשפעת שינויים בשיעורי הריבית על המכשירים הפיננסיים השונים.
 - סיכון בסיס הצמדה - הסיכון לשחיקה בהון כתוצאה משינויים בערכו של בסיס הצמדה - שינוי מחירים, שערי חליפין וקצב האינפלציה. החשיפה לסיכון בסיס קיימת כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במגזרי מטבע או הצמדה שונים.

כל פעילות חדשה של הבנק (מכשיר פיננסי חדש, חשיפה מסוג חדש, עשיית שוק ודומה) מאושרת על ידי הדירקטוריון לאחר שעמד על סיכוני השוק הכרוכים בפעילות, וקבע מגבלות ומנגנונים לניהול, למדידה ולבקרה של הסיכונים לפי נוהל מוצר חדש. בהתאם להוראות בנק ישראל, במסגרת ניהול הסיכונים בבנק מובאות בחשבון גם החשיפות לסיכוני שוק של חברות הבת.

ניהול הסיכון בבנק מתחלק לשני מוקדי סיכון עיקריים: תיק בנקאי ותיק סחיר. באזל II מגדיר תיק סחיר תוך שימת הדגש על יכולת הסחירות, עם הכוונה ברורה למכשירים סחירים שבכוונת הבנק לסחור בהם למטרות רווח. התיק הסחיר בבנק כולל את התיקים המנוהלים בחדר העסקאות כעושה שוק וכן תיקי ניירות ערך למסחר ועסקאות נגזרים אשר בוצעו כחלק מאסטרטגית שוק ספציפית, המנוהלת בניהול פיננסי תחת מגבלות ספציפיות של חשיפה ורווחיות. התיק הבנקאי שהוא עיקר הפעילות של הבנק, מכיל את כל העסקאות שאינן כלולות בתיק הסחיר, לרבות מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים כעסקאות הגנה לתיק הבנקאי.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי

סיכון הריבית בתיק הבנקאי הוא הסיכון של שחיקת התיק הבנקאי כתוצאה משינויים שיחולו בעתיד בשיעורי הריבית. החשיפה לסיכון הריבית נובעת מחוסר התאמה בין טווחי הזמן לפירעון של נכסי הבנק לעומת התחייבויותיו ו/או מתאם לא מלא בהשפעת שינויים בשיעורי הריבית על המכשירים הפיננסיים השונים.

סיכון הריבית בתיק הבנקאי של הבנק מנוטר באופן שוטף, הן במסגרת ניהול סיכון הריבית על התיק הכולל במונחי VAR, והן במונחי Economic Value of Equity-EVE, מודל הבוחן שינויים בשווי הכלכלי של התיק תחת הנחות שונות של שינויים בעקומי הריבית, לרבות עלייה / ירידה מקבילה של עקום הריבית ב-2% ושינויים היסטוריים לאופקי זמן שונים כולל שנה.

להלן השפעת תזוזה מקבילה של העקום ב-2% על השווי הכלכלי של התיק הבנקאי במונחי EVE (במיליוני שקלים חדשים):

31 בדצמבר 2012						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ						
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
89	(267)	57	(14)	(7)	(142)	עליה של 2%
(92)	179	(19)	7	2	77	ירידה של 2%
31 בדצמבר 2011						
שינוי בשווי הוגן						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ						
לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך הכל	
115	(33)	92	(12)	(3)	159	עליה של 2%
(131)	(85)	(42)	12	1	(245)	ירידה של 2%

במסגרת עריכת התחזית לפירעון משכנתאות בבנק, נלקחות בחשבון הנחות לגבי סילוקים מוקדמים.

סיכון שוק בתיק הסחיר של הבנק, שמורכב בעיקרו מתיקים המנוהלים בחדר עסקאות, מנוהל באמצעות מגבלות כמותיות המוגדרות לכל תיק בהתאם לפעילותו.

מודל ה-**VAR (Value at Risk)** - הערך בסיכון

להלן תמצית המודלים המשמשים את הבנק לחישוב הערך בסיכון:

מודל ה-VAR**** הוא מודל סטטיסטי האומד את ההפסד הצפוי לבנק, במהלך אופק השקעה מסוים וברמת ביטחון סטטיסטית הנקבעת מראש.

ערך ה-**VAR** מהווה אומדן לרמת סיכון השוק במונחים כספיים. ערך ה-**VAR** יכול לעלות כתוצאה מעלייה בתנודתיות של גורמי סיכון, או כתוצאה מעלייה ברמת הסיכון הגלומה בפוזיציות השונות שבתיק הבנק. יש לראות את אומדן ה-**VAR** כ"מדחום לסיכון", שכן ניתוח תוצאות ה-**VAR** בצורה שוטפת, מאפשר להנהלת הבנק לקבל מידע ערכי על רמת הסיכון הגלומה בפעילויות שונות של הבנק, לאבחן את פרופיל הסיכון של הבנק, ולנקוט פעולות במטרה לגדר סיכונים מסוימים בפעילותו. הבנק קבע מגבלות (תאבון סיכון) במונחי **VAR**, על התיק הכולל של הבנק, ועל פעילותו בתיקי האופציות השונים. חישובי ה-**VAR** על התיק הכולל של הבנק מתבצעים אחת ליום. החישובים על תיקי האופציות מתבצעים אחת לשעה.

מודל ה-**VAR** מתאים לתנאי שוק רגילים, ואינו אומד הפסדים אפשריים מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בחישוב. לפיכך, מחזק הבנק את המתודולוגיה באמצעות מבחני מצוקה.

מבחני מצוקה (קיצון) - שיטות שנועדו לאמוד את ההפסד הצפוי לבנק, כתוצאה מתנודות חריפות במחיריהם של גורמי הסיכון בשוק. מודל זה אומד, בשיטותיו השונות, את ההפסד הפוטנציאלי ב"זנב השמאלי" של ההתפלגות, קרי, מעבר לרמת המובהקות שנקבעה בעת חישוב ה-**VAR**. שיטות מבחני המצוקה של הבנק נחלקות לשניים: שיטות סובייקטיביות, המסתמכות על החלטה של פורום ניטור סיכונים שהוקם בבנק, ושיטות אובייקטיביות, המסתמכות בין היתר על אירועים ותרחישים קיצוניים, שאירעו בעבר. הבנק קבע מגבלות (תאבון סיכון) במונחי מבחני מצוקה.

כנדרש על פי הוראות בנק ישראל, מחשב הבנק את ערכי ה-**VAR** וערכי מבחני המצוקה ברמה יומית. חישוב ערך ה-**VAR** מתבצע על פי שיטת חישוב שפותחה בבנק, בשיתוף פעולה עם מומחים בעלי שם עולמי. שיטת חישוב זו נועדה לשפר את מהירות התגובה של ערך ה-**VAR** לרמת התנודתיות בשווקים הפיננסיים, ולמעשה, היא משלבת מספר שיטות חישוב מקובלות. שיטה זו מאפשרת לבנק להתמודד עם מצבים בהם מידת התנודתיות בשוק גדלה.

הבנק הקים תשתית ניהולית וטכנית לחישוב מודל ה-**VAR** ולחישוב מבחני מצוקה באלטרנטיבות שונות. תוצאות המודלים, כולל ניתוח התוצאות, מדווחות באופן שוטף ל-**CRO** של הבנק, למנהל סיכונים השוק, למנהל הכללי, לוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון, ולדירקטוריון הבנק.

אומדני ה-**VAR** ומבחני המצוקה משמשים את הבנק לפעילותו השוטפת ובפרט, לקביעת תאבון הסיכון. הבנק בוחן את איכות המודלים המשמשים אותו לחישוב ה-**VAR**, בין היתר, באמצעות תהליך ה-**BACKTESTING**, וזאת כדי לשפר את איכות הניבוי של המודלים בהם הוא משתמש. חישוב ה-**VAR** של הבנק, ובפרט, תהליך ה-**BACKTESTING** של הבנק, עבר במהלך שנת 2012 תהליך תיקוף נרחב, בהמשך להנחיות בנק ישראל בנושא תיקוף מודלים.

הבנק פועל בהתמדה לשיפור המודלים בהם הוא משתמש, בכל ההיבטים הנדרשים. הבנק מוצא במודלים אלה כלי ניהולי חשוב, והוא עושה בהם שימוש נרחב ככלים למעקב ולבקרה אחר רמת הסיכון הגלומה בפעילות הבנק בתחומים השונים. במהלך

השנה האחרונה המשיך הבנק לבחון את המתודולוגיות שהתפתחו בעולם לאחרונה, לחישוב מדדי הסיכון (חלקם - כתוצאה מהמשבר האחרון בשווקים בעולם).

כפועל יוצא ממהלך זה, הרחיב הבנק את השימוש במודלים נוספים, המאפשרים לו לאתגר את פרופיל הסיכון שלו, ובפרט, את האירועים מעבר לרמת המובהקות (חקירת ה"זנב השמאלי" של ההתפלגות), ובמהלך שנת 2012 החל בחישובים של STRESSED VAR, האומד את ערך ה-VAR לו יחזרו תנאי השוק של המשבר הכלכלי בשנים 2008-2009, עת השוק סער, וכן הוא מחשב את מדד ה-EXPECTED SHORTFALL VAR, האומד את ממוצע ההפסדים, מעבר לרמת המובהקות שנקבעה. סיכוני השוק בשני התיקים, הבנקאי והסחיר, מנוהלים ברמה הכוללת באמצעות מודל ה-VAR ומבחיני המצוקה. הבנק פועל תחת מגבלות הדירקטוריון לסיכוני שוק במונחי VAR ומבחיני מצוקה. לצורך יישום מודלים אלה, הוגדר ההון הפנוי של הבנק כמקור שקלי לא צמוד. מגבלות הדירקטוריון קובעות, כי ערך ה-VAR של כלל פעילותו של הבנק, לאופק השקעה של חודש, לא יעלה על 6% מההון העצמי, וכי ההפסד המרבי במבחיני המצוקה בגבוהה מבין כל שיטות החישוב, לא יעלה על 15% מההון העצמי כאמור לעיל.

האומדן הפנימי של ערך ה-VAR של קבוצת הבנק מציג את הסיכון להפסד במהלך חודש ימים, שהסתברות להתרחשות אינה עולה על 1%. להלן ערך ה-VAR המקסימלי של קבוצת הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

שנת 2011	שנת 2012	
223	167	לסוף התקופה
286 (אוגוסט)	239 (פברואר)	ערך מקסימאלי במהלך התקופה
212 (מרץ)	144 (אפריל)	ערך מינימאלי במהלך התקופה

בהמשך לעבודת ייעוץ שבוצעה על ידי מומחים בינלאומיים, מבצע הבנק Backtesting על הלימות מודל ה-VAR החדש שפותח בבנק. בחינת ה-BackTesting על מודל ה-VAR לאופק השקעה של יום מצביעה על כך, שגם בשנת 2012 עמד המודל בקריטריונים שנקבעו ע"י וועדת באזל.

המבנה והארגון של פונקצית ניהול סיכוני שוק (ריבית ובסיס)

ניהול החשיפות לסיכוני שוק מעוגן במסמך מדיניות אשר מובא אחת לשנה לאישור בדירקטוריון הבנק, מסמך זה מתווה בין היתר את מדרג הסמכויות לניהול סיכוני השוק ואת תדירות הדיונים והדיווחים על מצב החשיפות ברמות השונות. בהתאם לנהל, סמכות קבלת החלטות בנוגע לניהול החשיפות הינה בידי המנהל הכללי, בכפוף למסגרות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק נדונה, מגובשת ומבוקרת במסגרת ועדת הנהלה לניהול נכסים והתחייבויות בראשותו של המנהל הכללי של הבנק. ועדה זו מתכנסת בדרך כלל אחת לחודש או לעיתים תכופות יותר, כאשר קיימות או חזויות התפתחויות מיוחדות בשווקים השונים. בהתאם לנהל, נדרש המנהל הכללי של הבנק לדווח לדירקטוריון מיידית על חריגה ממגבלות הדירקטוריון ובקורות אירועים חריגים חיצוניים או פנימיים.

מנהל החטיבה הפיננסית, המכהן כמנהל סיכוני השוק, עומד בראש ועדה לניהול סיכונים המתכנסת בתדירות שבועית, ודנה בפעילות מעשית בתחום ניהול הנכסים וההתחייבויות. למנהל הסיכונים סמכות לקבל החלטות בנושא ניהול החשיפות בכל מגזרי ההצמדה, על מנת ליישם את המדיניות שנקבעה על ידי המנהל הכללי, ובכפוף למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון. מנהל החטיבה הפיננסית קובע קווים מנחים לפעילות השוטפת של ניהול סיכוני השוק, בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון.

מנהל החטיבה הפיננסית מדווח למנהל הכללי של הבנק על כל חריגה ממגבלות ההנהלה, מעבר לחריגה המותרת. למנהל סיכויי השוק. ניצול הסמכויות של מנהל סיכויי השוק לחריגה ידווח בישיבת ועדת ההנהלה לניהול נכסים והתחייבויות הסמוכה לאחר מועד החריגה.

בדיקה וניהול של החשיפות לסיכויי השוק השונים מתבצעות באופן שוטף בסקטור ניהול פיננסי שבחטיבה הפיננסית. בקרת סיכויי שוק מבוצעת על ידי האגף לבקרת סיכונים שבחטיבה לבקרת סיכונים. מנגנוני כימות החשיפות והבקרה אחר העמידה במסגרות המאפשרות לפעילות מעוגנים בנהלי עבודה פנימיים. כמו כן, מקיים הדירקטוריון בתדירות רבעונית דיון ב"מסמך הסיכונים", כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 310, שתחולתה ביום 1 בינואר 2014. בקרות אירועים חריגים בשוקי הכספים וההון, כגון שינוי בלתי צפוי בשיעורי הריבית, זעזועים בשוק מטבע החוץ, שינויים במדיניות הפיסקלית או המוניטרית, מתכנסות הוועדות לדיון מיוחד, על מנת לקבל החלטות המתחייבות מאירועים אלה.

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכון של סיכויי שוק (ריבית ובסיס)

בבנק פועל "פורום ניטור סיכונים" המתכנס בתדירות של לפחות אחת לרבעון, במטרה לקבוע את תרחישי הקיצון של הבנק, לדון ולקבוע מתודולוגיות לניהול ולבקרת הסיכונים ולטפל בהיבטים העולים מתוך סיכון השוק, הריבית והנזילות. בוועדה, שבראשותה עומד מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, שותפים נציגי החטיבה הפיננסית, החטיבה לבקרת סיכונים, החטיבה העסקית ומערך חשבונאות ודיווח כספי. הפעילות השוטפת של הוועדות מאפשרת קיום תקשורת שוטפת בנושא ניהול הסיכונים השונים בין כל החטיבות בבנק השותפות לתהליך ניהול הסיכונים ולבקרתו. במהלך שנת 2012 הורחבה פעילותו של פורום זה, והוא מטפל גם בנושאים העולים מתוך תהליך התיקוף בבנק.

מדיניות גידור והפחתת סיכון

הפחתת חשיפה לסיכויי שוק של הפוזיציות המאזניות והחוץ מאזניות מתבצעת באמצעות פעילות יזומה בעסקאות נגזרים מגדרות, ניהול ההרכב של תיק איגרות החוב, והתאמת מערך המחירים במטרה לעודד פעילות בתחומים הדרושים. עסקאות נגזרים, אשר מזוהות כמגדרות פוזיציות מאזניות בהתאם לכללי החשבונאות, יוגדרו בהתאם לנוהל גידור שקיים בבנק כעסקאות גידור חשבונאי. אפקטיביות הגידור היא מידת ההתאמה בין השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל הנגזר המגדר. הגידור נחשב כבעל אפקטיביות גבוהה, אם השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר, מתקזזים כמעט במלואם על ידי השינויים בשווי ההוגן או בתזרימי המזומנים של המכשיר המגדר. כאשר אין זהות מוחלטת בין מכשירים מגדרים לאלו המגודרים מתקיימות בדיקות אפקטיביות אחת לרבעון.

גידול (שחיקה) בהון במיליוני שקלים חדשים

	תרחיש קיצון היסטורי ⁽¹⁾			תרחישים		
	ירידה של 10% מקסימאלית	עלייה של 10% מקסימאלית	ירידה של 5% מקסימאלית	עלייה של 5% מקסימאלית	ירידה של 10% מקסימאלית	עלייה של 10% מקסימאלית
מדד	65.3	110.9	(759.8)	(379.9)	379.9	759.8
דולר	(1.4)	1.7	2.8	(1.9)	4.3	26.1
ליש"ט	0.8	(0.6)	2.1	1.1	(0.8)	(2.1)
יין	(1.0)	1.3	2.9	(1.3)	1.3	(2.7)
אירו	1.5	1.6	8.9	2.8	2.1	7.0
פר"ש	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1

(1) תרחישי הקיצון חושבו על בסיס שינויים יומיים בשערי החליפין ושינויים חודשיים במדד ב-10 השנים האחרונות.

להלן מוצגת השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני שקלים חדשים).

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי ריבית:

סך הכל	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		סך הכל
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד	
31 בדצמבר 2012						
158,680	2,304	3,707	13,960	51,348	87,361	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
134,739	5,294	7,889	48,135	5,316	68,105 ⁽³⁾	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
(151,896)	(2,584)	(4,409)	(17,825)	(37,080)	(89,998)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(134,992)	(4,893)	(7,254)	(44,211)	(12,555)	(66,079) ⁽³⁾	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
6,531	121	(67)	59	7,029	(611)	סך הכל
31 בדצמבר 2011						
⁽⁵⁾ 146,888	2,358	3,402	14,884	46,950	⁽⁵⁾ 79,294	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
⁽⁵⁾ 139,212	7,870	9,745	44,939	4,963	⁽⁵⁾ 71,695 ⁽³⁾	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
(139,422)	(2,504)	(4,490)	(17,770)	(36,180)	(78,478)	התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(139,954)	(7,799)	(8,698)	(41,730)	(10,742)	(70,985) ⁽³⁾	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
6,724	(75)	(41)	323	4,991	1,526	סך הכל

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית⁽⁴⁾:

שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי		שינוי בשווי ההוגן במיליוני שקלים חדשים באחוזים		
	אחר	אירו	דולר	צמוד למדד	לא צמוד			
31 בדצמבר 2012								
השינוי בשיעורי הריבית:								
0.4%	26	6,557	115	(93)	(4)	6,860	(321)	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.0%	2	6,533	120	(71)	52	7,013	(581)	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
3.4%	222	6,753	129	(16)	132	7,453	(945)	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2011								
השינוי בשיעורי הריבית:								
(0.5%)	(31)	6,693	(85)	(43)	265	4,882	1,674	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
-	2	6,726	(76)	(42)	316	4,984	1,544	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
2.2%	145	6,869	(64)	(37)	380	5,238	1,352	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

- (1) כולל מכשירים פיננסיים מורכבים. לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי ההוגן נטו במגזר זה בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים הוא השווי ההוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים) בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.
- (5) סווג מחדש.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

הבנק נדרש להקצות הון בגין סיכון הריבית בתיק הסחיר, סיכוני שער חליפין על כל הפעילות הבנקאית וסיכון האופציות. הבנק משתמש בשיטת המח"מ במדידתו את סיכון הריבית ובשיטת דלתא פלוס במדידתו את הסיכון בגין אופציות. שיטה זו מכמתת את הסיכון הכרוך בפעילות תיק האופציות כפונקציה של ערכי "היווניות". אלה מבטאות את רגישות תיק האופציות לתזוזות בנכס הבסיס ובסטיית התקן.

על פי כללי באזל II, נדרש הבנק לחשב גם את הסיכון הספציפי בתיק הסחיר. דרישת ההון בגין הסיכון הספציפי מיועדת לספק הגנה מפני שינוי לרעה במחירו של נייר ערך יחיד עקב גורמים הקשורים למנפיק היחיד. דרישה זו מתייחסת למכשירים בתיק הסחיר, והיא מחליפה את דרישת ההון בגין סיכונים אשראי מכשירים אלה, אילו היו בתיק הבנקאי.

הקצאת הון עבור סיכון בסיס הינה של 8% בגין פוזיציה פתוחה נטו בכל מטבע.

להלן דרישת ההון הנובעת מסיכון שוק לפי רכיבי סיכון (במיליוני שקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2011		ליום 31 בדצמבר 2012				
דרישות הון		דרישות הון				
סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	סיכון כללי	סיכון ספציפי	רכיב סיכון ⁽¹⁾
43	40	62	61	1	1	סיכון ריבית ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	סיכון מניות
42	42	39	39	-	-	סיכון שער חליפין של מטבע חוץ
85	82	101	100	1	1	סך הכל סיכון שוק

(1) סיכון הגלום בפעילות אופציות נכלל ברכיבים השונים, וחושב לפי גישת "דלתא פלוס", כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.

(2) חושב לפי גישת המח"מ, כהגדרתה בהוראות המפקח על הבנקים.

סיכוני נזילות

סיכוני נזילות נובעים מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכוני הנזילות מנוהלים בכפוף למגבלות הדירקטוריון והנהלה, כפי שתוארנה להלן, תוך מאמץ למזער הפסדים הנובעים מהשקעת עודפי נזילות בנכסים עם נזילות גבוהה, אך בעלי תשואה נמוכה.

הבנק פיתח מודל פנימי לאמידת צרכי הנזילות והאמצעים הנזילים, כנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין 342 - "ניהול סיכוני נזילות" ובהתאמה להנחיות באזל. המודל הפנימי של הבנק מבוסס על ממצאים סטטיסטיים לגבי התנהגות הציבור. הוקמה מערכת מידע למדידה, בקרה ודיווח יומי על מצב הנזילות. בבנק פועל פורום נזילות, באחריות החטיבה הפיננסית, המתכנס בתדירות יומית, במטרה לדון במצב הנזילות, ולתאם בין צרכי הנזילות של היחידות השונות בבנק לבין "ספקי" הנזילות ומנהלי הנזילות. בנוסף, מבצע האגף לבקרת סיכונים בחינה של הלימות המודל (back testing) כנדרש בהוראות בנק ישראל.

ניהול סיכוני הנזילות מעוגן במסמך מדיניות המובא אחת לשנה לאישור הדירקטוריון. מסמך המדיניות, הכולל מדרג סמכויות, נהלים, מגבלות ותכנית חירום לטיפול במקרה של משבר נזילות. הנהלת הבנק קבעה מגבלות וקווים מנחים בנושאים הבאים:

- יחס אמצעים נזילים לצורכי מימון הגבוה מ-1, אשר ישמש כ"כרית בטחון".
- מגבלות ריכוזיות מפקידים.
- קווים מנחים לשרידות בתרחישים.

להלן עיקרי המדיניות:

- מגוון דיווחים להנהלה ולדירקטוריון המופצים באופן שוטף.
 - מחוללים (Key Risk Indicators) פנימיים וחיצוניים המתרעים על אפשרות לבעיית נזילות של הבנק או של המערכת הבנקאית.
 - מעקב מקורות - כללים לניהול מעקב אחר הרכב המקורות, ובמיוחד אחר המקורות התנודתיים. לצורך ניהול סיכוני הנזילות נעשית הבחנה בין המקורות לפי סוגי לקוחות ומידת התנודתיות שלהם. הוגדרו קווים מנחים באשר ליחס בין הפיקדונות התנודתיים לבין יתר הפיקדונות.
 - אופקי הישרדות - מדידת מספר הימים בהם יוכל הבנק להתקיים ממקורותיו שלו, ללא גיוס מקורות חיצוניים. אופק ההישרדות נבחן במהלך עסקים רגיל ובארבעה תרחישי קיצון מרכזיים.
 - תכנית מפורטת לשעת חירום. תכנית זו הינה חלק מנוהל פיננסי לשעת חירום, שאושר על ידי הדירקטוריון.
- הבנק בוחן תדיר את הפרקטיקה העולמית בנושא, לרבות הוראות באזל III והנחיות ה-FSA וישלים כנדרש במחצית הראשונה של 2013 את היערכותו לעדכון ויישום הוראת בנק ישראל נוהל בנקאי תקין 342 "ניהול סיכוני נזילות" המעודכנת, המבוססת אף היא על פרקטיקה זו.

סיכוני הנזילות בבנק מנהלים בשמרנות, תוך שמירה על רזרבות נזילות גבוהות ובחינה מתמדת של מצב הבנק בתרחישי נזילות ברמות חומרה ומאפיינים שונים, הן בשקלים והן במט"ח. יודגש כי תיק איגרות החוב של הבנק המשמש כאמצעים נזילים הוא בעל רמת נזילות ואיכות אשראי גבוהים מאוד.

בשנת 2012 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון

האופי והיקף של מערכות דיווח על סיכוני נזילות

במסגרת יישום ההוראה 342 הוקמה מערכת דיווחים תקופתיים ודיווחי חרום מיידיים לדרגים השונים בבנק. הדירקטוריון והנהלת הבנק מקבלים דיווחים שונים בתדירות יומית, שבועית, חודשית ורבעונית. אירועים חריגים בניהול הנזילות, לרבות התפתחויות חריגות במקורות הנזילים של הבנק מדווחים להנהלה ו/או לדירקטוריון באופן מיידי.

- דיווח נזילות יומי - דיווח מתומצת על עמידה במגבלות הדירקטוריון והנהלה, על תחזית עודפי הנזילות לשנה הקרובה, על התפלגות המקורות, על העמידה בתרחישי קיצון ודוח תוך יומי על יתרות הנזילות היומיות במט"ח ובתחזית יומית לתקופה הקרובה. כל הדוחות פורטל מרכז של ניהול פיננסי המתעדכן בשוטף ומציג את התמונה המעודכנת לכל בעלי התפקידים הרלוונטיים, באופן בהיר וברמות אפשריות שונות של פירוט.
- דיווח נזילות שבועי - דיווח המוגש לפורום ההנהלה.
- דיווח נזילות חודשי - דיווח לוועדת הנהלה ולדירקטוריון.
- דיווח נזילות רבעוני - דיווח לדירקטוריון במסגרת מסמך החשיפות.

עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבע ישראלי מושקעים בעיקר בהפקדות בבנק ישראל ואיגרות חוב ממשלתיות. עודפי האמצעים הנזילים על צרכי המימון במטבע חוץ מושקעים בבנק ישראל, ב-Federal reserve ובאיגרות חוב הניתנות למימוש מהיר ובאיכות אשראי גבוהה. עיקר ההשקעה ב-2012 הייתה באיגרות חוב במט"ח שהונפקו על ידי מדינת ישראל מדיניות ניהול חשיפת האשראי הגלומה בניהול עודפי הנזילות במטבע חוץ עודכנה בהתאמה למציאות הכלכלית העולמית. הבנק בוחן תדיר את קווי האשראי לגופים הפיננסיים השונים ופועל בעיקר מול הבנקים בעלי החוסן הפיננסי הגבוה ביותר, לטווחי זמן קצרים ככל הניתן ובפיזור בין הגופים השונים. הפעילות בתחום זה מול בנקים זרים ב-2012 היתה זניחה.

להלן נתונים עיקריים המשקפים את סיכוני השוק, כפי שבאים לידי ביטוי בדוחות הכספיים, ותוך התייחסות לשוני בין ההצגה החשבונאית לבין מדידת החשיפה הכלכלית:

הון פיננסי - ליום 31 בדצמבר 2012 עולה ההון של הקבוצה על סך הפריטים הלא כספיים, בכ-7,311 מיליוני שקלים חדשים. ההון הפנוי של הקבוצה, הכולל את ההון הפיננסי, מימן במהלך 2012 שימושים בעיקר במגזר השקלי הלא צמוד ובמגזר הצמוד למדד, בהתאם למדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות בכל עת.

מצב הצמדה - פירוט הנכסים וההתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים בבנק ל-31 בדצמבר 2012 ול-31 בדצמבר 2011, מוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, אולם, מידת החשיפה הכלכלית של הבנק אינה באה לידי ביטוי מלא בפוזיציות המוצגות בביאור. בחברות מוחזקות, כפי שיתואר להלן.

עודפי הנכסים צמודי המדד בקבוצה, הכוללים נכסים והתחייבויות מאזניים וחוץ מאזניים ל-31 בדצמבר 2012, כמוצג בביאור 17 בדוחות הכספיים, מסתכמים בכ-8.0 מיליארדי שקלים חדשים, והם מייצגים את החשיפה הכלכלית. ליום 31 בדצמבר 2011, הסתכמו עודפי השימושים במגזר זה לכ-5.2 מיליארדי שקלים חדשים.

עודפי התחייבויות במטבע חוץ בקבוצה ל-31 בדצמבר 2012, מסתכמים בכ-115 מיליוני שקלים חדשים. לאחר התאמת ההתייחסות הכלכלית לפיקדונות המשמשים לכיסוי השקעות בחברות בנות בחוץ לארץ המוצגים כפריטים שאינם כספיים, וכן לירידת ערך בעלות אופי זמני של השקעות בניירות ערך, מסתכמת הפוזיציה במגזר זה בעודף שימושים של כ-43 מיליוני שקלים חדשים. ליום 31 בדצמבר 2011 הסתכמה הפוזיציה במטבע חוץ בקבוצה, לאחר ההתאמות האמורות, ולאחר ייחוס ההפרשה הכללית והנוספת לחובות מסופקים להון הפנוי, בעודף שימושים של כ-309 מיליוני שקלים חדשים.

הפוזיציה במגזר השקלי הלא צמוד מאזנת את הפוזיציות הכלכליות הפתוחות במגזר הצמוד למדד ובמגזר מטבע החוץ.

בתוספת ד' לסקירת ההנהלה מוצגת החשיפה הקבוצתית לריבית על בסיס מאוחד במונחי משך חיים ממוצע אפקטיבי (מח"מ) ובמונחי השווי ההוגן. תזרימי המזומנים לחישוב החשיפה מבוססים על הנחות שיעורי משיכה בתחנות היציאה של שיעורי הסילוק המוקדם של משכנתאות. שיעורי המשיכות מבוססים על נתונים אמפיריים.

לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב התזרימים והשווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה ביאור 20 לדוח הכספי.

להלן משך החיים הממוצע של הנכסים וההתחייבויות, ליום 31 בדצמבר 2012:

ללא הנחות פירעון מוקדם						כולל הנחות פירעון מוקדם ⁽¹⁾				
התחייבויות			נכסים			התחייבויות			נכסים	
פער מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	פער מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	שווי הוגן	מח"מ	
(0.09)	156,137	0.99	155,554	0.90	(0.08)	156,077	0.92	155,465	0.84	לא צמוד
0.20	49,635	3.51	56,961	3.71	(0.32)	49,635	3.50	56,664	3.18	צמוד למדד
										מטבע חוץ וצמוד
0.38	80,860	1.06	80,974	1.44	0.38	80,860	1.06	80,974	1.44	למטבע חוץ
0.17	286,632	1.44	293,489	1.61	0.05	286,572	1.41	293,103	1.46	סך הכל

(1) לפריטים בדבר חישוב שווי הוגן והנחות פירעון מוקדם, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

במגזר השקלי הלא צמוד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.08 שנים בלבד, עקב העובדה שעיקר הפעילות במגזר השקלי הלא צמוד היא בריבית ניידת צמודה לפריים, שסיכון הריבית בגינה הוא מזערי. הפרש המח"מ אינו משקף את מידת הסיכון בחשיפה לריבית קבועה, הנמדדת כאמור לעיל במודל VAR ומבחני קיצון. ללא הנחות פרעונות מוקדמים גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.09 שנים.

הפער בין שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 2.17%. ללא הנחות פרעונות מוקדמים, השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות גבוה מהשת"פ של הנכסים הפיננסיים בכ-0.46%.

במגזר הצמוד למדד, גבוה מח"מ ההתחייבויות ממח"מ הנכסים ב-0.32 שנים. חישוב המח"מ מבוסס על הנחות פירעונות מוקדמים בחסכונות ובהלוואות. ללא הנחות אלה גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.2 שנים. הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הינו 0.64%. ללא הנחות פירעונות מוקדמים, עולה הפער ל-0.65%.

במגזר מטבע החוץ, גבוה מח"מ הנכסים ממח"מ ההתחייבויות ב-0.38 שנים. במגזר זה, עיקר הפעילות היא בריבית ניידת צמודה לריבית הלייבור, ולכן המח"מ במגזר זה נמוך. השפעת הנחת הפירעונות המוקדמים בחסכונות ובהלוואות על הפרשי המח"מ והשת"פ במגזר זה היא זניחה. הפער בין השת"פ של הנכסים הפיננסיים לבין השת"פ של ההתחייבויות הפיננסיות הוא כ-1.73%.

תקופות לפירעון - תזרים המזומנים של הבנק לפי תקופות לפירעון, כמוצג בפירוט בביאור 18 בדוחות הכספיים, שונה במהותו בין מגזרי הצמדה בהתאם לאופי הפעילות במגזר.

במגזר השקלי הלא צמוד, מרבית הפעילות מצד המקורות, מתרכזת לתקופות של עד שנה. ליום 31 בדצמבר 2012, כ-84% מכלל ההתחייבויות הן לתקופה זו (לעומת 88% ליום 31 בדצמבר 2011) וכ-50% הן לתקופות של עד חודש (לעומת 55% ליום 31 בדצמבר 2011). בצד השימושים כ-50% מכלל הנכסים הם לתקופה של עד שנה (לעומת 41% ליום 31 בדצמבר 2011) וכ-39% הם לתקופות של עד חודש (לעומת 23% ליום 31 בדצמבר 2011).

במגזר הצמוד למדד, הפעילות העיקרית בצד המקורות הינה גיוס פיקדונות. חלק מההפקדות הן לתקופות של 6-15 שנים, עם אפשרות למשיכה מתום שנתיים ו-3 שנים, בהתאמה. על פי הוראות הדיווח, יתרות אלה מוצגות במועד המשיכה הקרוב ביותר. כ-65% מכלל ההתחייבויות הן לתקופות של מעל שנתיים (בדומה לשנת 2011). הבנק מיחזר בשנת 2012 117% מהפיקדונות הצמודים שבאו לפרעון במהלך השנה לעומת מיחזור של 124% בשנת 2011.

במטבע חוץ קיים עודף שימושים לטווח ארוך הממומן ממקורות קצרים עד שנה. ניסיון העבר מורה כי הפיקדונות הקצרים ממוחזרים באופן שוטף ומהווים בסיס לשימושים ארוכי טווח במטבע חוץ.

גיוס המקורות ומצב הנזילות בבנק - במהלך שנת 2012 חלה עלייה ביתרת פיקדונות הציבור בבנק. יתרת פיקדונות הציבור עלתה מהיקף של כ-119.2 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2011, להיקף של כ-128.5 מיליארדי שקלים חדשים ביום 31 בדצמבר 2012, גידול של כ-7.8%.

עיקר העלייה הייתה במגזר הלא צמוד, היקף פיקדונות הציבור במגזר זה הגיע לסך של כ-83.4 מיליארדי שקלים חדשים, עלייה של כ-14.8% לעומת 2011. במגזר צמוד המדד ירד היקף פיקדונות הציבור לכ-21.8 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-5.2% ובמגזר המט"ח ירד היקף פיקדונות הציבור לכ-23.3 מיליארדי שקלים חדשים, ירידה של כ-1.7% לעומת 2011. בשנת 2011 לא חלו כל מגבלות על אפשרות גיוס הפיקדונות לסוגיהם השונים בבנק.

סיכוני השוק בגין פעילות במכשירים נגזרים

הפעילות במכשירים נגזרים מהווה חלק מניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, וזאת בכפוף למגבלות הדירקטוריון. הבנק פועל במכשירים נגזרים הן עבור לקוחותיו, והן לצורך עצמי במסגרת ניהול חשיפות בסיס וריבית במגזרי ההצמדה השונים. הבנק פעיל במכשירים נגזרים בתחום מטבע חוץ, במטבע ישראלי לא צמוד ובמטבע ישראלי צמוד למדד. הפעילות במכשירים נגזרים מנוהלת בעיקרה בחדר העסקאות של הבנק, ומסוגלת ל-3 סוגים: עסקאות גידור, עסקאות לצורך ניהול נכסים והתחייבויות (ALM) ועסקאות אחרות, כמפורט בביאור 1 ט"ו לדוחות הכספיים. הבנק פועל בתחום נגזרות אשראי בתיק הסחיר. במסגרת זו, מבטיח הבנק זכאות לתשלום במקרה של שינוי בדירוג האשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר המתייחס לצדדים נגדיים שהם מדינות או בנקים בחוץ לארץ. השקעות אלה נבחנות באופן פרטני, בוועדה לניהול סיכונים, ומבאות לאישור ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הסכום הנקוב של נגזרות אשראי אלה ליום 31 בדצמבר 2012 עמד על 168 מיליוני שקלים חדשים, לעומת 563 מיליוני שקלים חדשים בסוף שנת 2011. מדיניות ניהול תיק האופציות מבוססת על אסטרטגיית "דלתא נייטרל". הפעילות באופציות כפופה למגבלות כמותיות שנקבעו על ידי ההנהלה, הכוללות חשיפת דלתא (רגישות מחיר האופציה לשינוי במחיר נכס הבסיס), ערך VAR מקסימלי לאופק השקעה של יום ברמת מובהקות של 99% בחישוב בשיטת מונטה-קרלו, והפסדים מקסימליים בתרחישים שונים. הבנק מפעיל, כחלק ממערכת ניהול הסיכונים שלו, מודול הבוחן את ערך ה-VAR, ערכי הרגישות של מחיר האופציה לשינויים בפרמטרים שונים הקובעים את מחירה (כגון: מחיר נכס הבסיס, סטיית התקן ושיעור הריבית), וערך מבחני המצוקה של תיק האופציות של הבנק. חישובי המערכת מתבצעים בתוך יום המסחר בכל שעה (INTRADAY VAR).

היקף העסקאות במכשירים נגזרים לפי הסוגים השונים מפורט בביאור 19 ה. לדוחות הכספיים.

סיכונים תפעוליים

הוראות באזל I התייחסו לסיכון התפעולי כאל סיכון שיורי, ולמעשה הוגדר סיכון זה כסיכון שאינו סיכון שוק או סיכון אשראי. הוראות באזל II הגדירו את הסיכון התפעולי באופן מפורש כסיכון להפסד כתוצאה מכשל או אי נאותות של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות או מאירועים חיצוניים. בנוסף, כולל הנדבך הראשון של באזל II, דרישת הון בגין הסיכון התפעולי. לפרטים בעניין הנחיות באזל II, ראה פרק חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק. אירועי הכשל התפעולי, שהתרחשו במוסדות הפיננסיים במהלך 15 השנים האחרונות, הגבירו את מודעות המחוקקים והמוסדות הפיננסיים לאירועי הכשל התפעולי, ולמאפיינים העיקריים שלהם, שביניהם:

- א. אירועים תפעוליים יכולים להתרחש בכל רחבי הארגון, והם מובנים בפעילות המוסד הפיננסי.
- ב. אירועים אלה יכולים לקרות כתוצאה מכשל תפעולי, אך יכולים להיות גם משולבים בסוגי סיכון אחרים, כגון סיכון שוק, סיכון אשראי, סיכון נזילות, סיכון מוניטין ועוד.
- ג. לחלק לא מבוטל מהכשלים התפעוליים יש הסתברות נמוכה ביותר, אך פוטנציאל נזק גדול באופן יחסי.
- ד. אירועים תפעוליים מתרחשים לעיתים שלא בשליטת המוסד הפיננסי, ועשויים להתפתח כתוצאה מאירועים חיצוניים, בחלקם לא צפויים, בעלי סיכון התממשות שלא ניתן להערכה מראש כגון: אסון טבע, אירוע בטחוני.

הסיכון התפעולי מהותי מטבעו וקיים בכל רחבי הארגון. הנהלת הבנק והדירקטוריון מיחסים חשיבות רבה לסיכון זה ורואים ראייה אינטגרטיבית את הטיפול בסיכון התפעולי וניהולו כחלק מובנה מהתרבות הארגונית הכוללת, באמצעות הטמעת והנחלת התרבות הארגונית על ידי הדרכות, הפצת תכנים בנושא ויישום סטנדרטים גבוהים של בקרה תפעולית בכל הרמות. מנהל הסיכונים

התפעוליים בבנק הוא מנהל החטיבה לבקרת סיכונים. גישת הבנק היא, שהאחריות לניהול הסיכון התפעולי מוטלת בראש ובראשונה על המנהלים והעובדים בקווים העסקיים השונים.

ביום 14 בפברואר 2012 פורסמה על ידי בנק ישראל הוראת ניהול בנקאית תקין מספר 350 - ניהול סיכונים תפעוליים (להלן: הוראה 350). הוראה זו נכנסת לתוקף ביום 1 בינואר 2013. הבנק ערוך ליישום ההוראה.

מדיניות הבנק בתחום הסיכון התפעולי קובעת שמדובר, כאמור, בתהליך הדורש יצירת תרבות ארגונית מתאימה וחוצת ארגון לשם הטיפול בסיכון זה. המדיניות מטפלת בנושא אופן ניהול הסיכון ובחינה שוטפת של הסיכון בבנק באמצעות ועדות ופורומים, כגון ועדת הנהלה לנושא שיעודה פיתוח תוכניות, תהליכים ונהלים לניהול הסיכון בכל המוצרים, הפעילויות, התהליכים והמערכות המהותיות של הבנק. באמצעות "פורום מבחני איום" נקבעים בבנק תרחישי מצוקה ברמות חומרה שונות בגין סיכון זה, על מנת לאבחן במהירות אירועים וליקויים והטיפול בהם ובמטרה לצמצם את שכיחותם ואת חומרת הנזק מהתרחשותם. כמו כן, מנתח הבנק אירועים חיצוניים בארץ ובעולם, אשר עשויים לספק מידע על נסיבות ונזקים פוטנציאליים בהם עלול להתממש סיכון תפעולי. ניהול הסיכון מתבצע גם באמצעות פורום "נאמני בקרה פנימית" ובאמצעות פורום בראשות מנהלי חטיבות הבנק השונות, אשר נועדו לטיפול בסיכון זה ברמת החטיבה. במקביל פועל "פורום בקרה פנימית", שתפקידו לבצע אינטגרציה בין מספר גורמי בקרה מרכזיים, ובהם אגף בקרת סיכונים, יחידת הציות, הסיכון התפעולי, הנדסת תהליכים והביקורת הפנימית.

בסוף שנת 2011 אישרו הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון מסמך מדיניות חדש בנושא בקרה פנימית, הכולל התייחסות לטיפול של הבנק בסיכון התפעולי. מסמך זה קובע את עקרונות העל לטיפול בהיבטי הבקרה הפנימית, והוא מתבסס על הנחיית וועדת באזל משנת 1998. בסוף שנת 2012 אישרה הוועדה לניהול סיכונים של הדירקטוריון ומליאת הדירקטוריון עדכון של מסמכי המדיניות הקשורים בסיכון התפעולי, כחלק מהיערכות הבנק ליישום הוראה 350. נדבר נוסף בתחום הסיכונים התפעוליים הוא הביקורת הפנימית, הפועלת באופן עצמאי ובלתי תלוי. מדיניות הסיכון התפעולי קובעת את תפקידה של הביקורת הפנימית כאחראית על ביצוע ביקורות תקופתיות על תהליכי ניהול הסיכון, שותפות במתודולוגיות לחישובי הון בגין הסיכון, מעורבות בנושא מעילות והונאות, איסוף נתונים, תיעוד, תחקור ודיווח על אירועים, השתתפות כ-"משקיפה" בוועדות, ומעורבות בפורום בקרה פנימית. בנוסף, מגדירה המדיניות את תפקידן של היחידות המקצועיות השונות והסניפים.

הבנק נערך בשנים האחרונות ליצירת תשתית מקיפה של תהליכים ושיטות לטיפול בסיכון התפעולי. היערכות זו כוללת בין היתר את האמצעים הבאים:

- הנחלת תרבות ארגונית כפי שנקבעה בדירקטוריון והנהלת הבנק באמצעות הדרכת השיטה והטמעת תרבות ארגונית תומכת ברחבי הארגון.
- יצירת מבנה ארגוני מתאים במסגרת החטיבה לבקרת סיכונים.
- מינוי נאמני בקרה פנימית בסניפים וביחידות מטה.
- הצבת רפרנט ייעודי מטעם האגף לבקרת סיכונים בחדר עסקאות.
- ביצוע סקרי סיכונים וגיבוש תוכניות עבודה לטיפול בסיכונים שזוהו.
- איסוף וניתוח נתונים כמותיים בגין הפסדים כספיים בפועל.
- הקמת מערכת לניהול ולטיפול בסיכון התפעולי וה-SOX.
- ביצוע תחקירים לאירועים שונים.

הבנק ערך בשנת 2007 סקרים תפעוליים, במסגרתם מופו סיכונים אלה במרבית יחידות הבנק. סקרים אלה מהווים את אחד הכלים העיקריים לזיהוי הסיכונים התפעוליים במטרה להביא לצמצומם. ממצאי הסקרים בנושא הסיכון התפעולי, וכן דיווחים בדבר אירועים רלבנטיים, נדונים בוועדת ההיגוי לסיכונים תפעוליים, בראשה עומד מנהל הסיכונים התפעוליים. הבנק פועל לסגירת פערים באותם מקרים בהם נמצא שיש לשפר את הבקורות על מנת להבטיח מזעור הסיכונים התפעוליים. זאת, על בסיס סדרי עדיפויות הנגזרים מחומרת הסיכון ומההסתברות להתממשותו, ובהתאם להחלטות ועדת ההיגוי. היחידה לסיכונים תפעוליים עוקבת באופן שוטף אחר ההתקדמות בביצוע השיפורים הנדרשים, ומדווחת לוועדת ההיגוי. מאז, וכן במהלך שנת 2012 המשיך הבנק בביצוע סקרים ששולבו יחד עם מיפוי התהליכים ובדיקת הבקורות במסגרת יישום הוראות Sarbanes Oxley Act (SOX). בתחילת שנת 2013 הועברה האחריות לטיפול ב-SOX לחטיבה לחשבונאות ודיווח כספי.

הבנק נערך לביצוע סקרי סיכונים תפעוליים, הכוללים מיפוי תהליכים עסקיים, וכן הערכות עצמיות של סיכון ובקרה (RCSA) בתהליך מתמשך על פני 3 שנים. הבנק בוחן את הדרך לשלב במסגרת תהליך סקרי הסיכונים גם סקרי תשתיות ציוד, וסקרי סיכון משפטי, תוך ניצול הראייה הכוללת והאינטראקציות בין סיכונים אלה.

במהלך שנת 2012 החל הבנק בתהליך להגדרת שורה של אינדיקטורים עיקריים לסיכון (KRI), שיציגו בערכים כמותיים מדדים סטטיסטיים המייצגים סיכונים שונים, וישמשו למדידת רמת הסיכון התפעולי בתחומים שונים בכל נקודת זמן, ועל פני תקופה. כוונת הבנק להכניס אינדיקטורים אלה לשימוש החל משנת 2013.

כחלק מהיערכותו לטיפול בסיכונים התפעוליים וליישום הוראות באזל בנושא, מנהלת החטיבה לבקרת סיכונים תהליך לאיסוף וזיהוי של סיכונים תפעוליים ואירועי הפסד/כמעט הפסד מכל יחידות הבנק. בחטיבה לבקרת סיכונים פועלת מערכת לניהול הסיכונים התפעוליים של הבנק, המשמשת כמאגר מידע ניהולי וככלי עיקרי לניתוח ולדיווח על רמת הסיכון התפעולי ביחידות העסקיות של הבנק. מערכת זו הורחבה בשנים האחרונות, לטובת היבטים נוספים של בקרה פנימית, ופותחו בו מודלים נוספים לאבטחת מידע, ביקורת פנימית וציוד.

תהליך ניטור הסיכון בבנק כולל דיווחים הכוללים נתונים פיננסיים פנימיים, נתונים תפעוליים, נתוני התאמה לרגולציה ונתונים חיצוניים לגבי אירועים ותנאים רלבנטיים לנושא הסיכון התפעולי. דיווחים אלה כוללים דיווחים שוטפים, אותם מעבירות היחידות העסקיות לחטיבה לבקרת סיכונים ושגרות דווח מובנות להנהלת הבנק ולדירקטוריון.

הפחתת הסיכון התפעולי

בשל מהותיות הסיכון התפעולי נוקט הבנק מגוון אמצעים להפחתת סיכון זה. האמצעי החשוב ביותר הינו הנחלת תרבות ארגונית הכוללת מודעות גבוהה לסיכון התפעולי, ולהטמעת תהליכים מפחיתי סיכון, וכן יישום נהלי עבודה בתחום בקרת הסיכונים וקיום הדרכות לעובדי הבנק. הבנק פיתח מנגנון שנועד להקנות לנאמני הבקרה הפנימית כלים לביצוע הפקת לקחים ביחידות בהם הם פועלים, וזאת בנוסף להפקת הלקחים שהבנק כבר מבצע באופן שוטף.

הבנק גיבש מדיניות ותכניות פעולה לשעת חירום, לגיבוי התאוששות והמשכיות עסקית במקרה של נזק פיזי לתשתיות הבנק.

הפחתת סיכון תפעולי באמצעות ביטוח - הבנק מבוטח בפוליסת ביטוח בנקאי, כנגד נזקים העלולים להיגרם במהלך פעילותו השוטפת, כתוצאה מאירועים של טעות אנוש, מעילות, הונאות וכדומה. בנוסף, רכש הבנק פוליסת ביטוח לנושאי משרה, החלה על כל נושאי המשרה בבנק ובחברות השונות בקבוצת הבנק, ומעניקה כיסוי ביטוחי כנגד תביעות אישיות שיוגשו כנגד נושאי המשרה בגין פעילותם במסגרת תפקידם בחברות הקבוצה.

כנגד נזקי רכוש ותביעות חבות, רכש הבנק פוליסות ביטוח ספציפיות המעניקות כיסוי ביטוחי לרכוש הבנק ולחבובותיו.

אבטחת מידע

בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 357, מונה בבנק מנהל אבטחת מידע, הכפוף למנהל החטיבה לבקרת סיכונים. היחידה לאבטחת מידע, שבראשה עומד מנהל אבטחת המידע, אחראית לקביעת מדיניות אבטחת המידע בבנק, לפיתוח תכנית אבטחת מידע ולמעקב אחר יישומה בבנק, לבחינה של אפקטיביות מערכת אבטחת המידע ולטיפול באירועים חריגים בתחום אבטחת המידע. יישום מדיניות אבטחת המידע בבנק נעשה, בין היתר, באמצעות יחידת אבטחת מידע בחטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק. ראה גם בפרק המחשוב לעיל.

פוזיציות במניות בתיק הבנקאי

לפרטים בדבר השקעות במניות בתיק הבנקאי, ראה ביאורים 3 ו-6א. יתרת ההשקעות כוללת השקעה במניות סחירות וציבוריות בסכום של כ-4 מיליוני שקלים חדשים והשקעה במניות שאינן ציבוריות בסכום של כ-175 מיליוני שקלים חדשים.

ליום 31 בדצמבר 2012		
שוי הוגן	דרישת הון ⁽¹⁾	
64	6	מניות
115	10	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
179	16	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

ליום 31 בדצמבר 2011		
שוי הוגן	דרישת הון ⁽¹⁾	
68	6	מניות
35	3	קרנות הון סיכון / הון פרטיות
103	9	סך הכל השקעה במניות בתיק הבנקאי

(1) דרישת ההון חושבה לפי שיעור של 9% בהתאם להוראת השעה ליישום נדבך 3 של באזל II.

סיכונים משפטיים

סיכון משפטי הוגדר, במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין 350 בנושא סיכונים תפעוליים כ-"כולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים". הגדרה זו רחבה יותר מן ההגדרה המופיעה בהוראת ניהול בנקאי תקין 339 בנושא "ניהול סיכונים" בה מוגדר הסיכון המשפטי כ-"סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם".

הבנק מתייחס אל הסיכון המשפטי על דרך ההרחבה בכל הקשור להתנהלות של הבנק ביחסיו עם מחזיקי העניין השונים שלו (לקוחות, ספקים, צדדים שלישיים אחרים וכיו"ב). בגדר הסיכון המשפטי נכללים סיכונים הנובעים מהוראות חקיקה, הוראות רגולטוריות, פסיקה של ערכאות שיפוטיות או מעין שיפוטיות והסיכונים המשפטיים הנובעים מפעילות הבנק השוטפת. מנהל הסיכונים

המשפטיים בבנק הינו היועץ המשפטי הראשי. הבנק פועל באורח מתמיד על מנת למזער במידת האפשר את הסיכונים המשפטיים הנלווים לפעילותו השוטפת וכן פועל להנחלת תרבות, הלכה למעשה, של איתור הסיכון המשפטי ומזעורו באופנים שונים.

החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באורח שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי בפעילותו, את גבולות הסיכון (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטוחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק.

בחטיבה המשפטית של הבנק מיושמים תהליכים פנימיים המבטיחים מעקב שוטף אחר התפתחויות בחקיקה, בפסיקה ובהוראות רגולטוריות אחרות, העשויות להשליך על הפעילות השוטפת של קבוצת הבנק. במסגרת זו, מנחה החטיבה המשפטית את הגורמים הרלוונטים בבנק לעניין יישום ההשלכות הנובעות מעדכונים אלה. החטיבה המשפטית נותנת ייעוץ שוטף ליחידות הבנק השונות, ובכללן חלק מחברות הבת. זאת, בין היתר, על דרך מתן חוות דעת, עריכה ועדכון של מסמכים משפטיים, תמיכה בעדכון נהלים וכד'.

בבנק נקבעו נהלים המסייעים למזעור הסיכונים המשפטיים, לרבות הסדרת הממשק בין החטיבה המשפטית לבין יחידות הבנק השונות. כמו כן, מעורבת החטיבה המשפטית במהלכי ההדרכה השונים בסניפים, במרכז ההדרכה של הבנק ובעריכת לומדות מקצועיות לצורך הנחלת ידע משפטי נדרש לפעילותו השוטפת של הבנק.

התייחסות דומה קיימת אף לגבי שלוחות הבנק בחוץ לארץ (סניפים וחברות בת), תוך שאלו מסתייעים בשירותי עורכי דין חיצוניים מקומיים, אשר אושרו על ידי החטיבה המשפטית של הבנק. חברות הבת של הבנק ושלוחותיו בחו"ל אימצו נהלים דומים לעניין ניהול הסיכון המשפטי ומדווחות בדיווחים מדיים ורבעוניים למנהל הסיכונים המשפטיים של הבנק אודות סיכונים משפטיים אשר אותרו אצלן.

ציות

מורכבותה והתפתחותה של הפעילות הבנקאית, מחייבת את הבנק להקפדה יתרה על קיום מכלול החובות, החלות עליו בקשריו העסקיים עם לקוחותיו, מכח הוראות הדין השונות החלות על תאגיד בנקאי. בהתאם למתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין 308 בנושא קצין ציות, מונתה בבנק קצינת ציות העומדת בראש מחלקת ציות ומניעת הלבנת הון. בחודש יוני 2012, במסגרת שינוי ארגוני בחטיבה לבקרת סיכונים, מונה בחטיבה לבקרת סיכונים קצין ציות ראשי לקבוצת הבנק. מחלקת הציות, בראשות קצינת הציות של הבנק, הועברה מהחטיבה המשפטית, והוכפפה לקצין הציות הראשי בחטיבה לבקרת סיכונים.

בחודש נובמבר 2011 אישר דירקטוריון הבנק תכנית ציות עדכנית. מחלקת הציות פועלת להנחלת תרבות ציות בבנק ובמסגרת זו, להטמעת ההוראות הצרכניות החלות על יחסי הבנק עם לקוחותיו, על מנת להקטין את ההסתברות להפרת חוקים והוראות, להביא לגילוי מוקדם ככל האפשר של הפרות כאמור ובכך לצמצם את חשיפת הבנק לתביעות ולנזקים אחרים אשר עלולים להיגרם בעטין.

מחלקת ציות עורכת סקרי ציות בנושאים שונים, ומבצעת מהלכי הדרכה להטמעת מדיניות הציות בבנק. קצינת הציות חברה בפורומים שונים בבנק לשם הבטחת ראייה מערכתית של היבטי ציות שונים.

איסור הלבנת הון

בחודש יוני 2012, במסגרת שינוי ארגוני בחטיבה לבקרת סיכונים, מונה בחטיבה לבקרת סיכונים קצין ציות ראשי, המשמש גם אחראי על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בקבוצת הבנק, לרבות בשלוחות הבנק בחוץ לארץ. קצינת הציות,

המשמשת אף כאחראית על יישום חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור בבנק, הועברה מהחטיבה המשפטית, והוכפפה לקצין הציות הראשי בחטיבה לבקרת סיכונים.

מחלקת ציות ומניעת הלבנת הון פועלת להטמעת הוראות הדין בנושא. המחלקה מטפלת בדיווחים הסובייקטיביים אודות פעולות בלתי רגילות המועברים לרשות לאיסור הלבנת הון וכן בביצוע בקורות שונות על פעילות בחשבונות שונים על פי פרופיל הסיכון שלהם, במתן ייעוץ שוטף לסניפים בתחום זה ובביצוע הדרכות המותאמות לעובדים השונים בבנק, על פי תפקידיהם. כמו כן, בהתאם למדיניות הבנק אשר נקבעה על ידי הדירקטוריון במאי 2010, נערך מידי שנתיים מבחן ידע לכלל עובדי הבנק. מבחן כאמור בוצע בשנת 2012.

בבנק פועלות מערכות מחשב שונות לצורך איתור פעולות בלתי רגילות ולצורך מעקב אחר הטיפול בדיווחים הסובייקטיביים. הבנק מיישם על בסיס קבוצתי, בשינויים המחויבים, את מדיניותו בתחום ואת הוראות הדין, בחברות הבת שלו ושלוחותיו השונות בארץ ובחוץ לארץ.

ביום 19 בספטמבר 2012, התקבל בבנק מכתב מהמפקח על הבנקים בו הוא מודיע על הטלת עיצום כספי על הבנק בסך של 3.8 מיליוני שקלים חדשים בשל הפרה של הוראות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 לפרטים נוספים, ראה פרק הליכים משפטיים לעיל.

גורמי סיכון

לדיון בגורמי הסיכון המשפיעים על הבנק ועל פעילותו, ראה דיון בפרק ניהול סיכונים לעיל. להלן מיפוי גורמי הסיכון והשפעתם על קבוצת הבנק:

גורם הסיכון	מידת השפעה של גורם הסיכון
השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית
סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות ענפית	בינונית
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית
השפעה כוללת של סיכונים שוק	בינונית
סיכון ריבית	בינונית
סיכון אינפלציה	בינונית
סיכון שערי חליפין	נמוכה
סיכון מחירי מניות	נמוכה
סיכון נזילות	בינונית
סיכון תפעולי	נמוכה
סיכון ציות	נמוכה
סיכון הלבנת הון	נמוכה
סיכון משפטי	נמוכה
סיכון מוניטין⁽¹⁾	נמוכה

(1) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.

להלן תיאור המתודולוגיה ששימשה את הבנק לביצוע הערכת השפעת הסיכונים השונים:

סיכוני שוק

מידת השפעת הסיכון בוצעה באמצעות ערכי ה-VAR בגין כל סיכון, ביחס לערך מגבלת ה-VAR שקבע הדירקטוריון. דירקטוריון הבנק קבע את מגבלת ה-VAR על מנת למנוע יצירת סיכון שוק גבוה, ולכן נקבע כי סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה גדולה, סיכון עם ערך VAR השווה או גבוה מ-70% ממגבלת הדירקטוריון הינו בעל השפעה בינונית, וסיכון עם ערך VAR הנמוך מכך נחשב לבעל השפעה קטנה.

סיכונים אחרים

מידת ההשפעה של סיכוני אשראי, סיכוני הנזילות, הסיכונים התפעוליים, הסיכונים המשפטיים וסיכון המוניטין נקבעה בהתאם להערכות ההנהלה כפי שהן נערכות מעת לעת, ובתאום עם תהליך ותוצאות ה-ICAAP שביצע הבנק, בהובלת מנהלי הסיכונים של הבנק. תהליך ה-ICAAP, לוקח בחשבון היבטים איכותיים והיבטים כמותיים, כולל פרופיל הסיכון של הבנק, תוצאות תרחישים מגוונים של הבנק ותהליך תכנון ההון. במהלך הרבעון האחרון של שנת 2011, ובמסגרת תהליך ה-ICAAP, ביצע הבנק תהליך עצמי לאמידת איכות ניהול הסיכונים שמופו על ידו. תהליך זה התבסס על דירוג רמת הסיכון ואיכות ניהול המתבצע באופן בלתי תלוי על ידי צוותים מטעם מנהלי הסיכון, וצוותים מטעם בקרת הסיכון. תהליך זה הוסיף מימד חדש ליכולת הבנק להעריך את השפעת רמת הסיכונים השונים, ואיכות ניהולם, על פרופיל הסיכון ותאבון הסיכון כפי שנקבע.

מעורבות חברתית ותרומות

כארגון עסקי הנשען בפעילותו ובהישגיו על הקהילה שבתוכה הוא פועל, רואה עצמו הבנק מחויב לגלות מעורבות, ולתמוך בצרכי הקהילה על גווניה השונים.

הבנק מתמקד בתחום חברתי מוגדר - "קידום וטיפוח ילדים ובני נוער המצויים במצוקה ובחסר", ומנתב אליו את מרבית התרומות והפעילות ההתנדבותית של הבנק ועובדיו. הבנק פועל למימוש מדיניות חברתית זו באופן שמביא לידי ביטוי את עוצמותיו, מערב את עובדי הבנק בהתנדבות אקטיבית, וממנף את יכולותיו ומשאביו הפיזיים, הכספיים והאנושיים באמצעות "מזרחי טפחות בקהילה". מותג קהילתי זה נועד ליחד את פעילותו הקהילתית של הבנק, וליצור הזדהות בקרב עובדי הבנק ומנהליו. הפעילות הקהילתית הממוקדת מתבצעת תוך שיתוף מרבי של עובדים ומנהלים, גיוון ופיזור גיאוגרפי של הפעילות תוך ניצול פריסת הבנק, קיום שותפויות רחבות עם שותפים קהילתיים ברחבי הארץ, ותקשור פנים-ארגוני וחוץ-ארגוני מוגבר של המעורבות הקהילתית.

נושא התרומה לקהילה הפך ליעד חשוב על סדר יומם של עובדי הבנק, תוך שהנהלה דואגת לתמרץ ולדרבן עובדים ליטול חלק בפעילות זו, והתוצאות ניכרות היטב בשטח ובתגובות החמות, הן מצד הגורמים בקהילה אליהם מופנית הפעילות, והן מצד העובדים.

125 מסניפי הבנק ויחידות המטה נמצאים בקשר עם גופים חברתיים ומוסדות שונים, הפועלים למען ילדים ובני נוער הנמצאים בחסר ובמצוקה, בישובים בהם ממוקמים הסניפים ויחידות המטה של הבנק. "אימוץ" גופים אלו בא לידי ביטוי בהתנדבות עובדי הסניף ויחידות המטה, בליווי וחניכה תוך מתן סיוע לאוכלוסיות המטופלות בהם, ובהענקת סיוע כספי - תרומת הבנק, לרכישת מוצרים מוחשיים לרווחת הילדים ובני הנוער.

במהלך שנת 2012 הורחבה הפעילות בשטח באמצעות הסניפים ויחידות המטה שטרם התקשרו עם גופים מתאימים בקהילה, והועמק הקשר עם הגופים המאומצים על ידי הבנק.

במסגרת פעילות הבנק פותחה, בין היתר, ערכת ההדרכה "פיננסי", המכשירה בני נוער בתחומים הפיננסיים, ומוקנית בהנחייתם של עובדי הבנק המתנדבים בבתי ספר ובגופים חברתיים. ערכת "פיננסי" תורגמה לשפת הסימנים על מנת להנחילה לאוכלוסיית כבדי השמיעה והחרשים בישראל, ועל כך זכה הבנק במקום הראשון בפרס המרכז הישראלי לניהול בתחרות משאבי אנוש, כמקדם נושאים חברתיים.

במהלך שנת 2012 שודרגה ערכת "פיננסי" והתווספו בה שיעורים רלוונטיים נוספים, במטרה לאפשר לציבור רחב נוסף להשתמש בתכניה.

במטרה להרחיב את מעגלי השותפים לפעילות, הבנק יזם פרויקטים כדלקמן לצירוף "בעלי עניין" נוספים:

- עובדים ובני משפחותיהם - באמצעות צעדת פסח והמרוץ העממי במרתון ירושלים, שהתקיימו בשיתוף עם האגודה למלחמה בסרטן.
- לקוחות - נמשך פרויקט שיתוף לקוחות הבנק - "שותפים מבחירה", בהחלטה בדבר ייעוד תרומות לעמותות חברתיות, שעניין סיוע לילדים ובני נוער, להן יעביר הבנק תמיכה לביצוע מיזמים חברתיים. בתום הפרויקט הוענקה תרומת הבנק ל-8 עמותות שנבחרו על ידי הלקוחות.
- במסגרת סיוע הבנק לעמותות המעסיקות אוכלוסיות בעלי צרכים מיוחדים, הבנק קיים מספר פעילויות במטרה לעזור לעמותות אלו להגדיל את הכנסותיהן על ידי הגברת מודעות הציבור לעשייה החברתית החשובה המתקיימת בעמותות, ולסייע בחשיפת מוצריהם הנאים.

- שודרג אתר אינטרנטי ייחודי - "ערך מוסף" למוצרים חברתיים וסביבתיים, המיוצרים על ידי ארגונים חברתיים באמצעות אנשים בעלי צרכים מיוחדים, וארגונים המקדמים ומפיצים מוצרים ירוקים התורמים לשמירה על איכות הסביבה.
- התקיים יריד "יוצרים מהלב למען הקהילה" בהשתתפות 30 עמותות, במטרה לחשוף את מוצרי העמותות לקהלים רחבים ולאפשר לעמותות למכור את מרכולתם לעשרות אלפי מבקרי היריד.
- הבנק מוביל תרבות ארגונית המעודדת את עובדי הבנק לרכוש פריטי שי ומתנות לאירועים פרטיים שונים, וזאת בנוסף לרכישות שהבנק מבצע מעמותות אלו.
- התקיימה תחרות "מגן ערך מוסף" ליזמות עסקית חברתית, בין עמותות הבולטות ביוזמות עסקיות חברתיות הממנפות מטרות חברתיות.
- הבנק קיים יום עיון למנהלי עמותות חברתיות במטרה להעניק להם כלי ניהול לשיפור יכולתם הניהולית.

בשנת 2012 הבנק העמיק את הקשר עם מוסדות להשכלה גבוהה על ידי שיתוף פעולה עם המכללה למינהל בהקמת מגמת בנקאות בחסות הבנק, מתן הרצאות לסטודנטים על ידי מנהלים ועובדים מתנדבים והן על ידי מתן מילגות לסטודנטים נזקקים.

כמו כן, נתן הבנק חסות למגוון פעילויות לרווחת ילדים במצבי סיכון כגון:

- הגשמת חלומות ומשאלות של ילדים החולים במחלות קשות בשיתוף עמותת "משאלת לב" ועובדי הבנק.
- יום כיף ל-150 ילדים חולים באילת, בשיתוף עמותת "זיכרון מנחם" המטפלת בילדים חולי סרטן, במימון ובהשתתפות עובדי הבנק.
- "רכבת חיוכים" לילדים חולי סרטן בשיתוף עם עמותת "גדולים מהחיים", ובהשתתפות עובדי הבנק.

להלן פרוט המיזמים החדשים שהבנק ביצע בשנת 2012:

- "זזים" - תנועות הנוער למען הקהילה. מטרת הפרויקט עידוד בני נוער, חניכי תנועות הנוער לפעול ולהתנדב למען החברה והקהילה בה הם חיים.
- קייטנת אומנות לבני נוער בעלי כישורים אומנותיים ממשפחות מעוטות יכולת במת גן, בשיתוף מכללת "שנקר".
- פעילות קהילתית בלוד- בעקבות מעבר יחידות הבנק ללוד החלה מעורבות הבנק בעיר תוך סיוע הבנק ועובדיו במימון ועשייה חברתית משמעותית בעיר.
- "אני בשבילך"- תוכנית חינוכית ליזמות חברתית, התנדבות והעצמת בני נוער בדגש על נוער מרקע סוציו אקונומי נמוך, בשיתוף עמותת "לתת".
- מכינות קדם צבאיות - סיוע במימון מסע "חובק ישראל" שעורכות המכינות הקדם צבאיות בשביל ישראל, במסגרתו נפגשים תלמידי המכינות עם קהילות ושכונות בהם יתקיימו פעילויות חברתיות ותרבותיות בשיתוף עובדי הבנק.

בשנת 2012 הקדישה קבוצת הבנק למעורבות חברתית ולתרומות כ-6.1 מיליוני שקלים חדשים בהשוואה לכ-3.6 מיליוני שקלים חדשים אשתקד. בנוסף, השקיעו עובדי הבנק ומנהליו במהלך שנת 2012 כ-27,000 שעות בעבודה קהילתית במסגרת הפעילויות השונות, בדומה לאשתקד.

גילוי על המבקרת הפנימית

להלן פרטים באשר למבקרת הפנימית הראשית של קבוצת הבנק שהחלה תפקידה ביום 7 ביולי 2011:

שם	גלית ויזר
תאריך תחילת כהונתה	יולי 2011
השכלה	רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).
ניסיון	סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.

בהתאם להוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות- התשנ"ט 1999, המבקרת הפנימית אינה בעלת עניין בתאגיד, אינה נושאת משרה, ואינה קרובה של אחד מאלה.

בהתאם להוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב- 1992, לא משמשת המבקרת הפנימית בתפקיד נוסף על תפקידה כמבקרת פנימית ראשית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור, מבקרת פנימית של בנק יב ומבקרת בחברות הבנות של בנק מזרחי טפחות. בנוסף, לא משמשת המבקרת הפנימית של הבנק בתפקיד מחוץ לבנק, אשר יוצר או עלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנימית.

בהתאם לכללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992 שהיו בתוקפם עד ליום 14 באוקטובר 2012 ובהתאם להוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין שנכנסה לתוקפה ביולי 2012, עובדי הביקורת מתמנים אך ורק בהסכמת המבקרת הפנימית. עובדי הביקורת פועלים מטעם המבקר לצורך הביקורת הפנימית, ומקבלים הוראות בענייני ביקורת מהמבקרת הפנימית בלבד. עובדי הביקורת הפנימית אינם ממלאים בתאגיד הבנקאי תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות לקוחות. עובדי הביקורת הפנימית מורשים לחתום בשם התאגיד הבנקאי רק על מסמכים הקשורים בעבודת הביקורת או פניות הציבור. שירותו של עובד בביקורת הפנימית מופסק בהליך תקין ובהסכמת המבקרת הפנימית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2012 זכאית המבקרת הפנימית למסגרת של 144,253 כתבי אופציה לרכישת מניות הבנק. לפרטים נוספים בנוגע להקצאה ראה ביאור 16א לדוחות הכספיים.

להערכת הדירקטוריון אין בהיקף ניירות הערך של הבנק מוחזקים על ידי המבקרת הפנימית כדי להשפיע על טיב עבודתה. המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

דרך המינוי

בחודש יוני 2011 אושר מינויה של המבקרת הפנימית על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, וזאת בהתבסס על ניסיונה ועל השכלתה של המבקרת.

זהות הממונה על המבקרת הפנימית

הממונה הארגוני על המבקרת הפנימית הוא יושב ראש הדירקטוריון.

תכנית העבודה של הביקורת הפנימית

הביקורת הפנימית פועלת בהתבסס על תכנית ביקורת רב שנתית ממוקדת סיכונים לתקופה של ארבע שנים, ממנה נגזרת תכנית עבודה שנתית.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית

- מיפוי של הפעילויות המבוצעות ביחידות השונות בבנק על פי המבנה הארגוני, ייחוס סיכון פוטנציאלי לכל פעילות ופעילות, וקביעת תדירות ביקורת בהתאם ל:
- סקרי סיכונים שנערכו בבנק.
- דרישות רגולטוריות הנבועות מהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- הוראות באזל 2 ותהליך ה- lcaap.
- דוחות ביקורת שוטפים של בנק ישראל.
- ממצאי דוחות הביקורת של חטיבת הביקורת.
- החלטות ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון ובקשות המנהל הכללי של הבנק.

תכנית העבודה הרב שנתית נערכת על ידי המבקר הפנימית, מובאת לדין בוועדת הביקורת הדירקטוריונית, ומועברת לידי המנהל הכללי. לאחר דיון בוועדת הביקורת והמלצה לאישור מוגשת התוכנית לאישור הדירקטוריון. בהתאם לכך, ביום 21 לינואר 2013 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנים 2013-2016.

השיקולים בקביעת תכנית הביקורת השנתית

מעבר לשיקולים המפורטים לעיל, המשמשים בסיס לקביעת תכנית הביקורת הרב שנתית, אשר ממנה נגזרת תכנית הביקורת השנתית, נוספות בתכנית העבודה השנתית בדיקות מיוחדות אותן נדרשת הביקורת הפנימית לבצע בהתאם לבקשת ועדת הביקורת. בנוסף, מתייחסת הביקורת לבדיקות המבוקשות על ידי המנהל הכללי.

שינויים מהותיים בתכנית העבודה מבוצעים על ידי המבקר הפנימית בהתאם לנדרש, בתאום עם יושב ראש ועדת הביקורת ו/או ועדת הביקורת הדירקטוריונית.

בדומה לתכנית הביקורת הרב שנתית, נערכת גם תכנית הביקורת השנתית על ידי המבקר הפנימית, ומובאת לדין בוועדת הביקורת הדירקטוריונית. בנוסף, מועברת התכנית לידי המנהל הכללי. לאחר המלצת ועדת הביקורת הדירקטוריונית לאישור התכנית, מועברת התכנית לאישור הדירקטוריון.

בהתאם לכך, ביום 21 לינואר 2013 אישר הדירקטוריון את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2013.

ביקורת בתאגידים מוחזקים ובסניפי חו"ל

המבקר הפנימית של הבנק, כוללת בתכנית הביקורת השנתית והרב שנתית את התאגידים הפעילים המוחזקים על ידי הבנק, בתוקף תפקידה כמבקר פנימית שלהם, למעט בנק מזרחי שוויץ, שבתקופת הדיווח היה לו מבקר פנימי משלו. ביחס לחברה זו, המבקר הפנימית מוודאת באופן שוטף קיום ביקורת פנימית נאותה. בבנק ייב מוגשת תכנית ביקורת נפרדת למוסדות הדירקטוריונים של בנק ייב.

היקף העסקת המבקרת הפנימית וצוות העובדים הכפופים לה

כאמור, המבקרת הפנימית הינה עובדת הבנק במשרה מלאה.

מספר המשרות הממוצע של עובדים שהיו כפופים למבקרת הפנימית במהלך שנת 2012, כולל מבקרים פנימיים של חברות מאוחדות וסניפי חוץ לארץ מפורט בטבלה להלן:

מחוץ לישראל		בישראל	
עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בתחום פניות הציבור	עובדים שעסקו בביקורת פנימית	עובדים שעסקו בביקורת פנימית
2.5 ⁽²⁾	6	43 ⁽¹⁾	

- (1) כולל 4 תקנים, לצורך עריכת ביקורת בבנק י.ב. בנוסף, עמד לרשות הביקורת הפנימית בבנק מזרחי-טפחות, מיקור חוץ בהיקף של כמשרה נוספת.
 (2) כולל העסקת גורמים חיצוניים בחו"ל.

עריכת הביקורת

הביקורת הפנימית עורכת את עבודתה על בסיס תקנים מקצועיים מקובלים:

- דרישות החוק השונות, לרבות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב 1992, והוראות של רשויות הפיקוח הרלבנטיות לתחום המבוקר, ובכללן הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, כולל כללי הבנקאות (הביקורת הפנימית) התשנ"ג 1992 שהיו בתוקף עד ליום 14 באוקטובר 2012, והוראה 307 להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא פונקצית ביקורת פנימית, שנכנסה לתוקפה ביולי 2012.
 - סטנדרטים לעיסוק מקצועי בביקורת הפנימית של לשכת המבקרים הפנימיים העולמית.
- הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי הביקורת נערכת בהתאם לתקנים המקצועיים המפורטים לעיל, באופן המגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

גישה למידע

המבקרת הפנימית קיבלה גישה מלאה לכל מידע שנדרש על-ידה, בהתאם להוראה 307 לניהול בנקאי תקין, כאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית התשנ"ב - 1992, ובכלל זה גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק, לרבות נתונים כספיים. יודגש, כי גם בביצוע ביקורות בתאגידים מוחזקים ובפעילות מחוץ לישראל, ניתנה למבקרים גישה מלאה כאמור.

הגשת דין וחשבון על ממצאי המבקרת

המבקרת מעבירה כל דוח ביקורת בדרך קבע ליושב ראש הדירקטוריון, ליושב ראש ועדת הביקורת, למנהל הכללי ולממונה על היחידה המבוקרת. דוחות הביקורת מוגשים בכתב. אחת למחצית מגישה המבקרת לחברי ועדת ביקורת, את רשימת כל הדוחות שהופצו במהלך מחצית השנה. כל הדוחות נדונים בפורום הכולל את מנהל החטיבה ו/או המנהל האחראי על היחידה או על הפעילות המבוקרת. הדוחות המהותיים, על פי בקשת המנהל הכללי או המבקרת הראשית, נדונים בפורום בראשות המנהל הכללי או בהנהלת הבנק. יושב ראש ועדת הביקורת, בהתייעצות עם המבקרת הפנימית, קובע מהם דוחות הביקורת הפנימית המהותיים שיובאו לדין בוועדת הביקורת.

ביום 22 ביולי 2012 הופצה רשימה חצי שנתית, במסגרת דיווח על ביצוע תכנית העבודה של הביקורת למחצית הראשונה של שנת 2012. הדיווח נדון בישיבת ועדת ביקורת שהתקיימה ביום 12 לאוגוסט 2012. דוח סיכום שנתי של עבודת הביקורת הפנימית לשנת 2012 הופץ ביום 21 בפברואר 2013 וצפוי להידון בישיבת ועדת ביקורת המתוכננת להתקיים ביום 21 במרץ 2013. דוחות עיקריים אחרים נדונו במהלך השנה בישיבות השוטפת של ועדת ביקורת.

הערכת פעילות המבקרת הפנימית

הדירקטוריון וועדת הביקורת סבורים, כי ההיקף, האופי, רציפות הפעילות ותכנית העבודה של המבקרת הפנימית, יש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית.

התגמול של המבקרת הפנימית

לפרטי התגמול והתשלומים למבקרת הפנימית ראה בפרק נושאי משרה בכירה. להערכת הדירקטוריון, אין בהיקף התגמול הניתן למבקרת הפנימית כדי להשפיע על שיקול דעתה של המבקרת בקשר עם עבודתה.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה ערוכים על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור 1 לדוחות הכספיים.

יישום כללי החשבונאות על ידי ההנהלה בעת עריכת הדוחות הכספיים כרוך לעיתים בהנחות, בהערכות ובאומדנים שונים, המשפיעים על הסכומים ועל התוצאות העסקיות המדווחים במסגרת הדוחות הכספיים. חלק מההנחות, ההערכות והאומדנים הינם קריטיים למצב הכספי או לתוצאות הפעולות המשתקפים בדוחות הכספיים של הקבוצה, וזאת עקב מהותיות הנושא, מורכבות החישובים או מידת ההיתכנות של התממשות נושאים השרויים בחוסר ודאות.

להלן פירוט המדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים:

ההפרשה להפסדי אשראי מבוצעת החל מיום 1 בינואר 2011 על פי הוראות דיווח לציבור חדשות של המפקח על הבנקים, המבוססות על הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310 - 10 ועל הנחיות של רשויות פיקוח בארצות הברית, כפי שאומצו על ידי הפיקוח על הבנקים. ההפרשה להפסדי אשראי נערכת באחד משני מסלולים: הפרשה פרטנית, והפרשה קבוצתית הכוללת גם את ההפרשה על תיק האשראי לדיור על פי נוסחת עומק הפיגור. לפרטים, ראה ביאור 1' לדוחות הכספיים. ההפרשות הפרטניות להפסדי אשראי, מחושבות על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בהתבסס על הערכות של הנהלת הבנק, ביחס לתזרימי המזומנים הצפויים להתקבל ולמועדים בהם יתקבלו, בגין חובות שסכומם 700 אלף שקלים חדשים ומעלה. תזרימי המזומנים צפויים להתקבל ממקורות הפירעון השונים של החייב, לרבות פעילותו העסקית, מקורות פירעון פרטיים של הלווה, ממימוש ביטחונות שהועמדו לחיזוק האשראי, או ערבויות שניתנו על ידי החייב או צדדים שלישיים. ההפרשה להפסדי אשראי היא הפער שבין יתרת החוב הרשומה, לבין הערך של תזרימי המזומנים הצפויים, מהוונים בריבית האפקטיבית של החוב המקורי. יש למחוק חשבונאית כל יתרת חוב המהווה "הפסד סופי", לא יאוחר מהתקופות שנקבעו בהוראות. במקרים בהם הביטחון מהווה מקור יחיד ובלעדי לפירעון החוב, מדידת ירידת הערך מתבססת על השווי ההוגן של הביטחון, ונמחקת חשבונאית יתרת החוב הרשומה שמעבר לשווי ההוגן של הביטחון, כנגד הוצאות בגין הפסדי אשראי. ההפסדים בפועל יכולים להתברר כשונים מההפרשות הספציפיות שנעשו.

ההפרשה על בסיס קבוצתי נערכת בגין קבוצות הומוגניות, בעלות מאפייני סיכון דומים, של חובות קטנים, שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מ-1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק. הואיל וקביעת שיעור ההפרשה הקבוצתית נסמכת, בין היתר, על עצם סיווג חוב כבעייתי ועיתוי הסיווג, הרי שגם בקביעת גובה ההפרשה הקבוצתית מסתמך הבנק על אותם אומדנים הקשורים ליציבותו הפיננסית של הלווה ולאומדן יכולת הפירעון שלו, שהם הבסיס לצורך סיווג חוב כחוב בעייתי ולעיתוי הסיווג.

ההפרשה המזערית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, המחושבת לפי עומק הפיגור, מבוססת על הנחיות ספציפיות של הפיקוח על הבנקים באשר לאופן החישוב. הבנק בוחן את החובות שבגינם נערכה ההפרשה לפי עומק הפיגור, ובמקרים בהם על פי שיקול דעתו ההפרשה המזערית אינה מספקת, נערכת הפרשה בהיקף העולה על סכום ההפרשה המזערי לפי עומק הפיגור.

בנוסף, מבצע הבנק הפרשה קבוצתית גם על הלוואות לדיור, מלבד ההפרשה לפי עומק הפיגור.

הבנק גיבש שיטה לחישוב ההפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור, שלפיה היקף ההפרשה נגזר מהגידול בהיקף מתן האשראי השוטף ביחס לעבר. אופן החישוב אושר על ידי המפקח על הבנקים.

לפרטים בדבר טיטוט המפקח בנושא הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור ראה פרק "חקיקה ופיקוח על פעילות קבוצת הבנק".

מכשירים נגזרים מטופלים ומוצגים על פי הקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 815 ו-ASC 820. על פי ההוראות, כל הנגזרים מוצגים במאזן על פי השווי ההוגן. ASC 820 (FAS 157) מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתונים שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

הבנק בוחן האם שוק בו נסחרים מכשירים פיננסיים הינו פעיל, בהתבסס על הפרמטרים הבאים: היקף וכמות העסקאות המתבצעות בשוק, המרווח הקיים בין מחיר קניה לבין מחיר מכירה, ומידת ההתאמה בין מחירים של עסקאות דומות באותו שוק. על פי התקן, יש לשקף את הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) בהערכת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר נמדדים בשווי הוגן. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באמצעות מודל, המתבסס על אינדיקציות לאיכות האשראי של הצד הנגדי, הנגזרות ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. בהיעדר אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים. הבנק בוחן את מהותיות רכיב סיכון האשראי ביחס לשווי ההוגן בכללותו, כחלק מבחינת הסיווג של המכשיר לרמות השווי ההוגן.

בחודש מאי 2011 פרסם ה-FASB תיקון בנוגע ל-ASC 820 - מדידה וגילוי של שווי הוגן. הפרסום הוא חלק מפרויקט משותף של ה-IASB וה-FASB שנועד להשיג תאימות בנושא זה. בנוגע לישויות שיישמו את התקינה האמריקאית הגילוי חדש אינו משנה באופן משמעותי דרישות קודמות אלא מבהיר בעיקר דרישות קודמות ומספק הנחיות חדשות. הבנק מיישם את התיקונים שנקבעו ב-ASU 2011-04 החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי החדשות לגבי הדוחות לתקופות שהוצגו לפני היישום לראשונה.

בחודש יוני 2012 הנחה בנק ישראל את הבנק (במסגרת סקירה במערכת הבנקאית), כי מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3. על פי הנחיית הפיקוח על הבנקים דרישת הסיווג כאמור הינה בתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2012, לרבות עדכון מספרי השוואה.

לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 כ' לדוחות הכספיים. לפירוט הנגזרים הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

ניירות ערך בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה מוצגים על פי שוויים ההוגן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. ניירות ערך שסווגו לתיק המוחזק לפדיון נמדדים בשיטת העלות המופחתת. שוויים ההוגן של ניירות הערך נקבע על פי מחירי שוק מצוטטים בשווקים פעילים של ניירות הערך או של ניירות ערך דומים בתנאיהם, דהיינו שערי בורסה, ציטוטים ממערכות מידע מוכרות כגון בלומברג, או ציטוטים מברוקרים המקובלים על הבנק. הבנק משתמש במודלים פנימיים לצורך בחינת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים שלגביהם לא קיים שער בורסה, ואינו מסתמך בצורה בלעדית על מחירים המתקבלים מצדדים נגדיים או מחברות מצטטות. לחישוב השווי ההוגן נערך תיקוף, על ידי אגף בקרת סיכונים בבנק, שאינו לוקח חלק

בתהליך חישוב השווי ההוגן, ובעזרת יועץ מקצועי חיצוני המתמחה במודלים לחישוב שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. התיקוף מתבצע באמצעות בחינת ההנחות והפרמטרים של המודל; בחינת המתודולוגיה של המודל ואופן יישומה; וסקירה בלתי תלויה של המודל תוך השוואה למודלים אחרים, ככל שניתן.

לפירוט ניירות ערך הנמדדים לפי שווי הוגן, בהתאם לרמות השונות של שווי הוגן, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 נכללו אומדנים קריטיים ביחס לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני במספר השקעות בניירות ערך, בעלות השקעה מקורית כוללת של כ-40 מיליון דולר (כ-149 מיליון שקלים חדשים). היקף ירידת הערך שהוכרה כירידה שאינה בעלת אופי זמני, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2012 בכ-39 מיליון דולר (כ-145 מיליון שקלים חדשים). לצורך אמידת ירידת הערך כאמור, חושב שוויין ההוגן של ההשקעות באמצעות מודל פנימי, המבוסס על מתודולוגיה להערכת איכות של איגוחי חובות, ועל נתונים אובייקטיביים, ככל שישנם. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, נערך תיקוף לחישוב השווי ההוגן על ידי גורם מקצועי בלתי תלוי שמונה לשם כך בבנק. הונח כי הירידה בשווי לעומת סטית ההשקעה המקורית איננה בעלת אופי זמני, בעיקר לאור השיעור המהותי של הירידה, לאור הזמן הממושך בו לא חלה עלייה בשווי המצטט, ולאור השחיקה ב"כריות ההגנה" של ההשקעות. שווי השקעות אלו בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012 עומד על כ-1 מיליון דולר (כ-4 מיליון שקלים חדשים).

שווי ההשקעות בפועל עשוי להתברר בעתיד כשונה מהותית מהאומדן האמור. היקף ההשפעה על הדוחות הכספיים בעתיד עשוי לנוע בין רישום הוצאה נוספת בסך כ-1 מיליון דולר (כ-4 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי שווי ההשקעות ימשיך לקטון, לבין רישום הכנסה בסך כ-39 מיליון דולר (כ-145 מיליון שקלים חדשים), אם יתברר כי מלוא ירידת הערך הינה זמנית.

הבנק קבע הליך תיקוף לשווי ההוגן של מכשירים הנמדדים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה, באחריות האגף לבקרת סיכונים. הליך התיקוף כולל בחינה של תהליך קביעת השווי ההוגן, של ההנחות הנכללות בתהליך זה ושל המודלים המשמשים לחישוב. הליך התיקוף מתייחס הן לשווי ההוגן הטהור, המחושב לפי תנאי השוק הרלוונטי על פי התקינה, והן לרכיב סיכון האשראי הכלול בשווי ההוגן.

התחייבויות בגין זכויות עובדים מחושבות על פי מודלים אקטואריים, בהתבסס על שיעורי היוון שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי לוחות תמותה, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה ושיעורי עליית שכר. שינוי בכל אחד מהפרמטרים יביא לשינוי בגובה התחייבות הבנק בגין זכויות עובדים. בהתאם להוראת המפקח על הבנקים שיעור ההיוון בחישוב האקטוארי לגבי עובדים שפרשו ובחרו בפנסיה הינו 4%. במהלך שנת 2012 הנחה בנק ישראל את הבנקים לעדכן את ההפרשות האקטואריות על סמך טיוטא לעדכון לוחות תמותה שפירסם אגף שוק ההון ביום 11 ביולי 2012, תוך נימוק כי הטיטא הינה האומדן הטוב ביותר הקיים בידי התאגיד הבנקאי. סך ההשפעה של הנחיית בנק ישראל נכללה בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2012 והסתכמה בכ-3 מיליון שקלים חדשים.

היקף התחייבויות הבנק בגין זכויות עובדים המחושבות על פי מודל אקטוארי, מסתכם בכ-636 מיליון שקלים חדשים. (כולל הפרשה בגין פרישת עובדים בתנאים מועדפים).

להלן ניתוח רגישות סך ההפרשה לזכויות עובדים לשינויים בהנחות העיקריות אשר שימשו בסיס לאומדן האקטוארי, במועד המעבר (במיליוני שקלים חדשים):

שינוי של 10% בשיעור ההטבה הממוצע לפורש שמקבל הטבה		שינוי של 5% בשיעור העזיבה לפני גיל פרישה		שינוי של 1% בשיעור העליה השנתי של השכר		עליה של 0.25% בשיעור ריבית ההיוון	
עליה	ירידה	עליה	ירידה	עליה	ירידה	עליה	ירידה
3	(3)	9	(10)	22	(20)	(5)	(5)
-	-	-	-	-	-	(3)	(3)
-	-	-	-	-	-	(2)	(2)

הדוחות הכספיים כוללים את ערך ההטבה של תכנית אופציות למנהלי הבנק, שערכה נאמד על ידי חוות-דעת של יועץ חיצוני מומחה לתחום, לפי מודל בלק ושולס בהתבסס על הנחות שונות, בעיקר ביחס למועד המימוש הצפוי של האופציות ולסטיית התקן של שער מניית הבנק. שינויים בשער מניית הבנק, בסטיית התקן של השער ובגורמים אחרים עשויים להשפיע על שוויה הכלכלי של ההטבה.

ערך ההטבה נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה של האופציות, בשיטת הפחתה מואצת. לפרטים, ראה גם ביאור 16א לדוחות הכספיים.

שווי ההטבה בפועל בעת מימוש האופציות, מוכר לבנק כהוצאה לצרכי מס, ומנגד חייב במס שכר. סך ההוצאה המוכרת לצרכי מס, שבגינה ירשום הבנק הטבת מס בדוח רווח והפסד, לא יעלה על שווי ההטבה המקורי בעת הענקת האופציות. הטבת מס בסכום שיעלה הסך האמור, תיזקף ישירות להון העצמי.

חלק מתכניות האופציות של הבנק כוללות מספר מנות, המבשילות במועדים שנקבעו. כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, נגזרת מהשיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 15%, בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש שנקבעה בתכנית האופציות. הנהלת הבנק העריכה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית, ובאמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הותאמו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש בהתאם לשיעורי התשואה השנתיים בפועל בכל אחת משנות התכנית. בהתאם לכך, שווי ההטבה הכולל, הנפרס בדוחות הכספיים במסגרת הוצאות השכר, שיתרתו (שטרם הוכרה כהוצאות שכר) ליום 31 בדצמבר 2012 מגיעה לכ-23 מיליוני שקלים חדשים.

הפרשות בגין תביעות משפטיות נקבעות על פי הערכת ההנהלה, ומבוססות על חוות דעת משפטיות. בין יתר התביעות המשפטיות קיימות גם בקשות לתביעות ייצוגיות. ההפרשה נערכת בגין תביעות שלדעת ההנהלה צפוי הפסד בגין, והיא מבוססת על הערכת הפסד בהתאם למידע שבידי הנהלות חברות הקבוצה. בגין תביעות שהסיכון להפסד בגין הוא אפשרי, ניתן גילוי מתאים בדוחות הכספיים. בגין תביעות שסביר שלא יגרם הפסד בגין, או שהסיכוי להפסד בגין קלוש, לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

יתכן שתוצאות התביעות בפועל, תהיינה שונות מהערכות ההנהלה כאמור לעיל, שעל פיהן נערכה הפרשה להפסד בספרים, וההשפעה על הדוחות הכספיים עלולה להיות מהותית.

הפרשה לירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים נערכת בהתאם לתקן הבינלאומי IAS 36 - ירידת ערך נכסים. הפרשה לירידת ערך, במידה ונדרשת, מבוססת על הערכות שווי הנערכות על ידי שמאי או מעריך שווי, ומעודכנות על ידו בהתאם לצורך.

מיסים נדחים מחושבים בגין הפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים. המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המיסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את IAS12 - מיסים על הכנסה. התקן כפי שאומץ על ידי המפקח על הבנקים דומה בהוראותיו לתקן חשבונאות ישראלי 19 מיסים על הכנסה שיושם עד כה במערכת הבנקאית. יחד עם זאת, בד בבד עם אימוץ התקן הבינלאומי שונו הוראות ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. ככלל, נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכויי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הגדרת המונח צפוי (probable) היא מעתה "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) כמקובל בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בטיפול במסים על הכנסה, וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור בהקשר של נכסי מיסים נדחים "כקרוב לוודאי" (beyond any reasonable doubt). ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

המאזן המאוחד ליום 31 בדצמבר 2012 כולל מיסים נדחים, נטו, בסכום של כ-738 מיליוני שקלים חדשים (ללא מיסים נדחים בגין ניירות ערך, שאינם משפיעים על הפרשה למיסים). עלייה של 1% בשיעור המס תגרום לירידה בהפרשה למיסים בסכום של כ-21 מיליוני שקלים חדשים. בגין אי ודאויות במסים על ההכנסה מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

הליך אישור הדוחות הכספיים

האורגן המופקד על בקרת העל בבנק הוא דירקטוריון הבנק. שמות חברי הדירקטוריון, מיומנותם החשבונאית והפיננסית וכשירותם המקצועית מפורטים בפרק הדירקטוריון להלן. בהליכי העריכה, הבקרה והאישור של הדוחות הכספיים מעורבים אורגנים נוספים ונושאי משרה כמפורט להלן.

הדוחות הכספיים נערכים בבנק ביחידה מקצועית, בראשותו של החשבונאי הראשי, לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם למדיניות גילוי שקבע דירקטוריון הבנק.

במקביל לעריכת הדוחות הכספיים, ועל בסיס טיוטת הדוחות המועברת אליהם, מאשרים כל חברי ההנהלה, בחתימתם, שלא בא לידיעתם כל פרט העשוי להעיד כי הנתונים והתיאור בדוח הדירקטוריון ובדוחות הכספיים ביחס לתחומי אחריותם כוללים מצג שגוי או חסר של עובדה מהותית, שנקבעו על ידם בקרות אפקטיביות על מנת להבטיח שכל מידע מהותי שבתחום אחריותם מובא לידיעתם, וכן שכל חולשה מהותית או ליקוי משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי בתחומים שבאחריותם, הובאו לידיעת הגורמים המתאימים. לפרוט שמותיהם ותפקידיהם של חברי ההנהלה בבנק, ראה פרק חברי הנהלת הבנק להלן. בבנק פועלת ועדת הפרשות להפסדי אשראי בראשות החשבונאי הראשי ובהשתתפות גורמי האשראי המקצועיים, וכן ועדת הפרשות להפסדי אשראי בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות מנהל החטיבה העסקית, מנהל החטיבה הקמעונאית, מנהל החטיבה הפיננסית, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי וגורמי אשראי מקצועיים. במסגרת תהליך הכנת הדוחות הכספיים בוחנת הועדה את מצב החובות הבעייתיים של הבנק, את סיווגם של חובות אלה ואת הפרשות הנדרשות בגינם. כמו כן, נבחנות על ידי היועץ המשפטי הראשי והחשבונאי הראשי ההפרשות הנדרשות בגין תביעות שהוגשו כנגד הבנק.

נושאים עקרוניים הקשורים בגילוי הניתן בדוחות הכספיים, נדונים בוועדת הגילוי בדוחות הכספיים (להלן: "ועדת הגילוי") בראשות המנהל הכללי, ובהשתתפות החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, וחברי הנהלה נוספים. במסגרת דיונים אלה נכללים נושאים בעלי השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים, נושאים בעלי עניין לציבור, התפתחויות החייבות להיות מדווחות לציבור, שינויים מהותיים ביישום מדיניות חשבונאית, בקשות או דרישות של רשויות פיקוח ונושאים שלגביהם קיימים חילוקי דעות בין הנהלת הבנק לבין רואי החשבון המבקרים. כחלק מהצגת הנושאים בפני ועדת הגילוי מובאת גם התייחסותם המקצועית של רואי החשבון המבקרים.

החל מיום 1 בינואר 2013 בהתאם לסעיף 36 (ד) להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301, ועדת הביקורת של הדירקטוריון דנה וממליצה על אישור הדוחות השנתיים והרבעוניים של הבנק. לפירוט שמותיהם של חברי ועדת הביקורת וכשירותיותיהם ראה להלן בפרק הדירקטוריון.

ועדת הביקורת דנה בנאותות הגילוי בדוחות הכספיים ובבחינת הדוחות הכספיים, על מרכיביהם השונים, טרם הבאתם לדיון ולאישור במליאת הדירקטוריון.

ועדת הביקורת בוחנת את ההערכות והאומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הבקרות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית שאומצה והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד; הערכות השווי, לרבות ההנחות והאומדנים שבבסיסן, שעליהם נסמכים נתונים בדוחות הכספיים.

בישיבות ועדת הביקורת משתתפים גם יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי ורואי החשבון המבקרים. ה-CRO והמבקר הפנימי הראשי מוזמנים לישיבות הועדה.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר ליישומן של הנחיות סעיפים 302 ו-404 בחוק Sarbanes-Oxley האמריקאי, מובא בפני ועדת הביקורת דיווח באשר לכל ליקוי משמעותי שאותר בתהליכי הגילוי או בבקרה הפנימית על דיווח כספי. לדיונים אלה מוזמנים גם המבקר הפנימי, ה-CRO ורואי החשבון המבקרים. כל דיווח על ליקויים משמעותיים מוצג גם לדירקטוריון.

ועדת הביקורת מתכנסת פעמיים לדון בדוחות רבעוניים ושלוש פעמים לדון בדוחות שנתיים, כאשר הישיבה האחרונה מתבצעת לפחות שבוע לפני התכנסות מליאת הדירקטוריון לאישור הדוחות הכספיים.

לאחר תום הדיונים בוועדת הביקורת, מועברות לדירקטוריון המלצותיה לעניין אישור הדוחות הכספיים יחד עם טיוטת הדוחות הכספיים, כך שהמסמכים יהיו בידי חברי הדירקטוריון לפחות שלושה ימי עסקים לפני הדיון בהם בדירקטוריון. במסגרת הדיון בדירקטוריון מוצגים על ידי החשבונאי הראשי התוצאות הכספיות וניתוח שלהן. יושב ראש ועדת הביקורת מביא בפני הדירקטוריון את המלצות ועדת הביקורת באשר לנושאים שדונו בפניה ולאישור הדוחות הכספיים. בישיבת הדירקטוריון הדנה באישור הדוחות הכספיים משתתפים, מלבד חברי הדירקטוריון, גם המנהל הכללי, החשבונאי הראשי, היועץ המשפטי הראשי, ה-CRO, המבקר הפנימי הראשי ורואי החשבון המבקרים, וכן משתתפים נוספים המוזמנים לדיון בהתאם לעניין. רואי החשבון המבקרים מציגים בדיון את התייחסותם.

בתום הדיון, מתקבלת החלטה בדבר אישור הדוחות הכספיים של הבנק, ובדבר הסמכת יושב ראש הדירקטוריון, המנהל הכללי והחשבונאי הראשי לחתום על הדוחות הכספיים.

דוח רואי החשבון המבקרים

רואה החשבון המבקר הפנה את תשומת הלב בדוח המבקרים כדלהלן:
 תביעות שהוגשו כנגד הבנק ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, כמפורט בביאור 11.ד19)א-ה לדוחות הכספיים.

בקורות ונהלים

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים המבוססות על Sarbanes-Oxley Act האמריקאי, חתמו המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי, כל אחד בנפרד, על הצהרה המצורפת לדוחות הכספיים בנושא "בקורות ונהלים לגבי הגילוי" (להלן - הצהרה על הגילוי). הוראה זו של המפקח על הבנקים מיושמת לגבי הדוחות הכספיים החל מיום 30 ביוני 2005.

הצהרה על הגילוי כאמור, מתייחסת לבקורות ונהלים אשר תוכננו להבטיח שמידע אשר נדרש הבנק לגלות בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, נצבר, מעובד ומועבר להנהלת הבנק באופן המאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי. כן מתייחסת ההצהרה, לקביעתה של בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי, ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הנהלת הבנק, בשיתוף עם המנהל הכללי והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהל הכללי של הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בעקבות ליקויים שעלו בבקורת שערך הפיקוח על הבנקים על הגילוי בדבר סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק, בוצעו מספר שיפורים מהותיים בבקורות ונהלים לגבי גילוי, על מנת לתקן את הליקויים. השיפורים כוללים חיזוק ועיגון בנהלים של תהליכי הסיווג של לקוחות לענפי משק ביחידות העסקיות, והרחבת תהליכי הבקרה על הסיווג לענפי משק, הן ביחידות העסקיות והן באגף חשבונאות ודוחות כספיים. בפרט, חוזקו בקורות המבטיחות את נאותות הגילוי על סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012. תיקון הליקויים שעלו בבקורת יימשך, ויושלם עד לתום הרבעון השלישי של שנת 2013.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 בדצמבר 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים באשר לאימוץ הוראות סעיף 404 לחוק Sarbanes-Oxley החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2008, נכללות בדוח זה הצהרה בדבר אחריות הדירקטוריון והנהלה לקביעתה ולקיומה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי והערכה של הנהלה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי למועד הדוחות הכספיים. במקביל, נכללת חוות דעת של רואי החשבון המבקרים של הבנק בדבר נאותות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק בהתאם לתקנים הרלבנטיים של ה- PCAOB (Public Company Accounting Oversight Board).

הקוד האתי

שקיפות מלאה הינה תנאי הכרחי לממשל תאגידי בכלל ולממשל תאגידי של ניהול סיכונים יעיל בפרט. מדיניות גילוי נאות של אירועים, תהליכים תומכים ומבנה ארגוני הולם, יוצרים ממשקי עבודה שוטפים התומכים ומאפשרים לדירקטוריון הבנק לבצע את תפקידו. על מנת לבצע את האמור במקצועיות והקפדה, מעודד הארגון "תרבות בקרה פנימית". קרי, הדירקטוריון והנהלת הבנק מעודדים בקרב הארגון רמה גבוהה של אתיקה ויושרה, אשר יונחלו באמצעים הבאים:

- ערוצי תקשורת אפקטיביים המבטיחים העברת מסרים בדבר אתיקה, יושרה וחשיבות הבקרה הפנימית מהדירקטוריון ומהנהלה הבכירה, לכל עובדי הבנק.
- מתן דוגמה אישית של הנהלה הבכירה.
- קוד אתי כתוב, ותיעד שכל העובדים קראו ואישרו.
- מנגנוני פיקוח שבאמצעותם ניתן לוודא עמידת העובדים בדרישות ובכללי ההתנהגות.
- מנגנוני עידוד לדווח על חשד לביצוע פעולות בלתי תקינות.
- מנגנוני אכיפה כלפי מפרי כללי התנהגות.

הקוד האתי של הבנק נכתב לאחר למעלה משנה של מפגשים ושיחות, שבהם נטלו מספר רב של עובדים ומנהלים בבנק. אין ספק כי רכישת קוד אתי מן המוכן ממומחים חיצוניים לאתיקה, הייתה מקצרת את התהליך, אך הייתה חוטאת למטרות העיקריות של הקוד: מתן ביטוי אותנטי ומדויק ל"רוח" הבנק ולתרבות הארגונית השוררת בו, כפי שהיא משתקפת בעיניהם של עובדיו ומנהליו.

תהליך כתיבת הקוד, שהתבסס על ניתוח אירועים שעלו מהשטח, ופעילות ההטמעה של ערכיו, הכשירו את הקרקע לשילוב הקוד בפעילות היומיומית כדרך חיים, והסתייעות בערכיו להתמודדות עם סוגיות ודילמות העולות בשגרת העבודה.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק את ערכי הקוד האתי המחייב את הארגון בכלל וכל אחד מעובדיו ומנהליו בפרט.

על מנת להבטיח כי העיסוק בנושא האתי יהיה תדיר וישמור על רמה גבוהה של אקטואליות, הוקמה בבנק ועדת אתיקה בראשות מזכירת הבנק. הועדה כוללת את נציגי יחידות המטה והסניפים. הועדה מלווה את תהליך ההטמעה של הקוד האתי, אשר בוצע במהלך שנת 2009, ובמסגרתו עברו כל עובדי הבנק ומנהליו סדנאות להטמעת הקוד האתי, שבסיומן חתם כל אחד מהעובדים והמנהלים על הקוד האתי. עם סיום מהלך ההטמעה פורסם הקוד האתי באתר האינטרנט של הבנק. ועדת האתיקה מתכנסת אחת לחודש וממשיכה במהלך הטמעת הקוד באופן שוטף, על ידי פרסום דילמות לעובדי הבנק, דיון בדילמות העולות מהשטח, ובחינת תהליך הטמעת הקוד האתי.

במהלך שנת 2010 הוקם פורטל ייעודי לנושא הקוד האתי באינטראנט הכולל, בין היתר, דיווחים משיבות הועדה, דילמות ומאמרים מקצועיים בנושא. הפורטל מהווה ערוץ דיווח נוסף לדילמות אתיות. בנוסף, במהלך שנת 2012, בנוסף לפעילות השוטפת, התקיים כנס מנהלים בנושא שיפור ופיתוח מיומנויות להתמודדות עם דילמות אתיות מורכבות. בפתחת הכנס התייחס מנכ"ל הבנק לקשר בין התכנית האסטרטגית של הבנק לערכי הקוד האתי. בנוסף, התקיים כנס אתיקה בחטיבה הפיננסית, בהשתתפות מנהלי השלוחות בחוץ לארץ, וזאת בהמשך להדרכות שהתקיימו בשלוחות עצמן.

בשנת 2013 תימשך הפעילות האינטנסיבית של ועדת האתיקה, וכן הפעילות השוטפת בכל יחידות הבנק במתכונת הקיימת, כולל מפגשים חודשיים בהנחיית חברי הנהלה. תוכנית העבודה לשנת 2013 שמה דגש על שיפור וחיזוק המודעות לערכי הקוד האתי בקרב יחידות הבנק במסגרות פנים יחידתיות. כמו כן תגובש לראשונה מתכונת למדידת האפקטיביות של הטמעת הקוד האתי בקרב עובדי הבנק.

חברי הנהלת הבנק

להלן רשימת חברי פורום הנהלת הבנק ליום 31 בדצמבר 2012, תוארם ותפקידם:

מנהל כללי	אליעזר יונס
מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי וחשבונאי ראשי	מנחם אביב
מנהל חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ	צבי אגרוביץ ⁽¹⁾
מנהל החטיבה הקמעונאית	ישראל אנגל
מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, Chief Risk Officer (CRO)	חיים גיט
מנהל החטיבה לתכנון ותפעול, מנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ	משה לארי
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	דינה נבות ⁽²⁾
מנהל החטיבה הפיננסית, Chief Financial Officer (CFO)	אלדד פרשר
מנהל החטיבה לבנקאות עסקית	דורון קלאוזנר
מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל	ריטה רובינשטיין
מבקרת פנימית ראשית, מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית	גלית ויזר
יועץ משפטי ראשי, מנהל החטיבה המשפטית	ד"ר שמעון וייס
מזכיר הבנק	מאיה פלר
דובר הבנק	בני שוקרון

- (1) ביום 30 ביולי 2012 חדל מר סמי קינן לכהן כמנהל טכנולוגית המידע של הבנק, ביום 30 בספטמבר 2012 החל מר צבי אגרוביץ למלא תפקיד זה.
 (2) ביום 1 באפריל 2012 החלה לכהן גב' דינה נבות כמנהלת חטיבת שיווק פרסום ופיתוח עסקים במקום הגב' נעמה גת אשר סיימה את תפקידה בבנק.

נושאי משרה בכירה

להלן פרטים לגבי נושאי משרה בכירה שאינם דירקטורים של הבנק:

אליעזר יונס	
1.4.2004	תאריך תחילת כהונה
מנהל כללי	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון (B.A.) בכלכלה וסוציולוגיה - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A.) במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים	השכלה
מנהל כללי של בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
מנחם אביב	
13.4.2005	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל חטיבת חשבונאות ודיווח כספי, חשבונאי ראשי דירקטור בחברת מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בחשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, תואר שני במינהל עסקים (M.B.A.) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון חשבונאי ראשי של בנק מזרחי טפחות בע"מ	השכלה
	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
צבי אגרוביץ	
30.9.2012	תאריך תחילת כהונה
מנהל חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ ומנהל טכנולוגיית המידע של הבנק	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
מנהל חטיבת הטכנולוגיה של בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

נושאי משרה בכירה - המשך

ישראל אנגל	
1.1.2005	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה הקמעונאית	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה
דירקטור בבנק יהב, דירקטור בטפחות ביטוח	בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר
לא	או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני במנהל עסקים (מימון) - אוניברסיטת בר אילן, רואה חשבון	השכלה
מנהל החטיבה הקמעונאית - בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

חיים גיט	
1.2.1999 (7.7.2011 בתפקידו הנוכחי)	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה לבקרת סיכונים, CRO.	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה
	בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר
לא	או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בחשבונאות - אוניברסיטת תל-אביב, תעודה בראיית חשבון - האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון	השכלה
מבקר פנימי ראשי בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

נעמה גת ⁽¹⁾	
10.10.2004	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה
	בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר
לא	או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בפסיכולוגיה וספרות אנגלית - אוניברסיטת חיפה, תואר שני בפרסום ושיווק - אוניברסיטת Marquette Milwaukee USA	השכלה
מנהלת מערך שיווק, פרסום ופיתוח עסקים בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

(1) ביום 1 באפריל 2012 חדלה הגב' נעמה גת לכהן כנושאת משרה בבנק. בהתאם להסכם עימה, פרשה הגב' נעמה גת מהבנק ביום 9 ביולי 2012.

נושאי משרה בכירה - המשך

גלית ויזר

7.7.2011	תאריך תחילת כהונה
מבקרת פנימית ראשית; מנהלת חטיבת הביקורת הפנימית מבקרת פנימית ראשית של בנק יהב; והחברות: "אתגר", "נאמנות", "מזרחי טפחות הנפקות", טפחות ביטוח ⁽¹⁾ .	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
רואת חשבון; בעלת תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה (האוניברסיטה העברית) ובעלת תואר שני במנהל עסקים (האוניברסיטה העברית).	השכלה
סגנית המבקר הפנימי הראשי בבנק וקודם לכך מבקרת פנימית ראשית בבנק טפחות.	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

שמעון וייס

2.10.1999	תאריך תחילת כהונה
יועץ משפטי ראשי; מנהל הסיכונים המשפטיים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
LL.B - האוניברסיטה העברית בירושלים, LL.M - האוניברסיטה העברית בירושלים, DR.JUR. - האוניברסיטה העברית בירושלים M.B.A - אוניברסיטת תל אביב	השכלה
יועץ משפטי ראשי, בנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

משה לארי

8.11.2009	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהל החטיבה לתכנון ותפעול ומנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ יו"ר "נאמנות", יו"ר טפחות ביטוח, דירקטור בבנק יהב	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד
לא	בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי
תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במנהל עסקים - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון CRO, מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ובקרה בבנק מזרחי טפחות בע"מ, מנהל אגף לתכנון וכלכלה בבנק מזרחי טפחות בע"מ	השכלה
	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

(1) אתגר - אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ.
נאמנות - מזרחי טפחות חברה לנאמנות בע"מ
מזרחי טפחות הנפקות - מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ

נושאי משרה בכירה - המשך

דינה נבות ⁽¹⁾	
1.4.2012	תאריך תחילת כהונה
סגן מנהל כללי	תואר
מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון בעבודה סוציאלית - אוניברסיטת תל אביב, תואר שני בעיתונאות ותקשורת - אוניברסיטת בר אילן, תואר שני בפסיכולוגיה חברתית וסוציולוגיה - אוניברסיטת בר אילן	
סמנכ"ל שיווק ב-HOT מערכות תקשורת, סמנכ"ל שיווק בקרליין - פריגו ישראל	

דב פוגל ⁽²⁾	
18.5.1997	תאריך תחילת כהונה
מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון (B.A.) במנהל עסקים - אוניברסיטת New England College, תואר שני (M.B.A.) במנהל עסקים, התמחות בניהול אסטרטגי - האוניברסיטה העברית בירושלים	
מנהל אגף לוגיסטיקה, מינהל והתייעלות בבנק מזרחי טפחות בע"מ	

מאיה פלר	
20.4.1997	תאריך תחילת כהונה
מזכיר הבנק	התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
תואר ראשון (B.A.) מדעי הרוח - אוניברסיטת תל אביב	
מזכיר בנק מזרחי טפחות בע"מ	

(1) מונתה ביום 1 באפריל 2012 למנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים.

(2) ביום 5 בפברואר 2013 חדל מר דב פוגל לכהן כנושא משרה בכירה בבנק.

נושאי משרה בכירה - המשך

אלדד פרשר	
3.11.2004 סגן מנהל כללי מנהל החטיבה הפיננסית - CFO ומנהל סיכוני השוק יו"ר מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ, יו"ר בנק המזרחי שוויץ	תאריך תחילת כהונה תואר התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא תואר ראשון במנהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני במינהל עסקים - האוניברסיטה העברית בירושלים מנהל החטיבה הפיננסית - CFO ומנהל סיכוני השוק, בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
סמי קינן⁽¹⁾	
1.11.2007 סגן מנהל כללי מנהל טכנולוגיית המידע	תאריך תחילת כהונה תואר התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא תואר ראשון בהנדסת תעשייה וניהול - הטכניון, לימודי חובה בתואר ראשון במחשבים - בר אילן מנהל IT בפרטנר, מנכ"ל חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ, מנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ, מנהל טכנולוגיית המידע בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
דורון קלאוזנר	
8.11.2009 סגן מנהל כללי מנהל החטיבה לבנקאות עסקית ומנהל סיכוני אשראי	תאריך תחילת כהונה תואר התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא תואר ראשון בכלכלה ומנהל עסקים - אוניברסיטת בר-אילן מנהל החטיבה למשאבי אנוש, לוגיסטיקה ורכש בבנק הפועלים בע"מ, מנהל החטיבה לסיכונים ואסטרטגיה בבנק הפועלים בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)
ריטה רובינשטיין	
1.1.2007 סגן מנהל כללי מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל	תאריך תחילת כהונה תואר התפקיד שממלא בתאגיד הבנקאי, בחברה בת/קשורה, או בבעל עניין בתאגיד בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין בתאגיד הבנקאי השכלה
לא תואר ראשון (B.A) במדעי החברה והרוח - האוניברסיטה העברית בירושלים, תואר שני (M.A) במדעי החברה והרוח - אוניברסיטת בר אילן מנהלת חטיבת משאבי אנוש ומינהל בבנק מזרחי טפחות בע"מ	ניסיון עסקי (במהלך 5 שנים אחרונות)

(1) ביום 16 ביולי הודיע מר סמי קינן על פרישתו כמנהל טכנולוגיית המידע של הבנק, אשר נכנסה לתוקף ביום 30 ביולי 2012.

פירוט תגמולים⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה

באלפי שקלים חדשים

שנת 2012												
הלוואות שניתנו	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾	סך הכל	תגמול		תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾				שער החזקה בהון הבנק	היקף המשרה	תפקיד	שם
			אחר	שולי תשלום	מבוסס הטבות	הפרשות	מענקים ⁽¹⁷⁾	סוציאליות ⁽⁴⁾				
199	-	2,291	131	-	227	-	1,933	-	60%		יושב ראש הדירקטוריון ⁽⁷⁾	יעקב פרי ⁽⁷⁾
111	-	8,181	154	3,900 *	1,162	-	2,965	-	100%		מנהל כללי	אליעזר יונס ⁽⁸⁾
62	-	2,604	82	1,227	272	-	1,023	-	100%		סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה העסקית	דרון קלאוזנר ⁽⁹⁾
11	5	2,521	81	1,145	274	-	1,021	-	100%		סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה לתכנון, תפעול ובקרה ומנהל החטיבה לנכסי לקוחות ויעוץ	משה לארי ⁽¹⁰⁾
-	-	2,456	111	-	744	408	1,193	-	100%		מנהל כללי של חברה בת-יוניטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	דן לובש ⁽¹¹⁾
36	-	2,436	81	-	1,503	-	852	-	100%		סגן מנהל כללי, מנהל חטיבת טכנולוגית מידע	סמי קינן ⁽¹²⁾
118	-	2,471	71	754	268	365	1,013	-	100%		מבקרית פנימית ראשית	גלית ויזר ⁽¹³⁾

* כולל פריסה לא לינארית של תכנית אופציות למנהל הכללי שאושרה ביום 30 בנובמבר 2008 על פני 5 שנים וארבעה חודשים. האופציות יוענקו למנהל הכללי בחמש מנות ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. התכנית נפרסת כמפורט להלן:
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2008, 14.3 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009, 10.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, 6.4 מיליון שקלים בשנת 2011, 3.9 מיליון שקלים בשנת 2012, 1.9 מיליון שקלים בשנת 2013 ו-0.5 מיליון שקלים בשנת 2014. לפרטים, ראה ביאור 1.א16 לדוחות הכספיים.

פירוט תגמולים⁽¹⁾ לנושאי משרה בכירה - המשך

באלפי שקלים חדשים

שנת 2011												
הלוואות שניתנו	הלוואות שניתנו בתנאי הטבה ⁽³⁾	סך הכל	תגמול		תגמולים בעבור שירותים ⁽²⁾					פרטי מקבל התגמולים		
			אחר	תשלום שווי הטבות מס ⁽⁶⁾	מבוטס הפרשות מענקים ⁽¹⁷⁾	שכר	החזקה בהון הבנק	שיעור היקף המשרה	תפקיד	שם		
בתנאים רגילים	תקופה ממוצעת	יתרה ליום 31.12.2011 (בשנים)		שווי הטבות מס ⁽⁶⁾	מבוטס הפרשות מענקים ⁽¹⁷⁾	שכר	החזקה בהון הבנק	שיעור היקף המשרה	תפקיד	שם		
108	-	223	2,643	138	-	27	1,100	1,378	-	60%	יושב ראש הדירקטוריון ⁽⁷⁾	יעקב פרי ⁽⁷⁾
75	-	-	10,232	146	* 6,400	795	-	2,891	0.56%	100%	מנהל כללי	אליעזר יונס ⁽⁸⁾
92	-	38	3,695	83	445	1,803	340	1,024	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל סיכונים ראשי	חיים גיט ⁽¹⁴⁾
48	7.5	427	3,499	71	1,074	1,377	-	977	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהלת חטיבת שיווק, פרסום ופיתוח עסקים	נעמה גת ⁽¹⁵⁾
41	-	-	3,206	80	1,824	313	-	989	-	100%	סגן מנהל כללי, מנהל החטיבה העסקית	דורון קלאוזנר ⁽⁹⁾
-	-	-	5,276	15	-	3,991	-	1,270	-	100%	מנהל כללי של מנסדורף ⁽¹⁶⁾ - חברה בת - יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד	יקותיאל מנסדורף ⁽¹⁶⁾
170	8.5	2,489	2,666	96	688	772	300	810	-	100%	מבקרת פנימית ראשית	גלית ויזר ⁽¹³⁾

* כולל פריסה לא לינארית של תכנית אופציות למנהל הכללי שאושרה ביום 30 בנובמבר 2008 על פני 5 שנים וארבעה חודשים. האופציות יוענקו למנהל הכללי בחמש מנות ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. התכנית נפרסת כמפורט להלן:
 סך של 1.2 מיליון שקלים חדשים בשנת 2008, 14.3 מיליון שקלים חדשים בשנת 2009, 10.4 מיליון שקלים חדשים בשנת 2010, 6.4 מיליון שקלים בשנת 2011, 3.9 מיליון שקלים בשנת 2012, 1.9 מיליון שקלים בשנת 2013 ו-0.5 מיליון שקלים בשנת 2014. לפרטים, ראה ביאור 1.א16 לדוחות הכספיים.

הערות:

- (1) התגמולים במונחי עלות לבנק ואינם כוללים מס שגר.
- (2) הסכומים נכללים בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות.
- (3) ההטבה היא בתנאים שניתנו לכלל עובדי הבנק.
- (4) כולל פיזיוניים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות, מענק הסתגלות, חופשה וביטוח לאומי.
- (5) לפרטים בדבר תשלום מבוסס מניות למנהל הכללי ולנושאי משרה, ראה ביאור 16א. לדוחות הכספיים.
- (6) כולל הריבית המתייחסת להלוואות שניתנו בתנאי הטבה ביחס לתנאי השוק. לא קיימת הטבת ריבית בגין פיקדונות. בעסקאות בנקאיות אחרות, ההטבות חלות על כלל עובדי הבנק וסכומן אינו מהותי.
- (7) מר יעקב פרי - יושב ראש דירקטוריון הבנק - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בהיקף של 60% משרה בתוקף מיום 24 בפברואר 2003, לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר פרי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק כיושב ראש דירקטוריון הבנק, לרבות התפטרות, יהיה זכאי מר פרי לכך שהבנק ישחרר לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בפוליסת ביטוח מנהלים, למעט במקרה של סיום העבודה בנסיבות בהן ניתן, על-פי דין, לשלול ממר פרי פיזיוניים, במלואם או בחלקם ובמקרה כזה יהיה זכאי מר פרי רק לסכומים שנצברו בביטוח המנהלים כתוצאה מהפרשותיו הוא. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של ששה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה.
לעניין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 להלן.
ביום 31 באוקטובר 2012 פרש מר פרי מהבנק.
- (8) לפרטים בדבר תנאי העסקתו של מר אליעזר יונס, ראה ביאור 16ד. לדוחות הכספיים. לעניין המענקים ראה פירוט בסעיף 17 להלן.
- (9) מר דורון קלאוזנר - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר קלאוזנר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר קלאוזנר לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר קלאוזנר למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 להלן.
- (10) מר לארי משה - מועסק בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 8 בנובמבר 2009 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר לארי צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר לארי למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה זכאי מר לארי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר לארי למענק הסתגלות, ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם, כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 להלן.
- (11) מר דן לובש מועסק כמנהל כללי של חברת הבת (UMB Switzerland Ltd.) בשוויץ (להלן: חברת הבת). החל מיום 1 במאי 2011 למר לובש הסכם העסקה אישי לתקופה קצובה של 4 שנים (עד ליום 30 באפריל 2015). כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שישה חודשים. אם תחילת חברת הבת על סיום העסקתו של מר לובש לפני התקופה הקצובה בהסכם, בנסיבות שאינן חריגות כמפורט בהסכם, תשלם חברת הבת, שגר, מענקים ותשלומים אחרים, כמפורט בהסכם, לתקופה של שלושה חודשים, מעבר לשישה חודשי הודעה מוקדמת כאמור לעיל. שכרו של מר לובש נקבע על ידי חברת הבת ונקוב בפרנקים שווייצריים. בנוסף, זכאי מר לובש לתשלום עבור שכר דירה במקום מגוריו בשוויץ. לענין המענקים ראה סעיף 17 להלן.
- (12) מר סמי קינן - מועסק בבנק בהסכם העסקה אישי החל מיום 1 ביולי 2004 לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר קינן צמוד למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתו בבנק זכאי מר קינן למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים

נלווים כלשהם. כמו כן, זכאי מר קינן שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה מר קינן זכאי למענק הסתגלות ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם ההעסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה.

לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 לעיל.

מר קינן סיים את עבודתו בבנק בסוף חודש יולי 2012 וביום 31 באוקטובר 2012 הסתיימו יחסי עובד מעביד בינו לבין הבנק. ביום 10 בספטמבר 2012 החליט הדירקטוריון לאחר קבלת אישורה של וועדת הביקורת מיום 3 בספטמבר 2012, לאשר תשלום מענק פרישה למר קינן בסכום של 976,360 שקלים חדשים ברוטו המהווה כ-150% מהמכפלה של סכום משכורתו החודשית האחרונה במספר שנות עבודתו בבנק. בנוסף, על פי תנאי העסקתו הבנק יתן למר קינן מכתב שחרור לכל ההפקדות שהופקדו לזכותו בקופות הגמל, בגין מרכיב הפיצויים בכל שנות עבודתו בבנק ובחברת הבת, לרבות כל הרווחים שנצברו ונוספו להכנסות אלה. סכום זה מסתכם בסך של כ-634,297 שקלים חדשים ליום 31 באוגוסט 2012. עוד הוחלט כי מר קינן יהיה זכאי להוסיף ולהשתמש ברכב הצמוד שהועמד לרשותו וכן לתשלום הוצאות טלפון הסלולרי, עד לסכום של 500 שקלים חדשים לחודש (מבלי שהבנק יישא בגילום המס עבור ההטבות האמורות), וזאת עד לסוף שנת 2012 או עד למועד התחלתו במקום עבודה אחר לפי המוקדם.

כמו כן, הוחלט כי מר קינן זכאי לתקופת הודעה מוקדמת המתחילה ביום 1 באוגוסט 2012 ומסתיימת ביום 31 באוקטובר 2012. עוד אושר כי הבנק יוותר על עבודתו של מר קינן בתקופה המתחילה ביום 1 באוגוסט 2012 ומסתיימת ביום 31 באוגוסט 2012 שבמהלכה ישולמו למר קינן מלוא התשלומים ששולמו לו בתקופת עבודתו בבנק.

בנוסף, בתקופה המתחילה ביום 1 בספטמבר 2012 ומסתיימת ביום 31 באוקטובר 2012 ייצא מר קינן לחופשה על חשבון ימי החופשה שנצברו לזכותו על פי תנאי העסקתו. יתרת ימי החופשה שלא נוצלו כאמור ייפדו על ידי הבנק עם סיום יחסי עבודה שבין מר קינן לבנק.

עוד אושר כי בהתאם להסכם העסקתו ישולם למר קינן מענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות בסך 468,294 שקלים חדשים

כמו כן, בהתאם לתנאי העסקתו של מר קינן במשך שישה חודשים מיום ניתוק יחסי העבודה בין מר קינן לבין הבנק לא ייתן מר קינן שרות בין כשכיר ובין כעצמאי, בין כיועץ ובין באופן אחר כלשהו, בין במישרין ובין בעקיפין, לכל גוף מתחרה כמפורט בהסכם העסקתו.

לענין זה, אישר הדירקטוריון לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת כי תקופת הצינון של מר קינן תחל עם סיום יחסי העבודה בין מר קינן לבין הבנק (דהיינו ביום 1 בנובמבר 2012) ותסתיים ביום 31 במאי 2013.

(13) גב' גלית ויזר - מועסקת בבנק החל מיום 12 ביולי 1994. ביום 7 ביולי 2011 מונתה גב' ויזר למבקרת הפנימית הראשית של הבנק. לגב' ויזר הסכם העסקה אישי לתקופה בלתי קצובה מיום 29 באוגוסט 2011 (בתוקף מיום 1 באוגוסט 2011). משכורתה החודשית של גב' ויזר צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק זכאית גב' ויזר למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן תהיה זכאית גב' ויזר, שעם סיום עבודתה בבנק ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה גב' ויזר זכאית למענק הסתגלות ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים.

לענין המענקים ראה סעיף 17 להלן.

(14) מר חיים גיט - מועסק בבנק החל מיום 4 באוקטובר 1989, ותנאי העסקתו כמבקר פנימי ראשי של הבנק נקבעו בהסכם העסקה (13) אישי מיום 1 בפברואר 1999 ואושרו על ידי ועדת הביקורת של הדירקטוריון, לתקופה בלתי קצובה. משכורתו החודשית של מר גיט צמודה למדד המחירים לצרכן. אם יחליט הבנק על סיום העסקתו, זכאי מר גיט למענק פרישה של עשר משכורות חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. עם סיום העסקתו זכאי מר גיט לכך, כי הבנק ישחרר לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר גיט למענק פרישה ולשחרור סכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של ששה חודשים ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם ההעסקה. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 להלן.

ביום 7 ביולי 2011 מונה מר חיים גיט למנהל הסיכונים הראשי של הבנק. ביום 15 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר אישורה של ועדת הביקורת מיום 7 באוגוסט 2011, על תיקון לחוזה העבודה של מר חיים גיט. לענין זכויותיו של מר חיים גיט במקרה של סיום עבודתו בבנק, ישלם הבנק למר גיט סכום אשר יהווה מכפלה של משכורתו החודשית האחרונה בשנת עבודתו בבנק. בנוסף ישלם הבנק למר גיט מענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות. מר גיט לא יהיה זכאי לתשלומים אלה אם סיום עבודתו יהיו בנסיבות בהן ניתן לשלול מעובד פיצויי פיטורין באופן מלא או חלקי. בנוסף, תקופת ההודעה המוקדמת תקוצר משישה חודשים לשלושה חודשים. כמו כן במסגרת התיקון האמור בוטלה זכאותו של מר גיט למענק פרישה של עשר משכורות במקרה של הפסקת עבודתו על ידי הבנק. עם סיום העסקתו ימשיך להיות מר גיט זכאי לשחרר לטובתו כל הסכומים שנצברו בקופות השונות.

(15) גב' נעמה גת - מועסקת בבנק על-פי הסכם העסקה אישי בתוקף מיום 10 באוקטובר 2004, לתקופה בלתי קצובה. משכורתה החודשית של גב' גת צמודה למדד המחירים לצרכן. עם סיום העסקתה בבנק, זכאית גב' גת למענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות, ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, זכאית גב' גת לכך שעם סיום העסקתה ישחרר הבנק את כל הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא תהיה גב' גת זכאית למענק הסתגלות ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותה בקופות השונות, במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. כל אחד מהצדדים להסכם העסקה רשאי לסיים את ההתקשרות תוך מתן הודעה מוקדמת של שלושה חודשים ובכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם העסקה. לענין המענקים ראה פירוט בסעיף 17 להלן. ביום 25 באוקטובר 2011 הודיעה גב' גת על כוונתה לפרוש מהבנק. ביום 25 במרס 2012 החליט הדירקטוריון, לאחר אישור ועדת הביקורת מיום 19 במרס 2012, לאשר תשלום מענק פרישה לגב' נעמה גת בסכום של 900,000 שקלים חדשים, ברוטו, המהווה כ-150% מהמכפלה של סכום משכורתה החודשית במספר שנות עבודתה בבנק. בנוסף על פי חוזה העבודה, הבנק יתן לה מכתב שחרור לכל ההפקדות שהופקדו לזכותה בקופות הגמל בגין מרכיב הפיצויים, בכל שנות עבודתה בבנק לרבות כל הרווחים שנצברו ונוספו להפקדות אלה. סכום זה מסתכם בסך של כ-559,000 שקלים חדשים (ליום 31.12.2011).

עוד הוחלט לאשר כי גב' גת תהיה זכאית להוסיף ולהשתמש ברכב הצמוד שהועמד לרשותה וכן לתשלום הוצאות הטלפון הסלולרי עד לסכום של 500 שקלים חדשים לחודש (מבלי שהבנק ישא בגילום המס עבור ההטבות האמורות) וזאת, עד לסוף שנת 2012 או עד למועד התחלת עבודתה במקום עבודה אחר, לפי המוקדם.

כמו כן, הוחלט לאשר כי גב' גת תהיה זכאית לתקופת הודעה מוקדמת המתחילה ביום 1.4.2012 ומסתיימת ביום 9.7.2012, שלגביה ויתר הבנק על עבודתה ואשר במהלכה ישולמו לה מלא התשלומים ששולמו לה בתקופת עבודתה בבנק. עוד אושר, כי בהתאם לחוזה העבודה, ישולם לגב' גת מענק הסתגלות של שש משכורות חודשיות בסכום כולל של 463,878 שקלים חדשים.

עוד הוחלט לאשר תיקון חוזה העבודה של גב' גת כך שבמשך התקופה המתחילה ביום 1.4.2012 ומסתיימת ביום 30.9.2012 לא תעבוד גב' גת, בין כשכירה ובין כעצמאית, בין כיועצת ובין באופן אחר כלשהו, בין במישרין ובין בעקיפין, במסגרות או עבור גוף כלשהו המתחרה בפעילות הבנק או בפעילות איזה מחברות הבנות שלו או בחברות האחרות שלו בארץ או בחו"ל וזאת אלא אם קיבלה אישור לעבודה כאמור בכתב ומראש ממנכ"ל הבנק.

(16) מר יקותיאל מנסדורף - הועסק בבנק החל מיום 1 ביולי 1974. תנאי העסקתו נקבעו בהסכם העסקה אישי מיום 1 בינואר 1999, לתקופה בלתי קצובה. החל מיום 22 באוקטובר 2006, משמש מר מנסדורף כמנהל כללי של חברה הבת (UMB Switzerland Ltd.) בשוויץ, ונמצא בחופשה ללא תשלום מהבנק. אם יחליט הבנק על סיום העסקתו, זכאי מר מנסדורף למענק פרישה של חמש עשרה משכורות חודשיות ללא תנאים נלווים כלשהם. כמו כן, יהיה מר מנסדורף זכאי לכך שעם סיום העסקתו ישחרר הבנק לטובתו את כל הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות. למרות האמור לעיל, לא יהיה זכאי מר מנסדורף למענק הפרישה ולשחרור הסכומים שנצברו לזכותו בקופות השונות במקרה של סיום עבודה בנסיבות חריגות, כמפורט בהסכם. שכרו של מר מנסדורף כמנכ"ל חברת הבת נקבע על ידי חברה הבת בשוויץ ונקוב בפרנקים שווייצריים. בנוסף זכאי מר מנסדורף לתשלום עבור שכר דירה במקום מגוריו בשוויץ. לענין המענקים, ראה פירוט בסעיף 17 להלן.

בהתאם להסכם הפרישה של מר מנסדורף מיום 1 באוגוסט 2011, שוחררו כל הכספים הצבורים על שמו בביטוח מנהלים. בקרן פנסיה ובכל קופות הגמל. בנוסף קיבל מר מנסדורף מענק פרישה בסך של 3,737 אלפי שקלים חדשים וכן פדיון שישה חודשי

הודעה מוקדמת בסך 472 אלפי שקלים חדשים. כמו כן, במסגרת הסכם הפרישה, בוטלה זכאותו של מר מנסדורף למענק פרישה בסך חמש עשרה משכורות חודשיות. ביום 30 בנובמבר 2011 פרש מר מנסדורף מהבנק.

(17) מענקים

1. מענקים לשנת 2012

1.1 מענק למנהל הכללי

בהסכם ההעסקה החדש, שתחילתו ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומו ביום 1 באפריל 2014, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי לו היה הזכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לפרטים ראה ביאור 16 ד. לדוחות הכספיים.

1.2 מענקים לסמנכ"לים

לסמנכ"לים בבנק הוקצו כתבי אופציה על פי תכנית אופציות שאושרה בשנת 2009. כל סמנכ"ל הסכים על פי בחירתו, כי לא ייכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור כל אחת מהשנים 2009 עד 2012, ולא ייכלל בתכנית בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק. לפרטים ראה ביאור 16 י"ג. לדוחות הכספיים.

1.3 מענק למנכ"ל חברת הבת

ביום 21 בפברואר 2013 דן דירקטוריון חברת הבת, בהמלצת יושב ראש הדירקטוריון של חברת הבת, להענקת מענק למנכ"ל חברת הבת, בהתאם להסכם העסקתו ובהתבסס על תוצאות הדוחות הכספיים של חברת הבת והשגת היעדים של חברת הבת ובשים לב להתפתחויות בסביבה הרגולטורית ובאתגרים הניצבים בפני חברת הבת, החליט דירקטוריון חברת הבנק על מענק למנהל הכללי של חברת הבת בסך של 100 אלף פרנקים שווייצריים.

1.4 מענק למבקרת הפנימית הראשית

ועדת התגמול (לאור המלצת ועדת הביקורת) והדירקטוריון דנו (בימים 13 במרץ 2013 ו-17 במרץ 2013) במענק למבקרת הפנימית הראשית, גב' גלית ויזר, והחליטו לאשרו.

בפני ועדת התגמול והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק, הובאו הנתונים כלהלן:

פרטים לגבי השכלתה, כישוריה, מומחיותה, נסיונה המקצועי, הישגיה ותרומתה של המבקרת הפנימית הראשית; פרטים בדבר תפקידה של המבקרת הפנימית ותחומי אחריותה; פרטים בדבר הסכמי השכר שנחתמו עימה וכן נתונים כספיים בדבר המשכורת החודשית והתנאים הנילוים (כולל תנאי פרישה) שלה, לרבות פירוט הנתונים במונחי עלות לבנק; נתונים כספיים בדבר המענקים שהוענקו לה עבור שנת 2011 (החל ממועד תחילת כהונתה ביום 7.7.11); נתונים לענין כתבי האופציה שהוענקו לה, לרבות שווי ההוון, לפי מודל B&S; פרק 1 מתוך המתאר מיום 8.6.2008, המפרט בסעיף 1.1.2 את תוכנית הבונוסים לנושאי המשרה בבנק, וכן הדוחות המיידיים שפירסם הבנק ביום 2.3.2009 וביום 26.10.2010, לענין תיקון תכנית הבונוסים לנושאי המשרה; נתוני השכר של עובדי הבנק ושל עובדי הקבלן המועסקים על ידי הבנק, לרבות נתונים בדבר השכר הממוצע והשכר החציוני של העובדים האמורים, וכן נתונים בדבר היחס שבין תנאי הכהונה וההעסקה של המבקרת הפנימית הראשית לבין השכר של עובדי הבנק ועובדי הקבלן המועסקים על ידי הבנק, לרבות היחס לשכר הממוצע ולשכר החציוני של העובדים האמורים; תמצית הנתונים של הדוחות הכספיים של הבנק לתקופה המסתיימת ביום 30.9.2012, בהשוואה לאלה של ארבעה הבנקים הגדולים האחרים; טיוטה של הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2012; מסמך המרכז נתוני השוואה, מתוך מידע שפורסם לציבור, על שכר, תכניות אופציות ובונוסים, לעובדים בכירים בבנקים; חוזר בנק ישראל בנושא "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי"; עמדת סגל משפטית מס' 101-16 של רשות ניירות ערך, בענין תיקון 20 לחוק החברות - שאלות ותשובות; נימוקי יו"ר הדירקטוריון לאישור המענק למבקרת הפנימית הראשית של הבנק, עבור שנת 2012; המלצת ועדת הביקורת, לאישור המענק למבקרת הפנימית הראשית לשנת 2012 (בפני ועדת הביקורת, אשר המליצה לאשר את המענק למבקרת הפנימית הראשית, הובאו הנתונים שזכרו לעיל).

ועדת התגמול והדירקטוריון שהחליטו לאשר את המענק למבקרת הפנימית הראשית, החליטו לאמץ את נימוקי יו"ר הדירקטוריון והמלצת ועדת הביקורת לתשלום המענק למבקרת הפנימית הראשית עבור שנת 2012. כמו כן, החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון, כי היחס בין הרכיבים המשתנים לרכיבים הקבועים בתנאי הכהונה וההעסקה של המבקרת הפנימית הראשית, עבור שנת 2012, הינו כ-21% ו-79% בהתאמה (לא כולל תשלום מבוסס מניות) ולדעת חברי ועדת התגמול והדירקטוריון יחס זה הינו ראוי וסביר בניסיונות הענין.

הואיל וארבעת הבנקים הגדולים האחרים, טרם פירסמו את דוחותיהם הכספיים לשנת 2012, והואיל והמידע הציבורי לענין שכר, מענקים וכתבי אופציה מתייחס בעיקר לנושאי משרה שהינם סמנכל"ם, קיים קושי בעריכת השוואות רלבנטיות לצורך תשלום המענקים, במיוחד כך לנושאי המשרה שאינם סמנכל"ם. יחד עם זאת, לאחר בחינת הנתונים שהועברו לחברי ועדת התגמול ולחברי הדירקטוריון לענין שכר ומענקים וכן לענין תכניות אופציות לעובדים בכירים בבנקים (בהתחשב בקשיים האמורים לעיל), נראה לחברי ועדת התגמול ולחברי הדירקטוריון, כי סכום המענק הינו ראוי וסביר בנסיבות הענין. כמו כן החליטו ועדת התגמול והדירקטוריון כי המבקרת הפנימית הראשית תחזיר לבנק את סכום המענק שישראל לה עבור שנת 2012, בתנאים שייקבעו במדיניות התגמול לנושאי המשרה (טרם נקבעה בבנק תגמול בהתאם לתיקון 20 לחוק החברות תשנ"ט-1999), אם שולם לה על בסיס נתונים שהתבררו כמוטעים והוצגו מחדש בדוחות הכספיים של הבנק.

ועדת התגמול והדירקטוריון הביעו את דעתם כי המענק שישראל למבקרת הפנימית הראשית אינו עשוי להשפיע על הפעלת שיקול דעתה המקצועי.

2. מענקים לשנת 2011 (שולמו בשנת 2012)

2.1. מענק ליושב ראש הדירקטוריון

ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 12 במרץ 2012, 19 במרץ 2012 ו-25 במרץ 2012) במענק ליושב ראש הדירקטוריון מר יעקב פרי, והחליטו לאשרו בכפוף לאישור האסיפה הכללית של הבנק.

בפני ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק, הובאו הנתונים כלהלן:

עיקרי תנאי העסקתו של יושב ראש הדירקטוריון, סכומי השכר וההטבות ששולמו ליו"ר הדירקטוריון על הבנק עבור השנים 2009 ו-2010 וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2009 ו-2010.

נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכללם, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות, בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים - בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן ריכוז נתונים מתוך מידע שפורסם לציבור, בקשר לתגמולם של יושבי ראש הדירקטוריונים של בבנקים, חברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין, כי ההחלטה לאישור המענק שישראל ליו"ר הדירקטוריון נתקבלה לאור תרומתו של היו"ר להישגי הבנק בשנת 2011, בהתחשב בשיפור בתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2011 בהשוואה לתוצאותיו העסקיות של הבנק בשנת 2010. כמו כן, צוינה בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לבקשת המענק וגובהו, תרומתו הרבה של היו"ר ליישום עקרונות הממשל התאגידי בבנק ותפקודו התקין והיעיל של דירקטוריון הבנק. זאת ועוד, סכום המענק ליו"ר הדירקטוריון עבור שנת 2011 נקבע, בין היתר, גם בהתייחס לסכומי המענק ששולמו ליו"ר הדירקטוריון בשנים קודמות. יצוין כי סכום המענק ליו"ר גבוה ב-10% מסכום המענק ששולם ליו"ר עבור שנת 2010.

לאחר עיון בנתונים שהועברו לחברי הדירקטוריון, בקשר לסכומי השכר, המענקים וכתבי האופציה שהוענקו ליושבי ראש הדירקטוריונים, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר פיננסי. חברי הדירקטוריון בדיעה, כי המענק בסך 1,100 אלפי שקלים חדשים עבור שנת 2011, הינו ראוי וסביר בנסיבות הענין.

2.2 מענק למנהל הכללי

בהסכם ההעסקה החדש, שתחילתו ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומו ביום 1 באפריל 2014, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי לו היה הזכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לפרטים ראה ביאור 16ד' לדוחות הכספיים.

2.3 מענקים לסמנכל"ם

לסמנכל"ם בבנק הוקצו כתבי אופציה על פי תכנית אופציות שאושרה בשנת 2009. כל סמנכל"ם הסכים על פי בחירתו, כי לא ייכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור כל אחת מהשנים 2009 עד 2012, ולא ייכלל בתכנית בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק. לפרטים ראה ביאור 16"ג. לדוחות הכספיים.

2.4 מענק למר חיים גיט

ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 2 בפברואר 2012, 8 בפברואר 2012 ו-27 בפברואר 2012), במענק למר חיים גיט והחליטו לאשרו.

בפני ועדת שכר ותגמולים, ועדת הביקורת והדירקטוריון אשר דנו בתשלום המענק הובאו הנתונים כדלהלן:
 עיקרי תנאי העסקתו של מר חיים גיט, וכן המענקים ששולמו לו עבור השנים 2009 ו-2010; נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכלל, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים - בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ וכן נתונים בקשר לתגמולים של נושאי משרה בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין כי ההחלטה לאישור המענק שישולם למר חיים גיט עבור שנת 2011 נקבע לאור תרומתו להישגי הבנק בשנת 2011 בהתבסס על יעדי הבנק לשנה זו.
 עוד צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי סכום הבנוס שיוענק למר חיים גיט יוצר איזון הולם בין מרכיבי התגמול הקבועים (מרכיבי השכר) לבין מרכיבי התגמול המשתנים (בנוסים וכתבי אופציה) שהוענקו לו, וכי סכום המענק שיוענק למר גיט תואם את העקרונות לתשלום מענקים לכלל עובדי הבנק לשנת 2011.

2.5. מענק למבקרת הפנימית הראשית

ועדת הביקורת והדירקטוריון דנו (בימים 8 בפברואר 2012 ו-23 בפברואר 2012) במענק למבקרת הפנימית הראשית, גב' גלית ויזר, והחליטו לאשרו.

בפני ועדת הביקורת והדירקטוריון, אשר דנו בתשלום המענק הובאו הנתונים כלהלן:
 עיקרי תנאי העסקתה של המבקרת הפנימית הראשית. וכן המענקים ששולמו לה עבור השנים 2009 ו-2010; נתונים בדבר תוצאות הבנק ורווחיותו, ובכלל, שיעור התשואה להון מפעולות רגילות, בשנים קודמות וכן בשנת 2011 (בהתבסס על תוצאות הבנק ורווחיותו בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011 ובתוצאות החזויות לשנה כולה), וכן נתוני השוואה, בין היתר, לענין שיעור התשואה להון מפעולות רגילות ויחס ההון לרכיבי סיכון, של הבנק ושל ארבעת הבנקים האחרים - בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, וכן נתונים בקשר לתגמולם של נושאי משרה, בבנקים, בחברות ביטוח ובחברות ציבוריות במגזר הפיננסי.

בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון לקביעת המענק וגובהו צוין, כי ההחלטה לאישור המענק שישולם למבקרת הפנימית הראשית נקבע לאור תרומתה הרבה לפעילותה של הביקורת הפנימית בבנק. כמו כן צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, הביקורת הפנימית, בראשותה של המבקרת הפנימית הראשית, המשמשת כלי יעיל להערכת הבקרה הפנימית בבנק. עוד צוין בנימוקי ועדת הביקורת והדירקטוריון כי להערכת יושב ראש הדירקטוריון, המבקרת הפנימית הראשית מילאה את תפקידה על הצד הטוב ביותר, תוך קיום מחויבות אישית, מסירות, נאמנות והשקעת מאמצים רבים ליישום תכנית העבודה של הביקורת הפנימית בבנק לשנת 2011.

עסקאות עם בעלי שליטה

ביום 6 באוגוסט 2008 נכנס לתוקפו תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"). לפיו, בין היתר, נדרש תאגיד מדווח להגיש דוח מידי אודות פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה - למעט בקשר לעסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות.

איגוד הבנקים פנה לרשות ניירות ערך באשר לאופן יישום ההוראה לעניין "עסקה זניחה" ולמתכונת הגילוי. בהתאם לסיכומים בין איגוד הבנקים לבין רשות ניירות ערך קיבלו הבנקים פטור מדיווח מידי לגבי עסקאות בנקאיות, שאינן חריגות, ובלבד שנקבעו על ידי הבנקים קריטריונים לעסקאות חריגות וזניחות.

הקריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה, כפי שקבעה ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק בעבר, ואושרו מחדש ביום 11 במרץ, 2013, הם כדלהלן:

עסקה שאינה עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה זניחה":

עסקה שאינה עסקה בנקאית, המתבצעת במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, והעונה על לפחות אחד מהקריטריונים הבאים, הינה עסקה זניחה:

לעניין סעיף זה - "עסקה" - עסקה עם בעל שליטה או עסקה שלבעל שליטה עניין אישי בה.

א. עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק בהיקף שלא יעלה על 1.5 מיליוני שקלים חדשים לעסקה או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי כהגדרתו בהוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן - "הון עצמי רגולטורי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

ב. עסקה לרכישת שירותים, לרבות בתחום הפרסום בטלוויזיה, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שהיקפה לא יעלה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי או עסקה מתמשכת כאמור (מספר עסקאות זהות במהותן עם אותה חברה), אשר סכומה המצטבר במשך שנה קלנדרית אינו עולה על 0.75% מהסך השנתי של ההוצאות התפעוליות והאחרות לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

ג. עסקאות לשכירת שטחים, במהלך העסקים הרגיל של הבנק ובתנאי שוק, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי.

ד. כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ- 25,000 שקלים חדשים.

עסקאות עם בעלי שליטה - המשך

עסקה בנקאית

הגדרת "עסקה חריגה" - עסקה שאינה בתנאי שוק או שאינה במהלך העסקים הרגיל או שהינה עסקה מהותית.

עסקה בנקאית העונה על אחד מהקריטריונים המפורטים להלן תהיה לעניין זה "עסקה מהותית":

א. **עסקת חבות** - עסקת חבות (לאחר ניכויים, כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין 312) אשר בעקבותיה סך החבות של כל אחת מקבוצות בעלי השליטה יעלה על 5% מההון העצמי הרגולטורי או עסקה אשר בעקבותיה הגידול בחבות של לווה בודד מתוך בעלי השליטה יעלה על 2% מההון העצמי הרגולטורי. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, ימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית. המדידה של סך החבות לעניין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ורטהיים וקבוצת עופר.

"קבוצת בעלי שליטה" - בעל שליטה כהגדרתו בחוק ניירות ערך, ביחד עם התאגידים הקשורים אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בהוראת ניהול בנקאי תקין 312 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה.

ב. **פיקדונות** - קבלת פיקדון מבעל שליטה תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תיחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה במאוחד יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בבנק. סך הפיקדונות בבנק יחושב לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ג. **עסקה בניירות ערך או במטבע חוץ (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל)** - עסקה בניירות ערך או עסקה במטבע חוץ שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינה שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של הבנק (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים שהבנק פרסם לפני ביצוע העסקה.

ד. **עסקאות אחרות** - כל עסקה אחרת של מתן שירותים פיננסיים ובנקאיים שההכנסות בגינה לבנק עולות על 0.1% מסך ההון העצמי הרגולטורי של הבנק.

חריגה זמנית זניחה ולתקופה שאינה עולה על 30 יום לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כעסקה שאינה מהותית, וינתן גילוי על חריגות אלו בדוח השנתי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים שאינם בעלי שליטה בבנק או שלבעל השליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנו בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג, בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 312 להוראות ניהול בנקאי תקין, עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או אינם גורמים שיש לבעלי השליטה עניין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר נוהל בנקאי תקין 312 אינו חל לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראת ניהול בנקאי תקין 312 אינה חלה לגביהן, במידה שיוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו-"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרות שקבע הבנק לעיל.

עסקאות עם בעלי שליטה - המשך

להלן ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות עם קבוצת בעלי שליטה (במיליוני שקלים חדשים):

א. עסקאות חבות

31 בדצמבר 2012						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני לא מנוצלת	מסגרת לא מנוצלת	מפעילות בנגזרים	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו ⁽¹⁾	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת ורטהיים	28	34	-	-	-	62
סך הכל קבוצת ורטהיים	28	34	-	-	-	62
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת עופר	262	66	6	24	358	
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	22	-	-	-	22	
בתי זיקוק לנפט בע"מ	165	3	-	-	168	
כימיקלים לישראל בע"מ	-	7	2	-	9	
החברה לישראל בע"מ	-	19	-	-	19	
כרמל אולפינים בע"מ	-	-	-	2	2	
סך הכל קבוצת עופר	449	95	8	26	578	

31 בדצמבר 2011						
קבוצת בעלי השליטה	יתרת אשראי מאזני לא מנוצלת	מסגרת לא מנוצלת	מפעילות בנגזרים	נכסי סיכון הנובעים מפעילות בנגזרים	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו ⁽¹⁾	סך הכל חבות ⁽¹⁾
קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו	19	164	-	4	187	
קרובי קבוצת ורטהיים	20	-	-	-	20	
סך הכל קבוצת ורטהיים	39	164	-	4	207	
קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו	-	-	-	-	-	-
קרובי קבוצת עופר	235	62	12	21	330	
תאגידיים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר	-	-	-	-	-	-
כרמל אולפינים בע"מ	-	-	-	2	2	
גדות תעשיות ביוכימיה בע"מ	23	-	-	-	23	
בתי זיקוק לנפט בע"מ	96	96	-	-	192	
כימיקלים לישראל בע"מ	-	1	13	-	14	
סך הכל קבוצת עופר	354	159	25	23	561	

(1) חבות כהגדרתה בהוראות ניהול בנקאי תקין 312, לאחר קיזוז ניכויים מותרים.

עסקאות עם בעלי שליטה - המשך

ב. פיקדונות

31 בדצמבר 2012		
היתרה הגבוהה בשנת 2012	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	קבוצת בעלי השליטה
7	7	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו
20	11	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
3	2	אמות השקעות בע"מ
30	20	סך הכל קבוצת ורטהיים
8	4	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו
653	110	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
2	1	מליסרון בע"מ
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
10	2	בתי זיקוק לנפט בע"מ
963	1	החברה לישראל בע"מ
7	5	כימיקלים לישראל בע"מ
2	-	כרמל אולפינים בע"מ
1,645	123	סך הכל קבוצת עופר

31 בדצמבר 2011		
היתרה הגבוהה בשנת 2011	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011	קבוצת בעלי השליטה
20	9	קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתו
11	5	קרובי קבוצת ורטהיים וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת ורטהיים
2	-	אמות השקעות בע"מ
		תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת ורטהיים
4	-	נביעות טבע- הגליל בע"מ
37	14	סך הכל קבוצת ורטהיים
12	4	קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתו
292	56	קרובי קבוצת עופר וחברות פרטיות בשליטתם
		תאגידים מדווחים בשליטת קבוצת עופר
1	-	פרימיום אחזקות בע"מ
1	-	מליסרון בע"מ
		תאגידים מדווחים בשליטת קרובי קבוצת עופר
3	-	בתי זיקוק לנפט בע"מ
210	5	כימיקלים לישראל בע"מ
1,043	-	החברה לישראל בע"מ
4	1	כרמל אולפינים בע"מ
1,566	66	סך הכל קבוצת עופר

למיטב ידיעתנו של הבנק, עסקאות עם אנשים קשורים נעשו במהלך העסקים הרגיל, בתנאי שוק ובתנאים דומים לתנאי עסקאות עם גורמים שאינם קשורים בבנק.

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾

באלפי שקלים חדשים

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
				עבור פעולות הביקורת: ⁽⁴⁾
6,217	6,134	7,042	6,988	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	690	679	רואי החשבון המבקרים האחרים
6,217	6,134	7,732	7,667	סך הכל
				עבור שירותים הקשורים לביקורת: ⁽⁶⁾
77	27	87	41	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותי מס: ⁽⁷⁾
249	206	264	218	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾
-	-	-	-	רואי החשבון המבקרים האחרים
				עבור שירותים אחרים:
421	588	421	588	רואי החשבון המבקרים ⁽⁵⁾⁽⁸⁾
-	-	661	509	רואי החשבון המבקרים האחרים
747	821	1,433	1,356	סך הכל
6,964	6,955	9,165	9,023	סך הכל שכר רואי החשבון המבקרים

- (1) דיווח של הדירקטוריון לאסיפה הכללית השנתית על שכר רואי החשבון המבקר בעבור פעולות הביקורת ועבור שירותים נוספים לביקורת, לפי סעיפים 165 ו-167 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.
- (2) שכר רואי החשבון המבקר כולל תשלומים לשותפויות ולתאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (3) כולל שכר ששולם ושכר שנצבר.
- (4) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים.
- (5) כולל רואי חשבון מבקרים אחרים בסניפי חו"ל.
- (6) כולל בעיקר: תשקיפים, אישורים מיוחדים, מכתבי נוחות וטפסים או דוחות לרשויות הדורשים את חתימתו של רואי החשבון, וכן עבודות מיוחדות שאינן במסגרת פעילות הביקורת השוטפת.
- (7) כולל תשלומים בגין עריכת דוח מותאם לצרכי מס הכנסה ודוחות לרשויות המס.
- (8) כולל תשלומי ייעוץ ושירותים שונים.

הדירקטוריון

להלן שמות חברי הדירקטוריון של הבנק, עיסוקם העיקרי וחברותם בדירקטוריונים אחרים נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים:

משה וידמן, יושב ראש ⁽¹⁾ ⁽²⁾	
אשראי-יו"ר, ניהול סיכונים-יו"ר	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד
2.8.2010	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
בוגר-כלכלה מדע המדינה האוניברסיטה העברית ירושלים. מוסמך-מנהל עסקים (התמחות במימון), האוניברסיטה העברית ירושלים	השכלה
יו"ר הדירקטוריון, משה וידמן בע"מ (בעלים)	עיסוק נוכחי
דירקטור: כימיקלים לישראל בע"מ, מפעלי ים המלח בע"מ, רותם אמפרט נגב בע"מ, מליסרון בע"מ, אלרוב נדלן ומלונאות בע"מ, רוזבאד בע"מ, יפאורה תבורי בע"מ, עופר השקעות בע"מ, ד"ש איפקס הולדינגס בע"מ, כאבמ בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר סחף בע"מ, אחים עופר השקעות בע"מ, אחים עופר תעשיות אשקלון בע"מ, אחים עופר חיפה תשל"ד בע"מ, אחים עופר ירושלים בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, עופר מרכזי סחר בע"מ חוף אלמוג אילת בע"מ, עאבמ בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, עופר נכסי תעשייה נצרת בע"מ, מבני עופרים בע"מ, מליסה בע"מ, סי.אי.די. חברה ישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, מיסלטו הולדינג בי.וי. בע"מ עופר השקעות יזמות אנגריה וניהול בע"מ, עופר השקעות מקורות אנרגיה בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר קיט ונופש בע"מ, אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, מליפר קניונים בע"מ (בפירוק מרצון), אחים עופר רעננה בע"מ (בפירוק מרצון), עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון), נאות חוף האלמוג 1990 בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי-ויליעד בע"מ דירקטור בבנק לאומי לישראל בע"מ, פרטנר תקשורת בע"מ, החברה לישראל בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

(2) מכהן כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 1 בדצמבר 2012.

הדירקטוריון - המשך

צבי אפרת⁽¹⁾

אשראי, תביעות נגד הבנק	לא	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	לא	בעל כשירות מקצועית
לא	לא	עובד של התאגיד, של חברה בתשורה, או של בעל עניין בתאגיד
24.1.1995	לא	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - האוניברסיטה העברית בירושלים	לא	השכלה
שותף בכיר במשרד עורכי דין - י. גורניצקי ושות', דירקטור באפרת סמית חברה לנאמנות, דירקטור באפרת שירותים משפטיים	לא	עיסוק נוכחי ובמהלך 5 שנים אחרונות
לא	לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

רון גזית

ניהול סיכונים, תביעות נגד הבנק	לא	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
לא	לא	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	לא	בעל כשירות מקצועית
לא	לא	עובד של התאגיד, של חברה בתשורה, או של בעל עניין בתאגיד
14.12.2003	לא	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר (LL.B.) במשפטים ועו"ד - אוניברסיטת תל-אביב	לא	השכלה
רון גזית רוטנברג ושות' - משרד עו"ד, דירקטור - גזית רוטנברג נאמנות, ר. גזית עו"ד (2002)	לא	עיסוק נוכחי
דירקטור - גובר רדיו בע"מ	לא	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון - המשך

משה (מוזי) ורטהיים ⁽¹⁾	
-	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
דירקטור בחברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ (בבעלות משה ורטהיים) 24.1.1995	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
אקדמאית, מוסמך במשפטים (מג'יסטר יוריס) ועורך דין, בעל תעודה במינהל עסקים	עיסוק נוכחי
דירקטור: החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ, אילנים פיתוח והשקעות בע"מ, MWZ HOLDING LTD, אינפו-פרוד (מחקרי המזרח התיכון) בע"מ, F&W (שותפות רשומה), אי.אם.פי.ג'י ניהול בע"מ, שירותי תחבורה ושיווק ת.ת. (1978) בע"מ (בפירוק מרצון), טי.אס.אר.או.אן ניהול בע"מ, מדעים שימושיים (2000) בע"מ, ו.ח.מ. נכסים בע"מ, רמקון בע"מ, אלקורפ בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
דירקטור: שידורי קשת בע"מ, קשת קבוצת שירותי תקשורת בע"מ אלוני חץ בע"מ יו"ר החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	
כן	

אבי זיגלמן	
ביקורת - יו"ר, אשראי, ניהול סיכונים, תגמול	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
19.9.2007	עיסוק נוכחי
בוגר (B.A.) חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, מוסמך (M.A.) כלכלת עסקים (עם התמחות במימון) - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים	עיסוק קודם במהלך 5 שנים אחרונות
דירקטור: תפרון בע"מ, גינדי השקעות 1 בע"מ, עורב טכנולוגיות 1977 בע"מ, סיאלו טכנולוגיה ישראל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ, אורמת תעשיות בע"מ, סיאלו טכנולוגיה ישראל (בפירוק זמני) ייעוץ פיננסי וחברות בדירקטוריונים.	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון
לא	
כן	

(1) "בעל נסיון בנקאי" לפי הנחיות הפיקוח על הבנקים.

הדירקטוריון - המשך

מרדכי מאיר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	ביקורת, תביעות נגד הבנק
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	לא
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	24.12.2008
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה - אוניברסיטת תל-אביב, רואה חשבון מוסמך.
עיסוק נוכחי	דירקטור בחברות: עופר השקעות בע"מ, מליסרון בע"מ, מליסה בע"מ, כ.א.ב.מ. בע"מ, אחים עופר השקעות חוץ בע"מ, אחים עופר (תעשיות אשקלון) בע"מ, אחים עופר (חיפה תשל"ד) בע"מ, אחים עופר (ירושלים) בע"מ, עופר מרכזים בע"מ, אחים עופר הנדסה ופיתוח בע"מ, מיסטלטו ב.י.ו., עופר מרכזי מסחר ניהול מעוף בע"מ (בפירוק מרצון).
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	אחים עופר אחזקות (1989) בע"מ, מנכ"ל מירב מנהלים בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

גדעון סיטרמן	
חברות בוועדות הדירקטוריון	תגמול - יו"ר, אשראי, ביקורת, ניהול סיכונים
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	כן
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק	07.07.2009
השכלה	בוגר חשבונאות וכלכלה אוניברסיטת ת"א, רואה חשבון
עיסוק נוכחי	דירקטור חיצוני, יועץ כלכלי ופיננסי, יו"ר ובעלים של חברת פנינוש בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	מנכ"ל קל בניין בע"מ, מנהל פיתוח עסקים - החברה המרכזית לייצור משקאות קלים בע"מ, מנכ"ל משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, דירקטור בקמור בע"מ
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	כן

הדירקטוריון - המשך

ליאורה עופר	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	לא
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	לא
בעל כשירות מקצועית	לא
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	דירקטורית בחברות מקבוצת עופר השקעות בע"מ, כמפורט להלן, לרבות חברות קבוצת עופר השקעות המחזיקות (במישרין ובעקיפין) במניות הבנק. 23.1.2006
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	תיכונת - בית הספר הריאלי העברי בחיפה יו"ר מליסרון בע"מ, יו"ר עופר השקעות בע"מ
חברות בדירקטוריונים	דירקטורית: אורו השקעות בע"מ, אורו יעוץ וניהול בע"מ, הלידור יזמים בע"מ, קניון רמת אביב בע"מ, אחים עופר אחזקות 1989 בע"מ, אחים עופר (רעננה) בע"מ (בפירוק מרצון), עופר סחף בע"מ, אחים עופר אחזקת נכסים בע"מ, חוף האלמוג אילת בע"מ, ע.א.ב.מ. בע"מ, מבני עופרים בע"מ, עופר פיתוח והשקעות בע"מ, עופר נכסי תעשייה (נצרת) בע"מ, עופר מרכזי מסחר בע"מ, סי.אי.די. החברה הישראלית להשקעות ופיתוח בע"מ, נאות חוף האלמוג (1990) בע"מ, רזידנס טאוורס בע"מ, כרמלי יוליעד בע"מ, הרברט סמואל 10 (ניהול) בע"מ, עופר השקעות מקורות אנרגיה בע"מ, עופר השקעות יזמות אנרגיה (ניהול) בע"מ
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	ניהול עסקים וחברות בתחום המקרקעין, ההשקעות ובתחומים אחרים, ובכלל זה חברות בדירקטוריונים כמפורט לעיל בתו של מר יולי עופר ז"ל
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

יוסף שחק	
חברות בוועדות הדירקטוריון	אשראי, ביקורת
דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית	כן
בעל כשירות מקצועית	לא
עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד	לא
תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה	26.4.2010
עיסוק נוכחי	אקדמאית, בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון מוסמך
עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)	יעוץ חשבונאי פיננסי לחברות ולדירקטוריונים
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	דירקטור: פסגות בית השקעות בע"מ, תפרון בע"מ, המסלול האקדמי של המכללה למנהל (דח"צ), יוגי ייעוץ והשקעות בע"מ-בעל שליטה, שחק ושות' נכסים בע"מ - בעל מניות, פיתרונות קמפוסים בע"מ (דח"צ), י.ש. בע"מ- בעל מניות, חבר המועצה הציבורית של המוסד לתקינה חשבונאית, התיאטרון הלאומי הבימה (דח"צ), פלג ניא בע"מ. חבר ועדת ביקורת של בנק ישראל, דירקטור בד"ש ניהול קופות גמל בע"מ, דירקטור באלול תמארינד בע"מ.
בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד	לא
דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון	לא

הדירקטוריון - המשך

יונתן קפלן	
ניהול סיכונים	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה או של בעל עניין בתאגיד
12.5.2011	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון מוסמך, מוסמך במדעי המדינה ובטחון לאומי, אוניברסיטת חיפה, המכללה לביטחון לאומי תל אביב.	
יועץ כלכלי	עיסוק נוכחי
דירקטור: וילאר אינטרנציונאל בע"מ, כלל תעשיות ביוטכנולוגיה בע"מ, עמיר שיווק והשקעות בחקלאות בע"מ, החברה המרכזית למשקאות קלים בע"מ, מבשלות בירה בינלאומית בע"מ, פארם-אפ שיווק (1966) בע"מ.	
דירקטור: סולבר תעשיות בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
כן	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

סבינה בירן	
ביקורת, ניהול סיכונים, תגמול, תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
כן	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
לא	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק השכלה
בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת הארייט-ואט, לימודי מ.א. במדעי המדינה ויחסים בינלאומיים באוניברסיטת תל אביב.	
בעלים ומנכ"ל משותף בחברת MVP-B.LTD	עיסוק נוכחי
דירקטורית: חברת שופרסל בע"מ	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
יו"ר עמותת התיירות ת"א, יו"ר כים ניר בע"מ	
דירקטורית: לאומי פרטנרס חתמים בע"מ, רפא"ל, הפניקס גמל בע"מ, הפניקס ביטוח בע"מ, פוקס ויזל בע"מ	
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

הדירקטוריון - המשך

נחשון יואב-אשר	
אשראי, תביעות נגד הבנק	חברות בוועדות הדירקטוריון
לא	דירקטור חיצוני כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 301
כן	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית
לא	בעל כשירות מקצועית
כן	עובד של התאגיד, של חברה בת קשורה, או של בעל עניין בתאגיד
27.2.2012	תאריך תחילת כהונה כדירקטור בבנק
אקדמאית, בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, מוסמך מנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, אוניברסיטת הר הצופים ירושלים	השכלה
סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, החברה המרכזית ליצור משקאות קלים בע"מ	עיסוק נוכחי
יו"ר דירקטוריון חברת נביעות טבע הגליל בע"מ. דירקטור: מי גליל בע"מ, (הוגשה בקשת מיזוג עם נביעות טבע הגליל בע"מ), החברה המרכזית להפצת משקאות בע"מ, איגוד יצרני חלב ומוצריו בישראל בע"מ (בפירוק מרצון), מחלבת משק צוריאל בע"מ (בפירוק מרצון), יקב תבור (2005) בע"מ, משק צוריאל הפצה בע"מ (בפירוק מרצון), שידורי קשת בע"מ, מירה טרידינג בע"מ, TURK TUBORG BIRA VE MALT, SANAYII A.S (טורקיה), PAZARLAMA A.S BIMPAS BIRA VE MESRUBAT (טורקיה), INTERNATONAL DAIRIES CORPORATION .B.V (הולנד), AL BREWERIES B.V (הולנד), BREWERIES SH.P.K UNITED ALBANIAN (אלבניה)	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
יו"ר דירקטוריון ד"ש אייפקס הולדינג בע"מ ובמילקו תעשיות בע"מ, דירקטור במחלבת משק צוריאל בע"מ.	עיסוק קודם (במהלך 5 שנים אחרונות)
לא	בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד
לא	דירקטור שהתאגיד רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון

הדירקטוריון - המשך

במהלך שנת 2012 קיים דירקטוריון הבנק 24 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו- 82 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. הועדות הקבועות של הדירקטוריון הן: ועדת ביקורת, ועדת ניהול סיכונים, ועדת אשראי, ועדת תגמול וועדה לתביעות נגד הבנק.

להלן השינויים בהרכב ועדות הדירקטוריון במהלך שנת 2012 ועד למועד פרסום הדוחות הכספיים:

- א. ביום 27 בפברואר 2012 מונתה הגברת סבינה בירן לדירקטורית חיצונית בבנק, ולחברה בועדת ביקורת וועדת אשראי. כמו כן מונה מר יואב נחשון לדירקטור בבנק.
- ב. בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 25 במרץ 2012 הוחלט כי הגברת סבינה בירן תסיים את כהונתה כחברה בועדת הביקורת ובעדת אשראי ותמונה כחברה בועדת תביעות נגד הבנק, ועדת ניהול סיכונים, ועדת תגמול והועדה לבחינת דוחות כספיים. כמו כן מונה מר יואב נחשון לחבר בועדת אשראי ובעדה לתביעות נגד הבנק. באותה ישיבה מונה מר יוסי שחק לחבר בועדת אשראי, ומר אבי זיגלמן, מר יונתן קפלן ומר רון גזית מונו לחברים בועדת ניהול סיכונים. מר רון גזית סיים את כהונתו כחבר בועדת אשראי, מר אברהם (בייגה) שוחט סיים את כהונתו כחבר בועדה לבחינת דוחות כספיים ומר מרדכי מאיר, מר דב מישור ומר יוסף שחק סיימו כהונתם כחברים בועדת ניהול סיכונים.
- ג. בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 27 באוגוסט 2012 הוחלט למנות את הגברת סבינה בירן כחברה בועדת הביקורת.
- ד. ביום 20 בספטמבר 2012, חדל מר אברהם (בייגה) שוחט לכהן כדירקטור בבנק, וכן כחבר בועדת הביקורת ובעדת שגר ותגמולים.
- ה. ביום 16 באוקטובר 2012, קיבל הבנק מכתב מיושב ראש הדירקטוריון, מר יעקב פרי, המודיע על כוונתו להתפטר מכהונתו.
 - ו. ביום 31 באוקטובר 2012, חדל מר יעקב פרי לכהן כיושב ראש הדירקטוריון של הבנק.
 - ז. בישיבת דירקטוריון שהתקיימה ביום 29 באוקטובר 2012, הוחלט למנות את מר משה וידמן כחבר בועדת שגר ותגמולים.
 - ח. ביום 31 באוקטובר 2012, מונה מר משה (מוזי) ורטהיים ליושב ראש הדירקטוריון של הבנק, החל מיום 1 בנובמבר 2012 ועד ליום 30 בנובמבר 2012.
 - ט. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בנובמבר 2012, הוחלט לשנות את שמה של ועדת שגר ותגמולים לועדת תגמול ולמנות לחברי הועדה את הדירקטורים גדעון סיטרמן, אבי זיגלמן, וסבינה בירן. כמו כן, מר יוני קפלן, מר צבי אפרת, מר יוסי שחק ומר משה וידמן סיימו את כהונתם כחברים בועדת שגר ותגמולים.
 - י. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 25 בנובמבר 2012, הוחלט למנות את מר משה וידמן ליושב ראש הדירקטוריון, החל מיום 1 בדצמבר 2012.
 - יא. ביום 24 בדצמבר 2012, התקבל אישור בנק ישראל למינויו של מר אברהם נוימן לדירקטור חיצוני בבנק. המינוי טרם אושר באסיפה הכללית.
 - יב. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 21 בינואר 2013 הוחלט לאחד את ועדת הביקורת עם הועדה לבחינת דוחות כספיים, החל מיום 22 בינואר 2013.
 - יג. ביום 28 בינואר 2013 חדל מר דב מישור לכהן כדירקטור בבנק, וכן, כחבר בועדת הביקורת, וועדת תביעות נגד הבנק. עם פרישתו, מספר הדירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית עומד על 9 דירקטורים.

הדירקטוריון - המשך

דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית

דירקטוריון הבנק קבע מספר מינימאלי של 3 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. לדעת הדירקטוריון, מספר זה מאפשר לו לעמוד בכל החובות המוטלות עליו, ובמיוחד בהתייחס לאחריותו לבדיקת מצבו הכספי של התאגיד ולעריכת הדוחות הכספיים ואישורם. כמו כן, קבע הדירקטוריון, כי בועדת הביקורת יהיו חברים לפחות 2 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית. נכון למועד פרסום דוחות אלו מכהנים בדירקטוריון 9 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית: ה"ה משה (מוזי) ורטהיים, אבי זיגלמן, מרדכי מאיר, גדעון סיטרמן, יוסף שחק, משה וידמן, יונתן קפלן, סבינה בירן ויואב-אשר נחשון. בועדת הביקורת מכהנים 5 דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית.

להלן העובדות ביחס לכל אחד מהדירקטורים בבנק, ששמותיהם צוינו לעיל, ואשר מכוחן יש לראותם כבעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

משה (מוזי) ורטהיים

עורך דין, מוסמך במשפטים, בעל תעודה במינהל עסקים במגמת חשבונאות, משמש כמנהל עסקים ויושב ראש הדירקטוריון בחברה המרכזית לייצור משקאות קלים, דירקטור באלוני חץ נכסים והשקעות בע"מ, בחברות בקבוצת קשת בע"מ ובחברות נוספות.

אבי זיגלמן

בעל תואר ראשון בחשבונאות ובכלכלה ותואר שני בכלכלת עסקים עם התמחות במימון. בעל רישיון רואה חשבון. עוסק בייעוץ פיננסי ומשמש דירקטור בחברות שונות. שימש בעבר כשותף בכיר, ראש המחלקה המקצועית, במשרד רואי החשבון סומך-חייקין - KPMG.

מרדכי מאיר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א. רואה חשבון. כתשע שנות עבודה במשרד סומך חייקין כרואה חשבון בכיר, דירקטור בחברות ציבוריות, יועץ לבעלי עניין בחברות ציבוריות. במהלך 10 השנים האחרונות מנכ"ל חברת הייעוץ מירב מנהלים בע"מ - התמחות בייעוץ ובייצוג לענפי נדל"ן וכספים, לגופים וחברות גדולות.

גדעון סיטרמן

רואה חשבון, לשעבר חבר רשות ניירות הערך, לשעבר מנכ"ל משרד התחבורה, בעל ידע רחב בחשבונאות וכלכלה ובפיננסים.

יוסף שחק

בוגר חשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים, רואה חשבון, יועץ חשבונאי פיננסי בחברות פרטיות, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נשיא לשכת רואי חשבון בישראל.

משה וידמן

בוגר כלכלה, בעל תואר שני במינהל עסקים, התמחות במימון, שימש כמנכ"ל בשתי חברות תעשייתיות, למעלה מ-25 שנים דירקטור בחברות מובילות, חבר בועדות כספים וביקורת, שימש כיו"ר דירקטוריון במספר חברות.

הדירקטוריון - המשך

יונתן קפלן

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, רואה חשבון, בעל תואר שני במדעי המדינה, וביטחון לאומי, יועץ כלכלי, דירקטור בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר נציב מס הכנסה.

סבינה בירן

בוגרת מדעי המדינה וכלכלה, אוניברסיטת חיפה, בעלת תואר שני במנהל עסקים, שימשה כמנכ"ל בשתי חברות תעופה, דירקטורית בחברות פרטיות וציבוריות, בעבר שימשה כיו"ר דירקטוריון בחברה תעשייתית.

נחשון יואב-אשר

בוגר כלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב, בעל תואר שני במנהל עסקים עם התמחות באסטרטגיה, סמנכ"ל כספים, סגן נשיא לפיננסים ופיתוח עסקי, יו"ר דירקטוריון ודירקטור בחברות פרטיות וציבוריות,

דירקטוריון הבנק מודה למנהל הכללי, להנהלת הבנק ולעובדיו על פועלם לקידום הבנק, פרי שקידתם לקיום שירותי הבנק באחריות הראויה. הדירקטוריון מעריך את המאמצים המתמידים של המנהל הכללי, הנהלת הבנק ועובדיו להרחבת העסקים וחוג הלקוחות.

אליעזר יונס
מנהל כללי

משה וידמן
יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 17 במרץ 2013
ו' בניסן תשע"ג

סקירת ההנהלה על מצבה העסקי של הקבוצה ותוצאות פעילותה

תוכן העניינים

222	מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת א'
223	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי	תוספת ב'
225	שיעורי הכנסה והוצאה	תוספת ג'
230	חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית	תוספת ד'
238	סיכון אשראי לפי ענפי משק	תוספת ה'
242	חשיפות למדינות זרות	תוספת ו'
245	מאזן מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ז'
247	דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב רבעוני	תוספת ח'

סקירת ההנהלה - תוספת א'
מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
 לסוף השנים 2012 - 2008
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2008	2009	2010	2011	2012	
נכסים					
11,038	11,011	12,614	15,972	16,671	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,259	7,643	7,449	8,432	9,041	ניירות ערך
12	307	247	136	207	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
91,986	98,445	110,474	120,931	130,244	אשראי לציבור ⁽¹⁾
(3,066)	(3,234)	(3,471)	(1,638)	(1,593)	הפרשה להפסדי אשראי
88,920	95,211	107,003	119,293	128,651	אשראי לציבור, נטו
2	301	92	196	317	אשראי לממשלות
20	50	52	52	60	השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
1,476	1,522	1,546	1,616	1,658	בניינים וציוד
109	101	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
⁽¹⁾ 3,383	1,491	⁽¹⁾ 3,405	⁽¹⁾ 3,115	3,518	נכסים בגין מכשירים נגזרים
⁽¹⁾ 740	839	⁽¹⁾ 809	⁽¹⁾ 1,347	2,032	נכסים אחרים
114,959	118,476	133,304	150,246	162,242	סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
91,779	95,021	105,991	119,236	128,499	פיקדונות הציבור
1,867	1,899	2,432	2,007	1,694	פיקדונות מבנקים
242	209	172	152	107	פיקדונות הממשלה
972	-	-	-	-	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
6,837	8,166	9,813	12,202	14,039	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,299	1,981	2,892	3,964	3,773	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,834	4,407	4,508	4,631	4,878	התחייבויות אחרות
108,830	111,683	125,808	142,192	152,990	סך כל ההתחייבויות
5,781	6,447	7,130	7,666	8,811	הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
348	346	366	388	441	זכויות שאינן מקנות שליטה
6,129	6,793	7,496	8,054	9,252	סך כל ההון
114,959	118,476	133,304	150,246	162,242	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) מספרי ההשוואה סווגו מחדש

סקירת ההנהלה - תוספת ב'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
 לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2008 - 2012
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

(1) 2008	(1) 2009	(1) 2010	(1) 2011	2012	
5,552	4,892	5,509	6,840	6,591	הכנסות ריבית
3,702	2,273	2,621	3,741	3,377	הוצאות ריבית
1,850	2,619	2,888	3,099	3,214	הכנסות ריבית, נטו
395	375	473	338	276	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1,455	2,244	2,415	2,761	2,938	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
					הכנסות שאינן מריבית
393	(215)	(25)	18	95	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,257	1,410	1,432	1,474	1,452	עמלות
19	25	33	17	26	הכנסות אחרות
1,669	1,220	1,440	1,509	1,573	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
					הוצאות תפעוליות ואחרות
1,273	1,504	1,529	1,615	1,701	משכורות והוצאות נלוות
473	557	585	608	652	אחזקה ופחת בניינים וציוד
9	14	14	-	-	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
398	439	438	444	433	הוצאות אחרות
2,153	2,514	2,566	2,667	2,786	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
971	950	1,289	1,603	1,725	רווח לפני מיסים
356	322	469	522	599	הפרשה למיסים על הרווח
615	628	820	1,081	1,126	רווח לאחר מיסים
(1)	(1)	-	1	-	חלק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
					רווח נקי:
614	627	820	1,082	1,126	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(12)	(11)	(19)	(38)	(50)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
602	616	801	1,044	1,076	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד.1 לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ב' - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-תקופתי
 לשנים שהסתיימו ב-31 בדצמבר 2008 - 2012
 סכומים מדווחים

2008	2009	2010	2011	2012	
רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽¹⁾					
רווח בסיסי:					
2.71	2.76	3.63	4.65	4.77	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל:					
2.69	2.75	3.58	4.57	4.74	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ג'

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2011				2012			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון	
ב-%				ב-%			
מטבע ישראלי לא צמוד							
	4.51	3,395	75,255		4.37	3,480	79,713
		1,650	63,170			961	60,798
3.64		5,045	138,425	3.16		4,441	140,511
	(2.15)	(1,542)	71,551		(1.91)	(1,503)	78,727
		(1,445)	62,514			(1,084)	58,848
(2.23)		(2,987)	134,065	(1.88)		(2,587)	137,575
1.41	2.36			1.28	2.46		
מטבע ישראלי צמוד למדד							
	6.08	2,665	43,833		4.80	2,289	47,648
		137	4,283			30	4,964
5.82		2,802	48,116	4.41		2,319	52,612
	(5.87)	(1,974)	33,643		(4.62)	(1,619)	35,069
		(360)	9,510			(109)	10,136
(5.41)		(2,334)	43,153	(3.82)		(1,728)	45,205
0.41	0.21			0.59	0.18		

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי הכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2011				2012			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)	
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון	
ב-%				ב-%			
מטבע חוץ ⁽⁵⁾							
	10.84	2,078	19,166	0.71	154	21,781	נכסים ⁽³⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		308	2,642		(11)	3,109	נגזרים מגדרים
		2,412	52,894		(335)	51,470	נגזרים משובצים ו-ALM
6.42		4,798	74,702	(0.25)		(192)	סך הכל נכסים
	(8.64)	(2,067)	23,923	0.71	185	26,035	התחייבויות ⁽³⁾
							השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(386)	2,642		(62)	3,109	נגזרים מגדרים
		(2,025)	48,364		437	48,531	נגזרים משובצים ו-ALM
(5.98)		(4,478)	74,929	0.72		560	סך הכל התחייבויות
0.44	2.20			0.47	1.42		פער הריבית

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך

שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2011			2012				
שיעורי הכנסה (הוצאה)			שיעורי הכנסה (הוצאה)				
כולל	ללא	הכנסות	כולל	ללא	הכנסות		
השפעת	השפעת	(הוצאות)	השפעת	השפעת	(הוצאות)		
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון ⁽²⁾	נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון ⁽²⁾		
ב-%	ב-%	ב-%	ב-%	ב-%	ב-%		
סך הכל							
	5.89	8,138 ⁽⁸⁾	138,254	3.97	5,923	149,142	⁽³⁾
נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון							
השפעת נגזרים ⁽⁴⁾							
		308	2,642		(11)	3,109	
נגזרים מגדרים							
		4,199 ⁽⁸⁾	120,347		656	117,232	ALM - ו
סך הכל נכסים							
4.84	12,645	261,243	2.44	6,568	269,483		
התחייבויות כספיות שהניבו הוצאות מימון ⁽³⁾							
	(4.32)	(5,583)	129,117	(2.10)	(2,937)	139,831	⁽⁴⁾
השפעת נגזרים							
		(386)	2,642		(62)	3,109	
נגזרים מגדרים							
		(3,830)	120,388		(756)	117,515	ALM - ו
סך הכל התחייבויות							
(3.89)	(9,799)	252,147	(1.44)	(3,755)	260,455		
פער הריבית							
0.95	1.57		1.00	1.87			
בגין אופציות							
		33 ⁽⁸⁾			12		
בגין מכשירים נגזרים אחרים (לא כולל							
אופציות, נגזרים בגידור ב-ALM							
		(5) ⁽⁸⁾			26		(4)
ונגזרים משובצים שהופרדו							
עמלות מעסקי מימון והכנסות							
		397			651		(6)
מימון אחרות							
		(29)			(69)		
הוצאות מימון אחרות							
רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין							
		3,242			3,433		
הפסדי אשראי							
		(338)			(276)		
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
רווח מפעולות מימון לאחר הוצאות							
		2,904			3,157		
בגין הפסדי אשראי							

ראה הערות להלן.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך
שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾
 לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

2011	2012	
יתרה ממוצעת ⁽²⁾	יתרה ממוצעת ⁽²⁾	
		סך הכל
138,254	149,142	נכסים כספיים שהניבו הכנסות מימון ⁽³⁾
⁽⁶⁾ 2,814	2,756	נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾
904	1,530	נכסים כספיים אחרים ⁽³⁾
(2,206)	(1,629)	הפרשה להפסדי אשראי
139,766	151,799	סך הכל הנכסים הכספיים
		סך הכל
129,117	139,831	התחייבויות כספיות שגרמו הוצאות מימון ⁽³⁾
2,799	3,146	התחייבויות הנובעות ממכשירים נגזרים ⁽⁷⁾
1,731	1,446	התחייבויות כספיות אחרות ⁽³⁾
133,647	144,423	סך הכל ההתחייבויות הכספיות
6,119	7,376	סך הכל עודף נכסים כספיים על התחייבויות כספיות
1,753	1,544	נכסים לא כספיים
293	249	התחייבויות לא כספיות
7,579	8,671	סך הכל האמצעים ההוניים

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
- (6) לרבות רווחים ממכירת השקעות באיגרות חוב ומהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר.
- (7) יתרות מאזניות ממוצעות של נגזרים (לא כולל יתרות חוץ מאזניות ממוצעות של מכשירים נגזרים).
- (8) סוג מחדש.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ג' - המשך שיעורי הכנסה והוצאה - של הבנק ושל חברות מאוחדות שלו⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

נומינלי (במיליוני \$ ארה"ב)

		2011			2012			
שיעורי הכנסה (הוצאה)		שיעורי הכנסה (הוצאה)						
כולל	ללא	הכנסות	יתרה	כולל	ללא	הכנסות	יתרה	
השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	השפעת	השפעת	(הוצאות)	ממוצעת ⁽²⁾	
נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		נגזרים ⁽⁴⁾	נגזרים	מימון		
ב-%				ב-%				
								מטבע חוץ⁽⁵⁾
2.66		144	5,420	2.43		113	4,652	נכסים ⁽³⁾
								השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		19	738			16	806	נגזרים מגדרים
		180	14,781			221	13,349	נגזרים משובצים ו-ALM
1.64		343	20,939	1.86		350	18,807	סך הכל נכסים
(0.76)		(52)	6,847	(0.78)		(55)	7,058	התחייבויות ⁽³⁾
								השפעת נגזרים ⁽⁴⁾
		(37)	738			(18)	806	נגזרים מגדרים
		(143)	13,516			(177)	12,587	נגזרים משובצים ו-ALM
(1.10)		(232)	21,101	(1.22)		(250)	20,451	סך הכל התחייבויות
0.54	1.90			0.64	1.65			פער הריבית

- (1) הנתונים בלוח זה ניתנים לפני ולאחר השפעת מכשירים נגזרים (לרבות השפעות חוץ מאזניות של מכשירים נגזרים).
- (2) לאחר ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות ספציפיות לחובות מסופקים.
- (3) למעט מכשירים נגזרים.
- (4) מכשירים נגזרים מגדרים (למעט אופציות), נגזרים משובצים שהופרדו ונגזרים (ALM) המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק.
- (5) לרבות מטבע ישראל צמוד למטבע חוץ.

הערה: נתונים מלאים על שיעורי ההכנסה והוצאה בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סקירת ההנהלה - תוספת ד' חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾					
72,780	3,563	3,137	2,734	2,347	2,133
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					
8,383	4,223	24,821	10,826	5,040	11,272
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
942	521	1,838	78	47	114
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
82,105	8,307	29,796	13,638	7,434	13,519
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾					
67,966	5,074	7,948	6,440	1,837	497
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾					
11,504	11,069	14,785	8,215	5,339	11,075
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
1,009	1,117	1,730	75	47	114
אופציות (במונחי נכס הבסיס)					
80,479	17,260	24,463	14,730	7,223	11,686
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
1,626	(8,953)	5,333	(1,092)	211	1,833
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
1,626	(7,327)	(1,994)	(3,086)	(2,875)	(1,042)
החשיפה המצטברת במגזר					

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מיוונו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (4) סווג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 3 20 לדוח הכספי. בעקבות הנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר הנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 2 20 לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי ההוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים - באזל II: הדבר השלישי בדוח הדיסקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 3 20 לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיעורם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2011			2012			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.46	4.37	⁽⁴⁾ 79,294	0.55	3.76	87,360	476	(2)	192
1.10		67,668	1.22		64,565	-	-	-
0.68		⁽⁴⁾ 4,027	1.12		3,540	-	-	-
0.75		150,989	0.84		155,465	476	(2)	192
0.41	2.75	78,478	0.39	1.59	89,998	-	(25)	261
1.42		65,125	1.69		61,987	-	-	-
0.56		5,860	1.10		4,092	-	-	-
0.86		149,463	0.92		156,077	-	(25)	261
		1,526			(612)	476	23	(69)
					(612)	(612)	(1,088)	(1,111)

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלושה עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾					
987	2,594	10,690	15,798	14,290	5,175
106	20	845	1,437	582	2,326
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾					
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
1,093	2,614	11,535	17,235	14,872	7,501
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾					
(8)	1,991	6,193	10,251	8,698	7,565
451	1,155	5,625	2,830	562	1,932
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)					
443	3,146	11,818	13,081	9,260	9,497
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
650	(532)	(283)	4,154	5,612	(1,996)
650	118	(165)	3,989	9,601	7,605
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר					
החשיפה המצטברת במגזר					

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מיוג לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 3 20 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 2 20 לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי הוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים - באזל II: הגדבר השלישי בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 3 20 לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזר והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2011			2012			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
3.11	3.10	46,950	3.08	2.63	51,348	299	8	1,507
4.17		4,963	4.15		5,316	-	-	-
3.21		51,913	3.18		56,664	299	8	1,507
4.19	2.44	36,180	4.12	1.99	37,080	2	427	1,961
1.63		10,742	1.68		12,555	-	-	-
3.60		46,922	3.50		49,635	2	427	1,961
		4,991			7,029	297	(419)	(454)
					7,029	7,029	6,732	7,151

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל שלוש עד חמש שנים	מעל חמש עד עשר שנים
מטבע חוץ⁽⁴⁾					
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾					
9,345	5,272	2,337	937	562	880
17,773	11,205	11,794	4,098	3,474	8,501
1,218	1,179	1,810	97	49	120
28,336	17,656	15,941	5,132	4,085	9,501
סך הכל שווי הוגן					
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾					
13,498	5,893	4,770	270	31	15
14,513	3,522	16,812	5,473	3,221	9,084
990	582	1,895	97	49	120
29,001	9,997	23,477	5,840	3,301	9,219
סך הכל שווי הוגן					
מכשירים פיננסיים, נטו					
(665)	7,659	(7,536)	(708)	784	282
(665)	6,994	(542)	(1,250)	(466)	(184)

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מונו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות לפירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 20 3) בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 20 2) לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי הוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים - באזל II: הדבר השלישי בדוח הדיסקרטיון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 20 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החוזה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזיות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2011			2012			ללא	מעל	מעל
משך חיים	שיעור	סך הכל	משך חיים	שיעור	סך הכל	תקופת	עשרים	עשר עד
ממוצע	תשואה	שווי הוגן	ממוצע	תשואה	שווי הוגן	פירעון	שנה	עשרים שנים
אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי		אפקטיבי ⁽³⁾	פנימי				
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
0.71	3.20	20,644	0.89	2.58	19,656	277	13	33
1.68		55,682	1.71		56,845	-	-	-
0.72		6,872	0.37		4,473	-	-	-
1.36		83,198	1.44		80,974	277	13	33
0.22	1.67	24,764	0.29	0.48	24,502	12	-	13
1.39		53,368	1.46		52,625	-	-	-
0.88		4,859	0.49		3,733	-	-	-
1.01		82,991	1.06		80,860	12	-	13
		207			114	265	13	20
					114	114	(151)	(164)

סקירת ההנהלה - תוספת ד' - המשך חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

עם דרישה עד חודש	מעל חודש עד שלושה חודשים	מעל שלושה עד חודשים עד שנה	מעל שנה עד שלושה שנים	מעל חמש עד עשר שנים

לא כספי

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים

ובגין נכסים פיננסיים מורכבים⁽²⁾

נכסים פיננסיים⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים

נגזרים ובגין והתחייבויות פיננסיות מורכבות⁽²⁾

התחייבויות פיננסיות⁽¹⁾

מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)

אופציות (במונחי נכס הבסיס)

סך הכל שווי הוגן

מכשירים פיננסיים, נטו

סך הכל החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

סך הכל החשיפה המצטברת

הערות ספציפיות:

- (1) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים.
- (2) מכשירים אשר מוינו לתקופות לפי משך החיים הממוצע האפקטיבי של כל מכשיר, מאחר ולא ניתן לשקף את החשיפה לריבית שלהם באמצעות מיון לפי תקופות פירעון תזרימי מזומנים או למועד חידוש הריבית הקרוב.
- (3) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (4) סוג מחדש.

הערות כלליות:

- פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.
- בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעורי הריבית שמנכים אותם אל שווי הוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 20 3) בדוח הכספי, בעקבות להנחות שלפיהן חושב השווי הוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה בביאור 20 2) לדוח הכספי. לפרטים בדבר השפעת הנחות פירעונות מוקדמים על המח"מ ועל השווי הוגן, ראה לעיל בפרק ניהול הסיכונים - באזל II: הדבר השלישי בדוח הדירקטוריון.
- שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי הוגן הכלול בגינו בביאור 20 3) לדוח הכספי.
- משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי הוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שגורם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- עסקאות מסוימות שביצע הבנק מהוות מכשירים פיננסיים מורכבים, הכוללים רכיבים נגזרים משובצים שלא חולצו, בהתאם להוראות הדיווח לציבור. בין היתר, כוללות עסקאות אלה הלוואות עם תחנות יציאה, פיקדונות נושאי ריבית מדורגת עם מועדי משיכה, אשראים ופיקדונות עם הבטחת רצפה ופיקדונות עם ברירת הצמדה. הבנק משקף את סיכון הריבית בגין מכשירים אלו באופן סביר, באמצעות פריסת פירעון תזרימי המזומנים על פי מועדי החזרה והנחות שונות המבוססות על ניסיון העבר. המכשירים בהם לא ניתן לשקף באופן סביר את החשיפה לסיכון ריבית על ידי פריסה לתקופות החזריות המתאימות, מסתכמים להיקף שאינו מהותי.

2011			2012			ללא	מעל	מעל
משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ⁽³⁾	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	תקופת פירעון	עשרים שנה	עשר עד עשרים שנים
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים				
-	-	(21)	-	-	(2)	-	-	-
-	-	(21)	-	-	(2)	-	-	-
1.34	3.80	⁽⁴⁾ 146,888	1.41	3.24	158,364	1,052	19	1,732
1.47		128,313	1.56		126,726	-	-	-
0.70		⁽⁴⁾ 10,874	0.70		8,013	-	-	-
1.38		286,075	1.46		293,103	1,052	19	1,732
1.35	2.48	139,422	1.28	1.51	151,580	14	402	2,235
1.43		129,235	1.59		127,167	-	-	-
0.70		10,719	0.81		7,827	-	-	-
1.36		279,376	1.41		286,574	14	402	2,235
		6,699			6,529	1,038	(383)	(503)
					6,529	6,529	5,491	5,874

סקירת ההנהלה - תוספת ה' סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽²⁾			
שווי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁴⁾	ערביות והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות	סך הכל	חובות ⁽¹⁾	
-	-	200	837	637	חקלאות
92	60	4,090	10,995	6,905	תעשייה
4	31	13,949	22,691	8,742	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	286	1,728	1,442	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
204	57	507	869	362	חשמל ומים
23	-	2,061	9,174	7,113	מסחר
4	-	133	507	374	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
3	-	390	1,146	756	תחבורה ואחסנה
12	1	839	2,484	1,645	תקשורת ושירותי מחשב
640	-	6,945	11,644	4,699	שירותים פיננסיים
1	-	845	3,004	2,159	שירותים עסקיים אחרים
33	-	386	1,307	921	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,016	149	30,631	66,386	35,755	סך הכל סיכון אשראי מסחרי
-	-	4,267	83,628	79,361	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
3	-	9,624	22,026	12,402	אנשים פרטיים - אחר
1,019	149	44,522	172,040	127,518	סך הכל
4	44	293	3,019	2,726	בגין פעילות לזוים בחוץ לארץ
1,023	193	44,815	175,059	130,244	סך הכל סיכון אשראי לציבור
672	520	96	1,762	1,666	תאגידים בנקאיים
-	8,209	169	1,322	1,153	ממשלה
1,695	8,922	45,080	178,143	133,063	סך הכל סיכון אשראי

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(2) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לזוה, למעט מכשירים נגזרים.

(3) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(4) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 207 מיליוני שקלים חדשים.

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגין לא

קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר בגין סיכון אשראי כולל ובגין חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים).

חובות ⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי				סיכון אשראי כולל בעייתי			
הפסדי אשראי ⁽³⁾							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	סך הכל	עסקאות עתידיות	
10	4	3	17	19	839	2	
88	56	3	182	234	11,479	332	
190	3	45	1,080	1,223	22,753	27	
13	14	(8)	73	83	1,728	-	
-	-	-	1	2	1,670	540	
135	33	29	177	382	9,246	49	
7	4	1	4	10	516	5	
23	1	16	30	33	1,157	8	
11	2	(11)	32	34	2,511	14	
202	41	121	302	382	13,562	1,278	
26	28	(5)	27	42	3,007	2	
7	1	1	21	26	1,633	293	
712	187	195	1,946	2,470	70,101	2,550	
821	73	10	-	1,594	83,628	-	
142	75	63	92	245	22,037	8	
1,675	335	268	2,038	4,309	175,766	2,558	
20	2	12	49	49	3,069	2	
1,695	337	280	2,087	4,358	178,835	2,560	
10	-	(4)	5	5	4,209	1,255	
-	-	-	-	-	9,531	-	
1,705	337	276	2,092	4,363	192,575	3,815	

סקירת ההנהלה - תוספת ה' ⁽¹⁾ - המשך סיכון אשראי לפי ענפי משק - מאוחד

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סיכון אשראי כולל		חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾			
שוי הוגן נגזרים	איגרות חוב ⁽⁵⁾	ערבויות		חובות ⁽²⁾	
		סך הכל	והתחייבויות אחרות על חשבון לקוחות		
2	-	866	202	664	חקלאות
191	94	9,723	3,358	6,365	תעשייה
6	37	22,049	13,573	8,476	בינוי ונדל"ן - בינוי
-	-	1,739	177	1,562	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
76	48	984	610	374	חשמל ומים
38	-	8,818	1,880	6,938	מסחר
1	-	427	133	294	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
11	-	1,181	354	827	תחבורה ואחסנה
7	23	2,811	1,144	1,667	תקשורת ושירותי מחשב
951	22	12,972	7,926	5,046	שירותים פיננסיים
14	-	2,788	615	2,173	שירותים עסקיים אחרים
5	-	1,268	337	931	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,302	224	65,626	30,309	35,317	סך הכל סיכון אשראי מסחרי
-	-	74,350	3,606	70,744	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
9	-	21,669	9,665	12,004	אנשים פרטיים - אחר
1,311	224	161,645	43,580	118,065	סך הכל
7	15	3,195	329	2,866	בגין פעילות לווים בחוץ לארץ
1,318	239	164,840	43,909	120,931	סך הכל סיכון אשראי לציבור
1,420	551	2,837	292	2,545	תאגידיים בנקאיים
-	7,496	1,257	190	1,067	ממשלה
2,738	8,286	168,934	44,391	124,543	סך הכל סיכון אשראי

(1) הוצג מחדש.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות לווה, למעט מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) כולל ניירות ערך שנשאלו בסך 136 מיליוני שקלים חדשים.

(6) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדירור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדירור שבגינן לא

קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר בגין סיכון אשראי כולל ובגין חובות וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים).

				סיכון אשראי			
				כולל בעייתי			
				חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) בעייתי			
				הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			
יתרת הפרשה	מחיקות	הוצאות בגין	פגום	בעייתי ⁽⁶⁾	סך הכל	עסקאות	עתידות
להפסדי אשראי	חשבונאיות נטו	הפסדי אשראי					
11	12	7	5	10	871	3	
141	92	59	176	215	10,330	322	
148	104	71	1,160	1,268	22,100	8	
35	12	20	94	96	1,740	1	
-	-	-	-	-	1,662	554	
139	60	89	107	191	8,904	48	
10	5	8	5	18	429	1	
8	5	1	5	10	1,203	11	
24	5	5	15	18	2,863	22	
122	37	(65)	121	211	14,863	918	
59	(22)	(2)	47	40	2,813	11	
7	18	(7)	24	69	1,519	246	
704	328	186	1,759	2,146	69,297	2,145	
884	57	2	-	1,712	74,350	-	
154	84	88	54	237	21,693	15	
1,742	469	276	1,813	4,095	165,340	2,160	
10	68	57	71	73	3,221	4	
1,752	537	333	1,884	4,168	168,561	2,164	
14	-	6	4	4	7,496	2,688	
-	-	(1)	-	-	8,753	-	
1,766	537	338	1,888	4,172	184,810	4,852	

סקירת ההנהלה - תוספת ו' חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק א' - מידע בדבר סך החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך:

ליום 31 בדצמבר 2012													
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾ ⁽³⁾				חשיפה מאזנית ⁽²⁾									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול				חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה									
				חשיפה מאזנית מעבר לגבול לתושבים מקומיים					חשיפה מאזנית מעבר לגבול לתושבים מקומיים				
				חשיפה מאזנית נטו לאחר					חשיפה מאזנית לפני ניכוי				
				סיכון מסחרי מאזני בעייתי					סיכון מסחרי מאזני בעייתי				
				חובות פגומים ⁽⁵⁾					חובות פגומים ⁽⁵⁾				
				מזה: סיכון מסחרי חוץ-מאזני בעייתי					מזה: סיכון מסחרי חוץ-מאזני בעייתי				
				לפני ניכוי					לפני ניכוי				
				מקומיות					מקומיות				
				לאחרים					לאחרים				
996	1,074	-	1,752	21	29	2,070	-	1,131	1,131	1,079	991	-	ארצות הברית
983	1,052	-	1,070	13	6	2,549	514	234	748	899	1,136	-	בריטניה
961	401	-	427	3	13	1,362	-	-	-	1,321	41	-	צרפת
2,099	1,534	-	2,445	2	15	3,633	-	-	-	2,533	1,099	1	אחרות
סך כל החשיפות למדינות זרות													
5,039	4,061	-	5,694	39	63	9,614	514	1,365	1,879	5,832	3,267	1	
מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC													
342	130	-	166	2	1	472	-	-	-	391	81	-	
מזה: סך כל החשיפות למדינות יוון, פורטוגל, ספרד, איטליה ואירלנד													
25	4	-	3	-	-	29	-	-	-	26	3	-	

החשיפה המוצגת לעיל מייצגת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, חשיפות על בסיס סיכון סופי. הצד הנושא בסיכון הסופי הוא אדם, עסק, מוסד או מכשיר כלשהו המספק לבנק "חיזוקי אשראי", כגון ערבויות, בטחונות, חוזי ביטוח ונגזרי אשראי. כאשר לא קיים "חיזוק אשראי", אזי הצד הנושא בסיכון הסופי הוא החייב עצמו.

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) הבנק החל ביישום הוראת הדיווח לציבור בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי החל מיום 1 בינואר 2011. לפטים ראה ביאור 1' וביאור 4 לדוחות הכספיים.

סקירת ההנהלה - תוספת ו' - המשך חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק ב' - מידע בדבר מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מהון, לפי הנמוך:

נכון ליום 31 בדצמבר 2012 אין חשיפה מדרשת לדיווח, בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.

ליום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾		
חשיפה מאזנית	חשיפה חוץ מאזנית	
445	898	שוויץ
599	798	גרמניה
1,044	1,696	סך הכל

(1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
(2) הוצג מחדש.

חלק ג' - מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות

תנועה בסכום החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
6	-	6	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
-	-	-	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
6	-	6	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽¹⁾				
סך הכל	פורטוגל	אירלנד	יוון	
84	60	24	-	סכום החשיפה בתחילת תקופת הדיווח
(78)	(60)	(18)	-	שינויים נטו בסכום החשיפה לזמן קצר
6	-	6	-	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

(1) הוצג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ז'
מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני
 לסוף כל רבעון בשנת 2012
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
				נכסים
13,006	15,846	16,658	16,671	מזומנים ופיקדונות בבנקים
11,230	9,565	7,966	9,041	ניירות ערך
211	131	251	207	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
⁽¹⁾ 122,033	⁽¹⁾ 125,025	⁽¹⁾ 128,220	130,244	אשראי לציבור
(1,664)	(1,639)	(1,654)	(1,593)	הפרשה להפסדי אשראי
120,369	123,386	126,566	128,651	אשראי לציבור, נטו
190	209	313	317	אשראי לממשלה
⁽¹⁾ 56	⁽¹⁾ 53	⁽¹⁾ 54	60	השקעות בחברות כלולות
1,605	1,594	1,601	1,658	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,199	2,964	2,780	3,518	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,291	1,476	1,534	2,032	נכסים אחרים
150,244	155,311	157,810	162,242	סך כל הנכסים
				התחייבויות והון
119,501	122,284	124,322	128,499	פיקדונות הציבור
1,700	1,787	2,031	1,694	פיקדונות מבנקים
143	137	119	107	פיקדונות הממשלה
12,722	13,873	14,186	14,039	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,244	3,959	3,553	3,773	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,600	4,627	4,655	4,878	התחייבויות אחרות
141,910	146,667	148,866	152,990	סך כל ההתחייבויות
7,933	8,231	8,514	8,811	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
401	413	430	441	זכויות שאינן מקנות שליטה
8,334	8,644	8,944	9,252	סך כל ההון
150,244	155,311	157,810	162,242	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) סווג מחדש.

סקירת ההנהלה - תוספת ז' - המשך מאזנים מאוחדים - מידע רב-רבעוני

לסוף כל רבעון בשנת 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
נכסים				
14,669	15,477	16,987	15,972	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,726	5,431	5,879	8,432	ניירות ערך
173	99	34	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
111,074	114,113	119,295	120,931	אשראי לציבור ⁽¹⁾
⁽¹⁾ (1,718)	⁽¹⁾ (1,754)	(1,708)	(1,638)	הפרשה להפסדי אשראי
109,356	112,359	117,587	119,293	אשראי לציבור, נטו
96	106	146	196	אשראי לממשלה
51	48	50	52	השקעות בחברות כלולות ⁽¹⁾
1,550	1,551	1,588	1,616	בניינים וציוד
87	87	87	87	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
2,760	2,553	3,160	3,115	נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽¹⁾
1,717	1,521	1,359	1,347	נכסים אחרים ⁽¹⁾
136,185	139,232	146,877	150,246	סך כל הנכסים
התחייבויות והון				
109,029	111,496	116,497	119,236	פיקדונות הציבור
2,306	1,903	1,874	2,007	פיקדונות מבנקים
166	157	162	152	פיקדונות הממשלה
10,284	11,301	12,501	12,202	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
2,500	2,261	3,586	3,964	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,658	4,610	4,521	4,631	התחייבויות אחרות
128,943	131,728	139,141	142,192	סך כל ההתחייבויות
6,886	7,139	7,359	7,666	הון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
356	365	377	388	זכויות שאינן מקנות שליטה
7,242	7,504	7,736	8,054	סך כל ההון
136,185	139,232	146,877	150,246	סך כל ההתחייבויות וההון

(1) סווג מחדש.

**סקירת ההנהלה - תוספת ח'
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2012
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)**

רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
(1) 1,560	(1) 1,960	1,892	1,179	הכנסות ריבית
(1) 760	(1) 1,089	992	536	הוצאות ריבית
800	871	900	643	הכנסות ריבית, נטו
67	45	116	48	הוצאות בגין הפסדי אשראי
733	826	784	595	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
(1) (14)	(1) (22)	(98)	229	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
(1) 359	(1) 348	378	367	עמלות
6	7	7	6	הכנסות אחרות
351	333	287	602	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
434	408	405	454	משכורות והוצאות נלוות
158	160	163	171	אחזקה ופחת בניינים וציוד
102	108	108	115	הוצאות אחרות
694	676	676	740	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
390	483	395	457	רווח לפני מיסים
128	174	121	176	הפרשה למיסים על הרווח
262	309	274	281	רווח לאחר מיסים
				רווח נקי:
262	309	274	281	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(11)	(14)	(14)	(11)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
251	295	260	270	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
				רווח למניה רגילה בשקלים חדשים (2)
				רווח בסיסי:
1.12	1.31	1.15	1.19	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
				רווח מדולל:
1.11	1.29	1.14	1.17	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) סווג מחדש.

(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

סקירת ההנהלה - תוספת ח' - המשך
דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב-רבעוני
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד לפי רבעונים בשנת 2011
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

רבעון ראשון ⁽¹⁾	רבעון שני ⁽¹⁾	רבעון שלישי ⁽¹⁾	רבעון רביעי ⁽¹⁾	
1,666	2,046	1,675	1,453	הכנסות ריבית
985	1,253	784	719	הוצאות ריבית
681	793	891	734	הכנסות ריבית, נטו
54	80	142	62	הוצאות בגין הפסדי אשראי
627	713	749	672	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
				הכנסות שאינן מריבית
40	(26)	(48)	52	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
382	367	366	359	עמלות
6	1	3	7	הכנסות אחרות
428	342	321	418	סך כל ההכנסות שאינן מריבית
				הוצאות תפעוליות ואחרות
421	394	389	411	משכורות והוצאות נלוות
148	152	155	153	אחזקה ופחת בניינים וציוד
104	109	106	125	הוצאות אחרות
673	655	650	689	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
382	400	420	401	רווח לפני מיסים
137	138	154	93	הפרשה למיסים על הרווח
245	262	266	308	רווח לאחר מיסים
1	-	-	-	חלק ברווחים של חברות כלולות, לאחר השפעת מס
				רווח נקי:
246	262	266	308	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(8)	(10)	(11)	(9)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
238	252	255	299	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
				רווח למניה רגילה בשקלים חדשים⁽²⁾
				רווח בסיסי:
1.06	1.12	1.14	1.33	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
				רווח מדולל:
1.04	1.10	1.12	1.32	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1 ד.1. לדוחות הכספיים.

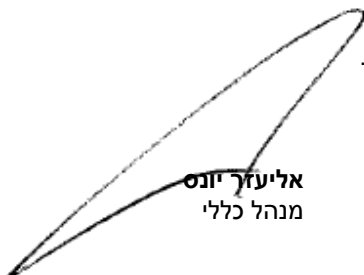
(2) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הצהרה (Certification)

אני, אליעזר יונס, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אליעזר יונס
מנהל כללי

17 במרץ 2013
ו' בניסן תשע"ג

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

הצהרה (Certification)

אני, מנחם אביב, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2012 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ובתזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ⁽¹⁾ ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ⁽¹⁾, וכן:
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מנחם אביב
סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

17 במרץ 2013
ו' בניסן תשע"ג

(1) כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"

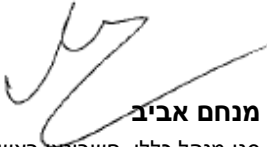
דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של מזרחי טפחות בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך, גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות, הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

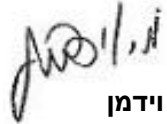
ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה, המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2012 הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק, ברייטמן אלמגור זר ושות', כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 240 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012.

מנחם אביב
 סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

אליעזר יונס
 מנהל כללי

משה יודמן
 יושב ראש הדירקטוריון

רמת גן, 17 במרץ 2013
 ו' בניסן תשע"ג

דוחות כספיים

תוכן העניינים

254	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים - בקרה פנימית על דיווח כספי
256	דין וחשבון רואי החשבון המבקרים
257	מאזן
258	דוח רווח והפסד
260	דוח על השינויים בהון
264	דוח על תזרימי המזומנים
266	ביאורים לדוחות הכספיים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק מזרחי טפחות בע"מ וחברות בנות (להלן ביחד "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission (להלן "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי, ולהערכתם את האפקטיביות של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולים באיחוד מהווים כ-7.29% ו-5.34%, בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2012 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כלה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, בדיקה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כלה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבונו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP), ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים -בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 16593, ת.ד. תל אביב, 61164	הרקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיית עומר, כנין 10, ת.ד. 1369 עומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את הדוחות הכספיים של הבנק והמאוחדים - לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, והדוח שלנו מיום 17 במרץ 2013 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים, וכן הפניית תשומת הלב בדבר תביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות.

בריטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

ד"ר אילן קרית
תל אביב, 17 במרץ 2013

ו' בניסן התשע"ג

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 ת.ד. 16593 תל אביב, 61164	הרקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיית עומר, בניין 10, ת.ד. 1369 עומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק מזרחי טפחות בערבון מוגבל

ביקרנו את המאזנים המצורפים של בנק מזרחי טפחות בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לדחות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברות בנות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-7.29% ו-7.69% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011, בהתאמה, והכנסותיהן מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי הכלולות בדוחות הרווח והפסד המאוחדים מהווים כ-5.34%, 4.84%, ו-3.97%, בהתאמה, מכלל הכנסות במאוחד מריבית, נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי, לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2012, 2011 ו-2010, בהתאמה. כמו-כן, לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה כלולה שההשקעה בה היא בסך 17 ו-15 מיליון שקלים חדשים לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואי חשבון), התשל"ג-1973 ותקני ביקורת מסויימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון, שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לדעותנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי חשבון אחרים, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד - לימים 31 בדצמבר 2012 ו-2011 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים של הבנק ובמיוחד לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19.ד11.א-ה. ביחס לתביעות שהוגשו כנגד הבנק לרבות בקשות להכיר בהן כתובעות ייצוגיות.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 17 במרץ 2013 כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

בריטמן אלמגור זהר ושות'

רואי חשבון

ק"מ/א"מ
תל אביב, 17 במרץ 2013

ו' בניסן התשע"ג

משרד ראשי - תל אביב	משרד רמת-גן	משרד ירושלים	משרד חיפה	משרד באר שבע	משרד אילת
מרכז עזריאלי 1 תל אביב, 67021 ת.ד. 16593 תל אביב, 61164	הריקון 6 רמת-גן, 52521	שרי ישראל 12 ירושלים, 94390	מעלה השחרור 5 ת.ד. 5648 חיפה, 31055	פארק תעשיית עומר, בניין 10, ת.ד. 1369 עומר, 84965	המרכז העירוני ת.ד. 583 אילת, 88104
טלפון: 03-6085555 פקס: 03-6094022 info@deloitte.co.il	טלפון: 03-7551500 פקס: 03-5759955 info-ramatgan@deloitte.co.il	טלפון: 02-5018888 פקס: 02-5374173 info-jer@deloitte.co.il	טלפון: 04-8607333 פקס: 04-8672528 info-haifa@deloitte.co.il	טלפון: 08-6909500 פקס: 08-6909600 info-beersheva@deloitte.co.il	טלפון: 08-6375676 פקס: 08-6371628 info-eilat@deloitte.co.il

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity.

Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

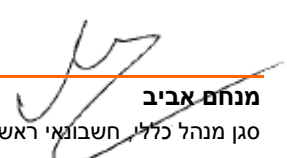
מאזן - מאוחד ושל הבנק - ליום 31 בדצמבר

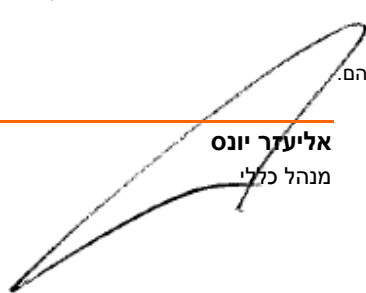
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

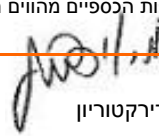
הבנק		מאוחד		ביאור	
2011	2012	2011	2012		
נכסים					
12,874	13,586	15,972	16,671	2	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,730	6,284	8,432	9,041	3, 15	ניירות ערך ⁽¹⁾
136	207	136	207	15	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
⁽³⁾ 114,932	123,870	⁽³⁾ 120,931	130,244		אשראי לציבור
(1,610)	(1,564)	(1,638)	(1,593)		הפרשה להפסדי אשראי
113,322	122,306	119,293	128,651	4	אשראי לציבור, נטו
196	317	196	317	5	אשראי לממשלות
⁽³⁾ 1,964	2,131	⁽³⁾ 52	60	6	השקעות בחברות מוחזקות (במאוחד – כלולות)
1,468	1,505	1,616	1,658	7	בניינים וציוד
87	87	87	87		נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
⁽³⁾ 3,108	3,518	⁽³⁾ 3,115	3,518	19ה'	נכסים בגין מכשירים נגזרים
⁽³⁾ 1,233	1,904	⁽³⁾ 1,347	2,032	8	נכסים אחרים
140,118	151,845	150,246	162,242		סך כל הנכסים
התחייבויות והון					
113,115	123,214	119,236	128,499	9	פיקדונות הציבור
7,211	8,204	2,007	1,694	10	פיקדונות מבנקים
141	93	152	107		פיקדונות הממשלה
4,575	4,125	12,202	14,039	11	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,956	3,773	3,964	3,773	19ה'	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,454	3,625	4,631	4,878	12	התחייבויות אחרות ⁽²⁾
132,452	143,034	142,192	152,990		סך כל ההתחייבויות והון
7,666	8,811	7,666	8,811		הון עצמי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
-	-	388	441		זכויות שאינן מקנות שליטה
7,666	8,811	8,054	9,252	13	סך כל ההון
140,118	151,845	150,246	162,242		סך כל ההתחייבויות והון

- (1) מזה: 7,918 מיליוני שקלים חדשים בשווי הוגן במאוחד (ביום 31 בדצמבר 2011 - 7,729 מיליוני שקלים חדשים) ובבנק - 6,284 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2011 - 5,730 מיליוני שקלים חדשים).
- (2) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, במאוחד - 102 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2011 - 114 מיליוני שקלים חדשים) ובבנק - 100 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2011 - 111 מיליוני שקלים חדשים).
- (3) סוג מחדש.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

מנחם אביב
 סגן מנהל כללי, חשבונאי ראשי

אליעזר יונס
 מנהל כללי

משה וידמן
 יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
 רמת גן, 17 במרץ 2013
 ו' בניסן תשע"ג

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק		מאוחד		ביאור	
(1) 2010	(1) 2011	2012	(1) 2010	(1) 2011	2012		
5,174	6,343	6,158	5,509	6,840	6,591		הכנסות ריבית
2,563	3,606	3,355	2,621	3,741	3,377		הוצאות ריבית
2,611	2,737	2,803	2,888	3,099	3,214	22	הכנסות ריבית, נטו
464	326	277	473	338	276	א'4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,147	2,411	2,526	2,415	2,761	2,938		הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית							
(25)	(15)	82	(25)	18	95	23	הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית
1,165	1,200	1,180	1,432	1,474	1,452	24	עמלות
21	12	20	33	17	26	25	הכנסות אחרות
1,161	1,197	1,282	1,440	1,509	1,573		סך כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,327	1,394	1,474	1,529	1,615	1,701	26	משכורות והוצאות נלוות
515	538	566	585	608	652		אחזקה ופחת בניינים וציוד
14	-	-	14	-	-		הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
324	332	318	438	444	433	27	הוצאות אחרות
2,180	2,264	2,358	2,566	2,667	2,786		סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,128	1,344	1,450	1,289	1,603	1,725		רווח לפני מיסים
424	451	516	469	522	599	28	הפרשה למיסים על הרווח
704	893	934	820	1,081	1,126		רווח לאחר מיסים
97	151	142	-	1	-	ב'6	חלק ברווחים של חברות מוחזקות (במאוחד – כלולות), לאחר השפעת מס
רווח נקי:							
801	1,044	1,076	820	1,082	1,126		לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(19)	(38)	(50)		המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
801	1,044	1,076	801	1,044	1,076		המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(1) נתוני דוח רווח והפסד לתקופות קודמות סווגו מחדש כדי להתאימם למבנה החדש שאומץ על ידי המפקח על הבנקים. לפרטים ראה ביאור 1.ד.1.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח רווח והפסד - מאוחד ושל הבנק - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים

2010	2011	2012	ביאור
			1 כ"ג
			רווח למניה ⁽¹⁾
			רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)
3.63	4.65	4.77	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
			רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)
3.58	4.57	4.74	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי

(1) מניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מניות באוצר מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
1,992	(76)	105	1,963
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
44	-	44	-
30	-	30	-
-	-	(23)	23
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
2,066	(76)	156	1,986
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
2,066	(76)	156	1,986
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
-	-	-	-
2,082	(76)	155	2,003

יתרה ליום 1 בינואר 2010

רווח נקי לשנה

דיבדנד ששולם

דיבדנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן

הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

השפעת המס המתייחס

מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות⁽⁵⁾

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש

לדוח רווח והפסד

השפעת המס המתייחס

רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים

רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד

השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 1 בינואר 2011

השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011

של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי⁽⁶⁾

השפעה מצטברת, נטו ממס, של יישום לראשונה ביום 1 בינואר 2011

של תקני IFRS מסוימים

יתרה ליום 1 בינואר 2011 לאחר התאמה מיישום של תקנים והוראות חדשים

רווח נקי לשנה

דיבדנד ששולם

הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות

השפעת המס המתייחס

מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות⁽⁵⁾

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן

התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד

השפעת המס המתייחס

רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד

השפעת המס המתייחס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2011

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) התאמות מתרגום דוחות כספיים של יחידות אוטונומיות בחו"ל.

(3) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבדנד, ראה ביאור 13 להלן.

(4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים.

(5) בשנת 2011 הונפקו 575,122 (שנת 2010 - 564,642) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות

לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 513,627 (שנת 2010 - 445,048) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, בגין מימוש אופציות.

(6) לפרטים ראה ביאור 1. להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה ⁽⁴⁾	סך הכל	דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך המאזן		רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר		
			עודפים ⁽³⁾	רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות מתרגום ⁽²⁾	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	
6,793	346 ⁽⁴⁾	6,447	-	4,499 ⁽⁴⁾	39	(51)	(32)
820	19 ⁽⁴⁾	801	-	801 ⁽⁴⁾	-	-	-
(200)	-	(200)	-	(200)	-	-	-
-	-	-	120	(120)	-	-	-
44	-	44	-	-	-	-	-
30	-	30	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
18	2	16	-	-	-	-	16
7	-	7	-	-	-	-	7
(3)	(1)	(2)	-	-	-	-	(2)
32	-	32	-	-	32	-	-
(53)	-	(53)	-	-	(53)	-	-
8	-	8	-	-	8	-	-
7,496	366	7,130	120	4,980 ⁽⁴⁾	26	(51)	(11)
(375)	(16)	(359)	-	(359)	-	-	-
-	-	-	(120)	69	-	51	-
7,121	350	6,771	-	4,690	26	-	(11)
1,083	39	1,044	-	1,044	-	-	-
(120)	-	(120)	-	(120)	-	-	-
43	-	43	-	-	-	-	-
(27)	-	(27)	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
(67)	(2)	(65)	-	-	-	-	(65)
10	-	10	-	-	-	-	10
19	1	18	-	-	-	-	18
(12)	-	(12)	-	-	(12)	-	-
4	-	4	-	-	4	-	-
8,054	388	7,666	-	5,614	18	-	(48)

דוח על השינויים בהון - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל הון מניות נפרע וקרנות הון	מניות באוצר	קרן הון מהטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות	הון מניות ופרמיה ⁽¹⁾	
2,082	(76)	155	2,003	יתרה ליום 1 בינואר 2012
-	-	-	-	רווח נקי לתקופה
11	-	11	-	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
28	-	28	-	השפעת המס המתייחס
-	-	(55)	55	מימוש עסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽³⁾
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
-	-	-	-	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
-	-	-	-	רווחים נטו בגין גידור תזרים מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד
-	-	-	-	השפעת המס המתייחס
2,121	(76)	139	2,058	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012

(1) הפרמיה על המניות נוצרה לפני 31 במרץ 1986.

(2) לפרטים בדבר מגבלות שונות על חלוקת דיבידנד, ראה ביאור 13 להלן.

(3) בשנת 2012 הונפקו 1,948,544 (שנת 2011 - 575,122) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת, כנגד מימוש של אופציות, במסגרת תכנית אופציות לעובדים, וכן הונפקו למנהל הכללי 413,036 (שנת 2011 - 513,627) מניות רגילות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, בגין מימוש אופציות.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל ההון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	עודפים ⁽²⁾	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	
				רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
8,054	388	7,666	5,614	18	(48)
1,126	50	1,076	1,076	-	-
11	-	11	-	-	-
28	-	28	-	-	-
-	-	-	-	-	-
67	6	61	-	-	61
6	(2)	8	-	-	8
(25)	(1)	(24)	-	-	(24)
(22)	-	(22)	-	(22)	-
7	-	7	-	7	-
9,252	441	8,811	6,690	3	(3)

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק ⁽¹⁾

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
801	1,044	1,076	820	1,082	1,126	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
						רווח נקי לתקופה
						התאמות:
(97)	(152)	(142)	-	(1)	-	חלקו של התאגיד ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות
203	201	207	221	219	230	פחת על בניינים וציוד
464	326	277	473	338	276	הוצאות בגין הפסדי אשראי
182	(352)	(160)	119	(419)	(244)	הפסד (רווח), נטו משינוי ערך ניירות ערך לפדיון, משינוי ערך וממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
7	10	8	7	10	8	ירידת ערך של ניירות ערך המוחזקים למכירה
(9)	(19)	(44)	(9)	(19)	(44)	רווח שמומש וטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר
2	(5)	-	2	(5)	-	הפסד (רווח), נטו ממימוש בניינים וציוד
44	43	11	44	43	11	הטבה בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
61	(62)	6	61	(105)	17	מיסים נדחים, נטו
(34)	119	(8)	(34)	123	(8)	פיצויי פרישה - קיטון (גידול) בעודף העתודה על היעודה
67	76	(36)	162	213	73	הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון
289	(215)	63	314	(234)	66	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
						שינוי נטו בנכסים שוטפים
129	(139)	(39)	(1,174)	1,798	(1,296)	פיקדונות בבנקים, נטו
(12,075)	(12,944)	(9,296)	(12,264)	(13,318)	(9,669)	אשראי לציבור, נטו
209	(104)	(121)	209	(104)	(121)	אשראי לממשלות, נטו
60	111	(71)	60	111	(71)	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נטו
(1,946)	(3)	(432)	(1,957)	-	(425)	נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו
(23)	(880)	(1,065)	(23)	(878)	(1,064)	ניירות ערך למסחר, נטו
35	135	(660)	24	191	(689)	נכסים אחרים, נטו
						שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות
878	(63)	993	533	(425)	(313)	פיקדונות מבנקים, נטו
12,397	14,231	10,099	10,970	13,245	9,263	פיקדונות הציבור, נטו
(38)	(28)	(48)	(37)	(20)	(45)	פיקדונות מהממשלה, נטו
914	1,071	(183)	911	1,072	(191)	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו
78	(145)	203	108	(35)	285	התחייבויות אחרות, נטו
43	(47)	14	44	(45)	11	הכנסות מראש, נטו
2,641	2,209	652	(416)	2,837	(2,814)	מזומנים נטו מפעילות שוטפת

(1) הנתונים לתקופות קודמות הוצגו מחדש, בעקבות אימוץ לראשונה של תקן IAS 7 - דוח על תזרימי מזומנים. לפרטים, ראה ביאור 1 ג.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד ושל הבנק - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
-	-	-	-	(703)	(420)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	-	-	8	25	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
(4,974)	(7,145)	(6,581)	(6,759)	(8,265)	(7,479)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
5,185	7,721	7,392	6,883	9,159	8,717	תמורה ממכירה ומפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(250)	(231)	(288)	(263)	(252)	(316)	רכישת בניינים וציוד
16	14	-	16	14	-	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(69)	(30)	(25)	(3)	(1)	(8)	רכישת מניות בחברות כלולות
(92)	329	498	(126)	(40)	519	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
90	57	-	1,786	2,620	2,161	הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
(301)	(239)	(414)	(301)	(375)	(397)	פדיון איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
(200)	(120)	-	(200)	(120)	-	דיבידנד ששולם לבעלי מניות
(411)	(302)	(414)	1,285	2,125	1,764	מזומנים נטו מפעילות מימון
יתרת מזומנים לסוף תקופה						
2,138	2,236	736	743	4,922	(531)	גידול (קיטון) במזומנים
7,969	9,818	12,269	9,406	9,835	14,991	יתרת מזומנים לתחילת תקופה
(289)	215	(63)	(314)	234	(66)	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים
9,818	12,269	12,942	9,835	14,991	14,394	יתרת מזומנים לסוף תקופה
ריבית, מסים ששולמו ו/או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו						
5,086	6,330	6,139	5,496	6,827	6,602	ריבית שהתקבלה
2,509	3,552	3,301	2,485	3,605	3,270	ריבית ששולמה
1	1	24	1	1	24	דיבידנדים שהתקבלו
179	58	-	179	59	-	מסים על הכנסה שהתקבלו
422	489	528	450	512	556	מסים על הכנסה ששולמו
נספח א' - פעולות שלא במזומן						
2	67	44	2	67	44	רכישות בניינים וציוד

ביאורים לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. כללי

- 1) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.
- 2) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים, בהם צוין בביאור, כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- 3) הגדרות

"כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית" כפי שנקבעו ב- ASC 105 (הקודיפיקציה). "תקני דיווח כספי בינלאומיים" תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי ה-IASB, והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRS Interpretation Committee-IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה. הועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים. הועדה לתקני חשבונאות בארצות הברית. חברות הנשלטות על ידי הבנק. ישויות בהן יש לקבוצה השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה. ההשקעה בחברות כלולות נכללה בדוחות הכספיים על בסיס שיטת השווי המאזני. חברות בנות וחברות כלולות. נציגויות, סוכנויות, סניפים או חברות בנות של הבנק מחוץ לישראל. המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה תאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים. המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים. סכום נומינלי היסטורי שהותאם למדד בגין דצמבר 2003 בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי חשבון בישראל. סכום מותאם ליום 31 בדצמבר 2003 (להלן: "מועד המעבר"), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. גרעת הסכומים לאחר מועד המעבר מתבצעת בערכים נומינליים היסטוריים, בסכומים מותאמים למועד המעבר או בשילוב של ערכים נומינליים היסטוריים וסכומים מותאמים למועד המעבר, לפי הענין.	"IASB" "FASB" "חברות בנות" "חברות כלולות" "חברות מוחזקות" "שלוחות בחוץ לארץ" "מטבע הפעילות" "מטבע ההצגה" "סכום מותאם" "סכום מדווח"

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

"עלות"	עלות בסכום מדווח.
"צדדים קשורים"	כהגדרתם ב-IAS24, גילויים בהקשר לצד קשור, למעט בעלי עניין.
"בעלי עניין"	כמשמעותם בפסקה 1, להגדרת "בעל עניין", בתאגיד בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

ב. עקרונות הדיווח הכספי

דוחות כספיים אלה הוכנה באופן המפורט להלן:

- 1) בנושאים שבליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארצות הברית אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- 2) בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי - הטיפול החשבונאי הינו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, ולפרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות אליהם.

התקינה הבינלאומית מיושמת על פי העקרונות המפורטים להלן:

- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הקבוצה מטפלת בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית החלים ספציפית על נושאים אלו.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות התקן הבינלאומי.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הקבוצה פועלת בהתאם להוראות הדיווח ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל.
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

3) שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשת הנהלת הבנק להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, באומדנים ובהנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

האומדנים וההנחות נסקרים באופן שוטף ושינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה בה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג. שינוי סיווג

בעקבות היישום לראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים, המפורטים בסעיף ד' להלן, סווג מחדש סעיפים מסוימים במסגרת הדוחות הכספיים ומספרי ההשוואה, על מנת להתאים לכתורות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת.

סיווג מחדש של פריטים שנכללו בדוח רווח והפסד מאוחד:

- הכנסות שנכללו ברווח מפעילות מימון בסך של 18 מיליוני שקלים חדשים והוצאות בסך של 25 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו מחדש לסעיף הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית.
- רווחים מהשקעות במניות, נטו, בסך של 6 מיליוני שקלים חדשים והפסדים של 1 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו לסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- עמלות מעסקי מימון בסך של 131 מיליוני שקלים חדשים ושל 95 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו מחדש לסעיף עמלות.
- הפסדים מפעולות בלתי רגילות לאחר מסים אשר נבעו ממימוש בניינים וציוד בסך של 2 מיליוני שקלים חדשים ורווחים של 2 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו מחדש לסעיף הכנסות אחרות.

סיווג מחדש של פריטים שנכללו בדוח על תזרימי המזומנים:

- קיטון בתזרימי המזומנים בגין נכסים שוטפים (כגון: פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, ניירות ערך למסחר ונכסים אחרים) שנכללו בעבר במסגרת פעילות השקעה (לשעבר פעילות בנכסים), בסך של 12,200 מיליוני שקלים חדשים ובסך של 15,125 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.
- גידול בתזרימי המזומנים בגין התחייבויות שוטפות (כגון: פיקדונות מבנקים, פיקדונות מהציבור, פיקדונות הממשלה, ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר, התחייבויות בגין מכשירים נגזרים והתחייבויות אחרות), שנכללו בעבר במסגרת פעילות מימון (לשעבר פעילות בהתחייבויות ובהון) בסך של 13,837 מיליוני שקלים חדשים ובסך של 12,485 מיליוני שקלים חדשים בשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2011 ו-2010, בהתאמה, סווגו לפעילות שוטפת.

סיווג מחדש של פריטים שנכללו בביאורים לדוחות הכספיים:

סווגו מחדש נתונים בביאורים מסוימים בדוחות הכספיים כדי להתאימם להגדרות החדשות, לכתורות ולאופן ההצגה בתקופת הדיווח השוטפת.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ד. יישום לראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים

החל מתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

(1) הוראות שנקבעו במסגרת חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית.

בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 29 בדצמבר 2011 בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית, מיישם הבנק את ההוראות הקשורות לאופן ההצגה של דוח רווח והפסד. בהתאם להוראות, התאים הבנק את אופן ההצגה של מרכיבי הרווח המימוני בגוף דוח רווח והפסד ובביאורים הנלווים באופן המפורט להלן:

- סעיף רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי פוצל לשלושה סעיפים נפרדים: הכנסות ריבית, הוצאות ריבית וכן הכנסות מימון שאינן מריבית, אשר הוצגו בשורות נפרדות.
- מרכיבי הרווח המימוני שאינם מריבית וכן רווחים מהשקעות במניות, סווגו במסגרת סעיף הכנסות מימון שאינן מריבית, תוך הבחנה בין פעילויות למטרות מסחר לבין פעילויות שאינן למטרות מסחר.
- עודכנה הגדרת ריבית, כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הריבית, הפרשי שער על הריבית והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן על הקרן (מרכיב שקודם לכן לא נחשב חלק מריבית).
- בוטלה ההבחנה בין עמלות מעסקי מימון, שבעבר נכללו במסגרת הרווח המימוני, לבין עמלות תפעוליות. לאור זאת, כל ההכנסות מעמלות נכללו בסעיף עמלות בדוח רווח והפסד (בעבר סעיף עמלות תפעוליות).
- בוטל הסעיף רווח מפעולות בלתי רגילות, ואומצה הגישה הנהוגה בארצות הברית לפיה פריטים מיוחדים מוגדרים כפריטים אשר אינם רגילים ואינם שכיחים. לאור זאת, הסיווג של אירוע כלשהו כפריט מיוחד (בלתי רגיל) בדוח רווח והפסד יבוצע רק באישור מראש של המפקח על הבנקים.

הבנק מיישם את ההוראות בנוגע למתכונת דוח רווח והפסד החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה למעט שינוי הצגתי. התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך. לפרטים ראה סעיף כ"ז (3) להלן.

(2) תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים ופרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) המתייחסות ליישום תקנים אלו, כמפורט להלן:

- IAS 7, דוח על תזרימי מזומנים;
- IAS 12, מסים על ההכנסה;
- IAS 23, עלויות אשראי;
- IAS 24, גילויים בהקשר לצד קשור.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- (3) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא פעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ולבין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי: בהתאם לחוזר הפיקוח על הבנקים מיום 30 בנובמבר 2011 בנושא אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסויימים, מיישם הבנק החל מיום 1 בינואר 2012 את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית, לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה, זאת בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.
- נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. מכיוון שמדובר בעסקה במישור ההוני, זוקפת הקבוצה את ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה להון. סכום התחייבות, שיפוי או ויתור שנוטל על עצמו הבנק, נזקף לקרן הון.
- הלוואה שניתנה לבעל השליטה, או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק במועד ההכרה לראשונה לפי שוויים ההוגן, כנכס או התחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום הלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון. בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה, הלוואה או הפיקדון מוצגים בדוחות הכספיים של הבנק בעלותם המופחתת, תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.
- הבנק מיישם את ההנחיות שנקבעו בהוראות באופן של מכאן ולהבא, לגבי עסקאות בין הבנק לבין בעל שליטה בו שבוצעו לאחר 1 בינואר 2012, וכן לגבי הלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה לפני מועד תחילת יישום ההוראות, וזאת החל ממועד תחילתן.
- הואיל והעסקאות שמבצע הבנק עם בעלי השליטה נעשות בתנאים דומים לאלה הניתנים ללקוחות דומים שאינם בעלי שליטה, אין ליישום ההוראות לראשונה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.
- (4) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).
- (5) עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASC 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S GAAP וב-IFRS.
- (6) הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20.
- (7) הבהרות הפיקוח על הבנקים בדבר אופן היישום של תקני דיווח כספי בינלאומיים מסויימים: מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחוץ לארץ.
- המדיניות החשבונאית של הקבוצה, כפי שמפורטת להלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום תקני החשבונאות, עידכונים התקינה החשבונאית והוראות הפיקוח על הבנקים, ומציגה את אופן והשפעת היישום לראשונה, ככל שהיתה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ה. מטבע חוץ והצמדה:

1) עסקאות במטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבע הפעילות של הבנק ושלוחותיו (שקל חדש) לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינם הפרשים שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה. נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הנובעים מתרגום למטבע הפעילות של גידורי תזרים מזומנים, אשר מוכרים ברווח כולל אחר. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה. הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד.

2) שלוחות בנקאיות בחוץ לארץ

על פי הוראות המפקח על הבנקים לפני אימוץ IFRS, שלוחה בנקאית בחוץ לארץ של תאגיד בנקאי סווגה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של התאגיד הבנקאי. בהתאם ל-IAS21 ולחוזר המפקח על הבנקים בנדון מיום 14 בפברואר 2012, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, נדרש התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים.
- המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, חומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה).
- גורמים נוספים היכולים לספק ראייה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת.
- יחסיה של השלוחה עם הבנק - האם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, האם עסקאות של השלוחה עם הבנק מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, האם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של הבנק והם זמינים בנקל להעברה אליה, והאם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי הבנק.
- לקוחות השלוחה גויסו על ידה באופן אוטונומי, ופעילותה מול לקוחות הבנק (שלא גויסו על ידי השלוחה) אינה משמעותית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- פעילות השלוחה מול הבנק, כדוגמת יתרות נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות, אינה משמעותית.
- פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיה.

על פי בחינה של קריטריונים אלו, ממשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחוץ לארץ כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה למטבע הפעילות של הבנק.

להלן פרטים על שערי החליפין היציגים ומדד המחירים לצרכן ושיעורי השינוי בהם:

שיעור השינוי ב-%			ליום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
מדד המחירים לצרכן:						
2.7	2.2	1.6	101.8	104.0	105.7	מדד בגין (לחודש דצמבר, בנקודות)
2.3	2.6	1.4	101.4	104.0	105.5	מדד ידוע (לחודש נובמבר בנקודות)
שער החליפין של:						
(6.0)	7.7	(2.3)	3.549	3.821	3.733	הדולר של ארה"ב (בש"ח)
(12.9)	4.2	(0.4)	4.738	4.938	4.921	אירו (בש"ח)

1. בסיס האיחוד

1) חברות בנות

הדוחות הכספיים של חברות בנות נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה.

המדיניות החשבונאית של חברות בנות שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הקבוצה.

2) הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות

רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הרווח, ההפסד ורווח כולל אחר, מיוחס לבעלים של הבנק ולזכויות שאינן מקנות שליטה, גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה תהיה שלילית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(3) השקעה בחברות כלולות

בבחינת קיום השפעה מהותית, קיימת הנחה לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% במוחזקת מקנה השפעה מהותית.

בהתאם ל-IAS28 השקעה בחברות כלולות מטופלת על פי שיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברוח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית של החברה הכלולה לזו של הקבוצה, מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית או השליטה המשותפת.

הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית, המדווחת בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים.

כאשר חלקה של הקבוצה בהפסדים עולה על ערך הזכויות של הקבוצה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני, הערך בספרים של אותן זכויות (כולל כל השקעה לזמן ארוך) מופחת לאפס והקבוצה אינה מכירה בהפסדים נוספים, אלא אם לקבוצה יש מחויבות לתמיכה בחברה המוחזקת או אם שילמה הקבוצה סכומים בעבורה.

(4) עסקאות בין חברתיות

יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות ועם ישויות בשליטה משותפת, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בהשקעות אלו. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

(5) צירופי עסקים

הבנק מיישם לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method). מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הנרכש. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. בבחינת קיום השליטה נלקחות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתן לממשן באופן מיידי. הבנק מפעיל שיקול דעת בקביעת מועד הרכישה ובאם השליטה התקבלה. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, בחר הבנק ליישם את התקן החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר 2011, באופן של מכאן ולהבא, ולפיכך, עבור רכישות אשר התבצעו לפני תחולת התקן לא בוצע ייחוס עודף עלות מחודש. הפחתת יתרת המוניטין בגין השקעות שבוצעו לפני תחולת התקן הופסקה, ובמקומה נבחן תקופתית הצורך בהפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

עבור רכישות שיתבצעו לאחר 1 בינואר 2011, יכיר הבנק במוניטין למועד הרכישה לפי השווי ההוגן של התמורה שהועברה, לרבות סכומים בגין זכויות כלשהן שאינן מקנות שליטה בנרכשת, וכן השווי ההוגן למועד הרכישה של זכויות הונות בנרכשת שהוחזקו קודם לכן על ידי הבנק, בניכוי הסכום נטו שיוחס ברכישה לנכסים הניתנים לזיהוי שנרכשו ושל ההתחייבויות שניטלו.

הבנק מכיר במועד הרכישה בהתחייבות תלויה שניטלה בצירוף עסקים אם קיימת מחויבות בהווה שנובעת מאירועי העבר ושוויה ההוגן ניתן למדידה באופן מהימן.

ז. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים והתחייבויות פיננסיים מקוזזים כאשר קיימת זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ביניהם וכוונה לקיזוז במועד פירעון הסכומים. קיזוז נכסים והתחייבויות עם שני צדדים נגדיים שונים יבוצע בתנאי נוסף, והוא שיטת הסכם בין שלושת הצדדים המעגן באופן ברור את זכות הבנק בגין אותן ההתחייבויות לקיזוז. בהתאם לכך, פיקדונות המיועדים למתן אשראי, שפירעונם למפקיד מותנה במידת הגבייה מן האשראי, ולקבוצת הבנק אין סיכון להפסד אשראי, קוזזו מן האשראי שניתן מפיקדונות אלו. פערי הריבית בגין פעילות זו הוצגו בדוח רווח והפסד בסעיף פעילות.

ח. דוח על תזרימי מזומנים

הדוח על תזרימי המזומנים מוצג כשהוא מסווג לתזרימי מזומנים מפעילות שוטפת, מפעילות השקעה (בעבר - פעילות בנכסים) ומפעילות מימון (בעבר - פעילות בהתחייבויות ובהון). תזרימי המזומנים הנובעים מפעילויות עיקריות של הבנק מסווגים לפעילות שוטפת. סעיף המזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים, פיקדונות בבנקים, תעודות פיקדון סחירות ופיקדונות בבנקים מרכזיים, לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים. הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-IAS7 החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט שינוי הצגתי.

ט. ניירות ערך

1) השקעות בניירות ערך סווגו לשלושה סוגים, כדלקמן:

(א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון - איגרות חוב אשר קיימת כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון. אגרות חוב אלו מוצגות על פי עלותן המופחתת, כלומר, לפי ערכן הנקוב בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שנצברו, ובניכוי או בתוספת מרכיב הניכיון או הפרמיה שנוצרו בעת הרכישה וטרם הופחתו. ההכנסות מאיגרות החוב לפדיון נזקפות לדוח רווח והפסד על בסיס צבירה.

(ב) ניירות ערך למסחר - ניירות ערך שנרכשו או המוחזקים במטרה למכרם בתקופה הקרובה, או ניירות אשר הבנק בחר למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח והפסד לפי חלופת השווי ההוגן, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך אלו נכללו במאזן לפי שווים ההוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי ההוגן, נזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ג) ניירות ערך זמינים למכירה - ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות הערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן. מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, לרבות מניות בחברת כרטיסי אשראי שנתקבלו במסגרת הסכם התקשרות ארוך טווח, מוצגות לפי שווי הוגן ביום קבלתן שאינו עולה על העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן לא נכללים בדוח רווח והפסד, ומוכרים, בניכוי עתודה למס, בדוח על השינויים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן", במסגרת רווח כולל אחר, זאת עד למימושם. הכנסות ריבית ודיבידנדים מוכרים בדוח רווח והפסד. דיבידנדים שנתקבלו מהשקעה במניות זמינות למכירה, שמקורם ברווחים בחברה המחלקת לאחר מועד ההשקעה, נזקפו לדוח רווח והפסד.

לענין ניירות ערך הכוללים נגזר משובץ - ראה סעיף י"ט 3) להלן.

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני של נייר ערך, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנזקף בעבר לסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (על פי בסיס העלות החדש). לפירוט בקשר לקביעת שווי הוגן וההפרשה לירידת ערך ראה סעיפים 4 ו-5) להלן.

2) השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון וקרנות השקעה אחרות, מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה. דיבידנדים המתקבלים מהשקעות הבנק בקרנות אלו, נזקפים לרווח והפסד במועד הזכאות לקבלתם, עד לגובה הרווחים שנצברו ממועד רכישת ההשקעה.

3) עלות ניירות ערך שמומשו מחושבת על בסיס "נכנס ראשון יוצא ראשון", אלא אם מדובר בנייר שנרכש כחלק מיחסי גידור, או במסגרת יצירת פוזיציה אסטרטגית, או לכל מטרה ספציפית אחרת, והוא מזהה בנפרד.

4) לענין חישוב שווי הוגן, ראה סעיף כ' להלן.

5) ירידת ערך:

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, בוחן הבנק מידי תקופה האם ירידה שחלה בשוויים ההוגן של ניירות ערך הממוינים לתיק הזמין למכירה או לתיק המוחזק לפדיון מתחת לעלותם היא בעלת אופי אחר מזמני. לצורך כך נבחנו בין היתר הסימנים הבאים:

- הכוונה והיכולת של הבנק להחזיק בניירות הערך לתקופה מספקת, אשר תאפשר את השבת נייר הערך לעלותו המקורית.
- פרק הזמן בו שווי הנייר היה נמוך בהשוואה לעלותו.
- שיעור ירידת הערך מסך העלות.
- שינוי לרעה במצב המנפיק או במצב השוק בכללותו.
- בחינת תנאים המשקפים את מצבו הפיננסי של הגוף המנפיק, לרבות האם ירידת הערך נובעת מסיבות פרטניות הנובעות למנפיק או בשל קיומם של תנאים מאקרו כלכליים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בנוסף, בהתקיים אחד מהמצבים הבאים, מכיר הבנק בירידת ערך שאינה זמנית:

- נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו.
- נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, הבנק מתכוון למכור אותו בתוך פרק זמן קצר.
- איגרת חוב אשר חלה לגביה ירידת ערך משמעותית בין דירוג איגרות החוב במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג איגרות החוב במועד פרסום הדוח לתקופה זו.
- איגרת חוב אשר לאחר רכישתה סווגה על ידי הבנק כבעייתית.
- איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישתה.
- נייר ערך אשר ככלל שוויו ההוגן לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (העלות המופחתת), או שחל לגביו כשל בתשלום לאחר רכישתה, אלא אם מוכח ברמה גבוהה של ביטחון ובהתבסס על ראיות אובייקטיביות כי ירידת הערך היא בעלת אופי זמני בלבד.
- אם הירידה בשווי ההוגן נחשבת כבעלת אופי אחר מזמני, העלות של נייר הערך תופחת לשווי ההוגן באופן בו סכומי הפסד שנצברו להון בסעיף רווח כולל אחר יסווגו במועד ירידת הערך לדוח רווח והפסד. שווי זה ישמש כבסיס עלות חדש ולא יתוקן גם אם בתקופות דיווח עוקבות למועד ירידת הערך תירשם עליה בשווי ההוגן.
- במועדים עוקבים להכרה בירידת הערך, הכנסות ריבית מהשקעות בניירות ערך שהם מכשירי חוב יוכרו ככלל על בסיס צבירה בהתאם להפרש בין תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב לשווי ההוגן של המכשיר במועד הירידה (בסיס עלות חדש).

י. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

1) בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים בנושא מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את הכללים שנקבעו בקודיפיקציה של תקני חשבונאות אמריקאים ASC 310-10, ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית ושל הרשות לניירות ערך בארצות הברית, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בנוסף, החל מאותו מועד מיישם הבנק את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא טיפול בחובות בעייתיים. כמו כן, החל מהדוחות השנתיים לשנת 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.

2) אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב כגון פיקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכד') מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן ברות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה.

(3) זיהוי וסיווג חובות פגומים

חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. בכל מקרה, חוב מסווג כחוב פגום כאשר קרן או ריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר חובות בעייתיים בהלוואות לדיר בבנק למשכנתאות.

ארגון מחדש של חוב בעייתי - חוב אשר פורמאלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו).

לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתו הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם: (1) החייב מצוי בקשיים פיננסיים ו- (2) במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. בין היתר, הבנק בוחן קיום אחת או יותר מהנסיבות המפורטות להלן: למועד הסדר החוב הלווה נמצא בכשל, לרבות כאשר חוב אחר כלשהו של הלווה הינו בכשל; לגבי החובות שלמועד ההסדר אינם בפיגור הבנק מעריך האם בהתאם ליכולת הפירעון הנוכחית קיימת סבירות כי בעתיד הנראה לעין הלווה ייקלע למצב של כשל ולא יעמוד בתנאים החוזיים המקוריים של החוב; החייב הוכרז כפושט רגל, נמצא בתהליך של כינוס נכסים או קיימים ספקות משמעותיים להמשך קיומו של הלווה כעסק חי; וכן ללא שינוי תנאי החוב, החייב לא יהיה מסוגל לגייס חוב ממקורות אחרים בריבית שוק המקובלת לגבי חייבים שאינם בכשל.

הבנק מסיק כי במסגרת ההסדר הוענק לחייב ויתור, גם אם במסגרת ההסדר בוצעה העלאה בריבית החוזית, אם מתקיים אחד או יותר מהמצבים הבאים: כתוצאה מארגון מחדש, הבנק לא צפוי לגבות את כל סכומי החוב (לרבות ריבית שנצברה בהתאם לתנאים החוזיים); שווי הוגן עדכני של הביטחון לגבי חובות מותנים בביטחון אינו מכסה את יתרת החוב החוזית ומצביע על היעדר יכולת גביה של כל סכומי החוב; לחייב לא קיימת אפשרות לגייס מקורות בשיעור הנהוג בשוק עבור חוב בעל תנאים ומאפיינים כגון אלו של החוב שהועמד במסגרת ההסדר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הבנק אינו מסווג חוב כחוב בעייתי שאורגן מחדש אם במסגרת ההסדר הוענקה לחייב דחיית תשלומים שאינה מהותית בהתחשב בתדירות התשלומים, בתקופה החוזית לפירעון ובמשך החיים הממוצע הצפוי של החוב המקורי. לעניין זה, אם בוצעו מספר הסדרים הכרוכים בשינוי תנאי החוב, הבנק מביא בחשבון את ההשפעה המצטברת של הארגונים הקודמים לצורך קביעה האם הדחייה בתשלומים אינה מהותית.

חובות שאורגנו מחדש, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום - חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פירעון של הקרן הנתרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).
- כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר - חוב אשר עבר פורמאלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש מתקיימים התנאים המצטברים הבאים:

- קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאי החדשים, בהתאם להערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב על מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים.
- החייב עמד בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים בהלוואות הנפרעות (קרן+ריבית) בתשלומים חודשיים, או שפרע 20% מהחוב שאורגן מחדש בהלוואות עם פרענות בטוחים ארוכים יותר.
- לא קיים בהלוואה לאחר הארגון מחדש פיגור של 90 יום או יותר.

4) הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמדידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, קבע הבנק נהלים הנדרשים לקיום, כחשבון התחייבותי נפרד, הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים (כגון: התחייבות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערביות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" ו"הפרשה קבוצתית". כמו כן, בוחן הבנק את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי - מיושמת עבור כל חוב שנקבע כי הוא פגום, ואשר יתרתו החוזית (ללא ניכוי מחיקות חשבונאיות, ריבית שלא הוכרה, הפרשות להפסדי אשראי ובטחונות) הינה 700 אלף שקלים חדשים או יותר.

לגבי חובות אחרים, רשאי הבנק להחליט ולבצע הערכה פרטנית. ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי של החוב המקורי. כאשר גביית החוב מותנית בביטחון, או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, מוערכת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי על פי השווי ההוגן של הביטחון ששוועד להבטחת אותו אשראי. לענין זה, הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פרעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד, או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר זמינים ומהימנים אחרים.

הבנק בוחן באופן שוטף את התחזיות להפסדי אשראי הצפויים בהתאם לתזרימי המזומנים בפועל ומתאים את ההפרשה הפרטנית לתחזיות העדכניות. הפסדי האשראי בפועל יכולים להיות שונים מהאומדנים המקוריים שארך הבנק בעת סיווג החוב כפגום.

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי - מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים (שיתרתם נמוכה מ-700 אלף שקלים חדשים, כפי שקבע הבנק) והומוגניים (כגון: חובות בכרטיסי אשראי, הלוואות לדיור וחובות צרכניים הנפרעים בתשלומים) וכן בגין חובות גדולים שאינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לגביהן חושבה הפרשה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ספציפית מזערית לפי עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 5: Accounting for Contingencies (להלן "FAS 5"), בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים וזאת בתוקף עד וכולל יום 31 בדצמבר 2012. הנוסחה מבוססת על שיעור הפסדי העבר לפי ענפי משק, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות מתחשב הבנק גם בנתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים והערכת איכות כללית של האשראי לענף משק.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011 הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית והנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, ברוטו ממס.

ההפרשה הנדרשת בהתייחס למכשירי האשראי החוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-FAS 5. ההפרשה המוערכת על בסיס קבוצתי עבור מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי כמפורט בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203, מדידה והלימות הון- סיכון אשראי- הגישה הסטנדרטית.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, חובות בעייתיים בהלוואות לדיור בבנק למשכנתאות, המרחיב את תחולת חישוב הפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות המממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

בנוסף, מבצע הבנק הפרשה קבוצתית גם על הלוואות לדיור, מלבד הפרשה לפי עומק הפיגור. הבנק גיבש שיטה לחישוב הפרשה הקבוצתית בגין הלוואות לדיור, שלפיה היקף הפרשה נגזר מהגידול בהיקף מתן האשראי השוטף ביחס לעבר. התיקון יושם באופן של מכאן ולהבא, החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר 2011.

הבנק מסווג את כל החובות הבעייתיים שלו ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בעייתיים בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב בהשגחה מיוחדת הוא חוב שיש לו חולשות פוטנציאליות, שבגין נדרשת תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק. אם החולשות לא יטופלו, עלולה להיגרם הידרדרות בסיכויים לפירעון החוב. חוב נחות הוא חוב שאינו מוגן באופן מספק על ידי ביטחונות או על ידי יכולת התשלום של החייב, וקיימת אפשרות שהבנק יספוג בגינו הפסד אם הליקויים לא יתוקנו, לרבות חוב מעל 700 אלף שקלים חדשים שנמצא בפיגור של 60 עד 89 ימים. חוב פגום הוא חוב שלגביו הבנק צופה שלא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי הסכם החוב, לרבות חוב שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר.

(5) הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום מגדיר הבנק את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית, ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור לעיל לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום מבטל הבנק את כל הכנסות הריבית שנצברו וטרם נגבו, ואשר הוכרו כהכנסה ברווח והפסד. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגביו הסיווג כחוב פגום. לפירוט לגבי הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים ראה בסעיף כ"א. 1) א) להלן.

לגבי חובות שנבחנים ומופרשים על בסיס קבוצתי, הבנק מפסיק צבירת הכנסות ריבית כאשר מתקיימים התנאים למחיקה חשבונאית של החוב, לרוב לאחר 150 ימי פיגור, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גבייה. חובות אלה כפופים לשיטות הערכה של הפרשה להפסדי אשראי שמבטיחות שהרווח של הבנק אינו מוטה כלפי מעלה. עמלות בגין איחור על חובות אלה נכללות כהכנסה במועד שבו נוצרה לבנק הזכות לקבלן מהלקוח, ובלבד שהגביה מובטחת באופן סביר.

(6) מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה, ובעל ערך נמוך כך שהותרתו ככנס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים בעייתיים אחרים. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות ביתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(7) מדיניות הפרשה לחובות מסופקים לפני יישום ההוראות בנושא חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי.

לפני 1 בינואר 2011, הפרשה לחובות מסופקים נקבעה באופן ספציפי, ובנוסף נכללה הפרשה כללית והפרשה נוספת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים.

ההפרשה הספציפית לחובות מסופקים נערכה בהתבסס על הערכה זהירה של ההנהלה לגבי הפסדים הגלומים בתיק האשראי, לרבות חבויות בסעיפים חוץ מאזניים. בהערכתה האמורה הביאה ההנהלה בחשבון, בין יתר שיקוליה, את מידת הסיכונים הקשורים באיתנותם הפיננסית של הלווים, על סמך המידע שבידה לגבי מצבם הכספי, פעילותם העסקית, עמידתם בהתחייבויותיהם והערכת שווי הביטחונות שנתקבלו מהם. הכנסות ריבית בגין חוב שנקבע כמסופק לא נרשמו מתחילת הרבעון בו נקבע החוב כמסופק. עם גביית הריבית נרשמו הכנסות הריבית בסעיף הכנסות מימון אחרות.

הפרשה ספציפית בגין הלוואות לדיור שניתנו על ידי הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות בארץ חושבה בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק פיגור, כאשר שיעורי הפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור.

ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים התבססה על איכות תיק חבויות הלקוחות, לפי מאפייני סיכון כפי שהוגדרו בהוראות המפקח על הבנקים. ההפרשה הנוספת לחובות מסופקים מחושבת על פי שיעורים שנקבעו בגין כל אחד ואחד ממאפייני סיכון אלה. ההפרשה הכללית הינה בערכים מותאמים לתום שנת 2004, בסכום שהיווה 1% מסך החבויות שהיו באחריות הבנק וחברות מוחזקות בנקאיות ליום 31 בדצמבר 1991.

מחיקת חובות אבודים נעשתה כאשר הבנק הגיע למסקנה כי החוב אינו ניתן לגביה, בעקבות הליכים משפטיים שננקטו או כתוצאה מהסכמים והסדרים שנעשו, רובם במקרים בהם לא ננקטו הליכים משפטיים, והחובות אינם בני גביה או מסיבות אחרות שבגללן החובות אינם ניתנים לגביה.

(8) השפעה מיישום לראשונה של הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל

הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20

ביום 25 במרץ 2012 פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית ASU 2010-20, אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי.

בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, יכלל גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים - הלוואות לדיור, אנשים פרטיים- אחר, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לזוים בישראל לפעילות לזוים בחוץ לארץ, במידה ומהותי.

הבנק מיישם את ההוראות החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 באופן של מכאן ולהבא, עבור נתונים מאזניים שנדרשים לראשונה לפי הוראה זו תוך סיווג מחדש, ככל האפשר, של מספרי השוואה. מובהר כי בדוחות הכספיים לשנת 2012 לא נדרש לתת גילויים חדשים בדבר אירגון מחדש של חוב בעייתי. יתר הגילויים הנדרשים לפי הוראה זו ייושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2013 ואילך. ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה, למעט שינוי הצגתי, על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

י"א. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות, כפי שתוקן על ידי FAS 166, העברות ושירות של נכסים פיננסיים (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם, מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבלת היא ישות שכל יעודה הינו לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים ואשר אותה ישות מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה, כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאלית ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי מזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה מטופלת כחוב מובטח. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מובטח, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

הבנק מיישם הוראות ספציפיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור לטיפול בעסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי הכללית והביטחונות הכלליים של השואל, כאשר השואל אינו מעביר אל המשאיל כביטחון מכשירים נזילים המתייחסים ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך, אשר המשאיל רשאי למכור או לשעבד אותם.

טיפול בהשאלה ובשאילה כאמור מטופלות כאשראי או כפיקדון אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. החל מיום 1 בינואר 2012 מיישם הבנק את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר, אשר מהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860).

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובא בחשבון קריטריון הדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנעבר, ולא מובאות בחשבון הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון זה.

בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מובטח) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שיירכשו חזרה או ייפדו זהים, או זהים במהות, לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב- ASU 2011-03 החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. במועד המעבר לא הייתה השפעה על דוחות הבנק.

י"ב. בניינים וציוד

סעיף זה כולל את השקעות הבנק ברכוש קבוע (לרבות תשלומים על חשבון), נכסים שהבנק חקר בחכירה מימונית, ועלויות תוכנה לשימוש עצמי שהוכרו כנכס.

רכוש קבוע:

1) רכוש קבוע הוא פריט מוחשי אשר מוחזק לשימוש בייצור או בהספקת סחורות או שירותים, להשכרה לאחרים, או לצרכים מנהליים, וכן חזוי שישתמשו בו במשך יותר מתקופה אחת.

2) רכוש קבוע מוכר לראשונה לפי עלות, לרבות עלויות שניתן לייחסן במישרין לרכישת רכוש קבוע ולהבאתו למיקום ולמצב הדרושים לצורך פעולתו.

עלויות תוכנה לשימוש עצמי המתהוות בשלב הפיתוח, מוצגות במסגרת סעיף בניינים וציוד בהתקיים התנאים הבאים:

- (א) ניתן להוכיח היתכנות טכנית של השלמת התוכנה כך שהיא תהיה זמינה לשימוש.
- (ב) בכוונת הבנק להשלים את פיתוח התוכנה ולהשתמש בה.
- (ג) ביכולת הבנק להשתמש בתוכנה.
- (ד) ביכולת הבנק להוכיח את האופן שבו התוכנה תפיק הטבות כלכליות עתידיות צפויות.
- (ה) קיימים משאבים טכניים, פיננסיים ואחרים זמינים להשלמת הפיתוח ולשימוש בתוכנה.

הכרה לראשונה כאמור הינה בהתאם לעלויות שניתן לייחס במישרין אשר הכרחיות לפיתוח התוכנה על מנת שתשמש באופן אליו התכוון הבנק.

3) בתקופות שלאחר ההכרה לראשונה, הרכוש הקבוע מוצג לפי העלות בניכוי פחת נצבר ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו, במידה וקיימים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

4) פחת ושיטת פחת:

- א) בהתאם לשיטת הרכיבים, הבנק מפחית בנפרד כל חלק של רכוש קבוע עם עלות שהיא משמעותית ביחס לסך העלות של הפריט. הוצאות הפחת לכל תקופה מוכרות בדוח רווח והפסד
- ב) הסכום בר-פחת של הרכוש הקבוע מוקצה באופן שיטתי על פני אורך החיים השימושיים שלו. שיטת הפחת בה נעשה שימוש משקפת את הדפוס החזוי לצריכת ההטבות הכלכליות העתידיות מהנכס. לפריטים נוספים, ראה ביאור 7 א.
- ג) הבנק סוקר את ערך השייר, את אורך החיים השימושיים של פריט רכוש קבוע ואת שיטת הפחת בה נעשה שימוש לפחות כל סוף שנת כספים. שינויים, במידה שנדרשים, מטופלים כשינוי באומדן חשבונאי.

5) עלויות תחזוקה שוטפות של פריט מוכרות ברווח והפסד בעת התהוותן.

6) לעניין ירידת ערך, ראה ביאור 1ט"ו. להלן.

- 7) הערך בספרים של פריט רכוש קבוע נגרע בעת מימושו או כאשר לא חזויות עוד הטבות כלכליות עתידיות מהשימוש בו או מימושו. ההפרש בין התמורה נטו מהמימוש, אם קיימת, לבין הערך בספרים של הנכס שנגרע, נזקף לדוח רווח והפסד לסעיף "רווח מפעולות בלתי רגילות, לאחר מסים".

י"ג. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

הסעיף כולל מוניטין, ויכלול, במידה שיהיו, גם נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו בנפרד או במסגרת צירוף עסקים, נכסים בלתי מוחשיים שפותחו בבנק (למעט עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי אשר נכללות בסעיף "בניינים וציוד"), ונכסי שירות. מוניטין אינו מופחת באופן שיטתי. לעניין ירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים, ראה ביאור 1ט"ו. להלן.

י"ד. חכירות

חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממנהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים, ואשר הבנק נושא בהן באופן מהותי בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתחייבת מאחר והם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווה ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה. יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, והנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן הבנק.

דמי חכירה ששולמו מראש למינהל מקרקעי ישראל בגין חכירות של קרקעות המסווגות כחכירות תפעוליות מוצגים במאזן כהוצאות מראש, ונזקפים לדוח רווח והפסד לאורך תקופת החכירה. תקופת החכירה וסכומי ההפחתות מביאים בחשבון אופציה להארכת תקופת החכירה, במידה ובמועד ההתקשרות בחכירה היה וודאי באופן סביר שהאופציה תמומש.

בחכירה של קרקע ומבנים, מרכיבי הקרקע והמבנים נבחנים בנפרד לצרכי סיווג החכירות, כאשר שיקול משמעותי בסיווג מרכיב הקרקע הינו העובדה כי קרקע בדרך כלל בעלת אורך חיים בלתי מוגדר.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

תשלומים במסגרת חכירה תפעולית מזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תמריצי חכירה שנתקבלו מוכרים כחלק בלתי נפרד מסך כל הוצאות החכירה לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה. תשלומי חכירה מינימאליים, המשתלמים במסגרת חכירה מימונית, נחלקים בין הוצאות המימון לבין הפחתת יתרת ההתחייבות. הוצאות המימון מוקצות לכל תקופה מתקופת החכירה, כך שמתקבל שיעור ריבית תקופתית קבוע על היתרה הנתרת של ההתחייבות. תשלומי החכירה המינימאליים מתעדכנים, בגין דמי חכירה מותנים, כאשר ההתניה מתבררת.

ט"ו. ירידת ערך של נכסים לא פיננסיים

(1) כללי

בכל תאריך מאזן נבחן האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך של נכסים שונים שהינם בתחולת IAS 36. קיימים נכסים שהבחינה לגביהם לעניין ירידת ערך הינה אחת לשנה, גם אם לא קיימים סימנים לירידת ערך, והם:

- (א) נכס בלתי מוחשי שאינו זמין עדיין לשימוש;
- (ב) נכסים בעלי אורך חיים לא מוגדר; וכן
- (ג) מוניטין שנרכש בצירוף עסקים.

לשם בחינת ירידת ערך, אומד הבנק את סכום בר ההשבה של הנכס או של יחידה מניבה מזומנים. סכום בר השבה הוא הגבוה מבין השווי ההוגן בניכוי עלויות מכירה של הנכס (או היחידה המניבת מזומנים) לבין שווי השימוש בו. שווי שימוש הינו הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים, החזויים לנבוע מנכס או מיחידה מניבת מזומנים.

היה והסכום בר ההשבה נמוך מהערך בספרים של הנכס, מכיר הבנק בהפסד מירידת ערך ומפחית את ערך הנכס בספרים לסכום בר ההשבה שלו. הפסדים מירידת ערך מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

במידה ולא ניתן לאמוד את הסכום בר ההשבה של נכס בודד, הבנק מחשב את סכום בר ההשבה של היחידה מניבת מזומנים אליה שייך הנכס.

לצורך הבחינה לירידת ערך, מוניטין שנרכש בצירוף עסקים מוקצה ממועד הרכישה לכל אחת מהיחידות מניבות מזומנים אשר צפויות ליהנות מהסינרגיה בצירוף העסקים.

הבנק מכיר בהפסד מירידת ערך של יחידה מניבת מזומנים כאשר סכום בר ההשבה של היחידה נמוך מערכה בספרים. במקרה כזה, הבנק מקצה את ההפסד מירידת ערך להקטנת הערך של נכסי היחידה, תחילה כנגד מוניטין שהוקצה ליחידה ולאחר מכן לשאר הנכסים באופן יחסי על בסיס ערכם בספרים (בכפוף לסכום בר ההשבה שלהם). הפסדים אלה מוכרים מיידית בדוח רווח והפסד.

הבנק מעריך בסוף כל תקופת דיווח אם קיימים סימנים המעידים על כך שהפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, שהוכר בתקופות קודמות, אינו קיים עוד או הוקטן. כאשר קיימים סימנים כאמור, הבנק מחשב את הסכום בר ההשבה של הנכס. הפסד מירידת ערך של הנכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה הפסד מירידת ערך. ערך בספרים של נכס, למעט מוניטין, שעלה כתוצאה מביטול הפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים שהיה נקבע (בניכוי פחת או הפחתה) אילו לא הוכר הפסד מירידת ערך בשנים קודמות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

ביטול הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, יוכר מיידית ברווח או הפסד. ביטול הפסד מירידת ערך של יחידה מניבה מזומנים מוקצה לנכסי היחידה, פרט למוניטין, באופן יחסי לערך בספרים של נכסים אלה. כתוצאה מהביטול, הערך בספרים של נכס לא יעלה על הנמוך מבין סכום בר ההשבה שלו או הערך בספרים שהיה נקבע כאמור אילו לא נקבע הפסד מירידת ערך. הפסד בגין ירידת ערך מוניטין לא מוחזר.

(2) בנוסף לאמור לעיל, בבחינת ירידת ערך של עלויות פיתוח תוכנה לשימוש עצמי שהווננו, מיישם הבנק גם את התבחינים האמורים להלן:

- (א) השימוש בתוכנה לא צפוי לספק שירות משמעותי פוטנציאלי;
- (ב) נעשה או שצפוי להיעשות שינוי משמעותי בתוכנה; וכן
- (ג) העלויות של פיתוח התוכנה חורגות בצורה משמעותית על הסכומים שהישות ייעדה לפיתוח.

כמו כן, אם צפוי שפיתוח התוכנה לא יושלם, בהתאם לאינדיקציות מסוימות (כגון, קשיי תכנות שלא ניתן לפותרם בזמן סביר), מפחית הבנק את הערך בספרים של עלויות פיתוח התוכנה לאפס.

(3) ירידת ערך השקעות בחברות כלולות:

ירידת ערך השקעה בחברה כלולה נבחנת כאשר קיימות ראיות המצביעות על כך שיתכן ונפגם ערכה של ההשקעה, כמפורט בסעיפים 58-70 בתקן חשבונאות בינלאומי 39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. בנוסף, בוחן הבנק את הסימנים המפורטים בהחלטה 1-4 של סגל רשות ניירות ערך בדבר "קווים מנחים לבחינת צורך בהפחתת השקעות קבע". ירידת ערך נמדדת בהתאם להוראות תקן חשבונאות בינלאומי 36, באמצעות השוואת סכום בר ההשבה של ההשקעה ביחס לערכה בספרים. בקביעת שווי השימוש של ההשקעה, אומד הבנק את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים שיופקו על ידי החברה הכלולה, או, לחילופין, את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שינבעו מהדיבידנדים שיתקבלו מההשקעה וממימושה הסופי. הפסד מירידת ערך, ככל שמתהווה, מוקצה להשקעה בכללותה.

בתקופות הדיווח העוקבות, לתקופה בה נדרש הבנק ליצור לראשונה הפרשה לירידת ערך, תוצג ההשקעה בחברה כלולה על פי הנמוך מבין סכום בר ההשבה לבין חשבון ההשקעה לפי שיטת השווי המאזני. הסכום בר ההשבה יחושב בכל תקופת דיווח בה קיימים סימנים כי חל שינוי בסכום בר ההשבה. אם במועד מאוחר יותר גדל סכום בר ההשבה, ירידת הערך שהוכרה תבוטל.

ט"ז. התחייבויות תלויות

בדוחות הכספיים נכללו הפרשות נאותות לכיסוי נזקים אפשריים, במקום בו לדעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת של יועציה המשפטיים, נדרשה הפרשה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, סווגו התביעות בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון כמפורט להלן:
- (1) סיכון צפוי (Probable): הסתברות מעל 70% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'צפויה', נערכת הפרשה מתאימה בדוחות הכספיים.
 - (2) סיכון אפשרי (Reasonably Possible): הסתברות בין 20% ל-70% להפסד בגין התביעה. בתביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'אפשרית', נערכת במקרים מסוימים הפרשה מסוימת בדוחות הכספיים, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק, ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים.
 - (3) סיכון קלוש (Remote): הסתברות נמוכה מ-20% להפסד בגין התביעה. בגין תביעות שסבירות התממשותן סווגה כ'קלושה', לא נערכת הפרשה בדוחות הכספיים.

בביאור 19 ד' ניתן גילוי לתביעות מהותיות, שסכומן (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מההון העצמי. כמו כן, ניתן גילוי לבקשות לאישור תובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, ולעתירות לבג"צ, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת, בהתאם לעניין, על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו ועל חוות דעת יועציהם המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגינן הפרשה. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, רשאי הבנק לקבוע לגבי תובענה ייצוגית כי לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון, בארבעת הדוחות הכספיים המתפרסמים לאחר הגשת התביעה, וכן במקרה של עיכוב הליכים על פי החלטת בית משפט. מעבר לכך, רק במקרים נדירים רשאי הבנק לקבוע כי לא ניתן להעריך סיכויי התממשות חשיפה.

י"ז. זכויות עובדים

- (1) התחייבויות לפנסיה ולפיצויים
 התחייבויות לפנסיה ולפיצויים מכוסות באופן שוטף על-ידי הפקדות בקופות ועל-ידי עתודות מתאימות. בדוחות הכספיים נכללו כל ההתחייבויות בשל יחסי עובד-מעביד, לרבות הפרשות מתאימות לפיצויים ולתכניות פרישה מרצון הנערכות על פי דין, הסכם, נוהג, וציפיות הנהלה. התחייבויות חוזיות עתידיות לפנסיה מחושבות בהתאם ליעוץ אקטוארי שוטף בהתבסס על המלצות המפקח על הביטוח. ראה גם ביאור 16 להלן.
- (2) עדכון לוחות תמורה
 בחודש יולי 2012, הנחה בנק ישראל את הבנקים לעדכן את ההפרשות האקטואריות על סמך טיטא לעדכון לוחות תמורה שפירסם אגף שוק ההון ביום 11 ביולי 2012, תוך נימוק כי הטיטא הינה האומדן הטוב ביותר הקיים בידי הבנק. סך ההשפעה של הנחיית בנק ישראל נכללה בדוחות הכספיים לרבעון השני של שנת 2012 והסתכמה בכ-3 מיליון שקלים חדשים.
- (3) הנחיות הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים
 ביום 27 במרץ 2011 פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים. ההנחיות קובעות מספר הבהרות בנוגע להערכת התחייבות בגין זכויות עובדים והנחיות בדבר בקרה פנימית על תהליך הדיווח הכספי בנושא זכויות עובדים, תוך דרישה לשיתוף אקטואר מוסמך, זיהוי ומיון התחייבויות בגין זכויות עובדים, קיום בקרות פנימיות לצורך הסתמכות על הערכת האקטואר ותיקופה וכן דרישות גילוי מסוימות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

לפי ההנחיות, תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצת עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם.

ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתיגרם לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

י"ח. עסקאות תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לעובדים נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים בהתאם להוראת IFRS2. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה. בעסקאות בהן מעניק הבנק לעובדי חברות בנות זכויות למכשירי הונויים, מטפל הבנק בהענקה כעסקת תשלום מבוסס מניות המסולקת במכשירים הוניים.

י"ט. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

- (1) הבנק מבצע עסקאות במכשירים נגזרים ובהם חוזי מטבע, חוזי ריבית ונגזרי אשראי. חוזי המטבע כוללים עסקאות אקדמה, חוזים עתידיים, עסקאות החלפה ואופציות. עסקאות אלה מתבצעות בכל מגזרי ההצמדה. העסקאות מבוצעות עם הציבור ועם בנקים בארץ ובחוץ לארץ, הן כחלק מפעילותו השוטפת של הבנק כעושה שוק והן כחלק מהאסטרטגיה הכוללת לניהול רמת החשיפה הרצויה לסיכונים השוק השונים, הכוללים סיכונים בסיס וריבית, סיכונים אליהם נחשף הבנק בפעילותו השוטפת.
 - (2) הנגזרים נרשמים במאזן הבנק לפי שוים ההוגן, בנכסים או בהתחייבויות, לפי העניין. שינויים בשווי ההוגן של נגזרים, למעט נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים, מקפים לדוח רווח והפסד.
 - (3) ייתכן שהבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. כאשר הנגזר המשובץ הינו בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, ומכשיר נפרד עם תנאים זהים לתנאי הנגזר המשובץ היה עומד בהגדרת נגזר, אזי הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח ומטופל כנגזר בפני עצמו.
- נגזר משובץ שהופרד מוצג במאזן יחד עם החוזה המארח. כאשר החוזה המארח נמדד לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד, או כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נמדד במאזן לפי שווי הוגן.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(4) במקרים מסויימים, בהם דרש לחלץ נגזר משובץ מחוזה מארח, נקט הבנק במדיניות של מדידת החוזה בשלמותו על פי שווי ההוגן, ורישום שינויים בשווי ההוגן בדוח רווח והפסד. מדיניות זו ננקטת לגבי ניירות ערך מובנים בתיק הזמין למכירה.

(5) הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן או כגידורי תזרים מזומנים. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור. התיעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס אשר יועד כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו. בהתאם לכך, נקבע האם הנגזר המגדר כשיר לגידור בהתאם להוראות הדיווח לציבור.

(6) שינויים בשווי ההוגן של פריט שגודר בגידור שווי הוגן באמצעות נגזר העומד בתנאים לעיל, הנובעים משינויים בגורמי הסיכון המוגדרים, נזקפים באופן שוטף לדוח רווח והפסד, במקביל לשינויים בשווי ההוגן של הנגזר המגדר. שינויים בשווי ההוגן של נגזר כשיר לגידור תזרים מזומנים, שנובעים משינויים בגורם הסיכון המגודר (המשפיע על תזרימי המזומנים הנובעים מהמכשיר המגודר), נזקפים לקרן הון מגידור תזרים מזומנים, ברווח כולל אחר, במסגרת ההון העצמי.

(7) הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:

- א) נקבע שנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או בתזרים המזומנים של פריט מגודר, בהתאם לעניין;
- ב) נגזר פוקע, נמכר, מבטל או ממומש;
- ג) ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.

כאשר גידור שווי הוגן מופסק, כיון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר גידור תזרים מזומנים מופסק, כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור תזרים מזומנים אפקטיבי, נרשמים השינויים בשווי ההוגן של הנגזר ממועד הפסקת הגידור בדוח רווח והפסד.

כ. שווי הוגן

(1) החל מיום 1 בינואר 2011 מיישם הבנק את FAS157 (ASC 820-10) אשר מגדיר מהו שווי הוגן, וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכה וקביעת מדרג שווי הוגן. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא מדידות שווי הוגן, המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן (ASU 820): תיקונים להשגת מדידת שווי הוגן וזרישות גילוי אחידות ב-US GAAP וב-IFRS.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

המדרג שנקבע מחלק את המכשירים הנמדדים בשווי הוגן ל-3 רמות:

רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים למכשירים זהים, בשוק פעיל אשר לבנק יכולת לגשת אליו במועד המדידה.

רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם מחירים מצוטטים כאמור ברמה 1. נתוני רמה 2 כוללים נתוני שוק מצוטטים בשווקים פעילים, או בשווקים שאינם פעילים, במידה שגורם זה קיים, או נתונים הנגזרים או נתמכים על ידי נתוני שוק נצפים, כאמור.

רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם נצפים.

FAS157 מרחיב את דרישות הגילוי למדידות שווי הוגן. יישום התקן מאפשר הכרה ברווחים של 'היום הראשון' ומבטל את המחוייבות לקבוע את השווי ההוגן של מכשירים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל לפי מחיר העסקה. (ראה גם הנחית בנק ישראל מיוני 2012, להלן).

לצורך מדידת שווי הוגן, לא מיושמת הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, בתנאים מסוימים, נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזיציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים, נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי נתוני רמה 1 והן לגבי מכשירים פיננסיים המוערכים לפי רמות 2 או 3, למעט מצבים בהם פרמיה או ניכיון היו מובאים בחשבון במדידת שווי הוגן על ידי משתתפים בשוק בהיעדר נתוני רמה 1.

התקן דורש מהבנק לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של הבנק, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד.

הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים באופן המפורט להלן:

- כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית ברמת ודאות משפטית גבוהה את המכשיר הנגזר, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי.
- במקרים אחרים, מבצע הבנק הערכת שווי הוגן בהתבסס על אינדיקציות מעסקאות בשוק פעיל לאיכות האשראי של הצד הנגדי, ככל שהאינדיקציות כאמור זמינות במאמצים סבירים. הבנק גוזר את האינדיקציות, בין היתר, ממחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל וממחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי. אם לא קיימות אינדיקציות כאמור, הבנק מחשב את ההתאמות בהתבסס על דירוגים פנימיים.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כאשר החשיפה בגין הצד הנגדי על בסיס מאוחד אינה מהותית הבנק מבצע את חישוב ההתאמה כאמור על בסיס קבוצתי, תוך שימוש בממדד לאיכות האשראי לפי קבוצות של צדדים נגדיים דומים למשל בהתבסס על דירוגים פנימיים. בנוסף, מבצע הבנק בדיקת סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע התאמות המתחייבות, אם נדרשות, לפי העניין.

על מנת להתאים את שיטות ההערכה של הבנק לעקרון של מחיר היציאה ולהנחיות אשר נקבעו בתקן, נדרש הבנק לבחון מחדש את שיטות ההערכה המיושמות על ידו למדידת שווי הוגן, בהתחשב בנסיבות הרלוונטיות לעסקאות השונות, לרבות מחירי העסקאות האחרונות בשוק, מחירים אינדיקטיביים של שירותי הערכה ותוצאות של בדיקה לאחור (back testing) של סוגי עסקאות דומות.

בחודש יוני 2012 הנחה בנק ישראל את הבנק (במסגרת סקירה במערכת הבנקאית), כי מדידת שווי הוגן של מכשיר נגזר, כאשר לא קיימים לגביו מחירים מצוטטים, ביטחונות נזילים או הסכמי קיזוז המבטיחים באופן מספק את איכות האשראי של הנגזר ואין נתוני שוק על איכות האשראי של הצד הנגדי (כגון, CDS או איגרות חוב סחירות של הצד הנגדי), תחשב למדידת שווי הוגן ברמה 3. על פי ההנחיה דרישת הסיווג כאמור הינה בתוקף החל מהדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר 2012, לרבות עדכון מספרי השוואה.

לפרטים בדבר השפעת שינוי הסיווג של מכשירים נגזרים לרמות השונות, ראה ביאור 20.

אופן קביעת השווי ההוגן:

(א) ניירות ערך

השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך ואין שוק עיקרי, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, אי סחירות וכיוצא באלה).

(ב) מכשירים פיננסיים נגזרים

מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי, ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק המועיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה).

(ג) מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים

לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פיקדונות הציבור ופיקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהוון בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

בחודש מאי 2011 פרסם ה-FASB תיקון בנוגע ל-ASC 820 - מדידה וגילוי של שווי הוגן. הפרסום הוא חלק מפרויקט משותף של ה-IASB וה-FASB שנועד להשיג תאימות בנושא זה. בנוגע לישויות שיישמו את התקינה האמריקאית הגילוי חדש אינו משנה באופן משמעותי דרישות קודמות אלא מבהיר בעיקר דרישות קודמות ומספק הנחיות חדשות.

התיקון מבהיר כי השוק העיקרי בו תבצע המדידה יחשב השוק בו מתבצע עיקר נפח ורמת הפעילות עבור אותו נכס או התחייבות, ולא השוק בעיני הישות המשקף נפח או רמה שכזו. כמו כן נקבע כי האיסור להפעיל פקטור גודל החזקה יחול לא רק על מכשירים סחירים המסווגים ברמה 1, במדרג השווי הוגן כפי שנקבע כיום, אלא גם לגבי יתר המכשירים ברמה 2 ו-3. עם זאת נקבע שניתן להשתמש בהנחת כמות או פרמיות לגבי מדידות שאינן מסווגות ברמה 1, אם הן עקביות עם מאפייני הנכס או ההתחייבות הנמדדים ובתנאי שמשותפי שוק ייקחו בחשבון הנחות אלו בעת מדידת השווי הוגן.

הנחיות נוספות נוגעות למדידת השווי הוגן בתיקים של מכשירים פיננסיים. התיקון מאפשר למדוד שווי הוגן על בסיס חשיפה נטו של קבוצה של מכשירים פיננסיים. מדידה זו מותנית בכך שהחשיפה לסיכון שוק או לסיכון אשראי מנוהלת על בסיס נטו, הפריטים נמדדים בשווי הוגן, ומידע על בסיס החשיפה נטו מוצג להנהלה. יודגש כי הנחיות נוספו לצרכי מדידה של השווי הוגן בלבד ולא לצרכי הצגה מאזנית נטו.

התיקון מחיל דרישות גילוי חדשות ולפיהן, בין היתר, נדרש לתת גילוי לכל העברות בין רמה 1 לרמה 2 ולא רק להעברות משמעותיות, הורחבו דרישות הגילוי על מכשירים המסווגים ברמה 3, ונדרש גילוי על סיווג לרמות במסגרת היררכיית השווי הוגן לגבי פריטים אשר לא נמדדים לפי שווי הוגן במאזן, אך במסגרת הביאורים נדרש גילוי לגבי שווים הוגן.

הבנק מיישם את התיקונים שנקבעו ב-ASU 2011-04 החל מיום 1 בינואר 2012 באופן של מכאן ולהבא. לא קיימת חובת יישום של דרישות הגילוי החדשות לגבי הדוחות לתקופות שהוצגו לפני היישום לראשונה. לאור זאת, בדוחות כספיים אלה לא נכללו מספרי השוואה לגילויים החדשים. ליישום לראשונה של ASU 2011-04 לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט שינוי הצגתי בשל דרישות הגילוי החדשות.

(2) חלופת שווי הוגן

FAS 159 (ASC 825-10) מאפשר לתאגיד בנקאי לבחור, במועדי בחירה מוגדרים, למדוד בשווי הוגן מכשירים פיננסיים ופריטים מסוימים אחרים (הפריטים הכשירים), אשר בהתאם להוראות הדיווח לציבור לא נדרש למדוד אותם בשווי הוגן. רווחים והפסדים שטרם מומשו בגין השינויים בשווי הוגן של הפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן, מדווחים בדוח רווח והפסד בכל מועד דיווח עוקב. כמו כן, עלויות ועמלות מראש הקשורות לפריטים לגביהם נבחרה חלופת השווי הוגן מוכרות ברווח והפסד במועד התהוותן. בחירת יישום חלופת השווי הוגן כאמור לעיל הינה לגבי כל מכשיר בנפרד ואינה ניתנת לביטול.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

בנוסף, FAS 159 (ASC 825-10) קובע דרישות הצגה וגילוי המיועדות לסייע להשוואה בין תאגידים בנקאיים הבוחרים בבסיסי מדידה שונים לסוגים דומים של נכסים והתחייבויות.

למרות האמור לעיל, בהנחיות הפיקוח על הבנקים ליישום התקן הובהר כי תאגיד בנקאי לא יבחר בחלופת השווי ההוגן, אלא אם התאגיד הבנקאי פיתח מראש ידע, מערכות, נהלים ובקורות ברמה גבוהה שיאפשרו לו למדוד את הפריט ברמה גבוהה של מהימנות. לפיכך, הבנק אינו רשאי לבחור בחלופת השווי ההוגן לגבי נכס כלשהו שמתאים לסיווג לרמה 2 או לרמה 3 במדרג השווי ההוגן, או לגבי התחייבות כלשהי, אלא אם קיבל לכך אישור מראש מהמפקח על הבנקים.

כ"א. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

(1) הכנסות והוצאות ריבית נכללות על בסיס צבירה, למעט המפורט להלן:

(א) ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת כהכנסה על בסיס מזומן כאשר לא קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת של החוב הפגום. במצבים אלה, הסכום שנגבה על חשבון הריבית שיוכר כהכנסת ריבית, מוגבל לסכום שהיה נצבר בתקופת הדיווח על היתרה הרשומה הנותרת של החוב לפי שיעור הריבית החוזי. הכנסות ריבית על בסיס מזומן מסווגות בדוח רווח והפסד כהכנסות ריבית בסעיף הרלוונטי. כאשר קיים ספק לגבי גביית היתרה הרשומה הנותרת, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן ההלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדירור מוכרות בדוח רווח והפסד על בסיס הגבייה בפועל.

חוב פגום בארגון מחדש, מטופל כחוב הצובר הכנסות ריבית, כאשר חלים התנאים הבאים במצטבר:

- לאחר הארגון מחדש קיים לגביו בטחון סביר שהחוב יפרע במלואו בהתאם לתנאיו החדשים
- יש עמידה בהסדר של חצי שנה לפחות בחובות עם פרעונות חודשיים, ושל יותר מ-20% מהחוב בחובות עם פרעונות בטוחים ארוכים יותר.
- אין בחוב שאורגן מחדש פיגור בהחזר של 90 יום או יותר.

(ב) הכנסות מעמלות פירעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפירעון האשראי או במשך שלוש שנים ממועד הפירעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.

(ג) עמלות הקצאה למסגרות אשראי, וכן עמלות מעסקי מימון (כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות) מוכרות ברווח והפסד באופן יחסי לתקופות העסקאות.

(ד) ניירות ערך - ראה סעיף ט' לעיל.

(ה) מכשירים פיננסיים נגזרים - ראה סעיף י"ט לעיל.

(2) הכנסות מעמלות בגין מתן שירותים (כגון: מפעילות בניירות ערך ומכשירים נגזרים, מכרטיסי אשראי, ניהול חשבון, טיפול באשראי, הפרשי המרה ופעילות סחר חוץ) מוכרות ברווח והפסד כאשר לבנק נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מעסקי מימון כגון: עמלות בגין קיבולים, ערבויות ואשראי תעודות, מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(3) בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. צבירת ההכנסה בתקופת דיווח מבוצעת בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).

(4) הכנסות והוצאות אחרות - מוכרות על בסיס צבירה.

כ"ב. מיסים על ההכנסה

מיסים על הכנסה כוללים מיסים שוטפים ונדחים. מיסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

(1) מיסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להיות משולם (או להתקבל), על ההכנסה החייבות במס לשנה כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח, והכולל שינויים בתשלומי המס המתייחסים לשנים קודמות.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס שכר המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

(2) מיסים נדחים

ההכרה במסים נדחים הינה בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מיסים.

המדידה של מיסים נדחים משקפת את השלכות המס שינבעו מהאופן בו הבנק צופה, בתום תקופת הדיווח, להשיב או לסלק את הערך בספרים של נכסים והתחייבויות.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך המאזן.

החל מיום 1 בינואר 2012, מיישם הבנק את IAS12 - מיסים על הכנסה. התקן כפי שאומץ על ידי המפקח על הבנקים דומה בהוראותיו לתקן חשבונאות ישראלי 19 מיסים על הכנסה שיושם עד כה במערכת הבנקאית. יחד עם זאת, בד בבד עם אימוץ התקן הבינלאומי שונו הוראות ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. ככלל, נכסי מיסים נדחים מוכרים בספרים בגין הפסדים מועברים, זיכוי מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. בהתאם להנחיית המפקח על הבנקים, הגדרת המונח צפוי (probable) היא מעתה "יותר סביר מאשר לא" (more likely than not) כמקובל בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בטיפול במסים על ההכנסה, וזאת חלף תרגום המונח probable בהוראות הדיווח לציבור בהקשר של נכסי מיסים נדחים "כקרוב לוודאי" (beyond any reasonable doubt). ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

3) קיזוז נכסי והתחייבויות מסיים נדחים
 הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מסיים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז של נכסים והתחייבויות מסיים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה, או בחברות מאוחדות, אשר בכוונתן לסלק נכסי והתחייבויות מסיים שוטפים על בסיס נטו או שנכסי והתחייבויות המיסיים מיושבים בו זמנית.

4) רווח תוספת מס בגין חלוקת דיבדנד
 רווחים של חברות מוחזקות מסויימות, עלולים להתחייב במיסיים נוספים בידי הבנק במידה שיחולקו על ידן כדיבדנד. לגבי רווחי חברות בת, כאשר הבנק שולט במועד החלוקה, חלוקת דיבדנדים אינה צפויה בעתיד הנראה לעין, לא נרשמת הפרשה למס.

5) פוזיציות מס לא וודאיות
 במצבים שבהם מתקיימים תנאי חוסר ודאות במסיים על ההכנסה, תאגידים בנקאיים ידרשו ליישם את הכללים שנקבעו בהבהרה FIN 48 בדבר חוסר ודאות במסיים על ההכנסה, כל עוד אלה אינם סותרים את תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים, זאת בדרך של קביעת מדיניות, נהלים ויישום דרישות תיעוד בכל הקשור לפוזיציות מס בדרגות אי ודאות שונה.
 במסגרת זו, מכיר הבנק בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי שסבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

כ"ג. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה, בסיסי ומדולל, לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח מיוחס לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה, לאחר התאמה בגין מניות באוצר.
 הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח (כגון התאמות בגין השפעה לאחר מס של דיבדנדים, עלויות מימון ושינויים אחרים, במידה שישנם) המתייחס לבעלי המניות הרגילות, והתאמת הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין מניות באוצר ובגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, הכוללות איגרות חוב הניתנות להמרה במניות, כתבי אופציה למניות וכתבי אופציה למניות שהוענקו לעובדים.

כ"ד. דיווח מגזרי

מגזר פעילות הוא מרכיב בבנק אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות, תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו, וקיים לגביו מידע פיננסי נפרד. המתכונת לדיווח על מגזרי הפעילות של הבנק נקבעה בהוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים, והיא מבוססת על מאפייני לקוחות.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

כ"ה. גילויים בהקשר לצד קשור

IAS24 קובע את דרישות הגילוי שעל ישות לתת על יחסיה עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור. בנוסף, נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו. במסגרת האימוץ של התקן על ידי הפיקוח על הבנקים, הותאמה מתכונת הגילוי הנדרש בדוחות הכספיים על מנת לענות הן על דרישות הגילוי של IAS 24 והן על הגילויים הנוספים הנדרשים מכח תקנות ניירות ערך התש"ע-2010. הבנק מיישם את התקן החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012, באופן של יישום למפרע. ליישום התקן לראשונה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק, למעט שינוי הצגתי.

כ"ו. הוון עלויות אשראי

IAS23 קובע כי על הישות להוון עלויות אשראי אשר מתייחסות ישירות לרכישה ולהקמה או לייצור של נכס כשיר. נכס כשיר הוא נכס שנדרשת תקופת זמן משמעותית להכנתו לשימוש המיועד או מכירתו והוא כולל, בין היתר, נכסי רכוש קבוע, נכסי תוכנה ונכסים אחרים הדורשים פרק זמן ממושך כדי להביאם למצב בו יוכלו לשרת בשימוש המיועד או למכירתם. עם זאת, במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהוון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים, באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שהוון. הבנק מיישם את התקן החל מיום 1 בינואר 2012. ליישום התקן לראשונה לא הייתה השפעה על הדוחות הכספיים של הבנק.

כ"ז. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם:

(1) תקנים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012. יחד עם זאת, IAS19 הטבות עובדים, טרם נכנס לתוקף והוא יאומץ בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, לכשיפורסמו, בנוגע לעיתות ולאופן יישום התקן לראשונה.

(2) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים בחודש מאי 2011 פורסמה על ידי ה-IASB מערכת התקנים החדשה שהינה חלק מפרוייקט ההאחדה המשותף של ה-IASB וה-FASB, ומחליפה למעשה את התקינה הקיימת בנושא איחוד דוחות כספיים ועסקאות משותפות וכן כוללת מספר שינויים ביחס לחברות כלולות. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, תאגיד בנקאי יעדכן באופן שוטף את הטיפול החשבונאי בנושאים אשר אומצו בהוראות הדיווח לציבור. עדכון כאמור נדרש לפי מועד התחילה ולפי הוראות המעבר שיקבעו בתקני דיווח כספי בינלאומיים חדשים שיפורסמו בנושאים אלה ובהתאם לעקרונות האימוץ ולהבהרות של הפיקוח על הבנקים. לאור זאת, היישום של הכללים שנקבעו במערכת החדשה של התקנים בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים, יבוצע בכפוף להנחיות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור, בין היתר, בקשר ליישום התקן בנושאים בהם נקבעו או אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים השונים מאלה שנקבעו בתקן/או ההנחיות המתייחסות אליו.

בחודש דצמבר 2012, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים", בו נקבע כי תאגיד בנקאי יישם את תקני ה-IFRS בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים הבאים: תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10, דוחות כספיים מאוחדים

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

תקן דיווח כספי בינלאומי 12, IFRS, גילוי של זכויות בישויות אחרות
תקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS) (מתוקן 2011) השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות
היישום לראשונה של התקנים הללו, כפי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, הינו בהתאם להוראות המעבר שנקבעו
בתקנים, לרבות בדרך של יישום למפרע והתאמה של מספרי השוואה, ככל שהדבר נדרש.

להלן פרטים נוספים לגבי התקנים שיאומצו והשפעתם האפשרית:

- (א) תקן דיווח כספי בינלאומי 10 (IFRS) - דוחות כספיים מאוחדים
התקן מגדיר מחדש את המונח שליטה בחברות בנות.
השינויים העיקריים שנכללים בתקן כוללים את הנושאים הבאים:
- IFRS 10 קובע כי שליטה היא הבסיס היחיד לאיחוד חברות, כאשר הגדרת שליטה הורחבה לעומת התקינה הקיימת.
 - איחוד חברות בהן קיימת שליטה בפועל (דה פקטו).
 - זכויות הצבעה פוטנציאליות תילקחנה בחשבון בבחינת שליטה אם הן ניתנות למימוש מיידי והן ממשיות בהתאם לקביעה בתקן. יחד עם זאת, ייתכן ויהיה צורך להתחשב גם בזכויות שאינן ניתנות למימוש מיידי.
 - הוספה הדרכה בדבר זיהוי יחסי סוכן (Agent) לשולח עיקרי (Principal).

IFRS 10 ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע בהתאם להוראות המעבר בתקן.
להערכת הבנק, השפעת IFRS 10 על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

- (ב) תקן דיווח כספי בינלאומי 12 (IFRS) גילוי של זכויות בישויות אחרות
התקן מאגד לתוכו את דרישות הגילוי להשקעות בזכויות בחברות בנות, כלולות, זכויות בהסכמים משותפים וישויות מובנות שאינן מאוחדות.
IFRS 12 ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע בהתאם להוראות המעבר בתקן.
היישום של IFRS 12 צפוי להשפיע על הביאורים בדוחות הכספיים בעת יישומו לראשונה.

- (ג) תקן חשבונאות בינלאומי 28 (IAS) (מתוקן 2011) השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות
השינויים העיקריים שנכללים בתקן המתוקן כוללים:
- הטיפול החשבונאי בעסקה משותפת.
 - חברה המשקיעה בחברה כלולה שחלקה מוחזקת באופן עקיף באמצעות קרנות הון סיכון או קרנות נאמנות, נאמנויות המורכבות מיחידות וישויות דומות, כולל קרנות ביטוח צמודות השקעה, תורשנה לבחור למדוד חלק זה בחברה הכלולה בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, מבלי להתחשב באם לישויות אלה קיימת או לא קיימת השפעה מהותית על אותו חלק של ההשקעה.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

- דרישה לסווג כמוחזק למכירה חלק של השקעה בחברה כלולה או אם המימוש של אותו חלק מקיים את הקריטריונים לסווג כמוחזק למכירה בהתאם ל-IFRS 5.
 - קביעה מפורשת, כי כאשר השקעה בחברה כלולה הופכת להשקעה בעסקה משותפת, או להיפך, הישות ממשיכה ליישם את שיטת השווי המאזני ואיננה מודדת מחדש את יתרת הזכות הנותרת.
- 28 (IAS) (מתוקן 2011) ייושם לגבי הדוחות הכספיים לתקופות השנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2013 או לאחריו, בדרך של יישום למפרע.
- להערכת הבנק, השפעת היישום של 28 (IAS) (מתוקן 2011) על הדוחות הכספיים אינה צפויה להיות מהותית.

(3) מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי ואימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארצות הברית בנושא מדידת הכנסות ריבית

ביום 29 בדצמבר 2011 פורסם חוזר המפקח על הבנקים אשר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארצות הברית בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות.

להלן השינויים הנובעים כתוצאה מאימוץ ASC 310-20 בדבר "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות": בעת חישוב שיעור הריבית האפקטיבי על הלוואה, התאגיד הבנקאי ייקח בחשבון את הסכום נטו של העמלות או העלויות שהתהוו. העלויות יכללו עלויות ישירות ליצירת הלוואה שנגרמו מול צד ג', וכן עלויות מסוימות שהוצאו על ידי התאגיד הבנקאי כמלווה עבור אותה הלוואה (כיום, עלויות המתהוות על ידי התאגיד הבנקאי כמלווה מוכרות באופן שוטף ברווח והפסד, בסעיף "משכורות והוצאות נלוות"). עמלות מיצירת הלוואה כוללות עמלות שבהן מחויב הלווה בהקשר לפעילויות של יצירת הלוואה (כיום, חלק מהעמלות כאמור נכללות בסעיף "עמלות תפעוליות" וחלקן בסעיף "עמלות מעסקי מימון").

התיקונים הקשורים לאימוץ נושא מדידת הכנסות ריבית ייושמו מיום 1 בינואר 2014 ואילך.

הבנק בוחן את השלכות אימוץ ההוראה על הדוחות הכספיים.

(4) הוראה בנושא דוח על רווח כולל

ביום 9 בדצמבר 2012 פורסם החוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא דוח על רווח כולל. החוזר משנה את אופן ההצגה של פריטי רווח כולל אחר דוחות הכספיים, כך שפריטי רווח כולל אחר ידווחו בדוח נפרד שיקרא "דוח על הרווח הכולל" אשר יוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד. כמו כן, פירוט ההרכב והתנועה של "רווח כולל אחר מצטבר" יוצג בביאור חדש על רווח כולל אחר מצטבר.

התיקונים בהוראה זו יחולו על הדוחות לרבעון הראשון של שנת 2013 ואילך ויושמו בדרך של יישום למפרע. מיישום התקן לראשונה לא צפויה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי הצגתי.

ביאור 1 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית - המשך

(5) הוראה בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות

ביום 12 בדצמבר 2012 פורסם חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות. בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים נקבע כי תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים:

- (1) בגין אותן התחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים.
- (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית.
- (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים אחד לשני סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, נקבע כי בתנאים מסוימים תאגיד בנקאי רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבנות נטו (master netting arrangement), גם אם תנאי הכוונה לפרוע על בסיס נטו או בו זמנית אינו מתקיים. תאגיד בנקאי נדרש לקבוע מדיניות חשבונאית אשר תיושם בעקביות לגבי קיזוז סכומי שווי הוגן כאמור.

בנוגע לעסקאות רכש חוזר נקבע כי תאגיד בנקאי רשאי לקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסוימים שנקבעו בכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית בנושא זה.

בחוזר הובהרו שיקולים מסוימים שהבנקים נדרשים להביא בחשבון בכדי לקבוע האם קיים ספק לגבי קיום התנאים לקיזוז. בין היתר, לעניין זכות הקיזוז, נוספה דרישה כי רואה החשבון המבקר של תאגיד בנקאי יבחן אם קיימת זכות קיזוז חוקית בת אכיפה (לצורך קיזוז), בשינויים המתחייבים, באותו אופן שבו הוא בוחן כיום האם נכסים פיננסיים שהועברו בודדו מעבר להישג ידו של המעביר ושל נושיו (לצורך גרעית נכסים פיננסיים).

בנוסף, בחוזר נכללו דרישות גילוי רחבות, לרבות גילוי לגבי מדיניות התאגיד הבנקאי שקובעת האם לקזז או לא לקזז מכשירים נגזרים כאמור. כמו כן, נקבע כי תאגיד בנקאי המתכוון לקזז במאזן סכומים הגבוהים מהותית מהסכומים שקוזזו על ידו עד ליום 30 ביוני 2012, יפנה לפיקוח על הבנקים לקבלת הנחיה מקדמית.

התיקונים בהוראה זו יחולו על דוחות כספיים לתקופות דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2013 ויושמו בדרך של יישום למפרע. עם זאת, בדוחות הרבעוניים בשנת 2013 תאגידים בנקאיים רשאים לא לתת גילוי שנדרש לראשונה כתוצאה מיישום הוראה זו, לגבי מספרי השוואה מתייחסים לרבעונים המקבילים בשנת 2012. ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

ביאור 2 - מזומנים ופיקדונות בבנקים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
11,135	12,333	13,427	15,005	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
1,623	1,180	2,419	1,589	פיקדונות בבנקים מסחריים
116	73	126	77	פיקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
12,874	13,586	15,972	16,671	סך כל המזומנים והפיקדונות בבנקים
				מזה - מזומנים, פיקדונות בבנקים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
12,269	12,942	14,991	14,394	לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,123	1,123	3	-	1,126
(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	רווח כולל אחר מצטבר הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
4,700	4,705	46	(51)	4,700
95	95	-	-	95
123	123	2	(2)	123
394	392	2	-	394
25	24	1	-	25
168	166	2	-	168
5,505	5,505	53	(53)	5,505
119	120	-	(1)	119
5,624	5,625	53	(54)	5,624
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
של ממשלת ישראל ⁽²⁾				
של ממשלות זרות ^{(6),(2)}				
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל				
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
של אחרים בישראל				
של אחרים זרים				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
מניות⁽³⁾				
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽¹⁾
2,291	2,272	39	(20)	2,291
3	3	-	-	3
2,294	2,275	39	(20)	2,294
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾				
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
סך כל ניירות הערך למסחר				
9,044	9,023	95	(74)	9,041
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה'.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-115 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 1,106 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי ההוגן בסעיף 20 להוראות

הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 22 ד, 23 א.2 ו-23ב, פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.4.

ביאור 3 - ניירות ערך - המאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
703	703	-	(5)	698
(1) איגרות חוב של ממשלת ישראל המוחזקות לפדיון				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
5,524	5,586	19	(81)	5,524
86	86	-	-	86
159	164	1	(6)	159
412	413	2	(3)	412
61	68	5	(12)	61
81	81	-	-	81
135	135	1	(1)	135
6,458	6,533	28	(103)	6,458
85	85	-	-	85
6,543	6,618	28	(103)	6,543
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות -				
של ממשלת ישראל ⁽²⁾				
של ממשלות זרות ^{(6),(2)}				
של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל				
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
מגובי נכסים (ABS)				
של אחרים בישראל				
של אחרים זרים				
סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה				
85	85	-	-	85
6,543	6,618	28	(103)	6,543
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽¹⁾
1,183	1,177	7	(1)	1,183
3	3	-	-	3
1,186	1,180	7	(1)	1,186
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב -				
של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾				
של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים				
סך כל ניירות הערך למסחר				
8,427	8,501	35	(109)	8,432
סך כל ניירות הערך				

(1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.

(2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה' לדוחות הכספיים לשנת 2011.

(3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".

(5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.

(6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.

(7) מזה, ניירות ערך בסך 531 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות

הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 22 ד, 23 א, ו-23ב. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.4.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך:

הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)		רווח כולל אחר מצטבר		שווי הוגן ⁽¹⁾
	רווחים	הפסדים	רווחים	הפסדים	
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
3,257	40	(51)	3,257	3,257	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
95	-	-	95	95	של ממשלות זרות ⁽²⁾⁽⁶⁾
364	2	-	362	364	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
158	2	-	156	158	של אחרים זרים
3,874	44	(51)	3,881	3,874	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
119	-	(1)	120	119	מניות ⁽³⁾
3,993	44 ⁽⁴⁾	(52) ⁽⁴⁾	4,001	3,993	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה
(2) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
2,291	39	(20)	2,272	2,291	של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾
2,291	39 ⁽⁵⁾	(20) ⁽⁵⁾	2,272	2,291	סך כל ניירות הערך למסחר
6,284	83	(72)	6,273	6,284	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה'.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-115 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
- (6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (7) מזה, ניירות ערך בסך 1,106 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב - ראה ביאור 22 ד, 23 א, ו-23ב. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.4.

ביאור 3 - ניירות ערך - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב - המשך:

הערך במאזן	רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן ⁽¹⁾	
	הפסדים	רווחים			
(1) ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות -					
3,808	(79)	12	3,875	3,808	של ממשלת ישראל ⁽²⁾
86	-	-	86	86	של ממשלות זרות ⁽⁶⁾⁽²⁾
381	(3)	2	382	381	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
61	(12)	5	68	61	מגובי נכסים (ABS)
126	(1)	1	126	126	של אחרים זרים
4,462	(95)	20	4,537	4,462	סך כל איגרות החוב הזמינות למכירה
85	-	-	85	85	מניות ⁽³⁾
4,547	(95)⁽⁴⁾	20⁽⁴⁾	4,622	4,547	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

הערך במאזן	רווחים		עלות מופחתת (במניות-עלות)	שווי הוגן ⁽¹⁾	
	הפסדים	רווחים			
שטרם מומשו		שטרם מומשו			
מהתאמות		מהתאמות			
לשווי הוגן		לשווי הוגן			
(2) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב -					
1,183	(1)	7	1,177	1,183	של ממשלת ישראל ⁽⁷⁾
1,183	(1)⁽⁵⁾	7⁽⁵⁾	1,177	1,183	סך כל ניירות הערך למסחר
5,730	(96)	27	5,799	5,730	סך כל ניירות הערך

- (1) נתוני שווי הוגן מבוססים בדרך כלל על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) לפרטים בדבר שעבודים החלים על ניירות ערך שמחזיק הבנק, ראה ביאור 15 א-ה' לדוחות הכספיים לשנת 2011.
- (3) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני, בסך כ-79 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כלולים בהון העצמי בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן".
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד, אך טרם מומשו.
- (6) איגרות חוב של ממשלת ארצות הברית.
- (7) מזה, ניירות ערך בסך 531 מיליוני שקלים חדשים שסווגו כניירות ערך למסחר משום שהבנק בחר להציג אותם בהתאם לחלופת השווי הוגן בסעיף 20 להוראות הדיווח לציבור, למרות שהם לא נרכשו למטרת מסחר.

הערה: פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב - ראה ביאור 22 ד, 23 א. ו-23ב. פירוט תוצאות הפעילות בהשקעות במניות - ראה ביאור 23 א.4.

ביאור 3 - ניירות ערך - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פירוט נוסף לגבי משך הזמן בו ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש :

בשנת 2012 מומשה יתרת ניירות הערך מגובי הנכסים של הבנק הזמינים למכירה.

ליום 31 בדצמבר 2012			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שוי הוגן	שטרם מומשו	שוי הוגן	שטרם מומשו
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) :			
-	-	-	-
CLO			
-	-	-	-
סך הכל			

ליום 31 בדצמבר 2011			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
שוי הוגן	שטרם מומשו	שוי הוגן	שטרם מומשו
ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) :			
-	-	37	(12)
CLO			
-	-	37	(12)
סך הכל			

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים 1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי

מאוחד

31 דצמבר 2012						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	במקום וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1,766	14	1,752	154	884	714	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
276	(4)	280	63	10	207	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(441)	-	(441)	(138)	(73)	(230)	מחיקות חשבונאיות
104	-	104	63	-	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(337)	-	(337)	(75)	(73)	(189)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,705	10	1,695	142	821	732	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
102	-	102	17	-	85	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2011 ⁽²⁾						
3,606	3	3,603	369	846	2,388	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(2,560)	-	(2,560)	(395)	-	(2,165)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011
919	6	913	176	93	644	שינויים אחרים בהפרשה ליום 1.1.2011 (נזקפו להון העצמי)
338	5	333	88	2	243	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(664)	-	(664)	(169)	(57)	(438)	מחיקות חשבונאיות
127	-	127	85	-	42	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(537)	-	(537)	(84)	(57)	(396)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,766	14	1,752	154	884	714	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
114	-	114	24	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 ישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.8).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות ⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים 1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי - המשך הבנק

31 דצמבר 2012						
הפרשה להפסדי אשראי						
סך הכל	במקום וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיר	מסחרי	
1,733	12	1,721	123	884	714	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
277	(4)	281	50	10	221	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(428)	-	(428)	(111)	(73)	(244)	מחיקות חשבונאיות
90	-	90	49	-	41	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(338)	-	(338)	(62)	(73)	(203)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,672	8	1,664	111	821	732	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
100	-	100	15	-	85	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

31 דצמבר 2011 ⁽²⁾						
3,552	-	3,552	318	846	2,388	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת שנה
(2,497)	-	(2,497)	(332)	-	(2,165)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011
877	6	871	134	93	644	שינויים אחרים בהפרשה ליום 1.1.2011 (נזקפו להון העצמי)
326	6	320	75	2	243	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(640)	-	(640)	(145)	(57)	(438)	מחיקות חשבונאיות
115	-	115	73	-	42	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(525)	-	(525)	(72)	(57)	(396)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,733	12	1,721	123	884	714	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף שנה
111	-	111	21	-	90	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.8).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה

מאוחד

31 דצמבר 2012					
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור			
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
33,813	2,819	30,994	617	5	30,372
99,250	-	99,250	12,109	80,864	6,277
133,063	2,819	130,244	12,726	80,869 ⁽⁴⁾	36,649
79,970	-	79,970	-	79,970	-
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾					
630	10	620	23	2	595
973	-	973	102	819	52
1,603	10	1,593	125	821	647
819	-	819	-	819	-
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי					
819	-	819	-	819	-
31 דצמבר 2011⁽²⁾					
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾					
34,482	3,612	30,870	631	17	30,222
90,061	-	90,061	12,041	72,252	5,768
124,543	3,612	120,931	12,672	72,269 ⁽⁴⁾	35,990
70,494	-	70,494	-	70,494	-
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾					
619	14	605	28	15	562
1,033	-	1,033	102	869	62
1,652	14	1,638	130	884	624
869	-	869	-	869	-

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1: 8.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 98 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 91 מיליוני שקלים חדשים).

(4) כולל הלוואה לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,037 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 4,388 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. חובות⁽¹⁾ ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל החובות בגינם היא חושבה - המשך

הבנק

31 דצמבר 2012						
סך הכל	בנקים וממשלות	אשראי לציבור				
		סך הכל	פרטי אחר	לדיוור	מסחרי	
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾						
33,076	2,349	30,727	350	5	30,372	שנבדקו על בסיס פרטני
93,143	-	93,143	6,002	80,864	6,277	שנבדקו על בסיס קבוצתי
126,219	2,349	123,870	6,352	80,869 ⁽⁴⁾	36,649	סך הכל חובות
79,970	-	79,970	-	79,970	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי ושההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
623	8	615	18	2	595	שנבדקו על בסיס פרטני
949	-	949	78	819	52	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,572	8	1,564	96	821	647	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
819	-	819	-	819	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי ושההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור ⁽³⁾
31 דצמבר 2011 ⁽²⁾						
יתרת חוב רשומה של חובות⁽¹⁾						
33,450	2,806	30,644	405	17	30,222	שנבדקו על בסיס פרטני
84,288	-	84,288	6,268	72,252	5,768	שנבדקו על בסיס קבוצתי
117,738	2,806	114,932	6,673	72,269 ⁽⁴⁾	35,990	סך הכל חובות
70,494	-	70,494	-	70,494	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי ושההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות⁽¹⁾						
612	12	600	23	15	562	שנבדקו על בסיס פרטני
1,010	-	1,010	79	869	62	שנבדקו על בסיס קבוצתי
1,622	12	1,610	102	884	624	סך הכל הפרשה להפסדי אשראי
869	-	869	-	869	-	שנבדקו על בסיס קבוצתי ושההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור ⁽³⁾

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי ההוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.8.

(3) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 98 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 91 מיליוני שקלים חדשים).

(4) כולל הלוואה לכל מטרה במשכון דירת מגורים בסך 5,037 מיליוני שקלים חדשים (ליום 31 בדצמבר 2011 - 4,388 מיליוני שקלים חדשים).

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

1. א. איכות אשראי ופיגורים

מאוחד

		ליום 31 בדצמבר 2012			
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	בעייתיים ⁽²⁾		לא בעייתיים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁵⁾		פגומים ⁽³⁾	לא פגומים	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
5	7	7,447	737	32	6,678
2	1	1,442	23	8	1,411
13	2	4,699	302	24	4,373
201	22	20,872	464	264	20,144
221	32	34,460	1,526	328	32,606
869	1,599	80,656	5	1,599	79,052
109	28	12,402	84	161	12,157
1,199	1,659	127,518	1,615	2,088	123,815
-	-	512	-	-	512
-	-	1	-	-	1
1,199	1,659	128,031	1,615	2,088	124,328
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
-	-	794	38	-	756
-	-	1,395	5	-	1,390
-	-	2,189	43	-	2,146
-	-	537	6	-	531
-	-	2,726	49	-	2,677
-	-	1,154	5	-	1,149
-	-	1,152	-	-	1,152
-	-	5,032	54	-	4,978
1,199	1,659	130,244	1,664	2,088	126,492
-	-	1,666	5	-	1,661
-	-	1,153	-	-	1,153
1,199	1,659	133,063	1,669	2,088	129,306

		ליום 31 בדצמבר 2011		
חובות לא פגומים מידע נוסף		סך הכל	פגומים ⁽³⁾	לא פגומים
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽⁴⁾	בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ⁽⁵⁾			
אשראי לציבור				
53	56	32,195	1,587 ⁽⁷⁾	30,608
893	1,716	71,486	-	71,486
81	42	17,250	-	17,250
1,027	1,814	120,931	1,587	119,344
-	-	2,545	4	2,541
-	-	1,067	-	1,067
1,027	1,814	124,543	1,591	122,952

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
- (2) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש באירגון מחדש של חוב בעייתיי ראה ביאור 4.ב.ג. להלן.
- (4) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (5) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 70 מיליוני שקלים חדשים סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (6) כולל יתרת הלוואות לדיור בסך 311 מיליוני שקלים חדשים (ביום 31 בדצמבר 2011 - 324 מיליוני שקלים חדשים) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (7) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. ב. איכות האשראי

מצב פיגור החובות מנוטר באופן ממוכן ברמה יומית ומהווה את אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות האשראי. קביעת מצב הפיגור וכפועל יוצא קביעת סיווג החוב מבוצעים לפי מניין ימי הפיגור בפועל של כל חוב. חוב מוגדר כחוב לא מבצע, דהיינו חוב שאינו צובר הכנסות ריבית, לאחר 90 ימי פיגור - בחובות הנמדדים פרטנית, ולאחר 150 ימי פיגור - בחובות הנמדדים על בסיס קבוצתי. חוב מוגדר כחוב נחות לאחר 60 ימי פיגור בחובות הנמדדים פרטנית, ולאחר 90 ימי פיגור בחובות הנמדדים על בסיס קבוצתי.

מצב הפיגור של הלוואות לדיור מנוטר על פי עומק הפיגור של הלוואה.

מאפייני סיכון האשראי, לרבות סיכון ספציפי בהלוואות לדיור נכללים בדוח דירקטוריון במסגרת פרק ניהול סיכונים, באזל II: הנדבך השלישי.

להלן יתרת החוב הרשומה ליום 31 בדצמבר 2012 לפי איכות האשראי ובחלוקה למגזרי האשראי של הבנק:

מאוחד

איכות החובות	מגזר האשראי					סך הכל
	מסחרי	לדיור	פרטיים	ממשלות	בנקים	
חובות תקינים בדירוג השקעה	34,443	79,265	12,475	1,153	1,650	128,986
חובות תקינים שאינם בדירוג השקעה	309	-	-	-	11	320
חובות בעייתיים שאינם פגומים	328	1,599	161	-	-	2,088
חובות פגומים	1,569	5	90	-	5	1,669
סך הכל	36,649	80,869	12,726	1,153	1,666	133,063

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

מאוחד

31 בדצמבר 2012					
יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	סך הכל יתרת חובות פגומים ⁽²⁾	יתרת חובות פגומים בגינם לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית	יתרת חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽³⁾⁽²⁾	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים
פעילות לווים בישראל					
					ציבור - מסחרי
	1,494	737	55	31	682
	46	23	1	1	22
	371	302	28	91	274
	909	464	105	107	359
	2,820	1,526	189	230	1,337
	5	5	-	2	5
	129	84	63	11	21
	2,954	1,615	252	243	1,363
	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-
	2,954	1,615	252	243	1,363
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
					ציבור - מסחרי
	102	38	2	-	36
	5	5	-	-	5
	107	43	2	-	41
	6	6	-	-	6
	113	49	2	-	47
	5	5	-	-	5
	-	-	-	-	-
	118	54	2	-	52
	3,067	1,664	254	243	1,410
	5	5	-	-	5
	-	-	-	-	-
	3,072	1,669	254	243	1,415
					סך הכל
					מזה:
	1,455	176	176	241	1,279
	860	124	124	56	736
					נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
					חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים
31 בדצמבר 2011					
	1,587	236	215	1,351 ⁽⁴⁾	סך הכל ציבור
	4	-	-	4	סך הכל בנקים
	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
	1,591	236	215	1,355	סך הכל
					מזה:
	1,499	208	211	1,291	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	830	34	25	796	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) יתרת חוב רשומה.

(3) יתרת החוב בניכוי מחיקה חשבונאית, אם בוצעה.

(4) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

מאוחד

2011	2012	
1,443 ⁽²⁾	1,562	יתרת חוב רשומה ממוצעת של אשראי לציבור פגום בתקופת הדיווח
73	126	סך הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח בגין אשראי זה בפרק הזמן בו סווג כפגום ⁽³⁾
73 ⁽²⁾	78	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות בתקופת הדיווח אילו היה אשראי זה צובר ריבית לפי תנאיו המקוריים
62	120	מזה: הכנסות ריבית שנרשמו לפי השיטה החשבונאית של בסיס מזומן ⁽³⁾

(1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.

(2) סווג מחדש.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות⁽¹⁾

2. מידע נוסף על חובות פגומים

ג. חובות בעייתיים בארגון מחדש

מאוחד

31 בדצמבר 2012					
יתרת חוב רשומה					
שאינו צובר הכנסות ריבית	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 90 ימים או יותר	צובר ⁽²⁾ בפיגור של 30 ימים עד 89 ימים	צובר ⁽²⁾ בפיגור לא	סך הכל ⁽³⁾	
פעילות לווים בישראל					
ציבור - מסחרי					
704	-	-	-	704	בינוי ונדל"ן - בינוי
17	-	3	-	14	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
12	1	-	-	11	שרותים פיננסיים
57	10	-	-	47	מסחרי - אחר
790	11	3	-	776	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדירור
68	36	3	-	29	אנשים פרטיים - אחר
858	47	6	-	805	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
858	47	6	-	805	סך הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחוץ לארץ					
ציבור - מסחרי					
2	2	-	-	-	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	מסחרי אחר
2	2	-	-	-	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	אנשים פרטיים
2	2	-	-	-	סך הכל ציבור - פעילות בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	בנקים בחוץ לארץ
-	-	-	-	-	פעילות בחוץ לארץ
2	2	-	-	-	סך הכל פעילות בחוץ לארץ
860	49	6	-	805	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
860	49	6	-	805	סך הכל
31 בדצמבר 2011					
830	93 ⁽⁴⁾	9	-	728 ⁽⁴⁾	סך הכל ציבור
-	-	-	-	-	סך הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך הכל ממשלות
830	93	9	-	728	סך הכל

- (1) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט איגרות חוב וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ולמעט פיקדונות בבנק ישראל.
 (2) צובר הכנסות ריבית.
 (3) נכלל בחובות פגומים.
 (4) סווג מחדש.

ליום 31 בדצמבר 2012, לא קיימות בבנק התחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי – המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. חובות

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV) ⁽¹⁾, סוג החזר וסוג הריבית

מאוחד

31 בדצמבר 2012						
סיכון אשראי חוץ מאזני		יתרת הלוואות לדיור				
סך הכל	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט / בלון	סך הכל	עד 60%	מעל 60%	
2,339	30,227	1,066	40,382	60%	עד	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,719	31,084	527	40,392	60%	מעל	
1,440	59	2	95			שיעבוד משני או ללא שיעבוד
5,498	61,370	1,595	80,869			סך הכל
31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾						
2,426	25,691	745	35,232	60%	עד	שיעבוד ראשון: שיעור המימון
1,930	27,878	453	36,957	60%	מעל	
986	44	-	80			שיעבוד משני או ללא שיעבוד
5,342	53,613	1,198	72,269			סך הכל

- (1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת
- (2) החל מהדוחות הכספיים לשנת 2012 יישם הבנק לראשונה את הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי. מספרי ההשוואה לשנה קודמת סווגו מחדש ככל שניתן כדי להתאימם למתכונת הנדרשת לפי הוראות כאמור. לפירוט ראה ביאור 1.8.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

ליום 31 דצמבר 2012 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה:

סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽²⁾	מספר לווים ⁽¹⁾	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
260	573	185,675	עד 10	
557	489	70,242	עד 20	מעל 10
1,681	1,547	109,570	עד 40	מעל 20
3,347	4,294	132,223	עד 80	מעל 40
2,668	7,371	91,057	עד 150	מעל 80
1,602	13,372	69,588	עד 300	מעל 150
1,935	25,047	60,938	עד 600	מעל 300
3,320	30,068	39,889	עד 1,200	מעל 600
1,565	10,862	8,326	עד 2,000	מעל 1,200
1,173	6,859	2,992	עד 4,000	מעל 2,000
1,253	4,181	1,007	עד 8,000	מעל 4,000
1,846	4,608	531	עד 20,000	מעל 8,000
2,220	3,884	220	עד 40,000	מעל 20,000
10,183	9,680	234	עד 200,000	מעל 40,000
7,840	4,373	43	עד 400,000	מעל 200,000
5,925	3,036	18	עד 512,898	מעל 400,000
47,375	130,244	772,553		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

ביאור 4 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי - המשך

ליום 31 דצמבר 2011 - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ו. יתרות אשראי לציבור וסיכון אשראי בסעיפים חוץ מאזניים לפי גודל סיכון האשראי של הלווה - המשך:

סיכון אשראי חוץ מאזני (3)	אשראי (4)(2)	מספר לווים (1)	תקרת אשראי וסיכון אשראי (באלפי שקלים חדשים)	
241	251	178,016	עד 10	
534	496	69,430	עד 20	מעל 10
1,665	1,554	108,576	עד 40	מעל 20
3,231	3,923	124,371	עד 80	מעל 40
2,566	7,677	93,549	עד 150	מעל 80
1,568	13,450	69,706	עד 300	מעל 150
1,867	23,563	57,554	עד 600	מעל 300
2,973	24,658	33,162	עד 1,200	מעל 600
1,572	9,217	7,209	עד 2,000	מעל 1,200
1,263	6,255	2,788	עד 4,000	מעל 2,000
1,257	3,956	963	עד 8,000	מעל 4,000
2,064	4,552	544	עד 20,000	מעל 8,000
2,079	3,454	201	עד 40,000	מעל 20,000
9,596	9,343	239	עד 200,000	מעל 40,000
7,691	5,696	49	עד 400,000	מעל 200,000
5,906	2,886	20	עד 539,267	מעל 400,000
46,073	120,931	746,377		סך הכל

(1) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני.

(2) האשראי וסיכון האשראי החוץ מאזני מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלת החבות של הלווה. הנתונים הינם לפי הגדרת חבות בהוראה 313.

(4) סווג מחדש.

ז. לבנק לא היו בתקופת הדיווח מכירות ורכישות של חובות.

ביאור 5 - אשראי לממשלות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
3	1	3	1	אשראי לממשלת ישראל
193	316	193	316	אשראי לממשלות זרות
196	317	196	317	סך כל האשראי לממשלות

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות ופרטים על חברות אלו

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. המאוחד

2011			2012			
סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות ⁽²⁾	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	
21	-	21	27	-	27	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
-	-	-	-	-	-	השקעות אחרות
31	-	31	33	-	33	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
52	-	52	60	-	60	סך כל ההשקעות

מזה:

(15)	-	(15)	(15)	-	(15)	הפסדים שנצברו ממועד הרכישה

ב. הבנק

2011			2012			
סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות ⁽²⁾	סך הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	
1,468	1,447	21	1,619	1,592	27	השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני
-	-	-	-	-	-	השקעות אחרות
496	465	31	512	479	33	כתבי התחייבות נדחים ושטרי הון
1,964	1,912	52	2,131	2,071	60	סך כל ההשקעות

מזה:

663	678	(15)	805	820	(15)	רווחים (הפסדים) שנצברו ממועד הרכישה
(16)	(16)	-	(16)	(16)	-	סעיפים שנצברו בהון העצמי ממועד הרכישה: קרן הון מיישום הוראה בנושא חובות פגומים

חלק התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) של חברות מוחזקות:

בנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
97	151	142	-	1	-	חלקו של התאגיד הבנקאי ברווחים (הפסדים) מפעולות רגילות של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס ⁽¹⁾

(1) אין הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות.

(2) סווג מחדש.

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

חלק בהון המקנה		חלק בזכויות ההצבעה		פרטים על החברה	
זכויות לקבלת רווחים		חלק בזכויות ההצבעה			
ליום 31 בדצמבר					
2011	2012	2011	2012		
ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות⁽²⁾					
(1) חברות מאוחדות					
50%	50%	50%	50%	בנק	בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ ⁽³⁾
100%	100%	100%	100%	סוכנות ביטוח	טפחות סוכנות לביטוח (1989) בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להחזקות בינלאומיות	מזרחי חברה להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) ⁽⁴⁾
100%	100%	100%	100%	החכרת ציוד ופקטורינג	מזרחי טפחות פקטורינג בע"מ
100%	100%	100%	100%	עסקה בחתמות להנפקות	מזרחי טפחות חיתום והנפקות (1980) בע"מ
100%	100%	100%	100%	עסקה בניהול קופות גמל	מזרחי טפחות ניהול בע"מ
100%	100%	100%	100%	ניהול תיקי ניירות ערך	אתגר חברה לניהול תיקי השקעות מקבוצת מזרחי טפחות בע"מ
100%	100%	100%	100%	חברה להנפקות	מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ
(2) חברות כלולות					
20%	20%	⁽⁹⁾ 20%	⁽⁹⁾ 20%	מקרקעין לבנייה	פסגות ירושלים בע"מ (להלן- פסגות)
19.99%	19.99%	19.99%	19.99%	חברה לחיתום	רוסארי קפיטל בע"מ (להלן רוסארי) ⁽⁶⁾
-	-	⁽¹¹⁾ 20%	20%	מתן אשראי	קרן מוסטאנג מזנין
(3) חברה מאוחדת עיקרית של חברה שאוחדה של מזרחי					
100%	100%	100%	100%	בנק מסחרי	להחזקות בינלאומיות בע"מ (ב.ו.הולנד) יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד ⁽⁷⁾

- (1) כולל שטרי הון.
- (2) ברשימה הנ"ל לא נכללו חברות בבעלות ובשליטה מלאה שהן חברות נכסים המשמשים את הבנק, או חברות המספקות שירותים לבנק ושנכסיהן, התחייבויותיהן ותוצאות פעילותן נכללים בדוח הכספי של הבנק.
- (3) יתרת המוניטין בגין רכישת בנק יהב נכללת במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (4) החברה הינה חברה הרשומה בהולנד, באשר לחברה מאוחדת של החברה, ראה סעיף ג. 3.
- (5) כולל הפסד עקב פירות של השקל ביחס לשער החליפין של מטבעות חוץ בסך של כ-2 מיליון שקלים חדשים (2011 רווח של כ-22 מיליון שקלים חדשים).
- (6) חברת רוסארי נרכשה ביום 19 באוקטובר, 2010 בתמורה לסך של כ-2 מיליון שקלים חדשים.
- (7) יונייטד מזרחי בנק (שוויץ) לימיטד הינו בנק מסחרי הרשום בשוויץ ומוצג בדוחות הבנק כזרוע ארוכה.
- (8) כולל רווח עקב פירות של השקל ביחס לשער החליפין של הפרנק השוויצרי בסך של כ-1 מיליון שקלים חדשים (2011 - כ-15 מיליון שקלים חדשים).
- (9) שיעור ההשתתפות במקרה של הפסדים הוא 27%.
- (10) לרבות, יתרת מוניטין הכלולה במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".
- (11) סווג מחדש.

סעיפים אחרים שנצברו בהון		תרומה לרווח הנקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי				השקעות הוניות אחרות ⁽¹⁾		יתרת מוניטין ⁽³⁾		השקעה במניות לפי שווי מאזני ⁽¹⁰⁾	
דיבידנד שנרשם		לשנה שהסתיימה									
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר									
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012
(17)	3	-	-	38	50	452	479	69	69	456	509
-	-	-	-	71	69	-	-	-	-	529	598
-	-	-	-	⁽⁵⁾ 31	⁽⁵⁾ 2	-	-	-	-	321	324
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	59	59
-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	33	34
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	28	28
-	-	-	-	3	2	-	-	-	-	22	24
-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	37	39
-	-	-	-	-	-	31	33	-	-	(16)	(16)
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	⁽¹¹⁾ 32	40
-	-	-	-	⁽⁸⁾ 21	⁽⁸⁾ 3	-	-	-	-	223	227

ביאור 6 - השקעות בחברות מוחזקות - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות במאוחד ובבנק: ⁽¹⁾

31 בדצמבר 2012			
יתרה מופחתת	הפחתה נצברת	עלות	
87	53	140	המאוחד ⁽²⁾
87	53	140	הבנק

31 בדצמבר 2011			
יתרה מופחתת	הפחתה נצברת	עלות	
87	53	140	המאוחד ⁽²⁾
87	53	140	הבנק

- (1) יתרת המוניטין כוללת גם מוניטין בגין רכישת טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2012 מסתכמת בכ-14 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2011 וביום 31 בדצמבר 2010), ובגין רכישת בנק אדנים למשכנתאות בע"מ שיתרתו המופחתת ליום 31 בדצמבר 2012 מסתכמת בכ-4 מיליוני שקלים חדשים (בדומה ליתרתו המופחתת ביום 31 בדצמבר 2011 וביום 31 בדצמבר 2010).
- (2) יתרת מוניטין בגין חברות מאוחדות נכללות במאזן המאוחד בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

ביאור 7 - בניינים וציוד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מאוחד		הבנק						
בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים (במושכר)		בניינים ומקרקעין (לרבות התקנות ושיפורים (במושכר)		סך הכל		סך הכל		
עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	עלויות וכלי רכב	
4.4%	14.1%	4.1%	16.1%	21.7%				א. ההרכב
								שיעור הפחת הממוצע
								עלות הנכסים
1,405	880	1,132	3,417	716	1,219	1,112	3,047	31 בדצמבר 2011
75	77	120	272	64	64	116	244	נוספו בשנת 2012
-	(23)	-	(23)	(23)	-	-	(23)	נגרעו בשנת 2012
1,480	934	1,252	3,666	757	1,283	1,228	3,268	עלות נכסים ל-31 בדצמבר 2012
								פחת
503	659	639	1,801	434	519	626	1,579	נצבר ל-31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾
47	38	145	230	35	30	142	207	פחת
-	(23)	-	(23)	-	(23)	-	(23)	גרעות
550	674	784	2,008	469	526	768	1,763	פחת נצבר ל-31 בדצמבר 2012
								יתרה להפחתה
930	260	468	1,658	814	231	460	1,505	ל-31 בדצמבר 2012⁽¹⁾
902	221	493	1,616	785	197	486	1,468	ל-31 בדצמבר 2011⁽¹⁾

(1) כולל עלות מופחתת ליום 31 בדצמבר 2012 של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב שהוונן, בסך של כ-35 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד (31 בדצמבר 2011 - 39 מיליוני שקלים חדשים בבנק ובמאוחד).

(2) פחת שנצבר כולל הפסדים שנצברו מירידת ערך.

ביאור 7 - בניינים וציוד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
ב. הנכסים הנ"ל כוללים נכסים שאינם בשימוש הקבוצה:				
6	5	6	5	שאינם מיועדים למכירה
5	5	5	5	מזה - מושכרים לאחרים
-	-	-	-	מיועדים למכירה

הבנק		מאוחד		מועדי סיום תקופת החכירה (בשנים)
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
ג. זכויות חכירה בבניינים				
70	76	70	76	6-12 חכירה מהוונת
11	26	11	26	6-60 חכירה בלתי מהוונת

ד. להערכת ההנהלה, לא צפוי הפסד במימוש בניינים שיועדו למכירה, על-פי החלטות שנתקבלו, מעבר להפרשה שנעשתה בגינם.

ה. סעיף זה כולל, בין היתר, התקנות, זכויות במושכר ותשלומים על חשבון. חלק מהבניינים וזכויות החכירה בסך כ-297 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-270 מיליוני שקלים חדשים בבנק (ליום 31 בדצמבר 2011 כ-448 מיליוני שקלים חדשים במאוחד ו-420 מיליוני שקלים חדשים בבנק) טרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין על שם הבנק או החברות המאוחדות שלו. מרביתם של נכסים אלו מצויים בהליכי רישום.

ביאור 8 - נכסים אחרים

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
710	721	776	772	מיסים נדחים לקבל, נטו ⁽¹⁾
68	75	69	77	עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות
46	45	97	83	הכנסות לקבל
⁽²⁾ 409	1,063	⁽²⁾ 405	1,100	חייבים אחרים ויתרות חובה
1,233	1,904	1,347	2,032	סך כל הנכסים האחרים

(1) ראה ביאור 28

(2) סווג מחדש.

ביאור 9 - פיקדונות הציבור

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
11,935	16,117	14,633	19,499	פיקדונות לפי דרישה
98,876	105,462	101,668	106,731	פיקדונות לזמן קצוב ואחרים
2,304	1,635	2,935	2,269	פיקדונות בתכניות חיסכון
113,115	123,214	119,236	128,499	סך כל פיקדונות הציבור

ביאור 10 - פיקדונות מבנקים

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
				בנקים מסחריים:
768	289	167	284	פיקדונות לפי דרישה
6,093	7,624	1,490	1,119	פיקדונות לזמן קצוב
348	291	348	291	קיבולים
				תאגידים בנקאיים מיוחדים:
2	-	2	-	פיקדונות לפי דרישה
7,211	8,204	2,007	1,694	סך כל הפיקדונות מבנקים

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽²⁾	משך חיים ממוצע בשנים ⁽¹⁾	
2011	2012	2011	2012			
איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה למניות:						
במטבע ישראלי לא צמוד						
-	-	2,145	2,094	5.08%	2.18	איגרות חוב
במטבע ישראלי צמוד למדד						
-	-	3,088	5,316	2.34%	2.74	איגרות חוב
4,575	4,125	6,969	6,629	4.64%	5.78	כתבי התחייבויות נדחים ⁽³⁾
4,575	4,125	12,202	14,039	4.08%	4.35	סך כל איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

- (1) משך חיים ממוצע הינו, ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהווים לפי שיעור התשואה הפנימי.
 (2) שיעור תשואה פנימי הינו, שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי אל היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי.
 (3) בזמן פירוק, עומדים לפירעון לאחר יתר ההתחייבויות, כתבי התחייבויות הנדחים שהונפקו על ידי הבנק שנכללים בסעיף זה.

א. ביום 30 באוקטובר 2006 אישר דירקטוריון הבנק הנפקה של שטרי הון נדחים (סדרה א') של הבנק אשר ייחשבו למכשירי הון מורכבים ("הון משני עליון"), כהגדרת המונח בהוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין, ובהתאם לאישור שנתקבל מהמפקח על הבנקים ביום 12 בנובמבר 2006, וזאת בהיקף של עד 500 מיליוני שקלים חדשים. שטרי הון נדחים הינם תעודות התחייבות, אשר בקורות אירועים מסוימים המוגדרים מראש בתנאיהם, יומרו, בדרך של המרה כפויה ועל פי נוסחה מוגדרת מראש, למניות של הבנק. ביום 15 בנובמבר 2006 קבעה מעלות החברה הישראלית לדירוג ניירות ערך בע"מ, דירוג של AA- לשטרי ההון הנדחים שהונפקו. הדירוג של שטרי ההון הנדחים בהנפקה זו מתבסס על הדירוג של איגרות החוב של הבנק לרבות כתבי התחייבויות נדחים, אשר מדורגים בדירוג AA+, בשינויים המתחייבים מתנאי שטרי ההון הנדחים. יצוין, כי במידה שינפיק הבנק בעתיד הון ראשוני מורכב, ישמור הבנק על יחס הון ראשוני מקורי (ללא ההון הראשוני המורכב) של 6% לפחות. ביום 16 במאי 2007 אושר דירוג זהה לשטרי ההון שהוקצו, במסגרת התשקיף שפורסם לצורך רישומם למסחר. ביום 5 באפריל 2009 הודיעה מעלות, כי במסגרת בחינה מחדש של S&P את דירוג המכשירים ההיברידיים בכל העולם לרבות ישראל, לאור המשבר הפיננסי העולמי, הורד דירוג שטרי ההון הנדחים מ-AA- ל-A+).

ביום 15 בספטמבר 2009 חתם הבנק עם הנאמן לשטרי ההון הנדחים (סדרה א') של הבנק על תוספת מתקנת לשטר הנאמנות מיום 16 בנובמבר 2006, שתחולתה ממועד החתימה ("התיקון"). בהתאם לתיקון, יימחק משטר ההון הסעיף הקובע כי תשלום הריבית למחזיקי שטרי ההון יושעה, בין היתר, במקרה בו "בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר" (כלומר - אם הסיכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין שישה רבעונים רצופים, הינו שלילי).

ביאור 11 - איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים - המשך

הבנק הנפיק לציבור במסגרת תשקיף, מיום 20 במאי 2007, שטרי הון נדחים (סדרה א') שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2012 הסתכמה ב-1,946 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב תמורת כ-1,644 מיליוני שקלים חדשים.

ב. מזרחי טפחות חברה להנפקות בע"מ (להלן: "החברה"), חברה בשליטה ובבעלות מלאים של הבנק, הנפיקה לציבור במסגרת תשקיפים, איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים צמודים למדד המחירים לצרכן, בערך נקוב של 6,809 מיליוני שקלים חדשים וכן איגרות חוב שאינן צמודות בערך נקוב של 2,119 מיליוני שקלים חדשים, נכון ליום 31 בדצמבר 2012, והפקידה את תמורת ההנפקה בבנק למטרת הפעילות העסקית השוטפת שלו. להבטחת קיום התחייבויותיה של החברה בגין חלק מאיגרות החוב וכתבי ההתחייבות הנדחים האמורים (בסך של 496 מיליוני שקלים חדשים), התחייבה החברה להמחות לטובת הנאמן של ניירות הערך המונפקים את כל זכויותיה בכל אחד מהפיקדונות שהופקדו על ידה בבנק, תמורת ניירות הערך שהוצעו על פי התשקיף.

בנוסף, מחזיק הבנק באיגרות חוב בערך נקוב של כ-55 מיליוני שקלים חדשים שהונפקו על ידי החברה. הבנק רשאי למכור את איגרות החוב על פי שיקול דעתו, בבורסה או מחוצה לה, ומשנמכרו כאמור, יהיו תנאיהן זהים לתנאי איגרות החוב הקיימות במחזור.

במהלך שנת 2012 הנפיקה החברה אגרות חוב נוספות מסדרות 33 ו-35 בסך של כ-2,057 מיליוני שקלים חדשים ערך נקוב, תמורת כ-2,161 מיליוני שקלים חדשים.

ביום 21 בינואר 2013, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה החברה איגרות חוב נוספות מסדרות 29 ו-35 בסך של כ-1,305 מיליוני שקלים ערך נקוב תמורת כ-1,509 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 12 - התחייבויות אחרות

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2011	2012	2011	2012	
28	34	28	34	עתודה למיסים נדחים, נטו ⁽¹⁾
-	-	8	3	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
660	652	677	669	עודף העתודה לפיצויי פיטורים, פרישה ופנסיה על היעודה ⁽²⁾
245	259	248	259	הכנסות מראש
207	169	235	204	הוצאות לשלם
93	93	110	113	הפרשה לחופשה ולמענקי יובלות
52	60	52	60	ערבויות לפירעון
111	100	114	102	הפרשה לחובות מסופקים בגין סעיפים חוץ מאזניים ואחרים
1,680	1,766	2,736	2,889	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
378	492	423	545	זכאים אחרים ויתרות זכות
3,454	3,625	4,631	4,878	סך כל ההתחייבויות האחרות

(1) ראה ביאור 28.

(2) ראה ביאור 16.

ביאור 13 - הון מניות והון⁽¹⁾

א. להלן פרטים בדבר הון המניות של הבנק (בשקלים חדשים):

מונפק ונפרע		רשום	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2011	2012	2011	2012
22,723,792 ⁽³⁾	22,959,950 ⁽³⁾	40,000,000	40,000,000

מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש⁽²⁾

(1) לעניין הקצאת כתבי אופציות לרכישת מניות - ראה ביאור 16 א.

(2) המניות רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב.

(3) כולל 2,500,000 מניות רזומות, שנרכשו ומוחזקות על ידי הבנק, לפרטים, ראה להלן בסעיף ד.

ב. ביום 3 באפריל 2006 התקבלה בדירקטוריון הבנק החלטה על מדיניות חלוקת דיבידנד, לפיה, בכפוף לכך שיחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ- 10%, יחולק בכל שנה דיבידנד בשיעור של 40% מהרווח הנקי מפעולות רגילות ו- 80% מהרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות, של אותה שנה. מדיניות חלוקת הדיבידנד חלה משנת 2006.

ביום 23 ביולי 2012 קבע דירקטוריון הבנק, במסגרת אישור תכנית החומש האסטרטגית החדשה לשנים 2013-2017, כי בתקופת התכנית תישמר מדיניות חלוקת הדיבידנד שאימץ לעצמו הבנק.

יצוין כי חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה, בנוסף על האמור, להוראות הדין ולמגבלות נוספות.

ג. להלן פרטים בדבר מגבלות על חלוקת דיבידנדים:

- לפי הוראות המפקח על הבנקים ביחס לחלוקת דיבידנד על-ידי תאגידים בנקאיים, אין בנק יכול לחלק דיבידנד במזומן כל עוד נכסיו הלא כספיים עולים על הונו העצמי. ליום 31 בדצמבר 2012 עולה הונו המדווח של הבנק על נכסיו הלא כספיים בסך של 5,430 מיליוני שקלים חדשים.

- בהיתר שניתן לרוכשי גרעין השליטה בבנק על ידי נגיד בנק ישראל, נקבע, כי לא יחולק דיבידנד מרווחים שנצברו עד ליום 30 בספטמבר 1994 שסכומם (לאחר היוון לקרנות הון בשנת 1998), כ- 100 מיליוני שקלים חדשים.

ד. ביום 27 במאי 2009 קיבל הבנק את אישור המפקח, לפיו המפקח התיר לבנק, באופן חד פעמי, רכישה עצמית של 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. מהונו המונפק של הבנק, וזאת בכפוף לכל דין ובכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 20 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק תכנית לרכישה עצמית על ידי הבנק של עד 2,500,000 מניות בנות 0.1 ע.נ. כל אחת, בכפוף לתנאים שנקבעו באישור המפקח. ביום 24 בספטמבר 2009 השלים הבנק את הרכישה העצמית, ובסך הכל נרכשו 2,500,000 מניות, בעלות של כ-76 מיליון שקלים חדשים.

המניות שבידי הבנק מיועדות להימסר כתמורה למימוש האופציות במסגרת התכנית לסמנכ"לים, לפרטים ראה ביאור 16 א. על פי התנאי שנקבע לעניין זה באישור המפקח, הבנק ימכור את כל המניות העודפות (אם יהיו כאלה) מיד לאחר תום תקופת המימוש של כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות, דהיינו מיד לאחר תום שבע שנים מיום הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות.

ביאור 13 - הון מניות והון⁽¹⁾ - המשך

לפי אישור מקדמי שהתקבל מרשות המיסים, ברכישת המניות כאמור לעיל, לא תיווצר לבנק חבות מס. הדירקטוריון הגיע לכלל מסקנה, כי רכישות עצמיות של מניות הבנק על פי תכנית הרכישה כמפורט לעיל, עומדות במבחני החלוקה הקבועים בחוק החברות, וכן מקיימות את התנאים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 331. הדירקטוריון שב ובחן את עמידת הבנק במבחני החלוקה שנקבעו בחוק החברות וכן את התקיימותם של התנאים שנקבעו בהוראה 331, ערב הרכישות.

ביום 30 בינואר 2013, אישר בנק ישראל לבנק להשתמש במניות העודפות לצורך תכנית אופציות לשנת 2013 עבור מנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה. על הבנק למכור את יתרת המניות העודפות (אם יהיו כאלה), מיד לאחר תום תקופת המימוש של כתבי האופציה על פי תוכנית האופציות למנהלים שאינם חברי הנהלה או נושאי משרה, או התכנית המקורית, לפי המאוחר.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. נתוני הלימות הון

31 בדצמבר		
2011	2012	
1. בנתוני המאוחד		
א. הון לצורך חישוב יחס ההון		
7,912	9,145	הון רובד 1, לאחר ניכויים
5,722	5,129	הון רובד 2, לאחר ניכויים
13,634	14,274	סך הכל הון כולל
ב. יתרות משוקללות של נכסי סיכון		
92,973	98,736	סיכון אשראי
947	1,119	סיכוי שוק
7,851	7,093	סיכון תפעולי ⁽¹⁾
101,771	106,948	סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
ג. יחס ההון לרכיבי סיכון		
7.77	8.55	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.40	13.35	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
2. חברות בת משמעותיות		
בנק יב לעובדי המדינה בע"מ והחברות המאוחדות שלו		
9.04	9.45	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
13.55	14.22	יחס הון הכולל לרכיבי סיכון
9.00	9.00	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

(1) חישוב דרישת ההון בגין הסיכון התפעולי ליום 31 בדצמבר 2012 נעשה לפי הגישה הסטנדרטית. עד ליום 31 בדצמבר 2012 יישם הבנק את גישת האינדיקטור הבסיסי, בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין 206 (מדידה והלימות הון – סיכון תפעולי). יישום הגישה הסטנדרטית לחישוב דרישת ההון בגין הסיכון התפעולי הקטינה את נכסי הסיכון בסך 1,348 מיליון שקלים חדשים ובמקביל הגדילה את יחס הון רובד 1 בשיעור של 0.11%, ואת יחס ההון הכולל בשיעור של 0.17%.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון"
 סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

31 בדצמבר		
2011	2012	
3. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון (בנתוני המאוחד)		
א. הון רובד 1		
2,082	2,121	הון מניות נפרע וקרנות הון
(48)	(3)	הפסד כולל אחר מצטבר ⁽¹⁾
5,614	6,690	עודפים
388	441	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
(87)	(87)	בניכוי: מוניטין
7,949	9,162	הון רובד 1 לאחר הניכויים מרובד 1 בלבד
בניכוי:		
(19)	(17)	השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידי בנקאיים
(18)	-	ניכויים אחרים מהון רובד 1
7,912	9,145	סך הכל הון רובד 1
ב. הון רובד 2		
1. הון רובד 2 עליון		
110	110	הפרשה כללית לחובות מסופקים ⁽²⁾
1,869	1,896	מכשירי הון מורכבים
2. הון רובד 2 תחתון		
3,780	3,140	כתבי התחייבות נדחים
3. ניכויים מהון רובד 2		
(19)	(17)	השקעות ברכיבי הון פיקוחי של תאגידי בנקאיים
(18)	-	ניכויים אחרים מהון רובד 2
5,722	5,129	סך הכל הון רובד 2

(1) ללא רווחים נטו מגידור תזרים מזומנים.

(2) הסכום שהוגדר עד יום 31 בדצמבר 2010 בהפרשה כללית לחובות מסופקים, מהווה חלק מהון רובד 2 עליון ואינו מנוכה מהאשראי לציבור.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

ב. ביום 30 ביוני 2010 שלח המפקח על הבנקים מכתב לתאגידים הבנקאיים בנושא מדיניות הון לתקופות ביניים, ובו הם נדרשים לאמץ יעד ליחס הון רובד 1 ליום 31 בדצמבר 2010, בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. במקביל, נדרשים הבנקים להעביר לפיקוח תוכנית עבודה לעמידה ביעד. עוד קובע המכתב כי בהיעדר אישור מראש של המפקח על הבנקים, לא יחלק הבנק דיבידנד אם אינו עומד ביעד, או אם חלוקת הדיבידנד תגרום לכך שלא יעמוד ביעד. הנחיה זו נועדה להבהיר את ציפיות הפיקוח על הבנקים מהתאגידים הבנקאיים בתקופת ביניים, עד להתאמת הוראות הפיקוח לשינויים המתגבשים בהמלצות ועדת באזל.

ג. ביום 25 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק כי היעד של יחס הון הליבה יהיה בשיעור שלא יפחת מ-7.5%. בנוסף, החליט דירקטוריון הבנק להנחות את הנהלת הבנק לפעול לשמירת שולי בטחון נאותים על מנת להבטיח כי יחס הון הליבה לא יפחת מהאמור לעיל. כמו כן, החליט דירקטוריון הבנק כי יחס ההון הכולל לא יפחת משיעור של 12.5%.

ד. הבנק עומד בכל דרישות ההון בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, ובהתאם למגבלות שקבע הדירקטוריון. מדיניות הבנק מחייבת בחינה שוטפת של יחס ההון לרכיבי סיכון, ונקיטת צעדים כל אימת שיחס ההון מתקרב למגבלות שקבע הדירקטוריון, וזאת על מנת לצמצם למינימום את הסיכון לחריגה ממגבלות אלו. אי עמידה בדרישות ההון המזערי תחייב את הבנק או את החברות בקבוצה לצמצם חשיפות לסיכון, על מנת להקטין את דרישת ההון להיקף התואם את ההון הקיים. צמצום בחשיפות לסיכון עלול להיות מלווה בעלויות הנובעות מהצורך בביצוע עסקאות בתנאים שאינם אופטימליים.

ה. ביום 28 במרץ 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה, בה נקבע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי הנחיה, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת עד ליום 1 בינואר 2017. ההנחיה בדבר יחס הון ליבה מקסימלי של 10% אינה חלה על הבנק.

ו. ביום 31 בדצמבר 2012 הועברה לוועדה המייעצת לענייני בנקאות טיוטות תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 2011-201 (העוסקות באימוץ הנחיות באזל III בנושא ההון הפיקוחי ובנושא נכסי הסיכון). הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 (מדידה והלימות הון- ההון הפיקוחי) מאמצת את המלצות באזל III בישראל. הבנק נערך ליישום מידי של הדרישות הצפויות של המפקח על הבנקים כפי שנכללו בטיטות ההוראות.

ז. הון רובד 2 העליון כולל שטרי הון מורכבים, בסכום של 1,896 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2012 ו-1,869 מיליוני שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011. להלן תמצית תנאיהם:

- שטרי ההון נושאים ריבית וצמודים למדד המחירים לצרכן.
- שטרי ההון אינם מובטחים בשעבוד על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי.
- בנסיבות מסוימות יוכל הבנק להשעות את תשלומי הריבית בגין השטרות.

ביאור 14 - הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים - המשך

- הבנק יהא חייב להמיר את שטרי ההון הנדחים למניות רגילות של הבנק, בהתאם לנוסחה שנקבעה מראש, אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק ירד בצורה משמעותית, אם יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית, או אם רואה החשבון המבקר של הבנק העלה ספקות משמעותיים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי, הכל בתנאים כמפורט בתנאי שטרי ההון.
- התחייבויות הבנק לתשלום בגין שטרי ההון הנדחים תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק לעת פירוקו.
- ח. הון רובד 2 כולל כתבי התחייבות נדחים בסכום של 3,140 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2012, לעומת 3,780 מיליון שקלים חדשים ליום 31 בדצמבר 2011. להלן תמצית תנאיהם:
 - כתבי ההתחייבויות הנדחים נושאים ריבית וצמודים למדד המחירים לצרכן.
 - כתבי ההתחייבויות יעמדו בדרגת פירעון נדחית לאחר כל יתר ההתחייבויות של הבנק אשר לא נקבעה להן דרגת פירעון שווה או נחותה כאמור לעיל.
 - כתבי ההתחייבויות אינם מובטחים בבטוחה כלשהי, אינם משועבדים, והבנק לא יהיה זכאי לקבל עליהם שעבוד כביטחון להלוואה שניתנה על ידו או על ידי חברת בת שלו.
 - כתבי ההתחייבות אינם ניתנים לפידיון מוקדם או לשינוי תנאים, אלא בהסכמה מראש ובכתב של המפקח על הבנקים.
- ט. לפרטים בדבר הנפקת שטרי הון מורכבים וכתבי התחייבות נדחים, ראה ביאור 11 לעיל.

ביאור 15 - שיעבודים

א. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות להבטחת קיום כל התחייבויות לקוחותיהם והתחייבות חברי בורסה נוספים שאינם חברי מסלקה ולקוחותיהם, כלפי מסלקת הבורסה, בגין עסקאות שבוצעו במסלקת הבורסה, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 19 ד.1).

במסגרת מערך הבטוחות, מפקיד הבנק בטוחות נזילים, כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה, המנוהל במסלקה עבור הבנק ("חשבון בטוחות המסלקה"), הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת הבורסה, בשווי מלוא התחייבויות הלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. ליום 31 בדצמבר 2012 לא הופקדו איגרות חוב במסלקה (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 103 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת הבורסה על שמה בבנק אחר עבור הבנק, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון בטוחות המסלקה או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הופקדו בחשבון זה 34 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 21 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבונות האמורים בסעיפים 1 ו-2 לעיל שועבדו בשעבוד קבוע מדרגה ראשונה לטובת מסלקת הבורסה.

ב. חברי הבורסה נדרשים להפקיד מערך בטוחות, כערובה לקיום חיוביהם בקשר לביצוע עסקאות מעו"ף שנעשו על ידם או על ידי לקוחותיהם או על ידי חברי בורסה שאינם חברי מסלקת המעו"ף, ולהבטחת חלקם בקרן הסיכונים לגבי פעילות זו, (כמפורט להלן בביאור 19 ד.2).

בהתאם לכך, נדרש הבנק להפקיד בטוחות נזילים בלבד עבור מלוא החשיפה בגין הפעילות בנגזרים ועבור חלקו בקרן הסיכונים כמפורט להלן:

1) בחשבון שפתח במסלקת הבורסה על שם מסלקת המעו"ף ("חשבון ראשי של בטוחות מעו"ף") הופקדו איגרות חוב ממשלתיות של הבנק כבטוחות לטובת מסלקת מעו"ף, בשווי מלוא דרישת הבטוחות מהלקוחות ובצירוף חלקו של הבנק בקרן הסיכונים. שווי איגרות החוב שהופקדו מסתכם ליום 31 בדצמבר 2012 ב-387 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 980 מיליוני שקלים חדשים).

2) בנוסף, בחשבון שפתחה מסלקת המעו"ף על שמה עבור הבנק בבנק אחר, מופקדים מזומנים שהבנק נתן כבטוחות, וכן מזומנים שישולמו כפירות על ניירות ערך שיופקדו בחשבון ראשי של בטוחות מעו"ף או מזומנים שמקורם בכל זכות כספית אחרת הנובעת מניירות הערך האמורים, לרבות תמורה כספית הנובעת ממכירתם. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 הופקדו בחשבון זה 99 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 95 מיליוני שקלים חדשים).

3) החשבונות האמורים בסעיפים 1-2 לעיל משועבדים בשעבוד צף וקבוע לטובת מסלקת מעו"ף.

ביאור 15 - שיעבודים - המשך

- ג. בנק ישראל מפעיל את מסגרת התשלומים בזמן אמת - Real Time Gross Settlement (להלן: RTGS) - מערכת המאפשרת ללקוחות להעביר סכומי כסף בשקלים מחשבון בנק אחד לחשבון אחר באותו בנק או בבנק אחר בזמן אמת.
- בנק ישראל מעניק אשראי יומי ותוך יומי למשתתפי מערכת RTGS כנגד שיעבוד ספציפי של איגרת חוב של הבנק בחשבון בנק ישראל במסלוקת הבורסה לניירות ערך. נכון ליום 31 בדצמבר 2012 וליום 31 בדצמבר 2011 לא הופקדו איגרות חוב בחשבון זה.
- ד. בהתאם לדרישת רשויות פיקוח בארה"ב, שיעבד סניף הבנק שם ניירות ערך בסכום של כ-25 מיליוני דולר של ארצות הברית (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 ניירות ערך בסכום של 22 מיליוני דולר), המשמשים להבטחת פיקדונות הציבור או לקיום הוראות שלטוניות אחרות. עיקר השעבוד המסתכם ליום 31 בדצמבר 2012 לסך של 15 מיליוני דולר של ארה"ב (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 21 מיליוני דולר של ארה"ב), מתייחס לדרישת רשויות הפיקוח בארצות הברית בדבר הבטחת 7.5% מההתחייבויות של הסניף כפי שהוגדרו על ידי השלטונות שם.
- ה. כנגד קווי אשראי שהועמדו לבנק על ידי בנק ישראל, משעבד הבנק חשבון ניירות ערך זרים. ליום 31 בדצמבר הבנק לא שיעבד ניירות ערך זרים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 כ-100 אלף דולר של ארה"ב).
- ו. אגרות חוב שרכש בנק יהב, המוחזקות בבנק הפועלים, משועבדות בשעבוד צף לטובת בנק ישראל.

ז.

31 בדצמבר	
2011	2012
המקורות של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת הקיזוזים:	
136	207
ניירות ערך שהתקבלו בעסקות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן	

ניירות ערך אלו הועמדו כבטחון לבנק אשר רשאי למכור או לשעבד אותם.

ביאור 16 - זכויות עובדים

- א. תנאי העסקתם של הרוב המכריע של העובדים והמנהלים בקבוצה (למעט אלו המפורטים בסעיפים ב' עד ט' להלן) נקבעים על פי הוראות הסכמים קיבוציים. ההתחייבות לעובדים אלה מכוסה באופן שוטף על-ידי הפקדות לקופות פנסיה, גמל ופיצויים, המשחררות את הבנק מהחבות לתשלום פיצויי פיטורים על פי החוק, לאותם עובדים. בגין חלק מעובדי טפחות בעבר, משוחרר הבנק מחבותו לתשלום פיצויי פיטורין על פי החוק רק בגין התקופה המתחילה ב-1 בפברואר 2006 (בגין מנהלים מטפחות לשעבר משוחרר הבנק מחבותו החל מ-1 בינואר 2006). בגין חבותו זו עד סוף 2005 (עד ינואר 2006 בגין המנהלים מטפחות לשעבר), הפקיד הבנק סכומים לקופת פנסיה ולקופות גמל, וביצע הפרשה כנגד הפער בין החבות לבין ההפקדות.
- ב. קבוצה מצומצמת של עובדים, אשר פרשו מעבודתם בעבר, זכאית לגמלה חודשית קבועה מהבנק. עובדים אשר פרשו מהבנק עד 30 ביוני 1997, זכאים לתשלום גמלה מהבנק בגין רכיבי שכר מסוימים. כמו כן, זכאים גמלאי הבנק להטבות שאינן גמלה. התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.
- ג. המנהל הכללי (להלן: המנכ"ל) התקשר עם הבנק בהסכם (להלן: "ההסכם"), לפיו יועסק על-ידי הבנק לתקופה בת 5 שנים וארבעה חודשים שתחילתה ביום 1 בדצמבר 2008 וסיומה ביום 1 באפריל 2014. ההסכם הנוכחי הוא בהמשך להסכם הקודם שחל מיום 29 במרץ 2004 לתקופה של 5 שנים. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 30 בנובמבר 2008, לאחר שנתקבל לכך אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, ולאחר קבלת המלצתה של ועדת התגמול לענין העקרונות של עיקר תנאי העסקתו של המנכ"ל של הבנק.
- בהתאם להסכם, זכאי המנכ"ל לקבל בסיום העסקתו, מכל סיבה שהיא (למעט פיטורים בנסיבות ספציפיות המפורטות בהסכם ההעסקה), פיצויי פיטורים בשיעור של 200% ממשכורתו החודשית האחרונה במועד סיום תקופת ההעסקה בגין כל שנת עבודה בבנק, תקופת הסתגלות של 3 חודשים, וכן סכומים שוטפים בגין תגמולים בשיעורים המקובלים, המופקדים עבורו. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות בגין ההתחייבויות האמורות.
- הבנק רשאי להביא את ההתקשרות עם המנהל הכללי לסיומה בהודעה מוקדמת של 4 חודשים (במקום ששה חודשים, על פי הסכם ההעסקה הקודם).
- בהסכם, ויתר המנהל הכללי על המענק השנתי, לו הוא זכאי על פי הסכם ההעסקה הקודם, וזאת החל ממועד סיום ההסכם הקודם. לעניין אופציות לרכישת מניות הבנק שהוקצו עבור המנכ"ל בהסכם החדש, ראה ביאור 16 א 1.
- ד. עם קבוצת עובדים בכירים נחתמו הסכמי עבודה אישיים המזכים אותם במקרה של פיטורין למענק פרישה מיוחד כפי שנקבע בהסכמים, העשוי להגיע בתוך מספר שנים ביחס לעובדים מסוימים, בעלי ותק רב, עד לשבעה עשר חודשי שכר. בנוסף, זכאים אותם עובדים בעת פרישתם, לסכומים וזכויות אחרות, כפי שהצטברו לזכותם בקופות השונות. לבנק אין כוונה לפטר מי מעובדים בכירים אלה המועסקים בבנק.
- התחייבות הבנק לתשלומים האמורים מכוסה בעתודות על פי חישוב אקטוארי.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

ה. מספר עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם למענק הסתגלות בגובה של ששה חודשי שכר. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

ו. שני עובדים בכירים זכאים בעת פרישתם לפיצויים מוגדלים, בגובה 150% משכרם החודשי האחרון מוכפל במספר שנות עבודתם בבנק, מעבר לסכומים שהופקדו על שמם בקופות כחוק. לחילופין, זכאים עובדים אלו, בתנאי שעברו את גיל 55, לפנסיה תקציבית עד הגיעם לגיל פרישה. בגין זכאות זו נערכה הפרשה בדוחות הכספיים.

ז. עם עובד בשלוחה של הבנק בחוץ לארץ נחתם הסכם פנסיה, לפיו יהיה זכאי לגמלה חודשית למשך 180 חודשים מיום הפרישה וזאת לאחר צבירת 20 שנות וותק בבנק וכן בנסיבות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכמים. הערך האקטוארי של העתודה שנזקפה בדוחות הכספיים בגין ההתחייבות האמורה חושב על בסיס שיעור היוון של 6%, המקביל לשיעור התשואה של היעודה בה הופקדו כספים לתשלום זכויות פנסיה אלה ובהנחה כי עליית השכר השנתית תהיה בשיעור של 3.5%.

ח. חלק מעובדי הבנק הפורשים בפרישה מוקדמת, מקבלים לעיתים בעת פרישתם סכומים גבוהים מהסכומים להם הם זכאים על פי החוק וההסכמים. לעיתים, משלם הבנק לעובדים כאמור קיצבה, וזאת עד הגיעם לגיל פרישה. בהתאם להנחיית הפיקוח על הבנקים, נכללה בדוחות הכספיים עתודה אקטוארית בגין תשלומים אלה.

ט. ביום 16 בספטמבר 2009 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד (הסכם עבודה) שנכרת עם נציגות העובדים - סקטור הפקידים, לפיו הוארך ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 27 באפריל 2006 ב-5 שנים נוספות, החל מיום 1 בינואר 2011 ועד 31 בדצמבר 2015. ההסכם אושר בדירקטוריון הבנק ביום 19 באוקטובר 2009.

להלן עיקרי ההסכם:

- הארכת תוקף "חוקת העבודה" עד 31 בדצמבר 2015.
 - שמירת שקט תעשייתי מוחלט בתקופת ההסכם. ההתחייבות לשקט תעשייתי לא תחול במצבים של סכסוך עבודה של כלל העובדים בישראל בענף הבנקים.
 - קביעת מנגנונים ליישוב חילוקי דעות: משא ומתן, גישור, בוררות.
 - התחייבות הבנק שלא לפטר בפיטורים כלכליים עובדים קבועים בתקופת ההסכם. ההתחייבות לא חלה על פיטורים אינדיבידואלים בשל עבירות משמעת, אי התאמה או שינויים רגולאטורים.
 - הנהגת תכנית לפרישה מרצון של עד 200 עובדים בתקופת ההסכם, החל משנת 2011. להנהלה זכות וטו על כל בקשה ספציפית לפרישה מרצון, ללא צורך בנימוק.
 - מתן אפשרות להנהלה לפטר עד 50 עובדים קבועים בגין אי התאמה בתקופת ההסכם, החל משנת 2011.
- עלות התכנית לפרישה מרצון מכוסה במסגרת עתודה אקטוארית.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

י. מענקי יובלות

עובדי הבנק זכאים למענק חד פעמי בהגיעם לשלוש עשרה ולשמונה עשרה שנות ותק. בדוחות הכספיים נערכה הפרשה בגין חבויות אלה על פי חישוב אקטוארי המתבסס על נסיון העבר וההסתברות שבתאריך הקובע יהיה העובד עדיין מועסק בבנק.

י"א. העתודות בגין מענקי יובלות והסכם פרישה מרצון נערכו על בסיס חישוב אקטוארי וחושבו לפי שיעור היוון של 4%. החישוב נערך בהתחשב בגידול ריאלי עתידי בשכר בשיעור של 2.5% למעט בגין עובדים שפרשו אשר אינם זכאים לגידול ריאלי בגימלה המשולמת להם.

י"ב. מענקים לנושאי משרה

1. ביום 19 במאי 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לאשר תכנית מסגרת לתשלום מענקים לנושאי משרה בבנק, מלבד הדירקטורים ובכללם יושב ראש הדירקטוריון ומלבד המנהל הכללי של הבנק (להלן, בסעיף זה - "נושאי המשרה"), עבור כל אחת מן השנים 2008 עד 2012 (כולל) (כל אחת מן השנים האמורות, תיקרא להלן, בסעיף זה - "שנת דוח"), בין היתר, בדרך של יצירת מאגר לתשלום מענקים לנושאי משרה. ביום 2 במרץ 2009 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין המועד שבו ידון הדירקטוריון בתשלום המענקים, על פי התכנית האמורה (להלן - "תכנית המענקים"). ביום 26 באוקטובר 2010 אושר תיקון לתכנית המענקים, לעניין שיעור התשואה השנתי עבור כל אחד מן השנים 2010 עד 2012 (כולל).

2. על פי תכנית המענקים, הדירקטוריון יקבע במהלך כל שנת דוח, את כמות המשכורות שתועבר, בגין כל נושא משרה בבנק, למאגר שייעד לתשלום במוסדים לנושאי משרה. עבור אותה שנת דוח, כמות המשכורות תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, כמשמעותו בתכנית הבונוסים (להלן: "שיעור התשואה השנתי"). בהתאם לכך, הדירקטוריון יקבע בכל שנת דוח, את כמות המשכורות שתועבר למאגר, אם שיעור התשואה השנתי יהיה בין 10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010) לבין שיעור תשואה מירבי שייקבע על ידי הדירקטוריון, לאותה שנת דוח (להלן, בסעיף זה - "שיעור התשואה המירבי"), על פי מידרג שייקבע על ידי הדירקטוריון לעניין זה.

3. בסמוך לפני פרסום הדוח השנתי של הבנק לשנת הדוח, ובהסתמך על שיעור התשואה השנתי החזוי, לשנת הדוח, על פי הטיוטה של הדוחות השנתיים של הבנק, לשנת הדוח, בכפוף לאישורם כדיון, הדירקטוריון יחליט, לאחר דיון בהמלצות המנהל הכללי של הבנק ובכפוף לקבלת אישורה של ועדת הביקורת (ככל שידרש על פי דיון), כמפורט להלן-

א) אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה בין 10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010) לבין שיעור התשואה המירבי שקבע הדירקטוריון, לאותה שנת דוח, אזי הדירקטוריון יחליט בעניין סכום הבונוס שישולם כאמור, מתוך המאגר לתשלום מענקים, לשנת הדוח, ובלבד שנושא משרה בודד לא יקבל מענק בסכום העולה על 12 משכורות עבור שנת הדוח.

ב) אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה נמוך מ-10.5% (12% לפני העדכון מיום 26 באוקטובר 2010), אזי הדירקטוריון יחליט לעניין סכום המענק שישולם כאמור (אם בכלל). כמו כן, אם שיעור התשואה השנתי, לשנת הדוח, יהיה גבוה מן השיעור המירבי שקבע הדירקטוריון לשנת הדוח, אזי הדירקטוריון יחליט לעניין סכום המענק שישולם לשנת הדוח.

ביאור 16 - זכויות עובדים - המשך

4. בנוסף לאמור לעיל, על פי תכנית המענקים, הדירקטוריון רשאי להחליט, לפי שיקול דעתו, על תשלום מענקים לנושאי משרה, בשל הרווח הנקי מפעולות בלתי רגילות של הבנק, לשנת דוח כלשהי.

5. לפרטים בדבר תכנית אופציות לסמנכ"ל, שבמסגרתה ויתרו הניצעים על זכותם לקבלת מענקים כאמור לעיל, ראה ביאור 16 א 2.

י"ג. בבנק יהב נהוג להשלים לעובדים הזכאים לפיצויים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות. כמו כן, זכאים העובדים הפורשים לפנסיה מבנק יהב לפי הסכם העבודה לפדיון חלקי של ימי מחלה שלא נוצלו.

לחלק מעובדיו התחייב בנק יהב להעביר לבעלותם עם סיום עבודתם מכל סיבה את מרכיב פיצויי הפיטורים שבקופות גמל מוכרות (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין). לעובדים אלה לא נדרש הבנק להשלים את ההפרש שבין המשכורת האחרונה של העובדים מוכפלת במספר שנות העבודה, לבין הסכום שנצבר לזכותם בקופות האמורות.

למנהלים בכירים התחייב בנק יהב לשלם שכר במשך תקופת הסתגלות במקרה בו תובא עבודתם לידי סיום על ידי הבנק. לחלקם, התחייב הבנק לשחרר עם פרישתם את מרכיב הפיצויים שנצבר בקופת הפנסיה, נוסף על משכורתם האחרונה, המוכפלת במספר שנות העבודה.

לשני מנהלים בכירים אשר פרשו מעבודתם בבנק יהב התחייב בנק יהב לשלם תשלום חודשי עד הגיעם לגיל פרישה, התשלום צמוד לשינויים בשכר מנכ"ל בנק יהב.

התחייבויות בנק יהב מכוסות בעתודות והפרשות מתאימות על פי חישוב אקטוארי.

י"ד. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בעד התחייבות פנסיונית, פיצויי פיטורים ומענקי הסתגלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים, במיליוני שקלים חדשים):

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
669	662	777	781	סכום העתודה
9	10	100	112	סכום היעודה ⁽¹⁾
660	652	677	669	עודף העתודה על היעודה

(1) הבנק וחברות מאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה, אלא לצורך תשלום פיצויים בלבד.

ט"ו. סכומי ההפרשה בגין זכויות עובדים לחופשה, לפדיון ימי מחלה ולמענקי יובלות נכללו בסעיף "התחייבויות אחרות" כלהלן (סכומים מדווחים במיליוני שקלים חדשים):

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
81	83	88	91	הפרשה לחופשה
12	10	22	22	הפרשה למענקי יובלות
-	-	12	14	הפרשה לפדיון ימי מחלה ⁽¹⁾

(1) מוצג בסעיף ההתחייבויות האחרות במסגרת זכאים אחרים ויתרות זכות.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות

1. תכנית אופציות למנהל הכללי

ביום 30 בנובמבר 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, בישיבתה מיום 30 בנובמבר 2008, לאשר את תכנית האופציות החדשה, להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית, למנהל הכללי של הבנק.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק לנאמן ביום 1 בפברואר 2009, עבור המנהל הכללי, ללא תמורה, 5,571,381 כתבי אופציה, אשר כל אחד מהם יהיה ניתן למימוש למניה רגילה אחת של הבנק, בת 0.1 ש"ח ע.ג. בכפוף להתאמות בגין חלוקת מניות הטבה, הנפקת זכויות, איחוד או חלוקה של מניות או חלוקת דיבידנד. בהנחה של מימוש מלא של כל כתבי האופציה, ובהנחה של הקצאת כמות מניות המימוש המירבית האפשרית, יקנו כל כתבי האופציה שהוקצו על פי תכנית האופציות כ-2.44% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו (לאחר הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש), ובהנחה של דילול מלא, כ-1.54% מהונו המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו.

אם יבחר המנהל הכללי לממש את כתבי האופציה, כולם או חלקם, בדרך של הקצאה כנגד סכום ההטבה, כמפורט להלן, הרי שההנחה בדבר הקצאה של הכמות המירבית של מניות המימוש, היא תיאורטית בלבד, שכן בדרך זו לא תוקצה מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעת מהם, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה, כמפורט להלן.

הנאמן יעניק למנהל הכללי את כתבי האופציה, בכפוף להוראות תכנית האופציות, בחמש מנות (ארבע מנות שוות בנות 1,114,276 כתבי אופציה כל אחת, ומנה אחת בת 1,114,277 כתבי אופציה), ביום 1 באפריל בכל אחת מהשנים 2010 עד 2014. אם תסתיים העסקתו של המנהל הכללי על ידי הבנק, לפני ה-1 באפריל 2014 (דהיינו, לפני תום תקופתו של הסכם ההעסקה החדש), שלא ביוזמתו ושלא כתוצאה מנסיבות ספציפיות המפורטות בהסכם ההעסקה, יהיה המנהל הכללי זכאי לקבל ביום עבודתו האחרון כמנהל הכללי של הבנק, את כל יתרת כתבי האופציה הכלולים במנות שטרם הוענקו לו עד מועד זה.

המנהל הכללי יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה החל מיום הענקתם, ועד ליום 1 באפריל 2014 או עד תום 24 חודשים מן היום האחרון לכהונתו כמנכ"ל הבנק, לפי המאוחר, אך לא יאוחר מיום 1 באפריל 2016.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מהיום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות ועד למדד שיהא ידוע במועד המימוש. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008 (יום המסחר שקדם ליום בו התקבלה המלצתה של ועדת התגמול, כאמור לעיל). יצוין, כי מחיר המימוש גבוה בכ-9.5% משער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 27 בנובמבר 2008 (19.35 ש"ח), אשר בו נדון מחיר המימוש בוועדת הביקורת, ואשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את הסכם ההעסקה ותכנית האופציות.

מימוש האופציות, כולן או חלקן, יוכל להתבצע בכל אחת מן הדרכים המפורטות להלן:

- 1) כל כתב אופציה ימומש למניה אחת של הבנק (בכפוף להתאמות), בתמורה לתשלום מלא מחיר המימוש.
- 2) הבנק יקצה, ללא תמורה, כמות מניות אשר שווי השוק שלהן לפי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה, ביום המסחר שקדם למועד המימוש, יהיה שווה לסכום ההטבה הכספי שינבע הגלום באופציות במועד המימוש.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

הבנק מיישם את IFRS 2 "תשלום מבוסס מניות". על פי הוראות התקן, הבנק רושם בדוחות הכספיים הוצאה בגובה השווי ההוגן של כתבי האופציה. ההוצאה נפרסת, לכל אחת מ-5 המנות, על פני התקופה שממועד ההקצאה ועד למועד ההענקה של אותה מנה. השווי ההוגן התיאורטי של כתבי האופציה חושב על פי מודל "בלאק ושולס". לצורך חישוב השווי ההוגן, נלקחו בחשבון תנאי התוכנית וכן הנתונים וההנחות שלהלן:

- (1) חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה כי כתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה, וכן אינו מביא בחשבון את חסימתם של כתבי האופציה, כמפורט בתכנית האופציות.
 - (2) מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו 21.18 ש"ח, כאמור לעיל.
 - (3) הונח כי כל כתבי האופציה ימומשו ביום האחרון של תקופת המימוש, דהיינו משך חיים הצפוי של 7 שנים וארבעה חודשים.
 - (4) נלקחה לצורך החישוב סטיית תקן של 27.06%, אשר חושבה על ידי מדידה של סטיית התקן ההיסטורית של מחיר המניה בבורסה, במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כתבי האופציה, המסתיימת ביום 27 בנובמבר 2008.
 - (5) שיעור ריבית חסרת סיכון שנלקח לחישוב - 3.88% - חושב על בסיס ציטוטי ריביות של נכסים שיקליים, צמודי מדד וחסרי סיכון, הנסחרים בבורסה, נכון ליום 27 בנובמבר 2008, לתקופה המקבילה למשך החיים הצפוי למימוש כל כתבי האופציה.
 - (6) מחיר המימוש מותאם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.
- על בסיס ההנחות, כמפורט לעיל, השווי ההוגן של כל כתבי האופציה שיוענקו למנכ"ל על פי תכנית האופציות החדשה, הינו כ- 38.6 מיליוני שקלים חדשים (44.6 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר בשיעור של 15.5% שחל באותה העת).
- האופציות יוקצו במסלול "הכנסת עבודה", בהתאם לסעיף 102 לפקודת מס הכנסה. לפיכך, ההטבה שתנבע למנכ"ל כתוצאה ממימוש כתבי אופציה אלה, תמוסה על פי שיעור המס השולי שיחול על המנכ"ל במועד מימוש כתבי האופציה. הבנק יהיה חייב לשלם מס שכר בגין ההטבה שתנבע למנכ"ל כתוצאה ממימוש כתבי האופציה על פי תכנית האופציות החדשה. כמו כן, בעת תשלום המס על ידי המנכ"ל בגין ההטבה, יהא הבנק זכאי לנכות הוצאה לצרכי מס בגין כתבי האופציה האמורים, על פי שיעור המס האפקטיבי שיחול במועד המימוש.

2. תכנית אופציות לסמנכ"לים

ביום 29 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת כתבי אופציה על פי הצעה פרטית שאינה הצעה פרטית מהותית (להלן "התכנית") לתשעה נושאי משרה בבנק (מתוכם ניצע אחד שכיחן כסמנכ"ל, יצא לחופשה ללא תשלום מעבודתו בבנק ומכהן כיום כמנהל הכללי של בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ) שהינם סמנכ"לים חברי הנהלת הבנק (להלן "הניצעים"). עוד החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, כי הקצאת כתבי האופציה על פי תכנית האופציות, מותנית בכך כי המפקח על הבנקים יתיר לבנק רכישה עצמית של מניות בכמות שלא תפחת מ- 1,400,000 מניות בנות 0.1 ש"ח ע.ג., מהונו המונפק של הבנק. לפרטים בדבר הרכישה העצמית של 2,500,000 מניות הבנק בהתאם לאישור המפקח על הבנקים, ראה ביאור 13 ד.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

כל ניצע על פי תכנית האופציות הסכים, על פי בחירתו, כי אם הבנק יקצה עבורו כתבי אופציה על פי התכנית, הוא לא ייכלל בתכנית המסגרת לתשלום בונוסים לנושאי משרה בבנק עבור כל אחת מן השנים 2009 עד 2012, ולא ייכלל בתוכנית בונוסים לנושאי משרה בבנק, עבור שנת 2013, אם וככל שתאושר על ידי הבנק.

במסגרת תכנית האופציות, הקצה הבנק ביום 23 ביוני 2009 על שם הנאמן, עבור הניצעים, 5,850,000 כתבי אופציה, שלא יירשמו למסחר בבורסה. כתבי האופציה ניתנים למימוש, כל אחד, למניה רגילה בת 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, ללא תמורה, בכפוף לתנאי התכנית. הקצאת הכמות המרבית של מניות המימוש הינה תיאורטית בלבד. במועד המימוש של כתבי האופציה יוקצו לניצעים מניות הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם על פי תנאי התכנית, רק בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים, על פי התכנית, הינו 21.18 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 9 בנובמבר 2008, שעל פיו נקבע גם מחיר המימוש של כתבי האופציה שהוקצו עבור המנהל הכללי של הבנק כאמור לעיל. יצוין, כי מחיר המימוש גבוה משער הנעילה של מניה של הבנק, בבורסה, ביום 26 במרץ 2009, אשר היה יום המסחר האחרון שקדם ליום שבו אישר הדירקטוריון את תכנית האופציות.

כתבי האופציה שהוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, הוקצו בחמש מנות שוות. המנות תהיינה ניתנות למימוש, כל אחת, במועדי הבשלה שיחולו מידי שנה, החל מחלוף שנה אחת (למנה הראשונה) ועד לחלוף 5 שנים (למנה החמישית) מיום ההקצאה.

על פי התכנית המקורית, כל ניצע יהיה זכאי לממש את כתבי האופציה הנכללים במנת מימוש שהבשילה במועד כלשהו, אם השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה 10% ומעלה. אם שיעור התשואה האמור, לשנת הדוח שקדמה לאותו מועד הבשלה, יהיה נמוך מ-10%, אזי הניצע לא יהא זכאי לממש כלל את מנת המימוש שהבשילה באותו מועד הבשלה. דירקטוריון הבנק יהא מוסמך, על פי שיקול דעתו, ולאחר שקיבל לכך את אישור ועדת הביקורת, לנטרל את השפעתם של אירועים חד פעמיים או חריגים, לצורך החישוב של שיעור התשואה השנתי לשנת דוח כלשהי.

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת, לעדכן את שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות לסמנכ"לים, לגבי מנת המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012, 2013 ו-2014, ואשר הזכאות למימושן תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011, 2012 ו-2013, בהתאמה. בהתאם לכך, הוחלט כי שיעור הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות הסמנכ"לים יופחת משיעור של 10% לשיעור של 9%.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות נפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה. לצורך חישוב השווי ההוגן, שימשו ההנחות הבאות:

- מחיר המימוש של כתבי האופציה, לצורך החישוב, הינו כ- 21.18 שקלים חדשים.
- משך החיים הצפוי למימוש של כל מנה, חושב לפי הממוצע שבין תקופת ההבשלה של כל מנה (החל משנה אחת למנה הראשונה, ועד ל- 5 שנים למנה החמישית) לבין תקופת התכנית (7 שנים).
- סטיית התקן עבור כל מנה, חושבה לפי תשואות יומיות היסטוריות של מחיר המניה בבורסה במשך תקופה השווה למשך החיים הצפוי של כל מנה.
- שיעור הריבית חסרת הסיכון חושב על בסיס הציטוטים של נתוני התשואות לפדיון של סדרות אג"ח ממשלתיות, צמודות מדד, הנסחרות בבורסה, כפי שאלו פורסמו ביום 26 במרץ 2009.
- מחיר המימוש מתואם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0%.
- לצורך חישוב השווי ההוגן, הונח כי בכל אחת משנות התכנית תגיע תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות על ההון הממוצע לשיעור 10% לפחות.
- חישוב השווי ההוגן אינו מביא בחשבון את העובדה שכתבי האופציה לא יירשמו למסחר בבורסה.

כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם תיבחן מחדש בכל תאריך דיווח, בהתבסס על המידע שיהיה קיים באותו מועד. תוצאות בחינה זו עשויות להביא להקטנה בסכום ההוצאה שתירשם בדוחותיו הכספיים של הבנק בגין כתבי האופציה על פני שנות התכנית, אך לא לשינוי בשווי ההוגן של כל כתב אופציה הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה.

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,104,999 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לשני סמנכ"לים שמונו לתפקידם לאחר מועד אישור תכנית האופציות לסמנכ"לים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לשני הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ביום 21 במרץ 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 520,000 כתי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לסמנכ"ל שמונה לתפקידו ביום 18 בינואר 2010. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצע הנוסף, על פי התכנית, הינו 35.35 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 21 במרץ 2010, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. התכנית כוללת 4 מנות, שיבשילו במקביל למנות 2 עד 5 בתכנית המקורית לסמנכ"לים. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

ביום 30 באפריל 2012 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 238,333 כתי אופציה לנושאת משרה אשר החלה את עבודתה בבנק בחודש מרץ 2012. תוכנית האופציות, מושתת על העקרונות של תכנית האופציות לסמנכ"לים בבנק, כאמור לעיל.

כתי האופציה יוקצו ב- 2 מנות, הניתנות למימוש ב- 2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה, על פי התכנית, הינו 33.79 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 29 באפריל 2012, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כתי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2, מסתכם בכ- 1.7 מיליוני שקלים חדשים (כ-1.9 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר).

חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שתהיה הניצעת זכאית לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרס בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי הוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו:

סך הכל	מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
הקצאה שאושרה ב-29 במרץ 2009						
4,030 ⁽¹⁾	650	650	910	910	910	כמות אופציות (באלפים)
	30.27%	30.11%	30.95%	32.04%	32.75%	סטיית תקן שנתית
	21.18	21.18	21.18	21.18	21.18	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.28%	1.09%	0.92%	0.77%	0.65%	ריבית חסרת סיכון
	6.1	5.6	5.1	4.6	4.1	זמן למימוש בשנים
	5.77	5.39	5.19	5.02	4.78	שווי הוגן לאופציה בודדת
20,894	3,751	3,504	4,724	4,569	4,346	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב-9 בנובמבר 2009						
1,105	260	260	260	260	65	כמות אופציות (באלפים)
	32%	33%	33%	34%	35%	סטיית תקן שנתית
	29.85	29.85	29.85	29.85	29.85	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.20%	1.02%	0.83%	0.65%	0.46%	ריבית חסרת סיכון
	5.6	5.1	4.6	4.1	3.6	זמן למימוש בשנים
	9.44	9.16	8.73	8.39	8.00	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,807	2,455	2,381	2,270	2,181	520	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב-21 במרץ 2010						
130 ⁽²⁾	-	-	-	-	130	כמות אופציות (באלפים)
	-	32.6%	33.2%	33.9%	34.9%	סטיית תקן שנתית
	-	35.35	35.35	35.35	35.35	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	-	1.38%	1.17%	1.10%	0.85%	ריבית חסרת סיכון
	-	5.3	4.8	4.3	3.8	זמן למימוש בשנים
	-	11.24	10.72	10.28	9.77	שווי הוגן לאופציה בודדת
1,270	-	-	-	-	1,270	סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב-30 באפריל 2012						
238,333	-	-	-	130,000	108,333	כמות אופציות
	-	-	-	32.27%	30.23%	סטיית תקן שנתית
	-	-	-	33.79	33.79	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	-	-	-	0.3%	0.2%	ריבית חסרת סיכון
	-	-	-	3.2	2.7	זמן למימוש בשנים
	-	-	-	7.75	6.63	שווי הוגן לאופציה בודדת
1,726	-	-	-	1,008	718	סך שווי הוגן להענקה (אלפי שקלים חדשים)

(1) לאחר פקיעה של 1,820 אלפי אופציות, בגין ארבעה סמנכ"לים שסיימו את עבודתם בבנק.

(2) לאחר פקיעה של 390 אלפי אופציות, בגין סמנכ"ל שסיים את עבודתו בבנק.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2010		2011		2012		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
23.32	5,654,999	24.76	5,656,999	23.65	4,804,999	קיימות במחזור לתחילת השנה
35.60	520,000	-	-	33.85	238,333	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
-	-	35.96	520,000	22.07	520,000	חולטו במהלך השנה
21.75	518,000	21.73	332,000	22.58	1,671,666	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
24.76	5,656,999	23.65	4,804,999	25.46	2,851,666	קיימות במחזור לסוף שנה

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2012 היה 7.24 שקלים חדשים, ובמהלך שנת 2010 - 10.50 שקלים חדשים.

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2012 היה 34.37 שקלים חדשים (שנת 2011 - 36.01 שקלים חדשים, שנת 2010 - 35.24).

אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2010			31 בדצמבר 2011			31 בדצמבר 2012			
33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	(בשקלים חדשים)
520,000	1,104,999	4,032,000	-	1,104,999	3,700,000	238,333	823,333	1,790,000	מספר האופציות
									ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
35.60	30.68	21.75	-	29.98	21.76	33.85	30.42	22.07	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
5.48	5.48	5.48	-	-	-	3.48	3.48	3.48	מזה ניתנות למימוש:
-	-	-	-	4.48	4.49	-	-	-	מספר האופציות
-	64,999	392,000	-	324,999	970,000	-	303,333	490,000	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
-	30.68	21.75	-	29.98	21.76	-	30.42	22.07	

3. תכנית אופציות לעובדים

א. ביום 19 ביולי 2005, לאחר אישור ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק, הוקצו כתבי אופציה לחברי הנהלה, מנהלי אגפים וסקטורים, מנהלי מחלקות וסניפים של הבנק וחברות בנות של הבנק (להלן: "הניצעים"), במסגרת תכנית תגמול שמתרתה לעודדם לתרום לפיתוח עסקי הבנק וחברות הבת ולהגדיל את הזדהותם של הניצעים עם הבנק ועם חברות בת שלו. בהתאם לתוכנית, יוקצו עד 12,000,000 כתבי אופציה הניתנות להמרה למניות בנות 0.1 שקלים חדשים ערך נקוב כל אחת. נכון ליום 31 בדצמבר 2009, הוקצו 11,379,103 אופציות ל-338 ניצעים.

כתבי האופציה יבשילו ב-3 מנות שנתיות (25%, 35% ו-40%), אחת בתום כל שנה מיום הענקת האופציות. לגבי חלק מהניצעים, נקבעת כמות האופציות שיבשילו בכל מנה בכפוף לעמידה בתנאי סף של "דרגת איכות".

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

הניצעים זכאים לממש את האופציות עד תום ארבע שנים ממועד הענקתן, ולקבל תמורתן מניות של הבנק בשווי המסתכם ליתרת הרווח התיאורטי הגלום באופציות ליום המימוש. מחיר המניות למימוש נקבע בכל הקצאה לפי שווי מניית הבנק בבורסה ביום ההקצאה, בתוספת הצמדה למדד המחירים לצרכן, והוא כפוף להתאמות הנובעות מחלוקת דיבידנדים במזומן ו/או בהטבה וכן בהנפקת זכויות של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי בגין 12,000,000 כתבי האופציה שאושרו, כאמור, בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24 נאמד בכ-53 מיליוני שקלים חדשים. ערך ההטבה הכולל מס שכן, כפי שנרשם בדוחותיו הכספיים של הבנק, נאמד ליום 30 ביוני 2005 בכ-62 מיליוני שקלים חדשים. ערך הטבה זה נפרס בספרי הבנק החל מהרבעון השלישי של שנת 2005, במשך 3 שנים.

ערך ההטבה התיאורטי נקבע בעזרת מודל בלק ושולס. סטיית התקן במונחים שנתיים לתקופה של 4 שנים שקדמו למועד ההקצאה המקורי היא 22.5%. אורך חיי האופציה במודל נקבע ל-4 שנים (בהתאם למועד האחרון למימוש). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" ו-"שגיא" כפי שפורסם על ידי בנק ישראל ביוני 2005 סמוך למועד ההקצאה, ובהתאם לתקופה האופציה, והגיע ל-2.7%. לא נכללו הנחות בדבר חלוקת דיבידנדים.

ביום 2 במרץ 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק מיום 2 במרץ 2009, להאריך באופן חד פעמי את תקופת המימוש של כל האופציות שהוקצו על פי תכנית זו לעובדים ונושאי משרה של הבנק וחברות הבת של הבנק, ואשר טרם מומשו למניות הבנק, לתקופה נוספת של שנתיים. הארכת תקופת המימוש של האופציות מהווה הטבה בלבד לניצעים בעלי האופציות תחת התכנית.

בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 "תשלום מבוסס מניות", הבנק נדרש להכיר בהשפעה של ההארכה של תקופות המימוש של האופציות, המגדילה את שוויין ההוגן, בסכום ההפרש שבין השווי ההוגן של האופציות מיד לאחר ההארכה של תקופת המימוש, לבין השווי ההוגן של האופציות רגע לפני החלטת הדירקטוריון (להלן: "התוספת לשווי ההוגן").

התוספת לשווי ההוגן של האופציות, חושבה על פי מודל Black & Scholes, בהתבסס על הנתונים וההנחות להלן:

- מחירי המימוש של האופציות הינם כפי שנקבעו במועדי ההענקה המקוריים, מותאמים למדד המחירים לצרכן הידוע במועד אישור ההארכה.
- מחיר המניה נקבע על פי שער הסגירה של מניית הבנק בבורסה ביום המסחר האחרון שקדם למועד אישור ההארכה בדירקטוריון.
- משך החיים הצפוי למימוש לגבי אופציות הנכללות במנות, אשר נכון למועד הערכת השווי הבשילו במלואן, נלקח כמחצית התקופה שנותרה ממועד אישור ההארכה ועד לפקיעת האופציות הנכללות באותה מנה.
- סטיית התקן מבוססת על התנודתיות ההיסטורית של מניית הבנק, בהתאם לתקופות הצפויות למימוש האופציה, והיא חושבה בנפרד לכל מנה.
- הריבית שנלקחת לצורך חישוב שווי האופציות מחושבת, בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24, על בסיס נתוני ריבית של נכסים שקליים צמודי מדד וחסרי סיכון, אשר מפורסמים על ידי בנק ישראל מעת לעת, לתקופה המקבילה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.
- מחיר המימוש מתואם לדיבידנדים, ועל כן שיעור הדיבידנד שנלקח בחשבון לצורך החישוב הוא 0.0%.
- חישוב השווי ההוגן מניח כי האופציות לא תרשמה למסחר בבורסה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט הנתונים ששימשו בחישוב:

ליום 1 במרץ 2009		
סך השינוי	תקופת המימוש המעודכנת	תקופת המימוש המקורית
	34.6% - 44.1%	41.1% - 57.4%
	17.80	17.80
	19.03	19.03
	1.64%	1.84%
	1.31	0.31
1.71	3.30	1.59
	6.6	6.6
11.4	21.9	10.5

התוספת לשווי ההוגן של האופציות, כתוצאה מהארכת תקופת המימוש של האופציות (6,632,256 האופציות שהוקצו על פי התכנית ושטרם מומשו או פקעו לאותו מועד), בסך כ-11.4 מיליוני שקלים חדשים (13.2 מיליון שקלים חדשים כולל מס שגר), נרשם כהוצאה בדוחות הכספיים של הבנק בשנת 2009.

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2010		2011		2012	
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות
22.36	1,810,704	22.18	1,049,492	28.24	393,922
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
21.67	761,212	18.51	655,570	28.37	393,922
22.18	1,049,492	28.24	393,922	-	-

(1) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2012, היה 34.07 שקלים חדשים (שנת 2011 - 36.01 שקלים חדשים, שנת 2010 - 35.24).

אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2010		31 בדצמבר 2011		31 בדצמבר 2012	
26-32	17-25	26-32	17-25	26-32	17-25 (בשקלים חדשים)
295,449	754,043	293,182	100,740	-	-
				-	-
29.65	19.25	29.88	23.44	-	-
1.9	0.7	0.9	0.6	-	-
295,449	754,043	293,182	100,740	-	-
29.65	19.25	29.88	23.44	-	-

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

ב. ביום 19 במאי 2008 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק ולאחר קבלת המלצתן של ועדות התגמול והנהלה של דירקטוריון הבנק לעניין העקרונות של תכנית האופציות, לאשר תכנית אופציות ("התכנית" או "תכנית האופציות") לנושאי משרה בבנק, למנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן לעובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות ובמתאר שפורסם ביום 8 ביוני 2008 (להלן - "המתאר"). לא יוענקו כתבי אופציה על פי התכנית לדירקטורים בבנק, ובכללם ליושב ראש הדירקטוריון, ולא למנהל הכללי של הבנק.

תכנית האופציות הינה לתקופה של 5 שנים ו-90 ימים, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית. במסגרת אישור התכנית, החליט הדירקטוריון כי כמות כתבי האופציה אשר תשמש כמאגר להקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, תהיה 32,500,000 כתבי אופציה, רשומים על שם, לא רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, אשר יוצעו ללא תמורה לניצעים, והניתנים למימוש עד ל- 32,500,000 מניות רגילות של הבנק בנות 0.1 שקלים חדשים ע.ג. כל אחת, בכפוף להתאמות כמפורט בתכנית, ובכפוף לעמידה בתנאי הזכאות שנקבעו בה.

כתבי האופציה שיוקצו לנאמן עבור כל ניצע, על פי התכנית, יוקצו בחמש מנות שוות. מועד ההבשלה של כל מנה כאמור, יחול בתום כל אחת מן השנה הראשונה, השנייה, השלישית, הרביעית והחמישית, מיום הקצאת כתבי האופציה על פי התכנית, בהתאמה. כמות מניות המימוש, כמפורט לעיל, הינה כמות המניות המקסימלית הנובעת ממימוש כל כתבי האופציה שניתן להקצותם על פי התכנית. ואולם, כמות כתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממש, בפועל, על פי תנאי התכנית, תיגזר מן השיעור של תשואת הרווח הנקי מפעולות רגילות להון העצמי הממוצע של הבנק, עד לשיעור תשואה שנתי של 18% (בתכנית המקורית), בהתאם לנוסחת הזכאות למימוש, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

שיעור זכאותו האישית של כל ניצע, הנכלל בקבוצת מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות (כהגדרתה בתכנית), למימוש כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, תיקבע, בנוסף לאמור לעיל, גם בהתאם לדרגת האיכות שנקבעה לו, כמפורט בתכנית האופציות. בנוסף, הקצאת מלוא הכמות של מניות המימוש היא תיאורטית בלבד, הואיל ובפועל, לא תוקצה לניצעים מלוא הכמות של מניות המימוש הנובעות מכתבי האופציה שהניצעים יהיו זכאים לממשם, על פי תנאי התכנית, אלא רק מניות בכמות המשקפת את סכום ההטבה הכספי הגלום בכתבי האופציה האמורים, כמפורט בתכנית האופציות.

מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוקצו על פי התכנית, נקבע על פי שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ב-7 ביולי 2008, יום המסחר האחרון שקדם ליום ההקצאה של כתב האופציה לניצע. המחיר עומד על 25.15 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן החל מיום ההקצאה, והתאמה לדיבידנדים שיחולקו על ידי הבנק.

ביום 8 ביולי 2008 הוקצו 28,625,300 כתבי אופציה, על פי התכנית, ללא תמורה, ל-313 ניצעים, שהינם נושאי משרה בבנק, מנהלי סניפים, מחלקות ושלוחות וכן עובדים אחרים בבנק ובחברות בת של הבנק, הכל כמפורט בתכנית האופציות.

כתבי האופציה על פי התכנית, הוקצו בהתאם לתנאי מסלול הכנסת עבודה, באמצעות נאמן, על פי הוראות סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), תשכ"א - 1961, לרבות כל התקנות, הכללים, החוזרים וההוראות שהוצאו מכוחו.

ביום 24 בנובמבר 2008 החליט הדירקטוריון, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, מיום 23 בנובמבר 2008, להאריך את תקופות המימוש של כל כתבי האופציה, שהוקצו על פי התכנית והמתאר ואשר יוקצו על פיהן בעתיד, בעשרים וארבעה חודשים.

בהתאם לכך, תקופת המימוש של כל אחת מן המנות של כתבי האופציה, שהוקצו או שיוקצו על פי תכנית האופציות, ובכללם כל כתבי האופציה שהוקצו ביום 8 ביולי 2008, תוארך בעשרים וארבעה חודשים ותסתיים בתום שבע שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, ולא בתום חמש שנים ותשעים ימים, מיום ההקצאה, כפי שנקבע בתכנית המקורית.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

לצורך רישום ההוצאה בדוחותיו הכספיים של הבנק ובהתבסס על תכנית החומש האסטרטגית, כמפורט לעיל, העריכה ההנהלה תוואי של שיעורי תשואה שנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת משנות התכנית (2008 - 2012) עד לשיעור תשואה שנתי של 18% בשנת 2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שיוענקו לו על פי התכנית, והכל כמפורט במתאר.

ביום 24 בנובמבר 2008 אישר דירקטוריון הבנק תכנית אסטרטגית מעודכנת, לפיה היעד של הבנק הוא להציג בשנת 2013, ולא בשנת 2012, כפי שפורט בתכנית האסטרטגית, לפני עדכונה, שיעור תשואה שנתי של כ-18%. בהתאם, עודכנה הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק.

ביום 26 באוקטובר 2010, החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של וועדת הביקורת, לעדכן את נוסחת הזכאות למימוש בכל אחת מתכניות האופציות, לגבי מנות המימוש שיבשילו בשנים 2011, 2012 ו-2013, ואשר הזכאות למימוש תיקבע בהתאם לשיעור התשואה השנתי בשנות הדוח 2010, 2011 ו-2012, בהתאמה. בהתאם לנוסחה המעודכנת, יהיו הניצעים זכאים לממש את מלוא כמות האופציות בכל מנה, אם שיעור תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע יגיע ל-15%, לעומת 18% בנוסחה המקורית, והכל כמפורט בעדכון לתכנית האופציות. לצורך רישום ההוצאה בדוחות הכספיים של הבנק, העריכה הנהלת הבנק את תוואי שיעור התשואה השנתיים (אם כי לא ליניאריים) בכל אחת מהשנים 2010, 2011 ו-2012. באמצעות תוואי זה, הוערכו מחדש הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, מתוך הכמות הכוללת של כתבי האופציה שהוענקו לו, והנכללים במנות שיבשילו בשנים 2011 עד 2013 (כולל). הן עדכון נוסחת הזכאות למימוש, והן הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, הינם תוצאה אריתמטית של החלטת הדירקטוריון באשר ליעד הלימות ההון. על פי הערכה מיוחדת זו, צפוי כי הכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע יהיה רשאי לממש, כאמור לעיל, יהיו דומות לכמויות של כתבי האופציה שכל ניצע היה רשאי לממש, על פי הערכת ההנהלה בעבר, וכי השינוי לא ישפיע באופן מהותי על הדוחות הכספיים של הבנק.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה שהוקצו, כאמור, שחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן IFRS 2, לרבות התאמת שווי האופציות בגין השינוי בתנאי האופציות והשפעת השינוי בכמות האופציות הצפויות להבשיל, נכון ליום 31 בדצמבר 2012, הסתכם בכ-154 מיליוני שקלים חדשים (כ-179 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שכר), חישוב ערך ההטבה התיאורטי הכולל של ההקצאה מתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש על פי הערכת ההנהלה ביחס לתוואי שיעורי התשואה השנתיים, כאמור לעיל, ועל הערכה של הנהלת הבנק ביחס לשיעור נטישה ממוצע של הניצעים בתכנית, שמשמעותו היא שחלק מכתבי האופציה שיוקצו יתבטלו עקב פרישתם של הניצעים להם הן הוענקו. התאמת ערך ההטבה בגין השינוי בתנאי האופציות הינה הפער שבין שוויין ההוגן של האופציות, בתנאיהן המקוריים, במועד שינוי התנאים, לבין שוויין ההוגן בתנאיהן החדשים, לאותו מועד. ערך ההטבה התיאורטי נפרס בספרי הבנק החל ממועד ההענקה, במשך 5 שנים. הערכות ההנהלה בדבר תוואי שיעורי התשואה השנתיים ושיעור הנטישה נבחנות ומעודכנות באופן שוטף, ובהתאם להן מתעדכן היקף ההוצאה הנרשמת בדוחות הכספיים.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה נקבע בעזרת מודל בלק ושולס. סטיית התקן חושבה בנפרד לכל מנה על בסיס מחירי מניה יומיים בתקופה השווה למשך חיים צפוי של כל מנה. אורך חיי האופציה במודל נקבע על פי משך הזמן הממוצע בין תקופת ההבשלה לתקופת פקיעת האופציה (Simplified Approach). שיעור הריבית חסרת הסיכון נקבע לפי תשואה לפדיון ברוטו בגין איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד בריבית קבועה מסוג "גליל" בהתאם לתקופה הזוהה למשך החיים הצפוי למימוש כל מנה.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי הוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 8 ביולי 2008, למועד ההענקה ולמועד עדכון התנאים:

מנה 5	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
ליום 8 ביולי 2008 מועד ההענקה					
24.98%	24.71%	25.44%	26.23%	26.05%	סטיית תקן שנתית
25.15	25.15	25.15	25.15	25.15	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
2.58%	2.47%	2.34%	2.20%	2.03%	ריבית
5.10	4.60	4.10	3.60	3.10	זמן למימוש בשנים
6.95	6.45	6.13	5.79	5.25	שווי הוגן לאופציה בודדת

ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המקורית (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.43%	28.35%	28.76%	29.22%	29.84%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.16%	4.15%	4.13%	4.11%	4.08%	ריבית
4.75	4.25	3.75	3.25	2.75	זמן למימוש בשנים
2.12	1.94	1.69	1.43	1.17	שווי הוגן לאופציה בודדת

ליום 24 בנובמבר 2008 - לתקופת המימוש המעודכנת (מחיר המימוש ללא שינוי)					
27.18%	26.77%	27.43%	28.35%	28.76%	סטיית תקן שנתית
15.70	15.70	15.70	15.70	15.70	מחיר מניה
25.70	25.70	25.70	25.70	25.70	מחיר מימוש
4.19%	4.18%	4.16%	4.15%	4.13%	ריבית
5.75	5.25	4.75	4.25	3.75	זמן למימוש בשנים
2.66	2.32	2.12	1.94	1.69	שווי הוגן לאופציה בודדת
0.54	0.38	0.43	0.51	0.52	שווי השינוי לאופציה בודדת
7.49	6.83	6.56	6.30	5.77	שווי מצרפי לאופציה בודדת

ביום 29 ביוני 2009 החליט דירקטוריון הבנק לאשר הקצאת 2,263,700 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים, למעט מחיר מימוש לשני נושאי משרה ול-37 עובדים נוספים. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שהוענקו על פי התוכנית הינו 23.6 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 28 ביוני 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התוכנית.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שיהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (12 מיליוני שקלים, כולל מס שחר).

ביום 9 בנובמבר 2009 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר הקצאת 1,085,432 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, לארבעה נושאי משרה בבנק. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לארבעת הניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 29.85 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניית הבנק בבורסה ביום 8 בנובמבר 2009, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים לממש, כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-6 מיליוני שקלים חדשים (7 מיליוני שקלים כולל מס שחר).

ביום 26 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 1,652,500 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-41 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-3 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-3 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), שנתיים (המנה השנייה) ו-3 שנים (המנה השלישית) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 35.40 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק. מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 25 באוקטובר 2010, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות מספר 24 על פי מודל בלאק ושולס. ערך ההטבה התיאורטי של כל אחת מהמנות ייפרש בספרי הבנק על פני תקופת ההבשלה.

בהתבסס על הנחות בדבר כמות האופציות שהיו הניצעים זכאים למימוש כאמור לעיל, הסתכם ערך ההטבה התיאורטי של האופציות שהוענקו לכ-11 מיליוני שקלים חדשים (13 מיליוני שקלים חדשים כולל מס שחר).

ביום 3 באוקטובר 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר קבלת אישורה של ועדת הביקורת של הבנק, לאשר תכנית להקצאת 701,300 כתבי אופציה נוספים, בתנאים זהים למעט מחיר המימוש, ל-31 עובדים, מהם נושא משרה אחד בבנק. כתבי האופציה יוקצו ב-2 מנות שוות, הניתנות למימוש ב-2 מועדים ("מועדי הבשלה") החל מתום שנה (המנה הראשונה), ושנתיים (המנה השנייה) ממועד ההקצאה, בכפוף לשיעור תשואת הרווח הנקי על ההון הממוצע בכל אחת מהשנים שיקדמו לכל אחד ממועדי ההבשלה, כמפורט לעיל. מחיר המימוש של כל אחד מכתבי האופציה שיוענקו לניצעים הנוספים, על פי התכנית, הינו 31.62 שקלים חדשים, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, והתאמה לדיבידנדים או למניות הטבה שיחולקו על ידי הבנק.

מחיר המימוש נקבע על פי שער הנעילה של מניה של הבנק בבורסה ביום 2 באוקטובר 2011, יום המסחר האחרון שקדם ליום בו אישר הדירקטוריון את התכנית. השווי ההוגן (ערך ההטבה התיאורטי) של כתב אופציה בודד הכלול בכל אחת מן המנות של כתבי האופציה הנוספים שאושרו, חושב בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IFRS 2 על פי מודל בלאק ושולס.

ערך ההטבה התיאורטי של כתבי האופציה בהקצאה זו, כאמור, המחושב בהתאם לכללי הרישום החשבונאי בתקן חשבונאות מספר 24, מסתכם בכ-4.4 מיליוני שקלים חדשים (כ-5 מיליוני שקלים חדשים, כולל מס שחר).

ביום 17 בנובמבר 2011 הוקצו כתבי האופציה לעובדים.

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פירוט ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של אופציה בודדת, וכן תוצאת השווי ההוגן לאופציה בודדת, עבור כל אחת מהמנות שהוענקו ביום 28 ביוני 2009, ביום 9 בנובמבר 2009, ביום 26 באוקטובר 2010 וביום 3 באוקטובר 2011:

סך הכל	מנה 4	מנה 3	מנה 2	מנה 1	
הקצאה שאושרה ב- 29 ביוני 2009					
2,264	566	566	566	566	כמות אופציות (באלפים)
	31.55%	32.65%	33.29%	34.27%	סטיית תקן שנתית
	23.60	23.60	23.60	23.60	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.71%	1.50%	1.20%	0.91%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	7.45	7.15	8.75	6.40	שווי הוגן לאופציה בודדת
15,682	4,194	4,046	3,820	3,622	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 9 בנובמבר 2009					
1,085	279	279	279	248	כמות אופציות (באלפים)
	32.45%	33.15%	33.92%	34.88%	סטיית תקן שנתית
	29.85	29.85	29.85	29.85	מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.05%	0.87%	0.68%	0.49%	ריבית חסרת סיכון
	5.2	4.7	4.2	3.7	זמן למימוש בשנים
	9.21	8.82	8.43	8.05	שווי הוגן לאופציה בודדת
9,382	2,569	2,461	2,352	2,000	סך שווי הוגן למנה באלפי שקלים חדשים
הקצאה שאושרה ב- 26 באוקטובר 2010					
1,653	551	551	551		כמות אופציות (באלפים)
	33.88%	35.07%	36.73%		סטיית תקן שנתית
	35.40	35.40	35.40		מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	0.53%	0.38%	0.22%		ריבית חסרת סיכון
	4.2	3.7	3.2		זמן למימוש בשנים
	9.92	9.55	9.23		שווי הוגן לאופציה בודדת
15,808	5,464	5,260	5,084		סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)
הקצאה שאושרה ב- 3 באוקטובר 2011					
702	351	351			כמות אופציות (באלפים)
	36.90%	31.93%			סטיית תקן שנתית
	31.62	31.62			מחיר מימוש (בשקלים חדשים)
	1.13%	1.07%			ריבית חסרת סיכון
	3.21	2.71			זמן למימוש בשנים
	8.63	6.93			שווי הוגן לאופציה בודדת
4,483	2,783	1,700			סך שווי הוגן למנה (אלפי שקלים חדשים)

ביאור 16א - עסקאות תשלום מבוסס מניות - המשך

להלן פרטים על כמות האופציות למניות ומחירי המימוש:

2010		2011		2012		
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)	מספר אופציות	
26.42	25,275,389	27.05	20,342,887	27.24	15,841,665	קיימות במחזור לתחילת שנה
35.43	1,652,500	31.59	701,300	-	-	הוענקו במהלך השנה ⁽¹⁾
26.28	6,242,656	27.26	4,732,979	26.94	1,033,267	חולטו במהלך השנה
26.21	342,346	6.79	469,543	26.68	5,547,512	מומשו במהלך השנה ⁽²⁾
27.05	20,342,887	27.24	15,841,665	28.22	9,260,886	קיימות במחזור לסוף שנה ⁽³⁾

(1) הממוצע המשוקלל של השווי ההוגן של האופציות למניות שהוענקו במהלך שנת 2011, במועד המדידה היה 7.30 שקלים חדשים (שנת 2010 - 8.49 שקלים חדשים).

(2) הממוצע המשוקלל של מחירי המניה במועד המימוש של האופציות למניות שמומשו במהלך שנת 2012 היה 36.26 שקלים חדשים (שנת 2011 - 36.16 שקלים חדשים; שנת 2010 - 36.34 שקלים חדשים).

(3) אופציות למניות הקיימות במחזור לסוף השנה מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

2010 בדצמבר 31			2011 בדצמבר 31			2012 בדצמבר 31			
33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	33-42	26-32	17-25	(בשקלים חדשים)
1,652,500	16,974,234	1,716,153	1,171,977	13,346,010	1,323,678	1,735,751	6,730,713	704,422	מספר האופציות
35.43	26.46	24.77	35.79	26.82	23.93	34.79	26.99	24.28	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בשקלים חדשים)
5.18	4.79	4.98	4.18	3.81	3.98	3.17	2.80	2.98	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
-	856,434	601,528	182,978	2,357,790	245,878	900,603	1,998,733	255,522	מזה ניתנות למימוש:
-	26.39	24.77	35.79	26.56	23.93	34.99	27.09	24.28	מספר האופציות
-	26.39	24.77	35.79	26.56	23.93	34.99	27.09	24.28	ממוצע משוקלל של מחירי המימוש (בשקלים חדשים)

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

סך הכל	פריטים שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד	
נכסים							
16,671	-	465	166	1,802	170	14,068	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,041	119	31	757	2,396	251	5,487	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
207	-	-	-	-	192	15	השקעות בחברות מוחזקות
128,651	-	1,794	2,568	8,908	49,221	66,160	אשראי לציבור, נטו
317	-	1	213	103	-	-	אשראי לממשלות
60	27	-	-	-	-	33	בניינים וציוד
1,658	1,658	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,518	-	115	74	358	318	2,653	נכסים אחרים
2,032	50	16	2	51	388	1,525	
162,242	1,941	2,422	3,780	13,618	50,540	89,941	סך כל הנכסים
התחייבויות							
128,499	-	2,717	4,179	16,369	21,823	83,411	פיקדונות הציבור
1,694	-	56	222	688	532	196	פיקדונות מבנקים
107	-	-	-	32	62	13	פיקדונות הממשלה
14,039	-	-	-	-	11,945	2,094	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,773	-	16	269	572	271	2,645	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,878	284	19	8	58	663	3,846	התחייבויות אחרות
152,990	284	2,808	4,678	17,719	35,296	92,205	סך כל ההתחייבויות
9,252	1,657	(386)	(898)	(4,101)	15,244	(2,264)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(400)	400	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	205	355	3,984	(6,886)	2,342	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	16	89	381	91	-	(577)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(18)	7	94	64	-	(147)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
9,252	1,655	(85)	(68)	38	7,958	(246)	סך הכל כללי
-	-	(64)	(394)	370	-	88	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	-	60	538	(141)	-	(457)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - המאוחד - המשך

ליום 31 בדצמבר 2011

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים סך הכל	שאינם כספיים ⁽²⁾	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי		
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב אירו	צמוד מדד	לא צמוד		
נכסים							
15,972	-	307	158	2,816	418	12,273	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,432	85	31	1,051	1,835	302	5,128	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת
136	-	-	-	-	124	12	הסכמי מכר חוזר
119,293	-	2,015	2,004	10,064 ⁽³⁾	44,651	60,559	אשראי לציבור, נטו
196	-	-	196	-	-	-	אשראי לממשלות
52	21 ⁽³⁾	-	-	-	-	31	השקעות בחברות מוחזקות
1,616	1,616	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,115	-	222	23	1,117	162	1,591 ⁽³⁾	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,347	28	5	-	97	199	1,018 ⁽³⁾	נכסים אחרים
150,246	1,837	2,580	3,432	15,929	45,856	80,612	סך כל הנכסים
התחייבויות							
119,236	-	2,532	4,272	16,832	23,046	72,554	פיקדונות הציבור
2,007	-	(13)	212	844	681	283	פיקדונות מבנקים
152	-	-	-	34	107	11	פיקדונות הממשלה
12,202	-	-	-	-	10,127	2,075	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,964	-	123	172	1,710	187	1,772	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
4,631	322	25	2	50	711	3,521	התחייבויות אחרות
142,192	322	2,667	4,658	19,470	34,859	80,216	סך כל ההתחייבויות
8,054	1,515	(87)	(1,226)	(3,541)	10,997	396	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(670)	670	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	32	511	2,416	(5,084)	2,125	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(23)	(7)	724	1,018	-	(1,712)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(2)	(56)	(39)	371	-	(274)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
8,054	1,490	(118)	(30)	264	5,243	1,205	סך הכל כללי
-	76	(67)	(118)	103	-	6	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	(51)	32	448	(337)	-	(92)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) סווג מחדש.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2012

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים	סך הכל	במטבע חוץ ⁽¹⁾			מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו	צמוד מדד	לא צמוד		
נכסים								
	13,586	-	382	121	1,612	93	11,378	מזומנים ופיקדונות בבנקים
	6,284	119	-	757	2,383	238	2,787	ניירות ערך
								ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
	207	-	-	-	-	192	15	הסכמי מכר חוזר
	122,306	-	1,759	2,527	8,766	48,591	60,663	אשראי לציבור, נטו
	317	-	1	213	103	-	-	אשראי לממשלות
	2,131	1,620	-	-	-	478	33	השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾
	1,505	1,505	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
	87	87	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
	3,518	-	115	74	358	318	2,653	נכסים בגין מכשירים נגזרים
	1,904	50	7	2	51	393	1,401	נכסים אחרים
	151,845	3,381	2,264	3,694	13,273	50,303	78,930	סך כל הנכסים
התחייבויות								
	123,214	-	2,577	3,924	15,742	26,954	74,017	פיקדונות הציבור
	8,204	-	117	405	1,211	3,228	3,243	פיקדונות מבנקים
	93	-	-	-	32	61	-	פיקדונות הממשלה
	4,125	-	-	-	-	4,125	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
	3,773	-	16	269	572	271	2,645	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	3,625	284	19	2	48	657	2,615	התחייבויות אחרות
	143,034	284	2,729	4,600	17,605	35,296	82,520	סך כל ההתחייבויות
	8,811	3,097	(465)	(906)	(4,332)	15,007	(3,590)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:								
	-	-	-	-	-	(400)	400	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:								
	-	-	88	367	4,089	(6,886)	2,342	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
	-	16	89	381	92	-	(578)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
	-	(19)	7	94	64	-	(146)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
	8,811	3,094	(281)	(64)	(87)	7,721	(1,572)	סך הכל כללי
	-	-	(64)	(394)	370	-	88	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
	-	-	60	538	(141)	-	(457)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 325 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 17 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2011

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

פריטים	במטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		צמוד	לא צמוד	
	שאינם מטבעות אחרים	מטבעות אחרים	דולרים של ארה"ב	אירו			
סך הכל	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים	פריטים שאינם מטבעות אחרים
נכסים							
12,874	-	153	149	2,740	142	9,690	מזומנים ופיקדונות בבנקים
5,730	85	-	1,051	1,822	223	2,549	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
136	-	-	-	-	124	12	אשראי לציבור, נטו
113,322	-	1,986	1,927	9,991 ⁽⁴⁾	43,937	55,481	אשראי לממשלות
196	-	-	196	-	-	-	השקעות בחברות מוחזקות ⁽³⁾
1,964	1,468 ⁽⁴⁾	-	-	13	452	31	בניינים וציוד
1,468	1,468	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
87	87	-	-	-	-	-	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,108	-	215	23	1,117	162	1,591	נכסים אחרים
1,233	28	1	1	97	199	907	
140,118	3,136	2,355	3,347	15,780	45,239	70,261	סך כל הנכסים
התחייבויות							
113,115	-	2,400	4,061	16,340	25,887	64,427	פיקדונות הציבור
7,211	-	63	384	1,322	2,851	2,591	פיקדונות מבנקים
141	-	-	-	34	107	-	פיקדונות הממשלה
4,575	-	-	-	-	4,575	-	איגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים
3,956	-	116	172	1,710	187	1,771	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,454	322	19	2	41	700	2,370	התחייבויות אחרות
132,452	322	2,598	4,619	19,447	34,307	71,159	סך כל ההתחייבויות
7,666	2,814	(243)	(1,272)	(3,667)	10,932	(898)	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים מגדרים:							
-	-	-	-	-	(670)	670	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	(30)	555	2,434	(5,084)	2,125	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	(23)	(7)	724	1,018	-	(1,712)	אופציות בכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
-	(2)	(56)	(39)	371	-	(274)	אופציות מחוץ לכסף נטו (במונחי נכס בסיס)
7,666	2,789	(336)	(32)	156	5,178	(89)	סך הכל כלי
-	76	(67)	(118)	103	-	6	אופציות בכסף נטו (סכום נקוב מהוון)
-	(51)	32	448	(337)	-	(92)	אופציות מחוץ לכסף נטו (סכום נקוב מהוון)

(1) לרבות צמודי מטבע חוץ.

(2) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(3) כולל השקעות בחברות מאוחדות בחו"ל בסך 337 מיליוני שקלים חדשים.

(4) סוג מחדש.

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - המאוחד

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
משנתיים ועד שלוש שנים	משנה ועד שנתיים	משלושה חודשים ועד שנה	מחודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד				
3,732	4,697	8,475	2,461	37,587
2,860	7,936	17,731	13,319	47,257
872	(3,239)	(9,256)	(10,858)	(9,670)
287	2,387	9,846	(6,593)	(3,008)
-	2	76	(587)	(213)
מטבע ישראלי צמוד למדד				
5,275	5,175	4,162	885	848
4,862	5,415	4,809	1,486	1,702
413	(240)	(647)	(601)	(854)
(72)	(1,341)	(4,850)	(1,130)	(339)
-	-	-	-	-
מטבע חוץ פעילות מקומית⁽⁴⁾				
1,000	1,359	2,445	1,269	5,104
129	488	5,176	4,863	11,218
871	871	(2,731)	(3,594)	(6,114)
(215)	(1,045)	(4,995)	7,723	3,347
-	(1)	(76)	600	201
מטבע חוץ פעילות חו"ל -				
1,073	593	597	213	1,906
139	143	892	927	1,852
934	450	(295)	(714)	54
פריטים לא כספיים				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
-	(1)	-	(13)	12
סך הכל				
11,080	11,824	15,679	4,828	45,445
7,990	13,982	28,608	20,595	62,029
3,090	(2,158)	(12,929)	(15,767)	(16,584)

- (1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- (2) כולל נכסים בסך 352 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.
- (3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,459 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 284 מיליוני שקלים חדשים.
- (4) כולל הצמדה למטבע חוץ.
- (5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.
- (6) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים - המשך					
	ללא תקופת פירעון	סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
4.42%	89,941	900 ⁽²⁾	97,335	3,494	13,662	15,074	4,438	3,715
2.59%	92,205	38	93,702	941	469	574	854	1,761
	(2,264)	862	3,633	2,553	13,193	14,500	3,584	1,954
	2,742	-	2,766	-	(84)	231	40	(340)
	(724)	-	(722)	-	-	-	-	-
4.63%	50,540	299 ⁽²⁾	64,133	6,141	18,543	14,840	4,015	4,249
3.37%	35,296	48	40,904	1,035	3,742	8,667	3,933	5,253
	15,244	251	23,229	5,106	14,801	6,173	82	(1,004)
	(7,286)	-	(7,333)	-	-	390	(98)	107
	-	-	-	-	-	-	-	-
3.65%	14,757	182 ⁽²⁾	18,892	631	2,140	3,199	561	1,184
2.50%	20,557	12	22,352	-	18	270	61	129
	(5,800)	170	(3,460)	631	2,122	2,929	500	1,055
	4,544	-	4,569	-	84	(621)	58	233
	726	-	724	-	-	-	-	-
2.90%	5,063	-	5,710	-	167	906	140	115
1.03%	4,648	-	5,101	-	-	1,031	16	101
	415	-	609	-	167	(125)	124	14
	1,941	1,941	-	-	-	-	-	-
	284	284	-	-	-	-	-	-
	1,657	1,657	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
	(2)	-	(2)	-	-	-	-	-
4.47%	162,242	3,322	186,070	10,266	34,512	34,019	9,154	9,263
3.11%	152,990	382	162,059	1,976	4,229	10,542	4,864	7,244
	9,252	2,940	24,011	8,290	30,283	23,477	4,290	2,019

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון⁽¹⁾ - הבנק - המשך

ליום 31 בדצמבר 2012

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים				
מסנתיים ועד שלוש שנים	משנה ועד שנתיים	משלושה חודשים ועד שנה	מחודש ועד שלושה חודשים	עם דרישה ועד חודש
מטבע ישראלי לא צמוד				
3,068	3,688	6,840	1,851	33,581
נכסים ⁽³⁾				
2,921	8,465	17,048	12,285	37,970
התחייבויות				
147	(4,777)	(10,208)	(10,434)	(4,389)
הפרש				
287	2,387	9,846	(6,593)	(3,008)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	2	76	(587)	(213)
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע ישראלי צמוד למדד				
5,140	4,983	3,976	776	823
נכסים				
4,865	5,362	6,377	1,459	(313)
התחייבויות				
275	(379)	(2,401)	(683)	1,136
הפרש				
(72)	(1,341)	(4,850)	(1,130)	(339)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	-	-	-	-
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות מקומית⁽⁴⁾				
1,000	1,359	2,435	1,269	5,076
נכסים				
129	488	5,509	4,984	10,732
התחייבויות				
871	871	(3,074)	(3,715)	(5,656)
הפרש				
(215)	(1,045)	(4,995)	7,723	3,347
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	(1)	(76)	600	201
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
מטבע חוץ פעילות חו"ל				
1,073	593	750	178	1,246
נכסים				
139	143	1,097	927	1,396
התחייבויות				
934	450	(347)	(749)	(150)
הפרש				
פריטים לא כספיים				
-	-	-	-	-
נכסים				
-	-	-	-	-
התחייבויות				
-	-	-	-	-
הפרש				
-	-	-	-	-
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)				
-	(1)	-	(14)	12
אופציות (במונחי נכס בסיס)				
סך הכל				
10,281	10,623	14,001	4,074	40,726
נכסים				
8,054	14,458	30,031	19,655	49,785
התחייבויות				
2,227	(3,835)	(16,030)	(15,581)	(9,059)
הפרש				

(1) בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנותרות למועד הפירעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי הפרשות לחובות מסופקים.

(2) כולל נכסים בסך 337 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.

(3) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,530 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 220 מיליוני שקלים חדשים.

(4) כולל הצמדה למטבע חוץ.

(5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה" לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים.

(6) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים - המשך					
	ללא תקופת פירעון סך הכל	ללא תקופת פירעון סך הכל	סך הכל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנה	מעשר ועד עשרים שנה	מחמש ועד עשר שנים	מארבע ועד חמש שנים	משלוש ועד ארבע שנים
4.47%	78,930	⁽²⁾ 794	85,654	3,494	13,648	13,044	3,236	3,204
2.57%	82,520	-	83,397	941	469	658	880	1,760
	(3,590)	794	2,257	2,553	13,179	12,386	2,356	1,444
	2,742	-	2,766	-	(84)	231	40	(340)
	(724)	-	(722)	-	-	-	-	-
4.69%	50,303	⁽²⁾ 292	63,990	6,141	18,543	15,464	3,968	4,176
3.84%	35,296	48	41,052	1,035	3,742	9,346	3,927	5,252
	15,007	244	22,938	5,106	14,801	6,118	41	(1,076)
	(7,286)	-	(7,333)	-	-	390	(98)	107
	-	-	-	-	-	-	-	-
3.67%	14,746	⁽²⁾ 182	18,854	631	2,140	3,199	561	1,184
2.53%	20,540	12	22,320	-	18	270	61	129
	(5,794)	170	(3,466)	631	2,122	2,929	500	1,055
	4,544	-	4,569	-	84	(621)	58	233
	727	-	724	-	-	-	-	-
2.90%	4,485	-	5,168	-	167	906	140	115
1.01%	4,394	-	4,850	-	-	1,031	16	101
	91	-	318	-	167	(125)	124	14
	3,381	3,379	-	-	-	-	-	-
	284	284	-	-	-	-	-	-
	3,097	3,095	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-
	(3)	-	(3)	-	-	-	-	-
4.52%	151,845	4,647	173,666	10,266	34,498	32,613	7,905	8,679
3.41%	143,034	344	151,619	1,976	4,229	11,305	4,884	7,242
	8,811	4,303	22,047	8,290	30,269	21,308	3,021	1,437

ביאור 18 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה ולפי תקופות לפירעון - המאוחד והבנק- המשך

ליום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים					
עם דרישה ועד חודש	מחודש ועד שלושה חודשים	משלושה חודשים ועד שנה	משנה ועד שנתיים	משנתיים ועד שלוש שנים	
המאוחד					
30,432	5,603	20,173	16,409	13,833	נכסים ⁽¹⁾
61,155	22,138	23,430	8,048	7,645	התחייבויות
(30,723)	(16,535)	(3,257)	8,361	6,188	הפרש
הבנק					
26,211	4,704	17,890	14,952	12,961	נכסים ⁽²⁾
50,357	21,742	24,072	8,233	7,683	התחייבויות
(24,146)	(17,038)	(6,182)	6,719	5,278	הפרש

(1) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 6,331 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 193 מיליוני שקלים חדשים.

(2) כולל אשראי בתנאי חח"ד בסך 5,577 מיליוני שקלים חדשים וסכומי חריגה ממסגרות חח"ד בסך 138 מיליוני שקלים חדשים.

(3) כולל, נכסים בסך 345 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.

(4) כולל, נכסים בסך 304 מיליוני שקלים חדשים שזמן פרעונם עבר.

(5) כפי שנכללה בביאור 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה".

(6) שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.

שיעור תשואה חוזי ⁽⁶⁾	יתרה מאזנית ⁽⁵⁾		תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים - המשך					
	ללא תקופת פירעון		סך הכל	מעל עשרים	מעשר ועד	מחמש ועד	מארבע ועד	משלוש ועד
	סך הכל		תזרימי מזומנים	שנה	עשרים שנה	עשר שנים	חמש שנים	ארבע שנים
4.49%	150,246	⁽³⁾ 2,759	180,013	9,050	32,587	31,996	9,206	10,724
3.92%	142,192	432	150,995	1,513	5,538	9,967	4,268	7,293
	8,054	2,327	29,018	7,537	27,049	22,029	4,938	3,431
4.54%	140,118	⁽⁴⁾ 3,962	168,091	9,050	32,565	30,773	8,822	10,163
3.97%	132,452	387	141,403	1,513	5,538	10,663	4,262	7,340
	7,666	3,575	26,688	7,537	27,027	20,110	4,560	2,823

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

מאוחד

ליום 31 בדצמבר				
2011		2012		
הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	
א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
3	340	1	387	- אשראי תעודות
27	3,195	21	2,705	- ערבויות להבטחת אשראי
9	6,810	7	8,096	- ערבויות לרוכשי דירות
17	2,923	23	3,281	- ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽³⁾
7	6,628	6	6,718	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
34	16,994	21	16,313	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
14	9,449	17	9,724	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
3	5,127	6	5,198	- התחייבויות להוצאת ערבויות

הבנק

א. מכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים				
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם בסוף השנה				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:				
3	340	1	387	- אשראי תעודות
27	3,180	21	2,690	- ערבויות להבטחת אשראי
9	6,810	7	8,096	- ערבויות לרוכשי דירות
17	2,897	22	3,252	- ערבויות והתחייבויות אחרות ⁽³⁾
6	4,408	5	4,499	- מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו
32	15,458	21	14,640	- מסגרות חח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו
14	9,449	17	9,724	- התחייבויות בלתי חוזרות למתן אשראי שאושר ועדיין לא ניתן
3	5,127	6	5,198	- התחייבויות להוצאת ערבויות

(1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי.

(2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופה.

(3) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעו"ף בסך 127 מיליוני שקלים חדשים. (ב-31 בדצמבר 2011 - 176 מיליוני שקלים חדשים) ראה ביאור 19 ד. 2) וביאור 15 ב.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה לסוף השנה ⁽¹⁾

1. יתרת אשראי מפיקדונות לפי מידת גביה ⁽²⁾

מאוחד		
2011 ⁽⁵⁾	2012	
14,879	13,198	מטבע ישראלי צמוד למדד
1,740	1,863	מטבע ישראלי לא צמוד
259	171	מטבע חוץ
16,878	15,232	סך הכל

2. תזרימים בגין עמלת גביה בגין הפעילות לפי מידת גביה ⁽³⁾

מאוחד								
2011	2012							
		מעל שנה						
		מעל 3	מעל 5	מעל 10	מעל 20	מעל 20	מעל 30	מעל 60
		שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים	שנים
סך הכל	סך הכל	עד 3 שנים	עד 5 שנים	עד 10 שנים	עד 20 שנים	עד 20 שנים	עד 30 שנים	עד 60 שנים
750	629	63	128	227	85	3		תזרימים חוזיים עתידיים
								תזרימים עתידיים צפויים לאחר
701	574	63	115	208	65	1		הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים
								תזרימים צפויים מהוונם לאחר
600	515	62 ⁽⁴⁾	106	179	50	1		הערכת הנהלה לפירעונות מוקדמים

3. מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה

מאוחד		
2011	2012	
90	186	הלוואות מפיקדונות לפי מידת הגביה
102	213	הלוואות עומדות ומענקים

- (1) אשראים ופיקדונות, מפיקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראים (או הפיקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופיקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 3,015 מיליוני שקלים חדשים (שנת 2011 - 3,380 מיליוני שקלים חדשים), לא נכללו בלוח זה.
 (3) כולל מגזר מטבע ישראלי לא צמוד, צמוד למדד ומגזר מטבע חוץ.
 (4) ההיוון בוצע לפי שיעור 2.05% (2011 - לפי שיעור 2.85%).
 (5) סווג מחדש.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
				ג. התקשרויות מיוחדות:
				התחייבויות בגין:
466	489	532	624	חוזי שכירות לזמן ארוך ⁽¹⁾
148	178	148	178	חוזי מחשוב ושרותי תוכנה
5	18	5	18	רכישת בניינים ושיפוצם
405	400	405	400	קבלת פיקדונות במועדים עתידיים ⁽²⁾

(1) הבנק וחברות מאוחדות שכרו מבנים וציוד לתקופות ארוכות אשר דמי השכירות לתשלום בגינם, הינם כדלקמן (בכפוף לתנאי הצמדה):

הבנק		מאוחד		
2011	2012	2011	2012	
44	46	58	66	שנה ראשונה
40	43	50	58	שנה שנייה
37	36	46	50	שנה שלישית
29	33	37	47	שנה רביעית
28	30	35	44	שנה חמישית
288	301	306	359	שנה שישית ואילך
466	489	532	624	סך הכל

(2) עסקאות עם מפקידים מוסדיים לקבלת פיקדונות במועדים עתידיים בשיעורי ריבית קבועים שנקבעו מראש במועד ההתקשרות.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות אחרות

- (1) בהתאם להחלטת דירקטוריון הבורסה לניירות ערך, הוקמה קרן סיכונים שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 536 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2012 נאמד בכ-34 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 76 מיליוני שקלים חדשים). הסכום של קרן הסיכונים מעודכן אחת לחצי שנה על בסיס גובה מחזור הסליקה הכללי היומי הממוצע ובכל מקרה לא יפחת מסך של 150 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של כל חבר בקרן הסיכונים נקבע לפי היחס שבין מחזור הסליקה של החבר, לבין סך מחזורי הסליקה של כל החברים (למעט בנק ישראל) באותה תקופה, אך לא יפחת מ-500 אלפי שקלים חדשים.
- בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת הבורסה, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.
- לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 א.
- (2) הבנק התחייב כלפי מסלקת מעו"ף בע"מ שליד הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "מסלקת המעו"ף"), לתשלום כל חיוב כספי הנובע מעסקאות בגין נגזרים הנסחרים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, המבוצעות באמצעותו על ידי לקוחותיו ומעסקאות כנ"ל המבוצעות על ידי מספר חברי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שאינם חברי מסלקת המעו"ף עבור לקוחותיהם.
- סכום ההתחייבות בשל לקוחות אלו מסתכם לתאריך המאזן לסך של כ-225 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - כ-374 מיליוני שקלים חדשים).
- כמו כן, התחייב הבנק להשבת חלקו בקרן הסיכונים של מסלקת המעו"ף, שהיקפה הכולל ליום 31 בדצמבר 2012 הינו 757 מיליוני שקלים חדשים. חלקו של הבנק בקרן ליום 31 בדצמבר 2012 מוערך בכ-127 מיליוני שקלים חדשים (נכון ליום 31 בדצמבר 2011 - 176 מיליוני שקלים חדשים).
- בהתאם להחלטה שהתקבלה בדירקטוריון מסלקת המעו"ף, החל מיום 15 בדצמבר 2008 מפקיד כל חבר מסלקה מזומנים בסכום שלא יפחת מ 25% מחלקו בקרן הסיכונים.
- לפרטים בדבר שעבודים שהתחייב הבנק להעמיד בגין התחייבות זו, ראה ביאור 15 ב.
- (3) הבנק התחייב כלפי הבורסה לניירות ערך בתל-אביב (להלן - "הבורסה") בגין פעולותיה של חברה אחת שהינה חברת בורסה ואינה חברת מסלקה. ההתחייבות הינה, לכיבוד כל חיוב כספי הנובע מעסקאות שבוצעו על-ידי אותה חברה.
- (4) בשנת 1992 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות בבנק החלטה לשפות נושאי משרה בבנק בנוסח כדלקמן:
- הבנק ישפה שיפוי מלא כל אחד מנושאי משרה בגין חבויות כספיות והוצאות התדיינות שישאו בהם, בגין פעולות מעשים ומחדלים שנעשו על ידם במסגרת שנקבעה לשם כך בפקודת החברות ותקנון הבנק, ובכפוף להוראות הנ"ל.
 - השיפוי ינתן לנושאי המשרה האמורים בין אם התביעה הוגשה נגדם תוך כדי עבודתם בבנק, ובין אם התביעה הוגשה נגדם לאחר סיום עבודתם בבנק והיא מתייחסת לפעולה שנעשתה בתוקף היותם נושאי משרה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

קיימות דעות משפטיות שונות ביחס לסמכותה של חברה לאשר שיפוי גורף כגון זה המתואר לעיל ובאם הפעלתו במקרה ספציפי מחייבת אישור נוסף בדרך הקבועה לכך בחוק. במידה והבנק יידרש לתשלום סכומים על פי ההחלטה הנ"ל, יפנה הבנק לקבלת ייעוץ משפטי בקשר לחבותו בהתחשב בנסיבות הספציפיות והמיוחדות של כל מקרה שיתעורר, אם יתעורר.

(5) בחודש דצמבר 2001 אישרה האסיפה הכללית של בעלי מניות הבנק מתן פטור מראש מאחריות (כמפורט להלן) וכן התחייבות מראש לשיפוי על ידי הבנק לדירקטורים ונושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של בעלי המניות, פוטר הבנק מראש, את נושאי המשרה בבנק, מכל אחריות כלפיו, בשל נזק שייגרם לבנק עקב הפרת חובת הזהירות של נושא המשרה כלפי הבנק בפעולותיו של נושא המשרה, בתוקף היותו נושא משרה בבנק, והתחייב לשפות את נושאי המשרה בבנק בשל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק, הכל כמפורט בכתב ההתחייבות לשיפוי, לרבות בקשר עם פעולת נושאי המשרה שאינם דירקטורים עקב פעולותיו בתוקף היותו דירקטור מטעם הבנק או לבקשתו, בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה מניות (להלן: "כתב השיפוי המקורי").

בהתאם לכתב השיפוי המקורי, סכום השיפוי שישולם על ידי הבנק לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2000, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2000 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). השיפוי חל על פעולות הקשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

ביום 28 באוקטובר 2004 החליטה האסיפה הכללית של הבנק, להוסיף לרשימת האירועים שבגינם ניתנה התחייבות לשיפוי על ידי הבנק לנושאי המשרה שלו הבנק, על פי כתב השיפוי המקורי, אירוע של מיזוג, כהגדרתו בחוק החברות, לרבות כל החלטה, פעולה, הסכם או דיווח בקשר למיזוג. הוחלט כי בכל הנוגע לשיפוי בגין אירוע מיזוג, יהיה סכום השיפוי המירבי הסכום הנמוך מבין השניים: 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים ליום 31 בדצמבר 2000, בתוספת הפרשי הצמדה למדד החל מהמדד בגין חודש דצמבר 2000, או 25% מההון העצמי של הבנק לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך למועד יום התשלום בפועל בגין השיפוי.

ביום 14 במאי 2006 החליטה האסיפה הכללית של הבנק להתאים את נוסח כתב השיפוי להוראות חוק החברות (תקיון מס' 3), התשס"ה-2005, וכן החליטה להעניק התחייבות לשיפוי מראש בנוסח זהה לעובד של הבנק המכהן כדירקטור בחברה שהבנק מחזיק בה מניות כלשהן, וכן מי שמכהן מעת לעת על פי בקשת הבנק כדירקטור בחברה שהבנק שולט בה.

ביום 9 בנובמבר 2011 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת שיפוי לעובדי הבנק שאינם נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת לבקשת הבנק כנושאי משרה בחברה שבשליטת הבנק (החלטה כאמור התקבלה אף על ידי דירקטוריון הבנק ביום 16 בפברואר 2009 - בה הוחלט על מתן כתב שיפוי בנוסח זהה לזה שהוענק לנושאי המשרה בבנק) וכן למי שאינם עובדי הבנק או נושאי משרה בבנק, המכהנים מעת לעת כנושאי משרה בחברה בבעלותו המלאה של הבנק, שאינה תאגיד בנקאי (כולם ביחד "הזכאים לשיפוי").

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק להוסיף התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011.

האסיפה הכללית אף החליטה כי סכום השיפוי המירבי שישלם הבנק, במצטבר לכל הזכאים לשיפוי על פי כתב ההתחייבות לשיפוי, לא יעלה על 25% מההון העצמי של הבנק, לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו בסמוך לפני יום התשלום בפועל של סכום השיפוי ("סכום השיפוי המירבי"). היה וסכום השיפוי הכולל יעלה על סכום השיפוי המירבי כאמור לעיל, אזי הסכום המירבי שישלם הבנק במצטבר לכלל הזכאים לשיפוי לא יעלה על סכום השיפוי הכולל, ואולם ההפרש בין השניים ישמש רק לצורך שיפוי בשל פעולות שבוצעו לפני יום 9 בנובמבר 2011.

ביום 20 בספטמבר 2012 החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאים לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית הנובעת מתשלום לנפגע הפרה ובשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 וכן בשל הוצאות בקשר עם הליך מנהלי, לרבות הוצאות התדיינות סבירות ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, הכל כקבוע בחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

כמו כן, החליטה האסיפה הכללית של הבנק על הוספת התחייבות של הבנק, לתת לזכאות לשיפוי, שיפוי בשל חבות כספית בגין תשלום לנפגע הפרה או תשלום מסוג דומה, לפי דין אחר, לרבות הוצאות התדיינות סבירות, ובכלל זה שכר טרחת עורך דין, בקשר עם הליך מנהלי לפי דין אחר, ובלבד ששיפוי כאמור אינו אסור על פי דין.

(6) בחודש מאי 1998 החליטו האסיפות הכלליות של בעלי מניות הבנק ובנק טפחות, לאשר כתבי התחייבויות לשיפוי נושאי משרה, אשר אושר קודם לכן על ידי ועדות הביקורת והדירקטוריונים שלהן, שעל פיהן נקבע, בין השאר, כדלקמן:

הבנק ובנק טפחות ישפו, באופן בלתי חוזר, כל נושאי משרה בבנקים בשל כל פעולה שעשו בתוקף היותם נושאי משרה, בקשר עם העילות שיפורטו להלן ובגין כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה, או פסק בורר שאושר בבית משפט וכן בגין הוצאות משפטיות סבירות שניתן לשפות בגינם בהתאם להוראות פקודת החברות.

השיפוי ינתן לכל נושאי המשרה במצטבר עד לסכום שלא יעלה - בכל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998), בגין כל חבות כספית שתגרום לנושא המשרה כתוצאה מפעולה שעשה, הקשורה במישרין או בעקיפין, בתשקיף שפורסם בשנת 1998 או בטיטת תשקיף שהוגשה באותה שנה, בקשר עם הצעת מכר של ניירות ערך של הבנק על ידי המדינה, לרבות ביחס לדיווחים שנתנו הבנקים אחרי תאריך התשקיף בשל כל עניין שהתרחש לפני תאריך התשקיף.

בנוסף, נקבע כי ינתן שיפוי לכל נושאי המשרה במצטבר עד סכום שלא יעלה - על ידי כל בנק בנפרד - על 750 מיליון שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998) ביחס לכל פעולה ונושא הקשורים בביטוח הלווים מהבנקים למשכנתאות המוזכרים בתשקיף הנ"ל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

כמו כן, נקבע בכתבי ההתחייבויות לשיפוי, כי, על אף האמור לעיל, יוגבל סכום השיפוי הכולל שישולם לכל נושאי המשרה במצטבר בגין כל העילות שנכללו בכתב השיפוי - על-ידי כל אחד מהבנקים בנפרד - לסך של 1,000 מיליוני שקלים חדשים (צמוד למדד מרץ 1998).

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(7) בחודש נובמבר 2001 אישרו האסיפות הכלליות של בעלי המניות של בנק טפחות ושל חברה מאוחדת שהייתה בבעלות ושליטה מלאים של בנק טפחות (להלן - "טפחות להנפקות") בקשר עם תשקיף להנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים של בנק טפחות, מחודש נובמבר 2001 כי טפחות להנפקות תתחייב באופן בלתי חוזר, לשפות כל נושא משרה בה, בשל כל פעולה שעשה בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי, בתוקף היותו נושא משרה (להלן: "השיפוי").

השיפוי ינתן בגין כל חבות כספית אם וככל שתוטל על פי פסק דין, לרבות פסק דין שניתן בפשרה או פסק בורר שאושר בידי בית משפט, ובגין כל הוצאות משפטיות סבירות (לרבות שכר טרחת עורך דין ומומחים אחרים), שניתן לשפותו בגין בהתאם להוראות חוק החברות, כל זאת עד לסכום של 1 מיליארד שקלים חדשים, צמוד למדד המחירים לצרכן.

בנק טפחות התחייב כלפי טפחות להנפקות, שאם לא תוכל לקיים את התחייבויותיה כלפי מקבלי השיפוי, או מי מהם, ישלם בנק טפחות לטפחות הנפקות כל סכום שאותו תיוותר החברה להנפקות חבה כלפי מקבלי השיפוי, מעבר לסכומים ששולמו על ידי טפחות להנפקות.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(8) בחודש אוקטובר 2002 אישר דירקטוריון בנק טפחות, לאחר אישור ועדת הביקורת, מתן התחייבות מראש לשיפוי על ידי בנק טפחות לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים (להלן ביחד: "נושאי משרה"). בהתאם לכך, בנק טפחות מתחייב, בכפוף לתנאים המפורטים בכתב התחייבות ולהוראות חוק החברות, לשפות את נושאי המשרה בשל כל חבות או הוצאה שהוטלה על נושא המשרה עקב פעולותיו בתוקף היותו נושא משרה בבנק טפחות ובלבד שהפעולות האמורות קשורות, במישרין או בעקיפין, לאחד או יותר מסוג האירועים המפורטים בתוספת לכתב ההתחייבות לשיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק טפחות לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם למדד המחירים לצרכן החל מחודש דצמבר 2001, או 25% מההון העצמי של בנק טפחות לפי דוחותיו הכספיים האחרונים שיפורסמו סמוך ליום התשלום בפועל בגין השיפוי, הנמוך מבין שניהם.

במסגרת מיזוג בנק טפחות לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

(9) ביום 30 ביוני 1998 אישרה אסיפה כללית שלא מן המניין של בנק אדנים לאחר אישור דירקטוריון בנק אדנים, ולאחר אישור ועדת הביקורת, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: כתב השיפוי) נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה, כהגדרתם בסעיף 96 כ"ד לפקודת החברות, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: המועד הקובע), מכהנים בבנק אדנים או שכהונתם הסתיימה בתקופה שאינה קודמת יותר מ-4 שנים למועד הקובע.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה כל נושאי משרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, שעיקרם הצעת מכר של ניירות ערך של בנק מזרחי טפחות לציבור על ידי המדינה, על פי תשקיף שפורסם בחודש מאי 1998.

סכום השיפוי על פי כתב השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים (בנוסף לסכומים שיתקבלו לפי פוליסת ביטוח נושאי משרה כמפורט להלן) לכל נושאי המשרה במצטבר לא יעלה על 70 מיליוני שקלים חדשים, כשסכום זה צמוד למדד המחירים לצרכן האחרון שפורסם לפני המועד הקובע עד למדד שיפורסם לפני מועד התשלום.

בנק אדנים יפעל ככל האפשר לכך שבמשך תקופה של 10 שנים החל במועד הקובע תירכש על ידי בנק אדנים או עבורו ותעמוד בתוקפה פוליסת ביטוח נושאי משרה שתכסה את העניינים נושא השיפוי ושסכומיה, לרבות סכומי השבה/כינון לא יהיו נמוכים מן הסכומים האמורים לעיל.

ביום 16 בדצמבר 2002 אישרה האסיפה הכללית של בנק אדנים, לאחר אישור ועדת הביקורת ואישור דירקטוריון בנק אדנים, כתב התחייבות לשיפוי (להלן: "כתב השיפוי") נושאי משרה בבנק אדנים. כתב השיפוי יחול על נושאי משרה כהגדרתם בסעיף 1 לחוק החברות התשנ"ט-1999, אשר במועד אישור כתב השיפוי על ידי האסיפה הכללית (להלן: "המועד הקובע") מכהנים בבנק אדנים. על פי כתב השיפוי, בנק אדנים ישפה את כל נושאי המשרה בבנק אדנים בשל כל חבות כספית שתוטל עליהם על פי פסק דין, לרבות בגין הוצאות משפטיות, בגין מעשה או במחדל שעשו במישרין או בעקיפין בעניינים שפורטו בכתב השיפוי, עד לסכומי השיפוי.

סכום השיפוי שישולם על ידי בנק אדנים לכל נושאי המשרה, במצטבר, בגין כל אחד או יותר מסוגי האירועים המפורטים בתוספת לכתב התחייבות, לא יעלה על 25% מההון העצמי של בנק אדנים לפי דוחותיו הכספיים לשנת 2001, כשהוא מותאם, מעת לעת, לפי שיעור העלייה במדד לעומת המדד של חודש דצמבר 2001, שפורסם בחודש ינואר 2002 (להלן: "סכום השיפוי הכולל"). במקרה שבו נושא המשרה יקבל שיפוי מאת המבטח של פוליסת ביטוח נושאי המשרה, בגין העניין נושא השיפוי, יינתן השיפוי על ידי בנק אדנים בגובה ההפרש שבין סכום החבות הכספית שהוטלה על נושא המשרה ו/או ההוצאות המשפטיות שנושא המשרה הוציא או שחויב בהן, לבין הסכום שהתקבל מאת המבטח בגין אותו עניין, ובלבד שסכום השיפוי שבנק אדנים יחויב בו כאמור לא יעלה על סכום השיפוי הכולל.

החל מחודש דצמבר 2002 היה בנק אדנים אחד המבטחים בפוליסת ביטוח נושאי משרה, שנרכשה על ידי הבנק עבורו ועבור חברות בנות וקשורות, שתוקפה עד 5 באפריל 2007.

במסגרת מיזוג בנק אדנים לתוך הבנק, נטל על עצמו הבנק התחייבות זו.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

10) כנגד הבנק וחברות מאוחדות שלו קיימות תביעות שונות, בעיקר תביעות של לקוחות, וכן, קיימות בקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות. לדעת הנהלת הבנק, המבוססת על דעת הנהלות החברות המאוחדות שלו, וכן על חוות דעת של יועציה המשפטיים באשר להערכת סיכויי התביעות והבקשות לאישור תביעות כתובענות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו דרשה הפרשה, לכיסוי נזקים אפשריים.

להלן פירוט של תובענות מהותיות, שבהן הסכום הנתבע (ללא ריבית והוצאות) גבוה מ-1% מהונו העצמי של הבנק ושל בקשות לאישור תובענות ייצוגיות:

א. נגד הבנק ונגד בנקים נוספים הפועלים בתחום המשכנתאות היו תלויות ועומדות בבתי המשפט המחוזי והעליון שתי בקשות לאישור תובענות כתובענות ייצוגיות, על סך כולל של למעלה ממיליארד וחצי שקלים חדשים. לא ננקב סכום ספציפי הנתבע מכל בנק. בתובענות נטען, בעיקר, כי הבנקים גבו עמלות בגין ביטוח נכסים וביטוח חיי לווים ועסקו בתווך בעסקאות ביטוח שלא כדין, כי שיעורי העמלות שגבו הבנקים למשכנתאות הינם מופרזים וכי הבנקים והמבטחים שותפים לקרטל הגורם לתשלום פרמיות ביטוח גבוהות יותר מהפרמיות אותן היו משלמים עבור פוליסות דומות בתנאי שוק חופשי.

הבנקים הכחישו את כל טענות התובעים וטענו כי אין בהן ממש. בין היתר, טענו הבנקים כי הם פעלו כדין, הן לגבי גביית העמלות, והן לגבי שיעורן של עמלות אלה.

בין הצדדים לבקשה הראשונה לאישור תובענה כייצוגית התקיים הליך גישור בפני המשנה לנשיא כבוד השופט (בדימוס) תיאודור אור. עם התקדמות הליך הגישור, שולבו לתוכו הצדדים לבקשה הנוספת לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, אשר הוגשה באותו עניין נגד שתי חברות ביטוח, נוכח רצון הצדדים להגיע להסדר כולל אשר יביא לידי גמר את מכלול ההליכים בנושא זה.

בסופו של הליך הגישור הגיעו הצדדים להסדר גישור. על פי הסדר הגישור, אשר אושר בפסק דין שניתן בחודש דצמבר 2011 במסגרת הבקשה הראשונה, יעבירו הבנקים תרומה למוסדות הפועלים למטרות ציבוריות בסכום כולל של כ-17 מיליון שקלים חדשים. בנוסף, המליצו הצדדים על תשלום גמול למבקשים בשתי הבקשות ושכר טרחה לבאי כוחם בסכום כולל של כ-4 מיליון שקלים חדשים. לפי הסדר הגישור, חלקו של הבנק בתשלומים כ-8 מיליון שקלים חדשים.

בחודש מאי 2012, הועבר התשלום למוסדות השונים, בהתאם לפסק הדין. בכך הסתיימו ההליכים המשפטיים בשתי הבקשות.

ב. בחודש דצמבר 2001, הוגש לבית המשפט המחוזי בתל-אביב, כתב תביעה, כנגד הבנק, בסכום של כ-80 מיליון שקלים חדשים. לטענת התובעים, ביצע פקיד הבנק (שהושעה מעבודתו), בעת שהיה עובד הבנק, בקבוצת חשבונותיהם, פעולות רבות שלא כדין, ללא הרשאתם וללא ידיעתם. התובעים טוענים, כי כתוצאה ממעשים אלו, נקלעו למצוקת אשראי, שחייבה אותם לבצע פעולות פיננסיות, אשר לא היו נעשות אלמלא כן, ואשר גרמו להם, לטענתם, הפסדים ישירים ועקיפים, בהיקפים של עשרות מיליון שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

בחודש ינואר 2002, הוגש על ידי הבנק כתב הגנה, שבמסגרתו נטען, כטענות מקדמיות, בין היתר, כי כל טענות התובעים המתייחסות לפעולות שבוצעו לפני למעלה משבע שנים ממועד הגשת התביעה, התיישנו. כמו כן נטען, כי התובעים קיבלו דיווחים על הנעשה בחשבונותיהם, וכי הם מנועים לכפור בנכונות האמור בספרי הבנק. בכתב ההגנה גופו נטען, כי התובעים ידעו ו/או היה עליהם לדעת על הנעשה בחשבונותיהם, וכי למצער הם התרשלו רשלנות רבתי בבדיקת חשבונותיהם, ואפשרו בכך את ביצוע הפעולות הנטענות, והמוכחות על ידי הבנק, בחשבונותיהם. עוד נטען, כי פעולות לא כשרות, ככל שבוצעו, בוצעו על ידי פקיד הבנק באותה עת, על דעתו ובחריגה מהרשאה, והבנק לא יכול היה למנען באמצעים הסבירים הנתונים בידו.

בחודש מאי 2008, הגיש התובע כתב תביעה מתוקן בסכום של כ- 102 מיליוני שקלים חדשים, ובעקבותיו הגיש הבנק כתב הגנה מתוקן. נשמעו הראיות בתיק והצדדים סיימו הגשת סיכומיהם בחודש יולי 2010.

בחודש פברואר 2012 ניתן פסק דין אשר מכיר בחלק מעילות התביעה, ומורה לערוך חישוב של הערכים הכספיים המתאימים.

בית המשפט מינה מומחה, בהסכמת הצדדים לעריכת החישובים לכימות הסכומים המגיעים לתובע.

ג. בחודש מרץ 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בנצרת תובענה ובקשה להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק טפחות (להלן: "התביעה"). התביעה הוגשה מטעם לווים של בנק טפחות, בסכום מוערך כולל של כ-69 מיליוני שקלים חדשים, בגין חיוב לכאורה בריבית פיגורים עודפת מעבר למותר על פי החוק ובחיוב בעמלה במקרים שבהם הוראת הקבע של ההחזר השוטף של ההלוואה שנטלו הלווים מבנק טפחות לא כובדה. לטענת התביעה יש לראות גם עמלה זו כריבית פיגורים כך שעמלה זו, יחד עם ריבית הפיגורים שבנק טפחות מחייב בגין תקופת הפיגורים, מהווים חריגה מתקרת ריבית הפיגורים המותרת, על פי חוק הריבית, התשי"ז-1957 וחקיקת המשנה על פיו.

בחודש ינואר 2007 החליט בית המשפט העליון למחוק על הסף את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית, והורה לצדדים להגיש את עמדתם ביחס לשאלת השלכותיו של חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, על ההליך בתיק זה. התובעים הגישו ערעור על החלטת בית המשפט. בחודש מאי 2007 החליט בית המשפט העליון כי הטיפול בערעור זה יותלה עד להכרעת בית המשפט בתביעה על בסיס עילה זהה כנגד הבנק, אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה על ידי חלק מן התובעים בהליך הנוכחי, בחודש יוני 2006. עוד נקבע בהחלטה, כי אם יוגש ערעור על ההחלטה שתתקבל בתביעה הזו המתנהלת בבית המשפט המחוזי בחיפה, לכשתינתן החלטה כאמור, ניתן יהיה לדון בשני הערעורים יחד.

בחודש פברואר 2013, דחה בית המשפט העליון את שני הערעורים, שהגישו התובעים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ד. בחודש אפריל 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה בסכום של 100 מיליוני שקלים חדשים, בגין נזקים לכאורה שנגרמו לתובעים, כתוצאה ממצג שווא לכאורה שהוצג להם על ידי עובדת סניף גבעתיים של הבנק, שפוטרה מאז מעבודתה בבנק. לטענת התובעים, הפקידו בבנק במהלך השנים סכומי כסף גבוהים בסך מיליוני שקלים, וביצעו פעולות השקעה רבות באפיקי השקעה מגוונים, בעיקר על ידי קשר טלפוני יום-יומי עם עובדת סניף הבנק, אשר ביצעה הוראותיהם ודיווחה להם על ביצוע ההוראות ועל היתרות בחשבונותיהם. התובעים טוענים כי על פי דיווחי עובדת סניף הבנק אשר טיפלה בחשבונותיהם, בסוף שנת 2003 הגיעו היתרות בחשבונותיהם לסך של 91 מיליוני שקלים חדשים. בהסתמך על מידע זה, התקשרו התובעים לטענתם בהסכם לרכישת בית בעלות של למעלה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ואולם, טוענים התובעים, בדיעבד ולאחר כריתת הסכם רכישת הבית, גילו כי הדיווחים שמסרה להם עובדת הבנק היו שקריים וכי בפועל לא בוצעו בחשבונותיהם פעולות השקעה, ולמעשה בחשבונות קיימת יתרת חובה.

משכך, נגרמו לתובעים לטענתם נזקים כבדים, והסכום הנתבע על ידם מורכב מהיתרה האחרונה שדווחה להם כי קיימת בחשבונותיהם בבנק, בסך של 91 מיליוני שקלים חדשים, מהנזקים שנגרמו להם בגין ביטול הסכם רכישת הבית ומנזק נטען של עוגמת נפש.

בחודש יולי 2006 הגיש הבנק כתב הגנה, ובו טען, בין היתר, כי התובעים לא מסוגלים היו לפרט ואף לא הוכיחו אילו הוראות השקעה ניתנו על ידם, ובפועל לא בוצעה בחשבונות התובעים ולו פעולת השקעה אחת בשוק ההון בתקופה הנטענת, וממילא לא נצטברו בחשבונותיהם היתרות הנטענות. עוד טען הבנק, כי התשואות הנטענות על ידי התובעים - העומדות על אלפי אחוזים, בקצב צמיחה של למעלה מ-30 מיליוני שקלים חדשים לשנה - הינן בלתי סבירות ובלתי מתקבלות על הדעת, קל וחומר עבור משקיעים אשר אינם בעלי מומחיות בתחום וכאשר ההון העצמי ההתחלתי של התובעים בבנק הסתכם בסך של כ-150 אלפי שקלים חדשים בלבד.

עוד טוען הבנק כי הדיווחים אשר ניתנו לתובעים על ידי עובדת הבנק לגבי סכומי העתק אשר נצטברו בחשבונותיהם, ככל שניתנו דיווחים כאלה, אף הם אינם הגיוניים ואינם סבירים בעליל, וניתנו על דעתה של עובדת הבנק בלבד, תוך הצגת מצגי שווא וביצוע מעשי מרמה והונאה ללא הסכמתו של הבנק, ללא ידיעתו, ומבלי שיכול היה למנוע זאת באמצעים הסבירים העומדים לרשותו. בחודש ספטמבר 2010, הגיש התובע כתב תביעה מתוקן, בהפחיתו את סכום התביעה ב-50% לסכום של 50 מיליוני שקלים חדשים.

בתיק הסתיימו ההליכים המקדמיים והוגשו תצהירי עדות ראשית וחוות דעת מומחים מטעם הצדדים. התיק קבוע לשמיעת הראיות בבית המשפט, בחודש יוני 2013.

ה. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-57 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לווים אשר הלוואותיהם (הלוואות צמודות מדד) מצויות בפיגור ונושאות ריבית פיגורים, ששיעורה עולה לכאורה על השיעור הקבוע בחוק הריבית, תשי"ז-1957 ובצו הריבית שהותקן על פיו. לטענת התובעים, סעיף הפיגורים בהסכם הלוואה, הקובע כי בעת פיגור יעמיד הבנק ללווים הלוואה בלתי צמודה, הינו בלתי חוקי לכאורה, בהיותו סותר את צו הריבית. עוד טוענים התובעים כי חיובם בעמלה בגין אי כיבוד הוראת הקבע, בנוסף לריבית הפיגורים, הינו שלא כדין לכאורה, בהיות עמלת אי כיבוד הוראת קבע ריבית פיגורים לכל דבר ועניין.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

הבנק הגיש בקשה לסילוק בקשת התובעים לאישור התביעה כתובענה ייצוגית על הסף, וטען כי פעל והיננו פועל כדין. בחודש נובמבר 2010, נשמעו הראיות בבקשה ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגישו הצדדים טיעון תמציתי להשלמת טענותיהם.

ביום 7 במרץ 2011 דחה בית המשפט המחוזי בחיפה את בקשת התובעים להכיר בתובענה כתביעה ייצוגית. התובעים הגישו ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי, לבית המשפט העליון. בחודש פברואר 2013, דחה בית המשפט העליון את ערעור התובעים.

1. בחודש יוני 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 233 מיליוני שקלים חדשים, כנגד מדינת ישראל - אגף ההוצאה לפועל, התאגידים הבנקאיים, חברות הביטוח וקופות הגמל.

התובעים טוענים כי בהיותם זוכים על פי פסקי דין, פתחו תיקים נגד חייבים שונים בלשכת ההוצאה לפועל, ובמסגרתם הטילו עיקולים שונים באמצעות לשכת ההוצאה לפועל על נכסים שונים הנמצאים בידי צד שלישי (הבנקים, חברות הביטוח וקופות הגמל), אולם אלה, לטענתם, מסרו להם מידע חלקי, מטעה ולוקה בחסר, בהיותם בלתי ערוכים לכאורה למתן תשובות באמצעות המדיה האלקטרונית, למרות שגבו מהזוכים (התובעים) תשלום בגין כל תשובה, שלא כדין לטענתם.

הנתבעים, ביניהם הבנק, הגישו בקשה לסילוק על הסף של הבקשה להכיר בתביעה כתובענה ייצוגית. בית המשפט דחה את בקשת הבנק לדחיית התביעה נגדו על הסף, אולם קיבל את בקשת חברות הביטוח, ודחה את הבקשה נגדן על הסף. הבנק הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. בית המשפט העליון דחה את בקשת רשות הערעור.

בחודש אפריל 2012, דחה בית המשפט המחוזי את התביעה ואת הבקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית.

2. בחודש יולי 2006, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של מעל 2.5 מיליוני שקלים חדשים, כנגד הבנק, בגין חיוב לקוחות הבנק בעמלות דמי ניהול פיקדון ניירות ערך, כהגדרתן בתעריפון העמלות של הבנק, בסכומים הגבוהים מאלה להם זכאי הבנק, על פי תעריפיו שלו עצמו, וזאת שלא כדין לכאורה.

בחודש ינואר 2007, הגיש הבנק תגובה לבקשת אישור התביעה כתובענה ייצוגית. בתגובה טען הבנק, בין היתר, כי טענות התובע עומדות בניגוד גמור לקבוע בתעריפון הבנק, כי למבקש אין עילת תביעה ולו לכאורה, וכי על פניה, התובענה איננה מתאימה להתברר כתובענה ייצוגית, וכי המבקש לא עמד אף לא באחד מתנאי הסף אשר בהם הוא נדרש לעמוד על פי חוק תובענות ייצוגיות, על מנת שבקשתו לתביעה ייצוגית תתקבל.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ביום 10 בנובמבר 2010 אישר בית המשפט המחוזי בתל-אביב את התביעה כתובענה ייצוגית וקבע כי הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית כוללת את כל הלקוחות אשר החזיקו בפיקדון ניירות ערך בשבע השנים שקדמו להגשת בקשת האישור (יולי 2006), והבנק גבה מהם גביית יתר בגין עמלה מזערית ללקוח. הסעד המבוקש עבור הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הוא השבה של סכומי גביית היתר.

לפי החלטת בית המשפט, עילת התביעה הייצוגית הינה הפרת חוזה והשאלה המשפטית המשותפת לחברי הקבוצה היא שאלת פרשנות הוראות התעריפון לעניין גביית עמלה מזערית לרבעון. בית המשפט הורה למבקש להגיש לבית המשפט הודעה סטטוטורית שתפורסם, לאחר אישורה על ידי בית המשפט, בעיתונים שקבע בית המשפט.

הבנק הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט ובית המשפט העליון הורה על עיכוב ההחלטה המאשרת את התביעה, עד להכרעה בבקשת רשות הערעור.

במקביל, הוגשה בקשה לאישור הסדר פשרה בתיק. הסדר הפשרה כפוף לאישור בית המשפט ולקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה.

בחודש יוני 2012, אישר בית המשפט המחוזי את הסדר הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין.

ח. בחודש ינואר 2008 הוגשה לבית המשפט מחוז מרכז בפתח תקווה, תביעה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, בסך של כ-237 מיליון שקלים חדשים.

לטענת התובע, הבנק נוהג להפחית את שיעורי הריבית ששילם על פיקדונות קצרי מועד מתחדשים, על סמך צפי בלתי מחייב באשר להפחתת ריבית בנק ישראל. לעומת זאת, כאשר היה צפי דומה להעלאת הריבית על ידי בנק ישראל, אזי הריבית על הפיקדונות לא הועלתה על ידי הבנק אלא רק לאחר המועד שבו העלה בנק ישראל בפועל את הריבית.

כמו כן, טוען התובע, כי התנהגות הבנק לקחה בשרירות לב וכי הבנק הטעה את לקוחותיו הן בשלב הטרם חוזי - בכך שלא גילה ללקוחותיו שיש לו מבחנים שונים שעה שריבית בנק ישראל הועלתה, לעומת אלה שהחיל שעה שריבית בנק ישראל הופחתה, והן בשלב החוזי - בכך שלא יידע את לקוחותיו על כך שהפחית את הריבית על פיקדונות כאמור, על פי צפי להפחתת ריבית בנק ישראל ולא על פי הפחתתה בפועל של ריבית בנק ישראל.

התובע טוען כי בכך הפר הבנק גם את חובת הגילוי המוטלת עליו על פי חוק הבנקאות (שירות ללקוח). כן טוען התובע, כי אם ייקבע שעל פי תנאי החוזה בין הבנק ללקוח הבנק רשאי היה להפחית את הריבית כראות עיניו, כלשון התובע, הרי שמדובר בתנאי מקפח בחוזה אחיד.

בחודש מאי 2008 הגיש הבנק תגובה לבקשה בה דחה את טענות הלקוח וטען כי הטענה לפיה על הבנק לשנות את הריבית על הפיקדונות בריבית קבועה לפי ריבית בנק ישראל בלבד, עומדת בניגוד להסכמי הלקוח עם הבנק ובניגוד להגיון ולשכל הישר. עוד טען הבנק כי טענת התובע בדבר הצפי משוללת יסוד אף היא שכן הריבית על הפיקדונות נגזרת משורה של שיקולים כלכליים ומקרו כלכליים, שיקולים מסחריים של הבנק ושיקולים הנוגעים ללקוחות עצמם. במהלך 2010, נשמעו הראיות בתיק.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

- במהלך חודש מאי 2011 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה אשר עיקריו הם תיקון טופס הפקדת פיקדון בריבית קבועה באופן שתיכלל בו הבהרה לגבי נסיבות שינוי הריבית בפיקדון מחודש כאמור. בחודש פברואר 2012, אישר בית המשפט המחוזי את הסדר הפשרה בין הצדדים בתיק ונתן לו תוקף של פסק דין.
- ט. בחודש מרץ 2008 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום העולה על 2.5 מיליון שקלים חדשים (כמוגדר בכתב התביעה). התובעים טוענים כי הבנקים הפרו את דיני ההגבלים העסקיים והגבילו את עצמם כך שהתחרות בין הבנקים בכל הקשור לעמלות שונות פחתה. הבנקים, נטען בתביעה, העבירו ביניהם מידע הנוגע לעמלות השונות המחויבות על ידם. לטענת התובעים, בכך נפגעה התחרות בשוק הבנקאות והלקוחות כדוגמת התובעים חויבו בתשלום עמלות גבוהות מאשר היו משולמות על ידם אילו היו פועלים הבנקים כדן. בחודש נובמבר 2009, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה ההליכים המשפטיים יעוכבו בשלב זה למשך שנתיים לפחות.
- בחודש ינואר 2012, התקיים דיון בבית המשפט, בשאלת המשך עיכוב ההליכים. בחודש פברואר 2012, קבע בית המשפט, כי הדיון בתביעה ובתביעה נוספת שהוגשה באותו עניין, יעוכב עד להכרעת בית הדין להגבלים עסקיים בערר שהוגש על ידי הבנק על החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים, לפיה היה הבנק צד להסדר כובל בין שעניינו העברת מידע הנוגע לעמלות משקי בית ועסקים קטנים.
- י. בחודש נובמבר 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של 68 מיליון שקלים חדשים, נגד הבנק, בנק לאומי לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ ובנק איגוד לישראל בע"מ, בגין גבית מס לכאורה ביתר על הכנסות מסוג ריבית ודיבידנד, בדרך של ניכוי מס במקור. לטענת התובע, הבנקים הנתבעים מחייבים את לקוחותיהם המחזיקים באג"ח או במניות (נשוא התשואה) בחיוב יתר, בגין אי הפחתת העמלה מהתשואה, טרם ניכוי מס במקור. טרם הוגשה תגובת הבנק והבנקים האחרים לבקשה. מתנהלים מגעים בין הצדדים מחוץ לכתלי בית המשפט, אך טרם סוכם דבר.
- יא. בחודש מאי 2009 התקבלו בבנק כתב תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית, שהוגשו לבית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו נגד הבנק ונגד בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, בנק מזרחי טפחות בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנקים המשיבים").
- התביעה מתבססת על קביעת הממונה על הגבלים עסקיים שפורסמה ביום 26 באפריל 2009, שכותרתה "בעניין: הסדרים כובלים בין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק דיסקונט, בנק הפועלים והבנק הבינלאומי שעניינם העברת מידע הנוגעת לעמלות" (ראה להלן בסעיף 12). בתביעה נטען, בהתבסס על קביעת הממונה, כי הבנקים המשיבים היו שותפים להסדר כובל, אשר פגע בתחרות וגרם לתיאום מחירי עמלות, באופן שהתובעים שילמו מחירים מופרזים עבור השירותים שקיבלו.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

התובעים העמידו את תביעתם כלפי כל הבנקים המשיבים על סך של 1 מיליארד שקלים חדשים, וזאת, לדבריהם, על פי תחשיב אומדני בלבד ולצורכי העמדתה בגדר סמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי. בחודש נובמבר 2009, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה ההליכים המשפטיים יעוכבו בשלב זה למשך שנתיים לפחות. בחודש ינואר 2012 התקיים דיון בבית המשפט בשאלת עיכוב ההליכים. בחודש פברואר 2012, קבע בית המשפט, כי הדיון בתביעה ובתביעה נוספת שהוגשה באותו עניין, יעוכב עד להכרעת בית הדין להגבלים עסקיים בערר שהוגש על ידי הבנק על החלטת הממונה על ההגבלים העסקיים, לפיה היה הבנק צד להסדר כובל בין שעניינו העברת מידע הנוגע לעמלות משקי בית ועסקים קטנים.

י"ב. בחודש נובמבר 2009 התקבלה בבנק תובענה בסכום של כ- 804 מיליון שקלים חדשים, אשר הוגשה בדרך של המרצת פתיחה, לבית המשפט המחוזי מחוז מרכז בפתח תקווה, נגד הבנק ונגד בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק מרכנתיל דיסקונט ובנק אגוד (להלן: "הבנקים המשיבים"). הרקע לתביעה הינו הלוואה שקיבלו המבקשות מהבנקים המשיבים בשנת 1999 לצורך רכישת מניות (אשר חלקו של הבנק בה היה בשיעור של 10%), ואשר כנגדה שיעבדו המבקשות את מניותיהן לבנקים המשיבים. הואיל ולא עלה בידי המבקשות להחזיר את חובן, מונה לבקשת הבנקים המשיבים, כונס נכסים על המניות. המבקשות טוענות כי למרות שעם מינוי כונס הנכסים הוצאו המניות משליטתן, ואף על פי שהחלטה בדבר מועד מכירתן של המניות הייתה נתונה בידי הבנקים המשיבים וכונס הנכסים- המשיכו הבנקים המשיבים לחייב, שלא כדין לטענתן, את המבקשות למשך כל תקופת הכינוס ב"ריבית הפרה" בגין הפיגור בהחזר הלוואה, סכום שהצטבר, לטענתן, לאורך השנים עד לסכום התובענה. טרם הוגשה תגובה מטעם הבנקים לתובענה. בחודש ינואר 2010, ניתנה החלטת בית המשפט, לפיה תועבר התובענה לביור, במסגרת תביעה רגילה לסעד כספי, ותשולם בגינה אגרה על ידי התובעים. בהתאם לכך, הגישו התובעים בחודש פברואר 2010, כתב תביעה בסכום של כ- 829 מיליון שקלים חדשים. בחודש מרץ 2010, הגישו הנתבעים וביניהם הבנק, כתבי הגנה מטעמם. מחודש מרץ 2011 ועד חודש אפריל 2012, נשמעו הראיות בתיק, בבית המשפט. הצדדים הגישו לבית המשפט את סיכומיהם בתיק.

י"ג. בחודש פברואר 2010, הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז המרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של עשרות מיליוני שקלים חדשים ללא נקיבת סכום ספציפי. התובע מבקש כי בית המשפט יקבע שהתביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר פרעו הלוואה שניתנה על ידי הבנק, לשם רכישת דירת מגורים או במשכון של דירת מגורים (הלוואה לדיר), לפני מועד פירעונה, באמצעות הלוואה אחרת שניתנה על ידי הבנק (הלוואת מיחזור), וחשבונם חויב בעמלת אי הודעה מוקדמת, בתקופה שהחלה 7 שנים לפני הגשת הבקשה. לטענת התובע הבנק מפר את הוראות צו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם), התשס"ב-2002 וגובה מלקוחותיו עמלת אי הודעה מוקדמת, גם כאשר הפרעון המוקדם נעשה באמצעות הלוואה אחרת שהבנק נותן.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

עוד טוען התובע כי הבנק גם אינו מוסר ללקוחותיו פירוט עמלות לאחר הפרעון, ולכן הלקוחות אינם יודעים לכאורה אילו מרכיבים נכללים בסכום העמלות שהבנק גבה מהם. בחודש מאי 2010 הוגשה לבית המשפט תגובת הבנק לבקשה, בה נטען כי הבנק פועל בהתאם להוראות צו הבנקאות וכי מדובר בטעות נקודתית, ולא בשיטה ולכן אין מקום לכך שהתביעה תתברר כתביעה ייצוגית. הצדדים הגישו לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה, אשר פורסם בשני עיתונים יומיים. סכום הפשרה הינו קטן ואינו מהותי. בחודש פברואר 2012, אישר בית המשפט המחוזי את הסדר הפשרה ונתן לו תוקף של פסק דין.

י"ד. בחודש מאי 2011 התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית, בסכום של 181 מיליון שקלים חדשים. עניינה של התביעה, גביית עמלת פירעון מוקדם בגין "הלוואה משלימה" לדיוור, שלא כדין לכאורה. לטענת התובע, גובה הבנק עמלת פירעון מוקדם בגין "הלוואה משלימה", מבלי לתת את ההפחתה הקבועה על פי דין, לכאורה שלא כדין. בחודש מרץ 2012, הבנק הגיש את תגובתו לבקשה במסגרתה נטען כי בהתאם להחלטת בנק ישראל, הבנק מכיר בהלוואות כמשלימות גם לגבי הלוואות שהועמדו לפני הלוואה מוכוונת וגם לגבי הלוואות שהועמדו לאחר ההלוואה המכוונת. בין הצדדים מתנהלים מגעים לסיום המחלוקת ביניהם בפשרה.

ט"ו. בחודש מאי 2011, התקבלה בבנק תביעה ובקשה לאשרה כתביעה ייצוגית. עניינה של התביעה הוא בשתי טענות הנטענות כלפי הבנק - האחת, איחור בדיווח להוצאה לפועל אודות תשלומים שבוצעו להקטנת חוב שבגינה מתנהל תיק הוצאה לפועל. השניה, אי סימון בטופסי הדיווח, של מספר הקרן שלהקטנתה יש לזקוף את התשלום המדווח ושל מספר כלל חישוב הריבית החלה על סכום התשלום המדווח. בתביעה ובבקשת האישור נטען, כי באיחור במסירת הדיווח להוצאה לפועל, ובאי סימון טופסי הדיווח כנדרש, מטעה הבנק את הלקוחות, גורם לכך שהלקוחות אינם מזוכים בריבית בהתאם למועד התשלום שביצעו ובהתאם לשיעור הריבית הנכון, יוצר מצב שבו החוב בתיקי הוצאה לפועל גבוה מהחוב האמיתי, וגובה תשלומים ביתר. עוד נטען בתביעה ובבקשת האישור, כי רשות האכיפה והגביה ולשכת הוצאה לפועל מודות שמבוצע זיכוי בחסר במקרה של דיווח באיחור, תוך אי סימון טופס הדיווח כנדרש. התובע מצוין, שאינו יכול לאמוד את הנזק שנגרם לקבוצת התובעים כולם, אך מעריכו (על בסיס שאינו ברור לבנק), במאות מיליוני שקלים. ביום 9 בינואר 2012, הוגשה תשובת הבנק לבקשת האישור, בה פורטו בהרחבה טענות ההגנה העובדתיות והמשפטיות העומדות לבנק. ביום 20 במאי 2012, הגיש המבקש את תגובתו לתשובת הבנק לבקשת האישור. לאור טענות חדשות שהועלו על ידי המבקש בתגובתו לתשובת הבנק, הגיש הבנק תגובה נוספת ומפורטת ביום 15 באוגוסט 2012. ביום 17 באוקטובר 2012 וביום 29 באוקטובר 2012 התקיימו דיונים מקדמיים בתיק בבית המשפט. הצדדים הגיעו להסכמה לפנות להליך של גישור במטרה לנסות ולהסדיר את המחלוקת ביניהם.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ט"ז. בחודש יולי 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תביעה בסכום של 81.8 מיליוני שקלים חדשים, בגין פעולות שבוצעו בחשבון התובעים, בעסקאות פורוורד, אשר גרמו לתובעים הפסדים לכאורה. התובעים טוענים כי הבנק פעל בחשבון באופן חד צדדי וללא הודעה מוקדמת של דרך חישוב הבטחונות, תוך גרימת הפסדים לתובעים בנקיטת פוזיציות מסוכנות. לטענת התובעים, מעשי הבנק ומחדליו הביאו לקריסת החשבון ותיק ההשקעות.

בחודש ינואר 2012 הוגש כתב הגנה מטעם הבנק. לטענת הבנק, התובע הינו מיומן ובקיא בשוק ההון, והבנק פעל כל העת במקצועיות, ביסודיות ובמימונות. בחודש פברואר 2012, התקיימה ישיבת קדם משפט בתיק. בחודש נובמבר 2012 הוגשו לבית המשפט ראיות התובעים. על הבנק להגיש ראיותיו בחודש מרץ 2013. סוכם בין הצדדים כי לאחר שיוגשו ראיות הבנק, יפנו הצדדים להליך גישור, במסגרתו ינסו להביא לפתרון המחלוקות ביניהם, מחוץ לכותלי בית המשפט.

י"ז. בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים (בהתאם לכתב התביעה); לא ננקב סכום ספציפי. התובע מבקש לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונום חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונום חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו. הדיון מצוי בשלבים ראשוניים. בחודש נובמבר 2012, הוסכם בין הצדדים להעביר את העניין להליך גישור, במסגרתו ינסו להביא לפתרון המחלוקות ביניהם, מחוץ לכותלי בית המשפט.

י"ח. בחודש אוגוסט 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום של מאות מיליוני שקלים חדשים (בהתאם לכתב התביעה); לא ננקב סכום ספציפי. המבקשת מבקשת לקבוע בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, כי התביעה תוגש בשם כל לקוחות הבנק, אשר חשבונום חויב בהוצאות משפטיות שלא אושרו על ידי רשות שיפוטית, או שחשבונום חויב בריבית שלא כדין בגין הוצאות משפטיות שאושרו. בחודש אוקטובר 2012, הגישה המבקשת לבית המשפט בקשה להסתלק מתביעתה. בחודש דצמבר 2012, נענה בית המשפט לבקשתה, והורה על מחיקת תביעתה ודחיית הבקשה לאישור בעניינה.

י"ט. בחודש ספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית בסכום מתואם של כ- 927 מיליון שקלים חדשים בגין גביה אסורה לכאורה של ריבית דריבית, בניגוד לדין ולהסכמים, בהלוואות לדירור, לרבות הלוואה מוכוונת, הלוואת זכאות והלוואה משלימה, אך למעט הלוואה עומדת. הבקשה הוגשה גם נגד בנק לאומי למשכנתאות ונגד בנק הפועלים. בהתאם לכתב התביעה, סכום התובענה כנגד הבנק הינו 364 מיליון שקלים חדשים.

בחודש מאי 2012 הבנק הגיש תגובתו לבקשה, וטען כי הבקשה משוללת יסוד, הבנק פועל בהתאם להוראות הדין ואין כל חיוב בריבית דריבית באופן שבו נוהגים הבנקים בכלל והבנק בפרט. הוגשה בתיק גם עמדת המפקח על הבנקים, התומכת בעמדת הבנקים. בחודש אוקטובר 2012 התקיימה ישיבת קדם משפט ראשונה.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

כ. בחודש נובמבר 2011 התקבלה בבנק יהב תביעה שהוגשה לבית המשפט המחוזי בחיפה, כנגד בנק יהב והבנק הבינלאומי. על פי הנטען בתביעה, הבנקים גבו ביתר עמלת טיפול במזומנים, בניגוד לכאורה לדין, ובפרט בניגוד לכללי הבנקאות (עמלות). התובע הגיש במצורף לתביעה בקשה להכיר בה כייצוגית, בסכום כולל של כ-200 מיליוני שקלים חדשים.

בנק יהב הגיש תגובה לבקשה. בקדם המשפט שהתקיים בתיק, המבקש ויתר על כל טענותיו, למעט הטענה הנוגעת לגבית העמלה, לכאורה בניגוד לכללים.

התיק קבוע לסיכומים בחודש מרץ 2013.

כ"א. בחודש דצמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-26 מיליון שקלים חדשים, בגין גבית עמלה על מתן שירות "טיפול במזומנים על ידי פקיד". לטענת התובעת, הבנק רשאי לגבות עמלה רק בגין משיכת סכום העולה על עשרה אלפי שקלים חדשים. בחודש נובמבר 2012, הגיש הבנק תגובתו לבקשה לבית המשפט, בה דחה את טענות המבקשת.

בגין כל התביעות בקבוצת הבנק שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליוני שקלים חדשים, לא כולל תביעות שצוינו בסעיף 11 להלן, קיימת חשיפה נוספת שאינה קלושה, ואשר לא בוצעה הפרשה בגינה, בסך מצטבר של כ-106 מיליוני שקלים חדשים.

11) כנגד הבנק תלויות בקשות לאישור תביעות ותובענות ייצוגיות שהסכום הנתבע בהן הוא מהותי, כמפורט להלן, אשר לדעת הנהלת הבנק המבוססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, לא ניתן בשלב זה להעריך את סיכוייהן, ולפיכך לא בוצעה בגין הפרשה.

א. בחודש אוגוסט 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-2.3 מיליארדי שקלים חדשים, נגד שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (להלן: "ש.ב.א"), הבנקים הגדולים, בכללם הבנק וגורמים נוספים, בגין גבית עמלות שלא כדין לכאורה, במשיכת מזומנים באמצעות המכשירים למשיכת כספים המתופעלים על ידי ש.ב.א, והנמצאים בשטחי הבנקים הנתבעים. ארבעה בנקים נתבעים בשל היותם בעלי מניות בש.ב.א, ואילו הבנק נתבע אף על פי שמניותיו בש.ב.א הועברו לבעלי מניות אחרים עוד בשנת 1980, אולם נותרה בידו זכות למנות משקיף בישיבות הדירקטוריון של ש.ב.א. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ב. בחודש ספטמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בגין גבית מס ערך מוסף בגין שכר טרחה בתיקי הוצאה לפועל הנפתחים נגד חייבים. התובעת לא נקבה בסכום כלשהו לתביעתה הייצוגית. בחודש מרץ 2013, הגיש הבנק את תגובתו לבקשה לבית המשפט.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ג. בחודש אוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, נגד חמשת הבנקים הגדולים ובכללם הבנק, בגין חוסר התאמה בין גובה החוב של הלקוח כפי שהוא רשום בספרי הבנק, לבין סכום החוב כפי שהוא מופיע בתיקי הוצאה לפועל. לדברי התובעים סכום התביעה אינו ניתן להערכה בשלב זה. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ד. בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בסכום של כ-6 מיליארדי שקלים חדשים בגין אי הודעה לכאורה לנוטלי הלוואות, כי חלות הוראות "היתר עיסקא" על הלוואות שנטלו, וכתוצאה מכך, גביית יתר של ריבית פיגורים על הלוואות, מצד הבנק. לטענת המבקשים, הבנק לא מילא אחר התחייבויותיו על פי היתר העיסקא, וחייב את המבקשים בריבית פיגורים גבוהה ב- 10% מהריבית הרגילה. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

ה. בחודש דצמבר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב, תביעה ובקשה להכיר בה כתביעה ייצוגית, בעניין קביעת שיעורי ריבית הפיגורים אותה גובה הבנק במסגרת ניהול תיקי הוצאה לפועל כנגד חייבים. לטענת התובעת הבנק גובה ריבית בשיעור החורג משמעותית מריבית העו"ש המקסימלית. התובעת איננה יודעת להעריך את סכום התביעה, בשלב זה. טרם הוגשה תגובת הבנק לבקשה.

(12) ביום 26 באפריל 2009 התקבלה בבנק קביעה של הממונה על הגבלים עסקיים לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח - 1988, לפיה בין הבנק לבין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ והבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות, וזאת מראשית שנות ה-90 ועד תחילת חקירת הרשות בעניין, בחודש נובמבר 2004. המדובר בקביעה אזרחית המהווה ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

ביום 24 במרץ 2010 הגיש הבנק ערר על הקביעה לבית הדין להגבלים עסקיים. ביום 22 בפברואר 2011 הגישה הממונה על הגבלים עסקיים תשובה לעררים שהוגשו על ידי הבנקים. בהתאם להצעת בית הדין הסכימו כל הצדדים להעביר את הדיון לגישור, אך ביום 25 בדצמבר 2011 הודיע המגשר לבית הדין כי לא עלה בידו להביא את הצדדים להסדר גישור מוסכם, ולפיכך העניין מוסיף להיות תלוי ועומד בבית הדין. לפרטים בדבר תביעה שהוגשה כנגד הבנק, בהתבסס על קביעת הממונה על הגבלים עסקיים, ראה לעיל בסעיף 10) י"ד.

(13) ביום 18 בנובמבר 2008 חתם הבנק עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (להלן: "כאל") ועם דיינרס קלוב ישראל בע"מ, חברה בשליטת כאל (להלן: "דיינרס") - (להלן ביחד: "קבוצת כאל"), על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי חיוב "ויזה", "מסטראקארד" ו"דיינרס קלוב", לרבות כרטיסים עם מותג הבנק, אשר יופצו על ידי הבנק ללקוחותיו (להלן בהתאמה: "ההסכם" ו-"הכרטיסים"). במסגרת ההסכם נקבעו זכויות הצדדים וכן נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי קבוצת כאל לכרטיסים כמו גם כל יתר התנאים הנוגעים לכך. ההסכם מחליף את הסדרי ההתקשרות הקיימים בין הבנק לבין קבוצת כאל מאז 26 ביולי 1995, ובא במקומם.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

במסגרת ההסכם ניתנה לבנק אופציה לרכוש מכול, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל, אשר אילו הוקצו במועד חתימת ההסכם היו מהוות עד 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא (להלן: "האופציה"). כמות המניות המוקצות במימוש האופציה עשויה להיות מותאמת לשינויים מסוימים בהון כאל שנקבעו בהסכם. כמות המניות המוקצות עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם למימוש האופציה תבצע כאל הקצאת מניות במחיר המגלם מחיר נמוך משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.

כמו כן, כמות המניות עשויה להשתנות בהתאמה במקרה שכול תחליט על איחוד המניות הרגילות שלה למניות בעלות ערך נקוב גדול יותר או על פיצול המניות הרגילות שלה למניות בנות ערך נקוב קטן יותר או על חלוקת מניות הטבה - הכל ממועד חתימת ההסכם ועד מועד שלפני מועד מימוש האופציה. האופציה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מ-5 שנים ממועד חתימת ההסכם (או בנסיבות מסוימות, תקופה מעט ארוכה יותר), בכל עת לאחר שמחזור שימושי האשראי החודשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק בכרטיסים יגיע להיקף מינימאלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות, אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, בהתאם לפעילות שביצעו מחזיקי הכרטיסים.

תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק מחיר מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם המבוססת על שווי חברה נוכחי. האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק אם תתעורר מניעה למימושה של האופציה על דרך של הקצאת מניות כאל כאמור, או אם כאל תבחר לעשות כן.

ההסכם הינו לתקופה של 5 שנים ממועד חתימתו. אם תמומש האופציה או תיפדה כאמור, תוארך תקופת ההסכם ל-10 שנים ממועד חתימתו והיא ניתנת להארכות נוספות. ההסכם כפוף לכל הדרישות הרגולטוריות הנדרשות על פי כל דין, ככל שישנו. להסכם שנחתם, ולאופציה שניתנה לבנק במסגרתו, אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הקבוצה.

14) ביום 9 במאי 2012 התקבל בבנק מכתב מהמפקח על הבנקים, בו הוא מודיע על הגשת בקשה להטלת עיצום כספי על הבנק בשל הפרה לכאורה של הוראות חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000. הבקשה להטלת העיצום הכספי מתבססת על ממצאים שנכללו בדוח ביקורת מטעם הפיקוח על הבנקים בנושא איסור הלבנת הון, המתייחס לתקופה שבין 2007 ועד מחצית 2010.

הממצאים המפורטים בדוח הביקורת נסקרו על ידי הבנק. הבנק קיבל חלק מהם ככל שהתייחסו לתקופה הנסקרת. כמו כן, בראשית שנת 2010 הוחלף בבנק האחראי על יישום חובות הבנק על פי החוק, ומאז גברה תנופת העשייה בבנק, לרבות בכל הקשור להדרכה ולהטמעה של ההוראות הרלוונטיות, ונעשו פעולות נרחבות לתיקון הליקויים שצינו בדוח הביקורת, ושהיו רלוונטיים ברובם לתקופה הנסקרת בלבד.

הבנק הגיש את טענותיו בתשובה לבקשה זו ביום 9 ביוני 2012.

ביום 24 ביולי 2012 קיימה הועדה להטלת עיצום כספי לעניין תאגידי בנקאיים (להלן – הועדה) ישיבה ובה השלים הבנק את טיעוניו בעל פה בהתאם לסדר הדין הנהוג בוועדה.

ביום 19 בספטמבר 2012 התקבל בבנק מכתב מהמפקח על הבנקים, לפיו הוטל על הבנק עיצום כספי בסך של 3.8 מיליון שקלים חדשים, ששולם ביום 9 באוקטובר 2012.

15) חברה לאמנות שהינה חברה מאוחדת של הבנק, עוסקת בעסקי נאמנות הכוללים, בעיקר, נאמנויות לקרנות נאמנות, למחזיקי איגרות חוב, לבעלי מניות חסומות ולהחזקת חשבונות בנק.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

16) במסגרת הסכם עבודה שנחתם ביום 30 בדצמבר 1993 עם נציגות העובדים, העמיד הבנק לעובדיו הלוואות לזמן ארוך, למימון רכישה רטרואקטיבית של זכויות פנסיה מקרנות פנסיה מסוימות, איתן התקשר הבנק בקשר לכך, הנושאות הצמדה וריבית ששיעורה קבוע. הוסכם, כי אם יתברר במועד הפירעון של כל הלוואה מהלוואות האמורות, כי הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו כאמור, עולים על התשואה המצטברת בקופת גמל מוסכמת, הן תופחתנה בהתאם. השלכות מס, באם תהיינה, בגין הפחתה זו יחולו על הבנק. כאשר נוצר פער, כאמור לעיל, נערכת הפרשה בהתאם. יתרת הלוואות לתאריך המאזן מסתכמת בסך של כ-22 מיליוני שקלים חדשים.

17) הבנק התחייב כלפי הנאמן לאיגרות החוב ולכתבי התחייבויות הנדחים, שהונפקו על ידי טפחות, חברה להנפקות מקבוצת בנק המזרחי בע"מ, למלא את תנאי התשלום כמצוין באיגרות החוב וכתבי ההתחייבויות הנדחים. לפרטים נוספים ראה ביאור 11.

18) הבנק התחייב כלפי חוסכים בתכניות חסכון מסוימות, שיילוו מהבנק, לתנאים קבועים כדלקמן:

31 בדצמבר		
2011	2012	
1,350	1,216	90% משיעור הריבית המקובלת בזמן מתן האשראי ⁽¹⁾
489	253	0.25% פחות מהריבית המקובלת בזמן מתן האשראי ⁽¹⁾
1,839	1,469	

(1) ההתחייבות ניתנת לניצול רק בקיום תנאים מסויימים בהתאם למפורט בתכניות החסכון. העמדת האשראי מסורה בכל עת לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק, על פי הנהלים הקיימים בבנק, בהתחשב במאפייני הלקוח, ולאחר שתיבחן לגופה בקשת הלקוח לקבל מהבנק אשראי.

19) החל מיום 1 ביולי 2004 נכנס לתוקף הסכם חדש לתקופה של שנתיים בין בנק טפחות דאז לבין הממשלה, אשר על פיו, בגין הלוואות סיוע לזכאים שתינתנה מכספי האוצר החל מיום 1 ביולי 2004, יחול שיעור עמלת גבייה שנקבע על פי מכרז שערך משרד האוצר בהשתתפות הבנקים למשכנתאות, הנמוך באופן משמעותי משיעור העמלה בגין הלוואות שניתנו עד ליום 30 ביוני 2004. תוקף הסכם זה הוארך מידי שנה, לאחרונה עד ליום 30 ביוני 2013.

בחודש מאי 2008 נכנס לתוקף הסכם חדש בין משרד האוצר לבין הבנקים (ההסכם צפוי להתחדש מידי שנה, אלא בהודעת אחד הצדדים על רצונו לסיים את ההסכם), לפיו הלוואות לזכאים ברמת ניקוד נמוכה ניתנות מכספי הבנק ועל אחריותו. ריבית הלוואה נקבעת בהתאם לריבית הסיוע מכספי האוצר.

תקופות הלוואה נקבעו ל- 25 שנים, 20 שנים, 15 שנים או עד 10 שנים, לפי בחירת הלקוח, ולא יותר מתקופת הסיוע מכספי אוצר. יתר התנאים הם בהתאם למקובל בסיוע מכספי האוצר, לרבות פטור מעמלת פירעון מוקדם.

בגין הלוואות לזכאים מסויימים, משלים משרד האוצר לבנקים המבצעים סיוע מכספי בנק, הפרשי ריבית בין הריבית בה תבוצענה הלוואות בפועל לבין הריבית הממוצעת שמפרסם בנק ישראל, בתוספת מרווח. במקביל לביצוע הלוואות כאמור לעיל, רשאים הבנקים להמשיך ולהעמיד לזכאים מקבוצת הדירוג הנמוכה הלוואות מכספי האוצר, בתנאי ההסכם הקודם (משנת 2004), ובכפוף לכך שהיקף הלוואות לקבוצת הזכאים מהדירוג הנמוך לא יעלה על 8% מהיקף סך הלוואות שבוצעו על ידי הבנק לקבוצה זו (מכספי בנק ומכספי תקציב).

תוקף הסכם מתן הסיוע מכספי בנק לזכאים שנחתם ב- 2008 הוארך עד ליום 30 באפריל 2013. להערכת הנהלת הבנק, השפעת המכרז החדש צפויה למתן בשנים הבאות את הירידה בשיעורי ההכנסה על הלוואות חדשות בתיק האשראי לזכאים, שנבעה ממכרזי האוצר הקודמים. זאת, במקביל להגדלת החלק שבאחריות הבנק בתיק אשראי זה. הכנסות הקבוצה בגין כלל פעילות הלוואות לזכאים באחריות המדינה הסתכמו בשנת 2012 בכ-66 מיליוני שקלים חדשים, בהשוואה לכ-73 מיליוני שקלים חדשים בשנת 2011.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד

2012						
חוזי ריבית	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל		
שקל - מדד אחר	מטבע חוץ	בגין מניות	ואחרים	סך הכל		
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
100	-	-	-	-	100	חוזי forward
2,457	-	-	-	2,457	-	Swaps
2,557	-	-	-	2,457	100	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
2,449	-	-	-	2,449	-	
ב. נגזרים ALM⁽¹⁾⁽²⁾						
66,781	38	-	54,712	1,550	10,481	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
4,540	-	2,900	1,640	-	-	אופציות שנכתבו
5,311	-	2,939	2,372	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
8,245	-	-	8,245	-	-	אופציות שנכתבו
8,505	-	-	8,505	-	-	אופציות שנקנו
52,820	-	-	12,625	38,153	2,042	Swaps
146,202	38	5,839	88,099	39,703	12,523	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
23,210	-	-	-	21,717	1,493	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
342	-	-	342	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
13,708	-	9,836	3,872	-	-	אופציות שנכתבו
13,708	-	9,836	3,872	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
1,119	1	809	148	161	-	אופציות שנכתבו
1,034	1	787	174	72	-	אופציות שנקנו
3,957	-	3,957	-	-	-	Swaps
33,868	2	25,225	8,408	233	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2012					
חוזי ריבית	חזי - מדד אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות ואחרים	חוזי סחורות סך הכל	
				שקל - מדד אחר	שקל - מדד אחר
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	-	-	-	177	177
נגזרי אשראי בהם הבנק ערב					
-	-	2,331	-	-	-
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	-	2,331	-	177	2,508
סך הכל					
12,623	42,393	98,838	31,064	217	185,135
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
1	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	316	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
245	1,280	1,451	282	1	3,259
שווי הוגן ברוטו חיובי					
215	1,490	1,377	131	1	3,214
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
-	2	79	177	-	258
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	1	79	166	-	246
שווי הוגן ברוטו שלילי					
ד. נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק ערב					
-	-	-	-	1	1
שווי הוגן ברוטו שלילי					
246	1,282	1,530	459	1	3,518
סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי					
215	1,807	1,456	297	2	3,777
סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי⁽³⁾					

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של נגזרים משובצים בסך 4 מיליוני שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2011						
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית		סך הכל
				שקל - מדד אחר	שקל - מדד אחר	
1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים						
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾						
670	-	-	-	-	670	חוזי forward
2,211	-	-	-	2,211	-	Swaps
2,881	-	-	-	2,211	670	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
2,211	-	-	-	2,211	-	
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾						
72,144	15	119	58,780	3,509	9,721	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
2,774	-	338	2,436	-	-	אופציות שנכתבו
4,080	-	763	⁽³⁾ 3,317	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
12,211	12	803	11,396	-	-	אופציות שנכתבו
10,937	12	366	10,559	-	-	אופציות שנקנו
51,888	-	-	10,541	40,068	1,279	Swaps
154,034	39	2,389	97,029	43,577	11,000	סך הכל
מתוך זה חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע						
25,762	-	-	-	24,983	779	
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾						
427	-	-	427	-	-	חוזי Forward
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה:						
14,218	2	9,120	5,096	-	-	אופציות שנכתבו
14,218	2	9,120	5,096	-	-	אופציות שנקנו
חוזי אופציה אחרים:						
1,672	-	649	7	1,016	-	אופציות שנכתבו
1,636	-	591	26	1,019	-	אופציות שנקנו
3,863	-	3,863	-	-	-	Swaps
36,034	4	23,343	10,652	2,035	-	סך הכל

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך

(א) היקף הפעילות על בסיס מאוחד - המשך

2011					
חוזי ריבית		חוזי מטבע חוץ		חוזי סחורות	
שקל - מדד אחר	מטבע חוץ	בגין מניות	חוזים ואחרים	סך הכל	
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
-	-	-	535	535	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
-	-	-	28	28	נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
-	2,364	-	-	2,364	חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
-	2,364	-	563	2,927	סך הכל
סך הכל סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
11,670	47,823	110,045	25,732	606	195,876
2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
א. נגזרים מגדרים⁽¹⁾					
5	-	-	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	292	-	-	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM⁽²⁾⁽¹⁾					
209	995	⁽³⁾ 1,541	⁽³⁾ 30	1	שווי הוגן ברוטו חיובי
144	1,287	1,918	⁽³⁾ 5	1	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים⁽¹⁾					
-	3	81	⁽³⁾ 250	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
-	3	78	⁽³⁾ 244	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. נגזרי אשראי					
-	-	-	-	9	נגזרי אשראי בהם הבנק ערב
-	-	-	-	9	שווי הוגן ברוטו שלילי
214	998	1,622	280	1	סך הכל שווי הוגן ברוטו חיובי
144	1,582	1,996	249	10	סך הכל שווי הוגן ברוטו שלילי⁽⁴⁾
3,981	3,981	3,981	3,981	3,981	3,981

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סווג מחדש

(4) מתוך זה שווי הוגן ברוטו שלילי של מכשירים נגזרים משובצים בסך 17 מיליון שקלים חדשים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון - המשך
(ב) סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד

2012					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים		
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽¹⁾
3,518	667	-	23	2,358	470
3,902	2,214	-	433	1,255	-
7,420	2,881	-	456	3,613	470

2011					
סך הכל	אחרים	ממשלות		בנקים	בורסות
		ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים		
					יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים ⁽¹⁾
3,115	801	-	21	2,002	⁽³⁾ 291
5,008	⁽³⁾ 2,130	-	⁽³⁾ 126	⁽³⁾ 2,681	⁽³⁾ 71
8,123	2,931	-	147	4,683	362

- (1) מתוך זה שוווי הגון ברוטו חיובי של מכשירים נגזרים משובצים בסך אפס מיליוני שקלים חדשים.
 (2) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הגון שלילי) כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה בהוראה 313.
 (3) סווג מחדש.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ליום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון - המשך
 ג) פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

2012					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
12,623	2,271	3,122	5,702	1,528	שקל - מדד
42,393	14,868	13,475	11,061	2,989	אחר
98,838	7,796	5,549	32,715	52,778	חוזי מטבע חוץ
31,064	-	610	2,340	28,114	חוזים בגין מניות
217	137	40	6	34	חוזי סחורות ואחרים
185,135	25,072	22,796	51,824	85,443	סך הכל

2011					
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה חודשים ועד שנה	עד שלושה חודשים	
					חוזי ריבית:
11,670	1,251	3,125	4,159	3,135	שקל - מדד
47,823	15,066	12,706	13,896	6,155	אחר
110,045	5,587	4,630	32,756	67,072 ⁽¹⁾	חוזי מטבע חוץ
25,732	-	270	3,304	22,158	חוזים בגין מניות
606	39	200	332	35	חוזי סחורות ואחרים
195,876	21,943	20,931	54,447	98,555	סך הכל

(1) סווג מחדש.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

ה. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון - המשך

ד) תאור המכשירים הנגזרים והסיכונים הגלומים בפעילות זו:

(1) כללי

פעילותו של הבנק במכשירים נגזרים, כגון חוזים עתידיים ועסקאות אקדמה, אופציות והחלפות פיננסיות, מתבצעת הן כמתווך עבור לקוחותיו והן עבור עצמו, כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות שלו ובין השאר למזעור חשיפות הבנק לסיכוני שוק.

(2) סוגי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים ותיאורם

העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כוללות חוזי מטבע, חוזי ריבית וחוזים אחרים וכן חוזים עבור לקוחות בשוק המעו"ף, על מדדים ונכסים שונים, כמפורט להלן:

- עסקאות אקדמה (Forward) וחוזים עתידיים (Futures):
חוזה בין שני צדדים, לרכישה ולמכירה של כמות מוגדרת של סחורות, מטבעות, ריביות או מכשירים פיננסיים אחרים (להלן - נכסי בסיס), שיבוצעו בתאריך עתידי ובמחיר מוגדר מראש.
- עסקאות החלפה (Swap):
חוזים להחלפת כמות מוגדרת של נכסי בסיס במועד העסקה, עם התחייבות הדדית להחליף חזרה בתאריך עתידי את הפריטים שהוחלפו.
- אופציות (Options):
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה, את הזכות לרכוש (Call) או למכור (Put) נכסי בסיס במחיר, בכמות ובזמן נקובים מראש.
- נגזרי אשראי:
חוזים המקנים, תמורת תשלום פרמיה חד פעמית או תקופתית, את הזכות לקבלת תשלום במקרה של שינוי בדירוג אשראי, אי יכולת לעמוד בהתחייבויות או כל אירוע אשראי אחר, המתייחס למדינה או לחברה, כפי שנקבע בחוזה.
- עסקאות למסירה מיידית (Spot):
עסקאות חליפין בין שני מטבעות, על פי שער מוסכם מראש, לביצוע תוך שני ימי עסקים.

ביאור 19 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - המשך

3 סיכונים הגלומים בפעילות במכשירים נגזרים

במסגרת פעילותו במכשירים פיננסיים נגזרים נחשף הבנק לסיכוני אשראי, לסיכוני שוק הכוללים סיכוני ריבית וסיכוני בסיס, לסיכוני נזילות ולסיכונים תפעוליים, כמפורט להלן:

א. חשיפת האשראי במכשירים נגזרים, המוגדרת בהוראות המפקח על הבנקים כ-"חשיפת אשראי נוכחית", מתבטאת בסכום ההפסד האפשרי המירבי שיהיה לבנק אם הצד הנגדי לא יעמוד בתנאי העיסקה, וזאת לאחר ניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה ומבלי להתחשב בבטחונות. בנגזרי אשראי שכותב הבנק, חשיפת האשראי מתבטאת בסכום אותו יתחייב הבנק לשלם בקרות האירוע שנקבע בחוזה. לצורך ניהול חשיפת האשראי הגלומות במכשירים הפיננסיים הנגזרים במהלך חיי העיסקה, נאמד גודל החשיפה במחיר התקשרות בעיסקה הפוכה לתקופה שנותרה לחיי העיסקה. דרישת הבטחונות נקבעת על פי סוג הלקוח, ולעיתים בשיעור קבוע מסכום מסגרת האשראי שנקבעה לאותו לקוח. במקרים אחרים נקבעת החשיפה על פי שיטת התרחישים המבוססת על מודל בלק ושולס. הבטחונות הנדרשים על ידי הבנק כוללים בדרך כלל בטחונות נזילים, כגון ניירות ערך, פיקדונות וכד', המוערכים לבטחון בהתאם למקדמי הבטחון השונים הנהוגים בבנק.

ב. סיכוני השוק עימם מתמודד הבנק במכשירים נגזרים, נובעים מרגישות שונה שלהם לשינויים בלתי צפויים בריבית, בשיעור האינפלציה, בשערי החליפין ובמדדים פיננסיים אחרים. הבנק מנהל את סיכוני השוק הגלומים במכשירים נגזרים על ידי שילובם של מכשירים אלה במסגרת ניהול החשיפה לסיכוני שוק של כלל פעילויות הבנק.

ג. סיכון נזילות במכשירים נגזרים נובע מהסיכון להיעדר יכולת לסגור במהירות חשיפה על ידי סילוק במזומן או על ידי יצירת חשיפה הפוכה. המכשירים הנגזרים והשפעתם על צורכי הנזילות, הם חלק אינטגרלי מניהול סיכוני הנזילות של הבנק לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 342.

ד. סיכון תפעולי במכשירים נגזרים נובע מהסיכון לתפעול שגוי של העסקאות, החל ממועד קשירתן ועד לסליקתן, הן בשל טעויות אנוש והן כתוצאה מכשל מיכוני.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

1) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומן עתידי, מהוון בריבית נכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן של השווי ההוגן באמצעות הערכת תזרים המזומן העתידי וקביעת שיעור ריבית הנכיון היא סובייקטיבית. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הערכת השווי ההוגן אינה בהכרח אינדיקציה לשווי מימוש של המכשיר הפיננסי ליום המאזן. הערכת השווי ההוגן נערכה לפי שיעורי הריבית התקפים ליום המאזן ואינה לוקחת בחשבון את התנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכול שיהיו שונים באופן מהותי. בעיקר הדברים אמורים לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה, או שאינם נושאים ריבית, או מכשירים צמודים למדד המחירים לצרכן לטווחים הקצרים מאלו שבהם מתבצעות עסקאות דומות בפועל. בנוסף, בקביעת ערכי השווי ההוגן לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או שישולמו אגב הפעילות העסקית, וכמו כן הם אינם כוללים את השפעת המס. יתר על כן, הפער בין היתרה במאזן לבין יתרות השווי ההוגן יתכן שלא ימומש, מכיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפירעון. בשל כל אלו, יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי הבנק כעסק חי. כמו כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות ההערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההוגן, יש להיזהר בעת עריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

2) השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים:

- א. חישוב השווי ההוגן נערך על ידי ההנהלות בקבוצת הבנק בהתחשב באומדן ביחס לאפשרות של פירעון מוקדם, המבוססות על ניתוח אמפירי.
- הנחות הפירעון המוקדם במשכנתאות מבוססות על בדיקות אמפיריות של שיעור הסילוקים המוקדמים מתוך סך המשכנתאות, על בסיס שנתי. ההנחות נבדקות מעת לעת מול הסילוקים המוקדמים בפועל, בכל מגזר הצמדה ובכל סוג ריבית בנפרד.
- קיימים בבנק פיקדונות וחשכונות עם תחנות יציאה (בריבית קבועה או משתנה, צמודי מדדי ולא צמודים), בהם תנאי הריבית ידועים מראש. הנחות היציאה בתחנות מבוססות על ניתוח אמפירי, והן נבדקות ומתעדכנות מעת לעת. הנחות הפירעון המוקדם הביאו לירידה של 385 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של הנכסים, ולירידה של 60 מיליון שקלים חדשים בסך השווי ההוגן של התחייבויות.
- ב. פיקדונות הציבור, פיקדונות בבנקים, אשראי לממשלות, אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים - שיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים, לפי שיעורי ריבית שבהם, להערכת ההנהלות בקבוצת הבנק, ניתן היה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן. בעסקאות הנושאות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בעסקאות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה.
- ג. ניירות ערך סחירים, לרבות ניירות ערך מגובי נכסים, ראה ביאור 1 ט'.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

- ד. השקעות בתאגידים אשר לא ניתן לצטט להן מחיר שוק אינן נכללות בביאור זה לפי שוויין ההוגן, אלא לפי העלות (בניכוי הפרשות לירידת ערך), שלפי הערכת ההנהלה אינה נמוכה משווייה ההוגן של ההשקעה.
- ה. אשראי לציבור - השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומן עתידיים, מנוכים בשיעור נכיון מתאים. בהלוואות ריבית משתנה מופרד הפער בין המרווח על בסיס הריבית המשתנה בעסקה לבין המרווח בהלוואות דומות במועד הדיווח. בחישוב השווי ההוגן מטופל פער זה כרכיב בריבית קבועה. יתרת האשראי פולחה לפי רמות הסיכון של הלקוחות ליום המאזן, ובמשכנתאות לפי קטגוריות הומוגניות, לגביהן חושב התזרים של התקבולים העתידיים (קרן וריבית).
- תקבולים אלה הונו בשיעור ריבית שבהם להערכת הבנק ניתן יהיה לבצע עסקאות דומות בתאריך המאזן ואשר משקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי ללקוח ברמת סיכון דומה, ובמשכנתאות לפי קבוצות הומוגניות.
- בהלוואות מסוימות שניתנו בבנק ובחברה בת בריבית משתנה בתדירות של עד שלשה חודשים, בעיקר בהלוואות לדיר, היתרה במאזן מהווה קירוב לשווי הוגן.
- ו. השווי ההוגן של חובות בעייתיים חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה, שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה ביותר המשמש את חברות קבוצת הבנק, בהעמדת אשראים ביום המאזן. תזרימי המזומן העתידיים של חובות בעייתיים חושבו לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי.
- ירידה בשיעורי הנכיון ב-1% משפיע על עלייה בשווי ההוגן של החובות הבעייתיים בקבוצה בכ-23 מיליוני שקלים חדשים.
- ז. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי וכן התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות - היתרה בדוחות הכספיים ליום המאזן מהווה קירוב לשווי ההוגן.
- ח. מכשירים נגזרים - מכשירים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים פנימיים, ועברו הליך תיקוף על ידי גורם מקצועי שמונה לכך בבנק.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

3. להלן מידע בדבר הערכת שווים ההוגן של מכשירים פיננסיים:

א. יתרות שווי הוגן

מאוחד					
31 בדצמבר 2012					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	
	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
16,684	2,495	11,930	2,259	16,671	מזומנים ופיקדונות בבנקים
9,044	260	3,001	5,783	9,041	ניירות ערך ⁽³⁾
207	-	-	207	207	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
130,153	119,690	10,463	-	128,651	אשראי לציבור, נטו
317	317	-	-	317	אשראי לממשלות
33	33	-	-	33	השקעות בחברות כלולות
3,518	852 ⁽²⁾	2,182	484	3,518	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,926	1,926	-	-	1,926	נכסים פיננסיים אחרים
161,882	125,573	27,576	8,733	160,364 ⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
130,601	98,369	32,232	-	128,499	פיקדונות הציבור
1,740	1,669	71	-	1,694	פיקדונות מבנקים
120	120	-	-	107	פיקדונות הממשלה
15,462	2,203	-	13,259	14,039	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,773	1,152 ⁽²⁾	2,270	351	3,773	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,657	768	2,889	-	3,657	התחייבויות פיננסיות אחרות
155,353	104,281	37,462	13,610	151,769 ⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

(1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(3) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 3.

(4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 36,578 מיליון שקלים חדשים ובסך 29,564 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן

(מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב. להלן.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות שווי הוגן - המשך:

מאוחד					
31 בדצמבר 2011					
	שווי הוגן		יתרה במאזן		
סך הכל	רמה 3 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 1 ⁽¹⁾		
נכסים פיננסיים					
15,983	3,364	8,360	4,259	15,972	מזומנים ופיקדונות בבנקים
8,427	318	2,578	5,531	8,432	ניירות ערך ⁽³⁾
136	-	-	136	136	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
120,913	111,609 ⁽⁵⁾	9,304	-	119,293 ⁽⁵⁾	אשראי לציבור, נטו
196	196	-	-	196	אשראי לממשלות
31	31	-	-	31	השקעות בחברות כלולות
3,115	1,038 ⁽²⁾	2,001	76 ⁽⁵⁾	3,115 ⁽⁵⁾	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,249	1,249	-	-	1,249 ⁽⁵⁾	נכסים פיננסיים אחרים
150,050	117,805	22,243	10,002	148,424⁽⁴⁾	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
120,845	110,509	10,336	-	119,236	פיקדונות הציבור
2,054	2,007	47	-	2,007	פיקדונות מבנקים
166	166	-	-	152	פיקדונות הממשלה
13,116	2,671 ⁽⁵⁾	-	10,445 ⁽⁵⁾	12,202	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
3,964	1,265 ⁽²⁾	2,577	122	3,964	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3,241	505	2,736	-	3,241	התחייבויות פיננסיות אחרות
143,386	117,123	15,696	10,567	140,802⁽⁴⁾	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) מדידת השווי ההוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.
- (3) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה ביאור 3.
- (4) מזה נכסים והתחייבויות בסך 35,675 מיליון שקלים חדשים ו-28,205 מיליון שקלים חדשים, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ב. להלן.
- (5) סווג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן:

1. על בסיס חוזר ונשנה

מאוחד					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
איגרות חוב ומלוות					
4,700	4,700	-	2,594	2,106	של ממשלת ישראל
95	95	-	-	95	של ממשלות זרות
123	123	-	-	123	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
394	394	229	165	-	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
25	25	-	-	25	של אחרים בישראל
168	168	31	127	10	של אחרים זרים
4	4	-	-	4	מניות
ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב של ממשלת ישראל					
2,291	2,291	-	-	2,291	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
3	3	-	-	3	אשראי בגין השאלות ללקוחות
393	393	-	-	393	נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
חוזי ריבית:					
שקל מדד					
246	246	101	145	-	אחר
1,282	1,282	173	1,109	-	חוזי מטבע חוץ
1,530	1,530	493	928	109	חוזים בגין מניות
459	459	84	-	375	חוזי סחורות ואחרים
1	1	1	-	-	
11,714	11,714	1,112	5,068	5,534	סך כל הנכסים
התחייבויות					
פיקדונות בגין שאלות מלקוחות					
393	393	-	-	393	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽¹⁾
חוזי ריבית:					
שקל מדד					
215	215	48	167	-	אחר
1,807	1,807	325	1,482	-	חוזי מטבע חוץ
1,456	1,456	709	621	126	חוזים בגין מניות
293	293	68	-	225	חוזי סחורות ואחרים
2	2	2	-	-	
4	4	4	-	-	אחר
4,170	4,170	1,156	2,270	744	סך כל ההתחייבויות

(1) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

1. על בסיס חוזר ונשנה

מאוחד					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011					
	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 2)	מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 3)
יתרה מאזנית	סך הכל שווי הוגן	משמעותיים (רמה 3)	אחרים (רמה 2)	משמעותיים (רמה 3)	שווי הוגן
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
					איגרות חוב ומלוות של ממשלת ישראל
5,524	5,524	-	2,297	3,227	של ממשלות זרות
86	86	-	-	86	של בנקים ומוסדות פיננסיים בישראל
159	159	-	-	159	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
412	412	220	192	-	מגובי נכסים
61	61	61	-	-	של אחרים בישראל
81	81	-	-	81	של אחרים זרים
135	135	37	89	9	מניות
6	6	-	-	6	ניירות ערך למסחר
					איגרות חוב של ממשלת ישראל
1,183	1,183	-	-	1,183	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
3	3	-	-	3	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
136	136	-	-	136	אשראי בגין השאלות ללקוחות
231	231	-	-	231	נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽¹⁾
					חוזי ריבית:
					שקל מדד
214	214	128	86	-	אחר
998	998	119	879	-	חוזי מטבע חוץ
1,540	1,540	682	782	76	חוזים בגין מניות
362	362	108	254	-	חוזי סחורות ואחרים
1	1	1	-	-	סך כל הנכסים
11,132	11,132	1,356	4,579	5,197	
התחייבויות					
					פיקדונות בגין שאילות מלקוחות
231	231	-	-	231	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾⁽¹⁾
					חוזי ריבית:
					שקל מדד
144	144	28	116	-	אחר
1,582	1,582	309	1,273	-	חוזי מטבע חוץ
1,996	1,996	793	1,081	122	חוזים בגין מניות
232	232	125	107	-	חוזי סחורות ואחרים
10	10	10	-	-	אחר
17	17	6	11	-	סך כל ההתחייבויות
4,212	4,212	1,271	2,588	353	

(1) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי.

(2) סווג מחדש.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - המשך:

2. על בסיס שאינו חוזר ונשנה

לשנה שהסתיימה		31 בדצמבר 2012		
ביום 31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2012		
הפסדים	סך הכל שווי הוגן	נתונים לא נצפים	נתונים נצפים	מחירים מצוטטים
		משמעותיים (רמה 3)	אחרים משמעותיים (רמה 2)	בשוק פעיל (רמה 1)
72	145	145	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון -

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3:

מאוחד									
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012									
רווחים (הפסדים) נטו שמומש/טרם מומשו שנכללו ⁽¹⁾									
רווחים (הפסדים), שווי הוגן שטרם מומשו בגין מכשירים									
העברות בדצמבר 2012									
שילוקים אל רמה 3									
רכישות מכירות									
ברוח כולל									
בדוח רווח									
שווי הוגן ליום 1 בינואר 2012									
הפסד אחר									
בהון									
31 בדצמבר 2012									
נכסים									
ניירות ערך זמינים למכירה									
איגרות חוב ומלוות:									
	229	-	-	-	-	-	9	220	של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים
(1)	-	-	-	(49)	-	(1)	(11)	61	מגובי נכסים
2	31	-	(8)	-	-	-	2	37	של אחרים זרים
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾ (3)									
חוזי ריבית:									
	101	23	(106)	-	48	-	8	128	שקל מדד
125	173	-	(5)	-	40	-	19	119	אחר
91	493	-	(583)	-	300	-	94	682	חוזי מטבע חוץ
-	84	-	(87)	-	63	-	-	108	חוזים בגין מניות
-	1	-	(1)	-	1	-	-	1	חוזי סחורות ואחרים
337	1,112	23	(790)	(49)	452	(1)	121	1,356	סך כל הנכסים
התחייבויות									
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾ (3)									
חוזי ריבית:									
	48	3	(30)	-	45	-	2	28	שקל מדד
(100)	325	-	(7)	-	90	-	(67)	309	אחר
(10)	709	-	(570)	-	413	-	73	793	חוזי מטבע חוץ
-	68	-	(125)	-	68	-	-	125	חוזים בגין מניות
-	2	-	(9)	-	1	-	-	10	חוזי סחורות ואחרים
(1)	4	-	(1)	-	-	-	(1)	6	אחר ⁽³⁾
(117)	1,156	3	(742)	-	617	-	7	1,271	סך כך ההתחייבויות

(1) רווחים (הפסדים) שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. רווחים והפסדים שטרם מומשו נכללו בהון בסעיף התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן.

(2) מדידת השווי הוגן מבוססת בעיקרה על שימוש בנתונים נצפים (עקומי ריבית השוק), למעט איכות האשראי של הצד הנגדי. תקן 157 חל מיום 1 בינואר 2011. סיווגים לרמה 3 בגין סיכון אשראי נכללו במסגרת טור "העברות אל רמה 3".

(3) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ד. מידע נוסף בדבר נתונים לא נצפים משמעותיים וטכניקות הערכה המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3:

ממוצע משוקלל	טווח	נתונים לא נצפים	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	טכניקת הערכה	ממוצע משוקלל
(בלתי מבוקר)					
ניירות ערך זמינים למכירה:					
איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים					
5.00%	5.00%	שיעור הבראה	5	הערכת שיעור הבראה	5.00%
איגרות חוב של בנקים ומוסדות פיננסיים זרים					
1.54%	1.06%-1.59%	שיעור היוון	40	היוון תזרימי מזומנים	1.54%
1.17%	0.65%-1.25%	הסתברות לכשל	184	היוון תזרימי מזומנים	1.17%
6.11%	5.97%-6.18%	שיעור היוון	31	היוון תזרימי מזומנים	6.11%
נכסים בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד					
1.00%	(0.30%)-1.90%	ציפיות אינפלציה	48	היוון תזרימי מזומנים	1.00%
חוזים בגין מניות					
30.40%	29.50%-57.80%	סטיית תקן למניה	6	מודל תמחור אופציות	30.40%
אחר					
1.92%	1.10%-3.60%	איכות אשראי צד נגדי	798	היוון תזרימי מזומנים	1.92%
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
חוזי ריבית - שקל מדד					
1.70%	(0.30%)-1.90%	ציפיות אינפלציה	4	היוון תזרימי מזומנים	1.70%
אחר					
1.92%	1.10%-3.10%	איכות אשראי צד נגדי	1,148	היוון תזרימי מזומנים	1.92%

ה. העברות בין רמות 1 ו-2 בהיררכיית השווי הוגן

לא היו העברות מרמה 2 לרמה 1 במהלך תקופת הדיווח.

ו. בחירה בחלופת השווי הוגן

כתוצאה מבחירה בחלופת השווי הוגן, הבנק מטפל בהשקעות באיגרות חוב מסוימות לפי שווי הוגן תוך זקיפת השינויים לרווח והפסד ומסווג אותן לתיק למסחר למרות שלא נרכשו למטרה זו.

הבחירה בחלופת השווי הוגן נעשתה בנסיבות המפורטות להלן:

1. הפחתת תנודתיות ברווח והפסד אשר נגרמת כתוצאה מהבדלים בין בסיס המדידה המקורי של מכשירים פיננסיים, שיועדו לחלופת השווי הוגן, לבין בסיס המדידה של מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לניהול הסיכונים בגין השקעות כאמור.
2. המורכבות שביישום חשבונאות הגידור.
3. הצגה כלכלית נכונה יותר של נכסים המנוהלים על בסיס שווי הוגן.

ביאור 20 - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הטבלה שלהלן מציגה את השווי ההוגן של פריטים שנמדדים לפי שווי הוגן בעקבות הבחירה בחלופת השווי ההוגן:

רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2012	
21	1,106	ניירות ערך זמינים למכירה

רווחים בגין שינויים בשווי ההוגן לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2011	
5	531	ניירות ערך זמינים למכירה

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים - מאוחד

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. יתרות

ליום 31 בדצמבר 2012

צדדים קשורים

המוחזקים על ידי

התאגיד הבנקאי

בעלי עניין

חברות כלולות או

חברות המוחזקות

בעת שנעשתה העסקה בשליטה משותפת

מי שהיה בעל עניין

בעת שנעשתה העסקה בשליטה משותפת

אחרים⁽⁶⁾

אנשי מפתח

ניהוליים⁽⁵⁾

מחזיקי מניות

בעלי שליטה

היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה	היתרה
הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן
20	8	1	-	647	473	6	4	4	4
60	60	-	-	-	-	-	-	-	-
7	1	-	-	1,069	134	44	34	11	9
-	-	-	-	-	-	39	-	4,164	4,164 ⁽³⁾
-	-	-	-	173	162	5	5	1	1 ⁽⁴⁾

נכסים

20	8	1	-	647	473	6	4	4	4	אשראי לציבור
60	60	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעה בחברות כלולות

התחייבויות

7	1	-	-	1,069	134	44	34	11	9	פיקדונות הציבור
-	-	-	-	-	-	39	-	4,164	4,164 ⁽³⁾	מניות (כלול בהון עצמי)

סיכון אשראי במכשירים

-	-	-	-	173	162	5	5	1	1 ⁽⁴⁾	פיננסיים חוץ מאזניים

(1) הוצג מחדש.

(2) על בסיס יתרות לסוף כל חודש.

(3) אחזקות בעלי עניין וצדדים קשורים בהון העצמי של הבנק.

(4) סיכויי אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות של לווה בודד.

(5) אנשי מפתח ניהוליים בתאגיד הבנקאי או בחברה האם שלו, לרבות דירקטורים ומנהלים כלליים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.

(6) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם בשליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.

ליום 31 בדצמבר 2011									
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי					בעלי עניין ⁽¹⁾				
חברות כלולות או חברות									
המוחזקות בשליטה משותפת		מי שהיה בעל עניין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁶⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁵⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן	היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה ⁽²⁾	יתרה לתאריך המאזן
27	16	-	-	519	388	6	5	5	5
17	17	-	-	-	-	-	-	-	-
10	1	-	-	853	72	30	23	10	8
-	-	-	-	-	-	46	43	3,659	3,659
10	8	-	-	451	375	1	1	-	-

ביאור 21 - בעלי עניין וצדדים קשורים - מאוחד - המשך

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

		2012			
		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	בעלי עניין	אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה	
		אחרים ⁽³⁾			
1	20	-	-	-	הכנסות ריבית מאשראי לציבור
-	(2)	-	-	-	הוצאות ריבית על פיקדונות הציבור
1	18	-	-	-	סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו
-	2	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
-	(3)	(42)	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות
1	17	(42)	-	-	סך הכל

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי עניין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		2012		
		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾		אחרים ⁽³⁾		
מספר מקבלי הטבות	סך	מספר מקבלי הטבות	סך	מספר מקבלי הטבות	סך	
-	-	14	34 ⁽⁴⁾	-	-	בעל עניין המועסק בתאגיד או מטעמו
-	-	14	8	-	-	דירקטור שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו
3	3	-	-	-	-	בעל עניין אחר שאינו מועסק בתאגיד או מטעמו

(1) הוצג מחדש.

- (2) אנשי מפתח ניהוליים בתאגיד הבנקאי או בחברה האם שלו, לרבות דירקטורים ומנהלים כלליים ביחד עם בני משפחה קרובים שלהם.
- (3) תאגיד שאדם או תאגיד שנכלל באחת הקבוצות של בעלי העניין, שולט בהם, מחזיק בהם בשליטה משותפת, יש לו בהם השפעה מהותית או מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהון המניות המונפק שלהם או מכח ההצבעה בהם או רשאי למנות עשרים וחמישה אחוזים או יותר מהדירקטורים שלהם.
- (4) מזה: הטבות עובד לזמן קצר: 23 (2011-2010; 26-2010; 23) מיליון שקלים חדשים; הטבות לאחר סיום העסקה 1 (2011-2010; 5-2010) מיליון שקלים חדשים; תשלום מבוסס מניות: 10 (2011-2010; 18-2010) מיליון שקלים חדשים.

2010				2011			
צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי				צדדים קשורים המוחזקים על ידי התאגיד הבנקאי			
בעלי עניין ⁽¹⁾				בעלי עניין ⁽¹⁾			
חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽³⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה	חברות כלולות או חברות המוחזקות בשליטה משותפת	אחרים ⁽³⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾	מחזיקי מניות בעלי שליטה
1	-	-	-	1	16	-	-
-	(4)	-	-	-	(1)	-	-
1	(4)	-	-	1	15	-	-
-	-	-	-	-	2	-	-
-	(3)	(57)	-	-	(2)	(55)	-
1	(7)	(57)	-	1	15	(55)	-

⁽¹⁾ 2010				⁽¹⁾ 2011			
אחרים ⁽³⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾		אחרים ⁽³⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽²⁾	
מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות	מספר מקבלי הטבות	סך הטבות
-	-	15	⁽⁴⁾ 52	-	-	15	⁽⁴⁾ 49
-	-	12	5	-	-	12	6
4	3	-	-	4	2	-	-

ביאור 22 - הכנסות והוצאות ריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק			מאוחד		
(1) 2010	(1) 2011	2012	(1) 2010	(1) 2011	2012		
							א. הכנסות ריבית⁽²⁾
4,960	6,046	5,814	5,210	6,364	6,146		מאשראי לציבור
21	4	7	8	4	7		מאשראי לממשלה
13	225	153	39	276	189		מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
17	10	16	48	68	26		מפיקדונות בבנקים
4	4	4	4	4	4		מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
159	54	164	200	124	219		מאיגרות חוב
5,174	6,343	6,158	5,509	6,840	6,591		סך הכל הכנסות ריבית
							ב. הוצאות ריבית
1,931	3,115	2,823	1,906	3,004	2,594		על פיקדונות הציבור
11	11	5	11	11	5		על פיקדונות הממשלה
298	133	252	146	15	68		על פיקדונות מבנקים
323	347	275	558	711	710		על איגרות חוב
2,563	3,606	3,355	2,621	3,741	3,377		סך כל הוצאות הריבית
2,611	2,737	2,803	2,888	3,099	3,214		סך הכנסות ריבית, נטו
							ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות ריבית
(36)	(78)	(73)	(36)	(78)	(73)		
							ד. פירוט הכנסות (הוצאות) ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב
-	-	-	-	5	26		מוחזקות לפדיון
169	55	147	210	120	176		זמינות למכירה
(10)	(1)	17	(10)	(1)	17		למסחר
159	54	164	200	124	219		סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(1) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1 ד.1).

(2) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

ביאור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		בנק			מאוחד		
(1) 2010	(1) 2011	2012	(1) 2010	(1) 2011	2012		
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר							
1. מפעילות במכשירים נגזרים							
-	(2)	(2)	-	(2)	(2)	חלק לא אפקטיבי ביחסי גידור ⁽²⁾	
(295)	369	(100)	(293)	369	(100)	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽³⁾	
(295)	367	(102)	(293)	367	(102)	סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים	
2. מהשקעה באיגרות חוב							
28	11	113	30	11	118	רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	
-	(2)	(4)	-	(2)	(5)	הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה	
(2)	(10)	(8)	(2)	(10)	(8)	הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה	
26	(1)	101	28	(1)	105	סך הכל מהשקעה באיגרות חוב	
178	(442)	(30)	174	(409)	(21)	3. הפרשי שער, נטו	
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות							
3	5	5	3	5	5	רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה	
(5)	-	-	(5)	-	-	הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה	
1	1	24	1	1	24	דיבידנד ממניות זמינות למכירה	
(1)	6	29	(1)	6	29	סך הכל מהשקעה במניות	
-	6	-	-	6	-	5. רווחים נטו, בגין הלוואות שנמכרו	
(92)	(64)	(2)	(92)	(31)	11	סך הכל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר	

(1) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1 ד.1.

(2) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(3) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 23 - הכנסות מימון שאינן מריבית - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

בנק			מאוחד			
(1) 2010	(1) 2011	2012	(1) 2010	(1) 2011	2012	
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר⁽²⁾						
58	30	40	58	30	40	הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים רווחים (הפסדים) שמומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
5	11	32	5	11	32	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
4	8	12	4	8	12	הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו
67	49	84	67	49	84	סך הכל מפעילויות מסחר⁽³⁾
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר, לפי חשיפת סיכון						
-	3	-	-	3	-	חשיפת ריבית
(14)	21	22	(14)	21	22	חשיפת מטבע חוץ
41	6	(3)	41	6	(3)	חשיפה למניות
40	19	65	40	19	65	חשיפה לסחורות ואחרים
67	49	84	67	49	84	סך הכל

(1) סוג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1 ד.1.

(2) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.

(3) להכנסות ריבית מהשקעות באיגרות חוב למסחר ראה ביאור 22.

ביאור 24 - עמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
273	275	273	292	296	294	ניהול חשבון ⁽¹⁾
109	119	117	116	127	129	הפרשי המרה
95	100	98	132	141	142	כרטיסי אשראי
113	127	150	119	135	161	טיפול באשראי
36	39	34	38	43	34	פעילות סחר חוץ
232	212	169	303	265	215	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
92	86	75	95	88	77	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
32	31	27	39	39	35	עמלות הפצת קרנות נאמנות
-	-	-	33	33	26	עמלות הפצת ביטוח דירות
40	30	34	86	92	103	עמלות הפצת ביטוח חיים
92	127	152	95	131	153	עמלות מעסקי מימון
29	31	26	53	53	47	תפעול קופות גמל
22	23	25	31	31	36	עמלות אחרות
1,165	1,200	1,180	1,432	1,474	1,452	סך כל העמלות התפעוליות

(1) במטבע ישראלי ובמטבע חוץ.

ביאור 25 - הכנסות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
4	-	-	4	-	-	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
(2)	(2)	-	(2)	(2)	-	הפסד הון ממכירת בניינים וציוד
1	1	-	-	-	-	דמי ניהול מחברות מאוחדות
6	6	6	6	6	6	הכנסות משרותי אבטחה
-	-	-	8	7	6	שכר נאמנות
12	7	14	⁽¹⁾ 17	6	14	אחרות
21	12	20	33	17	26	סך כל הכנסות האחרות

(1) סוג מחדש.

ביאור 26 - משכורות והוצאות נלוות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק			מאוחד		
(1)2010	(1)2011	2012	(1)2010	(1)2011	2012		
899	907	951	1,038	1,057	1,108		משכורות (לרבות מענקים)
23	22	28	25	24	31		הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽²⁾
131	174	188	152	188	202		פיצויים, תגמולים, פנסיה, קרן השתלמות וחופשה
254	271	288	284	302	322		ביטוח לאומי ומס שחר
18	18	17	25	26	24		הוצאות נלוות אחרות
							השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות, עקב שינויים
2	2	2	5	18	14		בשכר בשנת החשבון
1,327	1,394	1,474	1,529	1,615	1,701		סך כל המשכורות וההוצאות הנלוות
33	30	35	47	44	49		מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

(1) סווג מחדש.

(2) ביאור 16א.

ביאור 27 - הוצאות אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

		הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012			
45	58	50	56	72	65		שיווק ופרסום	
35	33	32	45	44	43		תקשורת	
13	13	12	66	77	72		מחשב	
20	23	27	27	30	34		משרדיות	
17	11	11	19	11	12		ביטוח	
64	62	64	77	74	74		שירותים מקצועיים	
6	6	7	7	8	9		שכר חברי דירקטוריון	
6	6	5	9	9	8		הדרכה והשתלמויות	
31	29	23	47	28	23		עמלות	
41	39	41	41	39	42		רכב ונסיעות	
46	52	46	44	52	51		שונות	
324	332	318	438	444	433		סך כל הוצאות האחרות	

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

א. הרכב

		הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012			
מיסים שוטפים -								
403	437	511	449	526	591		בגין שנת החשבון	
(47)	-	-	(51)	-	1		בגין שנים קודמות	
356	437	511	398	526	592		סך כל המיסים השוטפים	
שינויים במיסים נדחים -								
28	14	5	31	(4)	7		בגין שנת החשבון	
(1) 40	-	-	(1) 40	-	-		בגין שנים קודמות	
68	14	5	71	(4)	7		סך כל המיסים הנדחים	
424	451	516	469	522	599		סך כל הפרשה למיסים על הכנסה	
17	4	16	22	7	18		מזה - הפרשה למיסים בחוץ לארץ	

(1) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז.3).

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי, שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, החל בישראל על תאגיד בנקאי לבין ההפרשה למיסים על הרווח, כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			מאוחד			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	
35.35%	34.48%	35.53%	35.35%	34.48%	35.53%	שיעור המס הסטטוטורי החל על בנק בישראל
399	464	519	456	553	613	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
						מס (חסכון מס) בגין:
(3)	(7)	(6)	(10)	(16)	(16)	הכנסות חברות בנות בארץ ⁽¹⁾⁽²⁾
-	-	-	(1)	(8)	(2)	הכנסות חברות בנות בחו"ל
1	-	4	1	-	4	הפרשה מיוחדת ונוספת לחובות מסופקים
1	(1)	(2)	1	(1)	(2)	הכנסות פטורות
(2)	(1)	(1)	(2)	(1)	(1)	הפרשי תיאום פחת, הפחתות ורווח הון
3	10	8	4	12	9	הוצאות אחרות לא מוכרות
(1)	11	(14)	(1)	11	(14)	הפרשי עיתוי והפסדים שלא נרשמו בגינם מיסים נדחים ⁽¹⁾
⁽³⁾ 4	-	-	⁽³⁾ 5	-	1	מיסים בגין שנים קודמות
18	⁽¹⁾ (25)	(11)	12	⁽¹⁾ (29)	(12)	שינוי יתרת מיסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
⁽¹⁾ 4	-	19	⁽¹⁾ 4	1	19	הפרשי תיאום נכסים כספיים והפרשים אחרים, נטו
424	451	516	469	522	599	סך כל ההפרשה למיסים על הכנסה

(1) סווג מחדש.

(2) בבנק - הכנסות בתאגידי עזר.

(3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים, ראה ביאור 1 י"ז.3).

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. ביום 30 באוגוסט 2012 פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכרי"ם ומוסדות כספיים), תיקון התשע"ב-2012, אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין מס שכר ומס רווח משיעור ממוצע של 16% כך שיעמוד על שיעור ממוצע של 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012. כמו כן, שיעור מס השכר אשר חל על מוסדות כספיים יעלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה בחודש ספטמבר 2012 ואילך וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו-15.5% לשנת 2013 ואילך.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. בהתאם לתיקון, בוטלה ההפחתה ההדרגתית של שיעורי מס החברות עד ל-18% בשנת 2006, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך יעמוד על 25%.

בעקבות התיקונים האמורים, שונו שיעורי המס הסטטוטורי החלים על תאגידים בנקאיים, והם יעמדו על השיעורים כדלקמן:

שנת המס	שיעור המס הסטטוטורי
2011	34.48%
2012	35.53%
2013 ואילך	35.90%

ד. לבנק שומות סופיות או שנחשבות ככאלה עד וכולל שנת המס 2007. לבנק אדנים לשעבר שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2006. לבנק יהב שומות סופיות עד וכולל שנת 2002.

ה. במסגרת מיזוג בנק אדנים למשכנתאות בע"מ (הושלם ביום 23 בפברואר 2009), התקבל ביום 1 בפברואר 2009 אישור מרשויות מס הכנסה על עמידה בתנאי המיזוג. יצוין כי כאמור לעיל בסעיף ד', לבנק אין שומות סופיות לשנת 2009.

ביאור 28 - הפרשה למיסים על הרווח - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

1. יתרות מיסים נדחים לקבל ועתודה למיסים נדחים

		הבנק				מאוחד			
		31 בדצמבר				31 בדצמבר			
שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות		שיעור מס ממוצע ב-%		יתרות			
2011	2012	2011	2012	2011	2012	2011	2012		
מיסים נדחים בגין:									
35.1	35.9	351	342	35.1	35.9	389	372	הפרשה להפסדי אשראי ⁽¹⁾	
35.0	35.9	73	90	35.0	35.9	91	102	הפרשה לחופשה, מענקי יובל וזכויות עובדים ⁽¹⁾	
35.1	35.9	229	233	35.1	35.9	236	239	עודף עתודה לזכויות עובדים בעת פרישה, נטו ⁽¹⁾	
35.1	35.9	7	4	35.1	35.9	7	4	ניירות ערך אחרים ⁽³⁾⁽¹⁾	
35.1	35.9	(17)	(23)	35.1	35.9	(15)	(22)	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת ⁽²⁾	
35.1	35.9	9	15	35.1	35.9	9	15	אחר- מפריטים כספיים ⁽¹⁾⁽²⁾⁽⁴⁾	
35.1	35.9	30	26	35.1	35.9	31	28	אחר- מפריטים לא כספיים, נטו ⁽²⁾⁽¹⁾	
35.1	35.9	682	687	35.1	35.9	748	738	סך כל המיסים הנדחים	

מיסים נדחים שנכללו -

35.1	35.9	710	721	35.1	35.9	776	772	(1) במיסים נדחים לקבל במסגרת סעיף "נכסים אחרים"	
35.1	35.9	(28)	(34)	35.1	35.9	(28)	(34)	(2) כעתודה למיסים נדחים במסגרת סעיף "התחייבויות אחרות"	
35.1	35.9	682	687	35.1	35.9	748	738	מיסים נדחים, נטו	

(3) שינויים בסעיף זה בסך 24 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מהתאמת ניירות ערך זמינים למכירה לשווי הוגן (שנה קודמת - 18 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

(4) שינויים בסעיף זה בסך 7 מיליוני שקלים חדשים הנובעים מרווחים נטו מגידור תזרים מזומנים (שנה קודמת - 4 מיליוני שקלים חדשים) נזקפו לסעיף נפרד בהון העצמי.

ביאור 29 - רווח למניה רגילה

מאוחד			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)			
2010 ⁽¹⁾	2011	2012	
הרווח הנקי בחישוב הרווח למניה:			
רווח בסיסי			
801	1,044	1,076	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל			
801	1,044	1,076	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
הרווח למניה:			
רווח בסיסי			
3.63	4.65	4.77	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
רווח מדולל			
3.58	4.57	4.74	סך הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות הרגילות של התאגיד הבנקאי
(1) הותאם למפרע בגין יישום הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז.(2)להלן.			
2010	2011	2012	
ממוצע משוקלל של מספר המניות⁽¹⁾			
220,640,534	224,737,921	225,483,132	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח הבסיסי
223,896,184	228,446,525	226,997,469	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימש בחישוב הרווח המדולל

(1) ללא 2,500,000 מניות שנרכשו על ידי הבנק ברכישה עצמית. לפרטים, ראה ביאור 13 ד.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד

מגזרי הפעילות של קבוצת הבנק

הבנק מנהל את פעילותו בשישה מגזרי פעילות עיקריים, הנבדלים ביניהם במאפייני הלקוחות וסוגי השירותים הבנקאיים הנדרשים להם וביחידה הארגונית האחראית לטיפול בכל אחד מהמגזרים. הגדרת מגזרי הפעילות מבוססת על המבנה הארגוני של הבנק, כמפורט להלן. הפעילות בששת מגזרי הפעילות כוללת את כל תחומי הפעילות הבנקאית, לרבות מתן שירותים פיננסיים בסיסיים (הלוואות ופיקדונות), פעילות בניירות ערך עבור לקוחות, פעילות במכשירים נגזרים וכן שירותים בנקאיים ייחודיים המיועדים לענות על צרכים בתחומי פעילות מוגדרים. הפעילות במגזרים השונים מתבצעת באמצעות סניפי הבנק, חדר העסקאות, המוקדים העסקיים, יחידות המטה בבנק והחברות הבנות בארץ ובחוץ לארץ.

מגזרי הפעילות של הבנק הם:

מגזר משקי הבית - באחריות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל את הלקוחות הפרטיים הקטנים ואת תחום המשכנתאות. במסגרת החטיבה ניתנים ללקוחות המגזר שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים מתאימים, לרבות בתחום המשכנתאות.

מגזר עסקים קטנים - באחריות החטיבה הקמעונאית, המטפלת גם בלקוחות עסקיים קטנים, המתאפיינים בהיקף חבות נמוך מ-6 מיליוני שקלים חדשים, במחזור מכירות נמוך מ-30 מיליוני שקלים חדשים וביתרת נכסים נזילים נמוכה מ-10 מיליוני שקלים חדשים. ללקוחות המגזר ניתנים שרותי בנקאות ומוצרים פיננסיים, לרבות שרותי בנקאות מסחרית בהתאם לצורכיהם.

בנקאות פרטית - הטיפול בבנקאות הפרטית נמצא באחריות סקטור פעילות בינלאומית ובנקאות פרטית בחטיבה הפיננסית. על לקוחות סקטור בנקאות פרטית נמנים בעיקר לקוחות פרטיים שלהם היקפי נכסים נזילים (בעיקר פיקדונות טווחים קצרים והשקעות בניירות ערך) בסכומים העולים על מיליון שקלים חדשים. ללקוחות מגזר זה, המתאפיינים בעושר פיננסי גבוה, מציע הבנק נגישות לשירותים ומוצרים ייחודיים בתחומי הפעילות בשוק ההון, הייעוץ וניהול ההשקעות.

בנקאות מסחרית - הטיפול בלקוחות המגזר, חברות פרטיות וציבוריות בגודל בינוני (Middle Market) ובהיקף בינוני של חבות, מתבצע בחטיבה לבנקאות עסקית, בעיקר בסקטור עסקים, הפועל באמצעות שישה מוקדים עסקיים הפרוסים ברחבי הארץ. לקוחות עסקיים משויכים לסקטור עסקים בעיקר על פי תבחינים הכוללים היקף חבות שבין 6 ל-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות בין 30 לבין 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בין 10 לבין 40 מיליוני שקלים חדשים. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

בנקאות עסקית - סקטור תאגידי גדולים שבחטיבה העסקית, אחראי על מגזר הבנקאות העסקית, בו מתרכז הטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים ביותר. התבחינים שעל פיהם מתקבלת החלטה לשייך לקוח לסקטור תאגידי כוללים היקף חבות הגבוה מ-25 מיליוני שקלים חדשים, מחזור מכירות מעל 120 מיליוני שקלים חדשים, או יתרת נכסים נזילים בהיקף של למעלה מ-40 מיליוני שקלים חדשים. מגזר זה מספק את מכלול השירותים הבנקאיים והפיננסיים לחברות מהגדולות במשק, במגוון ענפי המשק, ובהיקפי חבות גבוהים באופן יחסי. לקוחות המגזר הפועלים בענף הנדל"ן, מקבלים שירות מסקטור בניה ונדל"ן שבחטיבה העסקית, המתמחה במתן שירותים ייחודיים לענף זה.

ניהול פיננסי - הפעילות במגזר זה כוללת, בין היתר, את ניהול הנכסים וההתחייבויות והחשיפות לסיכונים שוק, ניהול תיק הנוסטרו, ניהול הנזילות ופעילות חדר העסקאות בשוקי הכספים וההון. המגזר באחריות החטיבה הפיננסית, למעט השקעות בתאגידים ריאליים אשר באחריות החטיבה העסקית.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

- המוצרים העיקריים המוצעים במסגרת מגזרי הפעילות השונים של הבנק הם:
- **בנקאות ופיננסים** - מכלול השירותים הבנקאיים המוצעים ללקוחות פרטיים ולתאגידים, לרבות ניהול חשבונות עו"ש וחח"ד, העמדת אשראי וערבויות לסוגיהם, קבלת פיקדונות, פעילות סחר חוץ (יבוא, יצוא, אשראי דוקומנטרי וכדומה), פעילות במכשירים נגזרים, לרבות מסחר במטבעות ובריבית ועוד.
 - **שוק ההון** - פעילות בניירות ערך עבור לקוחות בבורסות בארץ ובעולם, שירותי תפעול לקופות גמל והפצה של קרנות נאמנות (ניהול קופות גמל וקרנות נאמנות עד למכירתן), המשמשות אפיקי השקעה ללקוחות הבנק.
 - **כרטיסי אשראי** - מכלול המוצרים הפיננסיים והשירותים הבנקאיים הניתנים בקשר עם כרטיסי האשראי המונפקים ללקוחות הבנק על ידי חברות כרטיסי האשראי בארץ.
 - **משכנתאות** - הלוואות לדיור המובטחות במשכון דירת מגורים, הן מכספי הבנק והן במסגרת תכניות הסיוע הממשלתיות.
 - **בנייה ונדל"ן** - פעילות בנקאית מול חברות בתחום הנדל"ן, וכן שירותים בנקאיים ייחודיים בתחום הנדל"ן, לרבות מימון הקמת פרויקטים של נדל"ן בשיטת הליווי הסגור.

העקרונות על פיהן מיוחסות היתרות, ההכנסות וההוצאות ללקוחות במערכת הם כדלקמן:

- הכנסות ריבית מאשראי והוצאות ריבית על פיקדונות מיוחסות ישירות ללקוח. בגין אשראי מיוחסת ללקוחות הוצאה בגובה עלות המקורות, כנגד זיכוי בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. בגין פיקדונות מיוחסת ללקוחות הכנסה בגובה עלות המקורות, כנגד חיוב בין-מגזרי למגזר הניהול הפיננסי. כל אחד מהמגזרים מזכה בגין ההון המיוחס לפעילותו, כנגד חיוב מגזר הניהול הפיננסי. צריכת ההון נמדדת על פי ההיקף הממוצע נכסי הסיכון המנוהלים במגזר.
- בפעילות במכשירים נגזרים מיוחסת ללקוח רווחיות בגובה המרווח המגולם במחיר המכשיר הנגזר המצוטט ללקוח. רווחים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנגזרים מיוחסים לניהול הפיננסי.
- רווחים והפסדים מהשקעות הבנק בניירות ערך ומפוזיציות אסטרטגיות מיוחסים לניהול הפיננסי.
- ההוצאות בגין הפסדי אשראי מיוחסות ישירות ללקוחות שבגינם היא בוצעה.
- הכנסות מעמלות והכנסות אחרות משויכות ספציפית ללקוחות.
- הוצאות שכר, אחזקת מבנים והוצאות אחרות המשויכות ספציפית לסניפים, מועמסות על לקוחות הסניף.
- הוצאות השכר של עובדי המטה, הוצאות האחזקה וההוצאות האחרות שאינן מתייחסות ספציפית לסניפים, מועמסות על הלקוחות בהתאם לבסיסי העמסה מתאימים.
- הוצאות המיוחסות ישירות לסניפי הבנק, לרבות משכורות ונלוות, שכר דירה ואחזקה, יוחסו למגזרים השונים כהוצאות בין-מגזריות, בהתאם לשייך המגזרי של הלקוחות המטופלים באותם סניפים.
- ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות יוחסה באופן יחסי ללקוחות לפי שעור המס האפקטיבי, ובהתחשב בהשפעות מס המתייחסות למגזרים מסוימים ולא לכלל פעילות הבנק.
- התשואה להון מחושבת כיחס שבין הרווח הנקי לבין ההון העצמי המיוחס. ההון העצמי מיוחס על בסיס נכסי הסיכון הממוצעים של הלקוחות.
- יתרות מאזניות ויתרות נכסים בניהול שיוכו ספציפית ללקוחות.
- הרכוש הקבוע מיוחס בהתאם למפתחות העמסה מתאימים.

על מנת לנתח את תוצאות פעילות הבנק על פי חיתוכים רלוונטיים, שיוכו הלקוחות ליחידות הארגוניות האחראיות על הטיפול בהם. הנתונים המוצגים להלן לפי מגזרי פעילות מבוססים על המבנה הארגוני של הבנק, על שייך הלקוחות ליחידות השונות ומכאן למגזרי הפעילות, ועל ייחוס התוצאות והיתרות ללקוחות ולמגזרים במערכת מדידת הרווחיות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות

מסקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית	ניהול פיננסי	סך הכל מאוחד	
הכנסות ריבית נטו:							
3,265	(12)	316	198	331	(884)	3,214	מחיצוניים
(1,543)	85	133	(27)	324	1,028	-	בינמגזרי
1,722	73	449	171	655	144	3,214	סך הכל הכנסות ריבית נטו
7	1	1	1	76	9	95	הכנסות מימון שאינן מריבית
778	55	238	60	216	131	1,478	עמלות והכנסות אחרות
2,507	129	688	232	947	284	4,787	סך הכנסות
65	(12)	36	8	178	1	276	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,717	78	459	66	217	249	2,786	מחיצוניים
(119)	5	(53)	68	86	13	-	בינמגזרי
1,598	83	406	134	303	262	2,786	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
844	58	246	90	466	21	1,725	רווח לפני מיסים
294	20	86	31	161	7	599	הפרשה למיסים על הרווח
550	38	160	59	305	14	1,126	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות, לאחר							
-	-	-	-	-	-	-	השפעת המס
רווח נקי:							
550	38	160	59	305	14	1,126	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(50)	-	-	-	-	-	(50)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
500	38	160	59	305	14	1,076	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)							
12.8%	39.9%	38.8%	14.3%	10.5%	2.6%	13.1%	
85,857	2,274	7,179	4,704	26,919	28,110	155,043	יתרה ממוצעת של נכסים
-	-	-	-	-	60	60	מזה: השקעות בחברות כלולות
58,446	6,958	8,280	3,545	31,702	35,811	144,742	יתרה ממוצעת של התחייבויות
51,763	1,191	5,160	5,172	36,323	5,476	105,085	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
-	-	-	-	-	73,821	73,821	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות -
26,895	7,767	5,606	3,633	59,957	42,271	146,129	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
93,013	1,178	6,860	4,679	22,921	-	128,651	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
58,645	7,077	8,159	3,358	33,934	17,326	128,499	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
20,206	2	191	224	261	-	20,884	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

מסך הכל	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
2,202	-	552	144	344	31	1,131	מרווח מפעילות מתן אשראי
739	-	70	24	80	41	524	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
273	144	33	3	25	1	67	אחר
3,214	144	655	171	449	73	1,722	סך הכל הכנסות ריבית נטו

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים ליום 31 בדצמבר 2012	רווח נקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	הכנסות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012 ⁽²⁾	
155,010	1,054	4,672	ישראל
7,232	22	115	מחוץ לישראל
162,242	1,076	4,787	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות תפעוליות אחרות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות⁽³⁾⁽²⁾

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
הכנסות ריבית נטו:							
3,099	(1,380)	216	240	413	10	3,600	מחיצוניים
-	1,658	304	(67)	26	79	(2,000)	בינמגזרי
3,099	278	520	173	439	89	1,600	סך הכנסות ריבית נטו
18	(43)	44	2	3	1	11	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,491	130	196	65	236	56	808	עמלות והכנסות אחרות
4,608	365	760	240	678	146	2,419	סך הכנסות
338	21	164	6	84	(5)	68	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות							
2,667	229	223	65	441	74	1,635	מחיצוניים
-	11	84	66	(50)	5	(116)	בינמגזרי
2,667	240	307	131	391	79	1,519	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
1,603	104	289	103	203	72	832	רווח לפני מיסים
522	34	91	34	66	26	271	הפרשה למיסים על הרווח
1,081	70	198	69	137	46	561	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות,							
1	1	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
רווח נקי:							
1,082	71	198	69	137	46	561	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(38)	-	-	-	-	-	(38)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
1,044	71	198	69	137	46	523	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)							
14.6%	24.9%	7.7%	17.2%	34.9%	41.0%	15.4%	
141,518	24,802	25,222	4,888	6,545	2,533	77,528	יתרה ממוצעת של נכסים
52	52	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
133,940	35,562	30,213	3,189	7,164	6,352	51,460	יתרה ממוצעת של התחייבויות
96,005	4,960	33,362	5,176	5,046	1,201	46,260	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
77,626	77,626	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
137,407	32,886	60,730	3,212	6,980	9,672	23,927	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
119,293	-	23,128	4,778	6,428	1,191	83,768	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
119,236	15,546	32,524	3,471	7,773	5,831	54,091	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
21,613	-	86	154	223	-	21,150	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) סווג מחדש.

(3) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1. ד 1.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011

סכומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,905	-	402	144	323	35	1,001	מרווח מפעילות מתן אשראי
755	-	71	22	83	52	527	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
439	278	47	7	33	2	72	אחר
3,099	278	520	173	439	89	1,600	סך הכל הכנסות ריבית נטו

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים ⁽¹⁾

סך הנכסים ליום 31 בדצמבר 2011	רווח נקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011	הכנסות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011 ⁽²⁾	
142,365	1,010	4,476	ישראל
7,881	34	132	מחוץ לישראל
150,246	1,044	4,608	סך הכל מאוחד

- (1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.
 (2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות מעמלות אחרות.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

כסומים מדווחים (במיליוני שקלים חדשים)

ב. מידע על מגזרי פעילות⁽³⁾⁽²⁾

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
הכנסות ריבית נטו:							
2,888	(969)	504	220	358	(5)	2,780	מחיצוניים
-	1,368	53	(63)	(15)	58	(1,401)	בינמגזרי
2,888	399	557	157	343	53	1,379	סך הכנסות ריבית נטו
(25)	(63)	36	3	6	1	(8)	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,465	155	153	65	219	58	815	עמלות והכנסות אחרות
4,328	491	746	225	568	112	2,186	סך הכנסות
473	-	343	2	45	-	83	הוצאות בגין הפסדי אשראי
הוצאות תפעוליות ואחרות							
2,566	⁽⁴⁾ 236	210	69	414	63	1,574	מחיצוניים
-	12	79	70	(47)	(2)	(112)	בינמגזרי
2,566	248	289	139	367	61	1,462	סך הכל הוצאות תפעוליות אחרות
1,289	243	114	84	156	51	641	רווח לפני מיסים
469	90	41	30	56	19	233	הפרשה למיסים על הרווח
820	153	73	54	100	32	408	רווח לאחר מיסים
חלק ברווחים, נטו, של חברות כלולות,							
-	-	-	-	-	-	-	לאחר השפעת המס
רווח נקי:							
820	153	73	54	100	32	408	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(19)	(1)	-	-	-	-	(18)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
801	152	73	54	100	32	390	המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
תשואה להון (אחוז רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי מההון הממוצע)							
11.8%	48.5%	2.8%	13.6%	27.6%	52.2%	12.7%	
123,130	18,290	24,821	4,590	5,292	2,040	68,097	יתרה ממוצעת של נכסים
52	52	-	-	-	-	-	מזה: השקעות בחברות כלולות
115,929	34,362	21,098	2,970	6,383	5,724	45,392	יתרה ממוצעת של התחייבויות
87,808	4,242	32,475	4,945	4,518	765	40,863	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾
77,130	77,130	-	-	-	-	-	יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות
147,604	35,081	66,264	4,059	7,840	7,315	27,045	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
107,040	-	21,721	4,717	5,771	962	73,869	אשראי לציבור, נטו (יתרת סוף)
105,991	20,065	24,072	3,631	6,413	4,946	46,864	פיקדונות הציבור (יתרת סוף)
23,183	-	156	3	369	-	22,655	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בנייהול

(1) נכסים משוקללים בסיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות ההון (הוראות ניהול בנקאי תקין 201).

(2) סווג מחדש.

(3) סווג מחדש בעקבות היישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא מתכונת דוח רווח והפסד לתאגיד בנקאי. לפירוט ראה ביאור 1 ד.1.

(4) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז.3.

ביאור 30 - מגזרי פעילות ואזורים גיאוגרפיים - מאוחד - המשך

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010

סכומים מדווחים, (במיליוני שקלים חדשים)

ג. מידע על הרווח מהכנסות ריבית, לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי

סך הכל מאוחד	ניהול פיננסי	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	בנקאות פרטית	משקי בית	
1,652	-	405	134	258	19	836	מרווח מפעילות מתן אשראי
580	-	48	16	57	35	424	מרווח מפעילות קבלת פיקדונות
656	399	104	7	28	(1)	119	אחר
2,888	399	557	157	343	53	1,379	סך הכל

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים⁽¹⁾

סך הנכסים ליום 31 בדצמבר 2010 ⁽³⁾	רווח נקי לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 ⁽³⁾	הכנסות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010 ⁽²⁾	
125,246	756	4,167	ישראל
8,058	45	161	מחוץ לישראל
133,304	801	4,328	סך הכל מאוחד

(1) ההכנסות והנכסים לפי אזורים גיאוגרפיים יוחסו על בסיס מיקום משרדי הקבוצה.

(2) כולל רווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי והכנסות מעמלות אחרות.

(3) הותאם למפרע, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא זכויות עובדים. ראה ביאור 1 י"ז.3.

ביאור 31 - מידע על בסיס נתונים נומינליים - הבנק

(במיליוני שקלים חדשים)

ליום 31 בדצמבר			
2011	2012		
139,933	151,659		סך כל הנכסים
132,455	143,029		סך כל ההתחייבויות
7,478	8,630		סך כל ההון העצמי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
820	1,070	1,083	רווח נקי נומינלי